

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Η ΚΑΙΝΗ
ΔΙΑΘΗΚΗ

THE NEW
COVENANT

THE GREEK NEW TESTAMENT
STEPHANUS 1550 RECEIVED TEXT

WITH 8366 NOTES AND 9060 ALTERNATIVE READINGS, CONTAINING
ALL THE VARIATIONS OF FOUR PRINTED EDITIONS
AND MANY IMPORTANT VARIANTS FROM THE MANUSCRIPTS

Bibles.org.uk, London.

FIRST EDITION
THIRD PRINTING

All rights reserved. Copyright © 2002–2005 Bibles.org.uk
Typeset with pdfL^AT_EX under Linux Fri 23rd Dec, 2005

The Kerkis Greek fonts which were used to typeset this book are
© Department of Mathematics, University of the Ægæan

INTRODUCTION

This edition of the Greek New Testament contains two revisions of the *Textus Receptus* and two other recensions of the text. No variations, however strongly supported by the Greek manuscripts and printed editions, have been introduced into the text, but have been relegated to the footnotes. While the modern chapter and verse numbering has been preserved for the sake of convenient reference, elements that rely on traditions and interpretations, such as capital letters and punctuation, are completely disregarded, as they have no support from the ancient manuscripts.

The following four printed editions are fully collated in the footnotes:

- T Textus Receptus, Stephanus 1550 edition. Obvious errors have been silently corrected.
- K Scrivener, Textus Receptus 1894. This is the text underlying the English Authorized Version of 1611 (K stands for KJV).
- M Byzantine Majority Text according to Zane C. Hodges and Arthur L. Farstad.
- V The text of UBS4 and NA27 editions (V stands for Vatican).
- E Abbreviation for TMKV where all four editions agree and we include variants from the manuscripts.
- T* Abbreviation for TMK where these three editions agree. It should be noted that T* occurs in over 67% of footnotes.

The number of footnotes which contain E and thus show the evidence present only in the manuscripts is 584. The total number of footnotes in this book is 8366. The total number of alternative readings is 9060. We have normally presented a reading from the manuscripts wherever it is not the same as the text of one of the four printed editions. In the next edition we plan to include all alternative readings from the manuscripts and accents/breathings in the footnotes for the readings of the printed editions. As an example of what it will look like we have included these in the first 39 verses of the *First Epistle General of Peter* of the present edition. Some of these manuscript readings are here published for the first time.

The main difference between this and the so-called “scientific critical” editions is that we use different manuscripts and printed editions simply as *labels* marking various readings. It is not by evaluating the merits of a textual witness that the validity of its reading can be established, but by pondering all that is written and by supplicating the *Holy Spirit* that he may guide the seeker of truth by pathways of wisdom into the light of understanding. In this edition we offer a *full* collation of the four printed editions and a *selection* of readings from the manuscripts.

The decision as to which recension to choose for the body of the text and which to place in the footnotes was fairly *arbitrary*. However, once decided, it was never deviated from. Thus, the main text represents *exactly* that of Stephanus 1550 Textus Receptus, whilst the readings in the footnotes correspond *exactly* to the witnesses marked by their respective symbols. In effect, this book contains “four books in one” and assumes that the reader

will give the footnotes as much attention as the main text.

The following abbreviations are used for the manuscripts:

- ℵ Codex Sinaiticus Petropolitanus, IV century. Quoted 156 times.
- A Codex Alexandrinus, V century. Quoted 100 times.
- B Codex Vaticanus (no book of Revelation), IV century. Quoted 97 times.
- C Codex Ephraemi Rescriptus, V century. Quoted 14 times.
- D Codex Bezae Cantabrigiensis (Gospels + Acts), V century. Quoted 157 times.
- ⲡ^o Papyrus number ‘n’ according to the standard enumeration. Quoted 143 times.
- F Another manuscript (may occur multiple times in a footnote). Quoted 276 times.

The word on which there is a textual variant note has a little circle °. If the textual variant affects multiple words then only the end of the first word is marked with the circle. The ∅ sign in the footnotes indicates that the text is missing. A special symbol ♦ is used as a verse terminator. The asterisk * in the superscript indicates the *first hand* of the manuscript.

If any misprints are found in this book, the editor will be glad to be informed of them via email: info@bibles.org.uk. It is a great pleasure to acknowledge the helpful contributions made by the following people (in alphabetical order by first name): Andreas Matthias, Anoush Yavrian, Antonis Tsolomitis, Apostolos Syropoulos, Claudio Estrugo, Donald Arseneau, Eric Archibald, Heiko Oberdiek, Jonathan Melville, Lucy Khachoyan, Mark Shoulson, Piet van Oostrum, Sebastian Rahtz, Taras Dyatlik, Victor Zhuromsky, Vladimir Volovich and Yannis Haralambous.

And, most of all, I thank and praise the LORD God of Israel for providing everything his servant needed for preserving his precious words in this generation. May the LORD use the labours of all his servants to open the eyes of many in Israel and in all nations.

*Tigran Aivazian
London, England.*

THE BOOKS OF THE NEW TESTAMENT

	Page
ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ	1
ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ	65
ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ	109
ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ	180
ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ	232
ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ	301
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α	325
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β	349
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ	365
ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ	373
ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ	382
ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ	388
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α	394
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β	400
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α	403
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β	410
ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ	415
ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ	418
ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ	420
ΙΑΚΩΒΟΥ	439
ΠΕΤΡΟΥ Α	447
ΠΕΤΡΟΥ Β	455
ΙΩΑΝΝΟΥ Α	460
ΙΩΑΝΝΟΥ Β	467
ΙΩΑΝΝΟΥ Γ	469
ΙΟΥΔΑ	470
ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ	473

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ°



Βίβλος γενέσεως ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ δαβὶδ υἱοῦ ἀβραάμ . **1**
ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν ἰσαάκ ἰσαάκ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἱακώβ **2**
ἱακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ . ἰ- **3**
ούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν φαρὲς καὶ τὸν ζαρὰ ἐκ τῆς θάμαρ φα-
ρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν ἔσρώμ ἔσρώμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἄράμ .
ἄράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀμιναδάβ ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν τὸν **4**
ναασσών ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν σαλμών . σαλμών δὲ ἐ- **5**
γέννησεν τὸν βοὸζ ἐκ τῆς ῥαχάβ βοὸζ δὲ ἐγέννησεν τὸν ὠβήδ
ἐκ τῆς ῥοῦθ ὠβήδ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἱεσσαὶ . ἱεσσαὶ δὲ ἐγέν- **6**
νησεν τὸν δαβὶδ τὸν βασιλέα δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησεν
τὸν σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ οὐρίου . σολομών δὲ ἐγέννησεν τὸν **7**
ῥοβοάμ ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀβιά ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν
ἁῶν . ἁῶν δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωσαφάτ ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν **8**
τὸν ἰωράμ ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ὀζίαν . ὀζίας δὲ ἐγέννησεν **9**
τὸν ἰωάθαμ ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἄχαζ ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν
τὸν ἔζεκιαν . ἔζεκιαν δὲ ἐγέννησεν τὸν μανασσῆ μανασσῆ δὲ **10**
ἐγέννησεν τὸν ἀμὼν ἀμὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωσίαν . ἰωσίας **11**
δὲ ἐγέννησεν τὸν ἱεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς
μετοικεσίας βαβυλῶνος . μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν βαβυλῶ- **12**
νος ἱεχονίας ἐγέννησεν τὸν σαλαθιήλ σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησεν
τὸν ζοροβάβελ . ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀβιουδ ἀβιουδ **13**
δὲ ἐγέννησεν τὸν ἐλιακεὶμ ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἄζωρ .
ἄζωρ δὲ ἐγέννησεν τὸν σαδώκ σαδώκ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀχέιμ **14**
ἀχέιμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἐλιούδ . ἐλιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἐλε- **15**
άζαρ ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν ματθὰν ματθὰν δὲ ἐγέννησεν
τὸν ἱακώβ . ἱακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωσήφ τὸν ἄνδρα μαρίας **16**
ἐξ ἧς ἐγεννήθη ἰησοῦς ὁ λεγόμενος χριστός . πᾶσαι οὖν αἱ **17**
γενεαὶ ἀπὸ ἀβραάμ ἕως δαβὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες καὶ ἀπὸ

Τ: ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ, Κ: ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, Μ: ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, V: ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ. **1. v.1** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.5** T*: βοοζ, V: βοες. **v.5** T*: ωβηδ, V: ιωβηδ. **v.6** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.6** T*: ο βασιλευς, V: ∅. **v.6** TK: σολομωντα, MV: σολομωνα. **v.7** T*: ασα, V: ασαφ. **v.8** T*: ασα, V: ασαφ. **v.10** T*: αμων, V: αμωσ. **v.13** T*: ελιακειμ, V: ελιακιμ. **v.14** T*: αχειμ, V: αχιμ. **v.17** T*: δαβιδ, V: δαυιδ.

δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες
καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας βαβυλῶνος ἕως τοῦ χριστοῦ γενεαὶ
18 δεκατέσσαρες. τοῦ δὲ ἰησοῦ χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν
μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ μαρίας τῷ ἰωσήφ πρὶν
ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος
19 ἁγίου. ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων
αὐτὴν παραδειγμάτισαι ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν.
20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ
ἐφάνη αὐτῷ λέγων ἰωσήφ υἱὸς δαβὶδ μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν
μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύμα-
21 τὸς ἐστὶν ἁγίου. τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ἰησοῦν αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν
22 αὐτῶν. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ
23 τοῦ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος. ἰδοὺ ἡ παρθένος
ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ ἐμμανουὴλ ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός.
24 διεγερθεὶς δὲ ὁ ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν
αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.
25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν ἕως οὗ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν
πρωτότοκον καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν.

2 Τοῦ δὲ ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν βηθλεὲμ τῆς ἰουδαίας ἐν ἡ-
μέραις ἡρώδου τοῦ βασιλέως ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν πα-
2 ρεγένοντο εἰς ἱεροσόλυμα. λέγοντες ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βα-
σιλεὺς τῶν ἰουδαίων εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνα-
3 τολῇ καὶ ἦλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. ἀκούσας δὲ ἡρώδης
4 ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη καὶ πᾶσα ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ. καὶ
συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ
5 ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται. οἱ δὲ εἶπον
αὐτῷ ἐν βηθλεὲμ τῆς ἰουδαίας οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ
6 προφήτου. καὶ σὺ βηθλεὲμ γῆ ἰούδα οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ
ἐν τοῖς ἡγεμόσιν ἰούδα ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος
7 ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν ἰσραὴλ. τότε ἡρώδης λάθρα
καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ

v.18 T*: γεννησις, V: γενεσις. **v.18** T*: γαρ, V: ∅. **v.19** T*: παραδειγματισαι, V: δειγματισαι.
v.20 T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.20** T*: μαριαμ, V: μαριαν. **v.22** T*: του, V: ∅. **v.24** T*:
διεγερθεις, V: εγερθεις. **v.25** T*: τον υιον αυτης τον πρωτοτοκον, V: υιον. **2. v.3** T*: ηρωδης
ο βασιλευς, V: ο βασιλευς ηρωδης. **v.5** T*: ειπον, V: ειπαν.

φαινομένου ἀστέρος . καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς βηθλεὲμ εἶπεν 8
 πορευθέντες ἀκριβῶς^ο ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου ἐπὶ δὲ
 εὗρητε ἀπαγγείλατέ μοι ὅπως καὶ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐ- 9
 τῷ . οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν καὶ ἰδοὺ 9
 ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν
 ἕσπῃ ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον . ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχά- 10
 ρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα . καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν 11
 εὗρον τὸ παιδίον μετὰ μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ πεσόντες
 προσεκύνησαν αὐτῷ καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν
 προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα χρυσὸν καὶ λίθον καὶ σμύρναν .
 καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς ἡρώδην 12
 δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν . ἀναχω- 13
 ροῦσάντων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ
 τῷ ἰωσήφ λέγων ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μη-
 τέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς αἴγυπτον καὶ ἵσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω
 σοὶ μέλλει γὰρ ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό .
 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ 14
 νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς αἴγυπτον . καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς 15
 τελευτῆς ἡρώδου ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου διὰ
 τοῦ προφήτου λέγοντος ἐξ αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου .
 τότε ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων ἐθυμώθη λίαν 16
 καὶ ἀποστείλας ἀνέειλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν βηθλε-
 ἐμ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω
 κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων . τότε ἐπλη- 17
 ρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος . φωνὴ 18
 ἐν ῥαμὰ ἠκούσθη θρῆνος^ο καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πο-
 λὺς ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ οὐκ ἤθελεν παρα-
 κληθῆναι ὅτι οὐκ εἰσὶν . τελευτήσαντος δὲ τοῦ ἡρώδου ἰδοὺ 19
 ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ ἰωσήφ ἐν αἰγύπτῳ .
 λέγων ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ 20
 καὶ πορεύου εἰς γῆν ἰσραὴλ τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν
 ψυχὴν τοῦ παιδίου . ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ 21
 τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἦλθεν εἰς γῆν ἰσραὴλ . ἀκούσας δὲ ὅτι 22

v.8 T^{*}: ἀκριβῶς ἐξετάσατε, V: ἐξετάσατε ἀκριβῶς. **v.9** T^{*}: εσπῃ, V: εσταθῃ. **v.11** T: ευρον, K^ΜV: εἶδον. **v.15** T^{*}: του, V: ∅. **v.17** T^{*}: υπο, V: δια. **v.18** T^{*}: θρηνος και, V: ∅. **v.19** T^{*}: κατ οναρ φαινεται, V: φαινεται κατ οναρ. **v.21** T^{*}: ηλθεν, V: εισηλθεν.

ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς ἰουδαίας ἀντὶ ἡρώδου^ο τοῦ πα-
 τρός αὐτοῦ ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν χρηματισθεῖς δὲ κατ' ὄναρ
 23 ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς γαλιλαίας. καὶ ἐλθὼν κατῴκη-
 σεν εἰς πόλιν λεγομένην ναζαρεῖ ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ
 τῶν προφητῶν ὅτι ναζωραῖος κληθήσεται.

3 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται ἰωάννης ὁ βαπτι-
 2 στῆς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ἰουδαίας. καὶ λέγων μετα-
 3 νοεῖτε ἤγγικεν γάρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. οὗτος γάρ ἐστιν
 ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος φωνὴ βοῶντος
 ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου εὐθείας ποιεῖτε τὰς
 4 τρίβους αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ὁ ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ
 ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν
 5 αὐτοῦ ἢ δὲ τροφή αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. τότε
 ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ ἰουδαία καὶ
 6 πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ ἰορ-
 7 δάνῃ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ἰδὼν
 δὲ πολλοὺς τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ
 τὸ βάπτισμα αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς γεννήματα ἐχιδνῶν τίς ὑπέ-
 8 δειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς. ποιήσατε οὖν
 9 καρποὺς^ο ἁγίους τῆς μετανοίας. καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑ-
 αυτοῖς πατέρα ἔχομεν τὸν ἀβραάμ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται
 10 ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ ἀβραάμ. ἤδη
 δὲ καὶ ἡ ἁγίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται πᾶν οὖν
 δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ
 11 βάλλεται. ἐγὼ μὲν βαπτίζω^ο ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν ὁ
 δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστιν οὗ οὐκ εἶ-
 μι ἰκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν
 12 πνεύματι ἁγίῳ καὶ^ο πυρὶ. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ
 διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς
 13 τὴν ἀποθήκην τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσθέστω. τότε
 παραγίνεται ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἐπὶ τὸν ἰορδάνην
 14 πρὸς τὸν ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ ἰωάννης
 διεκώλυεν αὐτὸν λέγων ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι

v.22 T^{*}: ἐπι, V: ∅. **v.22** T^{*}: ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, V: τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἡρώδου.

v.23 TMV: ναζαρετ, K: ναζαρεθ. **3. v.3** T^{*}: υπο, V: δια. **v.4** T^{*}: αὐτοῦ ἡν, V: ἡν αὐτοῦ.

v.6 T^{*}: ἰορδανη, V: ἰορδανη ποταμῶ. **v.8** TK: καρποὺς ἁγίους, MV: καρπὸν ἁγίων. **v.10** T^{*}:

καὶ, V: ∅. **v.11** T^{*}: βαπτίζω ὑμας, V: ὑμας βαπτίζω. **v.11** TKV: καὶ πυρὶ, M: ∅.

καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐ- 15
 τὸν ἄφες ἄρτι οὕτως γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν
 δικαιοσύνην τότε ἀφίησιν αὐτόν . καὶ ὁ βαπτισθεὶς ὁ ἰησοῦς 16
 ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ ἰδοὺ ἀνέωχθησαν αὐτῷ οἱ
 οὐρανοὶ καὶ εἶδεν τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καταβαῖνον ὥσεί πε-
 ριστεράν καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν . καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν 17
 οὐρανῶν λέγουσα οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός ἐν ᾧ
 εὐδόκησα .

Τότε ὁ ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύμα- 4
 τος πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου . καὶ νηστεύσας ἡμέρας 2
 τεσσάρων καὶ νύκτας τεσσαράκοντα ὕστερον ἐπείνασεν .
 καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ 3
 εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶ- 4
 πεν γέγραπται οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος ἀλλ' ἐπὶ
 παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ . τότε παρα- 5
 λαμβάνει αὐτόν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἴσθησιν
 αὐτόν ἐπὶ τὸ περύγιον τοῦ ἱεροῦ . καὶ λέγει αὐτῷ εἰ υἱὸς εἶ 6
 τοῦ θεοῦ βάλε σεαυτὸν κάτω γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις
 αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἁροῦσίν σε μήποτε
 προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σοῦ . ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς 7
 πάλιν γέγραπται οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου . πά- 8
 λιν παραλαμβάνει αὐτόν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ
 δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δό-
 ξαν αὐτῶν . καὶ λέγει αὐτῷ ταῦτα πάντα ὅ σοι δώσω ἐὰν πεσὼν 9
 προσκυνήσῃς μοι . τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὕψαγε σατανᾶ 10
 γέγραπται γὰρ κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ
 μόνῳ λατρεύσεις . τότε ἀφίησιν αὐτόν ὁ διάβολος καὶ ἰδοὺ 11
 ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ . ἀκούσας δὲ ὁ ἰη- 12
 σοῦς ὅτι ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν εἰς τὴν γαλιλαίαν .
 καὶ καταλιπὼν τὴν ναζαρεθὲ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς καίπερναοῦμ 13
 τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις ζαβουλὼν καὶ νεφθαλείμ . ἵνα 14

v.16 T^o: καὶ βαπτισθεὶς, V: βαπτισθεὶς δε. **v.16** T^o: ανεβη ευθυς, V: ευθυς ανεβη. **v.16** T^o: ανεωχθησαν, V: ηνεωχθησαν. **4. v.2** T^o: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα. **v.3** T^o: προσελθων αυτω ο πειραζων ειπεν, V: προσελθων ο πειραζων ειπεν αυτω. **v.4** T^o: ανθρωπος, V: ο ανθρωπος. **v.5** T^o: ιστησιν, V: εστησεν. **v.9** T^o: λεγει, V: ειπεν. **v.9** T^o: παντα σοι, V: σοι παντα. **v.10** TKV: υπαγε, M: υπαγε οπισω μου. **v.12** T^o: ο ιησους, V: ∅. **v.13** TM: ναζαρεθ, K: ναζαρεθ, V: ναζαρα. **v.13** T^o: καπερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.13** T^o: νεφθαλειμ, V: νεφθαλιμ.

15 πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· γῆ
 ζαβουλὼν καὶ γῆ νεφθαλεΐμ ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ ἰορδά-
 16 νου γαλιλαία τῶν ἐθνῶν· ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδεν^ο
 φῶς μέγα καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς
 17 ἀνέτειλεν αὐτοῖς· ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ
 18 λέγειν μετаноεῖτε ἡγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν· πε-
 ριπατῶν δὲ ὁ^ο ἰησοῦς παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας εἶδεν
 δύο ἀδελφούς σίμωνα τὸν λεγόμενον πέτρον καὶ ἀνδρέαν τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν
 19 ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς· καὶ λέγει αὐτοῖς δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποι-
 20 ἦσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων· οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα
 21 ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀ-
 δελφούς ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
 αὐτοῦ ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρ-
 22 τίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς· οἱ δὲ εὐθέως
 ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐ-
 23 τῷ· καὶ περιῆγεν ὅλην^ο τὴν γαλιλαίαν ὁ ἰησοῦς διδάσκων ἐν
 ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βα-
 σιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν
 24 τῷ λαῷ· καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν συρίαν καὶ
 προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νό-
 σοις καὶ βασάνοις συνεχομένους καὶ δαιμονιζομένους καὶ σε-
 ληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς·
 25 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας καὶ
 δεκαπόλεως καὶ ἱεροσολύμων καὶ ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ
 ἰορδάνου·

5 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος καὶ καθίσαντος
 2 αὐτοῦ προσῆλθόν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἀνοίξας τὸ
 3 στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων· μακάριοι οἱ πτωχοὶ
 4 τῷ πνεύματι ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν· μα-
 5 κάριοι οἱ πενθοῦντες ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται· μακάριοι
 6 οἱ πρᾶεῖς ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν· μακάριοι οἱ
 πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην ὅτι αὐτοὶ χορτασθή-
 7, 8 σονται· μακάριοι οἱ ἐλεήμονες ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται· μα-

v.15 T^o: νεφθαλειμ, V: νεφθαλιμ. **v.16** T^o: εἶδεν φως, V: φως εἶδεν. **v.18** TK: ο ἰησους, MV:
 ∅. **v.23** T^o: ὁλην την γαλιλαιαν ο ἰησους, V: εν ὁλη τη γαλιλαια. **5. v.1** T^o: προσῆλθον, V:
 προσῆλθαν.

κάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται ὁ
 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται ὁ 9
 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης ὅτι αὐτῶν ἐστὶν 10
 ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ὁ μακάριοι ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑ- 11
 μᾶς καὶ διώξωσιν καὶ εἰπωσιν πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν
 ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ ὁ χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε ὅτι ὁ μι- 12
 σθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς
 προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν ὁ ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς ἐὰν δὲ 13
 τὸ ἅλας μωρανθῇ ἐν τίνι ἀλισθήσεται εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ
 βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ὁ ὑμεῖς 14
 ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω
 ὅρους κειμένη ὁ οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑ- 15
 πὸ τὸν μόδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν
 τῇ οἰκίᾳ ὁ οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀν- 16
 θρώπων ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν
 πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὁ μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον 17
 καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας οὐκ ἦλθον καταλῦ-
 σαι ἀλλὰ πληρῶσαι ὁ ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ 18
 οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἰδῶτα ἐν ἧ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ
 τοῦ νόμου ἕως ἂν πάντα γένηται ὁ ὅς ἐάν οὖν λύσῃ μίαν τῶν 19
 ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώ-
 πους ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὁς
 δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασι-
 λείᾳ τῶν οὐρανῶν ὁ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ 20
 δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ φαρισαίων οὐ
 μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ὁ ἤκούσατε ὅτι 21
 ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις οὐ φονεύσεις ὁς δ' ἂν φονεύσῃ ἔνοχος
 ἔσται τῇ κρίσει ὁ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ 22
 ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκὴ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει ὁς δ' ἂν εἴπῃ τῷ
 ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ ὁς δ' ἂν εἴ-
 πῃ μωρὲ ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός ὁ ἐάν οὖν 23
 προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇς
 ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ ὁ ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου 24
 ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὑπαγε πρῶτον διαλλάγηθι

v.11 T^a: ρημα, V: ∅. **v.13** T^a: βληθῆναι, V: βληθεν. **v.13** T^a: καὶ, V: ∅. **v.20** T^a: ἡ
 δικαιοσυνη ὑμων, V: ὑμων ἡ δικαιοσυνη. **v.22** T^a: εικη, V: ∅. **v.23** TKV: κακει, M: καὶ εκει.

25 τῷ ἀδελφῷ σου καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου ὃ
 σθι εὖνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως οὗτου εἴ ἐν τῇ ὁδῷ μετ'
 αὐτοῦ μήποτε σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτῆς
 26 σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. ἀμὴν
 λέγω σοι οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον
 27 κοδράντην. ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις οὐ μοιχεύ-
 28 σεις. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ
 ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
 29 τοῦ. εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε ἔξελε
 αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν
 τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.
 30 καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε ἔκκοψον αὐτήν καὶ
 βάλε ἀπὸ σοῦ συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν
 31 σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. ἐρρέθη
 δὲ ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ δότω αὐτῇ ἀπο-
 32 στάσιον. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα
 αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας ποιεῖ αὐτήν μοιχᾶσθαι καὶ
 33 ὃς ἂν ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχᾶται. πάλιν ἠκούσατε ὅτι
 ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις οὐκ ἐπιορκήσεις ἀποδώσεις δὲ τῷ κυ-
 34 ρίῳ τοὺς ὅρκους σου. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως
 35 μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ. μήτε ἐν τῇ γῇ
 ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ μήτε εἰς ἱεροσόλυμα
 36 ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως. μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ
 σου ὁμώσης ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν
 37 ποιῆσαι. ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναι ναι οὐ οὐ τὸ δὲ περισσὸν
 38 τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη ὀφθαλ-
 39 μὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. ἐγὼ δὲ λέγω
 ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν
 40 δεξιάν σου ὡς σιαγόνα στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην. καὶ τῷ
 θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν ἄφες αὐτῷ
 41 καὶ τὸ ἱμάτιον. καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἐν ὑπαγῇ μετ'
 42 αὐτοῦ δύο. τῷ αἰτοῦντί σε δίδου καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ

v.25 T^{*}: ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ, V: μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ. **v.25** T^{*}: σε παραδῷ, V: ὅ. **v.27** TK: τοῖς ἀρχαίοις, MV: ὅ. **v.28** TK: αὐτῆς, MV: αὐτήν. **v.30** T^{*}: βληθῇ εἰς γέενναν, V: εἰς γέενναν ἀπελθῇ. **v.31** T^{*}: ὅτι, V: ὅ. **v.32** T^{*}: ὃς ἀν' ἀπολύσει, V: πᾶς ὁ ἀπολύων. **v.32** T^{*}: μοιχᾶσθαι, V: μοιχευθῆναι. **v.36** T^{*}: λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι, V: λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. **v.39** T^{*}: ῥαπίσει ἐπὶ, V: ῥαπίζει εἰς. **v.39** T^{*}: σου σιαγόνα, V: σιαγόνα [σου]. **v.42** T^{*}: διδου, V: δος.

δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς ὁ ἰσχυρὸς ἀγαπή- 43
 σεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου ὁ ἰσχυρὸς ἐγὼ δὲ 44
 λέγω ὑμῖν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν εὐλογεῖτε τοὺς κα-
 ταρωμένους ὑμᾶς καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς καὶ
 προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων 45
 ὑμᾶς ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς
 ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ 46
 βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους ἔάν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς
 ἀγαπῶντας ὑμᾶς τίνα μισθὸν ἔχετε οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐ- 47
 τὸ ποιοῦσιν καὶ ἔάν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφούς ὑμῶν μόνον 48
 τί περισσὸν ποιεῖτε οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτως ποιοῦσιν ἔσε-
 σθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὥσπερ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
 τέλειός ἐστιν.

Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν **6**
 τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θαυμάζειν αὐτοὺς εἰ δὲ μήγε μισθὸν
 οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὅταν 2
 οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην μὴ σαλπίσσης ἔμπροσθέν σου ὥσπερ
 οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύ-
 μαις ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀμὴν λέγω ὑμῖν
 ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν σοὶ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύ- 3
 νην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου ὅπως ἡ
 σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων
 ἐν τῷ κρυπτῷ αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ καὶ ὅταν 5
 προσεύχῃ οὐκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς
 συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύ-
 χεσθαι ὅπως ἂν φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
 ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ εἰσελθε 6
 εἰς τὸ ταμιεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ
 πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ
 κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ προσευχόμενοι δὲ μὴ 7

v.42 T*: δανείσασθαι, V: δανισασθαι. **v.44** T*: εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς καλῶς ποιεῖτε, V: Ø. **v.44** TK: τοὺς μισοῦντας, M: τοὺς μισοῦσιν, V: Ø. **v.44** T*: ὑμᾶς, V: Ø. **v.44** T*: ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ, V: Ø. **v.45** TKV: ἐν, M: ἐν τοῖς. **v.47** TKV: ἀδελφούς, M: φίλους. **v.47** T*: τελῶναι οὕτως, V: ἐθνικοὶ το αὐτο. **v.48** T*: ὥσπερ, V: ὡς. **v.48** T*: ἐν τοῖς οὐρανοῖς, V: οὐρανίος. **6. v.1** T*: προσέχετε, V: προσέχετε [δε]. **v.1** T*: ἐλεημοσύνην, V: δικαιοσύνην. **v.1** TK: μὴγε, MV: μὴ γε. **v.4** T*: αὐτός, V: Ø. **v.4** T*: ἐν τῷ φανερῷ, V: Ø. **v.5** T*: προσευχή, V: προσευχήσθε. **v.5** T*: εἰς ὥσπερ, V: ἐσεσθε ὡς. **v.5** T*: ἀν, V: Ø. **v.5** T*: οὐ, V: Ø. **v.6** T*: ταμιεῖον, V: ταμιεῖον. **v.6** T*: ἐν τῷ φανερῷ, V: Ø.

8 βαπτολογήσητε ὡς περ οἱ ἔθνικοι δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πο-
 9 λυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται . μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς
 10 οἶδεν γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὧν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆ-
 11 12σαι αὐτόν . οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν
 13 τοῖς οὐρανοῖς ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου . ἐλθέτω ἡ βασιλεία
 σου γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς .
 14 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον . καὶ ἄφες
 15 ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφει-
 16 λέταις ἡμῶν . καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν ἀλλὰ
 17 ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ ὅτι σου ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ
 18 ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν . ἐὰν γὰρ ἀφῇτε
 19 τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ
 20 πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος . ἐὰν δὲ μὴ ἀφῇτε τοῖς ἀνθρώποις
 21 τὰ παραπτώματα αὐτῶν οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ πα-
 22 ραπτώματα ὑμῶν . ὅταν δὲ νηστεύητε μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ
 23 ὑποκριταὶ σκυθρωποὶ ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅ-
 24 πως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι
 ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν . σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου
 τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι . ὅπως μὴ φανῇς
 τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ
 καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν
 τῷ φανερῷ . μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς ὅ-
 που σῆς καὶ βρῶσις ἀφανίζει καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν
 καὶ κλέπτουσιν . θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ
 ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει καὶ ὅπου κλέπται οὐ
 διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν . ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς
 ὑμῶν ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν . ὁ λύχνος τοῦ σώματος
 ἐστὶν ὁ ὀφθαλμὸς ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλοῦς ᾖ ὅλον τὸ
 σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται . ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς
 ᾖ ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ
 σκότος ἐστὶν τὸ σκότος πόσον . οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις
 δουλεύειν ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει ἢ
 ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει οὐ δύνασθε θεῷ

v.7 T*: βαπτολογησητε, V: βαπταλογησητε. **v.8** E: ο, B: ο θεος ο. **v.10** T*: της, V: ∅. **v.12** T*: αφιεμεν, V: αφηκαμεν. **v.13** T*: οτι ... αμην, V: ∅. **v.15** T*: τα παραπτωματα αυτων, V: ∅. **v.16** T*: ωσπερ, V: ως. **v.16** T*: οτι, V: ∅. **v.18** T*: κρυπτω, V: κρυφαιω. **v.18** TK: εν τω φανερω, MV: ∅. **v.21** T*: υμων, V: σου. **v.22** T*: ο οφθαλμος σου απλους η, V: η ο οφθαλμος σου απλους.

δουλεύειν καὶ μαμῶνᾱ . διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν μὴ μεριμνᾶτε 25
 τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε καὶ τί πίνητε μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί
 ἐνδύσησθε οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖον ἐστὶν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα 26
 τοῦ ἐνδύματος . ἐμβλέψατε εἰς τὰ πειτεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ὅτι οὐ
 σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας
 καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτὰ οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον
 διαφέρετε αὐτῶν . τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖ- 27
 ναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πηχυν ἓνα . καὶ περὶ ἐνδύματος τί 28
 μεριμνᾶτε καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ
 κοπιᾷ οὐδὲ νήθει . λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ σολομών ἐν πάσῃ 29
 τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων . εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ 30
 ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ
 θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς ὀλιγόπιστοι .
 μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες τί φάγωμεν ἢ τί πῖωμεν ἢ τί πε- 31
 ριβαλώμεθα . πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ οἶδεν γὰρ ὁ 32
 πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρήζετε τούτων ἀπάντων . ζητεῖτε 33
 δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ
 καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν . μὴ οὖν μεριμνήσητε 34
 εἰς τὴν αὔριον ἢ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς ἀρκετὸν
 τῇ ἡμέρᾳ ἢ κακία αὐτῆς .

Μὴ κρίνετε ἵνα μὴ κριθῆτε . ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κρι- 7, 2
 θήσεσθε καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν . τί 3
 δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου
 τὴν δὲ ἐν τῷ σῶ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς . ἢ πῶς ἐρεῖς 4
 τῷ ἀδελφῷ σου ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ
 σου καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου . ὑποκριτὰ ἔκβαλε 5
 πρῶτον τὴν° δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου καὶ τότε διαβλέψεις
 ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου . μὴ 6
 δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶν μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν
 ἔμπροσθεν τῶν χοίρων μήποτε καταπατήσῳσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς
 ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς . αἰτεῖτε καὶ δο- 7
 θήσεται ὑμῖν ζητεῖτε καὶ εὐρήσετε κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται
 ὑμῖν . πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει καὶ τῷ 8

v.24 TK: μαμῶνα, MV: μαμωνα. **v.25** T^a: καὶ τι πητε, V: [ἡ τι πητε]. **v.28** T^a: αὐξάνει οὐ κοπία οὐδε νηθει, V: αὐξανουσιν οὐ κοπιῶσιν οὐδε νηθουσιν. **v.32** T^a: ἐπιζητεῖ, V: ἐπιζητουσιν.
v.34 T^a: τα, V: ∅. **7. v.2** TK: ἀντιμετρηθήσεται, MV: μετρηθήσεται. **v.4** T^a: ἀπο, V: ἐκ. **v.5** T^a: τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, V: ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου τὴν δοκὸν. **v.6** T^a: καταπατησῶσιν, V: καταπατησουσιν.

9 κρούοντι ἀνοιγήσεται ὃ ἢ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃν ἐὰν
 10 αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ. καὶ ὅταν
 11 ἰχθὺν αἰτήσῃ μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ. εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ
 ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν πόσῳ
 12 αἰτοῦσιν αὐτόν. πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν
 οἱ ἄνθρωποι οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς οὗτος γάρ ἐστιν
 13 ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης
 ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς
 14 τὴν ἀπώλειαν καὶ πολλοὶ εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς. ὅτι
 στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν
 15 ζωὴν καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν. προσέχετε δὲ
 ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐν-
 16 δύμασιν προβάτων ἔσωθεν δὲ εἰσὶν λύκοι ἄρπαγες. ἀπὸ τῶν
 καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτοὺς μή τι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀ-
 17 κανθῶν σταφυλῆν ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα. οὕτως πᾶν δένδρον
 ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρ-
 18 ποὺς πονηροὺς ποιεῖ. οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς
 πονηροὺς ποιεῖν οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποι-
 19 εῖν. πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ
 20 εἰς πῦρ βάλλεται. ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσε-
 21 σθε αὐτούς. οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι κύριε κύριε εἰσελεύσεται
 εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ
 22 πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. πολλοὶ ἔροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ
 τῇ ἡμέρᾳ κύριε κύριε οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προέφητευσάμεν καὶ
 τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνά-
 23 μεις πολλὰς ἐποιήσαμεν. καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐ-
 δέποτε ἔγνων ὑμᾶς ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν
 24 ἀνομίαν. πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ
 ποιεῖ αὐτοὺς ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ ὅστις ὠκοδόμη-
 25 σεν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ κατέβη ἡ βροχὴ
 καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσον

v.9 T^o: εαν αιτηση, V: αιτησει. **v.10** T^o: και εαν, V: η και. **v.10** T^o: αιτηση, V: αιτησει.
v.12 T^o: αν, V: εαν. **v.13** T^o: εισελθετε, V: εισελθατε. **v.14** TK: οτι, MV: τι. **v.15** T^o: δε, V:
 Ø. **v.16** T^o: σταφυλην, V: σταφυλας. **v.20** TK: αραγε, MV: αρα γε. **v.21** T^o: εν, V: εν τοις.
v.22 T^o: προφητευσαμεν, V: επροφητευσαμεν. **v.24** T^o: ομοιωσω αυτον, V: ομοιωθησεται.
v.24 T^o: την οικιαν αυτου, V: αυτου την οικιαν. **v.25** T^o: προσεπεσον, V: προσεπεσαν.

τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ καὶ οὐκ ἔπεσεν τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέ-
 τραν . καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ 26
 ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ ὅστις ὠκοδόμησεν
 τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον . καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ 27
 ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν
 τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ καὶ ἔπεσεν καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη .
 καὶ ἐγένετο ὅτε συνέτελεσεν ὁ ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους ἐξ- 28
 ἐπλήρουντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ . ἦν γὰρ διδάσκων 29
 αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς .

Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἠκολούθησαν αὐτῷ ὁ- **8**
 χλοι πολλοί . καὶ ἰδοὺ λεπρὸς ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων 2
 κύριε ἐὰν θέλῃς δύνασαι με καθαρίσαι . καὶ ἐκτείνας τὴν 3
 χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ ὁ ἰησοῦς λέγων θέλω καθαρίσθῃ καὶ
 εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα . καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰη- 4
 σοῦς ὅρα μηδενὶ εἴπῃς ἀλλ' ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ
 καὶ προσένεγκέ τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν μωσῆς εἰς μαρτύριον
 αὐτοῖς . εἰσελθόντι δὲ τῷ ἰησοῦ εἰς καῖερναούμ προσῆλθεν 5
 αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτόν . καὶ λέγων κύριε ὁ 6
 παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς δεινῶς βασα-
 νιζόμενος . καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω 7
 αὐτόν . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη κύριε οὐκ εἰμι 8
 ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς ἀλλὰ μόνον εἶπέ
 λόγον καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου . καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι 9
 ὑπὸ ἐξουσίαν ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας καὶ λέγω τούτῳ
 πορεύθῃ καὶ πορεύεται καὶ ἄλλῳ ἔρχου καὶ ἔρχεται καὶ τῷ
 δούλῳ μου ποιήσον τοῦτο καὶ ποιεῖ . ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς ἐ- 10
 θαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐδὲ
 ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον . λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ 11
 ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ
 ἀβραάμ καὶ ἰσαάκ καὶ ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν .
 οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξ- 12

v.26 T^a: τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, V: αὐτοῦ τὴν οἰκίαν. **v.28** T^a: συνετελεσεν, V: ετελεσεν. **v.29** T^a:
 γραμματεῖς, V: γραμματεῖς αὐτῶν. **8. v.1** T^a: καταβαντι δε αὐτω, V: καταβαντος δε αὐτου.
v.2 T^a: ἐλθων, V: προσελθων. **v.3** T^a: ὁ ἰησοῦς, V: ∅. **v.4** TK: ἀλλ, MV: ἀλλα. **v.4** T^a:
 προσενεγκε, V: προσενεγκον. **v.4** T^a: μωσης, V: μωυσης. **v.5** T^a: εἰσελθοντι, V: εἰσελθοντος.
v.5 TK: τῷ ἰησοῦ, M: αὐτω, V: αὐτου. **v.5** T^a: καπερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.7** T^a: ὁ ἰησοῦς,
 V: ∅. **v.8** TK: λογον, MV: λογω. **v.10** T^a: ουδε εν τῷ ἰσραηλ τοσαυτην πιστιν, V: παρ ουδενη
 τοσαυτην πιστιν εν τῷ ἰσραηλ.

ὡτερον ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμός καὶ ὁ βρυγμός τῶν ὀδόντων .
 13 καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῳ ὕπαγε καὶ ὥς ἐπίστευ-
 σας γεννηθήτω σοι καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ .
 14 καὶ ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν
 15 αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν . καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς
 αὐτῆς καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός καὶ ἠγέρθη καὶ διηκόνει
 16 αὐτοῖς . ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζο-
 μένους πολλοὺς καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ καὶ πάντας
 17 τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν . ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν
 διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡ-
 18 μῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν . ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς πολ-
 λούς· ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν .
 19 καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ διδάσκαλε ἀκο-
 20 λουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ . καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς αἱ
 ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
 σκηνώσεις ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν
 21 κλίνει . ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ κύριε ἐπί-
 22 τρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου . ὁ
 δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ἀκολούθει μοι καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς
 23 θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς . καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον
 24 ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ . καὶ ἰδοὺ σεισμός μέ-
 γας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑ-
 25 πὸ τῶν κυμάτων αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν . καὶ προσελθόντες οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες κύριε σῶσον ἡμᾶς ἀ-
 26 πολλύμεθα . καὶ λέγει αὐτοῖς τί δειλοὶ ἐστε ὀλιγόπιστοι τότε
 ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ καὶ ἐγένετο
 27 γαλήνη μεγάλη . οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες ποτα-
 πός ἐστιν οὗτος ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακού-
 28 ουσιν· αὐτῷ . καὶ ἐλθόντι· αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν
 τῶν γερῶσηνῶν ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν
 μνημείων ἐξερχόμενοι χαλεποὶ λίαν ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ πα-
 29 ρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης . καὶ ἰδοὺ ἔκραζαν λέγοντες τί
 ἡμῖν καὶ σοὶ ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ ἦλθες ᾧδε πρὸ καιροῦ βασα-

v.13 TK: εκατονταρχῶ, MV: εκατονταρχη. **v.13** T*: καὶ, V: ∅. **v.15** TK: αυτοῖς, MV: αὐτῷ.
v.18 T*: πολλοὺς ὄχλους, V: ὄχλον. **v.22** T*: εἶπεν, V: λέγει. **v.25** TK: οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, M:
 οἱ μαθηταὶ, V: ∅. **v.25** T*: ἡμᾶς, V: ∅. **v.27** T*: υπακουουσιν αὐτῷ, V: αὐτῷ υπακουουσιν.
v.28 T*: ἐλθοντι αὐτῷ, V: ἐλθοντος αὐτοῦ. **v.28** T*: γερῶσηνῶν, V: γαδαρηνῶν. **v.29** T*:
 ἰησοῦ, V: ∅.

νίσαι ἡμᾶς. ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν 30
 βοσκομένη. οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες εἰ 31
 ἐκβάλλεις ἡμᾶς ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν
 χοίρων. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὑπάγετε οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον 32
 εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη
 τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπέθα- 33
 νον ἐν τοῖς ὕδασι. οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον καὶ ἀπελθόντες
 εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. 34
 καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ ἰησοῦ καὶ
 ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐ-
 τῶν.

Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασεν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν 9
 πόλιν. καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης 2
 βεβλημένον καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ πα-
 ραλυτικῷ θάρσει τέκνον ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. καὶ 3
 ἰδοὺ τινὲς τῶν γραμματέων εἶπὸν ἐν ἑαυτοῖς οὗτος βλασφη-
 μεῖ. καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν ἵνα τί 4
 ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. τί γάρ ἐ- 5
 στιν εὐκοπώτερον εἰπεῖν ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι ἢ εἰπεῖν
 ἔγειρα καὶ περιπάτει. ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱ- 6
 ὅς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας τότε λέγει
 τῷ παραλυτικῷ ἐγερθεῖς ἄρὸν σου τὴν κλίνην καὶ ὑπάγε εἰς 7
 τὸν οἶκόν σου. καὶ ἐγερθεῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8
 ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν 9
 δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις. καὶ παράγων ὁ ἰ-
 ησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον
 ματθαῖον λεγόμενον καὶ λέγει αὐτῷ ἀκολούθει μοι καὶ ἀνα-
 στάς ἡκολούθησεν αὐτῷ. καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν 10
 τῇ οἰκίᾳ καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες
 συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες 11
 οἱ φαρισαῖοι εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ διατί μετὰ τῶν τελω-
 νῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν. ὁ δὲ ἰησοῦς 12

v.31 T*: επιτρεψον ημιν απελθειν, V: αποστειλον ημας. **v.32** T*: την αγελην των χοιρων, V: τους χοιρους. **v.32** T*: των χοιρων, V: Ø. **v.34** T*: συναντησιν, V: υπαντησιν. **9. v.1** T*: το, V: Ø. **v.2** T*: αφωνται σοι αι αμαρτιαι σου, V: αφιενται σου αι αμαρτιαι. **v.3** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.4** T*: υμεις, V: Ø. **v.5** T*: αφωνται, V: αφιενται. **v.5** TK: σοι, MV: σου. **v.5** T*: εγειραι, V: εγειρε. **v.8** T*: εθαυμασαν, V: εφοβηθησαν. **v.9** T*: ματθαιον, V: μαθθαιον. **v.11** T*: ειπον, V: ελεγον. **v.11** TK: διατι, MV: δια τι. **v.12** T*: ιησους, V: Ø.

ἀκούσας εἶπεν αὐτοῖς οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ
 13 ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστὶν ἔλεον
 θέλω καὶ οὐ θυσίαν οὐ γὰρ ἤλθον καλέσαι δικαίους ἀλλ' ἁ-
 14 μαρτωλοὺς εἰς ὁ μετάνοιαν. τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθη-
 τὰι ἰωάννου λέγοντες διατὶ ἡμεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι νηστεύομεν
 15 πολλὰ οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσιν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς
 ὁ ἰησοῦς μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅ-
 σον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν
 16 ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος καὶ τότε νηστεύσουσιν. οὐδεὶς
 δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαι-
 ῳ αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου καὶ χειρόν
 17 σχίσμα γίνεται. οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς πα-
 λαιοὺς εἰ δὲ μὴγε ῥήγνυνται οἱ ἀσκοὶ καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ
 οἱ ἀσκοὶ ἀποδοῦνται ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
 18 καινοὺς καὶ ἀμφοτέρῃ συντηροῦνται. ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦν-
 τος αὐτοῖς ἰδοὺ ἄρχων ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων ἡ
 θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χειρά
 19 σου ἐπ' αὐτήν καὶ ζήσεται. καὶ ἐγερθεὶς ὁ ἰησοῦς ἠκολούθη-
 20 σεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμορροοῦσα
 δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὀπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ
 21 ἱματίου αὐτοῦ. ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ
 22 ἱματίου αὐτοῦ σωθήσομαι. ὁ δὲ ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς καὶ ἰ-
 δὼν αὐτήν εἶπεν θάρσει θυγάτερ ἡ πίστις σου σέσωκέν σε καὶ
 23 ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. καὶ ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς
 εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν
 24 ὄχλον θορυβούμενον. λέγει αὐτοῖς ἀναχωρεῖτε οὐ γὰρ ἀπέ-
 25 θανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὅτε
 δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς
 26 καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. καὶ ἐξηλθεν ἡ φῆμη αὕτη εἰς ὅλην
 27 τὴν γῆν ἐκείνην. καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ ἰησοῦ ἠκολούθη-
 σαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες ἐλέησον ἡμᾶς
 28 υἱὲ δαβὶδ. ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυ-
 φλοὶ καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο

v.12 T^a: αυτοῖς, V: ∅. **v.13** T^a: ελεον, V: ελεος. **v.13** TK: αλλ, MV: αλλα. **v.13** T^a:
 εις μετανοιαν, V: ∅. **v.14** TK: διατι, MV: δια τι. **v.17** TK: μηγε, MV: μη γε. **v.17** T^a:
 απολουνται, V: απολλυνται. **v.17** TK: αμφοτερα, MV: αμφοτεροι. **v.18** T: αρχων, KMV:
 αρχων εις. **v.22** T^a: επιστραφεις, V: στραφεις. **v.24** T^a: λεγει αυτοις, V: ελεγεν. **v.27** TK:
 υιε δαβιδ, M: υιος δαβιδ, V: υιος δαυιδ.

ποιῆσαι λέγουσιν αὐτῷ ναὶ κύριε . τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλ- 29
 μῶν αὐτῶν λέγων κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν . καὶ 30
 ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ
 ἰησοῦς λέγων ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω . οἱ δὲ ἐξελθόντες διε- 31
 φήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ . αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων 32
 ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον .
 καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφὸς καὶ ἑθαύ- 33
 μασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες ὅτι οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ
 ἰσραὴλ . οἱ δὲ φαρισαῖοι ἔλεγον ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων 34
 ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια . καὶ περιῆγεν ὁ ἰησοῦς τὰς πόλεις πά- 35
 σας καὶ τὰς κώμας διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ
 κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶ-
 σαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ . ἰδὼν δὲ τοὺς 36
 ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν ὅτι ἦσαν ἐκκλησούμενοι καὶ
 ἐρριμμένοι ὥσει πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα . τότε λέγει τοῖς 37
 μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι .
 δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας 38
 εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ .

Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδω- 10
 κεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων ὥστε ἐκβάλλειν
 αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν . τῶν 2
 δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα πρῶτος σίμων
 ὁ λεγόμενος πέτρος καὶ ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἰάκωβος ὁ 3
 τοῦ ζεβεδαίου καὶ ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ . φίλιππος καὶ 3
 βαρθολομαῖος θωμᾶς καὶ ματθαῖος ὁ τελώνης ἰάκωβος ὁ τοῦ
 ἀλφαίου καὶ λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς θαδδαῖος . σίμων ὁ κα- 4
 νανίτης καὶ ἰούδας ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν . τού- 5
 τους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς
 λέγων εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθῃτε καὶ εἰς πόλιν σαμαρείτων
 μὴ εἰσέλθῃτε . πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀ- 6
 πολωλότα οἴκου ἰσραὴλ . πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγον- 7
 τες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν . ἀσθενοῦντας θερα- 8

v.30 T^a: ανεωχθησαν, V: ηνεωχθησαν. **v.30** T^a: ενεβριμησατο, V: ενεβριμηθη. **v.33** T: οτι, K^aM^aV: ∅. **v.35** T^a: εν τω λαω, V: ∅. **v.36** TK: εκκλησουμενοι, M^aV: εσκλησμενοι. **10. v.2** T^a: ιακωβος, V: και ιακωβος. **v.3** T^a: ματθαιος, V: μαθθαιος. **v.3** T^a: λεββαιος ο επικληθεις, V: ∅. **v.4** T^a: κανανιτης, V: καναναιος. **v.4** T^a: ισκαριωτης, V: ο ισκαριωτης. **v.5** T^a: σαμαρειτων, V: σαμαριτων.

9 πεύετε λεπρούς^ο καθαρίζετε νεκρούς ἐγείρετε δαιμόνια ἐκ-
 10 μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν . μὴ πῆραν
 εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον
 11 ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ εἶσιν . εἰς ἣν δ' ἂν
 πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθῃτε ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιος ἐστίν
 12 κάκει μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθῃτε . εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰ-
 13 κίαν ἀσπάσασθε αὐτήν . καὶ ἐὰν μὲν ἦ ἡ οἰκία ἀξία ἐλθέτω
 ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν ἐὰν δὲ μὴ ἦ ἀξία ἡ εἰρήνη ὑμῶν
 14 πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω . καὶ ὅς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ
 ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πό-
 15 λεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν . ἀ-
 μὴν λέγω ὑμῖν ἀνεκτότερον ἔσται γῇ σοδὸμων καὶ γομόρρων
 16 ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ . ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω
 ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς
 17 οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί . προσέχετε δὲ ἀπὸ
 τῶν ἀνθρώπων παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ ἐν
 18 ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς . καὶ ἐπὶ ἡγε-
 μόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον
 19 αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν . ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς μὴ με-
 ριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ
 20 τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε . οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ
 21 τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν . παραδώσει
 δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον καὶ ἐπα-
 22 ναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς . καὶ
 ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου ὁ δὲ ὑπο-
 23 μείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται . ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν
 τῇ πόλει ταύτῃ φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν
 οὐ μὴ τελέσῃτε τὰς πόλεις τοῦ ἰσραὴλ ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς
 24 τοῦ ἀνθρώπου . οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον οὐ-
 25 δὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ . ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα
 γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος

v.8 TK: λεπρους καθαρίζετε νεκρους εγειρετε, M: λεπρους καθαρίζετε, V: νεκρους εγειρετε λε-
 πρους καθαρίζετε. **v.10** TV: ραβδον, KM: ραβδους. **v.10** T*: εστιν, V: ∅. **v.13** T*: ελθετω, V:
 ελθατω. **v.14** T*: εαν, V: αν. **v.14** T*: της, V: εξω της. **v.19** T*: παραδιδωσιν, V: παραδωσιν.
v.19 T*: λαλησετε, V: λαλησητε. **v.23** T*: αλλην, V: ετεραν.

αὐτοῦ εἰ τὸν οἰκοδεσπότην βεελζεβούλ ἐκάλεσαν πόσω μᾶλλον τοὺς οἰκίακούς αὐτοῦ . μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτοὺς οὐδὲν 26
γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται καὶ κρυπτόν ὃ οὐ γνωσθήσεται . ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε ἐν 27
τῷ φωτὶ καὶ ὃ εἰς τὸ οὐς ἀκούετε κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων .
καὶ μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτείνοντων τὸ σῶμα τὴν δὲ ψυχὴν μὴ 28
δυναμένων ἀποκτεῖναι φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ 29
ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γενένη . οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου 30
πωλεῖται καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν . ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς 31
κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμημέναι εἰσίν . μὴ οὖν φοβηθῆτε πολλῶν 32
στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς . πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ 33
ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὁμολογήσω καὶ ἐν αὐτῷ ἐμπροσθεν τοῦ 34
πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς . ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃται με ἐμπροσθεν 35
τῶν ἀνθρώπων ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ ἐμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν 36
οὐρανοῖς . μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν οὐκ ἦλθον 37
βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν . ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ 38
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ 39
νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς . καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκίακοί 40
αὐτοῦ . ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος 41
καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος . καὶ ὃς οὐ 42
λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου οὐκ ἔστιν μου ἄξιος . ὁ 43
εὐρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ 44
ἔνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν . ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται καὶ ὁ ἐμὲ 45
δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με . ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα 46
προφήτου μισθὸν προφήτου λήψεται καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα 47
δικαίου μισθὸν δικαίου λήψεται . καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν 48
τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐ 49
μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ .

v.25 TMV: βεελζεβουλ, K: βεελζεβουθ. **v.25** TK: εκαλεσαν, MV: επεκαλεσαν. **v.25** TKV: οικιακους, M: οικειακους. **v.28** TK: φοβηθητε, MV: φοβεισθε. **v.28** TK: αποκτεινοντων, M: αποκτενοντων, V: αποκτεννωντων. **v.28** T*: φοβηθητε, V: φοβεισθε. **v.28** TKV: και ψυχην και σωμα, M: και την ψυχην και το σωμα. **v.31** T*: φοβηθητε, V: φοβεισθε. **v.32** T*: εν, V: εν [τοις]. **v.33** T*: αυτον καγω, V: καγω αυτον. **v.33** T*: εν, V: εν [τοις]. **v.36** TKV: οικιακοι, M: οικειακοι. **v.41** T*: ληψεται, V: λημψεται. **v.42** T*: εαν, V: αν.

11 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς διατάσσωσιν τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν
 2 ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν . ὁ δὲ ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ χριστοῦ πέμπας δὺὸ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ . εἶπεν αὐτῷ σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν .
 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε . τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται . καὶ
 7 μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί . τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ ἰωάννου τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι κάλαμον ὑπὸ
 8 ἀνέμου σαλευόμενον . ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσὶν . ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν
 10 προφήτην ναὶ λέγω ὑμῖν καὶ περισσότερον προφήτου . οὗτος γάρ ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου
 11 ἔμπροσθέν σου . ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ὁ δὲ μικρότερος ἐν
 12 τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν . ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται καὶ βιασταὶ ἄρπάζουσιν αὐτήν . πάντες γὰρ
 14 οἱ προφητῆται καὶ ὁ νόμος ἕως ἰωάννου προεφῆτευσαν . καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι αὐτός ἐστιν ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι . ὁ
 16 ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω . τίτι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεάν ταύτην ὁμοία ἐστὶν παιδαρίοις ἐν ἀγοραῖς καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν τοῖς ἐταίροις αὐτῶν . καὶ λέγουσιν ἡυλῆσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὥρχήσασθε ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ἐκόψασθε .
 18 ἦλθεν γὰρ ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων καὶ λέγουσιν δαιμόνιον ἔχει . ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων

11. v.2 T^{*}: δυο, V: δια. **v.5** T^{*}: νεκροί, V: και νεκροί. **v.7** T^{*}: εξηλθετε, V: εξηλθατε. **v.8** T^{*}: εξηλθετε, V: εξηλθατε. **v.8** T^{*}: ἱματίοις, V: ὅ. **v.8** TKV: βασιλεων, M: βασιλειων. **v.9** T^{*}: εξηλθετε, V: εξηλθατε. **v.10** T^{*}: γαρ, V: ὅ. **v.13** E: και ο νομος, F: ὅ. **v.13** T^{*}: προεφητευσαν, V: επροφητευσαν. **v.15** T^{*}: ακουειν, V: ὅ. **v.16** TK: παιδαριοις εν αγοραις καθημενοις και προσφωνουσιν τοις εταιροις αυτων, M: παιδιοις εν αγοραις καθημενοις και προσφωνουσιν τοις ετεροις αυτων, V: παιδιοις καθημενοις εν ταις αγοραις α προσφωνουντα τοις ετεροις. **v.17** T^{*}: και, V: ὅ. **v.17** T^{*}: υμιν, V: ὅ. **v.18** E: γαρ, F: προς υμας.

καὶ λέγουσιν ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης τελωνῶν
 φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων
 αὐτῆς · τότε ἤρξαντο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ 20
 πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ ὅτι οὐ μετενόησαν · οὐαὶ σοι χορα- 21
 ζῖν οὐαὶ σοι βηθσαιδὰν ὅτι εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ
 δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν πάσαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ
 μετενόησαν · πλήν λέγω ὑμῖν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον 22
 ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν · καὶ σὺ καπερναοὺμ ἢ ἕως 23
 τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα ἕως ἄδου καταβιβασθήσῃ ὅτι εἰ ἐν
 σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοὶ ἔμειναν
 ἂν μέχρι τῆς σήμερον · πλήν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ σοδόμων ἀνε- 24
 κτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοὶ · ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ 25
 ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν ἔξομολογοῦμαί σοι πάτερ κύριε
 τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν
 καὶ συνετῶν καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις · ναὶ ὁ πατήρ ὅτι 26
 οὕτως ἐγένετο· εὐδοκία ἔμπροσθέν σου · πάντα μοι παρε- 27
 δόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ
 μὴ ὁ πατήρ οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ
 ὃς ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι · δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ 28
 κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς · ἄρατε 29
 τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρῶτος εἰμι
 καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς
 ὑμῶν · ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός καὶ τὸ φορτίον μου ἑλαφρόν 30
 ἔστιν ·

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ 12
 τῶν σοπορίμων οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπεΐνασαν καὶ ἤρξαντο
 τίλλειν ὀτάχνας καὶ ἐσθίειν · οἱ δὲ φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον 2
 αὐτῷ ἰδοὺ οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν
 σαββάτῳ · ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν δαβὶδ 3

v.19 T¹: τῶν τέκνων, V: τῶν ἐργῶν, F: παντῶν τῶν ἐργῶν. **v.20** E: ἤρξατο, C: ἤρξατο ὁ ἰησοῦς.
v.21 E: οὐαὶ σοι, D: καὶ. **v.21** T: βηθσαιδαν, KLV: βηθσαιδα. **v.21** E: σποδῶ, NC: σποδῶ
 καθημενοι, F: σποδῶ καθημεναι. **v.23** T¹: καπερναοὺμ ἢ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, V:
 καφαρναοὺμ ἢ ἕως οὐρανοῦ ὑψώθησιν. **v.23** T¹: καταβιβασθήσῃ, V: καταβήσῃ. **v.23** T¹:
 ἐγενοντο, V: ἐγενήθησαν. **v.23** T¹: ἐμειναν, V: ἐμεινεν. **v.24** E: ἡ σοι, D: ἡ ὑμῖν, F: Ø.
v.25 T¹: ἀπέκρυψας, V: ἐκρυψας. **v.26** T¹: ἐγενετο εὐδοκία, V: εὐδοκία ἐγενετο. **v.27** E:
 μου, N¹: Ø. **v.28** E: πεφορτισμενοι, D: πεφορτισμενοι εσται. **v.29** E: ἀπ ἐμοῦ, N¹: Ø.
v.29 T¹: πρῶτος, V: πρῶτος. **12. v.1** E: τοῖς, F: ἐν τοῖς. **v.1** E: σταχυας, D: τοὺς σταχυας.
v.2 E: ἰδοντες, D: ἰδοντες αὐτους. **v.2** T¹: εἶπον, V: εἶπαν. **v.3** T¹: δαβιδ, V: δαυιδ.

4 ὅτε ἐπείνασεν αὐτοὺς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ . πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν
οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγ' ἐν οὓς
οὐκ ἔξον ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς
5 ἱερεῦσιν μόνοις . ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββα-
σιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί
6, 7 εἰσιν . λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεϊζὼν ἐστὶν ὧδε . εἰ δὲ
ἐγνώκετε τί ἐστὶν ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν οὐκ ἂν κατεδι-
8 κάσατε τοὺς ἀναίτιους . κύριος γάρ ἐστιν καὶ τοῦ σαββάτου ὁ
9 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου . καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συν-
10 αγωγὴν αὐτῶν . καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν· τὴν χεῖρα ἔχων ξηρὰν
καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θε-
11 ραπεύειν ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ . ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς τίς
ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἔξει πρόβατον ἐν καὶ ἐὰν ἐμπέ-
ση τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ
12 ἐγερεῖ . πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου ὥστε ἔξεστιν
13 τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν . τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ ἔκτει-
νον τὴν· χεῖρά σου καὶ ἐξέτεινεν καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιής
14 ὥς ἡ ἄλλη . οἱ· δὲ φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ
15 ἐξελθόντες ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν . ὁ δὲ ἰησοῦς γνοὺς ἀ-
νεχώρησεν ἐκεῖθεν καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ καὶ
16 ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας . καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ
17 φανερόν αὐτὸν ποιήσωσιν . ὅπως πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ ἡ-
18 σαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος . ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ἡρέτισα ὁ
ἀγαπητός μου εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου θήσω τὸ πνεῦμά
19 μου ἐπ' αὐτὸν καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ . οὐκ ἐρίσει
οὐδὲ κραυγᾶσει οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φω-
20 νὴν αὐτοῦ . κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λῖνον
21 τυφόμενον οὐ σθέσει ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νίκος τὴν κρίσιν . καὶ
22 ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιούσιν . τότε προσηνέχθη αὐ-
τῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφὸς καὶ ἐθεράπευσεν αὐτὸν
23 ὥστε τὸν· τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν . καὶ ἐξ-
ίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον μῆτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς

v.3 T*: αὐτος, V: ∅. **v.4** T*: εφαγεν, V: εφαγον, F: ελαβεν. **v.4** T*: ους, V: ο. **v.6** TK: μεϊζων, MV: μειζον. **v.7** T*: ελεον, V: ελεος. **v.8** TK: και, MV: ∅. **v.10** T*: ην την, V: ∅. **v.10** T*: θεραπευειν, V: θεραπευσαι. **v.13** T*: την χειρα σου, V: σου την χειρα. **v.13** T*: αποκατεσταθη, V: απεκατεσταθη. **v.14** T*: οι δε φαρισαιοι συμβουλιον ελαβον κατ αυτου εξελθοντες, V: εξελθοντες δε οι φαρισαιοι συμβουλιον ελαβον κατ αυτου. **v.17** T*: οπως, V: ινα. **v.21** TK: εν, MV: ∅. **v.22** T*: τον τυφλον και κωφον και λαλειν, V: τον κωφον λαλειν.

δαβίδ . οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον οὗτος οὐκ ἐκβάλ- 24
 λει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμο-
 νίων . εἰδὼς δὲ ὁ ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς 25
 πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται καὶ πᾶσα
 πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται . καὶ 26
 εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη πῶς
 οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ . καὶ εἰ ἐγὼ ἐν βεελζεβούλ 27
 ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν διὰ
 τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί . εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι θε- 28
 οῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία
 τοῦ θεοῦ . ἢ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰ- 29
 σχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διὰρπάσαι ἐὰν μὴ πρῶτον δῇσῃ
 τὸν ἰσχυρὸν καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει . ὁ μὴ ὦν 30
 μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἔστιν καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορ-
 πίζει . διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία 31
 ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία
 οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις . καὶ ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ 32
 τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἀφεθήσεται αὐτῷ ὃς δ' ἂν εἴπῃ κα-
 τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν^ο
 τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι . ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον 33
 καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλὸν ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον
 σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρὸν ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ
 τὸ δένδρον γινώσκεται . γεννήματα ἐχιδνῶν πῶς δύνασθε ἀ- 34
 γαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς
 καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ . ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ 35
 θησαυροῦ τῆς καρδίας ἐκβάλλει τὰ ἀγαθὰ καὶ ὁ πονηρὸς ἄν-
 θρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά . λέγω 36
 δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ ἐὰν^ο λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι ἀ-
 ποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως . ἐκ γὰρ τῶν 37
 λόγων σου δικαιωθήσῃ καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθή-
 σῃ . τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ φαρισαίων 38
 λέγοντες διδάσκαλε θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν . ὁ δὲ ἀ- 39

v.23 T^{*}: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.25** T^{*}: ο ιησους, V: Ø. **v.27** T^{*}: υμων εσονται κριται, V: κριται εσονται υμων. **v.28** TK: εγω εν πνευματι θεου, MV: εν πνευματι θεου εγω. **v.29** T^{*}: διαρπασαι, V: αρπασαι. **v.31** T^{*}: τοις ανθρωποις, V: Ø. **v.32** TK: αν, MV: εαν. **v.32** TKV: εν τούτω τω, M: εν τω νυν. **v.35** TK: της καρδιας, MV: Ø. **v.35** TK: τα, MV: Ø. **v.36** T^{*}: εαν λαλησωσιν, V: λαλησουσιν. **v.38** T^{*}: απεκριθησαν, V: απεκριθησαν αυτω.

ποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰ-
 40 ωνᾶ τοῦ προφήτου. ὥπερ γὰρ ἦν ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ
 κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύ-
 41 κτας. ἄνδρες νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς
 γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινουῖσιν αὐτήν ὅτι μετενόησαν εἰς
 42 τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ καὶ ἰδοὺ πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε. βασίλισσα νότου
 ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατα-
 κρινεῖ αὐτήν ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν
 43 σοφίαν σολομωνῖος καὶ ἰδοὺ πλεῖον σολομωνῖος ὧδε. ὅταν
 δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου διέρχεται
 44 δι' ἀνδρῶν τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν καὶ οὐχ εὕρισκει. τότε
 λέγει ἐπιστρέψω· εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον καὶ ἐλθὼν
 45 εὕρισκει σχολάζοντα σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε
 πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἐπτὰ ἕτερα πνεύ-
 ματα πονηρότερα ἑαυτοῦ καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ καὶ
 γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων
 46 οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ. ἔτι δὲ αὐτοῦ
 λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
 47 εἰστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. εἶπεν δέ τις αὐτῷ
 ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστήκασιν ζητοῦν-
 48 τές σοι λαλῆσαι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ εἰπόντι αὐτῷ τίς
 49 ἔστιν ἡ μήτηρ μου καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου. καὶ ἐ-
 κτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν ἰδοὺ
 50 ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ
 θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς αὐτός μου ἀδελφός
 καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

- 13** Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας
 2 ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν
 ὄχλοι πολλοὶ ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι
 3 καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει. καὶ ἐλάλησεν
 αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
 4 τοῦ σπείρειν. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ

v.42 TK: σολομωντος, MV: σολομωνος. μου επιστρεψω. **v.46** T^{*}: δε, V: ∅. **v.1** T^{*}: απο, V: ∅. **v.2** T^{*}: το, V: ∅.

v.44 T^{*}: επιστρεψω εις τον οικον μου, V: εις τον οικον μου επιστρεψω. **v.48** T^{*}: ειποντι, V: λεγοντι. **13. v.1** T^{*}: δε, V: ∅.

τὴν ὁδὸν καὶ ἤλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. ἄλλα δὲ 5
 ἔπρην ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν καὶ εὐ-
 θέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. ἡλίου δὲ ἀνα- 6
 τεύλαντος ἐκαυματίσθη καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη.
 ἄλλα δὲ ἔπρην ἐπὶ τὰς ἀκάνθας καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι 7
 καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπρην ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν 8
 καὶ ἐδίδου καρπὸν ὃ μὲν ἑκατὸν ὃ δὲ ἐξήκοντα ὃ δὲ τριά-
 κοντα. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. καὶ προσελθόντες οἱ 9, 10
 μαθηταὶ εἰπόντες αὐτῷ διατὶ ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς. ὁ δὲ 11
 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὅτι ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια
 τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. ὅστις γὰρ 12
 ἔχει δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται ὅστις δὲ οὐκ ἔχει
 καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς 13
 αὐτοῖς λαλῶ ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ
 ἀκούουσιν οὐδὲ συνίσουσιν. καὶ ἀναπληροῦνται ἐπ' αὐτοῖς ἡ 14
 προφητεία ἡσαΐου ἡ λέγουσα ἀκοῇ ἀκούετε καὶ οὐ μὴ συν-
 ῆτε καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ 15
 ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν
 καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν μήποτε ἴδωσιν τοῖς
 ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν
 καὶ ἐπιστρέψωσιν καὶ ἰασῶμαι αὐτούς. ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ 16
 ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούει. ἀμὴν 17
 γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφητῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμη-
 σαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε καὶ οὐκ εἶδόν καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε
 καὶ οὐκ ἤκουσαν. ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ 18
 σπειρόντος. παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ 19
 μὴ συνιέντος ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον
 ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. ὁ 20
 δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεῖς οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων
 καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν. οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν 21
 ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν γενομένης δὲ θλίψεως ἢ
 διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. ὁ δὲ εἰς τὰς 22
 ἀκάνθας σπαρεῖς οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ ἡ μέρι-

v.4 T^o: ἡλθεν, V: ελθοντα. **v.4** T^o: καὶ, V: ∅. **v.7** T^o: ἀπεπνιξαν, V: επνιξαν. **v.9** T^o: ακουειν, V: ∅. **v.10** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.10** TK: διατι, MV: δια τι. **v.14** TK: επ, MV: ∅. **v.15** TK: ιασωμαι, MV: ιασομαι. **v.16** T^o: ακουει, V: ακουουσιν. **v.17** T^o: ειδον, V: ειδαν. **v.18** T^o: σπειροντος, V: σπειραντος.

μνα τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει
 23 τὸν λόγον καὶ ἄκαρπος γίνεται . ὁ δὲ ἐπὶ τὴν^ο γῆν τὴν καλὴν
 σπαρεῖς οὕτως ἐστὶν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιῶν ὃς δὴ
 καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατὸν ὁ δὲ ἐξήκοντα ὁ δὲ τριά-
 24 κοντα . ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων ὡμοιώθη
 ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπεύροντι καλὸν σπέρμα ἐν
 25 τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ . ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν
 αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἔσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ
 26 ἀπῆλθεν . ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν
 27 τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια . προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰ-
 κοδεσπότου εἶπον αὐτῷ κύριε οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας
 28 ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ πόθεν οὖν ἔχει τὰ ζιζάνια . ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς
 ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ
 29 θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά . ὁ δὲ ἔφη οὐ μή-
 ποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον .
 30 ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ καὶ ἐν τῷ
 καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἔρῳ τοῖς θερισταῖς συλλέξατε πρῶτον τὰ
 ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτά εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά
 31 τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου . ἄλλην πα-
 ραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
 οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ
 32 ἀγρῷ αὐτοῦ . ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶν πάντων τῶν σπερμάτων
 ὅταν δὲ αὐξηθῇ μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δέν-
 δρον ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν
 33 ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ . ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς
 ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμη ἣν λαβοῦσα γυ-
 νὴ ἐνέκρυσεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία ἕως οὗ ἐξυμώθη ὅλον .
 34 ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις
 35 καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς . ὅπως πληρωθῇ τὸ
 ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ
 στόμα μου ἐρεῦξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου .
 36 τότε ἀφείδους τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ^ο ἰησοῦς καὶ

v.22 T^o: τουτου, V: ∅. **v.23** T^o: την γην την καλην, V: την καλην γην. **v.23** T^o: συνιων, V: συνιεις. **v.24** TM: σπειροντι, KV: σπειραντι. **v.25** T^o: εσπειρεν, V: επεσπειρεν. **v.27** TK: τα, MV: ∅. **v.28** T^o: ειπον, V: λεγουσιν. **v.28** TKV: συλλεξωμεν, M: συλλεξομεν. **v.29** T^o: εφη, V: φησιν. **v.30** T^o: μεχρι, V: εως. **v.30** TK: τω, MV: ∅. **v.33** TKV: ενεκρυσεν, M: εκρυσεν. **v.34** T^o: ουκ, V: ουδεν. **v.35** T^o: κοσμου, V: [κοσμου], B: ∅. **v.36** T^o: ο ιησους, V: ∅.

προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες φῶρασον ἡμῖν τὴν
 παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 37
 αὐτοῖς ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 που . ὁ δὲ ἀγρὸς ἐστὶν ὁ κόσμος τὸ δὲ καλὸν σπέρμα οὗτοί 38
 εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας τὰ δὲ ζιζάνια εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πο-
 νηροῦ . ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ ἐστὶν ὁ διάβολος ὁ δὲ 39
 θερισμὸς συντέλεια τῷ αἰῶνός ἐστιν οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοι
 εἰσιν . ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται 40
 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου . ἀποστελεῖ 41
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ καὶ συλλέξουσιν
 ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποι-
 οῦντας τὴν ἀνομίαν . καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον 42
 τοῦ πυρὸς ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόν-
 των . τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν ὥς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ 43
 τοῦ πατρὸς αὐτῶν ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω . πάλιν ὁ- 44
 μοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ
 ἐν τῷ ἀγρῷ ὃν εὐρὼν ἄνθρωπος ἔκρυπεν καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς
 αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ καὶ ἀγοράζει τὸν
 ἀγρὸν ἐκεῖνον . πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν 45
 ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας . ὃς εὐρὼν 46
 ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶ-
 χεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν . πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν 47
 οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς
 γένους συναγαγούσῃ . ἦν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ 48
 τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα τὰ
 δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον . οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶ- 49
 νος ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς
 ἐκ μέσου τῶν δικαίων . καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον 50
 τοῦ πυρὸς ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόν-
 των . λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς συνήκατε ταῦτα πάντα λέγουσιν 51
 αὐτῷ ναὶ κύριε . ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς 52
 μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ὁμοίός ἐστιν ἀν-
 θρώπῳ οἰκοδεσπότῃ ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ

v.36 T⁺: φρασον, V: διασαφηνσον. **v.37** T⁺: αυτοις, V: Ø. **v.39** T⁺: του, V: Ø. **v.40** TK: κατακαίεται, M: καίεται, V: [κατα]καίεται. **v.40** T⁺: τουτου, V: Ø. **v.43** T⁺: ακουειν, V: Ø. **v.44** T⁺: παλιν, V: Ø. **v.44** T⁺: παντα οσα εχει πωλει, V: πωλει παντα οσα εχει. **v.46** T⁺: ος ευρων, V: ευρων δε. **v.48** T⁺: αγγελια, V: αγγελ. **v.51** T⁺: λεγει αυτοις ο ιησους, V: Ø. **v.51** T⁺: κυριε, V: Ø. **v.52** T⁺: εις την βασιλειαν, V: τη βασιλεια.

53 καινὰ καὶ παλαιά . καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς τὰς
 54 παραβολὰς ταύτας μετῆρεν ἐκεῖθεν . καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πα-
 τρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ὥστε
 ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη
 55 καὶ αἱ δυνάμεις . οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱὸς οὐχὶ ἡ
 μήτηρ αὐτοῦ λέγεται μαριάμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἰάκωβος
 56 καὶ ἰωσήφ καὶ σίμων καὶ ἰούδας . καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ
 57 πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσιν πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα . καὶ
 ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς οὐκ ἔστιν
 προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰ-
 58 κίᾳ αὐτοῦ . καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν
 ἀπιστίαν αὐτῶν .

14 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν ἀ-
 2 κοὴν ἰησοῦ . καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ οὗτός ἐστιν ἰωάννης
 ὁ βαπτιστὴς αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ διὰ τοῦτο αἱ
 3 δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ . ὁ γὰρ ἡρώδης κρατήσας τὸν
 ἰωάννην ἔδωκεν αὐτὸν καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ διὰ ἡρωδιάδα
 4 τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ . ἔλεγεν γὰρ αὐ-
 5 τῷ ὁ ἰωάννης οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν . καὶ θέλων αὐ-
 τὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν
 6 εἶχον . γενεσίῳ δὲ ἀγομένων τοῦ ἡρώδου ὠρχήσατο ἡ θυ-
 7 γάτηρ τῆς ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρρεσεν τῷ ἡρώδῃ . ὅθεν
 8 μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσεται . ἡ δὲ
 προβίβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς δὸς μοι φησὶν ὧδε ἐπὶ
 9 πίνακι τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ . καὶ ἐλύπηθη
 ὁ βασιλεὺς διὰ δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους
 10 ἐκέλευσεν δοθῆναι . καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν τὸν ἰωάννην
 11 ἐν τῇ φυλακῇ . καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ
 12 ἐδόθη τῷ κορασίῳ καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς . καὶ προσελ-
 θόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ σῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτὸ καὶ
 13 ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ ἰησοῦ . καὶ ἀκούσας ὁ ἰησοῦς ἀνε-
 χώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν καὶ ἀ-

v.54 T^{*}: ἐκπληττεσθαι, V: ἐκπλησσεσθαι. **v.55** T^{*}: ουχι, V: ουχ. **v.55** T^{*}: ιωσης, V: ιωσηφ.
v.57 T^{*}: αυτου, V: ∅. **14. v.1** T^{*}: τετραρχης, V: τετραρχης. **v.3** T^{*}: εθετο εν φυλακη, V: εν
 φυλακη απεθετο. **v.4** T^{*}: αυτω ο ιωαννης, V: ο ιωαννης αυτω. **v.6** T^{*}: γενεσιων δε αγομενων,
 V: γενεσιouis δε γενομενοις. **v.9** T^{*}: ελυπηθη, V: λυπηθεις. **v.9** T^{*}: δε, V: ∅. **v.12** T^{*}: σωμα,
 V: πτωμα. **v.12** T^{*}: αυτο, V: αυτο[v]. **v.13** T^{*}: και ακουσας, V: ακουσας δε.

κούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ περὶ τῶν πόλεων .
καὶ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς εἶδεν πολὺν ὄχλον καὶ ἐσπλαγχνίσθη 14
ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν . ὁψίας 15
δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες
ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν ἀπόλυσον
τοὺς ὄχλους ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυ-
τοῖς βρώματα . ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς οὐ χρειάν ἔχουσιν 16
ἀπελθεῖν δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν . οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ οὐκ 17
ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας . ὁ δὲ εἶπεν 18
φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε . καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλι- 19
θῆναι ἐπὶ τοὺς χορτοὺς καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ
τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ
κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς 20
ὄχλοις . καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν καὶ ἦραν τὸ 21
περισεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις . οἱ δὲ 22
ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὥσεί πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν
καὶ παιδίων . καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθη- 23
τάς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ
πέραν ἕως οὗ ἀπολύσει τοὺς ὄχλους . καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄ- 24
χλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι ὁψίας δὲ
γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ . τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θα- 25
λάσσης ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων ἦν γὰρ ἐναντίος
ὁ ἄνεμος . τετάρτη δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθεν πρὸς αὐ- 26
τοὺς ὁ ἰησοῦς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης . καὶ ἰδόντες 27
αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχθη-
σαν λέγοντες ὅτι φάντασμα ἐστὶν καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραζαν .
εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς λέγων θαρσεῖτε ἐγὼ εἰμι 28
μὴ φοβεῖσθε . ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ πέτρος εἶπεν κύριε εἰ σὺ 29
εἶ κέλευσόν με πρὸς σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα . ὁ δὲ εἶπεν ἐλθέ 30
καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ
ὕδατα ἐλθεῖν πρὸς τὸν ἰησοῦν . βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυ-

v.14 T*: ο ἰησοῦς, V: ∅. **v.14** TK: αὐτοῦς, MV: αὐτοῖς. **v.15** T*: αὐτοῦ, V: ∅. **v.18** T*: αὐτοῦς ὦδε, V: ὦδε αὐτοῦς. **v.19** T*: τοὺς χορτοὺς, V: τοῦ χορτοῦ. **v.19** TK: καὶ, MV: ∅. **v.22** T*: ο ἰησοῦς, V: ∅. **v.22** TK: αὐτοῦ, MV: ∅. **v.24** T*: μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, V: σταδίου πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπείχεν. **v.25** T*: ἀπῆλθεν, V: ἤλθεν. **v.25** T*: ο ἰησοῦς, V: ∅. **v.25** T*: τῆς θαλάσσης, V: τὴν θαλάσσαν. **v.26** T*: καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θαλάσσαν, V: οἱ δὲ μαθηταὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. **v.27** T*: εὐθεως, V: εὐθὺς. **v.27** T*: αὐτοῖς ο ἰησοῦς, V: [ο ἰησοῦς] αὐτοῖς. **v.28** T*: πρὸς σε ἐλθεῖν, V: ἐλθεῖν πρὸς σε. **v.29** T*: ἐλθεῖν, V: καὶ ἤλθεν.

ρὸν ἐφοβήθη καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραζεν λέγων
 31 κύριε σῶσόν με . εὐθέως δὲ ὁ ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐ-
 πελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ ὀλιγόπιστε εἰς τί ἐδίστασας .
 32, 33 καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος . οἱ δὲ
 ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες ἀληθῶς
 34 θεοῦ υἱὸς εἶ . καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν γεννη-
 35 σαρέτ . καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀ-
 πέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην καὶ προσήνεγκαν
 36 αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας . καὶ παρεκάλουν αὐτὸν
 ἵνα μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ καὶ
 ὅσοι ἤψαντο διεσώθησαν .

15 Τότε προσέρχονται τῷ ἰησοῦ οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων γραμμα-
 2 τεῖς καὶ φαρισαῖοι λέγοντες . διατὶ οἱ μαθηταὶ σου παραβαί-
 νουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων οὐ γὰρ νίπτονται τὰς
 3 χεῖρας αὐτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
 αὐτοῖς διατὶ καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ
 4 τὴν παράδοσιν ὑμῶν . ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο λέγων τίμα τὸν
 πατέρα σοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μη-
 5 τέρα θανάτῳ τελευτάτω . ὑμεῖς δὲ λέγετε ὅς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ
 ἢ τῇ μητρὶ δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς καὶ οὐ μὴ τιμήῃ
 6 τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ . καὶ ἡκυρώσατε τὴν
 7 ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν . ὑποκριταὶ κα-
 8 λῶς προεφώητευσεν περὶ ὑμῶν ἡσαΐας λέγων . ἐγγίξει μοι ὁ
 λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν καὶ τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ ἡ δὲ
 9 καρδιά αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ . μάτην δὲ σέβονται με
 10 διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων . καὶ προσ-
 καλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς ἀκούετε καὶ συνίετε .
 11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον ἀλλὰ
 τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρω-
 12 πον . τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπον αὐτῷ οἶδας
 13 ὅτι οἱ φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν . ὁ

v.32 T^s: ἐμβαντων, V: αναβαντων. **v.33** T^s: ἐλθοντες, V: Ø. **v.34** T^s: εἰς τὴν γῆν, V: ἐπὶ τὴν γῆν εἰς. **15. v.1** T^s: οἱ, V: Ø. **v.1** T^s: γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι, V: φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς. **v.2** TK: διατι, MV: δια τι. **v.3** TK: διατι, MV: δια τι. **v.4** T^s: ἐνετείλατο λεγών, V: εἶπεν. **v.4** TK: σου, MV: Ø. **v.5** T^s: καὶ, V: Ø. **v.5** T^s: τιμῆση, V: τιμήσει. **v.5** T^s: ἡ τὴν μητέρα αὐτοῦ, V: Ø. **v.6** T^s: τὴν ἐντολὴν, V: τὸν λόγον. **v.7** T^s: προεφώητευσεν, V: ἐπροφώητευσεν. **v.8** T^s: ἐγγίξει μοι, V: Ø. **v.8** T^s: τῷ στοματι αὐτῶν καὶ, V: Ø. **v.12** T^s: αὐτοῦ εἶπον, V: λεγουσιν.

δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πα-
 τήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται· ἄφετε αὐτοὺς ὁδηγοί^ο 14
 εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ ἀμφοτε-
 ροὶ εἰς βόθυνον πεσοῦνται· ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος εἶπεν 15
 αὐτῷ φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην· ὁ δὲ ἰησοῦς εἶ- 16
 πεν ἀκμήν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε· οὐπῶ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ 17
 εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀ-
 φεδρῶνα ἐκβάλλεται· τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος 18
 ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται κάκεῖνα κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον· ἐκ 19
 γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροὶ φόνοι μοι-
 χεῖαι πορνεῖαι κλοπαὶ ψευδομαρτυρίαι βλασφημίαι· ταῦτά 20
 ἐστὶν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον τὸ δὲ ἀνίπτους χερσὶν φαγεῖν
 οὐ κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον· καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς ἀνε- 21
 χώρησεν εἰς τὰ μέρη τύρου καὶ σιδῶνος· καὶ ἰδοὺ γυνὴ χα- 22
 ναναία ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἐκραύγασεν^ο αὐτῷ
 λέγουσα ἐλέησόν με κύριε υἱὲ^ο δαβὶδ ἡ θυγάτηρ μου κακῶς 23
 δαιμονίζεται· ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον καὶ προσελ-
 θόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες ἀπόλυσον 24
 αὐτὴν ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν· ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν οὐκ
 ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου ἰσρα- 25
 ῆλ· ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα κύριε βοήθει 26
 μοι· ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν οὐκ ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον 27
 τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις· ἡ δὲ εἶπεν ναὶ κύ-
 ριε καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιγίων τῶν πιπτόντων 28
 ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν· τότε ἀποκριθεὶς ὁ ἰη-
 σοῦς εἶπεν αὐτῇ ὦ γύναι μεγάλη σου ἡ πίστις γεννηθήτω σοι 29
 ὥς θέλεις καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης·
 καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς 30
 γαλιλαίας καὶ ἀναβάς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ· καὶ προσῆλ-
 θον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς τυφλοὺς
 κωφοὺς^ο κυλλοὺς καὶ ἐτέρους πολλοὺς καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς
 παρὰ τοὺς πόδας τοῦ^ο ἰησοῦ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς· ὥστε 31
 τοὺς^ο ὄχλους θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας κυλ-

v.14 T^o: ὁδηγοὶ εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν, V: τυφλοὶ εἰσιν ὁδηγοὶ [τυφλῶν]. **v.16** T^o: ἰησοῦς, V: ∅.
v.17 T^o: οὐπῶ, V: ου. **v.22** T^o: ἐκραύγασεν αὐτῷ, V: ἐκραζεν. **v.22** T^o: υἱε δαβὶδ, V: υἱος
 δαυιδ. **v.23** T^o: ἠρωτων, V: ἠρωτουν. **v.25** TKV: προσεκυνει, M: προσεκυνησεν. **v.30** T^o:
 κωφους κυλλους, V: κυλλους κωφους. **v.30** T^o: του ιησου, V: αυτου. **v.31** T^o: τους οχλους,
 V: τον οχλον.

32 λους ὑγιεῖς ἁλώλους περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας
 καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν ἰσραήλ . ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμε-
 νος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον
 ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσιν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί
 33 φάγωσιν καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω μήποτε ἐκ-
 λυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ . καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
 πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον
 34 τοσοῦτον . καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς πόσους ἄρτους ἔχετε
 35 οἱ δὲ εἶπὸν ἑπτὰ καὶ ὀλίγα ἰχθύδια . καὶ ἐκέλευσεν^ο τοῖς ὄ-
 36 χλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν . καὶ^ο λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους
 καὶ τοὺς ἰχθύας εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν τοῖς μα-
 37 θηταῖς αὐτοῦ οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ^ο ὄχλῳ . καὶ ἔφαγον πάντες
 καὶ ἐχορτάσθησαν καὶ ἦραν^ο τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων
 38 ἑπτὰ σφυρίδας πλήρεις . οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι
 39 ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων . καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄ-
 χλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια μαγδαλά .

16 Καὶ προσελθόντες οἱ φαρισαῖοι καὶ σαδδουκαῖοι πειράζον-
 τες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδειῖσαι αὐ-
 2 τοῖς . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁψίας γενομένης λέγετε
 3 εὐδία πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός . καὶ πρωτὶ σήμερον χειμῶν
 πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανὸς ὑποκρίται τὸ μὲν πρόσω-
 4 πον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν τὰ δὲ σημεῖα τῶν και-
 ρῶν οὐ δύνασθε . γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζη-
 5 τεῖ καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ τοῦ^ο
 6 προφήτου καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν . καὶ ἐλθόντες οἱ
 7 μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν . ὁ δὲ
 ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν
 8 φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων . οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς
 9 λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν . γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν
 αὐτοῖς τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς ὀλιγόπιστοι ὅτι ἄρτους οὐκ
 ἐλάβετε . οὕπω νοεῖτε οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους

v.31 T^o: χωλους, V: και χωλους. **v.32** TK: ημερας, MV: ημεραι. **v.33** T^o: αυτου, V: ∅.
v.34 T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.35** T^o: εκελευσεν τοις οχλοις, V: παραγγειλας τω οχλω. **v.36** T^o:
 και λαβων, V: ελαβεν. **v.36** T^o: ευχαριστησας, V: και ευχαριστησας. **v.36** T^o: εδωκεν, V:
 εδιδου. **v.36** T^o: αυτου, V: ∅. **v.36** T^o: τω οχλω, V: τοις οχλοις. **v.37** T^o: ηραν το
 περισσεουν των κλασματος, V: το περισσεουν των κλασματος ηραν. **v.39** TKV: ανεβη, M: ανεβη.
v.39 T^o: μαγδαλα, V: μαγαδαν. **16. v.3** T^o: υποκριται, V: ∅. **v.4** T^o: του προφητου, V: ∅.
v.5 T^o: αυτου, V: ∅. **v.8** T^o: αυτοις, V: ∅. **v.8** T^o: ελαβετε, V: εχετε.

τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε . οὐδὲ τοὺς 10
 ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σφυρίδας ἐλάβετε .
 πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν προσέχειν ἀπὸ 11
 τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων . τότε συνῆκαν 12
 ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου ἀλλ' ἀ-
 πὸ τῆς διδαχῆς τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων . ἐλθὼν δὲ 13
 ὁ ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη καισαρείας τῆς φιλίππου ἡρώτα τοὺς
 μαθητὰς αὐτοῦ λέγων τίνα ἔμε λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν 14
 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου . οἱ δὲ εἶπὼν οἱ μὲν ἰωάννην τὸν βαπτι-
 στήν ἄλλοι δὲ ἡλίαν ἕτεροι δὲ ἱερεμίαν ἢ ἓνα τῶν προφητῶν .
 λέγει αὐτοῖς ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι . ἀποκριθεὶς δὲ σί- 15, 16
 μων πέτρος εἶπεν σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος .
 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ μακάριος εἶ σίμων βάρ^ο 17
 ἰωνᾶ ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ
 μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς . καὶ γὰρ ἐγὼ σοὶ λέγω ὅτι σὺ εἶ πέτρος 18
 καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν καὶ
 πύλαι ᾗδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς . καὶ δώσω σοὶ τὰς κλεῖς 19
 τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται
 δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται 20
 λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς . τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς 20
 αὐτοῦ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ἰησοῦς^ο ὁ χριστός .
 ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι 21
 δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν^ο εἰς ἱεροσόλυμα καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ
 τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀπο- 22
 κτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι . καὶ προσλαβόμε-
 νος αὐτὸν ὁ πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων ἰλεὺς σοὶ 23
 κύριε οὐ μὴ ἔσται σοὶ τοῦτο . ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ πέτρῳ 23
 ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ σκάνδαλόν μου^ο εἶ ὅτι οὐ φρονεῖς
 τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων . τότε ὁ ἰησοῦς εἶπεν τοῖς 24
 μαθηταῖς αὐτοῦ εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν ἀπαρνησάσθω
 ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μοι .
 ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτὴν ὃς δ' 25

v.11 T^o: ἄρτου, V: ἀρτών. **v.11** T^o: προσεχειν, V: προσεχετε δε. **v.12** T^o: τοῦ ἄρτου, V: τῶν ἄρτων. **v.12** TK: ἀλλ, MV: ἀλλα. **v.13** T^o: με, V: ∅. **v.14** T^o: εἶπον, V: εἶπαν. **v.17** T^o: καὶ ἀποκριθεὶς, V: ἀποκριθεὶς δε. **v.17** TK: βαρ ἰωνα, MV: βαριωνα. **v.19** T^o: καὶ, V: ∅. **v.19** T^o: κλεις, V: κλειδας. **v.20** T^o: αὐτοῦ, V: ∅. **v.20** T^o: ἰησοῦς ὁ χριστός, V: ὁ χριστός, D: ὁ χριστός ἰησοῦς. **v.21** T^o: ἀπελθεῖν εἰς ἱεροσόλυμα, V: εἰς ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν. **v.23** T^o: μοι εἰ, V: εἰ ἐμου. **v.25** T^o: ἀν, V: ἐαν.

26 ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν . τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ . μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν^ο πράξιν αὐτοῦ . ἀμὴν λέγω ὑμῖν εἰσὶν^ο τινες τῶν ὧδε ἐσθηκῶν οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ .

17 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν . καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς . καὶ ἰδοὺ ὠφθησαν αὐτοῖς μωϋσῆς καὶ ἡλίας μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος εἶπεν τῷ ἰησοῦ κύριε καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι εἰ θέλεις ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς σοὶ μίαν καὶ μωϋσῇ μίαν καὶ μίαν^ο ἡλίᾳ . ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτοὺς καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ εὐδόκησα αὐτοῦ^ο ἀκούετε . καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσόν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα . καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦς ἥψατο^ο αὐτῶν καὶ εἶπεν ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε . ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν ἰησοῦν μόνον . καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς λέγων μηδενὶ εἶπητε τὸ ὄραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ . καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι ἡλίαν δεῖ ἔλθειν πρῶτον . ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ἡλίας μὲν ἔρχεται πρῶτον καὶ ἀπο-

v.26 T^o: ὠφελείται, V: ὠφελήθησεται. **v.27** E: τὴν πράξιν, N: τὰ ἐργα. **v.28** TK: εἰσιν τινες τῶν ὧδε ἐσθηκῶν, M: εἰσιν τινες ὧδε ἐστώτες, V: οἱ εἰσιν τινες τῶν ὧδε ἐστώτων. **17. v.2** TKV: ἐγένετο, M: ἐγενοντο. **v.3** T^o: ὠφθησαν, V: ὠφθη. **v.3** T^o: μωσῆς, V: μωυσης. **v.3** T^o: μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες, V: συλλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ. **v.4** T^o: ποιήσωμεν, V: ποιήσω. **v.4** T^o: μωσῆ, V: μωυσει. **v.4** T^o: μίαν ἡλία, V: ἡλία μίαν. **v.5** T^o: αὐτοῦ ἀκούετε, V: ἀκούετε αὐτοῦ. **v.6** T^o: ἐπεσον, V: ἐπесαν. **v.7** T^o: προσελθὼν, V: προσήλθεν. **v.7** T^o: ἥψατο αὐτῶν καὶ, V: καὶ ἀπαρνεύσας αὐτῶν. **v.8** T^o: τὸν, V: αὐτόν. **v.9** TK: ἀπο, MV: ἐκ. **v.9** T^o: ἀναστῇ, V: ἐγερθῇ. **v.10** T^o: αὐτοῦ, V: ∅. **v.11** T^o: ἰησοῦς, V: ∅. **v.11** T^o: αὐτοῖς, V: ∅. **v.11** T^o: πρῶτον, V: ∅.

καταστήσει πάντα . λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ἡλίας ἤδη ἦλθεν καὶ 12
οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν
οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν .
τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶ- 13
πεν αὐτοῖς . καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν 14
αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτῷ καὶ λέγων . κύριε ἐλέησόν
μου τὸν υἱὸν ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει πολλάκις 15
γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ . καὶ προσ- 16
ῆνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου καὶ οὐκ ἡδυνήθησαν αὐτὸν
θεραπεῦσαι . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν ὦ γενεὰ ἄπιστος 17
καὶ διεσπραμμένη ἕως πότε ἔσομαι ὡ μεθ' ὑμῶν ἕως πότε ἀ-
νέξομαι ὑμῶν φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε . καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ 18
ἰησοῦς καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον καὶ ἐθεραπεύθη ὁ
παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης . τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ 19
ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον διατὶ ἡμεῖς οὐκ ἡδυνήθημεν ἐκβαλεῖν
αὐτό . ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν ἀμὴν 20
γὰρ λέγω ὑμῖν ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως ἐρεῖτε τῷ
ὄρει τούτῳ μετάβηθι ἔντεῦθεν ἐκεῖ καὶ μεταβήσεται καὶ οὐ-
δὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν . τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ 21
μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ . ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν 22
τῇ γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων . καὶ ἀποκτενοῦσιν 23
αὐτὸν καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται καὶ ἐλυπήθησαν σφό-
δρα . ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς καῖερναούμ προσῆλθον οἱ τὰ 24
δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ πέτρῳ καὶ εἶπόν ὁ διδάσκαλος ὑ-
μῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα . λέγει ναὶ καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν 25
οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν ὁ ἰησοῦς λέγων τί σοι δοκεῖ σίμων
οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον
ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων . λέγει αὐτῷ ὁ πέ- 26
τρος ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἄραγε ἐλεύθεροί
εἰσιν οἱ υἱοί . ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς πορευθεὶς 27

v.12 TK: ἀλλ, MV: ἀλλα. **v.14** T^o: αὐτῶν, V: ὁ. **v.14** TK: αὐτῷ, MV: αὐτον. **v.17** T^o:
εσομαι μεθ' ὑμῶν, V: μεθ' ὑμῶν εσομαι. **v.19** TK: διατὶ, MV: δια τι. **v.20** T^o: ἰησοῦς εἶπεν,
V: λέγει. **v.20** T^o: ἀπιστιαν, V: ὀλιγοπιστιαν. **v.20** T^o: μεταβηθι ἐντεῦθεν, V: μεταβα ἐνθεν.
v.21 T^o: τοῦτο . . . νηστεια, V: ὁ. **v.22** T^o: ἀναστρεφομένων, V: συστρεφομένων. **v.24** T^o:
καπερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.24** T^o: εἶπον, V: εἶπαν. **v.25** T^o: οτε εισηλθεν, V: ελθοντα.
v.26 T^o: λέγει αὐτῷ ὁ πετρος, V: εἰποντος δε. **v.26** TK: ἀραγε, MV: ἀρα γε.

εἰς τὴν θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὐρήσεις στατήρα ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ .

- 18** Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ λέγον-
 2 τες τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν . καὶ
 3 προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ
 4 αὐτῶν . καὶ εἶπεν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐὰν μὴ στραφῇτε καὶ γέ-
 5 νησθε ὡς τὰ παιδιά οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
 6 οὐρανῶν . ὅστις οὖν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο
 7 οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν . καὶ ὅς ἐὰν
 8 δέξηται παιδίον^ο τοιοῦτον ἐν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται .
 9 ὅς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων
 10 εἰς ἐμὲ συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς ἐπὶ τὸν
 11 τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσ-
 12 σης . οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων ἀνάγκη γάρ ἐστιν
 13 ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ τὸ
 14 σκάνδαλον ἔρχεται . εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκαν-
 15 δαλίζει σε ἔκκοψον αὐτὰ καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ καλὸν σοὶ ἐστὶν
 16 εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν^ο ἢ κυλλὸν ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο
 17 πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον . καὶ εἰ ὁ ὀ-
 18 φθαλμός σου σκανδαλίζει σε ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ
 19 καλὸν σοὶ ἐστὶν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν ἢ δύο
 20 ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός . ὁ-
 21 ρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων λέγω γάρ
 22 ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντός βλέπουσιν
 23 τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς . ἦλθεν^ο γάρ ὁ
 24 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολλωλός . τί ὑμῖν δοκεῖ ἐὰν γέ-
 25 νηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν
 26 οὐχὶ ἀφείς τὰ ἐννενηκονταέννέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ
 27 τὸ πλανώμενον . καὶ ἐὰν γένηται εὐρεῖν αὐτὸ ἀμὴν λέγω ὑμῖν
 28 ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταέννέα τοῖς
 29 μὴ πεπλανημένοις . οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ

v.27 T^{*}: τὴν, V: ∅. **v.27** TKV: αναβαντα, M: αναβαινοντα. **18. v.2** T^{*}: ο ἱησοῦς, V: ∅. **v.4** TK: ταπεινωσῃ, MV: ταπεινώσει. **v.5** T^{*}: παιδιον τοιουτον εν, V: εν παιδιον τοιουτο. **v.6** TK: επι, M: εις, V: περι. **v.7** T^{*}: εστιν, V: ∅. **v.7** T^{*}: εκεινω, V: ∅. **v.8** T^{*}: αυτα, V: αυτον. **v.8** T^{*}: χωλον η κυλλον, V: κυλλον η χωλον. **v.11** T^{*}: ηλθεν ... απολλωλος, V: ∅. **v.12** T^{*}: αφεις, V: αφησει. **v.12** TK: εννενηκονταεννεα, MV: εννενηκοντα εννεα. **v.12** T^{*}: πορευθεις, V: και πορευθεις. **v.13** TK: εννενηκονταεννεα, MV: εννενηκοντα εννεα.

πατρός ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν
τούτων . ἐάν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σέ ὁ ἀδελφός σου ὕπαγε καὶ 15
ἐλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου ἐάν σου ἀκούσῃ
ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου . ἐάν δὲ μὴ ἀκούσῃ παράλαβε 16
μετὰ σοῦ ἔτι ἓνα ἢ δύο ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τρι-
ῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα . ἐάν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν εἰπὲ τῇ ἐκ- 17
κλησίᾳ ἐάν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ ἔστω σοι ὥσπερ
ὁ ἐθνικός καὶ ὁ τελώνης . ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅσα ἐάν δήσητε ἐπὶ 18
τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ὅσα ἐάν λύσητε ἐπὶ
τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ . πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι 19
ἐάν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντός πρά-
γματος οὗ ἐάν αἰτήσωνται γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός
μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς . οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι 20
εἰς τὸ ἓκὸν ὄνομα ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν . τότε προσελ- 21
θὼν αὐτῷ ὁ πέτρος εἶπεν κύριε ποσάκις ἁμαρτήσῃ εἰς ἐμέ ὁ
ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ ἕως ἑπτάκις . λέγει αὐτῷ ὁ ἱη- 22
σοῦς οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ .
διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ 23
ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ . ἀρξα- 24
μένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν προσηνέχθη αὐτῷ εἰς ὀφειλέτης
μυρίων ταλάντων . μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐκέλευ- 25
σεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρᾶθῃναι καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἀποδοθῆναι . πεσὼν 26
οὗν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ λέγων κύριε μακροθύμησον
ἐπ' ἐμοὶ καὶ πάντα σοι ἀποδώσω . σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος 27
τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτὸν καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν
αὐτῷ . ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὔρεν ἓνα τῶν συνδού- 28
λων αὐτοῦ ὃς ὠφείλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια καὶ κρατήσας
αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων ἀπόδος μοι ὃ τι ὀφείλεις . πεσὼν οὗν 29
ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν
λέγων μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ καὶ πάντα ἀποδώσω σοι . ὁ 30
δὲ οὐκ ἤθελεν ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως

v.14 T^c: εἰς, V: ἐν. **v.15** T^c: καὶ, V: ∅. **v.18** T^c: τῷ, V: ∅. **v.19** TK: πάλιν, M: πάλιν ἀμην, V: πάλιν [ἀμην]. **v.19** T^c: ὑμῶν συμφωνήσωσιν, V: συμφωνήσωσιν ἐξ ὑμῶν. **v.21** T^c: αὐτὸς ὁ πέτρος εἶπεν, V: ὁ πέτρος εἶπεν αὐτῷ. **v.22** T^c: ἀλλ, V: ἀλλὰ. **v.25** T^c: αὐτοῦ, V: ∅. **v.25** T^c: εἶχεν, V: εχει. **v.26** T^c: κυριε, V: ∅. **v.26** T^c: σοι ἀποδώσω, V: ἀποδώσω σοι. **v.28** TK: μοι ο, M: μοι εἰ, V: εἰ. **v.29** T^c: εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, V: ∅. **v.29** TK: πάντα, MV: ∅. **v.30** TMV: ἀλλὰ, K: ἀλλ.

31 οὗ ἀποδοῦν τὸ ὀφειλόμενον . ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ
 τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν
 32 τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα . τότε προσκαλεσάμενος
 αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ δοῦλε πονηρὲ πᾶσαν τὴν
 33 ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκᾶ σοι ἐπεὶ παρεκάλεσάς με . οὐκ ἔδει
 καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου ὥς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα .
 34 καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανι-
 35 σταῖς ἕως οὗ ἀποδοῦν πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ . οὕτως καὶ ὁ
 πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν ἕαν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος
 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα
 αὐτῶν .

19 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους
 μετῆρεν ἀπὸ τῆς γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς ἰου-
 2 δαίας πέραν τοῦ ἰορδάνου . καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι
 3 πολλοὶ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ . καὶ προσῆλθον αὐτῷ
 οἱ φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες αὐτῷ εἰ ἔξῃστιν
 ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν .
 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ’
 5 ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς . καὶ εἶπεν ἕνεκέν
 τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ
 προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς
 6 σὰρκα μίαν . ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία ὁ οὖν ὁ θε-
 7 ὸς συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω . λέγουσιν αὐτῷ τί οὖν
 μωδῆς ἐντείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι
 8 αὐτήν . λέγει αὐτοῖς ὅτι μωδῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑ-
 μῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν ἀπ’ ἀρχῆς
 9 δὲ οὐ γέγονεν οὕτως . λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν
 γυναῖκα αὐτοῦ εἰ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην μοιχᾶται
 10 καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται . λέγουσιν αὐτῷ οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς
 11 γυναικὸς οὐ συμφέρει γαμῆσαι . ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς οὐ πάν-
 12 τες χωροῦσιν τὸν λόγον τοῦτον ἀλλ’ οἷς δέδοται . εἰσὶν γάρ

v.30 T*: ου, V: ∅. **v.31** T*: δε, V: ουν. **v.31** TK: αυτων, MV: εαυτων. **v.33** T*: και εγω, V: καγω. **v.34** T*: αυτω, V: ∅. **v.35** T*: επουρανιος, V: ουρανιος. **v.35** T*: τα παραπτωματα αυτων, V: ∅. **19. v.3** T*: οι, V: ∅. **v.3** T*: αυτω, V: ∅. **v.4** T*: αυτοις, V: ∅. **v.4** T*: ποιησας, V: κτισας. **v.5** T*: ενεκεν, V: ενεκα. **v.5** T*: προσκολληθησεται, V: κολληθησεται. **v.7** T*: μωσης, V: μουσης. **v.8** T*: μωσης, V: μουσης. **v.9** TK: ει, MV: ∅. **v.9** T*: και ο απολελυμενην γαμησας μοιχαται, V: ∅.

εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως καὶ
 εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ
 εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν
 τῶν οὐρανῶν ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω . τότε προσηνέχθη 13
 αὐτῷ παιδία ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται οἱ
 δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς . ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν ἄφετε τὰ 14
 παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με τῶν γὰρ τοιούτων
 ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν . καὶ ἐπιθείς αὐτοῖς τὰς χεῖ- 15
 ρας ἐπορεύθη ἐκεῖθεν . καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν εἶπεν αὐτῷ 16
 διδάσκαλε ἀγαθὲ τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον . ὁ 17
 δὲ εἶπεν αὐτῷ τί με λέγεις ὁ ἀγαθὸς οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς
 ὁ θεὸς εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν τήρησον τὰς ἐν- 18
 τολάς . λέγει αὐτῷ ποίας ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν τὸ οὐ φονεύσεις 19
 οὐ μοιχεύεις οὐ κλέψεις οὐ ψευδομαρτυρήσεις . τίμα τὸν
 πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου
 ὡς σεαυτόν . λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος πάντα ταῦτα ἐφυλα- 20
 ζάμην ἔκ νεότητός μου τί ἔτι ὑστερῶ . ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς 21
 εἰ θέλεις τέλειος εἶναι ὑπάγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα
 καὶ δός ἱπτωχοῖς καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ καὶ δεῦρο
 ἀκολούθει μοι . ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθεν 22
 λυπούμενος ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά . ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν 23
 τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι δυσκόλως πλούσιος
 εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν . πάλιν δὲ λέγω 24
 ὑμῖν εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος
 διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν .
 ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέ- 25
 γοντες τίς ἄρα δύναται σωθῆναι . ἐμβλέψας δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν 26
 αὐτοῖς παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν παρὰ δὲ θεῷ
 πάντα δυνατά ἐστίν . τότε ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος εἶπεν αὐτῷ 27
 ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι τί ἄρα
 ἔσται ἡμῖν . ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑ- 28

v.13 T^{*}: προσηνεχθη, V: προσηνεχθησαν. **v.15** T^{*}: αυτοις τας χειρας, V: τας χειρας αυτοις.
v.16 T^{*}: ειπεν αυτω, V: αυτω ειπεν. **v.16** T^{*}: αγαθε, V: Ø. **v.16** T^{*}: εχω, V: σχω. **v.17** T^{*}:
 λεγεις αγαθον ουδεις αγαθος ει μη εις ο θεος, V: ερωτας περι του αγαθου εις εστιν ο αγαθος.
v.17 T^{*}: εισελθειν εις την ζωνην, V: εις την ζωνην εισελθειν. **v.19** TK: σου, MV: Ø. **v.20** T^{*}:
 εφυλαξαμην εκ νεοτητος μου, V: εφυλαξα. **v.21** T^{*}: πτωχοις, V: [τοις] πτωχοις. **v.21** T^{*}:
 ουρανω, V: ουρανοις. **v.23** T^{*}: δυσκολως πλουσιος, V: πλουσιος δυσκολως. **v.24** T^{*}: εις την
 βασιλειαν του θεου εισελθειν, V: εισελθειν εις την βασιλειαν του θεου. **v.25** T^{*}: αυτου, V: Ø.
v.26 TK: εστιν, MV: Ø.

μεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ καθίθεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ
 29 ἰσραὴλ · καὶ πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ ὄ γυναικα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου ἑκατόνταπλασίονα λήψεται καὶ ζώῃν αἰώνιον
 30 κληρονομήσει · πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι ·

20 Ὅμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκο-
 δεσπότῃ ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωτὶ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς
 2 τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ · συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ
 δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα
 3 αὐτοῦ · καὶ ἐξελθὼν περὶ τὴν τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἐ-
 4 στῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς · κάκείνοις εἶπεν ὑπάγετε καὶ
 ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα καὶ ὁ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν οἱ
 5 δὲ ἀπῆλθον · πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐννάτην ὥραν
 6 ἐποίησεν ὡσαύτως · περὶ δὲ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν εὗ-
 ρεν ἄλλους ἐστῶτας ἀργούς καὶ λέγει αὐτοῖς τί ὧδε ἐστήκατε
 7 ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί · λέγουσιν αὐτῷ ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐ-
 μισθώσατο λέγει αὐτοῖς ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα
 8 καὶ ὁ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε · ὁψίας δὲ γενομένης λέγει
 ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ κάλεσον τοὺς
 ἐργάτας καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν
 9 ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων · καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἐνδε-
 10 κάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον · ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι
 ἐνόμισαν ὅτι πλείονα ἢ λήψονται καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ
 11 δηνάριον · λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου ·
 12 λέγοντες ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν καὶ ἴσους
 ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας τοῖς βαστάσασιν τὸ βάρος τῆς ἡμέρας
 13 καὶ τὸν καύσωνα · ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ ἐνὶ αὐτῶν ἐταῖρε
 14 οὐκ ἀδικῶ σε οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι · ἄρον τὸ σὸν

v.28 T*: καθισεσθε, V: καθησεσθε. **v.29** T*: ος, V: οστις. **v.29** T*: η γυναικα, V: ∅. **v.29** E: εκατονταπλασιονα, B: πολλαπλασιονα. **v.29** T*: ληψεται, V: λημψεται. **20. v.2** TKV: συμφωνησας δε, M: και συμφωνησας. **v.3** TK: την, MV: ∅. **v.4** TK: κακεινοις, MV: και εκεινοις. **v.5** T*: παλιν, V: παλιν [δε]. **v.5** TK: εννατην, MV: ενατην. **v.6** T*: ωραν, V: ∅. **v.6** T*: αργους, V: ∅. **v.7** T*: και ο εαν η δικαιον ληψεσθε, V: ∅. **v.10** T*: ελθοντες δε, V: και ελθοντες. **v.10** T*: πλειονα ληψονται, V: πλειον λημψονται. **v.10** T*: και αυτοι ανα δηναριον, V: [το] ανα δηναριον και αυτοι. **v.12** T*: οτι, V: ∅. **v.13** T*: ειπεν ενι αυτων, V: ενι αυτων ειπεν.

καὶ ὑπάγε θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὥς καὶ σοί. ἢ 15
οὐκ ἔξεστίν μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς εἰ ὁ ὀφθαλ-
μός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι. οὕτως ἔσονται 16
οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι πολλοί· γὰρ εἰσιν
κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. καὶ ἀναβαίνων ὁ ἰησοῦς εἰς ἱε- 17
ροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα μαθητάς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ
ὁδῷ καὶ εἶπεν αὐτοῖς. ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα καὶ 18
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ
γραμματεῦσιν καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ. καὶ παρα- 19
δώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι
καὶ σταυρῶσαι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. τότε προσ- 20
ῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς
προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ τί 21
θέλεις λέγει αὐτῷ εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου
εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ ἐκωνύμων ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε δύνασθε 22
πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
βαπτίζομαι βαπτισθῆναι λέγουσιν αὐτῷ δυνάμεθα. καὶ λέγει 23
αὐτοῖς τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ
ἐξ ἐκωνύμων μου οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται 24
ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου. καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν
περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐ- 25
τοὺς εἶπεν οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν
αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως 26
δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι
ἔστω ὑμῶν διάκονος. καὶ ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος 27
ἔστω ὑμῶν δοῦλος. ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν 28
διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
λύτρον ἀντὶ πολλῶν. καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ ἱερὶχῶ 29
ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ κατή- 30
μενοι παρὰ τὴν ὁδὸν ἀκούσαντες ὅτι ἰησοῦς παράγει ἔκραζαν

v.15 T^o: ποιῆσαι ο θελω, V: ο θελω ποιῆσαι. **v.15** T^o: ει, V: η. **v.16** T^o: πολλοι... εκλεκτοι, V: ∅. **v.17** T^o: εν τη οδω και, V: και εν τη οδω. **v.19** T^o: αναστησεται, V: εγερθησεται. **v.20** T^o: παρ, V: απ. **v.21** TK: ευωνυμων, MV: ευωνυμων σου. **v.22** TK: και, M: η, V: ∅. **v.22** T^o: το... βαπτισθηναι, V: ∅. **v.23** T^o: και, V: ∅. **v.23** T^o: και... βαπτισθησεσθε, V: ∅. **v.23** T^o: μου, V: ∅. **v.23** T^o: δουναι, V: [τουτο] δουναι. **v.26** T^o: δε, V: ∅. **v.26** TK: εστω, MV: εσται. **v.27** T^o: εαν, V: αν. **v.27** T^o: εστω, V: εσται.

31 λέγοντες ἐλέησον ἡμᾶς κύριε υἱὸς δαβὶδ . ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν οἱ δὲ μεῖζον ἔκραζόν λέγοντες
 32 ἐλέησον ἡμᾶς κύριε υἱὸς δαβὶδ . καὶ στὰς ὁ ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν . λέγουσιν αὐτῷ
 33 κύριε ἵνα ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί . σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν^ο οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ .

21 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς ἱεροσόλυμα καὶ ἤλθον εἰς βηθφαγῇ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν τότε ὁ^ο ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητάς . λέγων αὐτοῖς πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν καὶ εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς λύσαντες ἀγάγετέ μοι . καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν χρειάν ἔχει εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς .
 τοῦτο δὲ ὁλὸν γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος . εἶπατε τῇ θυγατρὶ σιών ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται^ο σοι πραῦς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου . πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς προῶνταξεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς . ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν . ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἐαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἐστρώννουν ἐν τῇ ὁδῷ . οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες^ο καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες ὡσαννὰ τῷ υἱῷ δαβὶδ εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις . καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα τίς ἐστιν οὗτος . οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον οὗτός ἐστιν ἰησοῦς^ο ὁ προφήτης ὁ ἀπὸ ναζαρέτ τῆς γαλιλαίας . καὶ εἰσῆλθεν ὁ^ο ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ^ο θεοῦ καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱε-

v.30 T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.31** T^o: εκραζον, V: εκραζαν. **v.31** T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.33** T^o: ανοιχθωσιν ημων οι οφθαλμοι, V: ανοιγωσιν οι οφθαλμοι ημων. **v.34** T^o: οφθαλμων, V: ομματος. **v.34** T^o: αυτων οι οφθαλμοι, V: Ø. **21. v.1** TKV: βηθφαγη, M: βηθσαφη. **v.1** T^o: προς, V: εις. **v.1** T^o: ο, V: Ø. **v.2** T^o: πορευθητε, V: πορευεσθε. **v.2** T^o: απεναντι, V: κατεναντι. **v.3** T^o: ευθεως, V: ευθυς. **v.3** TKV: αποστελει, M: αποστελλει. **v.4** T^o: ολον, V: Ø. **v.5** T^o: και, V: και επι. **v.6** T^o: προσεταξεν, V: συνεταξεν. **v.7** T^o: επανω, V: επι. **v.7** T^o: αυτων, V: Ø. **v.7** TMV: επεκαθισεν, K: επεκαθισαν. **v.9** T^o: προαγοντες, V: προαγοντες αυτον. **v.9** T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.11** T^o: ιησους ο προφητης, V: ο προφητης ιησους. **v.11** TM: ναζαρετ, KV: ναζαρεθ. **v.12** T^o: ο, V: Ø. **v.12** T^o: του θεου, V: Ø.

ρῶ καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυθιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς
 καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς. καὶ λέγει αὐτοῖς 13
 γέγραπται ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται ὑμεῖς δὲ
 αὐτὸν ἐποίησατε σπηλαιον ληστῶν. καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυ- 14
 φλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ἰδόντες 15
 δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν
 καὶ τοὺς παῖδας κρᾶζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας ὡσαννὰ
 τῷ υἱῷ δαβὶδ ἠγανάκτησαν. καὶ εἰπόν αὐτῷ ἀκούεις τί οὗτοι 16
 λέγουσιν ὁ δὲ ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς ναὶ οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι
 ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον. καὶ 17
 καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς βηθανίαν καὶ
 ἠυλίσθη ἐκεῖ. πρωῒαυ δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν. 18
 καὶ ἰδὼν συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν καὶ οὐ- 19
 δὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον καὶ λέγει αὐτῇ μηκέτι
 ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ἐξηράνθη παρα-
 χρῆμα ἢ συκῇ. καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες 20
 πῶς παραchrῆμα ἐξηράνθη ἢ συκῇ. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς 21
 εἶπεν αὐτοῖς ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ δια-
 κριθῆτε οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ὄρει
 τούτῳ εἰπητε ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν γενήσε- 22
 ται. καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες 23
 λήψετε. καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν προσῆλθον αὐτῷ δι- 24
 δάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες
 ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξου-
 σίαν ταύτην. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ἐρωτήσω 25
 ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον ἓνα ὃν ἐὰν εἰπητέ μοι καὶ γὰρ ὑμῖν ἐρῶ ἐν
 ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. τὸ βάπτισμα ἰωάννου πόθεν ἦν 26
 ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς
 λέγοντες ἐὰν εἰπώμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐρεῖ ἡμῖν διατὶ οὐκ ἐ-
 πιστεύσατε αὐτῷ. ἐὰν δὲ εἰπώμεν ἐξ ἀνθρώπων φοβούμεθα 27
 τὸν ὄχλον πάντες γὰρ ἔχουσιν τὸν ἰωάννην ὡς προφήτην.
 καὶ ἀποκριθέντες τῷ ἰησοῦ εἰπόν οὐκ οἶδαμεν ἔφη αὐτοῖς

v.13 T*: ἐποιήσατε, V: ποιεῖτε. **v.14** TKV: τυφλοὶ καὶ χωλοὶ, M: χωλοὶ καὶ τυφλοὶ. **v.15** T*: κρᾶζοντας, V: τοὺς κρᾶζοντας. **v.15** T*: δαβὶδ, V: δαυὶδ. **v.16** T*: εἶπον, V: εἶπαν. **v.18** T*: πρωῒας, V: πρωί. **v.22** TKV: ἀν, M: εἰς. **v.22** T*: ληψέσθε, V: λημψέσθε. **v.23** T*: ἐλθόντι αὐτῷ, V: ἐλθόντος αὐτοῦ. **v.25** T*: ἰωάννου, V: τοῦ ἰωάννου. **v.25** T*: παρ, V: ἐν. **v.25** TK: διατὶ, MV: διὰ τι. **v.26** T*: ἐχουσιν τὸν ἰωάννην ὡς προφήτην, V: ὡς προφήτην ἐχουσιν τὸν ἰωάννην. **v.27** T*: εἶπον, V: εἶπαν.

καὶ αὐτὸς οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ .
 28 τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ ἄνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο καὶ προσελθὼν τῷ
 πρώτῳ εἶπεν τέκνον ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι
 29 μου . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν οὐ θέλω ὕστερον δὲ μεταμε-
 30 ληθεὶς ἀπηλθεν . καὶ ὁ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως
 31 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἐγὼ κύριε καὶ οὐκ ἀπηλθεν . τίς ἐκ
 τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς λέγουσιν αὐτῷ ὁ
 πρῶτος λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι
 καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ .
 32 ἦλθεν γὰρ πρὸς ὑμᾶς ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης καὶ οὐκ
 ἐπιστεύσατε αὐτῷ οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐ-
 τῷ ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι
 33 αὐτῷ . ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδε-
 σπότης ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ φραγμὸν αὐτῷ περι-
 ἔθηκεν καὶ ὥρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ὠκοδόμησεν πύργον
 34 καὶ ἐξέδδοτο αὐτὸν γεωργοῖς καὶ ἀπεδήμησεν . ὅτε δὲ ἤγγισεν
 ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς
 35 τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ . καὶ λαβόντες οἱ
 γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν ὃν δὲ ἀπέκτειναν
 36 ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν . πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλεί-
 37 ονας τῶν πρώτων καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως . ὕστερον δὲ
 ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων ἐντραπήσον-
 38 ται τὸν υἱόν μου . οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν
 ἑαυτοῖς οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν
 39 καὶ κατὰῶχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ . καὶ λαβόντες αὐ-
 40 τὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν . ὅταν οὖν
 ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐ-
 41 κείνοις . λέγουσιν αὐτῷ κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτοὺς καὶ
 τὸν ἀμπελῶνα ἐκδόσεται ἄλλοις γεωργοῖς οἵτινες ἀποδώσου-
 42 σιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν . λέγει αὐτοῖς ὁ
 ἰησοῦς οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς λίθον ὃν ἀπεδοκί-
 μασαν οἱ οἰκοδομοῦντες οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας
 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς

v.28 T*: μου, V: Ø. **v.30** T*: καὶ προσελθὼν, V: προσελθὼν δε. **v.30** TK: δευτερω, MV: ετερω.
v.31 T*: αὐτω, V: Ø. **v.32** T*: πρὸς υμᾶς ἰωαννης, V: ἰωαννης πρὸς υμᾶς. **v.32** T*: ου, V:
 ουδε. **v.33** T*: τις, V: Ø. **v.33** T*: ἐξεδοτο, V: ἐξεδετο. **v.38** T*: κατασχωμεν, V: σχωμεν.
v.41 TK: εκδοσεται, MV: εκδοσεται.

ἡμῶν . διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βα- 43
 σιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρπούς
 αὐτῆς . καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται ἐφ' 44
 ὃν δ' ἂν πέσῃ λικμήσει αὐτόν . καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς 45
 καὶ οἱ φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐ-
 τῶν λέγει . καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς 46
 ὄχλους ἐπειδὴ ὥς προφήτην αὐτὸν εἶχον .

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ὃ ἐν παρα- **22**
 βολαῖς λέγων . ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ 2
 βασιλεῖ ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ . καὶ ἀπέστει- 3
 λεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς
 γάμους καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν . πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους 4
 δούλους λέγων εἶπατε τοῖς κεκλημένοις ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου
 ἡτοίμαδα οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα καὶ πάντα 5
 ἔτοιμα δεῦτε εἰς τοὺς γάμους . οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπηλθον 6
 ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ . οἱ 6
 δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀ-
 πέκτειναν . ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ὠργίσθη καὶ πέμψας τὰ 7
 στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν
 πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν . τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ ὁ μὲν 8
 γάμος ἔτοιμός ἐστιν οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι . πο- 9
 ρεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν καὶ ὅσους ἂν εὑρητε
 καλέσατε εἰς τοὺς γάμους . καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεί- 10
 νοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὔρον πονηρούς
 τε καὶ ἀγαθοὺς καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων . εἰσελ- 11
 θὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ
 ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου . καὶ λέγει αὐτῷ 12
 ἑταῖρε πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου ὁ δὲ ἐφι-
 μώθη . τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις δῆσαντες αὐτοῦ 13
 πόδας καὶ χεῖρας ἄρατε αὐτόν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ
 ἐξώτερον ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόντων .
 πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί . τότε πορευθέντες 14, 15
 οἱ φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν

v.46 T⁺: ἐπειδὴ ὥς, V: ἐπεὶ εἰς. **22. v.1** T⁺: αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, V: ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς.
v.4 T⁺: ἡτοιμάσα, V: ἡτοιμάκα. **v.5** T⁺: ο, V: ος. **v.5** T⁺: ο δε εἰς, V: ος δε ἐπὶ. **v.7** TK:
 ἀκούσας δε ο βασιλεὺς, M: καὶ ἀκούσας ο βασιλεὺς ἐκεῖνος, V: ο δε βασιλεὺς. **v.9** T⁺: ἀν, V:
 εἰς. **v.10** T⁺: ὅσους, V: οὓς. **v.13** T⁺: εἶπεν ο βασιλεὺς, V: ο βασιλεὺς εἶπεν. **v.13** T⁺: ἀρατε
 αὐτον καὶ ἐκβάλετε, V: ἐκβάλετε αὐτον.

16 ἐν λόγῳ • καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητάς αὐτῶν μετὰ
 τῶν ἡρώδιανῶν λέγοντες διδάσκαλε οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ
 τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις καὶ οὐ μέλει σοι περὶ
 17 οὐδενὸς οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων • εἶπε οὖν
 18 ἡμῖν τί σοι δοκεῖ ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον καίσαρι ἢ οὐ • γνοὺς
 δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν τί με πειράζετε ὑποκρι-
 19 ταί • ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου οἱ δὲ προσήνεγ-
 20 καν αὐτῷ δηνάριον • καὶ λέγει αὐτοῖς τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ
 21 ἡ ἐπιγραφή • λέγουσιν αὐτῷ καίσαρος τότε λέγει αὐτοῖς ἀπό-
 22 δοτε οὖν τὰ καίσαρος καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ • καὶ
 23 ἀκούσαντες ἐθαύμασαν καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπηλθόν • ἐν ἐ-
 κείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ σαδδουκαῖοι οἱ λέγοντες μὴ
 24 εἶναι ἀνάστασιν καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν • λέγοντες διδάσκαλε
 μωθῆς εἶπεν ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα ἐπιγαμβρεύσει
 ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα
 25 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ • ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοὶ καὶ ὁ
 πρῶτος γαμήσας ἐτελεύτησεν καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν
 26 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ • ὁμοίως καὶ ὁ δεύτε-
 27 ρος καὶ ὁ τρίτος ἕως τῶν ἑπτὰ • ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν
 28 καὶ ἡ γυνή • ἐν τῇ οὖν ἀναστήσει τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή
 29 πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν • ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
 τοῖς πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
 30 θεοῦ • ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ἐκγαμίζονται
 31 ἀλλ' ὥς ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσιν • περὶ δὲ τῆς ἀ-
 ναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ρηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ
 32 θεοῦ λέγοντος • ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς ἄβραάμ καὶ ὁ θεὸς ἰσαὰκ
 καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζών-
 33 των • καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήρσονται ἐπὶ τῇ διδαχῇ
 34 αὐτοῦ • οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς σαδ-
 35 δουκαίους συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό • καὶ ἐπηρώτησεν εἰς ἕξ
 36 αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτόν καὶ λέγων • διδάσκαλε ποία
 37 ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ • ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ἀγαπή-
 σεῖς κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ

v.22 T*: απηλθον, V: απηλθων. **v.23** T*: οι, V: Ø. **v.24** T*: μωσης, V: μωυσης. **v.25** T*: γαμησας, V: γημας. **v.27** T*: και, V: Ø. **v.28** T*: ουν αναστασει, V: αναστασει ουν. **v.30** T*: εκγαμίζονται, V: γαμίζονται. **v.30** T*: του θεου εν, V: εν τω. **v.32** T*: ο θεος, V: [ο]. **v.35** T*: και λεγων, V: Ø. **v.37** TK: ιησους ειπεν, M: ιησους εφη, V: εφη. **v.37** TKV: τη, M: Ø.

ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου . αὕτη ἐστὶν πρώτη^ο καὶ 38
 μεγάλη ἐντολή . δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ ἀγαπήσεις τὸν πλη- 39
 σίον σου ὡς σεαυτὸν . ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ 40
 νόμος καὶ^ο οἱ προφῆται κρέμονται . συνηγμένων δὲ τῶν φα- 41
 ρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς . λέγων τί ὑμῖν δοκεῖ 42
 περὶ τοῦ χριστοῦ τίνος υἱὸς ἐστὶν λέγουσιν αὐτῷ τοῦ δαβὶδ .
 λέγει αὐτοῖς πῶς οὖν δαβὶδ ἐν πνεύματι κύριον^ο αὐτὸν κα- 43
 λεῖ λέγων . εἶπεν ὁ^ο κύριος τῷ κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν 44
 μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου .
 εἰ οὖν δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶν . καὶ 45, 46
 οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ^ο ἀποκριθῆναι λόγον οὐδὲ ἐτόλμησέν τις
 ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι .

Τότε ὁ ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐ- **23**
 τοῦ . λέγων ἐπὶ τῆς μωδῆως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμμα- 2
 τεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι . πάντα οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν^ο 3
 τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε λέγου-
 σιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν . δεσμεύουσιν γὰρ φορτία βαρέα καὶ 4
 δυσβάστακτα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων
 τῷ^ο δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά . πάντα δὲ 5
 τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις
 πλατύνουσιν δὲ^ο τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ
 κράσπεδα τῶν^ο ἱματίων αὐτῶν . φιλοῦσίν τε τὴν πρωτοκλισίαν 6
 ἐν τοῖς δεῖπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς .
 καὶ τοὺς ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν 7
 ἀνθρώπων ῥαββὶ ῥαββί . ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββὶ εἰς γὰρ 8
 ἐστὶν ὑμῶν ὁ καθηγητὴς^ο ὁ χριστὸς πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί
 ἐστε . καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς εἰς γὰρ ἐστὶν 9
 ὁ^ο πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς . μηδὲ κληθῆτε καθηγη- 10
 ται εἰς^ο γὰρ ὑμῶν ἐστὶν ὁ καθηγητὴς ὁ χριστὸς . ὁ δὲ μεῖζων 11

v.38 T^o: πρώτη και μεγάλη, V: η μεγάλη και πρώτη. **v.40** T^o: και οι προφηται κρεμονται, V: κρεματα και οι προφηται. **v.42** T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.43** T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.43** T^o: κυριον αυτον καλει, V: καλει αυτον κυριον. **v.44** T^o: ο, V: ∅. **v.44** T^o: υποποδιον, V: υποκατω. **v.45** T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.46** T^o: αυτω αποκριθηναι, V: αποκριθηναι αυτω. **23. v.2** T^o: μωσεως, V: μωυσεως. **v.3** TK: αν, MV: εαν. **v.3** T^o: τηρειν τηρειτε και ποιειτε, V: ποιησατε και τηρειτε. **v.4** T^o: γαρ, V: δε. **v.4** T^o: τω δε, V: αυτοι δε τω. **v.4** T^o: αὐτῶν, MKV: αὐτῶν. **v.5** T^o: δε, V: γαρ. **v.5** T^o: των ιματιων αυτων, V: ∅. **v.6** T^o: τε, V: δε. **v.7** T^o: ραββι, V: ∅. **v.8** T^o: καθηγητης ο χριστος, V: διδασκαλος. **v.9** T^o: ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις, V: υμων ο πατηρ ο ουρανιος. **v.10** T^o: εις γαρ υμων εστιν ο καθηγητης, V: οτι καθηγητης υμων εστιν εις.

- 12 ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος . ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινω-
 13 θήσεται καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται . οὐαὶ δὲ
 ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ ὅτι κατεσθίετε τὰς
 οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι διὰ
 14 τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα . οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς
 καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐ-
 ρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε
 15 οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν . οὐαὶ ὑμῖν γραμ-
 ματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν
 καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον καὶ ὅταν γένηται ποι-
 16 εῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν . οὐαὶ ὑμῖν ὀδηγοὶ
 τυφλοὶ οἱ λέγοντες ὅς ἂν ὁμόση ἐν τῷ ναῷ οὐδὲν ἔστιν ὅς
 17 δ' ἂν ὁμόση ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ ὀφείλει . μωροὶ καὶ τυ-
 φλοὶ τίς γὰρ μεῖζον ἔστιν ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἀγιάζων τὸν
 18 χρυσόν . καὶ ὅς ἂν ὁμόση ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ οὐδὲν ἔστιν
 19 ὅς δ' ἂν ὁμόση ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ ὀφείλει . μωροὶ
 καὶ τυφλοὶ τί γὰρ μεῖζον τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁ-
 20 γιάζον τὸ δῶρον . ὁ οὖν ὁμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει
 21 ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ . καὶ ὁ ὁμόσας ἐν
 22 τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν . καὶ
 ὁ ὁμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ
 23 ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ . οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ
 φαρισαῖοι ὑποκριταὶ ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ
 ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου
 τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν ταῦτά ἔδει ποιῆσαι
 24 κάκεῖνα μὴ ἀφιέναι . ὀδηγοὶ τυφλοὶ οἱ διϋλίζοντες τὸν κώ-
 25 νωπα τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες . οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς
 καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ πο-
 τηρίου καὶ τῆς παροψίδος ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς
 26 καὶ ἀκρασίας . φαρισαῖε τυφλὲ καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς
 τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς
 27 αὐτῶν καθαρὸν . οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑπο-

v.13 TM: ουαι δε υμιν ... κριμα, K: ουαι υμιν ... κριμα = v.14, V: Ø. **v.14** TM: ουαι υμιν ... εισελθειν, KV: ουαι δε υμιν ... εισελθειν = v.13. **v.17** T^a: αγιαζων, V: αγιασας. **v.18** T^a: εαν, V: αν. **v.19** T^a: μωροι και, V: Ø. **v.21** TKV: κατοικουντι, M: κατοικησαντι. **v.23** T^a: τον ελεον, V: το ελεος. **v.23** T^a: ταυτα, V: ταυτα [δε]. **v.25** TKV: ακρασις, M: αδικιας. **v.26** T^a: και της παροψιδος, V: Ø. **v.26** T^a: αυτων, V: αυτου.

κριταὶ ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις οἵτινες ἔξωθεν
 μὲν φαίνονται ὡραῖοι ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὁστέων νεκρῶν καὶ
 πάσης ἀκαθαρσίας. οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε 28
 τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι ἔσωθεν δὲ μεστοί· ἐστε ὑποκρίσεως
 καὶ ἀνομίας. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκρι- 29
 ται ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε
 τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων. καὶ λέγετε εἰ ἡμεῖς ἐν ταῖς ἡμέραις 30
 τῶν πατέρων ἡμῶν οὐκ ἂν ἡμεῖς κοινωνοί· αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι
 τῶν προφητῶν. ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν φο- 31
 νευσάντων τοὺς προφῆτας. καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον 32
 τῶν πατέρων ὑμῶν. ὅφεις γεννήματα ἐχιδνῶν πῶς φύγητε ἀ- 33
 πό τῆς κρίσεως τῆς γεέννης. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω 34
 πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς καὶ ἐξ αὐ-
 τῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε
 ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν.
 ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς 35
 γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος ζαχα-
 ρίου υἱοῦ βαραχίου ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ
 θυσιαστηρίου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἥξει· ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γε- 36
 νεὰν ταύτην. ἱερουσαλήμ ἱερουσαλήμ ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς 37
 προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν
 ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ἐ-
 πισυνάγει· ὄρνις τὰ νοσσία ἐαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας καὶ οὐκ
 ἠθέλησας. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. λέγω 38, 39
 γὰρ ὑμῖν οὐ μὴ με ἴδῃτε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε εὐλογημένος
 ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

Καὶ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς ἐπορεύετο· ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ καὶ προσ- **24**
 ῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδειῖν αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ
 ἱεροῦ. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς οὐ βλέπετε πάντα· ταῦτα ἀ- 2
 μὴν λέγω ὑμῖν οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ μὴ
 καταλυθῇσεται. καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐ- 3
 λαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες εἶπε

v.28 T^o: μεστοι ἐστε, V: ἐστε μεστοι. **v.30** T^o: ἡμεν, V: ἡμεθα. **v.30** T^o: κοινωνοι αὐτῶν, V: αὐτῶν κοινωνοι. **v.34** T^o: καὶ, V: ∅. **v.35** T^o: ἐκχυνομενον, V: ἐκχυννομενον. **v.36** TKV: ἤξει ταυτα παντα, M: οτι ἤξει παντα ταυτα. **v.37** TKV: ἀποκτεινουσα, M: ἀποκτενουσα. **v.37** T^o: ἐπισυναγει ὄρνις, V: ὄρνις ἐπισυναγει. **v.37** T^o: εαυτης, V: αυτης. **24. v.1** T^o: ἐπορευετο ἀπο του ιερου, V: ἀπο του ιερου ἐπορευετο. **v.2** T^o: ιησους, V: ἀποκριθεις. **v.2** T^o: παντα ταυτα, V: ταυτα παντα. **v.2** TK: μη, MV: ∅.

ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας
 4 καὶ ἵης συντελείας τοῦ αἰῶνος . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶ-
 5 πεν αὐτοῖς βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ . πολλοὶ γὰρ ἐλεύ-
 6 σονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ἐγὼ εἰμι ὁ χριστὸς καὶ
 7 πολλοὺς πλανήσουσιν . μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ
 ἀκοὰς πολέμων ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι
 8 ἄλλ' οὕτω ἐστὶν τὸ τέλος . ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος
 καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ καὶ
 9 σεισμοὶ κατὰ τόπους . πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὧδίνων . τότε
 παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς καὶ
 10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώ-
 11 σουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους . καὶ πολλοὶ ψευδοπρο-
 12 φῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλοὺς . καὶ διὰ τὸ
 πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν .
 13, 14 ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται . καὶ κηρυχθήσε-
 15 ται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ
 εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος . ὅταν
 οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ δανιὴλ
 τοῦ προφήτου ἐστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω .
 16, 17 τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη . ὁ ἐπὶ τοῦ δώ-
 18 ματος μὴ καταβαινέτω ἄραι τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ . καὶ ὁ ἐν
 19 τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἄραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ . οὐαὶ
 δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκεί-
 20 ναις ταῖς ἡμέραις . προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ
 21 ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ ἐν σαββάτῳ . ἔσται γὰρ τότε θλίψις με-
 γάλῃ οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ
 22 μὴ γένηται . καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι οὐκ
 23 αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι . τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ ἰδοὺ ὧδε ὁ χρι-
 24 στὸς ἢ ὧδε μὴ πιστεύετε . ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι
 καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα
 25 ὥστε πλανῆσαι εἰ δυνατόν καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς . ἰδοὺ προεί-
 26 ρηκα ὑμῖν . ἐάν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστὶν μὴ

v.3 T^c: τῆς, V: ∅. **v.6** T^c: παντα, V: ∅. **v.7** T^c: καὶ λοιμοὶ, V: ∅. **v.10** E: καὶ μισήσουσιν
 ἀλλήλους, N: εἰς θλίψιν, F: εἰς θάνατον. **v.15** TV: εστος, KM: εστος. **v.16** T^c: ἐπι, V: εἰς.
v.17 T^c: καταβαινέτω, V: καταβατέω. **v.17** TK: τι, MV: τα. **v.18** T^c: τα ἱματια, V: το ἱματιον.
v.20 TK: εν, MV: ∅.

ἐξέλθῃτε ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις μὴ πιστεύσητε . ὥσπερ γὰρ ἡ 27
 ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν
 οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου . ὅπου 28
 γὰρ ἐὰν ᾦ τὸ πῶμα ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἄετοί . εὐθέως 29
 δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσε-
 ται καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς καὶ οἱ ἀστέρες
 πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν
 σαλευθήσονται . καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ 30
 ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ
 τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ
 τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς .
 καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φῶνῆς 31
 μεγάλης καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσ-
 σάρων ἀνέμων ἀπ' ἁκρῶν οὐρανῶν ἕως ἁκρῶν αὐτῶν . ἀπὸ δὲ 32
 τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς
 γένηται ἀπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ
 θέρος . οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα γινώσκετε 33
 ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις . ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ 34
 γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται . ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ 35
 παρελεύσονται οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν . περὶ δὲ 36
 τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν οὐδὲ οἱ ἄγγελοι
 τῶν οὐρανῶν εἰ μὴ ὁ πατήρ μου ὁ μόνος . ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι 37
 τοῦ νῶε οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου .
 ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ 38
 τρώγοντες καὶ πίνοντες γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες ἄχρι τῆς
 ἡμέρας εἰσῆλθεν νῶε εἰς τὴν κιβωτόν . καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως 39
 ἡλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας οὕτως ἔσται καὶ ἡ
 παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου . τότε δύο ἔσσονται ἐν τῷ 40
 ἀγρῷ ὁ ὅτις παραλαμβάνεται καὶ ὁ ὅτις ἀφίεται . δύο ἀλή- 41
 θουσai ἐν τῷ μύλῳ μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται .
 γρηγορεῖτε οὖν ὅτι οὐκ οἶδατε ποῖα ὥρα ὁ κύριος ὑμῶν ἔρ- 42

v.27 TK: καὶ, MV: ∅. **v.28** T*: γὰρ, V: ∅. **v.30** T*: τῷ, V: ∅. **v.31** T*: φωνῆς, V: ∅, D: καὶ φωνῆς. **v.31** T*: ακρῶν, V: [τῶν] ακρῶν. **v.33** TKV: παντα ταυτα, M: ταυτα παντα. **v.34** T*: ου, V: οτι ου. **v.35** T*: παρελευσονται, V: παρελευσεται. **v.36** TK: της, VM: ∅. **v.36** T*: ουρανων, V: ουρανων ουδε ο υιος. **v.36** T*: μου, V: ∅. **v.37** T*: δε, V: γὰρ. **v.37** T*: καὶ, V: ∅. **v.38** T*: ὥσπερ, V: ὡς. **v.38** T*: ἡμεραις, V: ἡμεραις [εκκειναις]. **v.38** T*: εκγαμίζοντες, V: γαμίζοντες. **v.40** T*: ο, V: ∅. **v.41** T*: μυλωνι, V: μυλω. **v.42** T*: ὥρα, V: ἡμερα.

43 χεται . ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα
 φυλακῇ ὁ κλέπτῃς ἔρχεται ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἶασεν
 44 διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ . διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἑ-
 τοιμοὶ ὅτι ἡ ὥρα ° οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται .
 45 τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος ὃν κατέστησεν
 ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι αὐτοῖς
 46 τὴν τροφήν ἐν καιρῷ . μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν
 47 ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιοῦντα ° οὕτως . ἀμὴν λέγω ὑμῖν
 48 ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν . ἐὰν
 δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ χρονίζει
 49 ὁ ° κύριός μου ἐλθεῖν . καὶ ἄρξηται τύπειν τοὺς συνδούλους
 50 ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθύοντων . ἤξει ὁ κύριος τοῦ
 δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἧ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἧ οὐ
 51 γινώσκει . καὶ διχοτομήσει αὐτόν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ
 τῶν ὑποκριτῶν θήσει ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
 τῶν ὀδόντων .

25 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθέ-
 νοις αἰτνες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ἀπάν-
 2 τῃσιν τοῦ νυμφίου . πέντε δὲ ἦσαν ° ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι καὶ αἱ
 3 πέντε μωραὶ . αἰτνες μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν
 4 οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον . αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἑ-
 λαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν .
 5 χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταζαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον .
 6 μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται ἐξ-
 7 ἔρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ . τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρ-
 8 θένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν . αἱ δὲ
 μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπὸν δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν ὅτι
 9 αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται . ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι
 λέγουσαι μήποτε οὐκ ἄρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν πορεύεσθε δὲ °
 10 μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς . ἀπερ-

ν.43 T*: διορυγναι, V: διορυχθναι. ν.44 T*: ωρα ου δοκειτε, V: ου δοκειτε ωρα. ν.45 T*: αυτου, V: Ø. ν.45 T*: θεραπειας, V: οικειειας. ν.45 T*: διδοναι, V: δουναι. ν.46 T*: ποιουντα ουτως, V: ουτως ποιουντα. ν.48 T*: ο κυριος μου ελθειν, V: μου ο κυριος. ν.49 T*: εσθιειν, V: αυτου εσθιη. ν.49 T*: πινειν, V: πινη. 25. ν.1 T*: αυτων, V: εαυτων. ν.1 T*: απαντησιν, V: υπαντησιν. ν.2 T*: ησαν εξ αυτων φρονιμοι και αι πεντε μωραι, V: εξ αυτων ησαν μωραι και πεντε φρονιμοι. ν.3 T*: αιτνες, V: αι γαρ. ν.3 TK: εαυτων, MV: αυτων. ν.4 T*: αυτων, V: Ø. ν.4 T*: αυτων, V: εαυτων. ν.6 T*: ερχεται, V: Ø. ν.7 T*: αυτων, V: εαυτων. ν.8 T*: ειπον, V: ειπαν. ν.9 T*: ουκ, V: ου μη. ν.9 T*: δε, V: Ø.

χομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος καὶ αἱ ἑτοιμοὶ
εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα .
ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι κύριε 11
κύριε ἄνοιξον ἡμῖν . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἀμὴν λέγω ὑμῖν 12
οὐκ οἶδα ὑμᾶς . γρηγορεῖτε οὖν ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἡμέραν 13
οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται . ὥσπερ 14
γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ
παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ . καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν 15
πέντε τάλαντα ᾧ δὲ δύο ᾧ δὲ ἓν ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν
καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως . πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα 16
λαβὼν εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα .
ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο . ὁ δὲ 17, 18
τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὥρυξεν ἐν τῇ γῇ καὶ ἀπέκρυψεν τὸ ἀρ-
γύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ . μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ 19
κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν λόγον .
καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα 20
πέντε τάλαντα λέγων κύριε πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας ἴδε
ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς . ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ 21
κύριος αὐτοῦ εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς
ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου 22
σου . προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν εἶπεν κύριε 22
δύο τάλαντά μοι παρέδωκας ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα
ἐπ' αὐτοῖς . ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πι- 23
στὲ ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω εἰσελθε εἰς
τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου . προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαν- 24
τον εἰληφώς εἶπεν κύριε ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος
θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπι- 25
σας . καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ 25
γῇ ἴδε ἔχεις τὸ σόν . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ 26
πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα
καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα . ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀρ- 27
γυρίον μου τοῖς τραπεζῖταις καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ

v.13 T^o: ἐν ἡ ο υἱος του ανθρωπου ερχεται, V: Ø. **v.16** T^o: δε, V: Ø. **v.16** T^o: ειργασατο, V: ηργασατο. **v.16** T^o: εποιησεν, V: εκερδησεν. **v.16** T^o: ταλαντα, V: Ø. **v.17** T^o: και, V: Ø. **v.17** T^o: και αυτος, V: Ø. **v.18** T^o: ἐν τη γη, V: γην. **v.18** T^o: απεκρυψεν, V: εκρυψεν. **v.19** T^o: χρονον πολυν, V: πολυν χρονον. **v.19** T^o: μετ αυτων λογον, V: λογον μετ αυτων. **v.20** T^o: ἐπ αυτοις, V: Ø. **v.21** T^o: δε, V: Ø. **v.22** T^o: λαβων, V: Ø. **v.22** T^o: ἐπ αυτοις, V: Ø. **v.27** T^o: συν σε, V: σε συν. **v.27** T^o: το αργυριον, V: τα αργυρια.

28 ἐμὸν σὺν τόκῳ . ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ
 29 ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα . τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ
 περισσευθήσεται ἀπὸ· δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
 30 ἀπ' αὐτοῦ . καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος
 τὸ ἐξώτερον ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόν-
 31 των . ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ
 πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου
 32 δόξης αὐτοῦ . καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ
 ἔθνη καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφο-
 33 ρίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων . καὶ στήσῃ τὰ μὲν πρόβατα
 34 ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων . τότε ἐρεῖ ὁ βασι-
 λεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός
 35 μου κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ
 καταβολῆς κόσμου . ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν
 ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με .
 36 γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με ἡσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με
 37 ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθετέ πρός με . τότε ἀποκριθήσονται
 αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες κύριε πότε σε εἶδομεν πεινῶντα καὶ
 38 ἐθρέψαμεν ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν . πότε δέ σε εἶδομεν
 39 ξένον καὶ συνηγάγομεν ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν . πότε
 δέ σε εἶδομεν ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρός σε .
 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐφ'
 ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων
 41 ἐμοὶ ἐποιήσατε . τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων πορεύεσθε
 ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμα-
 42 σμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ . ἐπείνασα γὰρ
 καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με .
 43 ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ
 44 με ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με . τότε
 ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοὶ λέγοντες κύριε πότε σε εἶ-
 45 δομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν
 φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι . τότε ἀποκριθήσεται αὐ-
 46 τοῖς λέγων ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων
 τῶν ἐλαχίστων οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε . καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι

v.29 T^{*}: ἀπο δε του, V: του δε. **v.30** TK: εκβαλλετε, MV: εκβαλετε. **v.31** T^{*}: αγιοι, V: ∅.

v.32 T^{*}: συναχθησεται, V: συναχθουσιν. **v.32** T^{*}: αφοριει, V: αφοριετε. **v.36** T^{*}: ηλθετε,

V: ηλθατε. **v.39** T^{*}: ασθενη, V: ασθενουντα. **v.44** TK: αυτω, MV: ∅.

εἰς κόλασιν αἰώνιον οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον .

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τού- **26**
 τους εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ . οἶδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας ²
 τὸ πάσχα γίνεται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς
 τὸ σταυρωθῆναι . τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ- ³
 ματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχι-
 ερέως τοῦ λεγομένου καϊάφα . καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν ⁴
 ἰησοῦν κρατήσωσιν ὁλόῳ καὶ ἀποκτείνωσιν . ἔλεγον δὲ μὴ ⁵
 ἐν τῇ ἑορτῇ ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ . τοῦ δὲ ἰ- ⁶
 ησοῦ γενομένου ἐν βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ σίμωνος τοῦ λεπροῦ .
 προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάστρον ὁ μύρου ἔχουσα βαρυτί- ⁷
 μου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου . ἰ- ⁸
 δόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν λέγοντες εἰς τί ἡ
 ἀπώλεια αὕτη . ἡδυνάτο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι πολ- ⁹
 λοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς . γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ¹⁰
 τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικὶ ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο
 εἰς ἐμέ . πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν ἐμέ ¹¹
 δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε . βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐ- ¹²
 πὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν . ἀμὴν ¹³
 λέγω ὑμῖν ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ
 τῷ κόσμῳ λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον
 αὐτῆς . τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα ὁ λεγόμενος ἰούδας ¹⁴
 ἰσκαριώτης πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς . εἶπεν τί θέλετέ μοι δοῦναι ¹⁵
 καὶ ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτὸν οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα
 ἀργύρια . καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ . ¹⁶
 τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἁζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ λέ- ¹⁷
 γοντες αὐτῷ ποῦ θέλεις ἐτοιμάσῳμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα .
 ὁ δὲ εἶπεν ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἵπατε ¹⁸
 αὐτῷ ὁ διδάσκαλος λέγει ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστιν πρὸς σέ
 ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου . καὶ ἐποίησαν οἱ μα- ¹⁹
 θηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα .
 ὁπίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα . καὶ ἐσθιόν- ^{20, 21}

26. v.3 T*: καὶ οἱ γραμματεῖς, V: Ø. **v.4** TK: κρατησωσιν δολω, MV: δολω κρατησωσιν.
v.7 T*: αλαστρον μυρου εχουσα, V: εχουσα αλαστρον μυρου. **v.7** T*: τὴν κεφαλὴν, V:
 τὴς κεφαλῆς. **v.8** T*: αὐτου, V: Ø. **v.9** T*: ηδυνато, V: εδυνато. **v.9** T*: το μυρον, V: Ø.
v.10 T*: ειργασατο, V: ηργασατο. **v.11** TKV: παντοτε γαρ τους πτωχους, M: τους πτωχους γαρ
 παντοτε. **v.17** T*: αυτω, V: Ø. **v.17** TKV: ετοιμασωμεν, M: ετοιμασαμεν.

των αὐτῶν εἶπεν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει
 22 με . καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος
 23 αὐτῶν μήτι ἐγὼ εἰμι κύριε . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ ἐμβάψας
 24 μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα οὗτός με παραδώσει . ὁ
 μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ
 οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
 δίδεται καλὸν ἢν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος .
 25 ἀποκριθεὶς δὲ ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν εἶπεν μήτι ἐγὼ
 26 εἰμι ῥαββὶ λέγει αὐτῷ σὺ εἶπας . ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν
 ὁ ἰησοῦς τὸν ἄρτον καὶ εὐλόγησας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς
 27 μαθηταῖς καὶ εἶπεν λάβετε φάγετε τοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμά μου .
 28 γων πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες . τοῦτο γάρ ἐστὶν τὸ αἷμά μου τὸ
 τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν
 29 ἁμαρτιῶν . λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πῖω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ
 γεννήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ
 30 πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου . καὶ
 31 ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν . τότε λέγει αὐ-
 τοῖς ὁ ἰησοῦς πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ
 νυκτὶ ταύτῃ γέγραπται γὰρ πατάξω τὸν ποιμένα καὶ διασκορ-
 32 πισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποιμένης . μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναι
 33 με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος
 εἶπεν αὐτῷ εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ ἐγὼ οὐ-
 34 δέποτε σκανδαλισθήσομαι . ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἀμὴν λέγω
 σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρ-
 35 νήση με . λέγει αὐτῷ ὁ πέτρος κἂν δέξη με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν
 οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἰπὼν .
 36 τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον γεθ-
 σημανῇ καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ ἀ-
 37 πελθὼν προσεύξωμαι ἑκεῖ . καὶ παραλαβὼν τὸν πέτρον καὶ
 τοὺς δύο υἱοὺς ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν .

v.22 T^{*}: ἕκαστος αὐτῶν, V: εἰς ἕκαστος. **v.23** T^{*}: ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, V: τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ. **v.26** T^{*}: τον, V: ∅. **v.26** TKV: εὐλογῆσας, M: εὐχαριστήσας. **v.26** T^{*}: ἐδιδου, V: δους. **v.26** T^{*}: καὶ, V: ∅. **v.27** T^{*}: το, V: ∅. **v.28** T^{*}: το τῆς καινῆς, V: τῆς. **v.28** T^{*}: ἐκχυνόμενον, V: ἐκχυννομενον. **v.29** T^{*}: οτι, V: ∅. **v.29** T^{*}: γεννηματος, V: γεννηματος. **v.31** T^{*}: διασκορπισθησεται, V: διασκορπισθησονται. **v.33** TK: καὶ, MV: ∅. **v.33** TKV: ἐγω, M: ἐγω δε. **v.35** TKV: ἀπαρνησομαι, M: ἀπαρνησωμαι. **v.35** TKV: καὶ, M: δε καὶ. **v.35** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.36** T^{*}: γεθσημανη, V: γεθσημανι. **v.36** T^{*}: προσεύξωμαι ἐκεῖ, V: ἐκεῖ προσεύξωμαι.

τότε λέγει αὐτοῖς περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου 38
 μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ . καὶ προέλθων μικρὸν 39
 ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων πάτερ
 μου εἰ δυνατόν ἐστιν παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο
 πλὴν οὐχ ὥς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὥς σύ . καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς 40
 μαθητὰς καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας καὶ λέγει τῷ πέ-
 τρῳ οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ .
 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμὸν 41
 τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής . πάλιν ἐκ δευ- 42
 τέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων πάτερ μου εἰ οὐ δύναται
 τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ ἐὰν μὴ αὐτὸ πῶς
 γενηθήτω τὸ θέλημά σου . καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει αὐτοὺς πάλιν 43
 καθεύδοντας ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι . καὶ 44
 ἀφείς αὐτοὺς ἀπελθὼν πάλιν προσηύξατο ἐκ τρίτου τὸν αὐ-
 τὸν λόγον εἰπὼν . τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ 45
 λέγει αὐτοῖς καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε ἰδοὺ ἤγγι-
 κεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας 46
 ἀμαρτωλῶν . ἐγείρεσθε ἄγωμεν ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς 46
 με . καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἤλ- 47
 theoretical καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων
 ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ . ὁ δὲ παρα- 48
 διδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων ὃν ἂν φιλήσω
 αὐτός ἐστιν κρατήσατε αὐτόν . καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ ἰη- 49
 σοῦ εἶπεν χαῖρε ῥαββὶ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν . ὁ δὲ ἰησοῦς 50
 εἶπεν αὐτῷ ἑταῖρε ἐφ' ᾧ πάρει τότε προσελθόντες ἐπέβαλον
 τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν . καὶ ἰδοὺ εἷς 51
 τῶν μετὰ ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν
 αὐτοῦ καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ
 τὸ ὠτίον . τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἀπόστρεψόν σου τὴν μά- 52
 χαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν
 ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται . ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι πα- 53
 ρακαλέσαι τὸν πατέρα μου καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ

v.38 TKV: αυτοις, M: αυτοις ο ιησους. **v.39** TKV: προελθων, M: προσελθων. **v.39** T*: παρελθετω, V: παρελθατω. **v.42** T*: το ποτηριον, V: Ø. **v.42** T*: απ εμου, V: Ø. **v.43** T*: ευρισκει αυτους παλιν, V: παλιν ευρεν αυτους. **v.44** T*: απελθων παλιν, V: παλιν απελθων. **v.44** T*: ειπων, V: ειπων παλιν. **v.45** T*: αυτου, V: Ø. **v.50** T*: ω, V: ο. **v.52** T*: σου την μαχαιραν, V: την μαχαιραν σου. **v.52** T*: μαχαιρα, V: μαχαιρη. **v.52** TKV: απολουνται, M: αποθανουνται. **v.53** T*: αρτι, V: Ø. **v.53** T*: πλειους η, V: αρτι πλειω.

54 δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων . πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ
 55 ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι . ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ ἰησοῦς τοῖς
 ὄχλοις ὡς ἐπὶ λησὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων συλ-
 λαβεῖν με καθ' ἡμέραν πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμεν διδάσκων ἐν
 56 τῷ ἱερῷ καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με . τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα
 πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν τότε οἱ μαθηταὶ πάντες
 57 ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον . οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν ἰησοῦν ἀπή-
 γαγον πρὸς καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ
 58 οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν . ὁ δὲ πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀ-
 πό μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἰσελθὼν ἔσω
 59 ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος . οἱ δὲ ἀρχιερεῖς
 καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδο-
 60 μαρτυρίαν κατὰ τοῦ ἰησοῦ ὅπως αὐτὸν ὀφθαλμολογήσιν . καὶ
 οὐχ εὑρον καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων οὐχ
 61 εὑρον . ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες εἶπον
 οὗτος ἔφη δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τρι-
 62 ὧν ἡμερῶν οἰκοδομησάμενος αὐτόν . καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς
 εἶπεν αὐτῷ οὐδὲν ἀποκρίνη τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν .
 63 ὁ δὲ ἰησοῦς ἐσιώπα καὶ ἀποκρίθεις ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐ-
 τῷ ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ
 64 σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ . λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς σὺ
 εἶπας πλὴν λέγω ὑμῖν ἅρτι ὅψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
 που καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ
 65 τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ . τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱ-
 μάτια αὐτοῦ λέγων ὅτι ἐβλασφήμησεν τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν
 66 μαρτύρων ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ . τί ὑμῖν
 67 δοκεῖ οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἰπὼν ἔνοχος θανάτου ἐστίν . τότε
 ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτὸν οἱ
 68 δὲ ἐρράπισαν . λέγοντες προφήτευσον ἡμῖν χριστέ τίς ἐστίν
 69 ὁ παίσας σε . ὁ δὲ πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ καὶ προσ-
 ἦλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα καὶ σὺ ἦσθα μετὰ ἰησοῦ

v.53 T^{*}: λεγεωνας, V: λεγιωνας. **v.55** T^{*}: εξηλθετε, V: εξηλθατε. **v.55** T^{*}: προς υμας εκαθεζο-
 μνην διδασκων εν τω ιερω, V: εν τω ιερω εκαθεζομνην διδασκων. **v.59** T^{*}: και οι πρεσβυτεροι, V: Ø.
v.59 TKV: αυτον θανατωσωσιν, M: θανατωσωσιν αυτον. **v.60** T^{*}: και πολλων ψευδομαρτυρων
 προσελθοντων ουχ ευρον, V: πολλων προσελθοντων ψευδομαρτυρων. **v.61** T^{*}: ψευδομαρτυρες
 ειπον, V: ειπαν. **v.61** T^{*}: αυτον, V: Ø. **v.63** T^{*}: αποκριθεις, V: Ø. **v.65** T^{*}: οτι, V: Ø.
v.65 T^{*}: αυτου, V: Ø. **v.66** T^{*}: ειπον, V: ειπαν. **v.67** T^{*}: εραπισαν, V: εραπισαν. **v.69** T^{*}:
 εξω εκαθητο, V: εκαθητο εξω.

τοῦ γαλιλαίου . ὁ δὲ ἡρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων οὐκ 70
οἶδα τί λέγεις . ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν αὐ- 71
τὸν ἄλλη καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ καὶ οὗτος ἦν μετὰ ἰησοῦ τοῦ
ναζωραίου . καὶ πάλιν ἡρνήσατο μεθ' ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν 72
ἄνθρωπον . μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ 73
πέτρῳ ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆ-
λόν σε ποιεῖ . τότε ἤρξατο καταναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι 74
οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν . καὶ 75
ἐμνήσθη ὁ πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ ἰησοῦ εἰρηκότος αὐτῷ ὅτι
πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρνήσῃ με καὶ ἐξελθὼν ἔξω
ἐκλαυσεν πικρῶς .

Πρωῖας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρ- 27
χιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ ἰησοῦ ὥστε
θανατῶσαι αὐτόν . καὶ δῆσαντες αὐτόν ἀπήγαγον καὶ παρέ- 2
δωκαν αὐτόν^ο ποντίῳ πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι . τότε ἰδὼν ἰούδας ὁ
παραδιδούς αὐτόν ὅτι κατεκρίθη μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψεν
τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέ-
ροις . λέγων ἡμάρτον παραδούς αἷμα ἁθῶν οἱ δὲ εἶπον τί 4
πρὸς ἡμᾶς σὺ ὄψει . καὶ ρίψας τὰ ἀργύρια ἐν^ο τῷ ναῷ ἀνε- 5
χώρησεν καὶ ἀπελθὼν ἀπήγγατο . οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ 6
ἀργύρια εἶπον οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν ἐ-
πεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν . συμβούλιον δὲ λαβόντες ἡγόρασαν ἐξ 7
αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις . διὸ ἐ- 8
κλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον . τότε 9
ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος καὶ
ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὄν
ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἰδῶν ἰσραήλ . καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν 10
τοῦ κεραμέως καθὰ συνέταξέν μοι κύριος . ὁ δὲ ἰησοῦς ἔστι^ῃ 11
ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος καὶ ἐπηρώτησεν αὐτόν ὁ ἡγεμὼν λέ-
γων σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων ὁ δὲ ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ σὺ
λέγεις . καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτόν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων 12
καὶ τῶν πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο . τότε λέγει αὐτῷ ὁ 13

v.70 TKV: παντων, M: αυτων παντων. **v.71** T*: αυτον, V: Ø. **v.71** TKV: τοις, M: αυτοις.
v.71 T*: και, V: Ø. **v.72** T*: μεθ, V: μετα. **v.74** TK: καταναθεματιζειν, MV: καταθεματιζειν.
v.75 T*: του, V: Ø. **v.75** T*: αυτω, V: Ø. **27. v.2** T*: αυτον ποντιω, V: Ø. **v.3** T*:
απεστρεψεν, V: εστρεψεν. **v.3** T*: τοις, V: Ø. **v.4** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.4** T*: οψει, V:
οψη. **v.5** T*: εν τω ναω, V: εις τον ναον. **v.6** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.11** T*: εστιη, V: εσταθη.
v.11 T*: αυτω, V: Ø. **v.12** T*: των, V: Ø.

14 πιλάτος οὐκ ἀκούεις πόσα σοῦ καταμαρτυροῦσιν. καὶ οὐκ
 ἀπεκριθὴ αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγε-
 15 μόνᾳ λίαν. κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα
 16 τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ᾗθελον. εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον
 17 λεγόμενον βαρᾶββᾶν. συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς
 ὁ πιλάτος τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν βαρᾶββᾶν ἢ ἰησοῦν τὸν
 18 λεγόμενον χριστόν. ᾗδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκεν αὐ-
 19 τόν. καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς
 αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα μηδὲν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκεί-
 20 νῳ πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. οἱ δὲ
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτή-
 21 σονται τὸν βαρᾶββᾶν τὸν δὲ ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. ἀποκριθεὶς
 δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω
 22 ὑμῖν οἱ δὲ εἶπὸν βαρᾶββᾶν. λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος τί οὖν
 ποιήσω ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν λέγουσιν αὐτῷ πάν-
 23 τες σταυρωθήτω. ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν
 24 οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες σταυρωθήτω. ἰδὼν δὲ ὁ πι-
 λάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται λαβὼν
 ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων ἁθῶ-
 ὅς εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου ὑμεῖς ὄψεσθε.
 25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν τὸ αἶμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς
 26 καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν βαρᾶββᾶν
 27 τὸν δὲ ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ. τότε
 οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν ἰησοῦν εἰς τὸ
 28 πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτόν ὅλην τὴν σπεῖραν. καὶ ἐκ-
 29 δύσαντες αὐτόν περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην. καὶ
 πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
 αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ καὶ γονυπετήσαντες
 ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιζόν αὐτῷ λέγοντες χαῖρε ὁ βασιλεὺς
 30 τῶν ἰουδαίων. καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτόν ἔλαβον τὸν κάλα-
 31 μον καὶ ἔτυπον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ὅτε ἐνέπαιζαν

v.16 T*: βαρᾶββαν, V: [ιησουν] βαρᾶββαν. **v.17** T*: βαρᾶββαν, V: [ιησουν τον] βαρᾶββαν.
v.21 T*: ειπον, V: ειπαν τον. **v.22** T*: αυτω, V: Ø. **v.23** T*: ηγεμων, V: Ø. **v.24** T*: του
 δικαιου, V: Ø. **v.28** T*: εκδυσαντες αυτον περιεθηκαν αυτω χλαμυδα κοκκινην, V: εκδυσαντες
 αυτον χλαμυδα κοκκινην περιεθηκαν αυτω, D: ενδυσαντες αυτον ιματιον πορφυρου και χλαμυδα
 κοκκινην περιεθηκαν αυτω. **v.29** T*: την κεφαλην, V: της κεφαλης. **v.29** T*: επι την δεξιαν,
 V: εν τη δεξια. **v.29** T*: ενεπαιζον, V: ενεπαιζαν. **v.29** T*: ο βασιλευς, V: βασιλευ.

αὐτῷ ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱ-
 μάτια αὐτοῦ καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι . ἐξερχό- 32
 μενοι δὲ εὔρον ἄνθρωπον κυρηναῖον ὀνόματι σίμωνα τοῦτον
 ἡγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ . καὶ ἐλθόντες εἰς τό- 33
 πον λεγόμενον γολγοθᾶ ὃς ἐστὶν λεγόμενος^ο κρανίου τόπος .
 ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὃς μετὰ χολῆς μεμιγμένον καὶ γευσάμε- 34
 νος οὐκ ἤθελ' ἐν πιεῖν . σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο 35
 τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον ἵνα^ο πληρωθῇ τὸ ρηθὲν
 ὑπὸ τοῦ προφήτου διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ
 ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον . καὶ καθήμενοι ἐτή- 36
 ρουν αὐτὸν ἐκεῖ . καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ 37
 τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην οὗτός ἐστιν ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς
 τῶν ἰουδαίων . τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησται εἰς ἕκ 38
 δεξιῶν καὶ εἰς ἕξ εὐωνύμων . οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλα- 39
 σφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν . καὶ λέγοντες 40
 ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν σῶσον
 σεαυτὸν εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ κατὰβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ . ὁ- 41
 μοίως δέ^ο καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων
 καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον . ἄλλους ἔσωσεν ἑαυτὸν οὐ δύνα- 42
 ται σῶσαι εἰ βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐστὶν καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ
 σταυροῦ καὶ πιστεύσομεν αὐτῷ . πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεὸν ῥυ- 43
 σάσθω νῦν αὐτὸν εἰ θέλει αὐτὸν εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός .
 τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησται οἱ συσταυρωθέντες αὐτῷ ὠνείδιζον 44
 αὐτῷ . ἀπὸ δὲ ἑκτῆς ὥρας σκοτὸς ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν 45
 γῆν ἕως ὥρας ἐννάτης . περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ὥραν ἀνεβόη- 46
 σεν ὁ ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων ἡλὶ ἡλὶ λὰμὰ σαβαχθανὶ
 τοῦτ' ἐστὶν θεέ μου θεέ μου ἵνατί με ἐγκατέλιπες . τινὲς δὲ 47
 τῶν ἐκεῖ ἐστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι ἡλίαν φωνεῖ οὗτος .
 καὶ εὐθέως δραμὼν εἰς ἕξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας 48
 τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν . οἱ δὲ λοιποὶ 49

v.33 TK: ος, MV: ο. **v.33** T^o: λεγομενος κρανιου τοπος, V: κρανιου τοπος λεγομενος. **v.34** T^o: οξος, V: οινον. **v.34** T^o: ηθελεν, V: ηθελησεν. **v.35** TK: ινα ... κληρον, MV: Ø. **v.40** T^o: καταβηθι, V: [και] καταβηθι. **v.41** T^o: δε, V: Ø. **v.41** TKV: πρεσβυτερων, M: πρεσβυτερων και φαρισαιων. **v.42** T^o: ει, V: Ø. **v.42** TK: αυτω, M: επι αυτω, V: επι αυτον. **v.43** T^o: αυτον, V: Ø. **v.44** T^o: αυτω, V: συν αυτω. **v.44** TK: αυτω, MV: αυτον. **v.45** TK: εννατης, MV: ενατης. **v.46** TK: εννατην, MV: ενατην. **v.46** TK: λαμα, M: λιμα, V: λεμα. **v.47** T^o: εστωτων, V: εστηκοτων.

50 ἔλεγον ἄφες ἰδωμεν εἰ ἔρχεται ἡλίας σώσων αὐτόν· ὁ δὲ ἰ-
 51 ησοῦς πάλιν κράζας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα· καὶ
 ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς^ο δύο ἀπὸ ἀνωθεν
 52 ἕως κάτω καὶ ἡ γῆ ἐσειέσθη καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν· καὶ τὰ
 μνημεῖα ἀνεώχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων
 53 ἀγίων ἠγέρθη· καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν
 ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθη-
 54 σαν πολλοῖς· ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες
 τὸν ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμόν καὶ τὰ γενόμενα ἐφοβήθησαν
 55 σφόδρα λέγοντες ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος· ἦσαν δὲ ἐκεῖ
 γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι αἵτινες ἠκολού-
 56 θησαν τῷ ἰησοῦ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς
 ἦν μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου καὶ ἰωὴν
 57 μήτηρ καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου· ὁψίας δὲ γενομένης
 ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ ἀριμαθαίας τοῦνομα ἰωσήφ
 58 ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσεν τῷ ἰησοῦ· οὗτος προσελθὼν τῷ
 πιλάτῳ ᾔτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ τότε ὁ πιλάτος ἐκέλευσεν
 59 ἀποδοθῆναι τὸ^ο σῶμα· καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ ἰωσήφ ἐνετύ-
 60 λιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ· καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ
 αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ καὶ προσκυλίσας
 61 λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν· ἦν δὲ ἐκεῖ μα-
 ρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη μαρία καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ
 62 τάφου· τῇ δὲ ἐπαύριον ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευὴν συν-
 63 ἤχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς πιλάτον· λέ-
 γοντες κύριε ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν
 64 μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι· κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι
 τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ
 αὐτοῦ νυκτὸς κλέψωσιν αὐτόν καὶ εἰπώσιν τῷ λαῷ ἠγέρθη ἀ-
 65 πὸ τῶν νεκρῶν καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης·
 66 ἔφη δὲ^ο αὐτοῖς ὁ πιλάτος ἔχετε κουστωδίαν ὑπάγετε ἀσφαλί-
 σασθε ὡς οἴδατε· οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον
 σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας·

28 Ὅψε δὲ σαββάτων τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων ἦλ-

v.49 EA: αὐτον (see Joh 19.34), NBC: αὐτον αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν και εξηλθεν υδωρ και αιμα. **v.51** T¹: εἰς δύο ἀπὸ ἀνωθεν εὐς κατῶ, V: ἀπ ἀνωθεν εὐς κατῶ εἰς δύο. **v.52** T¹: ηγερθη, V: ηγερθησαν. **v.56** T¹: ἰωση, V: ἰωσηφ. **v.57** T¹: εμαθητευσεν, V: εμαθητευθη. **v.58** T¹: το σωμα, V: ∅. **v.59** T¹: σινδονι, V: [εν] σινδονι. **v.61** T¹: μαρια, V: μαριαμ. **v.64** T¹: νυκτος, V: ∅. **v.65** T¹: δε, V: ∅.

θεν μαρίᾱ ἡ μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη μαρίᾱ θεωρῆσαι τὸν τά-
 φον . καὶ ἰδοὺ σεισμός ἐγένετο μέγας ἄγγελος γὰρ κυρίου 2
 καταβάς ἐξ οὐρανοῦ ἤροσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον ἀπὸ
 τῆς θύρας καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ . ἦν δὲ ἡ ιδέα αὐτοῦ 3
 ὡς ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὥσεϊ χιών . ἀπὸ δὲ 4
 τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσειόθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγένοντο ὥσει
 νεκροί . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναῖξιν μὴ φο- 5
 βεῖσθε ὑμεῖς οἶδα γὰρ ὅτι ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε .
 οὐκ ἔστιν ὧδε ἡγέρθη γὰρ καθὼς εἶπεν δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον 6
 ὅπου ἔκειτο ὁ κύριος . καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μα- 7
 θηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ ἰδοὺ προάγει
 ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν .
 καὶ ἐξέλθουσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χα- 8
 ρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ . ὥς 9
 δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ ἰδοὺ ὁ
 ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς λέγων χαίρετε αἱ δὲ προσελθοῦσαι
 ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ . τότε 10
 λέγει αὐταῖς ὁ ἰησοῦς μὴ φοβεῖσθε ὑπάγετε ἀπαγγεῖlate τοῖς
 ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν γαλιλαίαν κακεῖ με ὀ-
 ψονται . πορευομένων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ τινὲς τῆς κουστωδίας 11
 ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα
 τὰ γενόμενα . καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμ- 12
 βούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις .
 λέγοντες εἶπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλε- 13
 ψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων . καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ 14
 τοῦ ἡγεμόνος ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμους
 ποιήσομεν . οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδά- 15
 χθησαν καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ ἰουδαίοις μέχρι
 τῆς σήμερον . οἱ δὲ ἑνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν γα- 16
 λιλαιαν εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς . καὶ ἰδόντες 17
 αὐτὸν προσεκύνησαν αὐτῷ οἱ δὲ ἐδίστασαν . καὶ προσελθὼν 18

28. v.1 T^{*}: μαρία, V: μαριαμ. **v.2** T^{*}: προσελθων, V: και προσελθων. **v.2** T^{*}: απο της θυρας, V: Ø. **v.3** T^{*}: ιδεα, V: ειδεα. **v.3** T^{*}: ωσει, V: ως. **v.4** T^{*}: εγενοντο ωσει, V: εγενηθησαν ως. **v.6** T^{*}: ο κυριος, V: Ø. **v.8** T^{*}: εξελθουσαι, V: απελθουσαι. **v.9** T^{*}: ως δε επορευοντο απαγγελλαι τοις μαθηταις αυτου, V: Ø. **v.9** TK: ο, MV: Ø. **v.9** T^{*}: απηνητησεν, V: υπηνητησεν. **v.10** TKV: κακει, M: και εκει. **v.15** E: διεφημισθη, N: εφημισθη. **v.15** E: ιουδαιοις μεχρι, D: τοις ιουδαιοις εως. **v.15** T^{*}: σημερον, V: σημερον [ημερας], BD: σημερον ημερας. **v.17** T^{*}: αυτω, V: Ø.

ὁ ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν
19 οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς ὁ πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα
τὰ ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ
20 υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ὁ διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν
πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πά-
σας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος ἀμήν ὁ

v.18 E: ουρανῶ, D: ουρανοῖς. **v.18** T^{*}: γης, V: [της] γης, BD: της γης. **v.19** E: πορευθεντες, F: καθώς απεστειλεν με ο πατηρ καγω αποστελω υμας πορευθεντες. **v.19** TKV: συν, M: ∅, D: νυν. **v.19** E: βαπτιζοντες, BD: βαπτισαντες. **v.20** T^{*}: αμην, V: ∅.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ°

Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ . ὡς **1, 2**
γέγραπται ἐν τοῖς° προφήταις ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγ-
γελόν μου πρὸ προσώπου σου ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν
σου ἔμπροσθέν° σου . φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐτοιμάσατε **3**
τὴν ὁδὸν κυρίου εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ . ἐγένετο **4**
ἰωάννης βάπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα με-
τανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν . καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν **5**
πᾶσα ἡ ἰουδαία χώρα καὶ οἱ ἱεροσολυμίται καὶ° ἐβαπτίζοντο
πάντες ἐν τῷ ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς
ἁμαρτίας αὐτῶν . ἦν° δὲ ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμή- **6**
λου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ καὶ ἐσθίων
ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον . καὶ ἐκήρυσεν λέγων ἔρχεται ὁ ἱ- **7**
σχυρότερός μου ὀπίσω μου οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κύψας λῦσαι
τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ . ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς **8**
ἐν ὕδατι αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ . καὶ ἐγένε- **9**
το ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν ἰησοῦς ἀπὸ ναζαρετ τῆς
γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ° ἰωάννου εἰς τὸν ἰορδάνην . καὶ **10**
εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐ-
ρανούς καὶ τὸ πνεῦμα ὥσεϊ περιστερὰν καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν .
καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγα- **11**
πητὸς ἐν ᾧ° εὐδόκησα . καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει **12**
εἰς τὴν ἔρημον . καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας° τεσσαρά- **13**
κοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων
καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ . μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν **14**
ἰωάννην ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ εὐαγ-

Τ: ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ, Κ: ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, ΜV: ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. **1. v.1** T°: υἱου του θεου, V: [υἱου θεου], N°: ∅, NBD: υἱου θεου, F: υἱου του κυριου. **v.2** T°: ὡς, V: καθως. **v.2** T°: τοις προφηταις, V: τω ἡσαια τω προφητη. **v.2** T°: εγω, V: ∅. **v.2** T°: εμπροσθεν σου, V: ∅. **v.4** T°: βαπτίζων, V: [ο] βαπτίζων. **v.5** T°: και εβαπτίζοντο παντες εν τω ιορδανη ποταμω υπ αυτου, V: παντες και εβαπτίζοντο υπ αυτου εν τω ιορδανη ποταμω. **v.6** TK: ην δε, M: ην δε ο, V: και ην ο. **v.6** E: τριχας, D: δερρην. **v.8** T°: μεν, V: ∅. **v.8** T°: εν, V: ∅. **v.9** TMV: ναζαρετ, K: ναζαρεθ. **v.9** T°: υπο ιωαννου εις τον ιορδανην, V: εις τον ιορδανην υπο ιωαννου. **v.10** T°: ευθεως, V: ευθυς. **v.10** T°: απο, V: εκ. **v.10** T°: ωσει, V: ως. **v.10** T°: επ, V: εις. **v.11** T°: ω, V: σοι. **v.13** T°: εκει, V: ∅. **v.13** T°: ημερας τεσσαρακοντα, V: τεσερακοντα ημερας.

15 γέλιον τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ . καὶ λέγων ὅτι πεπλήρωται ὁ
 καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετανοεῖτε καὶ πι-
 16 στεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ . περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν
 τῆς γαλιλαίας εἶδεν σίμωνα καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
 βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσῃ ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς .
 17 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς
 18 γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώπων . καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα
 19 αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ . καὶ προβάς ἐκείθεν ὀλίγον εἶδεν
 ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
 20 καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα . καὶ εὐθέως
 ἐκάλεσεν αὐτοὺς καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν ζεβεδαῖον ἐν
 21 τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ . καὶ εἰς-
 πορεύονται εἰς καπερναοὺμ καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν εἰσελ-
 22 θὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκεν . καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ
 διδαχῇ αὐτοῦ ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ
 23 οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς . καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρω-
 24 πος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ καὶ ἀνέκραξεν . λέγων ἔα τί ἡμῖν
 καὶ σοὶ ἰησοῦ ναζαρηνὲ ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς οἶδά σε τίς εἶ ὁ
 25 ἅγιος τοῦ θεοῦ . καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς λέγων φιμώ-
 26 θητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ . καὶ σπαράζαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ
 27 ἀκάθαρτον καὶ κρᾶζαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξηλθεν ἐξ αὐτοῦ . καὶ
 ἐθαμβήθησαν πάντες ὥστε συζητεῖν πρὸς αὐτοὺς λέγοντας τί
 ἐστὶν τοῦτο τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ
 τοῖς πνεύμασιν τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει καὶ ὑπακούουσιν
 28 αὐτῷ . ἐξηλθεν δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθύς εἰς ὅλην τὴν περίχω-
 29 ρον τῆς γαλιλαίας . καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες
 ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν σίμωνος καὶ ἀνδρέου μετὰ ἰακώβου καὶ
 30 ἰωάννου . ἡ δὲ πενθερὰ σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα καὶ
 31 εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς . καὶ προσελθὼν ἤγειρεν
 αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρε-

v.14 T*: τῆς βασιλείας, V: Ø. **v.16** T*: περιπατῶν δε, V: καὶ παραγών. **v.16** TK: αὐτου, M: αὐτου τοῦ σιμωνος, V: σιμωνος. **v.16** T*: βαλλοντας ἀμφίβληστρον, V: ἀμφιβαλλοντας. **v.18** T*: εὐθεως, V: εὐθυς. **v.18** T*: αὐτων, V: Ø. **v.19** T*: ἐκείθεν, V: Ø. **v.20** T*: εὐθεως, V: εὐθυς. **v.21** T*: καπερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.21** T*: εὐθεως, V: εὐθυς. **v.23** T*: καὶ, V: καὶ εὐθυς. **v.24** T*: εα, V: Ø. **v.26** T*: κρᾶζαν, V: φωνησαν. **v.27** T*: παντες, V: ἀπαντες. **v.27** TK: αὐτους, MV: εαυτους. **v.27** T*: τις ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη οτι, V: διδαχὴ καινὴ. **v.28** T*: ἐξηλθεν δε, V: καὶ ἐξηλθεν. **v.28** T*: εὐθυς, V: εὐθυς πανταχοῦ. **v.29** T*: εὐθεως, V: εὐθυς. **v.30** T*: εὐθεως, V: εὐθυς. **v.31** T*: αὐτης, V: Ø.

τὸς εὐθέως καὶ διηκόνει αὐτοῖς . ὁψίας δὲ γενομένης ὅτε ἔδυσθαι 32
 ὁ ἥλιος ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ
 τοὺς δαιμονιζομένους . καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν 33
 πρὸς τὴν θύραν . καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας 34
 ποικίλαις νόσοις καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν καὶ οὐκ ἤφιεν
 λαλεῖν τὰ δαιμόνια ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν . καὶ πρῶτ' ἐννυχὸν λῖαν 35
 ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον κάκεϊ προσ-
 ηύχετο . καὶ κατεδίωξάν αὐτὸν ὁ σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ . 36
 καὶ εὐρόντες αὐτὸν λέγουσιν αὐτῷ ὅτι πάντες ζητοῦσίν σε . 37
 καὶ λέγει αὐτοῖς ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις ἵνα 38
 κάκεϊ κηρύξω εἰς τοῦτο γὰρ ἐξεληλύθα . καὶ ἡ κηρύσσων 39
 ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν γαλιλαίαν καὶ τὰ 40
 δαιμόνια ἐκβάλλον . καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρα-
 καλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν αὐτόν καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι ἐάν 41
 θέλῃς δύνασαι με καθαρίσαι . ὁ δὲ ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς
 ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ θέλω κα- 42
 θαρίσῃ . καὶ εἰπόντος αὐτοῦ εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ 43
 ἡ λέπρα καὶ ἐκαθαρίσθη . καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθέως 44
 ἐξέβαλεν αὐτόν . καὶ λέγει αὐτῷ ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς ἀλλ'
 ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ κα-
 θαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς .
 ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν 45
 λόγον ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελ-
 θεῖν ἀλλ' ἐξῶ ἐν ἐρήμοις τοποῖς ἦν καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν
 πανταχόθεν .

Καὶ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν καὶ ἡκού- 2
 σθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστιν . καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοὶ ὥστε 2
 μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν

v.31 T*: ευθεως, V: Ø. **v.33** T*: η πολις ολη επισυνηγμενη ην, V: ην ολη η πολις επισυνηγμενη.
v.35 T*: εννυχον, V: εννυχα. **v.36** T*: κατεδιωξαν, V: κατεδιωξεν. **v.36** T*: ο, V: Ø. **v.37** T*:
 ευροντες, V: ευρον. **v.37** T*: λεγουσιν, V: και λεγουσιν. **v.37** TKV: ζητουσιν σε, M: σε ζητουσιν.
v.38 T*: αγωμεν, V: αγωμεν αλλαχου. **v.38** TK: κακει, MV: και εκει. **v.38** T*: εξεληλυθα,
 V: εξηλθον. **v.39** T*: ην, V: ηλθεν. **v.39** T*: εν ταις συναγωγαῖς, V: εις τας συναγωγας.
v.40 T*: αυτον, V: Ø. **v.41** T*: ο δε ιησους σπλαγχνισθεις, V: και σπλαγχνισθεις, D: και
 οργισθεις. **v.41** T*: ηψατο αυτου, V: αυτου ηψατο. **v.42** T*: ειποντος αυτου ευθεως, V: ευθυσ.
v.43 T*: ευθεως, V: ευθυσ. **v.44** T*: αλλ, V: αλλα. **v.44** T*: μωσης, V: μωυσης. **v.45** T*:
 εν, V: επι. **v.45** T*: πανταχοθεν, V: παντοθεν. **2. v.1** TK: παλιν εισηλθεν, M: εισηλθεν παλιν,
 V: εισελθων παλιν. **v.1** T*: καπερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.1** T*: και, V: Ø. **v.1** T*: εις
 οικον, V: εν οικω. **v.2** T*: ευθεως, V: Ø.

- 3 λόγον . καὶ ἔρχονται πρὸς^ο αὐτὸν παραλυτικὸν φέροντες αἰ-
 4 ρόμενον ὑπὸ τεσσάρων . καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσει αὐτῷ
 διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν καὶ ἐξορύ-
 ζαντες χαλῶσιν τὸν κράββατον^ο ἐφ'^ο ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέ-
 5 κειτο . ἰδὼν^ο δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυ-
 6 τικῷ τέκνον ἀφέωνταί^ο σοι αἱ ἁμαρτίαι σου . ἦσαν δέ τινες τῶν
 γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρ-
 7 δίαῖς αὐτῶν . τί οὗτος οὕτως λαλεῖ βλασφημίας τίς δύναται
 8 ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός . καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ
 ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς
 εἶπεν αὐτοῖς τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν .
 9 τί ἐστὶν εὐκοπώτερον εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ ἀφέωνταί^ο σοι αἱ
 ἁμαρτίαι ἢ εἰπεῖν ἔγχειραι^ο καὶ ἄρον σου τὸν κράββατον καὶ
 10 περιπάτει . ἵνα δὲ εἰδῇτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 11 που ἀφιέναι ἐπὶ^ο τῆς γῆς ἁμαρτίας λέγει τῷ παραλυτικῷ . σοὶ
 λέγω ἔγχειραι^ο καὶ ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ ὑπάγε εἰς τὸν
 12 οἶκόν σου . καὶ ἡγέρθη εὐθέως^ο καὶ ἄρας τὸν κράββατον ἐξ-
 ἦλθεν ἐναντίον πάντων ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν
 13 τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὐδέποτε^ο οὕτως εἶδομεν . καὶ ἐξῆλθεν
 πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐ-
 14 τὸν καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς . καὶ παράγων εἶδεν λέγει αὐτῷ ἀκολου-
 15 θει μοι καὶ ἀναστὰς ἡκολούθησεν αὐτῷ . καὶ ἐγένετο^ο ἐν τῷ
 κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ
 ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
 16 ἦσαν γὰρ πολλοὶ καὶ ἡκολούθησαν αὐτῷ . καὶ οἱ γραμματεῖς
 καὶ^ο οἱ φαρισαῖοι ἰδόντες αὐτὸν^ο ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν^ο

v.3 T^{*}: πρὸς αὐτον παραλυτικον φεροντες, V: φεροντες πρὸς αὐτον παραλυτικον. **v.4** T^{*}: προσεγγισαι, V: προσενεγκαι. **v.4** T^{*}: κραββατον εφ' ω, V: κραβαπτον οπου. **v.5** T^{*}: ιδων δε, V: και ιδων. **v.5** T^{*}: αφεωνται σοι αι αμαρτιαι σου, V: αφιενται σου αι αμαρτιαι. **v.7** T^{*}: βλασφημιας, V: βλασφημει. **v.8** T^{*}: ευθεως, V: ευθυς. **v.8** TKV: ουτως, M: ουτως αυτοι. **v.8** T^{*}: ειπεν, V: λεγει. **v.9** TK: αφεωνται σοι, M: αφεωνται σου, V: αφιενται σου. **v.9** T^{*}: εγειραι και αρον σου τον κραββατον, V: εγειρε και αρον τον κραβαπτον σου. **v.10** T^{*}: επι της γης αμαρτιας, V: αμαρτιας επι της γης. **v.11** T^{*}: εγειραι και αρον τον κραββατον, V: εγειρε αρον τον κραβαπτον. **v.12** T^{*}: ευθεως και, V: και ευθυς. **v.12** T^{*}: κραββατον, V: κραβαπτον. **v.12** T^{*}: εναντιον, V: εμπροσθεν. **v.12** T^{*}: ουδεποτε ουτως, V: ουτως ουδεποτε. **v.14** E: λευιν, D: ιακωβον. **v.15** T^{*}: εγενετο εν τω, V: γινεται. **v.15** T^{*}: ηκολουθησαν, V: ηκολουθουν. **v.16** T^{*}: και οι φαρισαιοι, V: των φαρισαιων. **v.16** T^{*}: αυτον εσθιοντα, V: οτι εσθιει. **v.16** T^{*}: τελωνων και αμαρτωλων, V: αμαρτωλων και τελωνων.

καὶ ἁμαρτωλῶν ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ τί ὅτι μετὰ τῶν
 τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει . καὶ ἀκούσας ὁ ἱη- 17
 σοῦς λέγει αὐτοῖς οὐ χρειάν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ'
 οἱ κακῶς ἔχοντες οὐκ ἤλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρ-
 τωλοὺς εἰς^ο μετάνοιαν . καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ ἰωάννου καὶ οἱ 18
 τῶν^ο φαρισαίων νηστεύοντες καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ
 διατί οἱ μαθηταὶ ἰωάννου καὶ οἱ τῶν φαρισαίων νηστεύουσιν
 οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν . καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἱη- 19
 σοῦς μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ'
 αὐτῶν ἐστιν νηστεύειν ὅσον χρόνον μεθ^ο ἑαυτῶν ἔχουσιν τὸν
 νυμφίον οὐ δύνανται νηστεύειν . ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν 20
 ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκεί-
 ναις^ο ταῖς ἡμέραις . καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου 21
 ἐπιρράπτει ἐπὶ ἱματίῳ^ο παλαιῷ εἰ δὲ μὴ αἶρει τὸ πλήρωμα
 αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ καὶ χειρὸν σχίσμα γίνεται . καὶ 22
 οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιοὺς εἰ δὲ μὴ ῥήθῃ
 ὁ οἶνος ὁ^ο νέος τοὺς ἀσκοὺς καὶ ὁ οἶνος ἐκχρεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ
 ἀπολοῦνται ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον .
 καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι^ο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν διὰ τῶν 23
 σπορίμων καὶ ἤρξαντο^ο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλ-
 λοντες τοὺς στάχους . καὶ οἱ φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ ἴδε τί 24
 ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν . καὶ αὐτὸς^ο ἔλεγεν
 αὐτοῖς οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν δαβὶδ ὅτε χρειάν ἔσχεν
 καὶ ἐπεΐνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ . πῶς εἰσηλθεν εἰς τὸν 26
 οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἀβιάθαρ τῷ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους
 τῆς προθέσεως ἔφαγεν οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς^ο
 ἱερεῦσιν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὓσιν . καὶ ἔλεγεν αὐ- 27
 τοῖς τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο οὐχ ὁ ἄνθρωπος
 διὰ τὸ σάββατον . ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ 28

v.16 T^o: τι, V: ∅. **v.16** T^o: καὶ πίνει, V: ∅. **v.17** T^o: ου, V: [οτι] ου. **v.17** T^o: εἰς μετανοιαν, V: ∅. **v.18** T^o: τῶν φαρισαίων, V: φαρισαῖοι. **v.18** TK: διατι, MV: δια τι. **v.18** T^o: οἱ, V: οἱ μαθηταί. **v.19** T^o: μεθ' αὐτῶν ἔχουσιν τὸν νυμφίον, V: ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν. **v.20** T^o: ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, V: ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ. **v.21** T^o: καὶ, V: ∅. **v.21** T^o: ἐπιρραπτει, V: ἐπιραπτει. **v.21** T^o: ἱματίῳ παλαιῷ, V: ἱματίον παλαιόν. **v.21** T^o: αὐτοῦ, V: ἀπ' αὐτοῦ. **v.22** T^o: ῥησσει, V: ῥηξει. **v.22** T^o: ὁ νέος, V: ∅. **v.22** T^o: ἐκχρεῖται, V: ἀπολλυται. **v.22** T^o: ἀπολοῦνται, V: ∅. **v.22** T^o: βλητέον, V: ∅. **v.23** T^o: παραπορευεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν, V: αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παραπορευεσθαι. **v.23** T^o: ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, V: οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο. **v.24** T^o: ἐν, V: ∅. **v.25** T^o: αὐτὸς ἔλεγεν, V: λεγει. **v.25** T^o: δαβὶδ, V: δαυιδ. **v.26** TK: τοῦ, MV: ∅. **v.26** T^o: τοῖς ἱερεῦσιν, V: τοῖς ἱερεῖς. **v.27** T^o: οὐχ, V: καὶ οὐχ.

τοῦ σαββάτου .

3 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρω-
 2 πος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα . καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ
 τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτὸν ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ .
 3 καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα ἔ-
 4 γειραι εἰς τὸ μέσον . καὶ λέγει αὐτοῖς ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀ-
 γαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι οἱ δὲ
 5 ἐσιώπων . καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς συλλυπού-
 μενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν λέγει τῷ ἀνθρώπῳ
 6 ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου καὶ ἔξτεινεν καὶ ἀπόκατεστάθη ἡ χεὶρ
 αὐτοῦ ὑγιὲς ὥς ἡ ἄλλη . καὶ ἐξελθόντες οἱ φαρισαῖοι εὐθέως
 7 μετὰ τῶν ἡρώδιανων συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ ὅπως
 8 αὐτὸν ἀπολέσωσιν . καὶ ὁ ἰησοῦς ἀνεχώρησεν μετὰ τῶν μα-
 θητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς
 9 γαλιλαίας ἠκολούθησαν αὐτῷ καὶ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας . καὶ
 ἀπὸ ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ ἱορ-
 δάνου καὶ οἱ περὶ τύρον καὶ σιδῶνα πλῆθος πολὺ ἀκούσαντες
 10 ὅσα ἐποίει ἦλθον πρὸς αὐτόν . καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐ-
 τοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἵνα μὴ
 11 θλίβωσιν αὐτόν . πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν ὥστε ἐπιπίπτειν
 αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται ὅσοι εἶχον μάλιστα . καὶ τὰ πνεύ-
 12 ματα τὰ ἀκάθαρτα ὅταν αὐτὸν ἐθεώρῃ προσέπιπεν αὐτῷ
 καὶ ἔκραζεν λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ . καὶ πολλὰ
 13 ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτόν φανερόν ποιήσωσιν . καὶ ἀνα-
 βαίνει εἰς τὸ ὄρος καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτὸς καὶ
 14 ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν . καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα ὧσιν μετ'
 15 αὐτοῦ καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν . καὶ ἔχειν ἔξου-
 16 σίαν θεραπεύειν τὰς νόσους καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια . καὶ
 17 ἐπέθηκεν τῷ σίμωνι ὄνομα πέτρον . καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ζε-

3. v.3 T^{*}: ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα ἐγειραι, V: τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι ἐγειρε. **v.4** T^{*}: ἀγαθοποιῆσαι, V: ἀγαθὸν ποιῆσαι. **v.5** T^{*}: σου, V: ∅. **v.5** T^{*}: ἀποκατεστάθη, V: ἀπεκατεστάθη. **v.5** T^{*}: υγιὲς ὡς ἡ ἄλλη, V: ∅. **v.6** T^{*}: εὐθεως, V: εὐθὺς. **v.6** T^{*}: ἐποιουν, V: ἐδιδουν. **v.7** T^{*}: ἀνεχώρησεν μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, V: μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν. **v.7** T^{*}: ἠκολούθησαν αὐτῷ, V: [ἠκολούθησεν]. **v.8** T^{*}: οἱ, V: ∅. **v.8** T^{*}: ἀκουσαντες, V: ἀκουοντες. **v.11** T^{*}: ἐθεωρει προσεπιπτεν, V: ἐθεωρουν προσεπιπτον. **v.11** T^{*}: ἐκραζεν λεγοντα, V: ἐκραζον λεγοντες. **v.12** TKV: αὐτον φανερον, M: φανερον αὐτον. **v.14** T^{*}: δωδεκα, V: δωδεκα [ους καὶ ἀποστολοὺς ὠνομασεν]. **v.15** T^{*}: θεραπευειν τας νοσους και, V: ∅. **v.16** T^{*}: και, V: [καὶ ἐποίησεν τοὺς δωδεκα] και. **v.16** T^{*}: τῷ σιμωνι ὄνομα, V: ὄνομα τῷ σιμωνι.

βεδαίου καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἰακώβου καὶ ἐπέθηκεν
 αὐτοῖς ὀνόματα βοανέργες ὃ ἐστὶν υἱοὶ βροντῆς . καὶ ἀνδρέαν 18
 καὶ φίλιππον καὶ βαρθολομαῖον καὶ ματθαῖον καὶ θωμᾶν καὶ
 ἰάκωβον τὸν τοῦ ἀλφαίου καὶ θαδδαῖον καὶ σίμωνα τὸν κανα-
 νίτην . καὶ ἰούδαν ἰσκαριώτην ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν . καὶ 19, 20
 ἔρχονται εἰς οἶκον καὶ συνέρχεται πάλιν ὁ ὄχλος ὥστε μὴ δύ-
 νασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν . καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' 21
 αὐτοῦ ἐξηλθον κρατῆσαι αὐτὸν ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη . καὶ οἱ 22
 γραμματεῖς οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι βεελ-
 ζεβούλ ἔχει καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ
 δαιμόνια . καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔ- 23
 λεγεν αὐτοῖς πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν . καὶ 24
 ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βα-
 σιλεία ἐκείνη . καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ οὐ δύναται 25
 σταθῆναι ἢ οἰκία ἐκείνη . καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυ- 26
 τὸν καὶ μεμέρισται οὐ δύναται στᾶθῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει .
 οὐ 27 δύναται οὐδεὶς τὰ 28 σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν εἰς τὴν
 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσαι ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῇσῃ
 καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ . ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 28
 πάντα ἀφεθήσεται τὰ 29 ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων
 καὶ βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν . ὃς δ' ἂν βλασφη-
 μήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα
 ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου κρίσεως . ὅτι ἔλεγον πνεῦμα ἀκά- 30
 θαρτον ἔχει . ἔρχονται 31 οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
 καὶ ἕξω ἐδωῶτες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν φωνοῦντες αὐτόν .
 καὶ ἐκάθητο ὁ ὄχλος 32 περὶ αὐτὸν εἰπὼν 33 δὲ αὐτῷ ἰδοὺ ἡ μή-
 τηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἕξω ζητοῦσίν σε . καὶ ἀπεκρίθη 33

v.17 T^{*}: ονοματα, V: ονομα[τα]. **v.17** T^{*}: βοανεργες, V: βοανηργες. **v.18** T^{*}: ματθαιον, V: μαθθαιον. **v.18** T^{*}: κανανιτην, V: καναναιον. **v.19** T^{*}: ισκαριωτην, V: ισκαριωθ. **v.20** T^{*}: ερχονται, V: ερχεται. **v.20** T^{*}: οχλος, V: [o] οχλος. **v.20** T^{*}: μητε, V: μηδε. **v.25** T^{*}: δυναται σταθηναι η οικια εκεινη, V: δυνησεται η οικια εκεινη σταθηναι. **v.26** T^{*}: μεμερισται, V: εμερισθη. **v.26** T^{*}: σταθηναι, V: στηναι. **v.27** TK: ου δυναται ουδεις, M: ουδεις δυναται, V: αλλ ου δυναται ουδεις. **v.27** T^{*}: τα σκευη του ισχυρου εισελθων εἰς την οικιαν, V: εἰς την οικιαν του ισχυρου εισελθων τα σκευη. **v.27** TKV: διαρπασει, M: διαρπαση. **v.28** T^{*}: τα αμαρτηματα τοις υιοις των ανθρωπων και βλασφημιαι οσας αν, V: τοις υιοις των ανθρωπων τα αμαρτηματα και αι βλασφημιαι οσα εαν. **v.29** T^{*}: αλλ, V: αλλα. **v.29** T^{*}: κρισεως, V: αμαρτηματος. **v.31** T^{*}: ερχονται ουν οι αδελφοι και η μητηρ αυτου, V: και ερχεται η μητηρ αυτου και οι αδελφοι αυτου. **v.31** T^{*}: εστωτες, V: στηκοντες. **v.31** T^{*}: φωνουντες, V: καλουντες. **v.32** T^{*}: οχλος περι αυτον, V: περι αυτον οχλος. **v.32** T^{*}: ειπον δε, V: και λεγουσιν. **v.32** TK: σου, M: σου και αι αδελφαι σου, V: σου [και αι αδελφαι σου].

34 αὐτοῖς λέγων τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου ἢ οἱ ἀδελφοί μου . καὶ
 περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημένους λέγει
 35 ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου . ὅς γάρ ἂν ποιήσῃ τὸ
 θέλημα τοῦ θεοῦ οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή μου καὶ
 μήτηρ ἐστίν .

4 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ συ-
 νήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πῶλος ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα^ο εἰς τὸ
 πλοῖον καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν
 2 θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν . καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβο-
 3 λαῖς πολλὰ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ . ἀκούετε
 4 ἰδοὺ ἐξηλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι . καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεί-
 ρειν ὃ μὲν ἔπесεν παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ τοῦ^ο
 5 οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτό . ἄλλο^ο δὲ ἔπесεν ἐπὶ τὸ πετρῶ-
 δεσ ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλὴν καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ
 6 τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς . ἡλίου^ο δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη
 7 καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη . καὶ ἄλλο ἔπесεν εἰς τὰς
 ἀκάνθας καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιζαν αὐτό καὶ
 8 καρπὸν οὐκ ἔδωκεν . καὶ ἄλλο ἔπесεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλὴν
 καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα καὶ ἔφερεν ἐν
 9 τριάκοντα καὶ ἐν ἐξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν . καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς
 10 ὁ^ο ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω . ὅτε^ο δὲ ἐγένετο καταμύνας
 ἡρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν^ο παρα-
 11 βολήν . καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὑμῖν δέδοται^ο γνῶναι τὸ μυστήριον
 τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς
 12 τὰ πάντα γίνεται . ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν καὶ
 ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν μήποτε ἐπιστρέψωσιν
 13 καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς τὰ^ο ἁμαρτήματα . καὶ λέγει αὐτοῖς οὐκ οἴ-
 दाτε τὴν παραβολὴν ταύτην καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς
 14, 15 γνῶσεσθε . ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει . οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ

v.33 T^o: ἀπεκριθη αυτοις λεγων, V: ἀποκριθεις αυτοις λεγει. **v.33** T^o: η, V: και. **v.34** T^o: κυκλω τους περι αυτον, V: τους περι αυτον κυκλω. **v.35** T^o: μου, V: ∅. **4. v.1** T^o: συνηχθη, V: συναγεται. **v.1** T^o: πολυς, V: πλειστος. **v.1** T^o: εμβαντα εις το πλοιον, V: εις πλοιον εμβαντα. **v.1** T^o: ην, V: ησαν. **v.3** T^o: του, V: ∅. **v.4** TK: του ουρανου, MV: ∅. **v.5** T^o: αλλο δε, V: και αλλο. **v.5** T^o: ευθεως, V: ευθυς. **v.6** T^o: ηλιου δε ανατειλαντος, V: και οτε ανετειλεν ο ηλιος. **v.8** T^o: αλλο, V: αλλα. **v.8** T^o: αυξανοντα, V: αυξανομενα. **v.9** TK: αυτοις, MV: ∅. **v.9** T^o: ο εχων, V: ος εχει. **v.10** T^o: οτε δε, V: και οτε. **v.10** TK: καταμονας, MV: κατα μονας. **v.10** T^o: ηρωτησαν, V: ηρωτων. **v.10** T^o: την παραβολην, V: τας παραβολας. **v.11** T^o: δεδοται γνῶναι το μυστηριον, V: το μυστηριον δεδοται. **v.12** T^o: τα αμαρτηματα, V: ∅.

παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος καὶ ὅταν ἀκούσωσιν
 εὐθέως ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον
 ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν . καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πε- 16
 τρώδη σπειρόμενοι οἱ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον εὐθέως μετὰ
 χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν . καὶ οὐκ ἔχουσιν ρίζαν ἐν ἑαυτοῖς 17
 ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ
 τὸν λόγον εὐθέως σκανδαλίζονται . καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς 18
 ἀκάνθας σπειρόμενοι οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες .
 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου 19
 καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγου-
 σιν τὸν λόγον καὶ ἄκαρπος γίνεται . καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ 20
 τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον
 καὶ παραδέχονται καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν
 ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν . καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς μήτι ὁ λύχνος 21
 ἔρχεται ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην οὐχ ἵνα ἐπὶ
 τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ . οὐ γὰρ ἐστὶν τι κρυπτόν ὃ ἐὰν μὴ φα- 22
 νερωθῇ οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον ἀλλ' ἵνα εἰς φανερόν ἔλθῃ .
 εἴ τις ἔχει ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω . καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς βλέπετε 23, 24
 τί ἀκούετε ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν καὶ προσ-
 τεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν . ὅς γὰρ ἂν ἔχη δοθήσεται 25
 αὐτῷ καὶ ὅς οὐκ ἔχει καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ . καὶ ἔ- 26
 λεγεν οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ
 τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς . καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα 27
 καὶ ἡμέραν καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ
 οἶδεν αὐτός . αὐτομάτῃ γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ πρῶτον χόρτον 28
 εἴτα στάχυν εἴτα πλήρῃ σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ . ὅταν δὲ παράδῃ 29
 ὁ καρπὸς εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον ὅτι παρέστηκεν
 ὁ θερισμός . καὶ ἔλεγεν τίνι ὁμοιωσώμεν τὴν βασιλείαν τοῦ 30
 θεοῦ ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν . ὡς κόκκῳ 31

v.15 T*: ευθεως, V: ευθυς. **v.15** T*: εν ταις καρδιαις αυτων, V: εις αυτους. **v.16** T*: ομοιως, V: Ø. **v.16** T*: ευθεως, V: ευθυς. **v.17** T*: ευθεως, V: ευθυς. **v.18** T*: ουτοι, V: αλλοι. **v.18** TV: ουτοι εισιν, MK: Ø. **v.18** T*: ακουοντες, V: ακουσαντες. **v.19** T*: τουτου, V: Ø. **v.20** T*: ουτοι, V: εκεινοι. **v.21** T*: ο λυχνος ερχεται, V: ερχεται ο λυχνος. **v.21** T*: επιτεθη, V: τεθη. **v.22** T*: τι κρυπτον ο, V: κρυπτον. **v.22** T*: μη, V: μη ινα. **v.22** T*: εις φανερον ελθη, V: ελθη εις φανερον. **v.24** T*: τοις ακουουσιν, V: Ø. **v.25** T*: αν εχη, V: εχει. **v.26** T*: εαν, V: Ø. **v.27** T*: βλαστανη, V: βλαστα. **v.28** T*: γαρ, V: Ø. **v.28** T*: πληρη, V: πληρη[ς]. **v.29** T*: παραδω, V: παραδοι. **v.29** T*: ευθεως, V: ευθυς. **v.30** T*: τινι, V: πως. **v.30** TKV: ομοιωσωμεν, M: ομοιωσμεν. **v.30** T*: ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην, V: τινι αυτην παραβολη θωμεν. **v.31** TKV: κοκκω, M: κοκκον.

σινάπεως ὅς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς μικρότερος πάντων τῶν
 32 σπερμάτων ὅστιν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ὅταν σπαρῇ ἀναβαίνει
 καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων μείζων καὶ ποιεῖ κλάδους
 μεγάλους ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ
 33 οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς
 34 ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν. χωρὶς δὲ
 παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς.
 35 αὐτοῦ ἐπέλυεν πάντα. καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
 36 ὁψίας γενομένης διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. καὶ ἀφέντες τὸν
 ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ καὶ ἄλλα
 37 δὲ πλοιάρια ἦν μετ' αὐτοῦ. καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου· με-
 γάλῃ τὰ δὲ κύματα ἐπέβαλλέν εἰς τὸ πλοῖον ὥστε αὐτὸ ἤδη
 38 γεμίζεσθαι. καὶ ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλ-
 λαιον καθεύδων καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ
 39 διδάσκαλε οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα. καὶ διεγερθεὶς ἐ-
 πετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσῃ σιώπα πεφίμωσο
 40 καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος καὶ ἐγένετο γαλήνῃ μεγάλη. καὶ εἴ-
 41 πεν αὐτοῖς τί δειλοί ἐστε οὕτως· πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν. καὶ
 ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους τίς ἄρα
 οὗτος ἐστὶν ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν
 αὐτῷ.

5 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν
 2 γαδαρηνῶν. καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου εὐθέως ἀ-
 πήνησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκα-
 3 θάρτῳ. ὅς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνημείοις καὶ οὔτε
 4 ἀλύσεσιν οὐδεὶς ἠδύνάτο αὐτὸν δῆσαι. διὰ τὸ αὐτὸν πολλὰ-
 κισ πέδαις καὶ ἀλύσεσιν δεδέσθαι καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ
 τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι καὶ οὐδεὶς αὐτὸν
 5 ἴσχυεν δαμάσαι. καὶ διαπᾶντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς

v.31 T*: μικροτερος, V: μικροτερον ον. **v.31** T*: εστιν, V: Ø. **v.32** T*: παντων των λαχανων μειζων, V: μειζον παντων των λαχανων. **v.33** TKV: ηδυναντο, M: εδυναντο. **v.34** T*: μαθηταις αυτου, V: ιδιοις μαθηταις. **v.36** T*: δε πλοιαρια, V: πλοια. **v.37** T*: ανεμου μεγαλη, V: μεγαλη ανεμου. **v.37** T*: τα δε, V: και τα. **v.37** TKV: επεβαλλεν, M: επεβαλεν. **v.37** T*: αυτο ηδη γεμιζεσθαι, V: ηδη γεμιζεσθαι το πλοιον. **v.38** T*: ην αυτος επι, V: αυτος ην εν. **v.38** T*: διεγειρουσιν, V: εγειρουσιν. **v.40** T*: ουτως πως ουκ, V: ουπω. **v.41** T*: υπακουουσιν, V: υπακουει. **5. v.1** T*: γαδαρηνων, V: γερασηνων. **v.2** T*: εξελθοντι αυτω, V: εξελθοντος αυτου. **v.2** T*: ευθεως απηνησεν, V: ευθυσ υπηνησεν. **v.3** TK: μνημειοις, MV: μνημασιν. **v.3** T*: ουτε αλυσεσιν, V: ουδε αλυσει ουκετι. **v.3** TK: ηδυνατο, MV: εδυνατο. **v.4** T*: αυτον ισχυεν, V: ισχυεν αυτον. **v.5** T: διαπαντος, KMV: δια παντος.

ὄρεσιν^ο καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἐ-
 αὐτὸν λίθοις^ο. ἰδὼν^ο δὲ τὸν ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν 6
 καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ^ο. καὶ κράζας φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν τί 7
 ἐμοὶ καὶ σοὶ ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου ὀρκίζω σε τὸν
 θεὸν μή με βασανίσῃς^ο. ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ ἔξελθε τὸ πνεῦμα 8
 τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου^ο. καὶ ἐπηρώτα αὐτὸν τί σοὶ^ο 9
 ὄνομα καὶ ἀπεκρίθη^ο λέγων λεγεὼν ὄνομά μοι ὅτι πολλοὶ
 ἐσμεν^ο. καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστεί- 10
 λῃ ἔξω τῆς χώρας^ο. ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τὰ^ο ὄρη ἀγέλη χοίρων 11
 μεγάλη βοσκομένη^ο. καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες^ο οἱ δαί- 12
 μονες λέγοντες πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους ἵνα εἰς αὐτοὺς
 εἰσέλθωμεν^ο. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως^ο ὁ ἰησοῦς καὶ ἐξ- 13
 ελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους
 καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν
 ἦσαν^ο δὲ ὡς δισχίλιοι καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ^ο. οἱ^ο δὲ βό- 14
 σκοντες τοὺς^ο χοίρους ἔφυγον καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν
 καὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ ἐξῆλθὼν ἰδεῖν τί ἐστὶν τὸ γεγονός^ο. καὶ 15
 ἔρχονται πρὸς τὸν ἰησοῦν καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον
 καθήμενον καὶ ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα τὸν ἐσχηκότα
 τὸν λεγέῳνα καὶ ἐφοβήθησαν^ο. καὶ^ο διηγῆσαντο αὐτοῖς οἱ ἰ- 16
 δόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων^ο.
 καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐ- 17
 τῶν^ο. καὶ ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον παρεκάλει αὐτὸν ὁ 18
 δαιμονισθεὶς ἵνα ἦ^ο μετ' αὐτοῦ^ο. ὁ^ο δὲ ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν 19
 αὐτὸν ἀλλὰ λέγει αὐτῷ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς
 σους καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοὶ^ο ὁ κύριος ἐποίησεν καὶ
 ἡλέησέν σε^ο. καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ δεκα- 20
 πόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς καὶ πάντες ἐθαύμαζον^ο.
 καὶ διαπεράσαντος τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν 21

v.5 T^ο: ορεσιν και εν τοις μνημασιν, V: μνημασιν και εν τοις ορεσιν. **v.6** T^ο: ιδων δε, V: και ιδων. **v.7** T^ο: ειπεν, V: λεγει. **v.9** T^ο: σοι ονομα, V: ονομα σοι. **v.9** T^ο: απεκριθη λεγων λεγεων, V: λεγει αυτω λεγιων. **v.10** T^ο: αυτους, V: αυτα. **v.11** TK: τα ορη, MV: τω ορει. **v.12** T^ο: παντες οι δαιμονες, V: Ø. **v.13** T^ο: ευθεως ο ιησους, V: Ø. **v.13** T^ο: ησαν δε, V: Ø. **v.14** T^ο: οι δε, V: και οι. **v.14** T^ο: τους χοιρους, V: αυτους. **v.14** T^ο: ανηγγειλαν, V: απηγγειλαν. **v.14** T^ο: εξηλθον, V: ηλθον. **v.15** T^ο: και, V: Ø. **v.15** T^ο: λεγεωνα, V: λεγιωνα. **v.16** TKV: και διηγησαντο, M: διηγησαντο δε. **v.18** T^ο: εμβαντος, V: εμβαινοντος. **v.18** T^ο: η μετ αυτου, V: μετ αυτου η. **v.19** T^ο: ο δε ιησους, V: και. **v.19** T^ο: αναγγειλον, V: απαγγειλον. **v.19** TK: σοι ο κυριος εποιησεν, M: σοι ο κυριος πεποιηκεν, V: ο κυριος σοι πεποιηκεν.

συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτὸν καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν .
 22 καὶ ἰδοὺ ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων ὀνόματι ἰάειρος καὶ
 23 ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ . καὶ παρέκάλει
 αὐτὸν πολλὰ λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει ἵνα
 24 ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ· τὰς χεῖρας ὅπως σωθῇ καὶ ζήσεται . καὶ
 ἀπηλθεν μετ' αὐτοῦ καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς καὶ
 25 συνέθλιβον αὐτόν . καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη·
 26 δώδεκα . καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἱατρῶν καὶ δαπα-
 νήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ
 27 μᾶλλον εἰς τὸ χειρόν ἐλθοῦσα . ἀκούσασα περὶ τοῦ ἰησοῦ ἐλ-
 28 θοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὅπισθεν ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ . ἔλεγεν
 29 γὰρ ὅτι κὰν' τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἄψωμαι σωθήσομαι . καὶ εὐ-
 θεὸς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς καὶ ἔγνω τῷ σώματι
 30 ὅτι ἴται ἀπὸ τῆς μάστιγος . καὶ εὐθέως ὁ ἰησοὺς ἐπιγνούς
 ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ
 31 ὄχλῳ ἔλεγεν τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων . καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ βλέπετε τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε καὶ λέγεις
 32 τίς μου ἤψατο . καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν .
 33 ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐ-
 τῇ ἤλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν
 34 ἀλήθειαν . ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ θυγατέρ ἡ πίστις σου σέσωκέν σε
 35 ὕπαγε εἰς εἰρήνην καὶ ἴσθι ὑγιὲς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου . ἔτι
 αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες
 36 ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον .
 37 ὁ δὲ ἰησοὺς εὐθέως· ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει
 τῷ ἀρχισυναγῶγῳ μὴ φοβοῦ μόνον πίστευε . καὶ οὐκ ἀφῆ-
 κεν οὐδένα αὐτῷ συνακολουθεῖν εἰ μὴ πέτρον καὶ ἰάκωβον
 38 καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν ἰακώβου . καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶ-
 κον τοῦ ἀρχισυναγώγου καὶ θεωρεῖ θόρυβον κλαίωντας καὶ
 39 ἀλαλάζοντας πολλὰ . καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς τί θορυβεῖ-
 σθε καὶ κλαίετε τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει .

v.22 T^{*}: ἰδου, V: ∅. **v.22** T^{*}: ιαειρος, V: ιαιρος. **v.23** T^{*}: παρεκαλει, V: παρακαλει. **v.23** T^{*}: αυτη τας χειρας οπως σωθη και ζησεται, V: τας χειρας αυτη ινα σωθη και ζηση. **v.25** T^{*}: τις, V: ∅. **v.25** T^{*}: ετη δωδεκα, V: δωδεκα ετη. **v.26** TK: εαυτης, MV: αυτης. **v.28** T^{*}: καν των ιματιων αυτου αφωμαι, V: εαν αφωμαι καν των ιματιων αυτου. **v.29** T^{*}: ευθεως, V: ευθυς. **v.30** T^{*}: ευθεως, V: ευθυς. **v.33** T^{*}: επι, V: ∅. **v.34** T^{*}: θυγατερ, V: θυγατηρ. **v.36** T^{*}: ευθεως ακουσας, V: παρακουσας. **v.37** T^{*}: αυτω, V: μετ αυτου. **v.37** T^{*}: πετρον, V: τον πετρον. **v.38** T^{*}: ερχεται, V: ερχονται. **v.38** TM: κλαιοντας, KV: και κλαιοντας.

καὶ κατεγέλων αὐτοῦ ὁ δὲ ἐκβαλὼν ἅπαντας παραλαμβάνει 40
 τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐ-
 τοῦ καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον . καὶ 41
 κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ ταλιθὰ κουμί ὃ
 ἐστὶν μεθερμηνευόμενον τὸ κοράσιον σοὶ λέγω ἔγειράι . καὶ 42
 εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει ἦν γὰρ ἑτῶν δώ-
 δεκα καὶ ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλη . καὶ διεστείλατο αὐτοῖς 43
 πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνῶ τοῦτο καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν .

Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ καὶ **6**
 ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ . καὶ γενομένου σαβ- 2
 βάτου ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν καὶ πολλοὶ ἀκούον-
 τες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες πόθεν οὗτω ταῦτα καὶ τίς ἡ σοφία
 ἡ δοθεῖσα αὐτῷ ὅτι καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν
 αὐτοῦ γίνονται . οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων ὁ υἱὸς μαρίας ἀ- 3
 δελφὸς δὲ ἱακώβου καὶ ἰωῶη καὶ ἰούδα καὶ σίμωνος καὶ οὐκ
 εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὥδε πρὸς ἡμᾶς καὶ ἐσκανδαλίζοντο
 ἐν αὐτῷ . ἔλεγεν δὲ αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν προφή- 4
 της ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενέσιν
 καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ . καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύ- 5
 ναμιν ποιῆσαι εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθείς τὰς χεῖρας
 ἐθεράπευσεν . καὶ ἐθαύμαζεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ πε- 6
 ριῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων . καὶ προσκαλεῖται τοὺς 7
 δώδεκα καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο καὶ ἐδίδου
 αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων . καὶ παρήγ- 8
 γειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον
 μὴ πῆραν μὴ ἄρτον μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν . ἀλλ' ὑπο- 9
 δεδεμένους σανδάλια καὶ μὴ ἐνδύσῃσθε δύο χιτῶνας . καὶ 10
 ἔλεγεν αὐτοῖς ὅπου ἂν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν ἐκεῖ μένετε ἕως
 ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν . καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς μηδὲ 11

v.40 T^o: ο, V: αὐτος. **v.40** TK: ἀπαντας, MV: παντας. **v.40** T^o: ἀνακείμενον, V: Ø. **v.41** T^o: κουμι, V: κουμι. **v.41** T^o: ἐγειραι, V: ἐγειρε. **v.42** T^o: εὐθεως, V: ευθυς. **v.42** T^o: εκστασει, V: [ευθυς] εκστασει. **v.43** T^o: γνω, V: γνοι. **6. v.1** T^o: ηλθεν, V: ερχεται. **v.2** T^o: εν τη συναγωγῇ διδασκειν, V: διδασκειν εν τη συναγωγῇ. **v.2** TK: αυτω οτι και, M: αυτω και, V: τουτω και αι. **v.2** T^o: γινονται, V: γινομεναι. **v.3** T^o: μαριας αδελφος δε, V: της μαριας και αδελφος. **v.3** T^o: ιωση, V: ιωσητος. **v.4** T^o: ελεγεν δε, V: και ελεγεν. **v.4** T^o: συγγενεσιν, V: συγγενευσιν αυτου. **v.5** T^o: ηδυνατο, V: εδυνατο. **v.5** T^o: ουδεμιαν δυναμιν ποιησαι, V: ποιησαι ουδεμιαν δυναμιν. **v.8** T^o: μη πηραν μη αρτον, V: μη αρτον μη πηραν. **v.9** T^o: αλλ, V: αλλα. **v.9** TMV: ενδυσησθε, K: ενδυσασθαι. **v.11** T^o: οσοι αν μη δεξωνται, V: ος αν τοπος μη δεχηται.

ἀκούσωσιν ὑμῶν ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν
τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς ἀμήν·
12 λέγω ὑμῖν ἀνεκτότερον ἔσται σοδόμοις ἢ γομόρροις ἐν ἡμέ-
13 ρα κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ· καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυξον ἵνα
14 μετανοήσωσιν· καὶ δαιμόνια πολλά ἐξέβαλλον καὶ ἤλειπον
ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευσον· καὶ ἤκουσεν ὁ
15 βασιλεὺς ἡρώδης φανερόν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ
ἐλεγεν ὅτι ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη καὶ διὰ
16 τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ· ἄλλοι ἔλεγον ὅτι ἡ-
λίας ἐστὶν ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ἐστὶν ἢ ὡς εἷς τῶν
17 προφητῶν· ἀκούσας δὲ ὁ ἡρώδης εἶπεν· ὅτι ὃν ἐγὼ ἀπεκε-
18 φάλισα ἰωάννην οὗτός ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν· αὐτὸς
γὰρ ὁ ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν ἰωάννην καὶ ἔδωκεν
19 αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ διὰ ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ
20 ἀδελφοῦ αὐτοῦ ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· ἔλεγεν γὰρ ὁ ἰωάννης
τῷ ἡρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ
21 σου· ἡ δὲ ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἠθέλεν αὐτὸν ἀποκτεῖ-
22 ναι καὶ οὐκ ἠδύνατο· ὁ γὰρ ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν ἰωάννην
εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον καὶ συνετήρει αὐτὸν καὶ
23 ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἐποίησιν καὶ ἠδέως αὐτοῦ ἤκουεν· καὶ
γενομένης ἡμέρας εὐκαιροῦ ὅτε ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ
24 δεῖπνον ἐποίησιν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ
τοῖς πρώτοις τῆς γαλιλαίας· καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς
αὐτῆς τῆς ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης καὶ ἄρεσάσης τῷ ἡ-
25 ρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ
αἰτήσόν με ὃ ἐὰν θέλῃς καὶ δώσω σοί· καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι·
ὃ ἐὰν με αἰτήσῃς δώσω σοὶ ἕως ἡμίσεος τῆς βασιλείας μου·
ἢ δὲ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς τί αἰτήσῃς ἢ δὲ εἶπεν
τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· καὶ εἰσελθοῦσα εὐ-
θέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ᾐτήσατο λέγουσα θέλω

v.11 T^a: ἀμην ... ἐκεῖνη, V: Ø. **v.12** T^a: ἐκηρυξον, V: ἐκηρυξαν. **v.12** T^a: μετανοήσωσιν, V: μετανοώσιν. **v.14** T^a: ἐλεγεν, V: ἐλεγον. **v.14** T^a: ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, V: ἐγηγέρται ἐκ νεκρῶν. **v.15** T^a: ἄλλοι, V: ἄλλοι δε. **v.15** TK: ἐστὶν ἡ, M: ἐστὶν, V: Ø. **v.16** TKV: ο, M: Ø. **v.16** T^a: εἶπεν οτι, V: ἐλεγεν. **v.16** T^a: ἐστὶν αὐτός ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, V: ἠγέρθη. **v.17** TK: τη, MV: Ø. **v.20** T^a: ἐποιεῖ, V: ἠπορεῖ. **v.21** T^a: ἐποιεῖ, V: ἐποίησεν. **v.22** T^a: αὐτῆς τῆς, V: αὐτοῦ. **v.22** T^a: καὶ ἀρεσάσης, V: ἠρεσεν. **v.23** T^a: οτι ο, V: [πολλά] ο τι. **v.24** T^a: ἡ δε, V: καὶ. **v.24** T^a: αἰτησῃμαι, V: αἰτησώμαι. **v.24** T^a: βαπτιστοῦ, V: βαπτίζοντος. **v.25** T^a: εὐθεως, V: εὐθως.

ἵνα μοι^ο δῶς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ
 βαπτιστοῦ . καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς 26
 ὄρκους καὶ τοὺς συνάνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν αὐτήν^ο ἀ-
 θετῆσαι . καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτωρα 27
 ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ . ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπε- 28
 κεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐ-
 τοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ καὶ τὸ κοράσιον
 ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς . καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ 29
 αὐτοῦ ἦλθον καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν
 τῷ μνημείῳ . καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν ἰησοῦν 30
 καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδα-
 ξαν . καὶ εἶπεν αὐτοῖς δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον 31
 τόπον καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ
 ὑπάγοντες πολλοὶ καὶ οὐδὲ φαγεῖν ἠὺκαίρουν . καὶ ἀπηλ- 32
 θον εἰς^ο ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν . καὶ εἶδον αὐτοὺς 33
 ὑπάγοντας οἱ ὄχλοι καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοὶ καὶ πεζῇ ἀ-
 πό πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτοὺς
 καὶ^ο συνῆλθον πρὸς αὐτόν . καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὁ^ο ἰησοῦς πο- 34
 λὺν ὄχλον καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα
 μὴ ἔχοντα ποιμένα καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά . καὶ 35
 ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
 αὐτοῦ λέγουσιν ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἤδη ὥρα πολ-
 λή . ἀπόλυσον αὐτοὺς ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς 36
 καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους^ο τί γὰρ φάγωσιν οὐκ
 ἔχουσιν . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φα- 37
 γεῖν καὶ λέγουσιν αὐτῷ ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν διακοσίων^ο
 δηναρίων ἄρτους καὶ δώμεν αὐτοῖς φαγεῖν . ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς 38
 πόσους ἄρτους ἔχετε ὑπάγετε καὶ ἴδετε καὶ γνόντες λέγουσιν
 πέντε καὶ δύο ἰχθύας . καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάν- 39

v.25 T: μοι δως εξ αυτης, MK: μοι δως εξ αυτης, V: εξ αυτης δως μοι. **v.26** T*: συνανακειμενους, V: ανακειμενους. **v.26** T*: αυτην αθετησαι, V: αθετησαι αυτην. **v.27** T*: ευθεως, V: ευθους. **v.27** TK: σπεκουλατωρα, MV: σπεκουλατορα. **v.27** T*: ενεχθηναι, V: ενεγκαι. **v.28** T*: ο δε, V: και. **v.29** T: τω, KMV: Ø. **v.30** T*: και, V: Ø. **v.31** T*: ειπεν, V: λεγει. **v.31** T*: αναπαυεσθε, V: αναπαυσασθε. **v.31** TK: ηυκαιρουν, MV: ευκαιρουν. **v.32** T*: εις ερημον τοπον τω πλοιω, V: εν τω πλοιω εις ερημον τοπον. **v.33** TK: οι οχλοι, MV: Ø. **v.33** T*: αυτον, V: Ø. **v.33** T*: και συνηλθον προς αυτον, V: Ø. **v.34** T*: ο ιησους, V: Ø. **v.34** T*: αυτοις, V: αυτους. **v.35** T*: λεγουσιν, V: ελεγον. **v.36** T*: αρτους τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν, V: τι φαγωσιν. **v.37** TK: διακοσιων δηναριων, MV: δηναριων διακοσιων. **v.37** T*: δωμεν, V: δωσομεν. **v.38** T*: και, V: Ø.

40 τας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ · καὶ ἀνέπεσόν
 41 πρᾶσαι πρᾶσαι ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πενήκοντα · καὶ λα-
 βὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς
 τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐ-
 δίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρὰθῶσιν αὐτοῖς καὶ τοὺς
 42 δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν · καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορ-
 43 τάσθησαν · καὶ ἦσαν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους^ο πλήρεις
 44 καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων · καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους ὥσθι
 45 πεντακισχίλιοι ἄνδρες · καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν τοὺς μαθη-
 τὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν
 46 πρὸς βηθσαιδὰν ἕως αὐτὸς ἀπολύθῃ τὸν ὄχλον · καὶ ἀπο-
 47 ταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι · καὶ
 ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης καὶ
 48 αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς · καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους
 ἐν τῷ ἐλαύνειν ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς καὶ περὶ τε-
 τάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν
 49 ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἠθέλεν παρελθεῖν αὐτούς · οἱ δὲ ἰδόν-
 τες αὐτὸν περιπατοῦντα^ο ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἔδοξαν φάντασμα^ο
 50 εἶναι καὶ ἀνέκραζαν · πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον καὶ ἐταράχθη-
 σαν καὶ^ο εὐθέως ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς θαρ-
 51 σεῖτε ἐγὼ εἰμι μὴ φοβεῖσθε · καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ
 πλοῖον καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἐ-
 52 αὐτοῖς ἐξίσταντο καὶ^ο ἐθαύμαζον · οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς
 53 ἄρτοις ἦν^ο γὰρ ἡ^ο καρδιά αὐτῶν πεπωρωμένη · καὶ διαπερά-
 σαντες ἤλθον^ο ἐπὶ τὴν γῆν γενήσαρὲτ καὶ προσωρμίσθησαν ·
 54 καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθέως ἐπιγνόντες αὐ-
 55 τὸν · περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην ἤρξαντο ἐπὶ
 τοῖς κραθβάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν ὅπου ἤκουον
 56 ὅτι ἐκεῖ ἐστίν · καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ^ο πόλεις

v.40 T^o: ανεπεσον, V: ανεπεσαν. **v.40** T^o: ana, V: κατα. **v.41** T^o: παραθωσιν, V: παρατιθωσιν.
v.43 T^o: κλασμάτων, V: κλασματα. **v.43** T^o: κοφίνους πληρεις, V: κοφινων πληρωματα.
v.44 TK: ωσει, MV: Ø. **v.45** T^o: ευθεως, V: ευθυς. **v.45** TMV: βηθσαιδαν, K: βηθσαιδα.
v.45 T^o: απολυση, V: απολυει. **v.48** T^o: ειδεν, V: ιδων. **v.48** T^o: και, V: Ø. **v.49** T^o:
 περιπατουντα επι της θαλασσης, V: επι της θαλασσης περιπατουντα. **v.49** T^o: φαντασμα ειναι,
 V: οτι φαντασμα εστιν. **v.50** T^o: και ευθεως, V: ο δε ευθυς. **v.51** T^o: και εθαυμαζον, V: Ø.
v.52 T^o: ην γαρ, V: αλλ ην. **v.52** TK: η καρδια αυτων, MV: αυτων η καρδια. **v.53** T^o: ηλθον
 επι την γην, V: επι την γην ηλθον εις. **v.53** T: γενησαρετ, KMV: γεννησαρετ. **v.54** T^o: ευθεως,
 V: ευθυς. **v.55** T^o: περιδραμοντες, V: περιεδραμον. **v.55** T^o: περιχωρον, V: χωραν. **v.55** T^o:
 ηρξαντο, V: και ηρξαντο. **v.55** T^o: κραθβατοις, V: κραβαττοις. **v.55** T^o: εκει, V: Ø.

ἢ ἄγρους ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται καὶ ὅσοι ἂν ἤπιοντο αὐτοῦ ἐσώζοντο .

Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν **7**
 γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ ἱεροσολύμων . καὶ ἰδόντες τινὰς **2**
 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσὶν τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις ἐ-
 σθιόντας ἄρτους ἐμέμψαντο . οἱ γὰρ φαρισαῖοι καὶ πάντες **3**
 οἱ ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν
 κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων . καὶ ἀπὸ ἀγο- **4**
 ρᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν καὶ ἄλλα πολλὰ ἐστιν
 ἃ παρέλαβον κρατεῖν βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ
 χαλκίων καὶ κλινῶν . ἔπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι **5**
 καὶ οἱ γραμματεῖς διατὶ οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσιν κα-
 τὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων ἀλλὰ ἀνίπτοις χερσὶν ἐ-
 σθίουσιν τὸν ἄρτον . ὁ δὲ ἀποκρίθεις εἶπεν αὐτοῖς ὅτι καλῶς **6**
 προεφῆτευσεν ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν ὡς γέγρα-
 πται ὅτι οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ ἡ δὲ καρδία αὐτῶν
 πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ . μάτην δὲ σέβονται με διδάσκοντες **7**
 διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων . ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν **8**
 τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων βαπτισμοὺς
 ξεστῶν καὶ ποτηρίων καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποι-
 εῖτε . καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ **9**
 ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε . μωδῆς γὰρ εἶπεν τίμα **10**
 τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα
 ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτῳ . ὑμεῖς δὲ λέγετε ἐὰν εἴπη ἄν- **11**
 θρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ κορβᾶν ὃ ἐστὶν δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ
 ἐμοῦ ὠφεληθῇς . καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ **12**
 πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ . ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ **13**
 θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ἢ παρεδώκατε καὶ παρόμοια τοι-
 αῦτα πολλὰ ποιεῖτε . καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον **14**

v.56 T^{*}: ἡ, V: ἡ εἰς. **v.56** T^{*}: ἐπιθουν, V: ἐπιθεσαν. **v.56** T^{*}: ἠπιοντο, V: ἠψαντο. **7. v.2** T^{*}: κοιναις, V: οἱ κοιναις. **v.2** T^{*}: ἐσθιόντας, V: ἐσθίουσιν τοὺς. **v.2** T^{*}: ἐμεμψαντο, V: ∅. **v.4** T^{*}: ἀπο, V: ἀπ. **v.5** T^{*}: ἐπειτα, V: καὶ. **v.5** TK: διατὶ, MV: δια τι. **v.5** T^{*}: οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσιν, V: οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου. **v.5** T^{*}: ἀνιπτοις, V: κοιναις. **v.6** T^{*}: ἀποκριθεις, V: ∅. **v.6** T^{*}: οἱ, V: ∅. **v.6** T^{*}: προεφητευσεν, V: ἐπροφητευσεν. **v.6** T^{*}: οὗτος, V: [οἱ] οὗτος. **v.8** T^{*}: γὰρ, V: ∅. **v.8** T^{*}: βαπτισμοὺς . . . ποιεῖτε, V: ∅. **v.9** T^{*}: τηρήσητε, V: στήρητε. **v.10** T^{*}: μωσης, V: μωυσης. **v.12** T^{*}: καὶ, V: ∅. **v.12** T^{*}: αὐτοῦ, V: ∅. **v.14** T^{*}: πάντα, V: παλιν.

- 15 ἔλεγεν αὐτοῖς ἀκούετε μου πάντες καὶ συνίετε . οὐδέν ἐστιν
 ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται
 αὐτὸν^ο κοινῶσαι ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα^ο ἀπ' αὐτοῦ ἐκεῖνά
 16 ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον . εἴ^ο τις ἔχει ὧτα ἀκούειν
 17 ἀκουέτω . καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐπηρώ-
 18 των αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ^ο τῆς παραβολῆς . καὶ λέγει
 αὐτοῖς οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ
 ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν
 19 κοινῶσαι . ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ'
 εἰς τὴν κοιλίαν καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται καθαρίζον
 20 πάντα τὰ βρώματα . ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπο-
 21 ρευόμενον ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον . ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς
 καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύον-
 22 ται μοιχεῖαι^ο πορνεῖαι φόνοι . κλοπαὶ πλεονεξίαι πονηρίαι
 δόλος ἀσέλγεια ὀφθαλμὸς πονηρὸς βλασφημία ὑπερηφανία
 23 ἀφροσύνη . πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ
 24 κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον . καὶ^ο ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ
 μέθορια τύρου καὶ^ο σιδῶνος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν οὐ-
 25 δένα ἤθελεν γνῶναι καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν . ἀκούσασα^ο
 γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἁ-
 26 κάθατον ἐλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ . ἦν^ο
 δὲ ἡ γυνὴ ἑλληνὶς συροφόινισσα τῷ γένει καὶ ἡρώτα αὐτὸν ἵνα
 27 τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς . ὁ^ο δὲ ἰησοῦς
 εἶπεν αὐτῇ ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα οὐ γὰρ καλόν^ο
 ἐστὶν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν^ο τοῖς κυναρίοις .
 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ ναὶ κύριε καὶ γὰρ τὰ κυνάρια
 ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν παιδίων .
 29 καὶ εἶπεν αὐτῇ διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὑπάγε ἐξελέλυθεν τὸ^ο

v.14 T^a: ἀκουετε, V: ἀκουσατε. **v.14** T^a: συνιετε, V: συνετε. **v.15** T^a: αὐτον κοινῶσαι, V: κοινῶσαι αὐτον. **v.15** T^a: ἐκπορευόμενα ἀπ αὐτου ἐκεῖνα, V: ἐκ του ἀνθρώπου ἐκπορευόμενα. **v.16** T^a: εἰ ... ἀκουέτω, V: Ø. **v.17** T^a: περὶ της παραβολης, V: την παραβολην. **v.19** T^a: καθαρίζον, V: καθαρίζων. **v.21** T^a: μοιχεῖαι πορνεῖαι, V: πορνεῖαι κλοπαί. **v.22** T^a: κλοπαί, V: μοιχεῖαι. **v.24** T^a: καὶ ἐκεῖθεν, V: ἐκεῖθεν δε. **v.24** T^a: μέθορια, V: ὁρια. **v.24** T^a: καὶ σιδῶνος, V: Ø. **v.24** TK: την, MV: Ø. **v.25** T^a: ἀκουσασα γαρ, V: ἀλλ ευθυς ἀκουσασα. **v.26** T^a: ην δε η γυνη, V: η δε γυνη ην. **v.26** TK: συροφοινισσα, M: συραφοινικισσα, V: συροφοινικισσα. **v.26** TK: εκβαλλη, MV: εκβαλη. **v.27** T^a: ο δε ιησους ειπεν, V: καὶ ελεγεν. **v.27** T^a: καλον εστιν, V: εστιν καλον. **v.27** T^a: βαλειν τοις κυναριοις, V: τοις κυναριοις βαλειν. **v.28** T^a: ναί, V: Ø. **v.28** T^a: γαρ, V: Ø. **v.28** T^a: εσθιει, V: εσθιουσιν. **v.29** T^a: το δαιμονιον εκ της θυγατρος σου, V: εκ της θυγατρος σου το δαιμονιον.

δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρὸς σου . καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶ- 30
 κον αὐτῆς εὔρεν τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς καὶ τὴν θυγατέρα
 βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης . καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων 31
 τυροῦ καὶ σιδῶνος ἦλθεν πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας
 ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων δεκαπόλεως . καὶ φέρουσιν αὐτῷ κω- 32
 φὸν μογιάλον καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν
 χεῖρα . καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν 33
 ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ῥαβδία αὐτοῦ καὶ πτύσας
 ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ . καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν 34
 ἐστέναξεν καὶ λέγει αὐτῷ ἐφραθὰ ὃ ἐστὶν διανοίχθητι . καὶ 35
 εὐθέως διηνοιχθήσαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαὶ καὶ ἐλύθη ὁ δεσμός
 τῆς γλώσσης αὐτοῦ καὶ ἐλάλει ὀρθῶς . καὶ διεστείλατο αὐτοῖς 36
 ἵνα μηδενὶ εἰπῶσιν ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο μᾶλλον
 περισσότερον ἐκήρυσσον . καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήρουντο 37
 λέγοντες καλῶς πάντα πεποίηκεν καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀ-
 κούειν καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν .

Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις παμπόλλου ὄχλου ὄντος καὶ μὴ **8**
 ἐχόντων τί φάγωσιν προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθη-
 τὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς . σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον ὅτι ἤδη 2
 ἡμέρας τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν .
 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήσετε εἰς οἶκον αὐτῶν ἐκλυθή- 3
 σονται ἐν τῇ ὁδῷ τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρόθεν ἤκασιν . καὶ 4
 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ πόθεν τούτους δυνή-
 σεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας . καὶ ἐπτηρώτα αὐ- 5
 τοὺς πόσους ἔχετε ἄρτους οἱ δὲ εἶπον ἑπτὰ . καὶ παρήγγειλεν 6
 τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους
 εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα
 παραθῶσιν καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ . καὶ εἶχον ἰχθύδια ὁ- 7

v.30 T^a: το δαιμονιον εξεληλυθος και την θυγατερα βεβλημενην επι της κλινης, V: το παιδιον βεβλημενον επι την κλινην και το δαιμονιον εξεληλυθος. **v.31** T^a: τυρου και σιδωνος ηλθεν προς, V: τυρου ηλθεν δια σιδωνος εις. **v.32** TK: μογιαλον, M: μογγιαλον, V: και μογιαλον. **v.35** T^a: διηνοιχθησαν, V: ηνοιγησαν. **v.36** T^a: ειπων, V: λεγων. **v.36** T^a: αυτος αυτοις διεστελλετο, V: αυτοις διεστελλετο αυτοι. **8. v.1** T^a: παμπολλου, V: παλιν πολλου. **v.1** T^a: ο ιησους, V: Ø. **v.1** T^a: αυτου, V: Ø. **v.2** TK: ημερας τρεις προσμενουσιν μοι, MV: ημεραι τρεις προσμενουσιν μοι, B: ημεραι τρισιν προσμενουσιν μοι, D: ημεραι τρις εισιν απο ποτε ωδε εισιν. **v.3** T^a: τινες γαρ, V: και τινες. **v.3** T^a: μακροθεν, V: απο μακροθεν. **v.3** TKV: ηκασιν, M: ηκουσιν. **v.4** T^a: ποθεν, V: οτι ποθεν. **v.5** T^a: επτηρωτα, V: ηρωτα. **v.5** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.6** T^a: παρηγγειλεν, V: παραγγελλει. **v.6** T^a: παραθωσιν, V: παραιθωσιν.

8 λίγα καὶ εὐλογήσας^ο εἶπεν παραθεῖναι καὶ αὐτά . ἔφαγον^ο δὲ
καὶ ἐχορτάσθησαν καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων ἐπτά
9 σφυρίδας . ἦσαν δὲ οἱ^ο φαγόντες ὡς τετρακισχίλιοι καὶ ἀπέ-
10 λυσεν αὐτούς . καὶ εὐθέως ἐμβάς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μα-
11 θητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ μέρη^ο δαλμανουθά . καὶ ἐξῆλθον
οἱ φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ
12 σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ πειράζοντες αὐτόν . καὶ ἀναστενά-
ζας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον^ο ἐπι-
ζητεῖ ἀμὴν λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον .
13 καὶ ἀφείς αὐτούς ἐμβάς^ο πάλιν εἰς^ο τὸ πλοῖον ἀπῆλθεν εἰς τὸ
14 πέραν . καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον
15 οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ . καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς
λέγων ὁρᾶτε βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ τῆς
16 ζύμης ἡρώδου . καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι
17 ἄρτους οὐκ ἔχομεν . καὶ γνοὺς ὁ^ο ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς τί δι-
αλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε οὐπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε ἔτι
18 πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν . ὀφθαλμοὺς ἔχοντες
οὐ βλέπετε καὶ ὧτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε καὶ οὐ μνημονεύ-
19 ετε . ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους
πόσους κοφίνους πλήρεις^ο κλασμάτων ἤρατε λέγουσιν αὐτῷ
20 δώδεκα . ὅτε δὲ^ο τοὺς ἐπτά εἰς τοὺς τετρακισχιλίους πόσων
σφυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε οἱ^ο δὲ εἶπον ἐπτά .
21, 22 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς πῶς^ο οὐ συνίετε . καὶ ἔρχεται εἰς βηθσα-
ῖδαν καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν καὶ παρακαλοῦσιν αὐτόν
23 ἵνα αὐτοῦ ἄψῃται . καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ
ἐξήγαγεν αὐτόν ἔξω τῆς κώμης καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα
αὐτοῦ ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτῷ ἐπηρώτα αὐτόν εἴ τι βλέπει .
24 καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν βλέπω τοὺς ἀνθρώπους ὅτι ὡς δέν-
25 δρα ὁρῶ περιπατοῦντας . εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ

ν.7 T^ο: ευλογησας ειπεν παραθειναι και αυτα, V: ευλογησας αυτα ειπεν και ταυτα παραιθειναι, D: ευχαριστησας ειπεν και αυτους εκελευσεν παραιτειθηναι. **ν.8** T^ο: εφαγον δε, V: και εφαγον.
ν.9 T^ο: οι φαγοντες, V: Ø. **ν.10** T^ο: ευθεως, V: ευθυς. **ν.10** E: μερη δαλμανουθα, D: ορια μελεγαδα. **ν.12** T^ο: σημειον επιζητει, V: ζητει σημειον. **ν.13** T^ο: εμβας παλιν, V: παλιν εμβας.
ν.13 TK: εις το πλοιον, M: εις πλοιον, V: Ø. **ν.14** TMV: επελαθοντο, K: επελαθοντο οι μαθηται.
ν.16 T^ο: λεγοντες, V: Ø. **ν.16** T^ο: εχομεν, V: εχουσιν. **ν.17** T^ο: ο ιησους, V: Ø. **ν.17** T^ο: επι, V: Ø. **ν.19** T^ο: πληρεις κλασματων, V: κλασματων πληρεις. **ν.20** T^ο: δε, V: Ø. **ν.20** T^ο: οι δε ειπον, V: και λεγουσιν [αυτω]. **ν.21** T^ο: πως ου, V: ουπω. **ν.22** T^ο: ερχεται, V: ερχονται.
ν.22 TMV: βηθσαιδαν, K: βηθσαιδα. **ν.23** T^ο: εξηγαγεν, V: εξηγηκεν. **ν.23** T^ο: βλεπει, V: βλεπεις. **ν.24** TMV: οτι, K: Ø. **ν.24** TMV: ορω, K: Ø.

τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ ἐποίησεν^ο αὐτὸν ἀναβλέψαι καὶ
 ἀποκατεστάθη καὶ ἐνέβλεψεν τηλαυγῶς ἅπαντας^ς. καὶ ἀπέ- 26
 στειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ λέγων μηδὲ εἰς τὴν κώμην
 εἰσελθῆς μηδὲ εἵπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦς 27
 καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας καισαρείας τῆς φιλίππου
 καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς τίνα
 με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι. οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν ἰωάννην 28
 τὸν βαπτιστὴν καὶ ἄλλοι ἡλίαν ἄλλοι δὲ ἕνα τῶν προφητῶν.
 καὶ αὐτὸς λέγει^ο αὐτοῖς ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι ἀποκρι- 29
 θεῖς δὲ^ο ὁ πέτρος λέγει αὐτῷ σὺ εἶ ὁ χριστός. καὶ ἐπετίμη- 30
 σεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. καὶ ἤρξατο διδά- 31
 σκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ
 ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ
 γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνα-
 στήναι. καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει καὶ προσλαβόμενος 32
 αὐτὸν^ο ὁ πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ 33
 ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν τῷ^ο πέτρῳ λέγων ὕπαγε
 ὀπίσω μου σατανᾶ ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀν-
 θρώπων. καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς 34
 αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν ἀπαρνησά-
 σθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω
 μοι. ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐ- 35
 τήν ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν^ο ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ
 εὐαγγελίου οὗτος σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελήσῃ ἀνθρώπον 36
 ἂν^ο κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιώθῃ τὴν ψυχὴν αὐ-
 τοῦ. ἢ^ο τί δώσει ἀνθρώπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. 37
 ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ 38
 ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐ-

v.25 T^o: ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι, V: διεβλεψεν. **v.25** T^o: ἀποκατεσταθῇ, V: ἀπεκατεστη.
v.25 TK: ἐνεβλεψεν, M: ἀνεβλεψε, V: ἐνεβλεπεν. **v.25** T^o: ἅπαντας, V: ἅπαντα. **v.26** T^o: τὸν,
 V: ∅. **v.26** T^o: μηδε εἵπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ, V: ∅. **v.28** T^o: ἀπεκρίθησαν, V: εἶπαν αὐτῷ
 λεγοντες [οἱ]. **v.28** T^o: ἕνα, V: οἱ εἰς. **v.29** T^o: λέγει αὐτοῖς, V: ἐπηρώτα αὐτοὺς. **v.29** T^o:
 δε, V: ∅. **v.31** T^o: ἀπο, V: ὑπο. **v.31** TK: καὶ, MV: καὶ τῶν. **v.32** T^o: αὐτὸν ὁ πέτρος,
 V: ὁ πέτρος αὐτὸν. **v.33** T^o: τῷ πέτρῳ λέγων, V: πέτρῳ καὶ λέγει. **v.34** T^o: οὗτος, V: εἰ τις.
v.34 TK: ἐλθεῖν, MV: ἀκολουθεῖν. **v.35** T^o: ἀν, V: εἰς. **v.35** T^o: ἀπολεσῇ, V: ἀπολεσεί.
v.35 TKV: τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, M: τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν. **v.35** T^o: οὗτος, V: ∅. **v.36** T^o: ὠφελήσῃ,
 V: ὠφελεῖ. **v.36** T^o: εἰς κερδήσῃ, V: κερδήσῃ. **v.36** T^o: ζημιώθῃ, V: ζημιωθῇ. **v.37** T^o:
 ἢ τί δώσει, V: τί γὰρ δοί. **v.38** TK: ἀν, MV: εἰς.

τοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων .

- 9** Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἐσθηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει . καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον καὶ τὸν ἰάκωβον καὶ τὸν ἰωάννην καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν . καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν ὥς ὅχιων οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι . καὶ ὥφθη αὐτοῖς ἡλίας σὺν μωϋεῖ καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ ἰησοῦ . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος λέγει τῷ ἰησοῦ ῥαββὶ καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι καὶ ποιήσωμεν σκηνάς τρεῖς σοὶ μίαν καὶ μωϋεῖ μίαν καὶ ἡλίᾳ μίαν . οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσῃ ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι . καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς καὶ ἦλθεν φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός αὐτοῦ ἰσχυροῦς μόνον μεθ' ἑαυτῶν . καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσονται ἃ εἶδον εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ . καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συζητοῦντες τί ἐστὶν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι . καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ἡλίαν δεῖ ἔλθειν πρῶτον . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ἡλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστᾷ πάντα καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενώθῃ . ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ ἡλίας ἐλήλυθεν καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν . καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς . καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο

9. v.1 T*: των ωδε, V: ωδε των. **v.2** T*: μεθ, V: μετα. **v.2** TKV: τον, M: ∅. **v.3** TKV: εγενετο, M: εγενοντο. **v.3** T*: ως χιων, V: ∅. **v.3** T*: δυναται, V: δυναται ουτως. **v.4** TK: μωσει, M: μωση, V: μωσει. **v.5** T*: σκηνας τρεις, V: τρεις σκηνας. **v.5** TK: μωσει, M: μωση, V: μωσει. **v.6** TK: λαληση ησαν γαρ εκφοβοι, M: λαλησει ησαν γαρ εκφοβοι, V: αποκριθη εκφοβοι γαρ εγενοντο. **v.7** T*: ηλθεν, V: εγενετο. **v.7** TK: λεγουσα, MV: ∅. **v.7** T*: αυτου ακουετε, V: ακουετε αυτου. **v.9** T*: καταβαινοντων δε, V: και καταβαινοντων. **v.9** T*: απο, V: εκ. **v.9** T*: διηγησονται α ειδον, V: α ειδον διηγησονται. **v.12** T*: αποκριθεις ειπεν, V: εφη. **v.12** T*: αποκαθιστα, V: αποκαθιστανει. **v.12** T*: εξουδενωθη, V: εξουδενηθη. **v.13** T*: ηθελησαν, V: ηθελον. **v.14** T*: ελθων, V: ελθοντες. **v.14** T*: ειδεν, V: ειδον. **v.14** T*: αυτοις, V: προς αυτους. **v.15** T*: ευθεως, V: ευθυς. **v.15** T*: ιδων αυτον εξεθαμβηθη, V: ιδοντες αυτον εξεθαμβηθησαν.

αὐτόν . καὶ ἐπηρώτησεν τοὺς ὁ γραμματεῖς τί συζητεῖτε πρὸς 16
αὐτοῦς . καὶ ἀποκριθεὶς εἰς ἓκ τοῦ ὄχλου εἶπεν διδάσκαλε 17
ἦνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον . καὶ 18
ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει αὐτὸν καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει
τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ καὶ ξηραίνεται καὶ εἰπὸν τοῖς μαθηταῖς 19
σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν καὶ οὐκ ἴσχυσαν . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 19
αὐτῷ λέγει ὃ γενεὰ ἄπιστος ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι ἕως
πότε ἀνέξομαι ὑμῶν φέρετε αὐτὸν πρὸς με . καὶ ἦνεγκαν αὐ- 20
τὸν πρὸς αὐτὸν καὶ ἰδὼν αὐτὸν εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐδῆραξεν
αὐτὸν καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων . καὶ ἐπηρώ- 21
τησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν
αὐτῷ ὁ δὲ εἶπεν παιδιόθεν . καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ 22
ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα ἵνα ἀπολέσῃ αὐτὸν ἀλλ' εἴ τι δύνασθαι
βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς . ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν 23
αὐτῷ τὸ εἰ δύνασθαι πιστεῦσαι πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι .
καὶ εὐθέως κράζας ὁ πατήρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλε- 24
γεν πιστεύω κύριε βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ . ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς 25
ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ
λέγων αὐτῷ τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν ἐγώ σοι ἐπι-
τάσσω ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν . καὶ 26
κράζαν καὶ πολλὰ σπαράζαν αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ ἐγένετο ὡς-
εὶ νεκρὸς ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν . ὁ δὲ ἰησοῦς 27
κρατήσας αὐτόν τῆς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν καὶ ἀνέστη . καὶ 28
εἰσελθόντα αὐτόν εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐ-
τὸν κατ' ἰδίαν ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό . καὶ 29
εἶπεν αὐτοῖς τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἔξελθεῖν εἰ μὴ
ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ . καὶ ἐκεῖθεν ἔξελθόντες παρεπο- 30
ρεύοντο διὰ τῆς γαλιλαίας καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῶ . ἐδί- 31

v.16 T^{*}: τοὺς γραμματεῖς, V: αὐτοὺς. **v.17** T^{*}: ἀποκριθεὶς, V: ἀπεκριθὲ αὐτῷ. **v.17** T^{*}: εἶπεν, V: ὅ. **v.18** T^{*}: ἀν, V: ἐαν. **v.18** T^{*}: αὐτοῦ, V: ὅ. **v.18** T^{*}: εἶπον, V: εἶπα. **v.19** T^{*}: αὐτῷ, V: αὐτοῖς. **v.20** T^{*}: εὐθεὶς τὸ πνεῦμα, V: τὸ πνεῦμα εὐθύς. **v.20** T^{*}: ἐσπαράξεν, V: συνεσπαράξεν. **v.21** T^{*}: παιδιοθεν, V: ἐκ παιδιοθεν. **v.22** TK: αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ, M: αὐτὸν καὶ εἰς τὸ πῦρ, V: καὶ εἰς πῦρ αὐτόν. **v.22** T^{*}: δύνασθαι, V: δύνη. **v.23** T^{*}: δύνασθαι πιστεῦσαι, V: δύνη. **v.24** T^{*}: καὶ εὐθεὶς, V: εὐθύς. **v.24** T^{*}: μετὰ δακρύων, V: ὅ. **v.24** T^{*}: κυριε, V: ὅ. **v.25** T^{*}: τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, V: τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα. **v.25** T^{*}: σοι ἐπιτάσσω, V: ἐπιτάσσω σοι. **v.26** T^{*}: κράζαν, V: κράζας. **v.26** T^{*}: σπαράζαν αὐτόν, V: σπαράζας. **v.26** T^{*}: πολλοὺς, V: τοὺς πολλοὺς. **v.27** T^{*}: αὐτόν τῆς χειρὸς, V: τῆς χειρὸς αὐτοῦ. **v.28** T^{*}: εἰσελθόντα αὐτόν, V: εἰσελθόντος αὐτοῦ. **v.28** T^{*}: ἐπηρώτων αὐτόν καὶ ἰδίαν, V: καὶ ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν. **v.29** T^{*}: καὶ νηστεία, V: ὅ. **v.30** T^{*}: καὶ ἐκεῖθεν, V: κακεῖθεν. **v.30** T^{*}: γνῶ, V: γνοί.

δασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς
 τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων καὶ ἀποκτε-
 νοῦσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτανθεὶς τῇ^ο τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται .
 32 οἱ δὲ ἡγνούν το ῥῆμα καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι .
 33 καὶ ἦλθὲν εἰς καίπερναοῦμ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπη-
 34 ρώτα αὐτοὺς τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς^ο ἑαυτοὺς διελογίζεσθε . οἱ δὲ
 ἐσιώπων πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μεί-
 35 ζων . καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ λέγει αὐτοῖς εἴ-
 τις θέλει πρῶτος εἶναι ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διά-
 36 κωνος . καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ
 37 ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς . ὅς ἐὰν^ο ἓν τῶν τοιούτων
 παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται καὶ ὅς ἐὰν^ο
 38 ἐμὲ δέξηται οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με . ἀ-
 πεκρίθη^ο δὲ αὐτῷ ὁ^ο ἰωάννης λέγων διδάσκαλε εἶδομέν τινα
 τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια ὅς^ο οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν
 39 καὶ ἐκωλύομεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν . ὁ δὲ ἰησοῦς
 εἶπεν μὴ κωλύετε αὐτὸν οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν
 40 ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με . ὅς
 41 γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν . ὃς γὰρ ἂν πο-
 τίση ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν τῷ ὀνόματί μου ὅτι χριστοῦ
 42 ἔστε ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ . καὶ
 ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ
 καλὸν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται λίθος^ο μυλικὸς περὶ
 43 τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν . καὶ ἐὰν
 σκανδαλίξῃ σε ἡ χεὶρ σου ἀπόκοψον αὐτὴν καλὸν σοί^ο ἐστιν
 κυλλὸν εἰς^ο τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελ-
 44 θεῖν εἰς τὴν γέενναν εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον . ὅπου^ο ὁ σκώληξ
 45 αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται . καὶ ἐὰν ὁ πούς
 σου σκανδαλίξῃ σε ἀπόκοψον αὐτὸν καλὸν ἐστὶν σοὶ εἰσελ-
 θεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι

v.31 T^ο: τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, V: μετὰ τρεῖς ἡμέρας. **v.33** T^ο: ἦλθεν, V: ἦλθον. **v.33** T^ο: καίπερνα-
 ουμ, V: καφαρναουμ. **v.33** T^ο: πρὸς ἑαυτοὺς, V: ∅. **v.37** T^ο: εαν, V: αν. **v.37** T^ο: δεξῆται,
 V: δεχῆται. **v.38** T^ο: ἀπεκρίθη δε, V: εφη. **v.38** TKV: ο, M: ∅. **v.38** T^ο: λεγων, V: ∅.
v.38 TM: τῷ, KV: ἐν τῷ. **v.38** T^ο: ος οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, V: ∅. **v.38** T^ο: ἐκωλύσαμεν, V:
 ἐκώλυομεν. **v.38** T^ο: ἀκολουθεῖ, V: ἡκολουθεῖ. **v.40** TM: ὑμῶν, KV: ἡμῶν. **v.41** TK: τῷ,
 MV: ∅. **v.41** T^ο: μου, V: ∅. **v.41** T^ο: ου, V: οτι ου. **v.42** TKV: αν, M: εαν. **v.42** TM:
 μικρῶν, KV: μικρῶν τούτων. **v.42** T^ο: λίθος μυλικός, V: μυλός ονικός. **v.43** T^ο: σοὶ ἐστιν,
 V: ἐστιν σε. **v.43** T^ο: εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, V: εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν. **v.44** T^ο: οπου ...
 σβέννυται, V: ∅. **v.45** T^ο: σοὶ, V: σε.

εἰς τὴν γένναν εἰς^ο τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον . ὅπου^ο ὁ σκώληξ αὐ- 46
 τῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται . καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός 47
 σου σκανδαλίσῃ σε ἔκβαλε αὐτὸν καλὸν σοὶ ἐστὶν μονόφθαλ-
 μον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἢ δύο ὀφθαλμοὺς 48
 ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γένναν τοῦ^ο πυρός . ὅπου ὁ σκώληξ 48
 αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται . πᾶς γὰρ πυρὶ ἀ- 49
 λισθήσεται καὶ^ο πᾶσα θυσία ἀλὶ ἀλισθήσεται . καλὸν τὸ ἄλας 50
 ἐὰν δὲ τὸ ἄλας ἀναλον γένηται ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε ἔχετε ἐν
 ἑαυτοῖς ἄλας καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις .

Κἀκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς ἰουδαίας διὰ^ο τοῦ **10**
 πέραν τοῦ ἰορδάνου καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς
 αὐτὸν καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς . καὶ προσελ- 2
 θόντες οἱ φαρισαῖοι ἐπηρώτησαν αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυ-
 ναῖκα ἀπολῦσαι πειράζοντες αὐτόν . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 3
 αὐτοῖς τί ὑμῖν ἐνετείλατο μωσῆς . οἱ δὲ εἶπον μωσῆς^ο ἐπέ- 4
 τρεπεν βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι . καὶ^ο ἀ- 5
 ποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν
 ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην . ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτί- 6
 σεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς ὁ^ο θεός . ἕνεκεν τού- 7
 του καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα
 καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ . καὶ ἔσονται 8
 οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία
 σάρξ . ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω . καὶ 9, 10
 ἐν^ο τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ^ο αὐτοῦ ἐπηρώ-
 τησαν αὐτόν . καὶ λέγει αὐτοῖς ὅς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα 11
 αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην μοιχᾶται ἐπ’ αὐτήν . καὶ ἐὰν γυνὴ^ο 12
 ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ^ο γαμηθῇ ἄλλῳ μοιχᾶται . καὶ 13
 προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἄψῃται^ο αὐτῶν οἱ δὲ μαθηταὶ ἐ-
 πετίμων^ο τοῖς προσφέρουσιν . ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ἠγανάκτησεν 14

v.45 T^o: εἰς το πῦρ το ασβεστον, V: Ø. **v.46** T^o: οπου ... σβεννυται, V: Ø. **v.47** T^o: σοι, V: σε. **v.47** T^o: του πυρος, V: Ø. **v.49** T^o: και πασα θυσια αλι αλισθησεται, V: Ø. **v.50** T^o: αλας, V: αλα. **10. v.1** T^o: κακειθεν, V: και εκειθεν. **v.1** T^o: δια του, V: [και]. **v.2** TK: οι, MV: Ø. **v.2** T^o: επιρωτησαν, V: επιρωτων. **v.3** T^o: μωσης, V: μουσης. **v.4** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.4** T^o: μωσης επιτρεπεν, V: επιτρεπεν μουσης. **v.5** T^o: και αποκριθεις ο, V: ο δε. **v.6** T^o: ο θεος, V: Ø. **v.10** T^o: εν τη οικια, V: εις την οικιαν. **v.10** T^o: αυτου, V: Ø. **v.10** T^o: του αυτου επιρωτησαν, V: τουτου επιρωτων. **v.11** T^o: εαν, V: αν. **v.12** T^o: γυνη απολυση, V: αυτη απολυσασα. **v.12** T^o: και γαμηθη αλλω, V: γαμηση αλλον. **v.13** T^o: αψηται αυτων, V: αυτων αψηται. **v.13** T^o: επιτιμων τοις προσφερουσιν, V: επιτιμησαν αυτοις.

καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ
 κωλύετε αὐτὰ τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ .
 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
 16 ὡς παιδίον οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν . καὶ ἐναγκαλισάμενος
 17 αὐτὰ τίθει τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ ὑψόλογε^ο αὐτά . καὶ ἐκπο-
 ρευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν προσδραμὼν εἰς καὶ γονυπετήσας
 αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτὸν διδάσκαλε ἀγαθὲ τί ποιήσω ἵνα ζῶην
 18 αἰώνιον κληρονομήσω . ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τί με λέγεις
 19 ἀγαθὸν οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός . τὰς ἐντολάς οἶδας
 μὴ^ο μοιχεύσης μὴ φονεύσης μὴ κλέψης μὴ ψευδομαρτυρή-
 20 σης μὴ ἀποστερήσης τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα . ὁ
 δὲ ἀποκριθεὶς^ο εἶπεν αὐτῷ διδάσκαλε ταῦτα πάντα ἐφυλαζά-
 21 μην ἐκ νεότητός μου . ὁ δὲ ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν
 αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐν ὅοι ὑστερεῖ ὕπαγε ὅσα ἔχεις πώλη-
 22 σε καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ καὶ
 δεῦρο ἀκολούθει μοι ἄρας^ο τὸν σταυρόν . ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ
 τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά .
 23 καὶ περιβλεψάμενος ὁ ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πῶς
 δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θε-
 24 οῦ εἰσελεύσονται . οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις
 αὐτοῦ ὁ δὲ ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς τέκνα πῶς
 δύσκολόν ἐστιν τοὺς^ο πεποιθότας ἐπὶ τοῖς χρήμασιν εἰς τὴν
 25 βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν . εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον
 διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν
 26 βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν . οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο
 27 λέγοντες πρὸς ἑαυτοὺς καὶ τίς δύναται σωθῆναι . ἐμβλέψας
 δὲ^ο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς λέγει παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον ἀλλ' οὐ
 28 παρὰ τῷ θεῷ πάντα γὰρ δυνατὰ ἐστὶν παρὰ τῷ θεῷ . καὶ ἤρ-
 ζατο ὁ^ο πέτρος λέγειν αὐτῷ ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ
 29 ἠκολουθήσαμέν σοι . ἀποκριθεὶς^ο δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν ἀμὴν

v.14 TK: καὶ, MV: ∅. **v.15** T^o: εαν, V: αν. **v.16** T^o: τιθεις, V: κατευλογει τιθεις. **v.16** TK: ηυλογει αυτα, M: ευλογει αυτα, V: ∅. **v.19** T^o: μη μοιχευσης μη φονευσης, V: μη φονευσης μη μοιχευσης. **v.20** T^o: αποκριθεις ειπεν, V: εφη. **v.21** T^o: σοι, V: σε. **v.21** TK: τοις, M: ∅, V: [τοις]. **v.21** T^o: αρας τον σταυρον, V: ∅. **v.24** TK: τους πεποιθотας επι τοις χρημασιν, M: τους πεποιθотας επι χρημασιν, V: ∅. **v.25** TM: εισελθειν, KV: διελθειν. **v.26** E: εαυτους, NBC: αυτον. **v.27** T^o: δε, V: ∅. **v.27** TK: τω, MV: ∅. **v.27** T^o: εστιν, V: ∅. **v.28** TK: καὶ, MV: ∅. **v.28** T^o: ο πετρος λεγειν, V: λεγειν ο πετρος. **v.28** T^o: ηκολουθησαμεν, V: ηκολουθηκαμεν. **v.29** T^o: αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν, V: εφη ο ιησους.

λέγω ὑμῖν οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελ-
φάς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν
ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου. ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα 30
νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς καὶ
μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν καὶ ἐν τῷ αἰῶνι
τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον. πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχα- 31
τοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι. ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες 32
εἰς ἱεροσόλυμα καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς καὶ ἔθαμ-
βοῦντο καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο καὶ παραλαβὼν πάλιν
τούς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμ-
βαίνειν. ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ 33
ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμμα-
τεῦσιν καὶ κατακρυνοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν
αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν. καὶ ἐμπαίζουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσου- 34
σιν αὐτὸν καὶ ἐμπύσουσιν αὐτῷ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. καὶ προσπορεύονται αὐτῷ ἰ- 35
άκωβος καὶ ἰωάννης οἱ υἱοὶ ζεβεδαίου λέγοντες διδάσκαλε
θέλομεν ἵνα ὁ ἐὰν αἰτήσωμεν ποιήσῃς ἡμῖν. ὁ δὲ εἶπεν αὐ- 36
τοῖς τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν. οἱ δὲ εἶπόν αὐτῷ δὸς ἡμῖν 37
ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν
τῇ δόξῃ σου. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε 38
δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
βαπτίζομαι βαπτισθῆναι. οἱ δὲ εἶπόν αὐτῷ δυνάμεθα ὁ δὲ ἰ- 39
ησοῦς εἶπεν αὐτοῖς τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε καὶ τὸ
βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε. τὸ δὲ καθίσαι 40
ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι
ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανα- 41
κτεῖν περὶ ἰακώβου καὶ ἰωάννου. ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσά- 42

v.29 T^s: η πατερα η μητερα η γυναικα, V: η μητερα η πατερα. **v.29** TK: και, MV: και ενεκεν.
v.30 E: οικιας και αδελφους και αδελφας και τεκνα και αγρους και μητερας και αδελφους και μητερας και τεκνα και αγρους μετα διωγμων και, D: ος δε αφηκεν οικιαν και αδελφας και αδελφους και μητερας και τεκνα και αγρους μετα διωγμων. **v.30** E: αιωνιον, D: αιωνιον λημψεται. **v.31** TK: οι, M: Ø, V: [οι]. **v.32** T^s: και, V: οι δε. **v.33** TKV: τοις, M: Ø. **v.34** T^s: και μαστιγώσουσιν αυτον και εμπτυσουσιν αυτω και αποκτενουσιν αυτον, V: και εμπτυσουσιν αυτω και μαστιγώσουσιν αυτον και αποκτενουσιν. **v.34** T^s: τη τριτη ημερα, V: μετα τρεις ημερας. **v.35** T^s: λεγοντες, V: λεγοντες αυτω. **v.35** T^s: αιτησωμεν, V: αιτησωμεν σε. **v.36** T^s: ποιησαι με, V: [με] ποιησω. **v.37** T^s: ειπον, V: ειπαν. **v.37** T^s: εκ δεξιων σου και εις εξ ευωνυμων σου, V: σου εκ δεξιων και εις εξ αριστερων. **v.38** T^s: και, V: η. **v.39** T^s: ειπον, V: ειπαν. **v.39** T^s: μεν, V: Ø. **v.40** T^s: και, V: η. **v.40** TK: μου, MV: Ø. **v.42** T^s: ο δε ιησους προσκαλεσαμενος αυτους, V: και προσκαλεσαμενος αυτους ο ιησους.

μενος αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν
 ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατε-
 43 ζουσιάζουσιν αὐτῶν . οὐχ οὕτως δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν ἀλλ' ὅς ἐάν
 44 θέλῃ γενέσθαι ὁ μέγας ἐν ὑμῖν ἔσται διάκονος ὁ ὑμῶν . καὶ ὁς
 45 ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος ἔσται πάντων δοῦλος . καὶ
 γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ δι-
 ακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν .
 46 καὶ ἔρχονται εἰς ἱερὶχὼ καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ ἱερὶχῶ
 καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ υἱὸς τιμαίου βαρ-
 47 τίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν . καὶ
 ἀκούσας ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖός ἐστιν ἤρξατο κράζειν καὶ
 48 λέγειν ὁ υἱὸς δαβὶδ ἰησοῦ ἐλέησόν με . καὶ ἐπετίμων αὐτῷ
 πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν υἱὲ δαβὶδ
 49 ἐλέησόν με . καὶ στὰς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν ὡς φωνηθῆναι καὶ
 φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ θάρσει ἔγειράι φωνεῖ σε .
 50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν ἰη-
 51 σοῦν . καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς τί θέλεις ποιήσω
 52 σοὶ ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ ῥαββὸνι ἵνα ἀναβλέψω . ὁ δὲ ἰη-
 σοῦς εἶπεν αὐτῷ ὕπαγε ἡ πίστις σου σέσωκέν σε καὶ εὐθέως
 ἀνέβλεψεν καὶ ἠκολούθει τῷ ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ .

- 11** Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς ἱεροῦσαλὴμ εἰς βηθφάγῃ καὶ βηθα-
 νίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν
 2 αὐτοῦ . καὶ λέγει αὐτοῖς ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι
 ὑμῶν καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐρήσετε πῶλον
 δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικεν λύσαντες αὐ-
 3 τὸν ἀγάγετε . καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τί ποιεῖτε τοῦτο εἴπατε ὅτι
 ὁ κύριος αὐτοῦ χρειάν ἔχει καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστελεῖ ὧδε .

v.43 T^ε: ἐσται, V: ἐστιν. **v.43** T^ε: εαν, V: αν. **v.43** T^ε: γενεσθαι μεγας, V: μεγας γενεσθαι.
v.43 TK: διακονος υμων, MV: υμων διακονος. **v.44** TKV: αν, M: εαν. **v.44** T^ε: υμων γενεσθαι,
 V: εν υμιν ειναι. **v.46** T^ε: υιος, V: ο υιος. **v.46** T^ε: ο, V: Ø. **v.46** T^ε: εκαθητο παρα την οδον
 προσαιτων, V: προσαιτης εκαθητο παρα την οδον. **v.47** T^ε: ναζωραιος, V: ναζαρηνος. **v.47** T^ε:
 ο υιος δαβιδ, V: υιε δαυιδ. **v.48** T^ε: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.49** T^ε: αυτον φωνηθηναι, V: φωνησατε
 αυτον. **v.49** T^ε: εγειραι, V: εγειρε. **v.50** T^ε: αναστας, V: αναπηδησας. **v.51** T^ε: λεγει αυτω
 ο ιησους, V: αυτω ο ιησους ειπεν. **v.51** T^ε: θελεις ποιησω σοι, V: σοι θελεις ποιησω. **v.51** TK:
 ραββονι, MV: ραββουνι. **v.52** T^ε: ο δε, V: και ο. **v.52** T^ε: ευθεως, V: ευθυς. **v.52** T^ε: τω
 ιησου, V: αυτω. **11. v.1** T^ε: ιερουσαλημ, V: ιεροσολυμα. **v.1** TKV: βηθφαγη, M: βηθσφαγη.
v.2 T^ε: ευθεως, V: ευθυς. **v.2** T^ε: ανθρωπων κεκαθικεν λυσαντες αυτον αγαγετε, V: ουπω
 ανθρωπων εκαθισεν λυσατε αυτον και φερετε. **v.3** T^ε: οτι, V: Ø. **v.3** T^ε: ευθεως, V: ευθυς.
v.3 TK: αποστελει, M: αποστελλει, V: αποστελλει παλιν.

ἀπηλθον^ο δὲ καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύ- 4
 ραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου καὶ λύουσιν αὐτόν. καὶ τινες τῶν 5
 ἐκεῖ ἐστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον.
 οἱ δὲ εἶπὸν αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο ὁ ἰησοῦς καὶ ἀφῆκαν αὐ- 6
 τούς. καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν ἰησοῦν καὶ ἐπέβαλον 7
 αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ. πολλοὶ δὲ τὰ 8
 ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδὸν ἄλλοι δὲ στοιβάδας^ο ἔ-
 κοπτον ἐκ τῶν δένδρων καὶ ἐστρώννυσον εἰς τὴν ὁδόν. καὶ οἱ 9
 προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες ὡσαννὰ
 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. εὐλογημένη 10
 ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ πατρὸς ἡμῶν
 δαβὶδ ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. καὶ εἰσῆλθεν εἰς ἱεροσόλυμα 11
 ὁ ἰησοῦς καὶ εἰς τὸ ἱερὸν καὶ περιβλεψάμενος πάντα ὀψίας
 ἤδη οὔσης τῆς ὥρας ἔξῃλθεν εἰς βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.
 καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ βηθανίας ἐπείνασεν. 12
 καὶ ἰδὼν συκὴν μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα ἦλθεν εἰ ἄρα εὐρή- 13
 σει^ο τι ἐν αὐτῇ καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὔρεν εἰ μὴ φύλλα
 οὐ^ο γὰρ ἦν καιρὸς σύκων. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν 14
 αὐτῇ μηκέτι ἐκ^ο σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν φάγοι καὶ
 ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἔρχονται εἰς ἱεροσόλυμα καὶ 15
 εἰσελθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πω-
 λούντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ τὰς τραπέζας τῶν
 κολλυθιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστε-
 ρὰς κατέστρεψεν. καὶ οὐκ ἤφινεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ 16
 τοῦ ἱεροῦ. καὶ ἐδίδασκεν λέγων αὐτοῖς οὐ γέγραπται ὅτι ὁ 17
 οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν
 ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν. καὶ ἤκουσαν 18
 οἱ γραμματεῖς^ο καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπο-

v.4 T^o: απηλθον δε, V: και απηλθον. **v.4** TK: τον, MV: Ø. **v.4** T^o: την, V: Ø. **v.6** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.6** T^o: ενετειλατο, V: ειπεν. **v.7** T^o: ηγαγον, V: φερουσιν. **v.7** T^o: επεβαλον, V: επιβαλλουσιν. **v.7** T^o: αυτω, V: αυτον. **v.8** T^o: πολλοι δε, V: και πολλοι. **v.8** T^o: στοιβαδας εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννυσον εις την οδον, V: στιβαδας κοφαντες εκ των αγρων. **v.9** T^o: λεγοντες, V: Ø. **v.10** T^o: εν ονοματι κυριου, V: Ø. **v.10** T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.11** T^o: ο ιησους και, V: Ø. **v.13** T^o: μακροθεν, V: απο μακροθεν. **v.13** T^o: ευρησει τι, V: τι ευρησει. **v.13** T^o: ου γαρ ην καιρος, V: ο γαρ καιρος ουκ ην. **v.14** T^o: ο ιησους, V: Ø. **v.14** T^o: εκ σου εις τον αιωνα, V: εις τον αιωνα εκ σου. **v.15** T^o: ο ιησους, V: Ø. **v.15** T^o: αγοραζοντας, V: τους αγοραζοντας. **v.17** T^o: λεγων, V: και ελεγεν. **v.17** T^o: εποησατε, V: πεποιηκατε. **v.18** T^o: γραμματεις και οι αρχιερεεις, V: αρχιερεις και οι γραμματεις.

λέουσιν ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτὸν ὅτι ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο
 19 ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ . καὶ ὅτε ὁψὲ ἐγένετο ἐξεπορεύετο ἔξω
 20 τῆς πόλεως . καὶ πρωτῶ παραπορευόμενοι εἶδον τὴν συκῆν
 21 ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν . καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ πέτρος λέγει αὐ-
 22 τῷ ῥαββὶ ἴδε ἡ συκὴ ἣν κατηράσω ἐξήρανται . καὶ ἀποκρι-
 23 θείς ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς ἔχετε πίστιν θεοῦ . ἀμὴν γὰρ λέγω
 ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ ἄρθῃτι καὶ βλήθῃτι εἰς
 τὴν θάλασσαν καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀλλὰ πι-
 24 στεύῃ ὅτι ἃ ὁ λέγει γίνεται ἔσται αὐτῷ ὃ ἂν εἴπῃ . διὰ τοῦτο
 λέγω ὑμῖν πάντα ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰτεῖσθε πιστεύετε
 25 ὅτι λαμβάνετε καὶ ἔσται ὑμῖν . καὶ ὅταν στήκῃτε προσευχόμε-
 νοι ἀφίετε εἴτι ἔχετε κατὰ τινος ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν
 26 τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν . εἰ δὲ ὑμεῖς
 οὐκ ἀφίετε οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ
 27 παραπτώματα ὑμῶν . καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς ἱεροσόλυμα καὶ
 ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἁρ-
 28 χιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι . καὶ λέγουσιν
 αὐτῷ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν
 29 ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇς . ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκρίθεις εἶ-
 πεν αὐτοῖς ἐπερωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἓνα λόγον καὶ ἀποκριθῆτέ
 30 μοι καὶ ἔρῳ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ . τὸ βάπτισμα
 31 ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων ἀποκριθῆτέ μοι . καὶ
 ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες ἂν εἴπωμεν ἐξ οὐρανοῦ
 32 ἔρεϊ διατὶ οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ . ἀλλ' ἂν εἴπωμεν ἐξ
 ἀνθρώπων ἐφοβοῦντο τὸν λαὸν ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν ἰωάν-
 33 νην ὅτι ὄντως προφήτης ἦν . καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν τῷ
 ἰησοῦ οὐκ οἶδαμεν καὶ ὁ ἰησοῦς ἀποκρίθεις λέγει αὐτοῖς οὐ-
 δὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ .

v.18 TK: ἀπολεσουσιν, MV: ἀπολεσωσιν. **v.18** T⁺: οτι πας, V: πας γαρ. **v.19** T⁺: οτε, V: οταν. **v.19** T⁺: εξεπορευετο, V: εξεπορευοντο. **v.20** T⁺: πρωι παραπορευομενοι, V: παραπορευομενοι πρωι. **v.22** TK: ιησους, MV: ο ιησους. **v.22** E: εχετε, ND: ει εχετε. **v.23** T⁺: γαρ, V: ∅. **v.23** T⁺: πιστευση, V: πιστευη. **v.23** T⁺: α λεγει, V: ο λαλει. **v.23** T⁺: ο εαν ειπη, V: ∅. **v.24** T⁺: αν προσευχομενοι, V: προσευχεσθε και. **v.24** TKV: αιτεισθε, M: αιτησθε. **v.24** T⁺: λαμβανετε, V: ελαβετε. **v.25** T⁺: στηκητε, V: στηκετε. **v.25** T: ειτι, KMV: ει τι. **v.26** T⁺: ει ... παραπτωματα υμων, V: ∅. **v.28** T⁺: λεγουσιν, V: ελεγον. **v.28** T⁺: και, V: η. **v.28** T⁺: την εξουσιαν ταυτην εδωκεν, V: εδωκεν την εξουσιαν ταυτην. **v.29** T⁺: αποκριθεις, V: ∅. **v.29** TK: καγω, M: και εγω, V: ∅. **v.30** T⁺: ιωαννου, V: το ιωαννου. **v.31** T⁺: ελογιζοντο, V: διελογιζοντο. **v.31** TK: διατι, MV: δια τι. **v.32** TK: αλλ εαν, M: αλλ, V: αλλα. **v.32** T⁺: λαον, V: οχλον. **v.32** T⁺: οτι οντως, V: οντως οτι. **v.33** T⁺: λεγουσιν τω ιησου, V: τω ιησου λεγουσιν. **v.33** T⁺: αποκριθεις, V: ∅.

Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν ἀμπελῶνα ἐφύ- **12**
 τευσεν ἄνθρωπος καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὥρυξεν ὑ-
 πολήνιον καὶ ὤκοδόμησεν πύργον καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωρ-
 γοῖς καὶ ἀπεδήμησεν. καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς **2**
 τῷ καιρῷ δοῦλον ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρ-
 ποῦ τοῦ ἀμπελῶνος. οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀ- **3**
 πέστειλαν κενόν. καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον **4**
 δοῦλον κάκεϊνον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν καὶ ἀπέ-
 στειλαν ἠτιμωμένον. καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλεν κάκεϊνον **5**
 ἀπέκτειναν καὶ πολλοὺς ἄλλους τοὺς μὲν δέροντες τοὺς δὲ
 ἀποκτείνοντες. ἔτι οὖν ἓνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ ἀ- **6**
 πέστειλεν καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον λέγων ὅτι ἐντρα-
 πήσονται τὸν υἱόν μου. ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς **7**
 ἑαυτοὺς ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος δεῦτε ἀποκτείνωμεν
 αὐτὸν καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. καὶ λαβόντες αὐτὸν **8**
 ἀπέκτειναν καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. τί οὖν ποιήσει **9**
 ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γε-
 ωργοὺς καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. οὐδὲ τὴν γραφὴν **10**
 ταύτην ἀνέγνωτε λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες
 οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. παρὰ κυρίου ἐγένετο **11**
 αὕτη καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. καὶ ἐζήτουν **12**
 αὐτὸν κρατῆσαι καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον ἔγνωσαν γὰρ ὅτι
 πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλ-
 θον. καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν φαρισαίων καὶ **13**
 τῶν ἡρωδιανῶν ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. οἱ δὲ ἐλθόντες **14**
 λέγουσιν αὐτῷ διδάσκαλε οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει
 σοι περὶ οὐδενὸς οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων
 ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις ἔξεστιν κῆν-
 σον καίσαρι δοῦναι ἢ οὐ. δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν ὁ δὲ εἰδὼς **15**
 αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς τί με πειράζετε φέρετέ μοι

12. v.1 T*: λεγειν, V: λαλειν. **v.1** T*: εφυτευσεν ανθρωπος, V: ανθρωπος εφυτευσεν. **v.1** T*: εξεδото, V: εξεδето. **v.2** T*: του καρπου, V: των καρπων. **v.3** T*: οι δε, V: και. **v.4** T*: λιθο-
 βολησαντες εκεφαλαιωσαν και απεστειλαν ητιμωμενον, V: εκεφαλιωσαν και ητιμασαν. **v.5** T*:
 παλιν, V: Ø. **v.5** T*: τους, V: ους. **v.5** TK: αποκτεινοντες, M: αποκτεινοντες, V: αποκτεινοντες.
v.6 T*: ουν, V: Ø. **v.6** T*: υιον εχων, V: ειχεν υιον. **v.6** T*: αυτου απεστειλεν και αυτον προς
 αυτους εσχατον, V: απεστειλεν αυτον εσχατον προς αυτους. **v.7** T*: ειπον προς εαυτους, V: προς
 εαυτους ειπαν. **v.8** T*: αυτον απεκτειναν και εξεβαλον, V: απεκτειναν αυτον και εξεβαλον αυτον.
v.14 T*: οι δε, V: και. **v.14** T*: κηνσον καισαρι δουναι, V: δουναι κηνσον καισαρι.

16 δηνάριον ἵνα ἴδω . οἱ δὲ ἤνεγκαν καὶ λέγει αὐτοῖς τίνος ἡ εἰ-
 17 κὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή οἱ δὲ εἶπὼν αὐτῷ καίσαρος . καὶ
 ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ἀπόδοτε τὰ καίσαρος καί-
 18 σαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ . καὶ
 ἔρχονται σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν
 19 μὴ εἶναι καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες . διδάσκαλε μωϋῆς
 ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλί-
 20 πῃ γυναῖκα καὶ τέκνα ὃ μὴ ἀφῇ ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ
 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐ-
 21 τοῦ . ἐπὶ ἀδελφοὶ ἦσαν καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα καὶ
 ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα . καὶ ὁ δεῦτερος ἔλαβεν
 αὐτὴν καὶ ἀπέθανεν καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκεν σπέρμα καὶ ὁ
 22 τρίτος ὡσαύτως . καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἐπτά καὶ οὐκ ἀφῆκαν
 23 σπέρμα ἐσχάτῃ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή . ἐν τῇ οὖν
 ἀναστάσει ὅταν ἀναστῶσιν τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή οἱ γὰρ ἐ-
 24 πτά ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν
 αὐτοῖς οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ
 25 τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ . ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν οὔτε
 γαμοῦσιν οὔτε γαμίδονται ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς
 26 οὐρανοῖς . περὶ δὲ τῶν νεκρῶν ὅτι ἐγείρονται οὐκ ἀνέγνωτε
 ἐν τῇ βίβλῳ μωϋέως ἐπὶ τῆς βάτου ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέ-
 γων ἐγὼ ὁ θεὸς ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ .
 27 οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ θεὸς ζώντων ὑμεῖς οὖν πο-
 28 λὺ πλανᾶσθε . καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων ἀκούσας
 αὐτῶν συζητούντων εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη ἐπηρώ-
 29 τησεν αὐτὸν ποία ἐστὶν πρώτη πασῶν ἐντολῇ . ὁ δὲ ἰησοῦς
 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν ἄκουε ἰσραὴλ

v.16 T*: ειπον, V: ειπαν. **v.17** T*: και αποκριθεις ο, V: ο δε. **v.17** T*: αποδοτε τα καισαρος, V: τα καισαρος αποδοτε. **v.17** T*: εθαυμασαν, V: εξεθαυμαζον. **v.18** T*: επηρωτησαν, V: επηρωτων. **v.19** T*: μωσης, V: μωυσης. **v.19** T*: τεκνα μη αφη, V: μη αφη τεκνον. **v.19** T*: αυτου, V: Ø. **v.20** TMV: επτα, K: επτα συν. **v.21** T*: και ουδε αυτος αφηκεν, V: μη καταλιπων. **v.22** T*: ελαβον αυτην οι επτα και, V: οι επτα. **v.22** T*: εσχατη, V: εσχατον. **v.22** T*: απεθανεν και η γυνη, V: και η γυνη απεθανεν. **v.23** TK: συν, MV: Ø. **v.24** T*: και αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυτοις, V: εφη αυτοις ο ιησους. **v.25** T*: γαμискονται, V: γαμιζονται. **v.25** T*: οι, V: Ø. **v.26** T*: μωσης, V: μωυσεως. **v.26** TK: της, MV: του. **v.26** T*: ως, V: πως. **v.26** E: ο, D: Ø. **v.26** T*: ο, V: [ο], BD: Ø. **v.26** T*: ο, V: [ο], BD: Ø. **v.27** T*: ο, V: Ø. **v.27** T*: θεος, V: Ø. **v.27** T*: υμεις συν, V: Ø. **v.28** T*: ειδως, V: ιδων. **v.28** T*: αυτοις απεκριθη, V: απεκριθη αυτοις. **v.28** TK: πρωτη πασων εντολη, M: πρωτη παντων εντολη, V: εντολη πρωτη παντων. **v.29** T*: ο δε ιησους απεκριθη αυτω, V: απεκριθη ο ιησους. **v.29** TK: πασων των εντολων, M: παντων των εντολων, V: εστιν.

κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν . καὶ ἀγαπήσεις κύριον 30
τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου
αὕτη ὁ πρώτη ἐντολή . καὶ ὁ δευτέρα ὁμοία αὕτη ἀγαπήσεις 31
τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν μείζων τούτων ἄλλη ἐντολή οὐκ
ἔστιν . καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς καλῶς διδάσκαλε ἐπὶ 32
ἀληθείας εἶπας ὅτι εἷς ἐστὶν θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλην
αὐτοῦ . καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης 33
τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος
καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν πλεόν ἐστιν πάντων
τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν . καὶ ὁ ἰησοῦς ἰδὼν αὐ- 34
τὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη εἶπεν αὐτῷ οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς
βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερω-
τῆσαι . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ 35
πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ χριστὸς υἱὸς ἐστὶν δαβὶδ .
αὐτὸς γὰρ δαβὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ εἶπεν ὁ κύριος 36
τῷ κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου . αὐτὸς ὅτι δαβὶδ λέγει αὐ- 37
τὸν κύριον καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶν καὶ ὁ πολὺς ὄχλος
ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως . καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ 38
βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περι-
πατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς . καὶ πρωτοκαθεδρίας 39
ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις . οἱ κα-
τεσθιόντες τὰς οἰκίας τῶν πτωχῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσ-
ευχόμενοι οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα . καὶ καθίσας 41
ὁ ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος
βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον καὶ πολλοὶ πλουῖοι ἔ-
βαλλον πολλὰ . καὶ ἔλθοῦσα μία χήρα πτωχή ἔβαλεν λεπτὰ 42
δύο ὅ ἐστιν κοδράντης . καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς 43
αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχή

v.30 T*: αὕτη πρώτη ἐντολή, V: Ø. **v.31** T*: καὶ δευτέρα ὁμοία, V: δευτέρα. **v.32** T*: εἶπας, V: εἶπες. **v.32** TK: θεός, MV: Ø. **v.33** T*: καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, V: Ø. **v.33** T*: πλείον, V: περισσότερον. **v.33** TK: τῶν, MV: Ø. **v.35** T*: ἐστὶν δαβὶδ, V: δαυὶδ ἐστὶν. **v.36** T*: γὰρ, V: Ø. **v.36** T*: δαβὶδ, V: δαυὶδ. **v.36** TKV: τῷ, M: Ø. **v.36** TKV: εἶπεν, M: λέγει. **v.36** T*: ο, V: Ø. **v.36** T*: ὑποπόδιον, V: υποκατω. **v.37** T*: οὖν, V: Ø. **v.37** T*: δαβὶδ, V: δαυὶδ. **v.37** T*: υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶν, V: αὐτοῦ ἐστὶν υἱός. **v.38** T*: ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, V: ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν. **v.40** T*: ληψονται, V: λημψονται. **v.41** T*: ο ἰησοῦς, V: Ø. **v.43** T*: λέγει, V: εἶπεν.

πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον .
 44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον αὕτη δὲ ἐκ
 τῆς ὑπερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν ὅλον τὸν βίον
 αὐτῆς .

13 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει αὐτῷ εἰς
 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ διδάσκαλε ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποτα-
 2 παὶ οἰκοδομαί . καὶ ὁ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ βλέπεις
 ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομὰς οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ὅ ἐπὶ λίθῳ
 3 ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ . καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν
 ἑλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν πέτρος
 4 καὶ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης καὶ ἀνδρέας . εἶπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα
 ἔσται καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖ-
 5 σθαι . ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς ἤρξατο λέγειν βλέπετε
 6 μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ . πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνό-
 ματί μου λέγοντες ὅτι ἐγὼ εἰμι καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν .
 7 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων μὴ θροεῖ-
 8 σθε δεῖ γὰρ γενέσθαι ἀλλ' οὕτω τὸ τέλος . ἐγερθήσεται γὰρ
 ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν καὶ ἔσονται σει-
 σμοὶ κατὰ τόπους καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαὶ ἀρχαὶ ὥ-
 9 δύνων ταῦτα . βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς παραδώσουσιν γὰρ
 ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγε-
 μόνων καὶ βασιλέων ὁταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον
 10 αὐτοῖς . καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ
 11 εὐαγγέλιον . ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες μὴ προ-
 μεριμνᾶτε τί λαλήσητε μηδὲ μελετᾶτε ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν
 ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τοῦτο λαλεῖτε οὐ γὰρ ἔστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες
 12 ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον . παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν
 εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ
 13 γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς . καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑ-
 πὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὕτως

v.43 T^{*}: βεβληκεν, V: εβαλεν. **v.43** TK: βαλοντων, MV: βαλλοντων. **13. v.2** T^{*}: ἀποκριθεις, V: ∅. **v.2** T^{*}: λιθος επι λιθω, V: ωδε λιθος επι λιθον. **v.3** T^{*}: επιρωτων, V: επιρωτα. **v.4** T^{*}: ειπε, V: ειπον. **v.4** T^{*}: παντα ταυτα συντελεισθαι, V: ταυτα συντελεισθαι παντα. **v.5** T^{*}: ἀποκριθεις αυτοις ηρξατο λεγειν, V: ηρξατο λεγειν αυτοις. **v.6** T^{*}: γαρ, V: ∅. **v.7** T^{*}: γαρ, V: ∅. **v.8** T^{*}: επι, V: επι. **v.8** T^{*}: και, V: ∅. **v.8** T^{*}: και, V: ∅. **v.8** T^{*}: και ταραχαι αρχαι, V: αρχη. **v.9** T^{*}: γαρ, V: ∅. **v.9** TMV: σταθησεσθε, K: αχθησεσθε. **v.10** T^{*}: δει πρωτον, V: πρωτον δει. **v.11** T^{*}: οταν δε αγαγωσιν, V: και οταν αγωσιν. **v.11** T^{*}: μηδε μελετατε, V: ∅. **v.12** T^{*}: παραδωσει δε, V: και παραδωσει.

σωθήσεται. ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ^ο 14
 ῥηθὲν ὑπὸ δανιὴλ τοῦ προφήτου ἐστὸς ὅπου οὐ δεῖ ὁ ἀναγι-
 νώσκων νοεῖν τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη.
 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω εἰς^ο τὴν οἰκίαν μηδὲ εἰς- 15
 ελθέτω ἄραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ. καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὧν 16
 μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. οὐαὶ 17
 δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις
 ταῖς ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν 18
 χειμῶνος. ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψεις οἷα οὐ γέ- 19
 γονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἧς ἔκτισεν ὁ θεὸς ἕως τοῦ
 νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ κύριος^ο ἐκολόβωσεν τὰς 20
 ἡμέρας οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς
 οὓς ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν 21
 εἴπῃ ἰδοὺ ὧδε ὁ χριστὸς ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ μὴ πιστεύετε. ἐγερθή- 22
 σονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσιν
 σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν εἰ δυνατόν καὶ τοὺς 23
 ἐκλεκτοὺς. ὑμεῖς δὲ βλέπετε ἰδοὺ προεῖρηκα ὑμῖν πάντα. 24
 ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥ- 24
 λιος σκοτισθήσεται καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς.
 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες καὶ αἱ δυ- 25
 νάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. καὶ τότε ὄψονται 26
 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνά-
 μεως πολλῆς καὶ δόξης. καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους 27
 αὐτοῦ καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσά-
 ρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. ἀπὸ δὲ τῆς 28
 συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν ὅταν αὐτῆς^ο ἤδη ὁ κλάδος ἀ-
 παλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ 29
 θέρος ἐστίν. οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ταῦτα^ο ἴδητε γινόμενα γι- 29
 νώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ 30
 μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ πάντα^ο ταῦτα γένηται.

v.14 T^ο: το ρηθεν υπο δανιηλ του προφητου, V: ∅. **v.14** T: εστος, MK: εσως, V: εστηκοτα.
v.14 E: νοειτω, D: νοειτω τι αναγιγνωσκει. **v.15** T^ο: εις την οικιαν, V: ∅. **v.15** T^ο: εισελθετω, V:
 εισελθατω. **v.16** T^ο: ων, V: ∅. **v.18** T^ο: γενηται η φυγη υμων χειμωνος, V: γενηται χειμωνος,
 D: χειμωνος γενωνται. **v.19** T^ο: ης, V: ην. **v.20** T^ο: κυριος εκολοβωσεν, V: εκολοβωσεν κυριος.
v.21 T^ο: ιδου, V: ιδε. **v.21** T^ο: η ιδου, V: ιδε. **v.21** TK: πιστευσητε, MV: πιστευετε. **v.22** T^ο:
 και, V: ∅. **v.23** T^ο: ιδου, V: ∅. **v.24** T^ο: αλλ, V: αλλα. **v.25** T^ο: του ουρανου εσονται
 εκπιπτοντες, V: εσονται εκ του ουρανου πιπτοντες. **v.27** T^ο: αυτου, V: ∅. **v.28** T^ο: αυτης
 ηδη ο κλαδος, V: ηδη ο κλαδος αυτης. **v.29** T^ο: ταυτα ιδητε, V: ιδητε ταυτα. **v.30** T^ο: παντα
 ταυτα, V: ταυτα παντα.

31 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ
 32 παρέλθωσιν. περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐ-
 δεῖς οἶδεν οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱὸς εἰ μὴ
 33 ὁ πατήρ. βλέπετε ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε οὐκ οἴδατε
 34 γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἔστιν. ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείς τὴν
 οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δούς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν καὶ
 ἐκάστω τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγο-
 35 ρῇ. γρηγορεῖτε οὖν οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας
 36 ἔρχεται ὅψε' ἢ μεσονυκτίου ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ. μὴ
 37 ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρη ὑμᾶς καθεύδοντας. ἃ δὲ ὑμῖν λέγω
 πᾶσιν λέγω γρηγορεῖτε.

14 Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας καὶ ἐζή-
 2 τήσαντες ἀποκτείνωσιν. ἔλεγον δὲ μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ μήποτε
 3 θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ. καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν βηθανίᾳ ἐν τῇ
 οἰκίᾳ σίμωνος τοῦ λεπροῦ κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνή
 ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς καὶ
 συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφα-
 4 λῆς. ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς καὶ λέγον-
 5 τες εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν. ἡδύνατο γὰρ
 τοῦτο πρᾶθῃναι ἐπάνω τριακοσίωv δηναρίων καὶ δοθῆναι
 6 τοῖς πτωχοῖς καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν ἅ-
 φετε αὐτὴν τί αὐτῇ κόπους παρέχετε καλὸν ἔργον εἰργάσατο
 7 εἰς ἐμέ. πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν καὶ
 ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
 8 ἔχετε. ὃ εἶχεν αὕτη ἐποίησεν προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ
 9 σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅπου ἂν κηρυ-
 χθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ ὃ ἐποίη-
 10 σεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. καὶ ὁ ἰούδας

v.31 TKV: παρελευσονται, M: παρελευσεται. **v.31** T*: παρελθωσιν, V: παρελευσονται.
v.32 TK: και της, M: η, V: η της. **v.32** T*: οι, V: ∅. **v.33** T*: και προσευχεσθε, V: ∅.
v.34 T*: και, V: ∅. **v.35** T*: οψε η μεσονυκτιου, V: η οψε η μεσονυκτιον. **v.37** T*: α, V:
ο. **14. v.2** T*: δε, V: γαρ. **v.2** T*: θορυβος εσται, V: εσται θορυβος. **v.3** T*: και, V: ∅.
v.3 T*: το, V: την. **v.3** T*: κατα, V: ∅. **v.4** T*: και λεγοντες, V: ∅. **v.5** T*: τουτο, V:
τουτο το μυρον. **v.5** T*: τριακοσιων δηναριων, V: δηναριων τριακοσιων. **v.6** T*: ειργασατο,
V: ηργασατο. **v.6** TK: εις εμε, MV: εν εμοι. **v.7** T*: αυτους, V: αυτοις. **v.8** TK: ειχεν αυτη,
M: εσχεν αυτη, V: εσχεν. **v.8** T*: μου το σωμα, V: το σωμα μου. **v.9** TK: αμην, MV: αμην
δε. **v.9** TK: αν, MV: εαν. **v.9** T*: τουτο, V: ∅. **v.10** T*: ο ιουδας ο ισκαριωτης, V: ιουδας
ισκαριωθ ο.

ὁ ἰσκαριώτης εἷς τῶν δώδεκα ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς
 ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ 11
 ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι καὶ ἐζήτηι πῶς εὐκαί-
 ρως αὐτὸν παραδῷ. καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων ὅτε τὸ 12
 πάσχα ἔθυον λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ποῦ θέλεις ἀ-
 πελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα. καὶ ἀποστέλλει 13
 δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς ὑπάγετε εἰς τὴν πό-
 λιν καὶ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων
 ἀκολουθήσατε αὐτῷ. καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἴκο- 14
 δεσποτῇ ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει ποῦ ἐστὶν τὸ καταλυμὰ ὅπου
 τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω. καὶ αὐτὸς ὑμῖν δεῖ- 15
 ξει ἀνώγειον μέγα ἐστρωμένον ἑτοιμον ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν.
 καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ 16
 εὑρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. καὶ ὁ- 17
 ψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. καὶ ἀνακειμένων 18
 αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων εἶπεν ὁ ἰησοῦς ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς
 ἐξ ὑμῶν παραδώσει με ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. οἱ δὲ ἥρξαντο 19
 λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς καθ' εἷς μὴ τι ἐγὼ καὶ ἄλλος
 μὴ τι ἐγώ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς εἷς ἐκ τῶν δώδεκα 20
 ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ 21
 ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ οὐαὶ δὲ τῷ
 ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται
 καλὸν ἢν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. καὶ 22
 ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ὁ ἰησοῦς ἄρτον εὐλογήσας ἐκλα-
 σεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν λάβετε φάγετε τοῦτο ἐστὶν 23
 τὸ σῶμά μου. καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν 24
 αὐτοῖς καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. καὶ εἶπεν αὐτοῖς τοῦτο 25
 ἐστὶν τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν
 ἐκχυνόμενον. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ

v.10 T^a: παραδω αυτον, V: αυτον παραδοι. **v.11** T^a: ευκαιρως αυτον παραδω, V: αυτον ευκαιρως παραδοι. **v.12** TKV: ετοιμασωμεν, M: ετοιμασσομεν. **v.14** T^a: καταλυμα, V: καταλυμα μου. **v.15** T^a: ανωγειον, V: αναγαιον. **v.15** T^a: εκει, V: και εκει. **v.16** T^a: αυτου, V: Ø. **v.18** T^a: ειπεν ο ιησους, V: ο ιησους ειπεν. **v.19** T^a: οι δε, V: Ø. **v.19** TK: καθ εις μη τι εγω και αλλος μη τι, M: καθ εις μητι εγω και αλλος μητι, V: κατα εις μητι. **v.20** T^a: αποκριθεις, V: Ø. **v.20** T^a: εκ, V: Ø. **v.21** T^a: ο, V: οτι ο. **v.21** T^a: ην, V: Ø. **v.22** T^a: ο ιησους, V: Ø. **v.22** T^a: φαγετε, V: Ø. **v.23** T^a: το, V: Ø. **v.24** T^a: το της καινης, V: της. **v.24** T^a: περι πολλων εκχυνομενον, V: εκχυννομενον υπερ πολλων. **v.25** E: ουκετι ου μη πιω, NC: ου μη πιω, D: ου μη προσθω πειν, F: ουκετι ου μη προσθωμεν πειν.

γεννήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐ-
 26 τὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ . καὶ ὑμνήσαντες
 27 ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν . καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς
 ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν° ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ ὅτι
 γέγραπται πατάξω τὸν ποιμένα καὶ διασκορπισθήσεται° τὰ
 28 πρόβατα . ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν
 29 γαλιλαίαν . ὁ δὲ πέτρος ἔφη αὐτῷ καί° εἰ πάντες σκανδαλι-
 30 σθήσονται ἀλλ' οὐκ ἐγώ . καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἀμὴν λέγω
 σοι ὅτι σήμερον ἐν° τῇ νυκτὶ ταύτῃ πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῇ-
 31 σαι τρεῖς ἀπαρνήσῃ° με . ὁ δὲ ἐκ° περισσοῦ ἔλεγεν μᾶλλον ἐάν
 με° δέῃ συναποθανεῖν σοι οὐ μή σε ἀπαρνήσῃμαι ὡσαύτως
 32 δὲ καὶ πάντες ἔλεγον . καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα
 γεθσημανῆ καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καθίσατε ὧδε ἕως
 33 προσεύξωμαι . καὶ παραλαμβάνει τὸν πέτρον καὶ τὸν ἰάκω-
 βον καὶ ἰωάννην μεθ° ἑαυτοῦ καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ
 34 ἀδημονεῖν . καὶ λέγει αὐτοῖς περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου
 35 ἕως θανάτου μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε . καὶ προέλθων μι-
 κρόν ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν
 36 παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα . καὶ ἔλεγεν ἄββᾶ ὁ πατὴρ πάντα
 δυνατά σοι παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ'° ἐμοῦ τοῦτο ἀλλ' οὐ τί
 37 ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ . καὶ ἔρχεται καὶ εὕρισκει αὐτοὺς κα-
 θεύδοντας καὶ λέγει τῷ πέτρῳ σίμων καθεύδεις οὐκ ἴσχυσας
 38 μίαν ὥραν γρηγορῆσαι . γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ
 εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμὸν τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἡ δὲ σὰρξ
 39 ἀσθενής . καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον
 40 εἰπὼν . καὶ ὑποστρέψας° εὔρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας
 ἦσαν γὰρ οἱ° ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βεβαρημένοι καὶ οὐκ ᾔδει-
 41 σαν τί αὐτῷ° ἀποκριθῶσιν . καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει

v.25 TK: γεννηματος, MV: γεννηματος. **v.27** T^a: εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη, V: Ø. **v.27** T^a: διασκορπισθησεται τα προβατα, V: τα προβατα διασκορπισθησονται. **v.29** T^a: και ει, V: ει και. **v.30** TK: οτι, MV: οτι συ. **v.30** T^a: εν τη νυκτι ταυτη, V: ταυτη τη νυκτι. **v.30** T^a: απαρνηση με, V: με απαρνηση. **v.31** T^a: εκ περισσου ελεγεν μαλλον, V: εκπερισσως ελαλει. **v.31** T^a: με δεη, V: δεη με. **v.31** TKV: απαρνησμαι, M: απαρνησωμαι. **v.32** T^a: γεθσημανη, V: γεθσημανι. **v.33** TK: τον, M: Ø, V: [τον]. **v.33** T^a: ιωαννην, V: [τον] ιωαννην. **v.33** T^a: μεθ εαυτου, V: μετ αυτου. **v.35** TKV: προελθων, M: προσελθων. **v.35** T^a: επεσεν, V: επιπτεν. **v.36** T^a: απ εμου τουτο, V: τουτο απ εμου. **v.38** T^a: εισελθητε, V: ελθητε. **v.40** T^a: υποστρεψας ευρεν αυτους παλιν, V: παλιν ελθων ευρεν αυτους. **v.40** T^a: οι οφθαλμοι αυτων βεβαρημενοι, V: αυτων οι οφθαλμοι καταβαρυνομενοι. **v.40** T^a: αυτω αποκριθωσιν, V: αποκριθωσιν αυτω.

αὐτοῖς καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε^ο ἀπέχει ἤλθεν
 ἡ ὥρα ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χει-
 ρας τῶν ἁμαρτωλῶν . ἐγείρεσθε ἄγωμεν ἰδοὺ ὁ παραδιδούς 42
 με ἤγγικεν . καὶ εὐθέως ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται ἰ- 43
 σούδας εἷς ὢν τῶν δώδεκα καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολλὺς μετὰ
 μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμμα-
 τέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων . δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν 44
 σύσσημον αὐτοῖς λέγων ὃν ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν κρατήσατε
 αὐτὸν καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς . καὶ ἐλθὼν εὐθέως προσελ- 45
 θὼν αὐτῷ λέγει ῥαββὶ ῥαββὶ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν . οἱ δὲ 46
 ἐπέβαλον ἐπ' αὐτόν τὰς χειρας αὐτῶν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν .
 εἷς δὲ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαι- 47
 σεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον .
 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθετε 48
 μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με . καθ' ἡμέραν ἤμην 49
 πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με ἀλλ'
 ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί . καὶ ἀφέντες αὐτόν πάντες^ο ἔφυ- 50
 γον . καὶ εἷς^ο τις νεανίσκος ἠκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος 51
 σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ καὶ κρατοῦσιν αὐτόν οἱ^ο νεανίσκοι . ὁ δὲ 52
 καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν . καὶ ἀπή- 53
 γαγον τὸν ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα καὶ συνέρχονται αὐτῷ
 πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ^ο πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς .
 καὶ ὁ πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς 54
 τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑ-
 πηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς . οἱ δὲ ἀρχιερεῖς 55
 καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς
 τὸ θανατῶσαι αὐτόν καὶ οὐχ εὑρίσκον . πολλοὶ γὰρ ἐψευδο- 56
 μαρτύρουν κατ' αὐτοῦ καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν . καὶ 57
 τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες . ὅτι 58
 ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν

v.41 TKV: το, M: Ø. **v.41** E: αναπαυεσθε απεχει ηλθεν η ωρα, D: αναπαεσθαι απεχει το τελος και η ωρα. **v.41** E: παραδιδοται, D: παραδιδοτε. **v.43** T*: ευθεως, V: ευθυς. **v.43** T*: ων, V: Ø. **v.43** T*: πολυς, V: Ø. **v.44** T*: απαγαγετε, V: απαγετε. **v.45** T*: ευθεως, V: ευθυς. **v.45** TKV: λεγει, M: λεγει αυτω. **v.45** T*: ραββι, V: Ø. **v.46** T*: επι αυτον, V: Ø. **v.46** T*: αυτων, V: αυτω. **v.47** T*: ωτιον, V: ωταριον. **v.48** T*: εξηλθετε, V: εξηλατε. **v.50** T*: παντες εφυγον, V: εφυγον παντες. **v.51** T*: εις τις νεανισκος, V: νεανισκος τις. **v.51** TK: ηκολουθει, M: ηκολουθησεν, V: συνηκολουθει. **v.51** T*: οι νεανισκοι, V: Ø. **v.52** T*: απ αυτων, V: Ø. **v.53** T*: αυτω, V: Ø. **v.53** E: οι πρεσβυτεροι και οι γραμματεις, D: γραμματεις και πρεσβυτεροι. **v.55** T*: ευρισκον, V: ηυρισκον.

τοῦτον τὸν χειροποιήτον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχει-
 59 ροποιήτον οἰκοδομήσω . καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία
 60 αὐτῶν . καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον ἐπηρώτησεν
 τὸν ἰησοῦν λέγων οὐκ ἀποκρίνη οὐδὲν τί οὗτοί σου κατα-
 61 μαρτυροῦσιν . ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐδὲν^ο ἀπεκρίνατο πάλιν ὁ
 ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ
 62 υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ . ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν ἐγὼ εἰμι καὶ ὄψεσθε
 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον^ο ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως
 63 καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ . ὁ δὲ ἀρχιε-
 ρεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν
 64 μαρτύρων . ἡκούσατε τῆς βλασφημίας τί ὑμῖν φαίνεται οἱ δὲ
 65 πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι^ο ἔνοχον θανάτου . καὶ ἤρξαν-
 τό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν τὸ^ο πρόσωπον αὐ-
 τοῦ καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ προφήτευσον καὶ οἱ
 66 ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλλον . καὶ ὄντος τοῦ πέτρου
 ἐν^ο τῇ αὐλῇ κάτω ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως .
 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέ-
 68 γει καὶ σὺ μετὰ τοῦ ναζαρηνοῦ ἰησοῦ^ο ἦσθα . ὁ δὲ ἡρνήσατο
 λέγων οὐκ οἶδα οὐδὲ ἐπίσταμαι τί^ο σὺ λέγεις καὶ ἐξηλθεν ἔξω
 69 εἰς τὸ προαύλιον καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν . καὶ ἡ παιδίσκη
 ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν^ο ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν ὅτι οὗ-
 70 τος ἐξ αὐτῶν ἐστιν . ὁ δὲ πάλιν ἡρνεῖτο καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν
 οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ πέτρῳ ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ καὶ γὰρ
 71 γαλιλαῖος εἶ καὶ^ο ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει . ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθε-
 ματίζειν καὶ ὁμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν
 72 λέγετε . καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν καὶ ἀνεμνήσθη
 ὁ πέτρος τοῦ^ο ῥήματος οὗ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὅτι πρὶν ἀλέ-
 κτορα φωνῆσαι δις ἀπαρνήσῃ^ο με τρίς καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν .

15 Καὶ εὐθέως^ο ἐπὶ τὸ πρῶτ^ο συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρ-
 χιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ ὅλον τὸ

v.60 TK: το, MV: ∅. **v.61** T^o: ουδεν απεκρινατο, V: ουκ απεκρινατο ουδεν. **v.62** TK: καθη-
 μενον εκ δεξιων, MV: εκ δεξιων καθημενον. **v.64** T^o: ειναι ενοχον, V: ενοχον ειναι. **v.65** T^o:
 το προσωπον αυτου, V: αυτου το προσωπον. **v.65** T^o: εβαλλον, V: ελαβον. **v.66** T^o: εν τη αυλη
 κατω, V: κατω εν τη αυλη. **v.67** T^o: ιησου ησθα, V: ησθα του ιησου. **v.68** T^o: ουκ, V: ουτε.
v.68 TK: ουδε, MV: ουτε. **v.68** T^o: τι συ, V: συ τι. **v.69** T^o: παλιν ηρξατο, V: ηρξατο παλιν.
v.69 T^o: παρεστηκοσιν, V: παρεστωσιν. **v.70** T^o: και η λαλια σου ομοιαζει, V: ∅. **v.71** TK:
 ομνυειν, MV: ομνυναι. **v.72** T^o: και, V: και ευθυς. **v.72** TK: του ρηματος ου, M: το ρημα ο,
 V: το ρημα ως. **v.72** T^o: απαρνηση με τρις, V: τρις με απαρνηση. **15. v.1** T^o: ευθεως επι το,
 V: ευθυς.

συνέδριον δήσαντες τὸν ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν τῷ
 πιλάτῳ . καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ πιλάτος σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς 2
 τῶν ἰουδαίων ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· αὐτῷ σὺ λέγεις . καὶ 3
 κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πόλλά . ὁ δὲ πιλάτος πάλιν 4
 ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων οὐκ ἀποκρίνη οὐδὲν ἵδε πόσα σου
 καταμάρτυροῦσιν . ὁ δὲ ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη ὥστε 5
 θαυμάζειν τὸν πιλάτον . κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἓνα 6
 δέσμιον ὃνπερ ᾔητοῦντο . ἦν δὲ ὁ λεγόμενος βααραβᾶς με- 7
 τὰ τῶν οὐστασιαστῶν δεδεμένος οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον
 πεποιήκεισαν . καὶ ἀναβώσας ὁ ὄχλος ᾗρξαστο αἰτεῖσθαι κα- 8
 θὼς αἰεὶ ἐποίει αὐτοῖς . ὁ δὲ πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων 9
 θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων . ἐγίνωσκεν 10
 γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς . οἱ 11
 δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν βααραβᾶν ἀ-
 πολύσῃ αὐτοῖς . ὁ δὲ πιλάτος ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς 12
 τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε βασιλέα τῶν ἰουδαίων . οἱ δὲ 13
 πάλιν ἔκραζαν σταύρωσον αὐτόν . ὁ δὲ πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς 14
 τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οἱ δὲ περισσοῦτέρως ἔκραζαν σταύ-
 ρωσον αὐτόν . ὁ δὲ πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν 15
 ποιῆσαι ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν βααραβᾶν καὶ παρέδωκεν τὸν ἰ-
 ησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ . οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγα- 16
 γον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς ὃ ἐστιν πραιτώριον καὶ συγκαλοῦσιν
 ὅλην τὴν σπεῖραν . καὶ ἐνδύουσιν αὐτόν πορφύραν καὶ περι- 17
 τιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον . καὶ ᾗρξαντο 18
 ἀσπάζεσθαι αὐτόν χαῖρε βασιλεῦ τῶν ἰουδαίων . καὶ ἔτυπον 19
 αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυσαν αὐτῷ καὶ τιθέντες
 τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ . καὶ ὅτε ἐνέπαιζαν αὐτῷ ἐξέ- 20
 δυσαν αὐτόν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτόν τὰ ἱμάτια τὰ
 ἴδια καὶ ἐξάγουσιν αὐτόν ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν . καὶ ἀγγα- 21
 ρεύουσιν παράγοντά τινα σίμωνα κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ’
 ἀγροῦ τὸν πατέρα ἀλεξάνδρου καὶ ρούφου ἵνα ἄρῃ τὸν σταυ-

v.1 T^{*}: τῷ, V: Ø. **v.2** T^{*}: εἶπεν αὐτῷ, V: αὐτῷ λέγει. **v.3** TMV: πολλὰ, K: πολλὰ αὐτοῦς δε οὐδεν ἀπεκρίνατο. **v.4** T^{*}: ἐπηρώτησεν, V: ἐπηρώτα. **v.4** T^{*}: καταμάρτυρουσιν, V: κατηγόρουσιν. **v.6** T^{*}: ὄνπερ ἦτοῦντο, V: ὄν παρητοῦντο. **v.7** T^{*}: οὐστασιαστών, V: στασιαστών. **v.8** T^{*}: ἀναβώσας, V: ἀναβάς. **v.8** T^{*}: αἰε, V: Ø. **v.12** T^{*}: ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν, V: πάλιν ἀποκριθεὶς ἐλεγεν. **v.12** T^{*}: βασιλεα, V: τὸν βασιλεα. **v.14** T^{*}: κακὸν ἐποίησεν, V: ἐποίησεν κακὸν. **v.14** T^{*}: περισσοτέρως, V: περισσῶς. **v.17** T^{*}: ἐνδύουσιν, V: ἐνδιδύσκουσιν. **v.18** TKV: βασιλεῦ, M: ὁ βασιλεῦς. **v.20** T^{*}: τὰ ἴδια, V: αὐτοῦ.

22 ρὸν αὐτοῦ . καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ γολγοθᾶ τόπον ὃ ἐστὶν
 23 μεθερμηνευόμενον κρανίου τόπος . καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν
 24 ἐσφυρτισμένον οἶνον ὃ δὲ οὐκ ἔλαβεν . καὶ σταυρώσαντες
 αὐτὸν διεμέριζον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐ-
 25, 26 τὰ τίς τί ἄρη . ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν . καὶ
 ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη ὁ βασιλεὺς
 27 τῶν ἰουδαίων . καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο ληστὰς ἓνα ἐκ
 28 δεξιῶν καὶ ἓνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ . καὶ ὁ πληρώθη ἡ γραφή
 29 ἡ λέγουσα καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη . καὶ οἱ παραπορευό-
 μενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινουντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ
 λέγοντες οὐὰ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν ὅ τρισὶν ἡμέραις
 30 οἰκοδομῶν . σῶσον σεαυτὸν καὶ ὁ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ .
 31 ὁμοίως δὲ ὁ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ
 τῶν γραμματέων ἔλεγον ἄλλους ἔσωσεν ἑαυτὸν οὐ δύναται
 32 σῶσαι . ὁ χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ
 τοῦ σταυροῦ ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν καὶ οἱ συνεσταυ-
 33 ρωμένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν . γενομένης δὲ ὥρας ἑκτης
 34 σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐννάτης . καὶ τῇ
 ὥρᾳ τῇ ἐννάτῃ ἐβόησεν ὁ ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων ἐλω-
 ῖ ἐλωῖ λαμῖα σαβαχθανὶ ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον ὁ θεὸς
 35 μου ὁ θεὸς μου εἰς τί με ὁ ἐγκατέλιπες . καὶ τινες τῶν παρε-
 36 στηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ἰδοὺ ἡλίαν φωνεῖ . δραμὼν δὲ
 εἷς καὶ γεμίσας σπὸγγον ὄξους περιθείς τε καλάμῳ ἐπότιζεν
 αὐτὸν λέγων ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται ἡλίας καθελεῖν αὐτόν .
 37, 38 ὁ δὲ ἰησοῦς ἀφείς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν . καὶ τὸ κα-
 ταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω .
 39 ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕ-
 τως κῆρυξ ἐξέπνευσεν εἶπεν ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς
 40 ἦν θεοῦ . ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι ἐν

v.22 T*: γολγοθα, V: τον γολγοθαν. **v.23** T*: πειν, V: Ø. **v.23** T*: ο, V: ος. **v.24** T*: σταυρώσαντες, V: σταυρουσιν. **v.24** TK: διεμερίζον, M: διαμερίζονται, V: και διαμερίζονται. **v.28** T*: και ... ελογισθη, V: Ø. **v.29** T*: εν τρισιν ημεραις οικοδομων, V: οικοδομων εν τρισιν ημεραις. **v.30** T*: και καταβα, V: καταβας. **v.31** TK: δε, MV: Ø. **v.32** T*: του, V: Ø. **v.32** TKV: πιστευσωμεν, M: πιστευσωμεν αυτω. **v.32** T*: αυτω, V: συν αυτω. **v.33** T*: γενομένης δε, V: και γενομένης. **v.33** TK: εννατης, MV: ενατης. **v.34** TK: ωρα τη εννατη, M: ωρα τη ενατη, V: ενατη ωρα. **v.34** T*: λεγων, V: Ø. **v.34** TK: λαμμα, M: λιμα, V: λεμα. **v.34** T*: με εγκατελιπες, V: εγκατελιπες με. **v.35** T*: ιδου, V: ιδε. **v.36** T*: εις, V: τις. **v.36** T*: τε, V: Ø. **v.38** T*: απο, V: απ. **v.39** T*: κρηξας, V: Ø. **v.39** T*: ο ανθρωπος ουτος υιος την θεου, V: ουτος ο ανθρωπος υιος θεου ην.

αἷς ἦν καὶ μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου
 τοῦ μικροῦ καὶ ἰωῶνῃ μήτηρ καὶ σαλώμη . αἱ καὶ ὅτε ἦν ἐν 41
 τῇ γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ καὶ ἄλ-
 λαι πολλαὶ αἱ συναναβαῖσαι αὐτῷ εἰς ἱεροσόλυμα . καὶ ἤδη 42
 ὁψίας γενομένης ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ ὃ ἐστὶν προσάββατον .
 ἦλθεν ἰωσήφ ὁ ἀπὸ ἀριμαθαίας εὐσχήμων βουλευτὴς ὃς καὶ 43
 αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ τολμήσας
 εἰσελθεῖν πρὸς πῖλάτον καὶ ῥήτησατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ . ὁ δὲ 44
 πιλᾶτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκεν καὶ προσκαλεσάμενος
 τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πᾶλαι ἀπέθανεν . καὶ 45
 γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ ἰωσήφ .
 καὶ ἀγοράσας σινδόνα καὶ καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σιν- 46
 δόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ ἦν λελατομημένον
 ἐκ πέτρας καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνη-
 μείου . ἡ δὲ μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἰωῶνῃ ἐθεώρουν 47
 ποῦ τίθεται .

Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ **16**
 μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου καὶ σαλώμη ἠγόρασαν ἄρώματα ἵνα
 ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν . καὶ λίαν πρωτὴ τῆς ᾠῆς σαββά- 2
 των ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου . καὶ 3
 ἔλεγον πρὸς ἑαυτὰς τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς
 θύρας τοῦ μνημείου . καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀπο- 4
 κεύλισται ὁ λίθος ἦν γὰρ μέγας σφόδρα . καὶ εἰσελθοῦσαι 5
 εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς
 περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν καὶ ἐξεθαμβήθησαν . ὁ δὲ λέ- 6
 γει αὐταῖς μὴ ἐκθαμβεῖσθε ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν ναζαρηνὸν τὸν
 ἐσταυρωμένον ἠγέρθη οὐκ ἔστιν ὧδε ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθη-
 καν αὐτόν . ἀλλ' ὑπάγετε εἵπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ 7
 πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν ἐκεῖ αὐτὸν ὄψε-
 σθε καθὼς εἶπεν ὑμῖν . καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἔφυγον ἀπὸ τοῦ 8
 μνημείου εἶχεν δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις καὶ οὐδενὶ οὐ-

v.40 T^a: ἦν, V: ∅. **v.40** T^a: του, V: ∅. **v.40** T^a: ἰωση, V: ἰωσητος. **v.41** T^a: καὶ, V: ∅.
v.43 T^a: ἦλθεν, V: ἐλθων. **v.43** T^a: πιλaton, V: τον πιλaton. **v.44** E: παλαι, D: ἡδη. **v.45** T^a:
 σωμα, V: πωμα. **v.46** T^a: καὶ, V: ∅. **v.46** T^a: κατεθηκεν, V: εθηκεν. **v.47** T^a: ἰωση, V: ἡ
 ἰωσητος. **v.47** T^a: τιθεται, V: τεθειται. **16. v.1** TK: ἡ του, M: ∅, V: ἡ [του]. **v.2** T^a: της
 μιας, V: τη μια των. **v.7** T^a: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.8** TK: ταχυ, MV: ∅. **v.8** T^a: δε, V: γαρ.

- 9 δὲν εἰπὼν ἐφοβοῦντο γάρ • ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτη σαββάτου
 ἐφάνη πρῶτον μαρία τῇ μαγδαληνῇ ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἐπτά
 10 δαιμόνια • ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γε-
 11 νομένοις πενθοῦσιν καὶ κλαίουσιν • κάκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι
 12 ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν • μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν
 ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ πορευο-
 13 μένοις εἰς ἀγρόν • κάκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοι-
 14 ποῖς οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν • ὕστερον ἄνακειμένοις αὐτοῖς
 τοῖς ἑνδεκα ἐφανερώθη καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ
 15 ἐπίστευσαν • καὶ ὁ εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅ-
 16 παντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει • ὁ πιστεύσας
 καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται •
 17 σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσιν ταῦτα παρακολουθήσει ἐν τῷ ὀ-
 νόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν γλώσσαις λαλήσουσιν και-
 18 ναῖς • ὅφεις ἄροῦσιν κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς
 βλάβῃ ἐπὶ ἁρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν καὶ καλῶς ἔξου-
 19 σιν • ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήφθη εἰς
 20 τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ • ἐκεῖνοι δὲ ἐξ-
 ελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ
 τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων
 ἀμήν •

v.8 T*: ειπον, V: ειπαν. **v.8 T***: γαρ, V: γαρ [παντα δε τα παρηγγελμενα τοις περι τον πετρον συντομῶς εξηγγειλαν μετα δε ταυτα και αυτος ο ιησους απο ανατολης και αχρι δυσσεως εξαπεστειλεν δι αυτων το ιερον και αφθαρτον κηρυγμα της αιωνιου σωτηριας αμην]. **v.9 T***: αφ, V: παρ.
v.14 T*: υστερον, V: υστερον [δε]. **v.15 E**: και ειπεν αυτοις, F: κάκεῖνοι ἀπελογοῦντο λέγοντες ὅτι ὁ αἰὼν οὗτος τῆς ἀνομίας καὶ τῆς ἀπιστίας ὑπὸ τὸν σατανᾶν ἐστιν, ὁ μὴ ἔδωκεν τὰ ὑπὸ τῶν πνευμάτων ἀκάθαρτα τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ καταλαβέσθαι δύναμιν· διὰ τοῦτο ἀποκάλυψον σοὶ τὴν δικαιοσύνην ἡδῆ. ἐκεῖνοι ἔλεγον τῷ χριστῷ, καὶ ὁ χριστὸς ἐκείνοις προσέλεγεν ὅτι πεπληρωται ὁ ὅρος τῶν ἐτῶν τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ, ἀλλὰ ἐγγίζει ἄλλα δεινὰ καὶ ὑπὲρ ὧν ἐγὼ ἁμαρτησάντων παρεδόθην εἰς θάνατον ἵνα ὑποστρέψωσιν εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ μηκέτι ἁμαρτήσωσιν· ἵνα τὴν ἐν τῷ οὐρανῷ πνευματικὴν καὶ ἀφθαρτον τῆς δικαιοσύνης δόξαν κληρονομήσωσιν. ἀλλά. **v.18 T***: οφεις, V: [και εν ταις χερσιν] οφεις. **v.18 TK**: βλαψει, MV: βλαψη. **v.19 T***: κυριος, V: κυριος ιησους. **v.19 T***: ανεληφθη, V: ανελημφθη. **v.20 T***: αμην, V: ∅.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ°

Ἐπειδὴ περ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν πε- 1
ρὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων . καθὼς πα- 2
ρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι
τοῦ λόγου . ἔδοξεν κάμοι παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν 3
ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γράψαι κράτιστε θεόφιλε . ἵνα ἐπιγνῶς 4
περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν . ἐγένετο ἐν ταῖς 5
ἡμέραις ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς ἰουδαίας ἱερεὺς τις ὀ-
νόματι ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας ἀβιά καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ 6
τῶν θυγατέρων ἀαρὼν καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐλισάβετ . ἦσαν 6
δὲ δίκαιοι ἀμφοτέρωθεν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πορευόμενοι ἐν πά-
σαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιομασίαις τοῦ κυρίου ἀμεμπτοί .
καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον καθότι ἡ ἐλισάβετ ἦν στεῖρα καὶ 7
ἀμφοτέρωθεν προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν . ἐγέ- 8
νετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας
αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ . κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχεν 9
τοῦ θυμιάσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου . καὶ πᾶν 10
τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυ-
μιάματος . ὦφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἐστὼς ἐκ δεξιῶν 11
τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος . καὶ ἐταράχθη ζαχαρίας 12
ιδὼν καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν . εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ 13
ἄγγελος μὴ φοβοῦ ζαχαρία διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου
καὶ ἡ γυνὴ σου ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν ὃοι καὶ καλέσεις τὸ ὄ-
νομα αὐτοῦ ἰωάννην . καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλίασις καὶ 14
πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται . ἔσται γὰρ μέγας 15
ἐνώπιον τοῦ κυρίου καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίνει καὶ
πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ .
καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν 16
αὐτῶν . καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι 17

Τ: ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ, Κ: ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, ΜV: ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. **1. v.5** T^o: του, V: Ø. **v.5** T^o: η γυνη αυτου, V: γυνη αυτω. **v.6** T^o: ενωπιον, V: εναντιον. **v.7** T^o: η ελισαβετ ην, V: ην η ελισαβετ, B: ην ελισαβετ. **v.9** E: κυριου, D: θεου. **v.10** TK: του λαου ην, ΜV: ην του λαου. **v.13** E: αγγελος, F: αγγελος κυριου. **v.13** E: σοι, D: Ø. **v.14** T^o: γεννησει, V: γενεσει. **v.15** T^o: του κυριου, V: [του] κυριου, NΑ: κυριου, F: του θεου. **v.15** E: εκ κοιλιας, F: εν κοιλια.

καὶ δυνάμει ἡλίου ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα
καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων ἐτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κα-
18 τεσκευασμένον. καὶ εἶπεν ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον κατὰ
τί γνώσομαι τοῦτο ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου
19 προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγε-
λος εἶπεν αὐτῷ ἐγὼ εἰμι γαβριήλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σε καὶ εὐαγγελίσασθαι
20 σοι ταῦτα. καὶ ἰδοὺ ἔση σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι
ἄχρι ἥς ἡμέρας γένηται ταῦτα ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς
21 λόγοις μου οἵτινες πληρῶθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. καὶ
ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν ζαχαρίαν καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρο-
22 νίζειν αὐτόν· ἐν τῷ ναῷ. ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι
αὐτοῖς καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ καὶ
23 αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς καὶ διέμενεν κωφός. καὶ ἐγένετο
ὥς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ ἀπῆλθεν
24 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλα-
βεν ἑλισάβητ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας
25 πέντε λέγουσα. ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέ-
26 ραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις. ἐν
δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος γαβριήλ ὑπὸ τοῦ
27 θεοῦ εἰς πόλιν τῆς γαλιλαίας ἧ' ὄνομα ναζαρέτ. πρὸς παρ-
θένον μνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα ἰωσήφ ἐξ οἴκου δαβὶδ
28 καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου μαριάμ. καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγ-
γελος πρὸς αὐτὴν εἶπεν χαῖρε κεχαριτωμένη ὁ κύριος μετὰ
29 σοῦ εὐλογημένη· σὺ ἐν γυναιξίν. ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη
ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς
30 οὗτος. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ μὴ φοβοῦ μαριάμ εὖρες
31 γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ
32 τέξῃ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν. οὗτος ἔσται
μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται καὶ δώσει αὐτῷ κύριος

v.17 E: προσελυσεται, B: προσελουσεται, F: προπορευσεται. **v.19** E: παρεστηκως, D: παρεστως.
v.20 E: πληρωθησονται, D: πλησθησονται. **v.21** E: προσδοκων, D: προσδεχομενος. **v.21** T⁺:
αυτον εν τω ναω, V: εν τω ναω αυτον, F: αυτον. **v.22** T⁺: ηδυνατο, V: εδυνατο. **v.25** T⁺: ο, V:
Ø. **v.25** T⁺: το, V: Ø. **v.26** T⁺: υπο, V: απο. **v.26** E: γαλιλαιας, N: ιουδαιας. **v.26** TM: η
ονομα ναζαρετ, KV: η ονομα ναζαρεθ, D: Ø. **v.27** T⁺: μεμνηστευμενην, V: εμνηστευμενην, D:
μεμνησμενην. **v.27** E: οικου, N: οικου και πατριας. **v.27** T⁺: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.28** T⁺: ο
αγγελος, V: Ø. **v.28** T⁺: ευλογημενη συ εν γυναιξιν, V: Ø. **v.29** T⁺: ιδουσα διεταραχθη επι
τω λογω αυτου, V: επι τω λογω διεταραχθη. **v.31** T⁺: συλληψη, V: συλλημψη.

ὁ θεὸς τὸν θρόνον δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ . καὶ βασιλεύσει 33
ἐπὶ τὸν οἶκον ἱακῶβ εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ τῆς βασιλείας αὐ-
τοῦ οὐκ ἔσται τέλος . εἶπεν δὲ μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον πῶς 34
ἔσται τοῦτο ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγε- 35
λος εἶπεν αὐτῇ πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ καὶ δύναμις
ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι διό καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθή- 36
σεται υἱὸς θεοῦ . καὶ ἰδοὺ ἐλίσσάβη ἡ συγγενὴς σου καὶ αὐτὴ 36
συνειληφύτα υἱὸν ἐν γήρᾳ αὐτῆς καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν
αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα . ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ τῷ θε- 37
ῷ πᾶν ῥῆμα . εἶπεν δὲ μαριὰμ ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου γένοιτό 38
μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος . ἀ- 39
ναστᾶσα δὲ μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν
ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν ἰούδα . καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν 40
οἶκον ζαχαρίου καὶ ἡσπάσατο τὴν ἐλίσσάβη . καὶ ἐγένετο ὥς 41
ἤκουσεν ἡ ἐλίσσάβη τὸν ἀσπασμὸν τῆς μαρίας ἐσκίρτησεν τὸ
βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ 42
ἐλίσσάβη . καὶ ἀνεφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν εὐλογη-
μένη σὺ ἐν γυναιξίν καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας 43
σου . καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου 43
πρὸς με . ἰδοὺ γὰρ ὥς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς 44
τὰ ὠτά μου ἐσκίρτησεν ἐν ὧ ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοι-
λίᾳ μου . καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς 45
λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου . καὶ εἶπεν μαριὰμ μεγαλύ- 46
νει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον . καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου 47
ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτηρί μου . ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινώ- 48
σιν τῆς δούλης αὐτοῦ ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με
πᾶσαι αἱ γενεαί . ὅτι ἐποίησέν μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς καὶ 49
ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ . καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεάς γε- 50
νεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν . ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι 51
αὐτοῦ διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν .

v.32 T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.35** TMV: γεννωμενον, K: γεννωμενον εκ σου. **v.36** T*: συγγενης, V: συγγενις. **v.36** T*: συνειληφuita, V: συνειληφεν. **v.36** TK: γηρα, MV: γηρει. **v.36** TKV: τη, M: Ø. **v.37** T*: τω θεω, V: του θεου. **v.38** E: απηλθεν, D: απεστη. **v.41** T*: η ελισταβη τον ασπασμον της μαριας, V: τον ασπασμον της μαριας η ελισταβη. **v.41** E: εσκιρτησεν, N*: εσκιρτησεν εν αγαλλιασει. **v.42** E: ανεφωνησεν, N: ανεβοησεν. **v.42** T*: φωνη, V: κραυγη. **v.43** T*: με, V: εμε. **v.44** TKV: εν αγαλλιασει το βρεφος, M: το βρεφος εν αγαλλιασει. **v.47** E: επι, D: εν. **v.48** E: επεβλεψεν, D: επεβλεψεν κυριος. **v.49** T*: μεγαλεια, V: μεγαλα. **v.50** T*: γενεας γενεων, V: γενεας και γενεας, N: γενεαν και γενεαν.

52, 53 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν ταπεινούς · πει-
 νώντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κε-
 54 νούς · ἀντελάβετο ἰσραὴλ παῖδός αὐτοῦ μνησθῆναι ἐλέους ·
 55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ
 56 σπέρματι αὐτοῦ εἰς^ο τὸν αἰῶνα · ἔμεινεν δὲ μαριὰμ σὺν αὐτῇ
 57 ὥσθι μῆνας τρεῖς καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς · τῇ δὲ
 ἐλίσσεται ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτὴν καὶ ἐγέννησεν
 58 υἱόν · καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι
 ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς καὶ συνέχαι-
 59 ρον αὐτῇ · καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ὀγδόῃ^ο ἡμέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν
 τὸ παιδίον καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐ-
 60 τοῦ ζαχαρίαν · καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν οὐχὶ
 61 ἀλλὰ κληθήσεται ἰωάννης · καὶ εἰπόν πρὸς αὐτὴν ὅτι οὐδεὶς
 ἐστὶν ἐν^ο τῇ συγγενείᾳ σου ὃς καλεῖται τῷ^ο ὀνόματι τούτῳ ·
 62 ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν ·
 63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄ-
 64 νομα αὐτοῦ καὶ ἐθαύμασαν πάντες · ἀνεῶχθη δὲ τὸ στόμα
 αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ καὶ ἐλάλει εὐλογῶν
 65 τὸν θεόν · καὶ^ο ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας
 αὐτοὺς καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὄρεινῃ τῆς ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα
 66 τὰ ῥήματα ταῦτα · καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ
 καρδίᾳ αὐτῶν λέγοντες τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται καὶ χεῖρ
 67 κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ · καὶ ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλή-
 68 σθη πνεύματος ἁγίου καὶ προεφῆτευσεν^ο λέγων · εὐλογητὸς
 κύριος ὁ θεὸς τοῦ ἰσραὴλ ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύ-
 69 τρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ · καὶ ἡγείρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν
 70 τῷ οἴκῳ δαβὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ · καθὼς ἐλάλησεν διὰ στό-
 71 ματος τῶν^ο ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ · σωτηρίαν
 ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς ·

v.55 E: εἰς τὸν αἰῶνα, F: εὗς αἰῶνος. **v.56** T^ο: ὦσει, V: ὦς, D: ∅. **v.59** T^ο: ὀγδοὴ ἡμέρα, V: ἡμέρα τῇ ὀγδοῇ. **v.60** E: κληθήσεται, D: κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ. **v.61** T^ο: εἶπον, V: εἶπαν. **v.61** T^ο: ἐν τῇ συγγενείᾳ, V: ἐκ τῆς συγγενείας. **v.61** E: τῷ ὀνόματι τούτῳ, D: τὸ ὄνομα τούτου. **v.62** T^ο: αὐτόν, V: αὐτό. **v.63** E: λέγων, D: ∅. **v.63** T^ο: τὸ, V: ∅. **v.65** E: καὶ ἐγένετο, NA: ἐγένετο δε. **v.65** E: τοὺς, F: τοὺς ἀκουοντας ταῦτα καὶ τοὺς. **v.65** E: πάντα, N^ο: ∅. **v.66** T^ο: καὶ, V: καὶ γὰρ. **v.66** E: ἡν, D: ∅. **v.67** T^ο: προεφῆτευσεν λέγων, V: ἐπροφητεύσεν λέγων, D: εἶπεν. **v.68** E: κύριος, Ψ^ο: ∅. **v.69** T^ο: τῷ, V: ∅. **v.69** T^ο: δαβὶδ, V: δαυιδ. **v.69** T^ο: τοῦ, V: ∅. **v.70** T^ο: τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ, V: τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ, D: ἁγίων προφητῶν αὐτοῦ τῶν ἀπ' αἰῶνος.

ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ μνησθῆναι δια- 72
 θήκης ἀγίας αὐτοῦ . ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς ἀβραάμ τὸν πα- 73
 τέρα ἡμῶν τοῦ δοῦναι ἡμῖν . ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἔχθρων 74
 ἡμῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ . ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύ- 75
 νῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν . καὶ οὐ 76
 παιδίον προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ προπορεύσῃ γὰρ πρὸ
 προσώπου κυρίου ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ . τοῦ δοῦναι γνῶ- 77
 σιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν . διὰ 78
 σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνα-
 τολή ἐξ ὕψους . ἐπιφανᾶι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου 79
 καθημένοις τοῦ κατευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρή-
 νης . τὸ δὲ παιδίον ἠΰξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι καὶ 80
 ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν
 Ἰσραὴλ .

Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ **2**
 καίσαρος αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην .
 αὕτη ἡ ἀπογραφή πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς συρίας 2
 κυρηνίου . καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι ἕκαστος 3
 εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν . ἀνέβη δὲ καὶ ἰωσήφ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας 4
 ἐκ πόλεως ναζαρεῖ εἰς τὴν ἰουδαίαν εἰς πόλιν δαβὶδ ἥτις κα-
 λεῖται βηθλεὲμ διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς δαβὶδ .
 ἀπογράψασθαι σὺν μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικὶ 5
 οὔσῃ ἐγκύῳ . ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν 6
 αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν . καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν 7
 πρωτότοκον καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν
 τῇ φάτνῃ διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι . καὶ 8
 ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσ-
 σοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν . καὶ ἰδοὺ 9
 ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν

v.74 T^a: τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, V: ἐχθρῶν, D: ἐχθρῶν ἡμῶν. **v.75** T^a: πᾶσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς, V: πᾶσαις ταῖς ἡμέραις, D: πᾶσας τὰς ἡμέρας. **v.76** T^a: συ, V: συ δε. **v.76** T^a: προ προσώπου, V: ἐνώπιον. **v.77** E: αὐτῶν, A: ἡμῶν, F: αὐτοῦ. **v.78** T^a: ἐπεσκέψατο, V: ἐπισκεψεται. **v.79** E: ἐπιφαναι, D: ἐπιφαναι φως. **2. v.2** T^a: ἡ, V: Ø. **v.2** E: κυρηνίου, F: κυρινίου. **v.3** T^a: ἰδιαν, V: εαυτοῦ. **v.3** E: πολιν, D: πατριδα. **v.4** TM: ναζαρετ, KV: ναζαρεθ. **v.4** E: τὴν ἰουδαίαν, D: γὴν ἰουδα. **v.4** T^a: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.5** T^a: μεμνηστευμενη, V: ἐμνηστευμενη. **v.5** T^a: γυναικι, V: Ø. **v.6** E: ἐγενετο δε εν τω ειναι αυτοις ἐκει, D: ὡς δε παρεγινοντο ἐτελεσθησαν. **v.7** E: τὸν πρωτοτοκον, F: Ø. **v.7** T^a: τη, V: Ø. **v.9** T^a: ἰδου, V: Ø. **v.9** E: κυρίου, D: Ø, F: θεου.

- 10 αὐτοὺς καὶ ἐφοβήθησαν φόβον^ο μέγαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
 11 ἄγγελος μὴ φοβεῖσθε ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν
 12 σωτήρ ὅς ἐστιν χριστὸς^ο κύριος ἐν πόλει δαβὶδ. καὶ τοῦτο ὑ-
 13 μῖν τὸ σημεῖον εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον κείμενον^ο
 14 ἐν τῇ φάτνῃ. καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος
 15 στρατιᾶς οὐρανόιου αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων. δόξα
 16 ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.
 17 καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι
 18 καὶ^ο οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους διέλθω-
 19 μεν δὴ ἕως βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός
 20 ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. καὶ ἦλθὼν σπεύσαντες καὶ ἀ-
 21 νευρὸν τὴν τε μαριὰμ καὶ τὸν ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον
 22 ἐν τῇ φάτνῃ. ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ
 23 λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. καὶ πάντες οἱ
 24 ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμέ-
 25 νων πρὸς αὐτούς. ἡ δὲ μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα
 26 ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ ἐπέστρεψαν
 27 οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνουῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς
 28 ἤκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς. καὶ ὅτε
 29 ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν τὸ^ο παιδίον καὶ^ο ἐ-
 30 κλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦς τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
 31 πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. καὶ ὅτε ἐπλή-
 32 σθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον
 33 μωσέως ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ κυ-
 34 ρίῳ. καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν δια-
 35 νοϊγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται. καὶ τοῦ δοῦναι
 36 θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου ζευγὸς τρυγόνων ἢ
 37 δύο νεοσσούς περιστερῶν. καὶ ἰδοὺ^ο ἦν ἄνθρωπος ἐν ἱερου-

ν.9 E: φοβον μεγαν, B: σφοδρα, F: φοβον μεγαν σφοδρα. **ν.10** E: παντι, D: και παντι. **ν.11** E: χριστος κυριος, F: κυριος χριστος. **ν.11** T^{*}: δαβιδ, V: δαυιδ. **ν.12** E: το, B: Ø. **ν.12** TK: κειμενον εν τη, M: κειμενον εν, V: και κειμενον εν, N: εν. **ν.13** E: ουρανιου, BD: ουρανου. **ν.14** T^{*}: ευδοκια, V: ευδοκias. **ν.15** T^{*}: και οι ανθρωποι, V: Ø. **ν.15** T^{*}: ειπον, V: ελαλουν. **ν.16** T^{*}: ηλθον, V: ηλθαν. **ν.16** T^{*}: ανευρον, V: ανευραν. **ν.17** T^{*}: διεγνωρισαν, V: εγνωρισαν. **ν.17** E: τουτου, D: Ø. **ν.19** E: μαριαμ, N^{*}BD: μαρια. **ν.20** TK: επεστρεψαν, MV: υπεστρεψαν. **ν.21** E: επλησθησαν, D: συνετελεσθησαν, F: επληρωθησαν. **ν.21** TK: το παιδιον, MV: αυτον. **ν.21** E: και εκληθη, D: ονομασθη, F: εκληθη. **ν.21** T^{*}: συλληφθηναι, V: συλλημφθηναι. **ν.22** TMV: αυτων, K: αυτης, D: αυτου, F: Ø. **ν.22** T^{*}: μωσεως, V: μωσσεως. **ν.24** T^{*}: νομω, V: τω νομω. **ν.24** T^{*}: νεοσσους, V: νοσσους.

σαλήμ ᾧ ὄνομα σὺμεὼν καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ
 εὐλάβης προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ ἰσραὴλ καὶ πνεῦμα
 ἅγιον ᾗ ἐπ' αὐτόν . καὶ ᾗ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ 26
 πνεύματος τοῦ ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν χρι-
 στὸν κυρίου . καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐν 27
 τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐ-
 τοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ . καὶ αὐτὸς 28
 ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν
 καὶ εἶπεν . νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου δέσποτα κατὰ τὸ 29
 ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ . ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν 30
 σου . ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν . φῶς 31, 32
 εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου ἰσραὴλ . καὶ ἦν 33
 ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις
 περὶ αὐτοῦ . καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς σὺμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς 34
 μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πῶσιν καὶ
 ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμε-
 νον . καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία ὅπως 35
 ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί . καὶ ἦν 36
 ἄννα προφῆτις θυγάτηρ φανουὴλ ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ αὕτη προ-
 βεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς ζήσασα ἔτι μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ
 ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς . καὶ αὕτη χήρα ὥς ἑτῶν ὀγδοη- 37
 κονταῖς ἐσσάρων ἢ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ νηστείαις καὶ
 δεήσεσιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν . καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ 38
 ὥρᾳ ἐπιστάσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ κυρίῳ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ
 πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν ἱερουσαλήμ . καὶ ὥς 39
 ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου ὑπέστρεψαν εἰς
 τὴν γαλιλαίαν εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν ναζαρέτ . τὸ δὲ παιδίον 40

v.25 T^{*}: ἰδοὺ ἡν ἄνθρωπος, V: ἰδοὺ ἄνθρωπος ἡν, D: ἡν ἄνθρωπος. **v.25** TMV: σὺμεων, K: σιμεων. **v.25** E: ευλαβης, N^{*}: ευσεβης. **v.25** TK: ἅγιον ἡν, MV: ἡν ἅγιον. **v.26** E: καὶ ἡν αὐτῷ κεχρηματισμενον, D: κεχρηματισμενον δε ἡν. **v.26** TKV: πνευματος, M: πνευματι. **v.26** T^{*}: η, V: [η] αν. **v.28** T^{*}: αὐτου, V: Ø. **v.32** E: ἐθνων, D: Ø. **v.33** T^{*}: ἰωσηφ, V: ο πατηρ αὐτου. **v.33** T^{*}: αὐτου, V: Ø. **v.34** TMV: σὺμεων, K: σιμεων. **v.35** T^{*}: δε, V: [δε], B: Ø. **v.35** E: ἀποκαλυφθωσιν εκ, D: ἀνακαλυφθωσιν. **v.36** T^{*}: ετη μετὰ ἀνδρος, V: μετὰ ἀνδρος ετη, F: μετὰ ἀνδρος ἡμερας. **v.37** T^{*}: ὡς, V: εως, D: Ø. **v.37** TK: ογδοηκοντατεσσαρων, MV: ογδοηκοντα τεσσαρων, N^{*}: εβδομηκοντα τεσσαρων. **v.37** T^{*}: απο, V: Ø. **v.38** T^{*}: αυτη, V: Ø. **v.38** T^{*}: κυριω, V: θεω. **v.38** T^{*}: εν, V: Ø. **v.39** T^{*}: απαντα, V: παντα. **v.39** E: τα, ND: Ø. **v.39** T^{*}: υπεστρεψαν, V: επεστρεψαν. **v.39** T^{*}: την, V: Ø. **v.39** TK: αυτων, MV: εαυτων. **v.39** TM: ναζαρετ, KV: ναζαρεθ, D: ναζαρεθ καθως ερρεθη δια του προφητου οτι ναζωραιος κληθησεται.

ηῦξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο ἰννεύματι πληρούμενον σοφίας καὶ
 41 χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό . καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ'
 42 ἔτος εἰς ἱερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα . καὶ ὅτε ἐγένετο
 43 τῆς ἑορτῆς . καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ὑποστρέ-
 φειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν ἱερουσαλήμ καὶ
 44 οὐκ ἔγνω ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ . νομίσαντες δὲ αὐτὸν
 45 ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι ἤλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν αὐ-
 46 τὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς . καὶ μὴ εὗρόντες
 47 αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλήμ ζητοῦντες αὐτόν . καὶ ἐγένε-
 48 το μὲθ' ἡμέρας τρεῖς εὔρον αὐτόν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον
 ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερω-
 47 τῶντα αὐτούς . ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ
 48 τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ . καὶ ἰδόντες αὐτὸν
 ἐξεπλάγησαν καὶ πρὸς αὐτόν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν τέκνον
 τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι
 49 ἐζητοῦμέν σε . καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς τί ὅτι ἐζητεῖτέ με οὐκ
 50 ᾔδετε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με . καὶ αὐτοὶ οὐ
 51 συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς . καὶ κατέβη μετ' αὐ-
 τῶν καὶ ἤλθεν εἰς ναζαρέτ καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς καὶ
 ἡ μήτηρ αὐτοῦ διειτῆρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ
 52 αὐτῆς . καὶ ἰησοῦς προέκοπτεν σοφία καὶ ἡλικία καὶ χάριτι
 παρὰ θεῶ καὶ ἀνθρώποις .

3 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας τιβερίου καί-
 σαρρος ἡγεμονεύοντος ποντίου πιλάτου τῆς ἰουδαίας καὶ τετ-
 ράρχοῦντος τῆς γαλιλαίας ἡρώδου φιλιππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
 αὐτοῦ τετράρχουντος τῆς ἰτουραίας καὶ τραχωνίδος χώρας
 2 καὶ λυσανίου τῆς ἀβιληνῆς τετράρχουντος . ἐπ' ἀρχιερέων

v.40 T^a: πνευματι, V: ∅. **v.40** T^a: σοφιας, V: σοφια. **v.42** E: ετων δωδεκα, D: αυτο ετη ιβ. **v.42** T^a: αναθαντων, V: αναβαινοντων. **v.42** T^a: εις ιεροσολυμα, V: ∅. **v.42** E: εορτης, D: εορτης των αζυμων. **v.43** E: υπεμεινεν, D: απεμεινεν. **v.43** E: ιησους ο παις, D: ο παις ιησους, N^a: ο παις. **v.43** T^a: εγνω ιωσηφ και η μητηρ, V: εγνωσαν οι γονεις. **v.44** T^a: εν τη συνοδια ειναι, V: ειναι εν τη συνοδια. **v.44** T^a: συγγενεσιν, V: συγγενευσιν. **v.44** T^a: εν, V: ∅. **v.45** T^a: αυτον, V: ∅. **v.45** T^a: ζητουντες, V: αναζητουντες. **v.46** T^a: μεθ, V: μετα. **v.47** E: οι ακουοντες αυτου, F: ∅. **v.48** T^a: προς αυτον η μητηρ αυτου ειπεν, V: ειπεν προς αυτον η μητηρ αυτου. **v.48** E: οδυνωμενοι, D: οδυνωμενοι και λυπουμενοι. **v.48** E: εξητουμεν, NB: ζητουμεν. **v.49** E: εξητειτε, N^a: ζητειτε. **v.49** E: ηδעיτε, D: οιδαιτε. **v.51** E: μετ αυτων και ηλθεν, D: μετ αυτων, F: ∅. **v.51** TM: ναζαρετ, KV: ναζαρεθ. **v.51** T^a: ταυτα, V: ∅. **v.52** T^a: σοφια, V: [εν τη] σοφια. **3. v.1** E: ηγεμονευοντος, D: επιτροπευοντος. **v.1** T^a: τετραρχουντος, V: τετραρχουντος.

ἄννα καὶ καϊάφα ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ ἰωάννην τὸν τοῦ ζα-
 χαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ . καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχω- 3
 ρον τοῦ ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεισιν
 ἁμαρτιῶν . ὥς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων ἡσαΐου τοῦ προφή- 4
 του λέγοντος φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν
 κυρίου εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ . πᾶσα φάραγξ 5
 πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται καὶ
 ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας .
 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ . ἔλεγεν οὖν τοῖς 6, 7
 ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπὲρ αὐτοῦ γεννήματα ἐ-
 χιδνῶν τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς .
 ποιήσατε οὖν καρπούς^ο ἀξίους τῆς μετανοίας καὶ μὴ ἄρξη- 8
 σθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς πατέρα ἔχομεν τὸν ἄβραάμ λέγω γὰρ
 ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἔγειραι τέκνα
 τῷ ἄβραάμ . ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων 9
 κεῖται πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν^ο καλὸν ἐκκόπτεται
 καὶ εἰς πῦρ βάλλεται . καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγον- 10
 τες τί οὖν^ο ποιήσομεν . ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς ὁ ἔχων δύο
 χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως
 ποιεῖτω . ἦλθον δὲ καὶ τελωνᾶι βαπτισθῆναι καὶ εἶπὸν πρὸς 12
 αὐτὸν διδάσκαλε τί ποιήσομεν . ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς μη- 13
 δὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε . ἐπηρώτων 14
 δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες καὶ^ο ἡμεῖς τί ποιήσομεν
 καὶ εἶπεν πρὸς^ο αὐτοὺς μηδένα διασεῖσητε μηδὲ συκοφαντή-
 σητε καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν . προσδοκῶντος δὲ τοῦ 15
 λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ
 τοῦ ἰωάννου μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός . ἀπεκρίνατο^ο ὁ ἰω- 16
 ἄννης ἅπασιν λέγων ἐγὼ^ο μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς ἔρχεται δὲ
 ὁ ἰσχυρότερός μου οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν

v.2 TK: ἐπὶ ἀρχιερέων, MV: ἐπὶ ἀρχιερέως. **v.2** E: καιαφα, D: καιφα. **v.2** TK: του, MV:
 ο. **v.4** T^ο: λεγοντος, V: ο. **v.4** E: αυτου, D: υμων, F: τω θεω ημων. **v.5** E: ευθειαν,
 DB: ευθειας. **v.6** E: θεου, D: κυριου. **v.7** E: υπ, D: ενωπιον. **v.8** E: καρπους αξιους, B:
 αξιους καρπους, D: καρπον αξιον. **v.8** E: πατερα, F: οτι πατερα. **v.9** E: καρπον καλον, D:
 καρπους καλους, F: καρπον. **v.10** TK: ουν ποιησομεν, MV: ουν ποιησωμεν, D: ποιησωμεν ινα
 σωθωμεν. **v.11** T^ο: λεγει, V: ελεγεν. **v.12** E: τελωναι, D: τελωναι ομοιως. **v.12** T^ο: ειπον, V:
 ειπαν. **v.12** TK: ποιησομεν, MV: ποιησωμεν, D: ποιησωμεν ινα σωθωμεν. **v.14** TK: και ημεις
 τι ποιησομεν, M: και ημεις τι ποιησωμεν, V: τι ποιησωμεν και ημεις. **v.14** T^ο: προς αυτους, V:
 αυτοις. **v.16** T^ο: απεκρινατο ο ιωαννης απασιν λεγων, V: απεκρινατο λεγων πασιν ο ιωαννης,
 D: επιγνους τα διανοηματα αυτων ειπεν. **v.16** E: εγω μεν υδατι βαπτιζω υμας, D: εγω υμας
 βαπτιζω εν υδατι εις μετανοιαν.

ὑποδημάτων αὐτοῦ αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ
 17 καὶ πυρὶ. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαρι-
 εῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην
 18 αὐτοῦ τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσθέσῳ. πολλὰ μὲν
 19 οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν. ὁ δὲ ἡρώ-
 δης ὁ τετράρχης ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ ἡρωδιάδος τῆς
 γυναικὸς φίλιππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν
 20 ἐποίησεν πονηρῶν ὁ ἡρώδης. προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶ-
 21 σιν καὶ κατέκλεισεν τὸν ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. ἐγένετο δὲ ἐν
 τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν καὶ ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ
 22 προσευχομένου ἀνεωχθῆναι τὸν οὐρανόν. καὶ καταβῆναι τὸ
 πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῶς εἶδει ὥσῃ περιστερὰν ἐπ' αὐτόν
 καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι λέγουσαν σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου
 23 ὁ ἀγαπητὸς ἐν σοὶ ἡδόκησα. καὶ αὐτὸς ἦν ὁ ἰησοῦς ὥσει
 ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος ὧν ὡς ἐνομιζέτο υἱὸς ἰωσήφ τοῦ
 24 ἡλί. τοῦ μαῖθὰτ τοῦ λευῖ τοῦ μελχὶ τοῦ ἱαννά τοῦ ἰωσήφ.
 25, 26 τοῦ ματταθίου τοῦ ἀμῶς τοῦ ναοῦμ τοῦ ἐσλὶ τοῦ ναγγαί. τοῦ
 27 μαᾶθ τοῦ ματταθίου τοῦ σεμῆτ τοῦ ἰωσήφ τοῦ ἰούδα. τοῦ
 28 ἰωανῶ τοῦ ῥησὰ τοῦ ζοροβάβελ τοῦ σαλαθιήλ τοῦ νηρί. τοῦ
 29 μελχὶ τοῦ ἀδδὶ τοῦ κωσάμ τοῦ ἐλμῶδάμ τοῦ ἥρ. τοῦ ἰωσή
 30 τοῦ ἐλιέζερ τοῦ ἰωρεῖμ τοῦ μαῖθὰτ τοῦ λευῖ. τοῦ σύμεων τοῦ
 31 ἰούδα τοῦ ἰωσήφ τοῦ ἰωανᾶ τοῦ ἐλιακείμ. τοῦ μελεᾶ τοῦ
 32 μαῖνᾶν τοῦ ματταθὰ τοῦ ναθαν τοῦ δαβίδ. τοῦ ἰεσσαὶ τοῦ
 33 ὠθήδ τοῦ βοὸζ τοῦ σαλμῶν τοῦ ναασσών. τοῦ ἀμιναδάβ τοῦ
 34 ἀράμ τοῦ ἐσρώμ τοῦ φαρές τοῦ ἰούδα. τοῦ ἱακῶβ τοῦ ἰσαάκ

v.17 T^s: καὶ διακαθαριεῖ, V: διακαθαρά. **v.17** T^s: συναξει, V: συναγαγεῖν. **v.18** E: παρακα-
 λων, D: παραινων. **v.19** T^s: τετραρχης, V: τετρααρχης. **v.19** TK: φιλιππου, MV: Ø. **v.20** T^s:
 καὶ, V: [καὶ], N^{BD}: Ø. **v.20** E: κατεκλεισεν, D: ενεκλεισεν. **v.20** T^s: τη, V: Ø. **v.22** T^s:
 ὡσει, V: ὡς. **v.22** E: ἐπ, D: εἰς. **v.22** T^s: λεγουσαν, V: Ø. **v.22** TK: συ εἰ ο υἱος μου ο
 αγαπητος εν σοι ηυδοκησα, MV: συ εἰ ο υἱος μου ο αγαπητος εν σοι ευδοκησα, D: υἱος μου εἰ
 συ εγω σημερον γεγεννηκα σε. **v.23** E: καὶ αὐτος ἦν, D: ἦν δε. **v.23** T^s: ο ἰησους ὡσει ετων
 τριακοντα αρχομενος ων ως ἐνομιζετο υἱος, V: ἰησους αρχομενος ὡσει ετων τριακοντα ων υἱος
 ως ἐνομιζετο. **v.24** T^s: ματθατ, V: μαθθατ. **v.24** T^s: ἱαννα, V: ἱανναι. **v.26** TK: σεμει, M:
 σεμει, V: σεμειν. **v.26** T^s: ἰωσηφ, V: ἰωσηχ. **v.26** T^s: ἰουδα, V: ἰωδα. **v.27** TK: ἰωαννα,
 MV: ἰωαναν. **v.28** T^s: ἐλμῶδαμ, V: ἐλμαδαμ. **v.29** T^s: ἰωση, V: ἰησου. **v.29** T^s: ἰωρειμ,
 V: ἰωριμ. **v.29** T^s: ματθατ, V: μαθθατ. **v.30** TMV: συμεων, K: σιμεων. **v.30** T^s: ἰωαν,
 V: ἰωναμ. **v.30** T^s: ἐλιακειμ, V: ἐλιακιμ. **v.31** TM: μαιναν, K: μεναμ, V: μεννα. **v.31** T^s:
 ναθαν, V: ναθαμ. **v.31** T^s: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.32** T^s: ὠθηδ, V: ἰωθηδ. **v.32** T^s: βοοζ, V:
 βοος. **v.32** T^s: σαλμων, V: σαλα. **v.33** TK: αραμ, M: αραμ του ιωραμ, V: αδμιν του αρνι.
v.33 E: του φαρες, A: Ø.

τοῦ ἀβραάμ τοῦ θάρᾱ τοῦ ναχώρ . τοῦ σάρουχ τοῦ ῥαγαῦ τοῦ 35
 φαλέκ τοῦ ἔβερ τοῦ σαλά . τοῦ καϊνᾶν τοῦ ἀρφαζᾶδ τοῦ σὴμ 36
 τοῦ νῶε τοῦ λάμεχ . τοῦ μαθουσάλα τοῦ ἐνώχ τοῦ ἱαῤῥέδ τοῦ 37
 μαλελεήλ τοῦ καϊνᾶν . τοῦ ἐνώς τοῦ σὴθ τοῦ ἀδάμ τοῦ θεοῦ . 38

Ἰησοῦς δὲ πνεύματος ὁ ἀγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ 4
 ἰορδάνου καὶ ἦγετο ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον . ἡμέρας 2
 τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου καὶ οὐκ ἔφα-
 γεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν
 ὕστερον ἐπείνασεν . καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος εἰ υἱὸς εἶ τοῦ 3
 θεοῦ εἰπέ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος . καὶ ἀπεκρίθη 4
 ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν λέγων γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μό-
 νῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι θεοῦ . καὶ 5
 ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν ἔδειξεν αὐτῷ
 πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου . καὶ 6
 εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν
 καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω
 δίδωμι αὐτήν . σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου ἔσται 7
 σου πάντα . καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ ἰησοῦς ὕπαγε ὀ- 8
 πίσω μου σατανᾶ γέγραπται γὰρ προσκυνήσεις κύριον τὸν
 θεόν σου καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις . καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς 9
 ἱερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ περὺγιον τοῦ ἱεροῦ
 καὶ εἶπεν αὐτῷ εἰ ὁ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν
 κάτω . γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ 10
 σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε . καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε μή- 11
 ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου . καὶ ἀποκριθεὶς 12
 εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὅτι εἴρηται οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν
 θεόν σου . καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέ- 13

v.34 TKV: θαρα, M: θαρρα. **v.35** TK: σαρουχ, MV: σερουχ, D: σερουκ. **v.35** TKV: φαλεκ, M: φαλεχ, D: φαλεχ. **v.36** T^s: καιναν, V: καϊναμ. **v.37** T^s: ιαρεδ, V: ιαρετ. **v.37** T^s: καϊναν, V: καϊναμ. **4. v.1** T^s: πνευματος αγιου πληρης, V: πληρης πνευματος αγιου. **v.1** T^s: εις την ερημον, V: εν τη ερημω. **v.2** T^s: τεσσαρακοντα, V: τεσερακοντα. **v.2** E: διαβολου, D: σατανα. **v.2** E: ουδεν, F: ουδεν ουδε ειπεν. **v.2** T^s: υστερον, V: Ø. **v.3** T^s: και ειπεν, V: ειπεν δε. **v.3** E: τω λιθω τουτω ινα γενηται αρτος, D: ινα οι λιθοι ουτοι αρτοι γενωνται. **v.4** T^s: ιησους προς αυτον λεγων, V: προς αυτον ο ιησους. **v.4** TKV: ο, M: Ø. **v.4** T^s: αλλ επι παντι ρηματι θεου, V: Ø. **v.5** T^s: ο διαβολος εις ορος υψηλον, V: Ø. **v.7** TK: μου, MV: εμου. **v.7** TK: παντα, MV: πασα. **v.8** T^s: αυτω ειπεν ο ιησους υπαγε οπισω μου σατανα, V: ο ιησους ειπεν αυτω. **v.8** TK: γαρ, MV: Ø. **v.8** T^s: προσκυνησεις κυριον τον θεον σου, V: κυριον τον θεον σου προσκυνησεις. **v.9** T^s: και ηγαγεν, V: ηγαγεν δε. **v.9** T^s: αυτον, V: Ø. **v.9** TK: ο, MV: Ø. **v.11** TKV: οτι, M: Ø.

- 14 στη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ . καὶ ὑπέστρεψεν ὁ ἰησοῦς ἐν τῇ
 15 δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν γαλιλαίαν καὶ φήμη ἐξῆλθεν
 16 ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων . καὶ ἦλ-
 17 θεν εἰς τὴν ναζαρεῖ οὗ ἦν τεθραμμένος καὶ εἰσῆλθεν κατὰ
 18 τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγω-
 17 γὴν καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι . καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον ἡσα-
 18 ῖου· τοῦ προφήτου καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρεν τὸν τόπον
 18 οὗ ἦν γεγραμμένον . πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμὲ οὗ ἔνεκεν ἔ-
 19 χρισέν με εὐαγγελιζέσθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέν με ἰάσασθαι·
 19, 20 τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν κηρύττειν αἰχμαλώτοις ἁ-
 21 φεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν
 21 ἀφέσει . κηρύττει ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν . καὶ πτύξας τὸ βι-
 22 βλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν καὶ πάντων ἐν· τῇ συνα-
 21 γωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ . ἤρξατο δὲ λέγειν
 22 πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς
 22 ὠσὶν ὑμῶν . καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ
 23 τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόμα-
 23 τος αὐτοῦ καὶ ἔλεγον οὐχ' οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἰωσήφ . καὶ
 24 εἶπεν πρὸς αὐτοὺς πάντως ἔρεϊτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην
 24 ἰατρὲ θεράπευσον σεαυτὸν ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν· τῇ
 24 καπερναοὺμ ποιήσον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου . εἶπεν δὲ
 25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πα-
 25 τρίδι αὐτοῦ . ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν πολλαὶ χῆραι ἦσαν
 25 ἐν ταῖς ἡμέραις ἡλίου ἐν τῷ ἰσραὴλ ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς
 26 ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ ὥς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶ-
 26 σαν τὴν γῆν . καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη ἡλίας εἰ μὴ
 27 εἰς σάρεπτα τῆς σιδωνὸς πρὸς γυναῖκα χήραν . καὶ πολλοὶ
 27 λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ ἑλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ ἰσραὴλ καὶ
 28 οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ νέεμάν ὁ σύρος . καὶ ἐπλή-
 29 σθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα . καὶ

v.13 E: καιρου, D: χρονου. **v.16** T^s: την, V: Ø. **v.16** TM: ναζαρετ, K: ναζαρεθ, V: ναζαρα.
v.17 T^s: ησαιου του προφητου, V: του προφητου ησαιου. **v.17** E: τον, N: Ø. **v.18** TK: ενεκεν, MV: εινεκεν. **v.18** TK: ευαγγελιζεσθαι, MV: ευαγγελισασθαι. **v.18** T^s: ιασασθαι τους συντετριμμενους την καρδιαν, V: Ø. **v.20** T^s: εν τη συναγωγη οι οφθαλμοι, V: οι οφθαλμοι εν τη συναγωγη. **v.22** T^s: ουχ ουτος εστιν ο υιος ιωσηφ, V: ουχι υιος εστιν ιωσηφ ουτος. **v.23** T^s: εν τη καπερναουμ, V: εις την καφαρναουμ. **v.26** T^s: σιδωνος, V: σιδωνιας. **v.27** T^s: επι ελισσαιου του προφητου εν τω ισραηλ, V: εν τω ισραηλ επι ελισσαιου του προφητου. **v.27** T^s: νεεμαν, V: ναιμαν.

ἀνασπίντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἤγαγον αὐτὸν
 ἕως τῆς ὀφρύος τοῦ ὅρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ὠκοδόμητο
 εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν. αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου 30
 αὐτῶν ἐπορεύετο. καὶ κατήλθεν εἰς καπερναοὺμ πόλιν τῆς 31
 γαλιλαίας καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββαις. καὶ ἐξ- 32
 ἐπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ὅτι ἐν ἐξουσία ἦν ὁ λόγος
 αὐτοῦ. καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαι- 33
 μονίου ἀκαθάρτου καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ. λέγων ἔα 34
 τί ἡμῖν καὶ σοὶ ἰησοῦ ναζαρηνὲ ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς οἶδά
 σε τίς εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς 35
 λέγων φιμώθητι καὶ ἐξέλθε ἐξ' αὐτοῦ καὶ ῥίψαν αὐτόν τὸ δαι-
 μόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ μηδὲν βλάψαν αὐτόν.
 καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλή- 36
 λους λέγοντες τίς ὁ λόγος οὗτος ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει
 ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν καὶ ἐξέρχονται. καὶ ἐξ- 37
 ἐπορεύετο ἡχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.
 ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν σίμωνος 38
 ἡ' πενθερὰ δὲ τοῦ σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ
 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν περὶ αὐτῆς. καὶ ἐπιστάς ἐπάνω αὐτῆς 39
 ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν παραχρῆμα δὲ ἀνα-
 στασα διηκόνει αὐτοῖς. δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι 40
 εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐ-
 τὸν ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθείς ἐθεράπευσεν
 αὐτούς. ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν κρᾶζοντα καὶ 41
 λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ
 εἶα αὐτὰ λαλεῖν ὅτι ἤδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι. γενο- 42
 μένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύετο εἰς ἔρημον τόπον καὶ οἱ
 ὄχλοι ἐζήτουν αὐτόν καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ καὶ κατεῖχον αὐ-
 τὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς 43
 ὅτι καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι με δεῖ τὴν βασι-
 λείαν τοῦ θεοῦ ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι. καὶ ἦν κηρύσσων 44
 ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς γαλιλαίας.

v.29 TK: τῆς, MV: ∅. **v.29** T*: αὐτῶν ὠκοδομητο εἰς το, V: ὠκοδομητο αὐτῶν ὥστε. **v.31** T*: καπερναοὺμ, V: καφαρναοὺμ. **v.34** T*: λεγὼν, V: ∅. **v.35** T*: ἐξ, V: ἀπ. **v.35** TKV: το, M: ∅. **v.38** T*: ἐκ, V: ἀπο. **v.38** TK: η, MV: ∅. **v.40** T*: παντες, V: απαντες. **v.40** T*: επιθεις εθεραπευσεν, V: επιπιθεις εθεραπευεν. **v.41** T*: κρᾶζοντα, V: κρ[αυγ]αζοντα. **v.41** T*: ο χριστος, V: ∅. **v.42** TK: εζητουν, MV: επεζητουν. **v.43** T*: εἰς τουτο απεσταλμαι, V: επι τουτο απεσταλην. **v.44** T*: εν ταις συναγωγαῖς τῆς γαλιλαιας, V: εἰς τας συναγωγας τῆς ιουδαιας.

5 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκού-
 ειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ αὐτὸς ἦν ἐστὼς παρὰ τὴν λίμνην
 2 γεννησαρέτ· καὶ εἶδεν δύο πλοῖα ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην οἱ
 3 δὲ ἀλιεῖς ἀποβάαντες· ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα· ἐμ-
 βάς δὲ εἰς ἐν τῶν πλοίων ὃ ἦν τοῦ σίμωνος ἠρώτησεν αὐτὸν
 4 τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους· ὥς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν εἶπεν πρὸς
 τὸν σίμονα ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα
 5 ὑμῶν εἰς ἄγραν· καὶ ἀποκριθεὶς ὁ σίμων εἶπεν αὐτῷ ἐπι-
 στατά δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν ἐπὶ
 6 δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον· καὶ τοῦτο ποιήσαν-
 τες συνέκλεισαν ἰχθύων· πληθος πολὺ διερρήγνυτο· δὲ τὸ δί-
 7 κτυον αὐτῶν· καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ
 πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς καὶ ἦλθον καὶ ἐπλη-
 8 σαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά· ἰδὼν δὲ σίμων
 πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν τοῦ ἰησοῦ λέγων ἔξελθε ἀπ'
 9 ἐμοῦ ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλὸς εἰμι κύριε· θάμβος γὰρ περιέσχεν
 αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἥ
 10 συνέλαβον· ὁμοίως δὲ καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην υἱοὺς ζεβε-
 daίου οἱ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ σίμωνι καὶ εἶπεν πρὸς τὸν σίμονα
 11 ὁ ἰησοῦς μὴ φοβοῦ ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔση ζωγρῶν· καὶ
 καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν ἀφέντες ἅπαντα ἠκολού-
 12 θησαν αὐτῷ· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων
 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας καὶ ἰδὼν τὸν ἰησοῦν πεσὼν ἐπὶ
 πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων κύριε ἐὰν θέλῃς δύνασαι με
 13 καθαρίσαι· καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπὼν θέλω
 14 καθαρίσθῃ καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ· καὶ
 αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖ-
 15 σου καθὼς προσέταξεν μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς· διήρ-
 χετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ καὶ συνήρχοντο ὄχλοι

5. v.1 T*: του, V: και. **v.2** T*: αποβαντες απ αυτων απεπλυναν, V: απ αυτων αποβαντες επλυνον. **v.3** T*: του, V: Ø. **v.3** T*: και καθισας εδιδασκεν εκ του πλοιου, V: καθισας δε εκ του πλοιου εδιδασκεν. **v.5** T*: ο, V: Ø. **v.5** T*: αυτω, V: Ø. **v.5** T*: της, V: Ø. **v.5** T*: το δικτυον, V: τα δικτυα. **v.6** TK: ιχθυων πληθος, MV: πληθος ιχθυων. **v.6** T*: διερρηγνυτο δε το δικτυον, V: διερρηγοσσετο δε τα δικτυα. **v.7** T*: τοις, V: Ø. **v.8** TK: του, MV: Ø. **v.9** T*: η, V: αν. **v.11** T*: απαντα, V: παντα. **v.12** T*: και ιδων, V: ιδων δε. **v.13** T*: ειπων, V: λεγων. **v.14** T*: μωσης, V: μωυσης.

πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ὑπὸ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθε-
 νειῶν αὐτῶν. αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ 16
 προσευχόμενος. καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς 17
 ἦν διδάσκων καὶ ἦσαν καθήμενοι φαρισαῖοι καὶ νομοδιδά-
 σκαλοι οἱ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς γαλιλαίας
 καὶ ἰουδαίας καὶ ἱερουσαλήμ καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ
 ἰᾶσθαι αὐτούς. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρω- 18
 πον ὃς ἦν παραλελυμένος καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ
 θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ μὴ εὐρόντες διὰ ποίας εἰσενέγ- 19
 κωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν
 κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμ-
 προσθεν τοῦ ἰησοῦ. καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν αὐτῷ 20
 ἄνθρωπε ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. καὶ ἤρξαντο διαλο- 21
 γίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι λέγοντες τίς ἐστιν
 οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ
 μὴ ὁ μόνος ὁ θεός. ἐπιγνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς 22
 αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτοὺς τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς
 καρδίαις ὑμῶν. τί ἐστιν εὐκοπώτερον εἰπεῖν ἀφέωνταί σοι αἱ 23
 ἁμαρτίαι σου ἢ εἰπεῖν ἔγειράι καὶ περιπάτει. ἵνα δὲ εἰδῆτε 24
 ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι
 ἁμαρτίας εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ σοὶ λέγω ἔγειράι καὶ ἄρας
 τὸ κλινιδίόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ παραχρῆμα 25
 ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν ἄρας ἐφ' ᾧ κατέκειτο ἀπῆλθεν εἰς τὸν
 οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας 26
 καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι
 εἶδομεν παράδοξα σήμερον. καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν καὶ ἐ- 27
 θεάσατο τελώνην ὀνόματι λευῖν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον
 καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀκολούθει μοι. καὶ καταλιπὼν ἅπαντα ὁ 28
 ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην ὁ 29
 λευῖς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς
 καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. καὶ ἐγόγγυζον 30

v.15 T^{*}: υπ αυτου, V: ∅. **v.17** T^{*}: αυτους, V: αυτον. **v.18** T^{*}: ενωπιον, V: [αυτον] ενωπιον.
v.19 TK: δια, MV: ∅. **v.20** T^{*}: αυτω, V: ∅. **v.21** T^{*}: αφιεναι αμαρτιας, V: αμαρτιας αφειναι.
v.23 T^{*}: εγειραι, V: εγειρε. **v.24** T^{*}: εξουσιαν εχει ο υιος του ανθρωπου, V: ο υιος του ανθρωπου
 εξουσιαν εχει. **v.24** T^{*}: εγειραι, V: εγειρε. **v.25** TK: ω, MV: ο. **v.28** T^{*}: απαντα αναστας
 ηκολουθησεν, V: παντα αναστας ηκολουθει. **v.29** TK: ο, MV: ∅. **v.29** T^{*}: τελωνων πολυς, V:
 πολυς τελωνων.

οἱ γραμματεῖς^ο αὐτῶν καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες διατὶ μετὰ ἱελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε
 31 καὶ πίνετε . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτοὺς οὐ
 χρειάν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἱατροῦ ἀλλ’ οἱ κακῶς ἔχον-
 32 τες . οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς
 33 μετάνοιαν . οἱ δὲ εἰπὼν πρὸς αὐτὸν διατὶ οἱ μαθηταὶ ἰωάν-
 νου νηστεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται ὁμοίως καὶ οἱ
 34 τῶν φαρισαίων οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουνσιν . ὁ δὲ εἶπεν
 πρὸς αὐτοὺς μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ
 35 νυμφίος μετ’ αὐτῶν ἐστὶν ποιῆσαι νηστεύειν . ἐλεύσονται δὲ
 ἡμέραι καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ’ αὐτῶν ὁ νυμφίος τότε νηστεύ-
 36 σουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις . ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν
 πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς ἐπιβλημα ἱματίου^ο καινοῦ ἐπιβάλ-
 λει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιὸν εἰ δὲ μήγε καὶ τὸ καινὸν σχίζει καὶ
 37 τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ ἐπιβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ . καὶ
 οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιοὺς εἰ δὲ μήγε ῥή-
 ξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκοὺς καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ
 38 ἀσκοὶ ἀπολοῦνται . ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλη-
 39 τέον καὶ^ο ἀμφοτέροι συντηροῦνται . καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν
 εὐθέως θέλει νέον λέγει γὰρ ὁ παλαιὸς χρησιότερός ἐστιν .

6 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐ-
 τὸν διὰ τῶν σοπορίμων καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς^ο
 2 στάχους καὶ ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσίν . τινὲς δὲ τῶν φα-
 ρισαίων εἶπον^ο αὐτοῖς τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν^ο ἐν τοῖς
 3 σάββασιν . καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ ἰησοῦς οὐ-
 δὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν δαβὶδ ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς
 4 καὶ οἱ μετ’ αὐτοῦ ὄντες . ὥς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ
 καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβεν^ο καὶ ἔφαγεν καὶ ἔδω-

v.30 T^o: γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ φαρισαῖοι, V: φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν. **v.30** TK: διατὶ, MV: δια τι. **v.30** TK: τελωνῶν, MV: τῶν τελωνῶν. **v.31** T^o: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.33** T^o: εἶπον, V: εἶπαν. **v.33** TK: διατὶ, M: δια τι, V: ∅. **v.34** T^o: δε, V: δε ἰησοῦς. **v.34** T^o: νηστευειν, V: νηστευσαι. **v.36** T^o: ἱματίου καινου, V: ἀπο ἱματίου καινου σχισας. **v.36** TK: μηγε, MV: μη γε. **v.36** T^o: σχίζει, V: σχισει. **v.36** T^o: συμφωνει, V: συμφωνησει. **v.36** TK: επιβλημα, M: ∅, V: το επιβλημα. **v.37** TK: μηγε, MV: μη γε. **v.37** T^o: ο νεος οινος, V: ο οινος ο νεος. **v.38** T^o: καὶ ἀμφοτεροι συντηροῦνται, V: ∅. **v.39** T^o: ευθεως, V: ∅. **v.39** T^o: χρησιότερος, V: χρηστος. **6. v.1** T^o: δευτεροπρωτω, V: ∅. **v.1** T^o: τῶν, V: ∅. **v.1** T^o: τοὺς σταχους καὶ ἡσθιον, V: καὶ ἡσθιον τοὺς σταχους. **v.2** T^o: εἶπον αυτοις, V: εἶπαν. **v.2** T^o: ποιειν εν, V: ∅. **v.3** T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.3** T^o: οποτε, V: οτε. **v.4** T^o: ελαβεν καὶ, V: λαβων.

κεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους
 τοὺς ἱερεῖς. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου. ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαβ-
 βάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν καὶ
 ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. πα-
 ρετήρου δὲ αὐτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ
 σαββάτῳ θεραπεύοι ἵνα εὐρώσιν κατηγορίαν αὐτοῦ. αὐτὸς
 δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν καὶ εἶπεν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ
 ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα ἔγειρά καὶ στήθι εἰς τὸ μέσον ὁ δὲ
 ἀναστάς ἔστη. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς ἐπερωτήσω
 ὑμᾶς τί ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι
 ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέοι. καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐ-
 τοὺς εἶπεν τῷ ἀνθρώπῳ ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ὁ δὲ ἐποίησεν
 οὕτως καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιής ὡς ἡ ἄλλη. αὐ-
 τοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν
 ποιήσῃαν τῷ ἰησοῦ. ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξ-
 ἤλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ
 προσευχῇ τοῦ θεοῦ. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα προσεφώνησεν
 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα οὓς
 καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν. σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασεν πέτρον
 καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην φίλιπ-
 πον καὶ βαρθολομαῖον. ματθαῖον καὶ θωμᾶν ἰάκωβον τὸν
 τοῦ ἀλφαίου καὶ σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν. ἰούδαν
 ἰακώβου καὶ ἰούδαν ἰσκαριώτην ὃς καὶ ἐγένετο προδότης.
 καὶ καταβάς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ καὶ ὄχλος
 μαθητῶν αὐτοῦ καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς

v.4 T^a: καὶ, V: Ø. **v.4** E: ἱερεῖς, D: ἱερεῖς τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ θεασάμενος πῶς ἐργαζόμενον τῷ σαββάτῳ εἶπεν αὐτῷ ἀνθρώπε εἰ μὴ οἶδας τί ποιεῖς μακάριος εἰ εἰ δὲ μὴ οἶδας ἐπικαταρατός καὶ παραβάτης εἰ τοῦ νόμου (and omits verse 5). **v.5** T^a: ὅτι, V: Ø. **v.5** T^a: ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου, V: τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. **v.6** T^a: καὶ, V: Ø. **v.6** T^a: ἐκεῖ ἄνθρωπος, V: ἄνθρωπος ἐκεῖ. **v.7** T^a: παρετήρουν, V: παρετηρουντο. **v.7** TKV: αὐτον, M: Ø. **v.7** T^a: θεραπεύσει, V: θεραπευεῖ. **v.7** T^a: κατηγορίαν, V: κατηγορεῖν. **v.8** T^a: καὶ εἶπεν τῷ ἀνθρώπῳ, V: εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ. **v.8** T^a: ἐγειρά, V: ἐγειρε. **v.8** T^a: ὁ δὲ, V: καὶ. **v.9** T^a: συν, V: δε. **v.9** T^a: ἐπερωτήσω ὑμᾶς τί ἔξεστιν τοῖς σαββάσιν, V: ἐπερωτῶ ὑμᾶς εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ. **v.9** TKV: ἀπολεσαι, M: ἀποκτείνει. **v.10** E: εἶπεν, D: ἐν ὀργῇ λέγει. **v.10** TK: τῷ ἀνθρώπῳ, MV: αὐτῷ. **v.10** TK: οὕτως, MV: Ø. **v.10** T^a: ἀποκατεστάθη, V: ἀπεκατεσταθη. **v.10** T^a: ὑγιής ὡς ἡ ἄλλη, V: Ø. **v.11** T^a: ποιήσῃαν, V: ποιήσαιεν. **v.12** T^a: ἐξηλθεν, V: ἐξελθεῖν αὐτον. **v.14** T^a: ἰακώβον καὶ ἰωάννην, V: καὶ ἰακώβον καὶ ἰωάννην καὶ. **v.15** T^a: ματθαῖον καὶ θωμᾶν ἰακώβον τὸν του, V: καὶ ματθαῖον καὶ θωμᾶν καὶ ἰακώβον. **v.16** T^a: ἰουδαν, V: καὶ ἰουδαν. **v.16** T^a: ἰσκαριώτην ὃς καὶ, V: ἰσκαριώθ ὃς. **v.17** T^a: ὄχλος, V: ὄχλος πολὺς.

ιουδαίας καὶ ἱερουσαλήμ καὶ τῆς παραλίου τύρου καὶ σι-
 δωνος οἱ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων
 18 αὐτῶν . καὶ οἱ ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων καὶ
 19 ἐθεραπεύοντο . καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ ὅτι
 20 δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἴατο πάντας . καὶ αὐτὸς ἐ-
 πάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν
 μακάριοι οἱ πτωχοὶ ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ .
 21 μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν ὅτι χορτασθήσεσθε μακάριοι οἱ
 22 κλαίοντες νῦν ὅτι γελάσετε . μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν
 ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσω-
 σιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ
 23 τοῦ ἀνθρώπου . χαίρετε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε
 ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ κατὰ ταῦτα γὰρ
 24 ἐποιοῦν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν . πλην οὐαὶ ὑμῖν
 25 τοῖς πλουσίοις ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν . οὐαὶ ὑ-
 μῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι ὅτι πεινάσετε οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες
 26 νῦν ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε . οὐαὶ ὑμῖν ὅταν καλῶς ὑ-
 μᾶς εἴπωσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποιοῦν τοῖς
 27 ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν . ἀλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀ-
 κούουσιν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καλῶς ποιεῖτε τοῖς μι-
 28 σοῦσιν ὑμᾶς . εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν καὶ προσ-
 29 εύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς . τῷ τύποντί σε ἐπὶ
 τὴν σιαγόνα παρέχε καὶ τὴν ἄλλην καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου
 30 τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσης . παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί
 31 σε δίδου καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει . καὶ καθὼς
 θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐ-
 32 τοῖς ὁμοίως . καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς ποία ὑμῖν
 χάρις ἐστὶν καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀ-
 33 γαπῶσιν . καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῇτε τοὺς ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς
 ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶν καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦ-
 34 σιν . καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν ποία ὑμῖν

v.18 T^{*}: οχλουμενοι υπο, V: ενοχλουμενοι απο. **v.19** T^{*}: εξητει, V: εξητουν. **v.23** TK: χαιρετε, MV: χαρητε. **v.23** T^{*}: ταυτα, V: τα αυτα. **v.25** T^{*}: οτι πεινασετε ουαι υμιν, V: νυν οτι πεινασετε ουαι. **v.26** TK: υμιν, MV: ∅. **v.26** T^{*}: καλως υμας, V: υμας καλως. **v.26** TKV: παντες, M: ∅. **v.26** T^{*}: ταυτα, V: τα αυτα. **v.27** T^{*}: αλλ, V: αλλα. **v.28** T^{*}: υμιν, V: υμας. **v.28** TK: και, MV: ∅. **v.28** T^{*}: υπερ, V: περι. **v.30** T^{*}: δε τω, V: ∅. **v.31** T^{*}: και υμεις, V: ∅. **v.33** T^{*}: και, V: και [γαρ]. **v.33** T^{*}: γαρ, V: ∅. **v.34** T^{*}: δανειζητε, V: δανισητε. **v.34** TMV: ελπιζετε, K: ελπιζητε. **v.34** T^{*}: απολαβειν, V: λαβειν.

χάρις ἐστὶν καὶ γὰρ ° οἱ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν
 ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα . πλην ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν 35
 καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανεῖζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες καὶ ἔσται
 ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς καὶ ἔσεσθε υἱοὶ τοῦ ὑψίστου ὅτι αὐτὸς
 χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς . γίνεσθε 36
 ὅνιν οἰκτίρμονες καθὼς καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν .
 καὶ μὴ κρίνετε καὶ οὐ μὴ κριθῆτε μὴ καταδικάζετε καὶ οὐ 37
 μὴ καταδικασθῆτε ἀπολύετε καὶ ἀπολυθήσεσθε . δίδοτε καὶ 38
 δοθήσεται ὑμῖν μέτρον καλὸν πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμέ-
 νον καὶ ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν τῷ °
 γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν . εἶπεν δὲ ° 39
 παραβολὴν αὐτοῖς μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν οὐχί
 ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον ἵεσθουνται . οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ 40
 τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ δι-
 δάσκαλος αὐτοῦ . τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ 41
 τοῦ ἀδελφοῦ σου τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ
 κατανοεῖς . ἢ ° πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου ἀδελφε ἄ- 42
 φες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου αὐτὸς τὴν ἐν τῷ
 ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων ὑποκριτὰ ἔκβαλε πρῶτον τὴν
 δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν ° τὸ
 κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου . οὐ γάρ ἐστιν 43
 δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν οὐδὲ δένδρον σαπρὸν
 ποιοῦν καρπὸν καλόν . ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου 44
 καρποῦ γινώσκεται οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα
 οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσιν ° σταφυλὴν . ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ 45
 τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγα-
 θὸν καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ° τῆς
 καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρὸν ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύμα-
 τος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ . τί δέ με καλεῖτε κύριε 46
 κύριε καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω . πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ 47

ν.34 TK: γαρ οι, M: γαρ, V: ∅. **ν.34** T⁺: δανειζουσιν, V: δανιζουσιν. **ν.35** T⁺: δανειζετε, V: δανιζετε. **ν.35** TK: του, MV: ∅. **ν.36** T⁺: συν, V: ∅. **ν.37** TMV: και, K: ∅. **ν.37** T⁺: μη, V: και μη. **ν.38** T⁺: και, V: ∅. **ν.38** T⁺: υπερεκχυνομενον, V: υπερεκχυννομενον. **ν.38** T⁺: τω γαρ αυτω μετρω ω, V: ω γαρ μετρω. **ν.39** T⁺: δε, V: δε και. **ν.39** T⁺: πεσουνται, V: εμπεσουνται. **ν.40** T⁺: αυτου, V: ∅. **ν.42** T⁺: η, V: ∅. **ν.42** T⁺: εκβαλειν το καρφος το εν τω οφθαλμω του αδελφου σου, V: το καρφος το εν τω οφθαλμω του αδελφου σου εκβαλειν. **ν.43** T⁺: ουδε, V: ουδε παλιν. **ν.44** T⁺: τρυγωσιν σταφυλην, V: σταφυλην τρυγωσιν. **ν.45** T⁺: αυτου, V: ∅. **ν.45** T⁺: ανθρωπος, V: ∅. **ν.45** T⁺: θησαυρου της καρδιας αυτου, V: ∅. **ν.45** T⁺: του, V: ∅. **ν.45** T⁺: της, V: ∅.

ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτοὺς ὑποδείξω ὑμῖν τίνι
 48 ἐστὶν ὅμοιος . ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν ὃς
 ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν
 πλημμυρὰς δὲ γενομένης προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ
 ἐκείνῃ καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλευῖσθαι αὐτὴν τεθεμελίωτο· γὰρ ἐ-
 49 πὶ τὴν πέτραν . ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν
 ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου
 ἣ προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς καὶ εὐθέως· ἔπεσεν καὶ ἐγένετο τὸ
 ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα .

7 Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς
 2 τοῦ λαοῦ εἰσῆλθεν εἰς καίρναούμ . ἑκατοντάρχου δέ τινος
 δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλεν τελευτᾶν ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος .
 3 ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυ-
 τέρους τῶν ἰουδαίων ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν
 4 δοῦλον αὐτοῦ . οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν ἰησοῦν παρε-
 κάλουν αὐτὸν σπουδαίως λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξῃ
 5 τοῦτο . ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς
 6 ὠκοδόμησεν ἡμῖν . ὁ δὲ ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς ἤδη δὲ
 αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας ἔπεμψεν πρὸς·
 αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους λέγων αὐτῷ κύριε μὴ σκύλ-
 λου οὐ γάρ εἰμι· ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς .
 7 διὸ οὐδὲ ἑμαυτὸν ἡξίωσα πρὸς σε ἐλθεῖν ἀλλὰ εἰπέ λόγῳ καὶ
 8 ἰαθῇ ὁ παῖς μου . καὶ γὰρ ἐγὼ ἀνθρωπὸς εἰμι ὑπὸ ἐξου-
 σίαν τασσόμενος ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας καὶ λέγω τούτῳ
 πορεύθητι καὶ πορεύεται καὶ ἄλλῳ ἔρχου καὶ ἔρχεται καὶ τῷ
 9 δούλῳ μου ποιήσον τοῦτο καὶ ποιεῖ . ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἰ-
 ησοῦς ἐθαύμασεν αὐτὸν καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ
 ὄχλῳ εἶπεν λέγω ὑμῖν οὐδὲ ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗ-
 10 ρον . καὶ ὑποστρέψαντες οἱ· πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον εὗρον
 11 τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα . καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἐξῆς

v.48 T*: πλημμυρας, V: πλημμυρης. **v.48** T*: προσερρηξεν, V: προσερηξεν. **v.48** T*: τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν, V: δια το καλως οικοδομηθαι αυτην. **v.49** T*: προσερρηξεν, V: προσερηξεν. **v.49** T*: ευθως επεσεν, V: ευθως συνεπεσεν. **7. v.1** T*: επι δε, V: επειδη. **v.1** T*: καπερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.2** TKV: ημελλεν, M: εμελλεν. **v.4** T*: παρεξει, V: παρεξη. **v.6** T*: προς αυτον ο εκατονταρχος φιλους, V: φιλους ο εκατονταρχης. **v.6** T*: ειμι ικανος, V: ικανος ειμι. **v.6** TKV: υπο την στεγην μου, M: μου υπο την στεγην. **v.7** TKV: αλλα, M: αλλ. **v.7** T*: ιαθησεται, V: ιαθητω. **v.9** TKV: ουδε, M: ουτε. **v.10** T*: οι πεμφθεντες εις τον οικον, V: εις τον οικον οι πεμφθεντες. **v.10** T*: ασθενουντα, V: Ø. **v.11** TK: τη, MV: τω.

ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην ναῖν καὶ συνεπορεύοντο αὐ-
 τῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολὺς . ὥς δὲ ἤγγισεν 12
 τῇ πύλῃ τῆς πόλεως καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς υἱὸς ὁ-
 μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτοῦ καὶ αὕτη ἦν χήρα καὶ ὄχλος τῆς 13
 πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῇ . καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγ- 14
 χνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ μὴ κλαῖε . καὶ προσελθὼν 15
 ἤψατο τῆς σοροῦ οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν καὶ εἶπεν νεανί-
 σκε σοὶ λέγω ἐγέρθητι . καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο 16
 λαλεῖν καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ . ἔλαβεν δὲ φόβος 17
 ἅπαντας καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι προφήτης μέγας 18
 ἐγήγερται ἐν ἡμῖν καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ .
 καὶ ἐξηλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ 19
 ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ . καὶ ἀπήγγειλαν ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ 20
 αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων . καὶ προσκαλεσάμενος δύο τι-
 νὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν ἰησοῦν
 λέγων σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν . παραγενό- 21
 μενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπον ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς
 ἀπέστάλκεν ἡμᾶς πρὸς σε λέγων σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἄλλον 22
 προσδοκῶμεν . ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀ-
 πό νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν καὶ τυφλοῖς 23
 πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶ-
 πεν αὐτοῖς πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε ἰωάννῃ ἃ εἶδετε καὶ ἡ-
 κούσατε ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν χωλοὶ περιπατοῦσιν λεπροὶ
 καθαρίζονται κῶφοι ἀκούουσιν νεκροὶ ἐγείρονται πτωχοὶ εὐ-
 αγγελίζονται . καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ 24
 ἐν ἐμοί . ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων ἰωάννου ἤρξατο λέγειν
 πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ ἰωάννου τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔ-
 ρημον θεάσασθαι κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον . ἀλλὰ 25
 τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφι-
 εσμένον ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες
 ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσὶν . ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν προφή- 26

v.11 T*: επορευετο, V: επορευθη. **v.11** T*: ικανοι, V: ∅. **v.12** T*: υιος μονογενης, V: μονογενης υιος. **v.12** TKV: ην, M: ∅. **v.12** TM: συν, KV: ην συν. **v.16** TK: απαντας, MV: παντας. **v.16** T*: εγηγερται, V: ηγερθη. **v.17** T*: εν, V: ∅. **v.19** T*: ιησουν, V: κυριον. **v.20** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.20** T*: απεσταλκεν, V: απεστειλεν. **v.21** T*: αυτη δε, V: εκεινη. **v.21** T*: το, V: ∅. **v.22** T*: ο ιησους, V: ∅. **v.22** T*: οτι, V: ∅. **v.22** T*: κωφοι, V: και κωφοι. **v.24** TKV: προς τους οχλους, M: τοις οχλοις. **v.24** T*: εξηληλυθατε, V: εξηλθατε. **v.25** T*: εξηληλυθατε, V: εξηλθατε. **v.26** T*: εξηληλυθατε, V: εξηλθατε.

27 την ναὶ λέγω ὑμῖν καὶ περισσότερον προφήτου . οὗτός ἐστιν
περὶ οὗ γέγραπται ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ
προσώπου σου ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν
28 σου . λέγω γὰρ ὑμῖν μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφή-
της ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδεὶς ἐστὶν ὁ δὲ μικρότερος ἐν
29 τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστὶν . καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεὸν βαπτισθέντες
30 τὸ βάπτισμα ἰωάννου . οἱ δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν
βουλήν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς μὴ βαπτισθέντες ὑπ’
31 αὐτοῦ . εἶπεν δὲ ὁ κύριος τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους
32 τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι . ὅμοιοί εἰσιν παιδί-
οις ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις καὶ
λέγουσιν ἡυλῆσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὥρχήσασθε ἐθρηνήσαμεν
33 ὑμῖν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε . ἐλήλυθεν γὰρ ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς
μήτε ἄρτον ἐσθίων μήτε οἶνον πίνων καὶ λέγετε δαιμόνιον ἔ-
34 χει . ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων καὶ
λέγετε ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης τελωνῶν φίλος
35 καὶ ἁμαρτωλῶν . καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐ-
36 τῆς πάντων . ἡρώτα δὲ τις αὐτὸν τῶν φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ’
αὐτοῦ καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φαρισαίου ἀνεκλίθη .
37 καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐν τῇ πόλει ἥτις ἦν ἁμαρτωλὸς ἐπιγνοῦσα ὅτι
ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου κομίσασα ἀλάбаstron
38 μύρου . καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα
ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν καὶ ταῖς θρι-
ξιν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασεν καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας
39 αὐτοῦ καὶ ἥλειφεν τῷ μύρῳ . ἰδὼν δὲ ὁ φαρισαῖος ὁ καλέσας
αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων οὗτος εἰ ἦν προφήτης ἐγίνωσκεν
40 ἅν τις καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἄπτεται αὐτοῦ ὅτι ἁμαρτωλὸς
ἐστίν . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτὸν σίμων ἔχω

v.27 T^{*}: ἐγώ, V: Ø. **v.28** T^{*}: γάρ, V: Ø. **v.28** T^{*}: προφητῆς ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, V: ἰωάννου. **v.31** TK: εἶπεν δε ὁ κύριος, MV: Ø. **v.32** T^{*}: καὶ λεγούσιν, V: α λέγει. **v.32** T^{*}: ὑμῖν, V: Ø. **v.33** T^{*}: μήτε ἄρτον ἐσθίων μήτε οἶνον πίνων, V: μὴ ἐσθίων ἄρτον μὴτε πίνων οἶνον. **v.34** TK: τελωνῶν φίλος, MV: φίλος τελωνῶν. **v.35** T^{*}: τῶν τεκνῶν αὐτῆς παντῶν, V: παντῶν τῶν τεκνῶν αὐτῆς, N: παντῶν τῶν ἐργῶν αὐτῆς. **v.36** T^{*}: τὴν οἰκίαν, V: τὸν οἶκον. **v.36** T^{*}: ἀνεκλίθη, V: κατεκλίθη. **v.37** T^{*}: ἐν τῇ πόλει ἥτις ἦν, V: ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει. **v.37** T^{*}: ἐπιγνοῦσα, V: καὶ ἐπιγνοῦσα. **v.37** T^{*}: ἀνακειται, V: κατακειται. **v.38** T^{*}: παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω, V: ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ. **v.38** T^{*}: ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν, V: τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ.

σοί τι εἶπεῖν ὁ δὲ φησιν· διδάσκαλε εἶπέ· δύο χρεώφειλέται 41
 ἦσαν δανείσθῃ τινι ὁ εἷς ὥφειλεν δηνάρια πεντακόσια ὁ δὲ
 ἕτερος πεντήκοντα· μὴ ἔχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι ἀμφο- 42
 τέροις ἐχαρίσατο τίς οὖν αὐτῶν εἰπὲ πλεῖον αὐτὸν· ἀγαπήσει·
 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ σίμων εἶπεν ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐ- 43
 χαρίσατο ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὀρθῶς ἔκρινας· καὶ στραφεὶς πρὸς 44
 τὴν γυναῖκα τῷ σίμωνι ἔφη βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα εἰς-
 ἡλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔ-
 δωκας αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ
 ταῖς θριξίν τῆς· κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαζεν· φίλημά μοι οὐκ 45
 ἔδωκας αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλιπεν καταφιλοῦσά
 μου τοὺς πόδας· ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἥλειψας αὕτη 46
 δὲ μύρῳ ἥλειψέν μου· τοὺς πόδας· οὗ χάριν λέγω σοι ἀφέ- 47
 ωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαὶ ὅτι ἡγάπησεν πολὺ ᾧ δὲ
 ὀλίγον ἀφίεται ὀλίγον ἀγαπᾷ· εἶπεν δὲ αὐτῇ ἀφέωνταί σου 48
 αἱ ἁμαρτίαι· καὶ ἥρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυ- 49
 τοῖς τίς οὕτως ἐστὶν ὅς καὶ ἁμαρτίας ἀφήσιν· εἶπεν δὲ πρὸς 50
 τὴν γυναῖκα ἡ πίστις σου σέσωκέν σε πορεύου εἰς εἰρήνην·

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν 8
 καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ
 θεοῦ καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ· καὶ γυναῖκες τινες αἱ ἦσαν τε- 2
 θεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν μαρία
 ἡ καλουμένη μαγδαληνὴ ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει·
 καὶ ἰωάννα γυνὴ χουζᾶ ἐπιτρόπου ἡρώδου καὶ σούσαννα καὶ 3
 ἕτεραι πολλαὶ αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων
 αὐταῖς· συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐ- 4
 πιπορευομένων πρὸς αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς· ἐξῆλθεν 5
 ὁ σπεῖρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ σπεῖρειν
 αὐτὸν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ κατεπατήθη καὶ τὰ
 πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐ- 6
 πὶ τὴν πέτραν καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἱκμάδα·
 καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν καὶ συμφυεῖσαι αἱ 7

v.40 T*: φησιν διδασκαλε εἶπε, V: διδασκαλε εἶπε φησιν. **v.41** T*: χρεωφειλεται, V: χρεοφειλεται. **v.41** T*: δανειστη, V: δανιστη. **v.42** T*: δε, V: Ø. **v.42** T*: εἶπε, V: Ø. **v.42** T*: αὐτον ἀγαπησει, V: ἀγαπησει αὐτον. **v.43** T*: δε ο, V: Ø. **v.44** T*: ἐπὶ τοὺς ποδας μου, V: μοι ἐπὶ ποδας. **v.44** T*: τῆς κεφαλῆς, V: Ø. **v.46** T*: μου τοὺς ποδας, V: τοὺς ποδας μου. **8. v.3** TKV: σουσαννα, M: σωσαννα. **v.3** TK: αὐτῶ, MV: αυτοῖς. **v.3** T*: ἀπο, V: ἐκ. **v.6** T*: ἐπεσεν, V: κατεπεσεν.

- 8 ἄκανθαι ἀπέπνιζαν αὐτό . καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα ταῦτα
 9 λέγων ἐφώνει ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω . ἐπηρώτων δὲ αὐ-
 10 τὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· τίς εἶη ἡ παραβολὴ αὕτη . ὁ δὲ εἶπεν ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ
 11 θεοῦ τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς ἵνα βλέποντες μὴ βλέπω-
 12 σιν καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν . ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολὴ ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ . οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ
 13 ἀκούοντες εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ
 14 τῆς καρδίας αὐτῶν ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν . οἱ δὲ ἐπὶ
 15 τῆς πέτρας οἱ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον
 16 καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν καὶ
 17 ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται . τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πε-
 18 σὸν οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου
 19 καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελε-
 20 σφοροῦσιν . τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρ-
 21 δία καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ
 22 καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ . οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύ-
 23 πτει αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας
 ἐπιτίθησιν ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς . οὐ γάρ
 ἐστὶν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερόν γενήσεται οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ
 γνωσθήσεται καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ . βλέπετε οὖν πῶς ἀκού-
 ετε ὅς γάρ· ἂν ἔχη δοθήσεται αὐτῷ καὶ ὅς ἂν μὴ ἔχη καὶ ὁ δο-
 κεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ . παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν
 ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν
 αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον . καὶ· ἀπηγγέλη αὐτῷ λεγόντων ἡ μήτηρ
 σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε· θέλοντες .
 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτοὺς μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί
 μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιούν-
 τες αὐτόν . καὶ· ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη
 εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς διέλ-
 θωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης καὶ ἀνήχθησαν . πλεόντων δὲ

v.8 TK: επι, MV: εις. **v.9** T^{*}: λεγοντες τις ειη η παραβολη αυτη, V: τις αυτη ειη η παραβολη.
v.12 T^{*}: ακουοντες, V: ακουσαντες. **v.16** T^{*}: επιτιθησιν, V: τιθησιν. **v.17** T^{*}: γνωσθησεται,
 V: μη γνωσθη. **v.18** TK: γαρ αν, M: γαρ εαν, V: αν γαρ. **v.18** TKV: αν, M: εαν. **v.19** T^{*}:
 παρεγενοντο, V: παρεγενετο. **v.20** T^{*}: και απηγγελη αυτω λεγοντων, V: απηγγελη δε αυτω.
v.20 T^{*}: σε θελοντες, V: θελοντες σε. **v.21** T^{*}: αυτον, V: ∅. **v.22** T^{*}: και εγενετο, V: εγενετο
 δε.

αὐτῶν ἀφύπνωσεν καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην
καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον . προσελθόντες δὲ δι- 24
ήγειραν αὐτὸν λέγοντες ἐπιστάτα ἐπιστάτα ἀπολλύμεθα ὁ δὲ
ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος καὶ
ἐπαύσαντο καὶ ἐγένετο γαλήνη . εἶπεν δὲ αὐτοῖς ποῦ ἐστὶν ἡ 25
πίστις ὑμῶν φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν λέγοντες πρὸς ἀλλή-
λους τίς ἄρα οὗτός ἐστιν ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ
τῷ ὕδατι καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ . καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν 26
χώραν τῶν γάδαρηνων ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς γαλιλαίας .
ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνὴρ τις ἐκ 27
τῆς πόλεως ὃς ἔρχεν δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν καὶ ἱμάτιον
οὐκ ἐνεδιδύσκετο καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνή-
μασιν . ἰδὼν δὲ τὸν ἰησοῦν καὶ ἀνακράζας προσέπεσεν αὐτῷ 28
καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν τί ἐμοὶ καὶ σοὶ ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
ὑψίστου δέομαί σου μή με βασανίσῃς . παρηγγέλλεν γὰρ τῷ 29
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου πολλοῖς
γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτὸν καὶ ἐδεσμεῖτο ἀλύσειν καὶ
πέδαις φυλασσόμενος καὶ διαρρήσων τὰ δεσμὰ ἡλαύνετο ὑ-
πὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους . ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ 30
ἰησοῦς λέγων τί σοὶ ἐστὶν ὄνομα ὁ δὲ εἶπεν λεγέων ὅτι δαιμό-
νια ὅτι πολλὰ εἰσηλθεν εἰς αὐτόν . καὶ παρεκάλει αὐτόν ἵνα μὴ 31
ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν . ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη 32
χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει καὶ παρεκάλουν αὐ-
τὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν καὶ ἐπέτρεψεν
αὐτοῖς . ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰς- 33
ἤλθεν εἰς τοὺς χοίρους καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρη-
μνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη . ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες 34
τὸ γεγεννημένον ἔφυγον καὶ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν εἰς τὴν
πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς . ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός καὶ 35
ἦλθον πρὸς τὸν ἰησοῦν καὶ εὖρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον

v.24 T*: εγερθεῖς, V: διεγερθεῖς. **v.25** T*: ἐστὶν, V: Ø. **v.26** T*: γαδαρηνων, V: γερασσηνων.
v.26 T*: αντιπεραν, V: αντιπερα. **v.27** T*: αὐτῷ, V: Ø. **v.27** T*: ὅς εἶχεν, V: εχων. **v.27** T*:
ἐκ χρονων ικανων και ιματιον ουκ ενεδιδυσκετο, V: και χρονω ικανω ουκ ενεδυσατο ιματιον.
v.28 T*: και, V: Ø. **v.29** T: παρηγγελλεν, KLV: παρηγγειλεν. **v.29** T*: εδεσμειτο, V:
εδεσμευετο. **v.29** T*: δαιμονος, V: δαιμονιου. **v.30** T*: λεγων, V: Ø. **v.30** T*: ἐστὶν
ονομα, V: ονομα ἐστιν. **v.30** T*: λεγεων, V: λεγων. **v.30** T*: δαιμονια πολλα εισηλθεν, V:
εισηλθεν δαιμονια πολλα. **v.31** TM: παρεκαλει, KV: παρεκαλεσαν. **v.32** T*: βοσκομενων,
V: βοσκομενη. **v.32** T*: παρεκαλουν, V: παρεκαλεσαν. **v.33** TK: εισηλθεν, MV: εισηλθον.
v.34 T*: γεγεννημενον, V: γεγονος. **v.34** TK: απελθοντες, MV: Ø.

ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα
 36 παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ καὶ ἐφοβήθησαν. ἀπήγγειλαν δὲ
 37 αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθεὶς. καὶ ἠρώ-
 τησάν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν γάδαρηνων
 ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο αὐτὸς δὲ
 38 ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν. ἐδέξέτο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ
 ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ ἀπέλυσεν δὲ
 39 αὐτὸν ὁ ἰησοῦς λέγων. ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ δι-
 ηγοῦ ὅσα ἐποίησέν σοι ὁ θεὸς καὶ ἀπῆλθεν καθ' ὅλην τὴν
 40 πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. ἐγένετο δὲ
 ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος ἦσαν
 41 γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄ-
 νομα ἰάειρος καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν καὶ
 42 πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ παρεκάλει αὐτόν εἰσελ-
 θεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς
 ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκειν ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν
 43 οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵμα-
 τος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα ἣτις εἰς ἰατροὺς προσαναλώσασα ὅλον
 44 τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι. προσελ-
 θοῦσα ὀπίσθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ καὶ
 45 παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. καὶ εἶπεν ὁ
 ἰησοῦς τίς ὁ ἀψάμενός μου ἀρνούμενων δὲ πάντων εἶπεν ὁ
 πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐπιστάτα οἱ ὄχλοι συνέχουσιν σε
 46 καὶ ἀποθλίβουσιν καὶ λέγεις τίς ὁ ἀψάμενός μου. ὁ δὲ ἰη-
 σοῦς εἶπεν ἥψατό μου τίς ἐγὼ γὰρ ἔγνω δύναμιν ἐξελθοῦσαν
 47 ἀπ' ἐμοῦ. ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν τρέμουσα ἦλθεν
 καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγει-
 λεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ ὡς ἴαθη παραχρῆμα.
 48 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ θάρσει θυγάτερ ἡ πίστις σου σέσωκέν σε
 49 πορεύου εἰς εἰρήνην. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεται τις πα-
 ρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων αὐτῷ ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ

v.35 T*: ἐξεληλυθει, V: ἐξηλθεν. **v.36** T*: καὶ, V: Ø. **v.37** T*: ηρωτησαν, V: ηρωτησεν.
v.37 T*: γαδαρηνων, V: γερασηνων. **v.37** T*: το, V: Ø. **v.38** T*: εδεετο, V: εδειτο. **v.38** T*:
 ο ιησους, V: Ø. **v.39** T*: εποιησεν σοι, V: σοι εποιησεν. **v.40** T*: εγενετο δε εν τω υποστρεψαι,
 V: εν δε τω υποστρεφειν. **v.41** T*: ιαιειρος, V: ιαιρος. **v.41** T*: αυτος, V: ουτος. **v.43** TK:
 εις ιατρους, MV: ιατροις. **v.43** T*: υπ, V: απ. **v.45** T*: καὶ οὖ μετ' αὐτου, V: Ø. **v.45** T*: καὶ
 λεγεις τις ο αφαμενος μου, V: Ø. **v.46** T*: εξελθουσιν, V: εξελθουσαι. **v.47** T*: αυτω, V:
 Ø. **v.48** T*: θαρσει θυγατερ, V: θυγατηρ. **v.49** T*: αυτω, V: Ø.

σου μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον . ὁ δὲ ἰησοῦς ἀκούσας ἀπε- 50
κρίθη αὐτῷ λέγων μὴ φοβοῦ μόνον πίστευε καὶ σωθήσεται .
εἰδελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα εἰ 51
μὴ πέτρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην καὶ τὸν πατέρα τῆς παι-
δὸς καὶ τὴν μητέρα . ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτὴν 52
ὁ δὲ εἶπεν μὴ κλαίετε οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει . καὶ κα- 53
τεγέλων αὐτοῦ εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν . αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω 54
πάντας καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων ἡ
παῖς ἐγείρου . καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς καὶ ἀνέστη 55
παραχρῆμα καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν . καὶ ἐξέστη- 56
σαν οἱ γονεῖς αὐτῆς ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν
τὸ γεγονός .

Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν **9**
αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νό-
σους θεραπεύειν . καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βα- 2
σιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας . καὶ εἶπεν 3
πρὸς αὐτοὺς μηδὲν αἶρετε εἰς τὴν ὁδὸν μήτε ράβδους μήτε
πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον μήτε ἀνά δύο χιτῶνας ἔ-
χειν . καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν 4
ἐξέρχεσθε . καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς ἐξερχόμενοι ἀπὸ 5
τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν
ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπ’ αὐτούς . ἐξερχόμενοι δὲ δι- 6
ήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες
πανταχοῦ . ἤκουσεν δὲ ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα ὑπ’ 7
αὐτοῦ πάντα καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινων ὅτι ἰω-
άννης ἐγὴγέρται ἐκ νεκρῶν . ὑπὸ τινων δὲ ὅτι ἡλίας ἐφάνη 8
ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη . καὶ εἶπεν ὁ 9
ἡρώδης ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα τίς δέ ἐστιν οὗτος περὶ οὗ
ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα καὶ ἐζητεῖ ἰδεῖν αὐτόν . καὶ ὑποστρέψαν- 10
τες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν καὶ παραλα-

v.49 T^o: μῆ, V: μηκετι. **v.50** T^o: λεγων, V: Ø. **v.50** T^o: πιστευε, V: πιστευουσιν. **v.51** TK: εισελθων, MV: ελθων. **v.51** T^o: ουδεναν, V: τινα συν αυτω. **v.51** TK: και ιακωβον και ιωαννην, MV: και ιωαννην και ιακωβον. **v.52** T^o: ουκ, V: ου γαρ. **v.54** T^o: εκβαλων εξω παντας και, V: Ø. **v.54** T^o: εγειρου, V: εγειρε. **9. v.1** TK: μαθητας αυτου, MV: Ø. **v.2** T^o: τους ασθενουντας, V: [τους ασθενεις]. **v.3** T^o: ραβδους, V: ραβδον. **v.5** TKV: αν, M: εαν. **v.5** T^o: δεξωνται, V: δεχωνται. **v.5** T^o: και, V: Ø. **v.5** T^o: αποτιναξατε, V: αποτινασσετε. **v.7** T^o: τετραρχης, V: τετραρχης. **v.7** T^o: υπ αυτου, V: Ø. **v.7** T^o: εγηγερται, V: ηγερθη. **v.8** T^o: εις, V: τις. **v.9** TK: και ειπεν ο, M: και ειπεν, V: ειπεν δε. **v.9** T^o: εγω, V: Ø.

βὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως
 11 καλουμένης βῆθσαιδᾶ. οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν
 αὐτῷ καὶ δεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας
 12 τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς χρειὰν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. ἡ δὲ ἡ-
 μέρα ἦρξατο κλίνειν προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπὸν αὐτῷ
 ἀπόλυσον τὸν ὄχλον ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ
 13 ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς δότε αὐτοῖς ὑμεῖς
 φαγεῖν οἱ δὲ εἶπὸν οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ
 14 δύο ἰχθύες εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα
 τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισ-
 15 χίλιοι εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ κατακλίνατε αὐτοὺς
 κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα. καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ ἀνέκλιναν
 16 ἅπαντας. λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας
 ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλα-
 17 σεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατίθεναι τῷ ὄχλῳ. καὶ ἔ-
 φαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες καὶ ἦρθη τὸ περισσεῦσαν
 18 αὐτοῖς κλασμάτων κόφινοι δώδεκα. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι
 αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶ-
 19 ναι. οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπὸν ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἄλλοι
 20 δὲ ἡλίαν ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἶ-
 πεν δὲ αὐτοῖς ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι ἀποκριθεῖς δὲ ὁ
 21 πέτρος εἶπεν τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς
 22 παρήγγειλεν μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο. εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ
 ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρε-
 σβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι
 23 καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας εἰ τις
 θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν
 24 σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. ὅς γὰρ

v.10 T^a: τοπον ερημον πολεως καλουμενης, V: πολιν καλουμενην. **v.10** TKV: βηθσαιδα, M: βηθσαιδαν. **v.11** T^a: δεξαμενος, V: αποδεξαμενος. **v.12** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.12** T^a: απελθοντες, V: πορευθεντες. **v.12** T^a: τους, V: Ø. **v.13** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.13** T^a: πεντε αρτοι, V: αρτοι πεντε. **v.13** TK: δυο ιχθυες, MV: ιχθυες δυο. **v.14** T^a: ανα, V: [ωσει] ανα. **v.15** T^a: ανεκλιναν, V: κατεκλιναν. **v.16** T^a: παρατιθεναι, V: παραθειναι. **v.18** T^a: καταμονας, V: κατα μονας. **v.19** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.20** T^a: αποκριθεις δε ο πετρος, V: πετρος δε αποκριθεις. **v.21** T^a: ειπειν, V: λεγειν. **v.23** T^a: ελθειν απαρνησασθω, V: ερχεσθαι αρνησασθω. **v.23** TKV: καθ ημεραν, M: Ø.

ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν ὅς δ' ἂν ἀ-
 πολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἑμοῦ οὗτος σώσει αὐτήν . τί 25
 γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον ἑαυτὸν
 δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς . ὅς γὰρ ἂν ἐπαισχυνηθῇ με καὶ τοὺς 26
 ἑμούςς λόγους τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνηθήσεται
 ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων
 ἀγγέλων . λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἑστηκό- 27
 των οἱ οὐ μὴ γευσόνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν
 τοῦ θεοῦ . ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὥσεί ἡμέραι 28
 ὀκτῶ καὶ παραλαβὼν τὸν πέτρον καὶ ἰωάννην καὶ ἰάκωβον
 ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι . καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσ- 29
 εὔχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ
 ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕξαστράπτων . καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο 30
 συνελάλουν αὐτῷ οἵτινες ἦσαν μωϋῆς καὶ ἡλίας . οἱ ὁφθέν- 31
 τες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἣν ἔμελλεν πληροῦν ἐν
 ἱερουσαλήμ . ὁ δὲ πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημέ- 32
 νοι ὑπνῷ διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ
 τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ . καὶ ἐγένετο ἐν τῷ 33
 διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν ὁ πέτρος πρὸς τὸν ἰ-
 ησοῦν ἐπιστάτα καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι καὶ ποιήσωμεν
 σκηνὰς τρεῖς μίαν σοὶ καὶ μωσεῖ μίαν καὶ μίαν ἡλίᾳ μὴ εἰ- 34
 δῶς ὃ λέγει . ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ 34
 ἐπεσκίασεν αὐτοὺς ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν
 εἰς τὴν νεφέλην . καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα 35
 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπῆτὸς αὐτοῦ ἀκούετε . καὶ ἐν τῷ 36
 γενέσθαι τὴν φωνὴν εὐρέθη ὁ ἰησοῦς μόνος καὶ αὐτοὶ ἐσίγη-
 σαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν
 ἑώρακασιν . ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν 37
 ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήνητησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς . καὶ ἰδοὺ ἀ- 38
 νήρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνέβόησεν λέγων διδάσκαλε δέομαί σου
 ἐπιβλεψὼν ἐπὶ τὸν υἱόν μου ὅτι μονογενὴς ἐστίν μοι . καὶ 39

v.24 TKV: αν, M: εαν. **v.27** TK: ὦδε ἐστηκοτων, M: ὦδε ἐστῶτων, V: αὐτου ἐστηκοτων. **v.27** TK: γευσονται, MV: γευσονται. **v.28** TK: τον, MV: Ø. **v.30** T⁺: μωσης, V: μωυσης. **v.31** T⁺: ἐμελλεν, V: ἡμελλεν. **v.33** TKV: ο, M: Ø. **v.33** TK: μωσει μιαν, M: μιαν μωσει, V: μιαν μωυσει. **v.34** T⁺: ἐπεσκιασεν, V: ἐπεσκιαζεν. **v.34** T⁺: ἐκεινους εἰσελθειν, V: εἰσελθειν αὐτους. **v.35** T⁺: ἀγαπητος, V: ἐκλελεγμενος. **v.36** T⁺: ο, V: Ø. **v.36** T⁺: εωρακασιν, V: εωρακαν. **v.37** T⁺: εν, V: Ø. **v.38** T⁺: ανεβοησεν, V: εβοησεν. **v.38** TK: επιβλεψον, MV: επιβλεψαι. **v.38** T⁺: εστιν μοι, V: μοι εστιν.

ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ σπα-
 ράσσει αὐτὸν μετὰ ἄφροῦ καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συν-
 40 τρίβον αὐτόν . καὶ ἐδεήθη τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλλωσιν
 41 αὐτὸ καὶ οὐκ ἡδυνήθησαν . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν ὦ
 γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑ-
 42 μᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν προσάγαγε ὦδε τὸν υἱόν σου . ἔτι δὲ
 προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνε-
 σπάραξεν ἐπετίμησεν δὲ ὁ ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ
 καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ .
 43 ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ πάν-
 των δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς εἶπεν
 44 πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ . θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς
 λόγους τούτους ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδο-
 45 σθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων . οἱ δὲ ἡγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο καὶ
 ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἰσθῶνται αὐτὸ καὶ
 46 ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου . εἰσῆλ-
 47 θεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν . ὁ
 δὲ ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν ἐπιλα-
 48 βόμενος παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ . καὶ εἶπεν αὐτοῖς
 ὅς ἐάν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέ-
 χεται καὶ ὅς ἐάν ἐμὲ δέξηται δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με ὁ
 γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὗτος ἔσται μέγας .
 49 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰωάννης εἶπεν ἐπιστάτα εἶδομέν τινα ἐπὶ τῷ
 ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα τὰ δαιμόνια καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν
 50 ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν . καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ ἰ-
 ησοῦς μὴ κωλύετε ὅς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν
 51 ἔστιν . ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀνα-
 λήψεως αὐτοῦ καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἔστήριξεν τοῦ
 52 πορεύεσθαι εἰς ἱερουσαλήμ . καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ
 προσώπου αὐτοῦ καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην σαμα-
 53 ρειτῶν ὥστε ἐτοιμάσαι αὐτῷ . καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν ὅτι τὸ
 54 πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς ἱερουσαλήμ . ἰδόντες

v.40 TK: εκβαλλωσιν, MV: εκβαλωσιν. **v.41** TKV: ωδε τον υιον σου, M: τον υιον σου ωδε.
v.43 T^a: εποιησεν ο ιησους, V: εποιει. **v.47** T^a: ιδων, V: ειδως. **v.47** T^a: παιδιου, V: παιδιον.
v.48 T^a: εαν, V: αν. **v.48** T^a: εσται, V: εστιν. **v.49** T^a: ο, V: Ø. **v.49** T^a: επι, V: εν.
v.49 TK: τα, MV: Ø. **v.49** T^a: εκωλυσαμεν, V: εκωλυομεν. **v.50** T^a: και ειπεν, V: ειπεν δε.
v.50 T^a: ημων, V: υμων. **v.51** T^a: αναληψεως, V: αναλημψεως. **v.51** T^a: αυτου εστηριξεν, V: εστηρισεν. **v.52** T^a: σαμαρειτων ωστε, V: σαμαριτων ως.

δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης εἶπὸν κύριε θέλεις
εἰπῶμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐ-
τοὺς ὥς· καὶ ἡλίας ἐποίησεν· στραφεῖς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς 55
καὶ· εἶπεν οὐκ οἰδατε οἴου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς· ὁ γὰρ 56
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι
ἀλλὰ σῶσαι καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην· ἐγένετο δὲ 57
πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς αὐτὸν ἀκολου-
θήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ κύριε· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς 58
αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνώσεις ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν
κεφαλὴν κλίνῃ· εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον ἀκολουθεῖ μοι ὁ δὲ 59
εἶπεν κύριε ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πα-
τέρα μου· εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι 60
τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ· εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος ἀκολουθήσω σοι κύριε πρῶτον 61
δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου· εἶπεν 62
δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἰησοῦς οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ
ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὐθετός ἐστιν εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ·

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομή- 10
κοντὰ καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ
εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι· ἔ- 2
λεγεν οὖν πρὸς αὐτοὺς ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς οἱ δὲ ἐργά-
ται ὀλίγοι δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκ-
βάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ· ὑπάγετε ἰδοὺ ἐγὼ 3
ἀποστέλλω ὑμᾶς ὥς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων· μὴ βαστάζετε 4
βάλαντιον μὴ πήραν μὴδὲ ὑποδήματα καὶ μηδὲνα κατὰ τὴν
ὁδὸν ἀσπάσησθε· εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσερχήσθε πρῶτον λέ- 5
γετε εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ· καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης 6

v.54 T^a: αὐτου, V: ∅. **v.54** T^a: εἶπον, V: εἶπαν. **v.54** T^a: ὡς καὶ ἡλίας ἐποίησεν, V: ∅.
v.55 T^a: καὶ ... ὑμεῖς, V: ∅. **v.56** T^a: ὁ ... σῶσαι, V: ∅. **v.57** T^a: ἐγένετο δε, V: καὶ.
v.57 T^a: ἀν ἀπέρχῃ κυριε, V: εἰ ἀπέρχῃ. **v.60** T^a: ὁ ἰησοῦς, V: ∅. **v.62** TK: πρὸς αὐτον ο
ιησοῦς, M: ὁ ιησοῦς πρὸς αὐτον, V: [πρὸς αὐτον] ὁ ιησοῦς. **v.62** T^a: αὐτου, V: ∅. **v.62** T^a: εἰς
τὴν βασιλείαν, V: τὴ βασιλεία. **10. v.1** T^a: καὶ, V: ∅. **v.1** T^a: ἐβδομηκοντα, V: ἐβδομηκοντα
[δυο]. **v.1** T^a: δυο, V: δυο [δυο]. **v.1** T^a: ἐμελλεν, V: ἠμελλεν. **v.2** T^a: οὖν, V: δε. **v.2** TK:
ἐκβαλλῃ ἐργατας, M: ἐκβαλλῃ ἐργατας, V: ἐργατας ἐκβαλλῃ. **v.3** T^a: ἐγώ, V: ∅. **v.4** T^a: βαλαντιον,
V: βαλλαντιον. **v.4** T^a: μηδε, V: μη. **v.5** T^a: οἰκίαν εἰσερχήσθε, V: εἰσελήθητε οἰκίαν. **v.6** T:
μὲν ἡ ἐκεῖ, K: μὲν ἡ ἐκεῖ ο, M: ἡ ἐκεῖ, V: ἐκεῖ ἡ.

ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν εἰ δὲ μήγε ἐφ' ὑ-
 7 μᾶς ἀνακάμψει . ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε ἐσθίοντες καὶ
 πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐ-
 8 τοῦ ἐστὶν μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν . καὶ εἰς ἣν δ'
 ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς ἐσθίετε τὰ παρατιθέ-
 9 μενα ὑμῖν . καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς καὶ λέγετε
 10 αὐτοῖς ἡγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ . εἰς ἣν δ' ἂν
 πόλιν εἰσέρχησθε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς ἐξελθόντες εἰς τὰς
 11 πλατείας αὐτῆς εὔπατε . καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα
 ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν ἀπομασσόμεθα ὑμῖν πλήν τοῦτο
 12 γινώσκετε ὅτι ἡγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ . λέγω
 δὲ ὑμῖν ὅτι σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται
 13 ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ . οὐαὶ σοι χῶραζιν οὐαὶ σοι βηθσαῖδὰ ὅτι
 εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν
 ὑμῖν πάσαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν .
 14 πλήν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν .
 15 καὶ σὺ καπερναοὺμ' ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα ἕως ἄδου
 16 καταβιβασθήσῃ . ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει καὶ ὁ ἀθετῶν
 ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με .
 17 ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἐβδομήκοντά μετὰ χαρᾶς λέγοντες κύριε
 18 καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου . εἶπεν
 δὲ αὐτοῖς ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 19 πεσόντα . ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄ-
 φεων καὶ σκορπιῶν καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ
 20 καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ . πλήν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε
 ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται χαίρετε δὲ μᾶλλον ὅτι τὰ
 21 ὀνόματα ὑμῶν ἐγγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς . ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἡ-
 γαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν ἐξομολογοῦμαι
 σοι πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ὅτι ἀπέκρυσας
 ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις

v.6 T^o: επαναπαυσεται, V: επαναπαησεται. **v.6** TK: μηγε, MV: μη γε. **v.7** T^o: εστιν, V: ∅. **v.8** TK: δ, MV: ∅. **v.10** T^o: εισερχησθε, V: εισελθητε. **v.11** T^o: υμων, V: υμων εις τους ποδας. **v.11** T^o: εφ υμας, V: ∅. **v.12** TK: δε, MV: ∅. **v.13** TK: χωραζιν, MV: χοραζιν. **v.13** T^o: εγενοντο, V: εγενηθησαν. **v.13** T^o: καθημεναι, V: καθημενοι. **v.15** T^o: καπερναουμ η εως του ουρανου υψωθεισα εως αδου καταβιβασθησθ, V: καφαρναουμ μη εως ουρανου υψωθησθ εως του αδου καταβησθ. **v.17** T^o: εβδομηκοντα, V: εβδομηκοντα [δυσ]. **v.19** T^o: διδωμι, V: δεδωκα. **v.19** TMV: αδικησθ, K: αδικησει. **v.20** TK: μαλλον, MV: ∅. **v.20** T^o: εγραφη, V: εγγεγραπται. **v.21** T^o: τω πνευματι ο ιησους, V: [εν] τω πνευματι τω αγιω.

ναὶ ὁ πατήρ ὅτι οὕτως ἐγένετο ἡ εὐδοκία ἔμπροσθέν σου . καὶ 22
 στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν πάντα παρεδόθη μοι ὑπὸ
 τοῦ πατρὸς μου καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ
 πατήρ καὶ τίς ἐστὶν ὁ πατήρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃ ἂν βούληται
 ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι . καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' 23
 ἰδίαν εἶπεν μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε .
 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν 24
 ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε καὶ οὐκ εἶδόν καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε
 καὶ οὐκ ἤκουσαν . καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων 25
 αὐτὸν καὶ λέγων διδάσκαλε τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρο-
 νομήσω . ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται πῶς 26
 ἀναγινώσκεις . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἀγαπήσεις κύριον τὸν 27
 θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
 σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου
 καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν . εἶπεν δὲ αὐτῷ ὀρθῶς ἀ- 28
 πεκρίθης τοῦτο ποιεῖ καὶ ζήσῃ . ὁ δὲ θέλων δικαιῶν ἑαυτὸν 29
 εἶπεν πρὸς τὸν ἰησοῦν καὶ τίς ἐστὶν μου πλησίον . ὑπολαβὼν 30
 δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν ἄνθρωπος τις κατέβαινεν ἀπὸ ἱερουσαλὴμ
 εἰς ἱεριχὴ καὶ λησταῖς περιέπεσεν οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν
 καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα .
 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ καὶ 31
 ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν . ὁμοίως δὲ καὶ λευῖτης γενόμενος 32
 κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν . σαμαρείτης 33
 δὲ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνί-
 σθη . καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων 34
 ἔλαιον καὶ οἶνον ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγα-
 γεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ . καὶ ἐπὶ τὴν 35
 αὔριον ἐξελθὼν ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοχεῖ
 καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐπιμελήθητι αὐτοῦ καὶ ὃ τι ἂν προσδαπανή-
 σης ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι . τίς οὖν τού- 36
 των τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος

v.21 T^{*}: εγενετο ευδοκια, V: ευδοκια εγενετο. **v.22** TM: και ... ειπεν, KV: Ø. **v.22** TK: παρεδοθη μοι, MV: μοι παρεδοθη. **v.24** T^{*}: ειδον, V: ειδαν. **v.25** T^{*}: και, V: Ø. **v.27** T^{*}: εξ ολης της ψυχης σου και εξ ολης της ισχυος σου και εξ ολης της διανοιας, V: εν ολη τη ψυχη σου και εν ολη τη ισχυι σου και εν ολη τη διανοια. **v.29** T^{*}: δικαιουν, V: δικαιωσαι. **v.30** T^{*}: δε, V: Ø. **v.30** T^{*}: τυγχανοντα, V: Ø. **v.33** T^{*}: σαμαρειτης, V: σαμαριτης. **v.33** T^{*}: αυτον, V: Ø. **v.35** T^{*}: εξελθων εκβαλων δυο δηναρια εδωκεν, V: εκβαλων εδωκεν δυο δηναρια. **v.35** T^{*}: αυτω, V: Ø. **v.36** T^{*}: συν, V: Ø. **v.36** TK: δοκει σοι πλησιον, MV: πλησιον δοκει σοι.

37 εἰς τοὺς ληστάς· ὁ δὲ εἶπεν ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ
 38 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως· ἐ-
 γένητο· δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς
 κώμην τινὰ γυνὴ δέ τις ὀνόματι μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς·
 39 τὸν οἶκον αὐτῆς· καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη μαρία ἣ
 καὶ παρακαθίσασα· παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ ἤκουεν τὸν
 40 λόγον αὐτοῦ· ἡ δὲ μάρθα περισπᾶτο περὶ πολλήν διακο-
 νίαν ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν κύριε οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου
 μόνην με κατέλιπεν διακονεῖν εἰπέ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναν-
 41 τιλάβηται· ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἰησοῦς μάρθα μάρθα
 42 μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά· ἐνὸς δέ ἐστιν χρεῖα μα-
 ρία· δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται
 ἀπ' αὐτῆς·

- 11** Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον
 ὥς ἐπαύσατο εἰπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν κύ-
 ριε δίδασκον ἡμᾶς προσεύχεσθαι καθὼς καὶ ἰωάννης ἐδίδασκεν
 2 τοὺς μαθητάς αὐτοῦ· εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὅταν προσεύχησθε λέ-
 γετε πάτερ ἡμῶν· ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου
 ἐλθέτω· ἡ βασιλεία σου γενηθήτω· τὸ θέλημά σου ὥς ἐν οὐ-
 3 ρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου
 4 ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν καὶ
 γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν καὶ μὴ εἰσενέγκῃς
 ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν ἀλλὰ· ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ·
 5 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον καὶ πορεύσε-
 ται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ φίλε χρῆσόν μοι
 6 τρεῖς ἄρτους· ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς
 7 με καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· κάκεῖνος ἔσωθεν ἀπο-
 κριθεὶς εἶπῃ μὴ μοι κόπους πάρεχε ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται
 καὶ τὰ παιδιά μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσὶν οὐ δύναμαι
 8 ἀναστὰς δοῦναί σοι· λέγω ὑμῖν εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀνα-
 στάς διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον διὰ γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ

v.37 T*: ουν, V: δε. **v.38** T*: εγενετο δε εν, V: εν δε. **v.38** T*: και, V: Ø. **v.38** T*: εις τον οικον αυτης, V: Ø. **v.39** T*: μαρια, V: μαριαμ. **v.39** T*: παρακαθισαα παρα, V: παρακαθεσθαισα προς. **v.39** T*: ιησου, V: κυριου. **v.40** TKV: κατελιπεν, M: κατελειπεν. **v.41** T*: ιησους, V: κυριος. **v.41** T*: τυρβαζη, V: θορυβαζη. **v.42** T*: μαρια δε, V: μαριαμ γαρ. **v.42** T*: απ, V: Ø. **11. v.2** T*: ημων ο εν τοις ουρανοις, V: Ø. **v.2** E: ελθετω η βασιλεια σου, D: εφ ημας ελθετω σου η βασιλεια. **v.2** T*: γεννηθητω ... γης, V: Ø. **v.4** T*: αφιεμεν, V: αφιομεν. **v.4** T*: αλλα ... πονηρου, V: Ø. **v.6** TKV: μου, M: Ø. **v.8** T*: αυτου φιλον, V: φιλον αυτου.

ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρήζει. καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω αἰτεῖτε 9
καὶ δοθήσεται ὑμῖν ζητεῖτε καὶ εὐρήσετε κρούετε καὶ ἀνοιγή-
σεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει 10
καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰ- 11
τήσει ὁ υἱὸς ἄρτον· μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ εἰ καὶ ἰχθὺν μὴ
ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει· αὐτῷ. ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ὧν μὴ 12
ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον. εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες 13
οἴδατε ἀγαθὰ δόματα διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν πόσῳ μᾶλ-
λον ὁ πατήρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν
αὐτόν. καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον καὶ αὐτὸ ἦν κωφὸν ἐ- 14
γένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφὸς καὶ
ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον ἐν βεελζεβούλ 15
ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. ἕτεροι δὲ πει- 16
ράζοντες σημεῖον παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ. αὐτὸς δὲ 17
εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς πᾶσα βασιλεία ἐφ'
ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει.
εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη πῶς σταθήσεται 18
ἡ βασιλεία αὐτοῦ ὅτι λέγετε ἐν βεελζεβούλ ἐκβάλλειν με τὰ
δαιμόνια. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια οἱ 19
υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐ-
τοὶ ἔσονται. εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια 20
ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ὅταν ὁ ἰσχυ- 21
ρὸς καθωπλισμένος φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλὴν ἐν εἰρήνῃ
ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. ἐπὶ δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ 22
ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει ἐφ' ἣ ἐπε-
ποιθεὶ καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ 23
κατ' ἐμοῦ ἐστὶν καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. ὅταν 24
τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου διέρχεται
δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν καὶ μὴ εὐρίσκον λέγει
ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὼν εὐ- 25
ρίσκει ὁμοιωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ 26

v.8 TKV: ὁσων, M: ὁσον. **v.11** T^o: ὑμων, V: εἰς ὑμων. **v.11** T^o: ἄρτον μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ, V: ὅ. **v.11** TK: εἰ, M: ἦ, V: ὅ. **v.11** T^o: καὶ, V: ὅ. **v.11** T^o: μὴ, V: καὶ. **v.11** T^o: ἐπιδώσει αὐτῷ, V: αὐτῷ ἐπιδώσει. **v.12** T^o: εἰαν αἰτησῇ ὧν μὴ, V: αἰτησῇ ὧν. **v.13** TK: ἀγαθὰ δοματα, MV: δοματα ἀγαθὰ. **v.15** T^o: ἀρχοντι, V: τῷ ἀρχοντι. **v.16** T^o: παρ αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ, V: ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ αὐτοῦ. **v.19** T^o: κριταὶ ὑμων αὐτοὶ, V: αὐτοὶ ὑμων κριταὶ. **v.20** T^o: ἐκβάλλω, V: [ἐγὼ] ἐκβάλλω. **v.22** T^o: ο, V: ὅ. **v.24** T^o: λέγει, V: [τότε] λέγει. **v.25** E: ὁμοιωμένον, BC: σκολαζόντα ὁμοιωμένον.

παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ καὶ
 εἰσέλθοντα κατοικεῖ ἐκεῖ καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου
 27 ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν
 ταῦτα ἐπάρασά τις γυνὴ ὡφωμένην ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ μα-
 καρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας.
 28 αὐτὸς δὲ εἶπεν μενουῖνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον
 29 τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν. τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροί-
 ζομένων ἤρξατο λέγειν ἡ γενεὰ αὕτη πονηρὰ ἐστὶν σημεῖον
 ἐπιζητεῖ καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰ-
 30 ωνά τοῦ προφήτου. καθὼς γὰρ ἐγένετο ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς
 νινευίταις οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ
 31 ταύτῃ. βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν
 ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτοὺς ὅτι ἦλθεν
 ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν σολομῶντος καὶ
 32 ἰδοὺ πλεῖον σολομῶντος ὤδε. ἄνδρες νινευί ἀναστήσονται ἐν
 τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινουσὶν αὐτήν
 ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ καὶ ἰδοὺ πλεῖον ἰωνᾶ
 33 ὤδε. οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας εἰς κρυπτὸν τίθησιν οὐδὲ ὑ-
 πὸ τὸν μόδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ
 34 φέγγος βλέπωσιν. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός
 ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου
 φωτεινὸν ἐστὶν ἐπὶ δὲ πονηρὸς ᾖ καὶ τὸ σῶμά σου σκοτει-
 35, 36 νόν. σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. εἰ οὖν τὸ
 σῶμά σου ὅλον φωτεινὸν μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινὸν ἔσται
 37 φωτεινὸν ὅλον ὥς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζη σε. ἐν δὲ
 τῷ λαλῆσαι ἡρώτα αὐτὸν φαρισαῖός τις ὅπως ἀριστήσῃ παρ'
 38 αὐτῷ εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. ὁ δὲ φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν
 39 ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. εἶπεν δὲ ὁ κύριος
 πρὸς αὐτὸν νῦν ὑμεῖς οἱ φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου
 καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπα-
 40 γῆς καὶ πονηρίας. ἄφρονες οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ

v.26 T*: επτα ετερα πνευματα πονηροτερα εαυτου, V: ετερα πνευματα πονηροτερα εαυτου επτα.
v.26 TKV: εισελθοντα, M: ελθοντα. **v.27** T*: γυνη φωνην, V: φωνην γυνη. **v.28** T*: μενουινγε,
 V: μενουιν. **v.28** T*: αυτον, V: Ø. **v.29** T*: πονηρα, V: γενεα πονηρα. **v.29** T*: επιζητει,
 V: ζητει. **v.29** T*: του προφητου, V: Ø. **v.30** T*: σημειον τοις νινευιταις, V: τοις νινευιταις
 σημειον. **v.31** TK: σολομωντος, MV: σολομωνος. **v.32** TK: νινευι, M: νινευη, V: νινευιται.
v.33 T*: δε, V: Ø. **v.33** TK: κρυπτον, MV: κρυπτην. **v.33** T*: φεγγος, V: φως. **v.34** T*:
 οταν ουν, V: σου οταν. **v.36** T*: τι μέρος, V: μέρος τι. **v.37** T*: ηρωτα, V: ερωτα. **v.37** T*:
 τις, V: Ø.

τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν . πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην καὶ 41
 ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν . ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαί- 42
 οῖς ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν
 λάχανον καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ
 ταῦτα ἔδει ποιῆσαι ἀκεῖνα μὴ ἀφίεναι . οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φα- 43
 ρισαίοις ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς
 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς . οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς^ο 44
 καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα καὶ
 οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν . ἀποκρι- 45
 θεῖς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ διδάσκαλε ταῦτα λέγων
 καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις . ὁ δὲ εἶπεν καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ 46
 ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα καὶ αὐτοὶ
 ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσπαύετε τοῖς φορτίοις . οὐαὶ 47
 ὑμῖν ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν οἱ δὲ πατέρες
 ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτοὺς . ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε 48
 τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐ-
 τοὺς ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν^ο τὰ μνημεῖα . διὰ τοῦτο καὶ 49
 ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀ-
 ποστόλους καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν . ἵνα 50
 ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ
 καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης . ἀπὸ τοῦ αἵμα- 51
 τος ἄβελ ἕως τοῦ αἵματος ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ
 τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου ναὶ λέγω ὑμῖν ἐκζητηθή-
 σεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης . οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς ὅτι 52
 ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθετε καὶ τοὺς
 εἰσερχομένους ἐκωλύσατε . λέγοντος^ο δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς
 αὐτοὺς ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέ-
 χειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων . ἐνεδρεύοντες 54
 αὐτὸν καὶ^ο ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἵνα^ο
 κατηγορήσωσιν αὐτοῦ .

Ἐν οἷς ἐπισυναχθεῖσὼν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου ὥστε κα- 12
 ταπατεῖν ἀλλήλους ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ

v.42 T^ο: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.42** T^ο: ταυτα, V: ταυτα δε. **v.42** T^ο: αφιεναι, V: παρειναι. **v.44** T^ο: γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται, V: Ø. **v.44** TK: οι, M: Ø, V: [οι]. **v.48** T^ο: μαρτυρειτε, V: μαρτυρες εστε. **v.48** T^ο: αυτων τα μνημεια, V: Ø. **v.49** T^ο: εκδιωξουσιν, V: διωξουσιν. **v.50** T^ο: εκχυνομενον, V: εκκεχυμενον. **v.51** T^ο: του, V: Ø. **v.52** T^ο: εισηλθετε, V: εισηλθατε. **v.53** T^ο: λεγοντος δε αυτου ταυτα προς αυτους, V: κακειθεν εξελθοντος αυτου. **v.54** TK: και ζητουντες, M: ζητουντες, V: Ø. **v.54** T^ο: ινα κατηγορησωσιν αυτου, V: Ø.

1 πρῶτον προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν^ο φαρισαίων ἢ-
 2 τις ἐστὶν ὑπόκρισις. οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ
 3 ἀποκαλυφθήσεται καὶ κρυπτόν ὃ οὐ γνωσθήσεται. ἀνθ' ὧν
 4 ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται καὶ ὃ πρὸς
 5 τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δω-
 6 μάτων. λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν
 7 ἀποκτείνοντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσό-
 8 τερόν τι ποιῆσαι. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε φοβήθητε
 9 τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἐξουσίαν^ο ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέ-
 10 ενναν ναὶ λέγω ὑμῖν τοῦτον φοβήθητε. οὐχὶ πέντε στρουθία
 11 πωλεῖται ἀσσαρίων δύο καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλεησμέ-
 12 νον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν
 13 πᾶσαι ἡρίθμηνται μὴ ὅϋν φοβεῖσθε πολλῶν στρουθίων διαφέ-
 14 ρετε. λέγω δὲ ὑμῖν πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν
 15 τῶν ἀνθρώπων καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐ-
 16 τῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ ἀρνησάμενός με
 17 ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων
 18 τοῦ θεοῦ. καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
 19 ἀφεθήσεται αὐτῷ τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι
 20 οὐκ ἀφεθήσεται. ὅταν δὲ ᾤροσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συν-
 21 αγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας μὴ μεριμνᾶτε πῶς
 22 ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε. τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδά-
 23 ξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν. εἶπεν δὲ τις αὐτῷ^ο ἐκ
 24 τοῦ ὄχλου διδάσκαλε εἰπέ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ'
 25 ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ἄνθρωπε τίς με κα-
 26 τέστησεν δίκαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς. εἶπεν δὲ πρὸς αὐ-
 27 τοὺς ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας ὅτι οὐκ ἐν
 28 τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων
 29 αὐτοῦ. εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων ἀνθρώπου
 30 τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυ-
 31 τῷ λέγων τί ποιήσω ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς
 32 μου. καὶ εἶπεν τοῦτο ποιήσω καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ

12. v.1 T^o: τῶν φαρισαίων ηἱτις ἐστὶν υποκρισις, V: ηἱτις ἐστὶν υποκρισις τῶν φαρισαίων.
v.4 TKV: ἀποκτείνοντων, M: ἀποκτενοντων. **v.5** T^o: ἐξουσίαν ἔχοντα, V: ἔχοντα ἐξουσίαν.
v.6 T^o: πωλεῖται, V: πωλουνται. **v.7** T^o: οὐν, V: ∅. **v.11** T^o: προσφέρωσιν, V: εισφέρωσιν.
v.11 T^o: μεριμνατε, V: μεριμνησητε. **v.13** T^o: αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, V: ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ.
v.14 T^o: δίκαστην, V: κριτην. **v.15** T^o: τῆς, V: πάσης. **v.15** TKV: αὐτου, M: αὐτω. **v.15** T^o:
 αὐτου, V: αὐτω.

μείζονας οἰκοδομήσω καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου . καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου ψυχὴ ἔχεις 19
 πολλά ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά ἀναπαύου φάγε πίε εὐφραίνου . εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεὸς ἄφρων ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν 20
 ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ ἃ δὲ ἡτοίμασας τί νῦν ἔσται . οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν . εἶπεν 21, 22
 δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ διὰ τοῦτο ὑμῖν ὁ λέγω μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε . ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος . 23
 κατανοήσατε τοὺς κόρακας ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτοὺς πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν . τίς δὲ 24
 ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πηχυν ἓνα . εἰ οὖν οὐτε ἐλάχιστον δύνασθε τί περὶ τῶν 25
 λοιπῶν μεριμνᾶτε . κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶς αὐξάνει οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει λέγω δὲ ὑμῖν οὐδὲ σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ 26
 δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων . εἰ δὲ τὸν ὁ χορτόν ἐν 27
 τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς ὀλιγόπιστοι . καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε ἢ τί πίητε καὶ μὴ μετεωρί- 28
 ζεσθε . ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ ὑμῶν 29
 δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε τούτων . πλην ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν . μὴ 30
 φοβοῦ τὸ μικρὸν ποιμνιον ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν . πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ 31
 δότε ἐλεημοσύνην ποιήσατε ἑαυτοῖς βάλαντια μὴ παλαιούμενα θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίξει οὐδὲ σὴς διαφθείρει . ὅπου γὰρ ἔστιν ὁ θησαυ- 32
 ρὸς ὑμῶν ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται . ἔστωσαν ὑμῶν αἱ 33
 ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι . καὶ ὑμεῖς 34
 ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν πότε 35
 36

v.18 T*: τα γενήματα μου, V: τον σιτον. **v.20** TV: αφρων, KM: αφρον. **v.22** T*: υμιν λεγω, V: λεγω υμιν. **v.22** T*: υμων, V: Ø. **v.23** T*: η, V: η γαρ. **v.25** T*: προσθειναι επι την ηλικιαν αυτου πτηχυν ενα, V: επι την ηλικιαν αυτου προσθειναι πτηχυν. **v.26** T*: ουτε, V: ουδε. **v.28** T*: τον χορτον εν τω αγρω σημερον οντα, V: εν αγρω τον χορτον οντα σημερον. **v.28** T*: αμφιεννυσιν, V: αμφιεζει. **v.29** T*: η, V: και. **v.30** T*: επιζητει, V: επιζητουςιν. **v.31** T*: του θεου, V: αυτου. **v.31** T*: παντα, V: Ø. **v.33** T*: βαλαντια, V: βαλλαντια.

ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως
 37 ἀνοίξωσιν αὐτῷ . μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι οὓς ἐλθὼν ὁ κύ-
 ριος εὐρήσει γρηγοροῦντας ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται
 38 καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς . καὶ
 ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλ-
 39 θῇ καὶ εὖρῃ οὕτως μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι . τοῦτο
 δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα ὥρα ὁ κλέπτῃς
 ἔρχεται ἐγρηγόρησεν ὃν καὶ οὐκ ἂν ἀφήκεν διορυγῆναι τὸν
 40 οἶκον αὐτοῦ . καὶ ὑμεῖς ὅσιν γίνεσθε ἔτοιμοι ὅτι ἡ ὥρα οὐ δο-
 41 κεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται . εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ πέτρος
 κύριε πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς
 42 πάντας . εἶπεν δὲ ὁ κύριος τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος
 καὶ φρόνιμος ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐ-
 43 τοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον . μακάριος ὁ δοῦλος
 ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιοῦντα οὕτως .
 44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ κα-
 45 ταστήσει αὐτόν . ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ
 αὐτοῦ χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι καὶ ἄρξῃται τύπτειν
 46 τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ με-
 θύσκεσθαι . ἤξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ
 οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει καὶ διχοτομήσει αὐ-
 47 τὸν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει . ἐκεῖνος
 δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ καὶ μὴ
 ἐτοιμάσας μὴδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται
 48 πολλάς . ὁ δὲ μὴ γνοὺς ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν δαρήσεται
 ὀλίγας παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐ-
 τοῦ καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν .
 49 πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθῃ .
 50 βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὔ τε-
 51 λεσθῇ . δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ
 52 οὐχὶ λέγω ὑμῖν ἀλλ' ἢ διαμερισμόν . ἔσσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ
 νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἐνὶ διαμεμερισμένοι τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ

v.36 T*: αναλυσει, V: αναλυση. **v.38** T*: και εαν ελθῃ ἐν τῇ δευτερα φυλακῇ και, V: καν ἐν
 τῇ δευτερα καν. **v.38** T*: οἱ δουλοι, V: Ø. **v.39** T*: εγρηγορησεν ἀν και, V: Ø. **v.39** T*:
 διορυγῆναι, V: διορυχθῆναι. **v.40** T*: ουν, V: Ø. **v.41** T*: αὐτω, V: Ø. **v.42** T*: εἶπεν δε,
 V: και εἶπεν. **v.42** T*: και, V: ο. **v.47** T*: εαυτου, V: αὐτου. **v.47** T*: μηδε, V: η. **v.49** T*:
 εις, V: επι. **v.50** T*: ου, V: σιτου. **v.52** T*: οικω ἐνι, V: ἐνι οικω.

δύο ἐπὶ τρισίν · διαμερισθήσεται πατὴρ ἐφ' υἱῷ καὶ υἱὸς ἐ- 53
 πὶ πατρὶ μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρὶ πενθερά
 ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν αὐτῆς ·
 ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις ὅταν ἴδῃτε τὴν νεφέλην ἀνατέλλου- 54
 σαν ἀπὸ δυσμῶν εὐθέως λέγετε ὄμβρος ἔρχεται καὶ γίνεται
 οὕτως · καὶ ὅταν νότον πνέοντα λέγετε ὅτι καύσων ἔσται καὶ 55
 γίνεται · ὑποκριταὶ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ 56
 οἴδατε δοκιμάζειν τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε ·
 τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον · ὥς γὰρ ὑπάγεις 57, 58
 μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν
 ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν
 καὶ ὁ κριτὴς σε παράδῃ τῷ πράκτορι καὶ ὁ πράκτωρ σε βάλλῃ
 εἰς φυλακὴν · λέγω σοι οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως οὔ καὶ τὸ 59
 ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς ·

Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ **13**
 περὶ τῶν γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα πιλάτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυ-
 σιῶν αὐτῶν · καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς δοκεῖτε 2
 ὅτι οἱ γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς γαλιλαί-
 ους ἐγένοντο ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν · οὐχὶ λέγω ὑμῖν ἀλλ' 3
 ἐὰν μὴ μετανοῇτε πάντες ὡσαύτως ἀπολεισθε · ἢ ἐκεῖνοι οἱ 4
 δέκα καὶ ὀκτὼ ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ σιλῳάμ καὶ
 ἀπέκτεινεν αὐτοὺς δοκεῖτε ὅτι οὗτοι ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ
 πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν ἱερουσαλὴμ · οὐχὶ 5
 λέγω ὑμῖν ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῇτε πάντες ὁμοίως ἀπολεισθε ·
 ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν συκὴν εἶχέν τις ἐν τῷ ἀμπε- 6
 λῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην καὶ ἤλθεν καρπὸν ζιτῶν ἐν αὐτῇ
 καὶ οὐχ εὗρεν · εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργὸν ἰδοὺ τρία ἔτη 7
 ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὗρίσκω ἔκ-

v.53 T^{*}: διαμερισθησεται, V: διαμερισθησονται. **v.53** TK: εφ, MV: επι. **v.53** T^{*}: θυγατρι, V: την θυγατερα. **v.53** T^{*}: μητρι, V: την μητερα. **v.53** T^{*}: αυτης, V: Ø. **v.54** T^{*}: απο, V: επι. **v.54** T^{*}: λεγετε, V: λεγετε οτι. **v.56** TMV: της γης και του ουρανου, K: του ουρανου και της γης. **v.56** T^{*}: τον δε καιρον, V: τον καιρον δε, D: πλην τον καιρον. **v.56** T^{*}: πως ου δοκιμαζετε, V: πως ουκ οιδετε δοκιμαζειν, D: ου δοκιμαζετε. **v.57** E: τι δε, D: Ø. **v.58** T^{*}: παραδω, V: παραδωσει. **v.58** TK: βαλλη, M: βαλη, V: βαλει. **v.59** T^{*}: ου, V: Ø. **v.59** TKV: το, M: τον. **13. v.2** T^{*}: ο ιησους, V: Ø. **v.2** T^{*}: τοιαυτα, V: ταυτα. **v.3** T^{*}: οσαυτως, V: ομοιως. **v.4** T^{*}: δεκα και οκτω, V: δεκαοκτω. **v.4** T^{*}: ουτοι, V: αυτοι. **v.4** T^{*}: ανθρωπους, V: τους ανθρωπους. **v.4** T^{*}: εν, V: Ø. **v.5** T^{*}: ομοιως, V: οσαυτως. **v.6** T^{*}: εν τω αμπελωνι αυτου πεφυτευμενην, V: πεφυτευμενην εν τω αμπελωνι αυτου. **v.6** TK: καρπον ζητων, MV: ζητων καρπον. **v.7** T^{*}: ερχομαι, V: αφ ου ερχομαι.

8 κοψοῦν αὐτήν ἵνα τι καὶ τὴν γῆν καταργεῖ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ κύριε ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος ἕως ὅτου σκάψω
9 περὶ αὐτήν καὶ βάλω κοπρίαν. κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς
10 δὲ μήγε εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν. ἦν δὲ διδάσκων ἐν μι-
11 ᾧ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἣν πνεῦμα
12 ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα^ο καὶ ὀκτὼ καὶ ἦν συγκύπτουσα
13 τῆς ἀσθενείας σου. καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας καὶ πα-
14 ραχρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. ἀποκριθεὶς δὲ
15 ὁ ἀρχισυνάγωγος ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ
16 ἰησοῦς ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ἕξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι
17 ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ
18 σαββάτου. ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν ὑποκριτὰ
19 ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον
20 ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει. ταύτην δὲ θυγατέρα
21 ἀβραάμ οὖσαν ἦν ἔδῃσεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη
22 οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
23 βάτου. καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατησχύνοντο πάντες οἱ
24 ἀντικείμενοι αὐτῷ καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐν-
25 δόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ. ἔλεγεν δὲ^ο τίνι ὁμοία ἐστὶν
26 ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν. ὁμοία ἐστὶν
27 κόκκῳ σινάπεως ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυ-
28 τοῦ καὶ ἡῤῥησεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα καὶ τὰ πετεινὰ
29 τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. καὶ πά-
30 λιν εἶπεν τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ὁμοία ἐστὶν
31 ζύμῃ ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυσεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία ἕως
32 οὗ ἔξυμώθη ὅλον. καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας
33 διδάσκων καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς ἱεροῦσαλήμ. εἶπεν
34 δέ τις αὐτῷ κύριε εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι ὁ δὲ εἶπεν πρὸς
35 αὐτοὺς. ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης ὅτι πολ-
36 λοὶ λέγω ὑμῖν ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. ἀφ'

v.7 T^{*}: εκκοψον, V: εκκοψον [ουν]. **v.7** TKV: ινατι, M: ινα τι. **v.8** TK: κοπριαν, MV: κοπρια.
v.9 T^{*}: ει δε μηγε εις το μελλον, V: εις το μελλον ει δε μη γε. **v.11** T^{*}: ην, V: Ø. **v.11** T^{*}:
δεκα και οκτω, V: δεκαοκτω. **v.14** T^{*}: εξ, V: οτι εξ. **v.14** T^{*}: ταυταις, V: αυταις. **v.15** T^{*}:
ουν, V: δε. **v.15** TK: υποκριτα, MV: υποκριται. **v.18** T^{*}: δε, V: ουν. **v.19** T^{*}: μεγα, V:
Ø. **v.20** TKV: και, M: Ø. **v.21** T^{*}: ενεκρυσεν, V: [εν]εκρυσεν. **v.22** T^{*}: ιερουσαλημ, V:
ιερουσολυμα. **v.24** T^{*}: πυλης, V: θυρας.

οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν καὶ ἄρξησθε ἕξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες κύριε κύριε ἀνοιξον ἡμῖν καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ . τότε ἄρξεσθε λέγειν ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας . καὶ ἐρεῖ λέγῶ ὑμῖν οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας . ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων ὅταν ὄψησθε ἄβραάμ καὶ ἰσαάκ καὶ ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἕξω . καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ . καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι . ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόντινες φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν ὅτι ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι . καὶ εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες εἵπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι . πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἕξω ἱερουσαλήμ . ἱερουσαλήμ ἱερουσαλήμ ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφῆτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας καὶ οὐκ ἠθελήσατε . ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος ἀμὴν . δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ με ἴδῃτε ἕως ἃν ἤξῃ . ὅτε εἴπητε εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου .

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν . καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ . καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ φαρισαίους λέγων εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν . οἱ δὲ ἡσύχασαν καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐ-

v.25 T^o: κυριε, V: ∅. **v.27** T^o: λεγω, V: λεγων. **v.27** T^o: οι εργαται της, V: εργαται. **v.29** TKV: απο, M: ∅. **v.31** T^o: ημερα προσηλθον, V: ωρα προσηλθαν. **v.32** T^o: επιτελω, V: αποτελω. **v.34** TKV: αποκτεινουσα, M: αποκτενουσα. **v.35** T^o: ερημος, V: ∅. **v.35** TK: αμην δε λεγω, M: λεγω δε, V: λεγω [δε]. **v.35** T^o: οτι ου μη με ιδητε, V: ου μη ιδητε με. **v.35** T^o: αν, V: ∅. **v.35** T^o: ηξη οτε, V: [ηξει οτε]. **14. v.3** T^o: ει, V: ∅. **v.3** T^o: θεραπευειν, V: θεραπευσαι η ου.

- 5 τὸν καὶ ἀπέλυσεν. καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τίνος
 ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται καὶ οὐκ εὐθέως ἀνα-
 6 σπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. καὶ οὐκ ἴσχυσαν
 7 ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα. ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κε-
 κλημένους παραβολὴν ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέ-
 8 γοντο λέγων πρὸς αὐτοὺς. ὅταν κληθῇς ὑπὸ τινος εἰς γάμους
 9 ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ. καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέ-
 σας ἔρεῖ σοι δὸς τούτῳ τόπον καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης
 10 τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. ἀλλ' ὅταν κληθῇς πορευθεὶς ἀ-
 νάπεσόν εἰς τὸν ἔσχατον τόπον ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς
 σε εἴπῃ σοι φίλε προσανάβηθι ἀνώτερον τότε ἔσται σοι δόξα
 11 ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοι. ὅτι πᾶς ὁ ὑψὼν ἑαυτὸν
 12 ταπεινωθήσεται καὶ ὁ ταπεινὼν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. ἔλεγεν
 δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτὸν ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον μὴ
 φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς
 συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους μήποτε καὶ αὐτοὶ
 13 σε ὀντικαλέσωσιν καὶ γένηταί σοι ὀνταπόδομα. ἀλλ' ὅταν
 ποιῇς ὀδοχὴν κάλει πτωχοὺς ἀναπήρους χωλοὺς τυφλοὺς.
 14 καὶ μακάριος ἔσῃ ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι ἀντα-
 15 ποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων. ἀκούσας
 δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ μακάριος ὃς
 16 φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ἀν-
 θρωπὸς τις ἐποίησεν δεῖπνον μέγα καὶ ἐκάλεσεν πολλοὺς.
 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν
 18 τοῖς κεκλημένοις ἔρχεσθε ὅτι ἤδη ἑτοιμὰ ἐστίν ὅπαντα. καὶ
 ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ
 ἀγρόν ἡγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτὸν
 19 ἐρωτῶ σε ἔχε με παρητημένον. καὶ ἕτερος εἶπεν ζεύγη βο-
 ῶν ἡγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτὰ ἐρωτῶ σε

v.5 T^a: ἀποκριθεις, V: ∅. **v.5** TK: ονος, MV: υιος. **v.5** T^a: ἐμπεσεῖται, V: πεσεῖται. **v.5** T^a: τη, V: ∅. **v.6** T^a: αὐτω, V: ∅. **v.9** T^a: μετ, V: μετα. **v.10** TK: ἀναπεσον, MV: ἀναπεσε. **v.10** T^a: εἱπη, V: ερει. **v.10** T^a: των, V: παντων των. **v.12** T^a: σε ἀντικαλεσωσιν, V: ἀντικαλεσωσιν σε. **v.12** T^a: σοι ἀνταποδομα, V: ἀνταποδομα σοι. **v.13** T^a: ποιης δοχην, V: δοχην ποιης, N⁸⁷⁵: δοχην ποιησης. **v.13** T^a: ἀναπηρους, V: ἀναπειρους. **v.14** E: γαρ, N^a: δε. **v.15** T^a: ος, V: οστις. **v.15** TKV: αρτον, M: αριστον. **v.16** T^a: ἐποιησεν, V: ἐποιει. **v.17** E: ἐρχεσθε, NAD: ἐρχεσθαι. **v.17** T^a: ἐστιν παντα, V: ἐστιν, N⁸⁷⁵: εισιν, F: εισιν παντα. **v.18** T^a: παραιτεῖσθαι παντες, V: παντες παραιτεῖσθαι. **v.18** T^a: ἐξελθειν και, V: ἐξελθων. **v.19** E: ἐρωτω σε εχε με παρητημενον, D: διο ου δυναμαι ελθειν.

ἔχε με παρητημένον . καὶ ἕτερος εἶπεν γυναῖκα ἔγνημα^ο καὶ 20
 διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν . καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος 21
 ἐκείνος ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα τότε ὀργισθεὶς ὁ
 οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς
 πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀνα-
 πήρους^ο καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε . καὶ εἶπεν^ο 22
 ὁ δοῦλος κύριε γέγονεν ὥς ἐπέταξας καὶ ἔτι τόπος ἐστίν . καὶ 23
 εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φρα-
 γμοὺς καὶ ἀναγκασον εἰσελθεῖν ἵνα γεμισθῇ ὁ^ο οἶκός μου .
 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλη- 24
 μένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου . συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ 25
 ὄχλοι πολλοὶ καὶ στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐτοὺς . εἴ τις ἔρχεται 26
 πρὸς με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ
 τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελ-
 φὰς ἔτι δὲ^ο καὶ τὴν ἑαυτοῦ^ο ψυχὴν οὐ δύναται μου^ο μαθητὴς
 εἶναι . καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἔρχε- 27
 ται ὀπίσω μου οὐ δύναται μου^ο εἶναι μαθητὴς . τίς γὰρ ἔξ 28
 ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψη-
 φίζει τὴν δαπάνην εἰ ἔχει τὰ^ο πρὸς ἀπαρτισμόν . ἵνα μήποτε 29
 θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ
 θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίξουσιν^ο αὐτῷ . λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ 30
 ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι . ἢ 31
 τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν^ο ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πό-
 λεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλευέται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν
 δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ
 ἐπ' αὐτόν . εἰ δὲ μήγε ἔτι αὐτοῦ^ο πόρρω ὄντος πρεσβεῖαν ἀ- 32
 ποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην . οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς 33
 οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται

v.20 E: εγνημα και δια τουτο, D: ελαβον διο. **v.21** E: και, Φ^{75} : \emptyset . **v.21** T^{*}: εκεινος, V: \emptyset .
v.21 T^{*}: αναπηρους και χωλους και τυφλους, V: αναπειρους και τυφλους και χωλους. **v.21** E:
 εισαγαγε, D: ενεγκε. **v.22** E: ειπεν ο δουλος κυριε, D: ο δουλος ειπεν. **v.22** T^{*}: ως, V: ο.
v.23 E: δουλον, D Φ^{75} : δουλον αυτου. **v.23** E: αναγκασον, Φ^{45} : ποιησον. **v.23** T^{*}: ο οικος
 μου, V: μου ο οικος. **v.24** E: ανδρων, ND: ανθρωπων. **v.25** E: αυτω, Φ^{75} : \emptyset , F: τω ιησου.
v.25 E: πολλοι, D: \emptyset . **v.26** TKV: εαυτου, M: αυτου. **v.26** T^{*}: δε, V: τε, Φ^{75} : \emptyset . **v.26** T^{*}:
 εαυτου ψυχην, V: ψυχην εαυτου. **v.26** T^{*}: μου μαθητης ειναι, V: ειναι μου μαθητης. **v.27** T^{*}:
 και, V: \emptyset . **v.27** T^{*}: αυτου, V: εαυτου. **v.27** TK: μου ειναι, MV: ειναι μου. **v.28** TKV:
 θελων, M: ο θελων. **v.28** TK: τα προς, M: τα εις, V: εις. **v.29** T^{*}: εμπαίζειν αυτω, V: αυτω
 εμπαζειν. **v.31** T^{*}: συμβαλαιν ετερω βασιλει, V: ετερω βασιλει συμβαλαιν. **v.31** T^{*}: βουλευεται,
 V: βουλευσεται. **v.31** T^{*}: απαντησαι, V: υπαντησαι. **v.32** TK: μηγε, MV: μη γε. **v.32** TKV:
 αυτου πορρω, M: πορρω αυτου.

34 μου^ο εἶναι μαθητής • καλὸν τὸ ἅλας ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ
 35 ἐν τίνι ἀρτυθήσεται • οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὐθελὸν
 ἐστὶν ἔξω βάλλουσιν αὐτὸ ὃ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω •

15 Ἦσαν δὲ ἐγγίζοντες^ο αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρ-
 2 τωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ • καὶ διεγόγγυζον οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ
 γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ
 3 συνεσθίει αὐτοῖς • εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύ-
 4 την λέγων • τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ
 ἀπολέσας ἓν^ο ἐξ αὐτῶν οὐ καταλείπει τὰ ἐννενηκονταέννα
 ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ἕως εὗρη αὐτό •
 5, 6 καὶ εὗρὼν ἐπιτίθουσιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων • καὶ
 ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας
 λέγων αὐτοῖς συγχάρητέ μοι ὅτι εὑρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀ-
 7 πολωλός • λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἔσται^ο ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ
 ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐννενηκονταέννα δικαίοις
 8 οἵτινες οὐ χρειαν ἔχουσιν μετανοίας • ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔ-
 χουσα δέκα ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν οὐχὶ ἅπτει λύχνον
 9 καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὗρη • καὶ
 εὕρουσα συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας λέγουσα
 10 συγχάρητέ μοι ὅτι εὑρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα • οὕτως
 λέγω ὑμῖν χαρὰ^ο γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ
 11 ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι • εἶπεν δὲ ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο
 12 υἱούς • καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ πάτερ δός μοι
 τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον •
 13 καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱ-
 ὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακρὰν καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν
 14 οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἁσώτως • δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα
 ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην καὶ αὐτὸς ἤρ-
 15 ξατο ὑστερεῖσθαι • καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν
 τῆς χώρας ἐκείνης καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτοῦ
 16 βόσκειν χοίρους • καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι^ο τὴν κοιλίαν αὐτοῦ

v.33 T^ο: μου ειναι, V: ειναι μου. **v.34** T^ο: καλον, V: καλον ουν. **v.34** T^ο: το, V: και το.
15. v.1 T^ο: εγγιζοντες αυτω, V: αυτω εγγιζοντες. **v.2** T^ο: οι, V: οι τε. **v.4** T^ο: εν εξ αυτων,
 V: εξ αυτων εν. **v.4** TK: εννενηκονταεννεα, MV: εννενηκοντα εννεα. **v.5** T^ο: εαυτου, V: αυτου.
v.7 T^ο: εσται εν τω ουρανω, V: εν τω ουρανω εσται. **v.7** TK: εννενηκονταεννεα, MV: εννενηκοντα
 εννεα. **v.8** T^ο: οτου, V: ου. **v.9** T^ο: συγκαλειται, V: συγκαλει. **v.9** T^ο: τας, V: Ø. **v.10** T^ο:
 χαρα γινεται, V: γινεται χαρα. **v.12** T^ο: και, V: ο δε. **v.13** T^ο: απαντα, V: παντα. **v.14** T^ο:
 ισχυρος, V: ισχυρα. **v.16** T^ο: γεμισαι την κοιλιαν αυτου απο, V: χορτασθηναι εκ.

ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἦσθιον οἱ χοῖροι καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐ-
 τῷ . εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπεν πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου 17
 περισσεύουσιν ἄρτων ἐγὼ δὲ λιμῶ ἀπόλλυμαι . ἀναστὰς πο- 18
 ρεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ πάτερ ἡμάρτον
 εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου . καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κλη- 19
 θῆναι υἱὸς σου ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου . καὶ 20
 ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν
 ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη καὶ
 δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν
 αὐτόν . εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱὸς πάτερ ἡμάρτον εἰς τὸν οὐρα- 21
 νὸν καὶ ἐνώπιόν σου καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς
 σου . εἶπεν δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ ἔξενέγκατε 22
 τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν καὶ δότε δακτύ-
 λιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας . καὶ 23
 ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε καὶ φαγόντες εὐ-
 φρανθῶμεν . ὅτι οὗτος ὁ υἱὸς μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν 24
 καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὐρέθη καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι .
 ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ καὶ ὡς ἐρχόμε- 25
 νος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν . καὶ 26
 προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παίδων αὐτοῦ ἐπυνθάνετο τί εἶη
 ταῦτα . ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει καὶ ἔθυσεν 27
 ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτόν
 ἀπέλαβεν . ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ᾔθελεν εἰσελθεῖν ὁ οὖν πα- 28
 τὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν . ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 29
 τῷ πατρὶ ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν
 σου παρῆλθον καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν
 φίλων μου εὐφρανθῶ . ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ καταφαγὼν 30
 σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν
 σιτευτόν . ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ τέκνον σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ καὶ 31
 πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἔστιν . εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει ὅτι 32
 ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν καὶ ἀπολωλὼς
 ἦν καὶ εὐρέθη .

v.17 T^o: εἶπεν, V: εφη. **v.17** T^o: περισσεουσιν, V: περισσεουνται. **v.17** T^o: λιμω, V: λιμω
 ωδε. **v.19** T^o: καὶ, V: Ø. **v.20** TKV: εαυτου, M: αυτου. **v.21** T^o: αυτω ο υιος, V: ο υιος
 αυτω. **v.21** T^o: καὶ, V: Ø. **v.22** T^o: εξενεγκατε την, V: ταχυ εξενεγκατε. **v.23** T^o: ενεγκαντες,
 V: φερετε. **v.24** T^o: καὶ απολωλως ην, V: ην απολωλως. **v.26** T: αυτου, KMV: Ø. **v.26** T^o:
 τι, V: τι αν. **v.28** T^o: ουν, V: δε. **v.29** T^o: πατρι, V: πατρι αυτου. **v.30** T^o: τον μοσχον τον
 σιτευτον, V: τον σιτευτον μοσχον. **v.32** T^o: ανεζησεν, V: εζησεν. **v.32** T^o: ην, V: Ø.

16 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ
 2 ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ . καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ ἀπόδος τὸν λόγον τῆς
 3 οἰκονομίας σου οὐ γὰρ δύνησθαι ἔτι οἰκονομεῖν . εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος τί ποιήσω ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ σκάπτειν οὐκ ἰσχύω ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι . ἔγνων τί ποιήσω ἵνα ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας
 5 δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν . καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα ἕκαστον τῶν χρεώφειλειτῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ
 6 πρῶτῳ πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου . ὁ δὲ εἶπεν ἑκατὸν βάτους ἐλαίου καὶ εἶπεν αὐτῷ δέξαι σου τὸ γράμμα καὶ καθίσας
 7 ταχέως γράψον πεντήκοντα . ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις ὁ δὲ εἶπεν ἑκατὸν κόρους σίτου καὶ λέγει αὐτῷ δέξαι
 8 σου τὸ γράμμα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα . καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας ὅτι φρονίμως ἐποίησεν ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ
 9 φωτός εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσιν . καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας ἵνα ὅταν ἐκλίπηται δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς . ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστίν καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν . εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾶ
 12 πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει . καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει . οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ . ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν . καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐστίν . ὁ νόμος καὶ οἱ

16. v.1 T*: αὐτου, V: ∅. **v.2** T*: δυνηση, V: δυνη. **v.4** T*: της, V: εκ της. **v.5** T*: χρεωφειλειτων, V: χρεοφειλειτων. **v.6** T*: και, V: ο δε. **v.6** TMV: το γραμμα, V: τα γραμματα. **v.7** T*: και, V: ∅. **v.7** T*: το γραμμα, V: τα γραμματα. **v.8** TMV: την, K: ∅. **v.9** T*: καγω, V: και εγω. **v.9** T*: ποιησατε εαυτοις, V: εαυτοις ποιησατε. **v.9** TK: εκλιπητε, M: εκληπητε, V: εκλιπη. **v.12** E: υμετερον, B: ημετερον. **v.14** T*: και, V: ∅. **v.15** TK: εστιν, MV: ∅.

προφητῆται ἕως ἰωάννου ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγε-
 λίζεται καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. εὐκοπώτερον δέ ἐστιν 17
 τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κε-
 ραίαν πεσεῖν. πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γα- 18
 μῶν ἑτέραν μοιχεύει καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς
 γαμῶν μοιχεύει. ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος καὶ ἐνεδι- 19
 δύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν
 λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι λάζαρος ὃς ἐβέβλητο 20
 πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος. καὶ ἐπιθυμῶν χορτα- 21
 σθῆναι ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ
 πλουσίου ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἔλκη 22
 αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι
 αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἀβραάμ ἀπέθανεν 23
 δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ ἄδι ἐπάρας τοὺς ὀ-
 φθαλμοὺς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐν βασάνοις ὁρᾷ τὸν ἀβραάμ ἀπὸ 24
 μακρόθεν καὶ λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς φω-
 νήσας εἶπεν πάτερ ἀβραάμ ἐλέησόν με καὶ πέμψον λάζαρον 25
 ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύ-
 ξῃ τὴν γλῶσσάν μου ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. εἶπεν 26
 δὲ ἀβραάμ τέκνον μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθὰ σου ἐν
 τῇ ζωῇ σου καὶ λάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ νῦν δὲ ὁδὲ παρακα-
 λεῖται σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. καὶ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις μεταξὺ ἡμῶν 27
 καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι
 ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται μηδὲ οἱ ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς 28
 διαπερῶσιν. εἶπεν δὲ ἐρωτῶ οὖν σε πάτερ ἵνα πέμψῃς αὐτὸν
 εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου. ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφοὺς ὅπως 29
 διαμαρτύρηται αὐτοῖς ἵνα καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον
 τοῦτον τῆς βασάνου. λέγει αὐτῷ ἀβραάμ ἔχουσιν μωδῆα καὶ 30
 τοὺς προφῆτας ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν οὐχὶ πάτερ
 ἀβραάμ ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς μετα-
 νοήσουσιν. εἶπεν δὲ αὐτῷ εἰ μωδέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ 31
 ἀκούουσιν οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

v.16 T*: εως, V: μεχρι. **v.18** T*: πας, V: Ø. **v.20** T*: ην, V: Ø. **v.20** T*: ος, V: Ø. **v.20** T*:
 ηλκωμενος, V: ειλκωμενος. **v.21** T*: των ψυχιων, V: Ø. **v.21** T*: απειλειχον, V: επειλειχον.
v.22 TK: του, MV: Ø. **v.23** T*: τον, V: Ø. **v.25** T*: συ, V: Ø. **v.25** TK: οδε, MV: ωδε.
v.26 T*: επι, V: εν. **v.26** TK: εντευθεν, MV: ενθεν. **v.26** T*: οι, V: Ø. **v.27** T*: ουν σε, V:
 σε ουν. **v.29** T*: αυτω, V: δε. **v.29** T*: μωσεα, V: μωυσεα. **v.31** T*: μωσεως, V: μωυσεως.
v.31 T*: ουδε, V: ουδ.

17 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ μὴ ἔλ-
 2 θεῖν τὰ σκάνδαλα οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται ἡ λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ
 μύλος ὄνικος περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρ-
 ριπται εἰς τὴν θάλασσαν ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν
 3 τούτων ἡ προσέχετε ἑαυτοῖς ἂν δὲ ἁμάρτη εἰς σὲ ὁ ἀδελφός
 4 σου ἐπιτίμησον αὐτῷ καὶ ἂν μετανοήσῃ ἄφες αὐτῷ καὶ
 ἂν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμάρτῃ εἰς σὲ καὶ ἐπτάκις τῆς ἡ-
 5 μέρας ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σὲ λέγων μετανοῶ ἀφήσεις αὐτῷ καὶ
 6 εἰπὼν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ πρόσθετες ἡμῖν πίστιν ἡ εἶπεν δὲ
 ὁ κύριος εἰ εἴχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως ἐλέγετε ἂν τῇ
 7 συκαμίνῳ ταύτῃ ἐκριζώθῃ καὶ φυτεύθῃ ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ
 8 ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα
 ἢ ποιμαίνοντα ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ εὐθέως παρελ-
 9 θὼν ἀνάπεσάι ἄλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ ἐτοίμασον τί δειπνήσω
 καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πίω καὶ με-
 10 τὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ ἡ μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ
 11 ἐκείνῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα αὐτῷ οὐ δοκῶ οὕτως
 καὶ ὑμεῖς ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν λέγετε
 ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν ὅτι ὃ ὀφείλομεν ποιῆσαι πεποιή-
 12 καμεν καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς ἱερουσαλὴμ
 καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου σαμαρείας καὶ γαλιλαίας καὶ
 13 εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα κώμην ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα
 14 λεπροὶ ἄνδρες οἳ ἔστησαν πόρρωθεν καὶ αὐτοὶ ἦσαν φω-
 νήν λέγοντες ἰησοῦ ἐπιστάτα ἐλέησον ἡμᾶς καὶ ἰδὼν εἶπεν
 αὐτοῖς πορευθέντες ἐπιδειξάτε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν καὶ ἐγέ-
 15 νετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν
 ἰδὼν ὅτι ἰάθη ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν
 16 θεόν καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐ-
 17 χαριστῶν αὐτῷ καὶ αὐτὸς ἦν σαμαρείτης ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
 ἰησοῦς εἶπεν οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν οἱ δὲ ἑννέα ποῦ
 18 οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ

17. v.1 T*: μαθητας, V: μαθητας αυτου. **v.1** T*: μη ελθειν τα σκανδαλα ουαι δε, V: τα σκανδαλα μη ελθειν πλην ουαι. **v.2** T*: μυλος ονικος, V: λιθος μυλικος. **v.2** T*: ενα των μικρων τούτων, V: των μικρων τούτων ενα. **v.3** T*: δε αμαρτη εις σε, V: αμαρτη. **v.4** T*: αμαρτη, V: αμαρτηση. **v.4** T*: της ημερας, V: Ø. **v.4** TK: επι σε, M: Ø, V: προς σε. **v.5** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.6** TK: ειχετε, MV: εχετε. **v.7** T*: ερει, V: ερει αυτω. **v.7** TK: αναπεσαι, MV: αναπεσε. **v.9** T*: χαριν εχει, V: εχει χαριν. **v.9** T*: εκεινω, V: Ø. **v.9** TK: αυτω ου δοκω, M: ου δοκω, V: Ø. **v.10** T*: οτι, V: Ø. **v.11** T*: αυτον, V: Ø. **v.11** T*: μεσου, V: μεσον. **v.16** T*: σαμαρειτης, V: σαμαριτης.

ἀλλογενῆς οὗτος . καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀναστὰς πορεύου ἢ πίσις 19
 σου σέσωκέν σε . ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων πότε 20
 ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν οὐκ 21
 ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως . οὐδὲ ἐ- 21
 ροῦσιν ἰδοὺ ὧδε ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ 22
 ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν . εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς ἐλεύσονται 22
 ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν- 23
 θρώπου ἰδεῖν καὶ οὐκ ὄψεσθε . καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν ἰδοὺ ὧδε ἢ 23
 ἰδοὺ ἐκεῖ μὴ ἀπέλθῃτε μηδὲ διώζητε . ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή 24
 ἢ ὁ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπὸ οὐρανὸν λάμ- 24
 πει οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ . 25
 πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀ- 25
 πὸ τῆς γενεᾶς ταύτης . καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις 26
 τοῦ νῶε οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ- 27
 που . ἥσθιον ἔπινον ἐγάμουν ἐξεγαμίζοντο ἄχρι ἥς ἡμέρας 27
 εἰσῆλθεν νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ 28
 ἀπώλεσεν ἅπαντας . ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις 28
 λῶτ ἥσθιον ἔπινον ἡγόραζον ἐπώλουν ἐφύτευον ὠκοδόμουν . 29
 ἦ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν λῶτ ἀπὸ σοδόμων ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον 29
 ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας . κατὰ τὰῦτα ἔσται ἡ 30
 ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται . ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡ- 31
 μέρᾳ ὅς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ 31
 μὴ καταβάτω ἄραι αὐτὰ καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρε- 32
 ψάτω εἰς τὰ ὀπίσω . μνημονεύετε τῆς γυναικὸς λῶτ . ὅς ἐάν 32, 33
 ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὀῶσαι ἀπολέσει αὐτήν καὶ ὅς ἐάν 34
 ἀπολέσῃ αὐτήν ζωογονήσῃ αὐτήν . λέγω ὑμῖν ταύτη τῇ νυ- 34
 κτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς ὃ εἷς παραληφθήσεται καὶ ὁ 35
 ἕτερος ἀφεθήσεται . δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ μῖα 35
 παραληφθήσεται καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται . καὶ ἀποκριθέν- 37

v.21 T^a: ἰδοὺ, V: ∅. **v.23** T^a: ὦδε ἡ ἰδοὺ ἐκεῖ, V: ἐκεῖ [ἡ] ἰδοὺ ὦδε. **v.24** T^a: ἡ, V: ∅. **v.24** T^a:
 υπ, V: υπο τον. **v.24** TK: καὶ, MV: ∅. **v.24** T^a: ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ, V: [ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ],
 BD: ∅. **v.26** TK: του, MV: ∅. **v.27** T^a: ἐξεγαμίζοντο, V: ἐγαμίζοντο. **v.27** T^a: ἀπαντας, V:
 παντας. **v.28** T^a: καὶ ὡς, V: καθὼς. **v.29** T^a: ἀπαντας, V: παντας. **v.30** T^a: ταυτα, V: τα
 αυτα. **v.31** T^a: τῶ, V: ∅. **v.33** T^a: σῶσαι, V: περιποιησασθαι. **v.33** T^a: καὶ ὡς εαν, V: ὡς δ αν.
v.33 T^a: αυτην, V: ∅. **v.34** TKV: ο, M: ∅. **v.34** T^a: παραληφθησεται, V: παραλημφθησεται.
v.35 T^a: δυο εσονται, V: εσονται δυο. **v.35** TM: μια, KV: ἡ μια. **v.35** T^a: παραληφθησεται,
 V: παραλημφθησεται. **v.35** T^a: καὶ η, V: ἡ δε. **v.35** TMV: αφεθησεται, K: αφεθησεται + v.36
 δυο εσονται ἐν τῷ ἀγρῷ ὁ εἷς παραληφθησεται καὶ ὁ ἕτερος αφεθησεται.

τες λέγουσιν αὐτῷ ποῦ κύριε ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς ὅπου τὸ σῶμα ἐκεῖ συναχθήσονται· οἱ αἰετοί·

- 18** Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε
 2 προσεύχεσθαι καὶ· μὴ ἐκκακεῖν· λέγων κριτὴς τις ἦν ἔν τινι
 πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμε-
 3 νος· χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν
 4 λέγουσα ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου· καὶ οὐκ ἠ-
 θέλησεν ἐπὶ χρόνον μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ εἰ καὶ τὸν
 5 θεὸν οὐ φοβοῦμαι καὶ· ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι· διὰ γε
 τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην ἐκδικήσω αὐτήν
 6 ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπὸ πιάξῃ με· εἶπεν δὲ ὁ κύριος
 7 ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποι-
 ῇσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων πρὸς·
 8 αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς· λέγω
 ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει πλὴν ὁ υἱὸς
 τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὐρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς·
 9 εἶπεν δὲ καὶ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιοῦντας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰ-
 σὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν
 10 ταύτην· ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι
 11 ὁ εἷς φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης· ὁ φαρισαῖος σταθεὶς
 πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο ὁ θεὸς εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ
 εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων ἄρπαγες ἄδικοι μοιχοὶ
 12 ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δις τοῦ σαββάτου ἀπο-
 13 δεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι· καὶ· ὁ τελώνης μακρόθεν ἐστὼς
 οὐκ ἠθέλεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς· τὸν οὐρανὸν ἐπαῖραι
 ἀλλ' ἔτυπεν εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ λέγων ὁ θεὸς ἰλάσθητί μοι
 14 τῷ ἁμαρτωλῷ· λέγω ὑμῖν κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς
 τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ· ἐκεῖνος ὅτι πᾶς ὁ ὑπὼν ἑαυτὸν ταπεινω-
 15 θήσεται ὁ δὲ ταπεινὸν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται· προσέφερον δὲ
 αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτηται ἰδόντες δὲ οἱ μαθη-
 16 ταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς· ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ

v.37 T^a: συναχθησονται οι αετοι, V: και οι αετοι επισυναχθησονται. **18. v.1** T^a: και, V: ∅.
v.1 T^a: και μη εκκακειν, V: αυτους και μη εκκακειν. **v.4** T^a: ηθελησεν, V: ηθελεν. **v.4** T^a:
και ανθρωπον ουκ, V: ουδε ανθρωπον. **v.5** TKV: υποπιαζη, M: υποπιαζη. **v.7** TK: ποιησει,
MV: ποιηση. **v.7** T^a: προς αυτον, V: αυτω. **v.7** T^a: μακροθυμων, V: μακροθυμει. **v.9** TKV:
και, M: ∅. **v.13** T^a: και ο, V: ο δε. **v.13** T^a: εις τον ουρανον επαραι, V: επαραι εις τον
ουρανον. **v.13** T^a: εις, V: ∅. **v.14** TK: η εκεινος, M: η γαρ εκεινος, V: παρ εκεινον. **v.15** T^a:
επετιμησαν, V: επετιμων. **v.16** T^a: προσκαλεσαμενος, V: προσεκαλεασατο.

εἶπεν ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε αὐ-
 τὰ τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ . ἀμὴν λέγω 17
 ὑμῖν ὅς ἐάν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον
 οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν . καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων 18
 λέγων διδάσκαλε ἀγαθὲ τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονο-
 μήσω . εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς τί με λέγεις ἀγαθὸν οὐδεὶς 19
 ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός . τὰς ἐντολὰς οἶδας μὴ μοιχεύσης μὴ 20
 φονεύσης μὴ κλέψῃς μὴ ψευδομαρτυρήσης τίμα τὸν πατέρα
 σου καὶ τὴν μητέρα σου . ὁ δὲ εἶπεν ταῦτα πάντα ἐφυλα- 21
 ζάμην ἐκ νεότητός μου . ἀκούσας δὲ τὰῦτα ὁ ἰησοῦς εἶπεν 22
 αὐτῷ ἔτι ἔν σοι λείπει πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος
 πτωχοῖς καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ 23
 μοι . ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγένετο ἦν γὰρ πλού- 24
 σιος σφόδρα . ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον
 εἶπεν πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται^ο 25
 εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ . εὐκοπώτερον γὰρ ἐστὶν κάμη-
 λον διὰ τρυμαλιᾶς^ο ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βα- 26
 σιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν . εἰπόν δὲ οἱ ἀκούσαντες καὶ τίς 27
 δύναται σωθῆναι . ὁ δὲ εἶπεν τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις
 δυνατὰ ἐστὶν^ο παρὰ τῷ θεῷ . εἶπεν δὲ ὁ^ο πέτρος ἰδοὺ ἡμεῖς 28
 ἀφήκαμεν^ο πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι . ὁ δὲ εἶπεν αὐ- 29
 τοῖς ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ὅς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ^ο
 γονεῖς ἢ ἀδελφούς ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἕνεκεν τῆς βασιλείας
 τοῦ θεοῦ . ὅς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ 30
 τούτῳ καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον . παραλα- 31
 βὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς
 ἱεροσόλυμα καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν
 προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου . παραδοθήσεται γὰρ τοῖς 32
 ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθή-
 σεται . καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν καὶ τῇ ἡμέρᾳ 33

v.16 T^o: ειπεν, V: λεγων. **v.17** T^o: εαν, V: αν. **v.20** T^o: σου, V: ∅. **v.21** T^o: εφυλαξαμην, V: εφυλαξα. **v.21** T^o: μου, V: ∅. **v.22** T^o: ταυτα, V: ∅. **v.22** T^o: ουρανω, V: [τοις] ουρανοις. **v.23** T^o: εγενετο, V: εγενηθη. **v.24** T^o: εισελευσονται εις την βασιλειαν του θεου, V: εις την βασιλειαν του θεου εισπορευονται. **v.25** T^o: τρυμαλιας ραφιδος, V: τρηματος βελονης. **v.26** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.27** T^o: εστιν παρα τω θεω, V: παρα τω θεω εστιν. **v.28** TKV: ο, M: ∅. **v.28** T^o: αφηκαμεν παντα και, V: αφεντες τα ιδια. **v.29** T^o: η γονεις η αδελφους η γυναικα, V: η γυναικα η αδελφους η γονεις. **v.29** E: τεκνα, D: τεκνα εν τω καιρω τουτω. **v.30** T^o: ου, V: ουχι. **v.30** T^o: απολαβη πολλαπλασιονα, V: [απο]λαβη πολλαπλασιονα, D: λαβη επιπλασιονα. **v.31** T^o: ιεροσολυμα, V: ιερουσαλημ.

34 τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται ὁ καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν καὶ
 ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ’ αὐτῶν καὶ οὐκ ἐγίνωσκον
 35 τὰ λεγόμενα ὁ ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζεῖν αὐτὸν εἰς ἱερὶχώ τυ-
 36 φλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν ὁ ἀκούσας δὲ ὁ-
 37 χλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο ὁ ἀπήγγειλαν
 38 δὲ αὐτῷ ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος παρέρχεται ὁ καὶ ἐβόησεν λέ-
 39 γων ἰησοῦ υἱὲ δαβὶδ ἐλέησόν με ὁ καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων
 αὐτῷ ἵνα σιώπησῃ αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν υἱὲ δαβὶδ
 40 ἐλέησόν με ὁ σταθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι
 41 πρὸς αὐτὸν ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν ὁ λέγων
 42 τί σοι θέλεις ποιήσω ὁ δὲ εἶπεν κύριε ἵνα ἀναβλέψω ὁ καὶ ὁ
 43 ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ἀνάβλεψον ἡ πίστις σου σέσωκέν σε ὁ καὶ
 παραχρῆμα ἀνέβλεψεν καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεὸν
 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ ὁ

19. 2 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν ἱερὶχώ ὁ καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι
 καλούμενος ζακχαῖος καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης καὶ οὗτος ὁ
 3 ἦν πλούσιος ὁ καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν ἰησοῦν τίς ἐστίν καὶ οὐκ
 4 ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν ὁ καὶ προ-
 δραμὼν ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομῶραιάν ἵνα ἴδῃ αὐτὸν ὅτι
 5 δι’ ἐκείνης ἡμέλλεν διέρχεσθαι ὁ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον
 ἀναβλέψας ὁ ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν ζακ-
 χαῖε σπεύσας κατέβηθι σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με
 6 μεῖναι ὁ καὶ σπεύσας κατέβη καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν χαίρων ὁ
 7 καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον λέγοντες ὅτι παρὰ ἁμαρ-
 8 τῶν ἀνδρῶν εἰσῆλθεν καταλῦσαι ὁ σταθεὶς δὲ ζακχαῖος εἶπεν
 πρὸς τὸν κύριον ἰδοὺ τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου κύριε
 δίδωμι τοῖς πτωχοῖς καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα ἀποδίδωμι
 9 τετραπλοῦν ὁ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ ἰησοῦς ὅτι σήμερον σω-
 τηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς ἀβραάμ
 10 ἐστίν ὁ ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ
 11 ἀπολωλός ὁ ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν πα-

v.35 T*: προσαιτων, V: επαιτων. **v.38** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.39** T*: σιωπηση, V: σιγηση.
v.39 T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.41** T*: λεγων, V: Ø. **19. v.2** T*: ουτος ην, V: αυτος. **v.4** T*:
 εμπροσθεν, V: εις το εμπροσθεν. **v.4** T*: συκομωραιαν, V: συκομορεαν. **v.4** TK: δι, MV: Ø.
v.4 TKV: ημελλεν, M: εμελλεν. **v.5** T*: ειδεν αυτον και, V: Ø. **v.7** TK: απαντες, MV: παντες.
v.8 T*: ημιση των υπαρχοντων μου κυριε διδωμι τοις πτωχοις, V: ημισια μου των υπαρχοντων
 κυριε τοις πτωχοις διδωμι.

ραβολήν διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν^ο εἶναι ἱερουσαλήμ καὶ δοκεῖν
 αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαί-
 νεσθαι. εἶπεν οὖν ἄνθρωπος τις εὐγενῆς ἐπορεύθη εἰς χώραν 12
 μακρὰν λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. καλέσας 13
 δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς καὶ εἶπεν
 πρὸς αὐτοὺς πραγματεύσασθε ἕως ἔρχομαι. οἱ δὲ πολῖται 14
 αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐ-
 τοῦ λέγοντες οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. καὶ 15
 ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν καὶ
 εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς ἔδωκεν τὸ 16
 ἀργύριον ἵνα γνῶ^ω τίς τί διεπραγματεύσατο. παρεγένετο δὲ ὁ 16
 πρῶτος λέγων κύριε ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο^ο δέκα μνᾶς.
 καὶ εἶπεν αὐτῷ εὖ ἀγαθὲ δοῦλε ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου 17
 ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. καὶ ἦλθεν ὁ δεύ- 18
 τερος λέγων κύριε ἡ μνᾶ σου ἐποίησεν πέντε μνᾶς. εἶπεν 19
 δὲ καὶ τούτῳ καὶ σὺ γίνου^ο ἐπάνω πέντε πόλεων. καὶ ἕτερος 20
 ἦλθεν λέγων κύριε ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου ἦν εἶχον ἀποκειμένην ἐν
 σουδαρίῳ. ἐφοβούμην γάρ σε ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ αἰ- 21
 ρεις ὃ οὐκ ἔθηκας καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας. λέγει δὲ^ο 22
 αὐτῷ ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε πονηρὲ δοῦλε ἥδεις ὅτι
 ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἰμι αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα καὶ θερί- 23
 ζων ὃ οὐκ ἔσπειρα. καὶ διατὶ οὐκ ἔδωκας τὸ^ο ἀργύριόν μου
 ἐπὶ τὴν τράπεζαν καὶ^ο ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα^ο αὐτό.
 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε 24
 τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. καὶ εἰπὼν αὐτῷ κύριε ἔχει δέκα 25
 μνᾶς. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται ἀπὸ δὲ 26
 τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. πλήν τοὺς 27
 ἐχθροὺς μου ἐκείνους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι
 ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάζατέ ἔμπροσθέν μου.
 καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν ἀναβαίνων εἰς ἱερο- 28

v.11 T^s: αὐτον ειναι ιερουσαλημ, V: ειναι ιερουσαλημ αυτον. **v.13** T^s: εως, V: εν ω. **v.15** T^s:
 εδωκεν, V: δεδωκει. **v.15** T^s: γνω τις τι διεπραγματευσατο, V: γνοι τι διεπραγματευσαντο.
v.16 T^s: προσειργασατο δεκα, V: δεκα προσηργασατο. **v.17** T^s: ευ, V: ευγε. **v.18** T^s: κυριε
 η μνα σου, V: η μνα σου κυριε. **v.19** T^s: γινου επανω, V: επανω γινου. **v.20** T^s: ετερος, V: ο
 ετερος. **v.22** T^s: δε, V: ∅. **v.23** TK: διατι, MV: δια τι. **v.23** T^s: το αργυριον μου, V: μου το
 αργυριον. **v.23** TK: την, MV: ∅. **v.23** T^s: και εγω, V: καγω. **v.23** T^s: επραξα αυτο, V: αυτο
 επραξα. **v.25** T^s: ειπον, V: ειπαν. **v.26** T^s: γαρ, V: ∅. **v.26** T^s: απ αυτου, V: ∅. **v.27** T^s:
 εκεινους, V: τουτους. **v.27** T^s: κατασφαζατε, V: κατασφαζατε αυτους.

29 σόλυμα . καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς βηθφάγῃ καὶ βηθανίαν
 πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν ἀπέστειλεν δύο τῶν μα-
 30 θητῶν αὐτοῦ . εἰπὼν ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην ἐν ἣ
 εἰσπορευόμενοι εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώ-
 31 ποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε . καὶ ἐάν
 τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ διατὶ λύετε οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ ὅτι ὁ κύριος
 32 αὐτοῦ χρειαν ἔχει . ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον
 33 καθὼς εἶπεν αὐτοῖς . λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἰπὼν οἱ
 34 κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτοὺς τί λύετε τὸν πῶλον . οἱ δὲ εἰπὼν
 35 ὁ κύριος αὐτοῦ χρειαν ἔχει . καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν ἰη-
 σοῦν καὶ ἐπιρρίψαντες^ο ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπε-
 36 βίβασαν τὸν ἰησοῦν . πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυσαν
 37 τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ . ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς
 τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος
 τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ
 38 πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων . λέγοντες εὐλογημένος ὁ ἐρχόμε-
 νος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου εἰρήνῃ^ο ἐν οὐρανῷ καὶ δόξα
 39 ἐν ὑψίστοις . καὶ τινες τῶν φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἰπὼν
 40 πρὸς αὐτὸν διδάσκαλε ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου . καὶ
 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν
 41 οἱ λίθοι κερράζονται . καὶ ὡς ἤγγισεν ἰδὼν τὴν πόλιν ἐκλαυ-
 42 σεν ἐπ' αὐτῇ . λέγων ὅτι εἰ ἔγνων καὶ^ο σὺ καὶ γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ
 σου ταύτῃ τὰ πρὸς εἰρήνην σοῦ νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν
 43 σου . ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ καὶ περικυκλώσουσιν σε καὶ συνέξουσιν σε
 44 πάντοθεν . καὶ ἐδαφιοῦσιν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοὶ καὶ
 οὐκ ἀφήσουσιν ἐν^ο σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνων τὸν
 45 καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου . καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν ἤρξατο
 46 ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν^ο αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας . λέγων

v.29 TKV: βηθφαγη, M: βηθσφαγη. **v.29** T^o: βηθανιαν, V: βηθανια[v]. **v.29** T^o: αὐτου, V: Ø. **v.30** T^o: εἰπων, V: λεγων. **v.30** T^o: εκαθισεν, V: εκαθισεν και. **v.31** TK: διατι, MV: δια τι. **v.31** T^o: αυτω, V: Ø. **v.33** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.34** T^o: ειπον, V: ειπαν οτι. **v.35** T^o: επιρριψαντες εαυτων, V: επιρριψαντες αυτων. **v.38** T^o: βασιλευς, V: ο βασιλευς. **v.38** T^o: ειρηνη εν ουρανω, V: εν ουρανω ειρηνη. **v.39** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.40** T^o: αυτοις, V: Ø. **v.40** T^o: οτι, V: Ø. **v.40** T^o: σιωπησωσιν, V: σιωπησουσιν. **v.40** T^o: κερραζονται, V: κραζουσιν. **v.41** T^o: αυτη, V: αυτην. **v.42** T^o: και συ και γε εν τη ημερα σου ταυτη, V: εν τη ημερα ταυτη και συ. **v.42** T^o: σου, V: Ø. **v.43** T^o: περιβαλουσιν, V: παρεμβαλουσιν. **v.44** T^o: εν σοι λιθον επι λιθω, V: λιθον επι λιθον εν σοι. **v.45** T^o: εν αυτω και αγοραζοντας, V: Ø.

αὐτοῖς γέγραπται ὁ οἶκος μου οἶκος προσευχῆς ἐστὶν ὑμεῖς
 δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν . καὶ ἦν διδάσκων τὸ 47
 καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς
 ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ . καὶ οὐχ 48
 εὑρισκον τὸ τί ποιήσωσιν ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ
 ἀκούων .

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων διδάσκοντος αὐ- 20
 τοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις . καὶ εἴ- 2
 πον· πρὸς αὐτὸν λέγοντες εἰπέ ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
 ποιεῖς ἢ τίς ἐστὶν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην . ἀποκρι- 3
 θείς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἓνα λόγον
 καὶ εἵπατέ μοι . τὸ βάπτισμα ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ 4
 ἀνθρώπων . οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι 5
 ἐὰν εἴπωμεν ἐξ οὐρανοῦ ἔρει διατὶ οὗν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐ-
 τῷ . ἐὰν δὲ εἴπωμεν ἐξ ἀνθρώπων πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει 6
 ἡμᾶς πεπεισμένος γὰρ ἐστὶν ἰωάννην προφήτην εἶναι . καὶ 7
 ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν . καὶ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς 8
 οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ . ἤρξατο δὲ 9
 πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην ἄνθρωπος τις
 ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδωκε αὐτὸν γεωργοῖς καὶ ἀπε-
 δήμησεν χρόνους ἱκανοὺς . καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς 10
 τοὺς γεωργοὺς δοῦλον ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος
 δῶδιν αὐτῷ οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν κε-
 νόν . καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον οἱ δὲ κἀκείνον 11
 δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν . καὶ προσέ- 12
 θετο πέμψαι τρίτον οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβα-
 λον . εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τί ποιήσω πέμψω τὸν 13
 υἱόν μου τὸν ἀγαπητὸν ἵσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται .
 ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέ- 14
 γοντες οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν

v.46 T*: ο οικος μου οικος προσευχης εστιν, V: και εσται ο οικος μου οικος προσευχης.
20. v.1 T*: εκεινων, V: Ø. **v.1** TKV: αρχιερεις, M: ιερεις. **v.2** T*: ειπον προς αυτον λεγοντες
 ειπε, V: ειπαν λεγοντες προς αυτον ειπον. **v.3** T*: ενα, V: Ø. **v.5** TK: διατι ουν, MV: δια τι.
v.6 T*: πας ο λαος, V: ο λαος απας. **v.9** TK: τις, M: Ø, V: [τις]. **v.9** T*: εξεδωκε, V: εξεδετο.
v.10 T*: εν, V: Ø. **v.10** T*: δωσιν, V: δωσουσιν. **v.10** T*: δειραντες αυτον εξαπεστειλαν, V:
 εξαπεστειλαν αυτον δειραντες. **v.11** T*: πεμψαι ετερον, V: ετερον πεμψαι. **v.12** T*: πεμψαι
 τριτον, V: τριτον πεμψαι. **v.13** T*: ιδοντες, V: Ø. **v.14** T*: εαυτους, V: αλληλους. **v.14** T*:
 δευτε, V: Ø.

15 ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία . καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω
 τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος
 16 τοῦ ἀμπελῶνος . ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τού-
 τους καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις ἀκούσαντες δὲ εἶπὸν μὴ
 17 γένοιτο . ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμ-
 μένον τοῦτο λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες οὗτος
 18 ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας . πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν
 19 λίθον συνθλασθήσεται ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ λικμήσῃ αὐτόν . καὶ
 ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς^ο καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτόν
 τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ καὶ ἐφοβήθησαν τὸν^ο λαὸν ἔγνω-
 20 σαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν^ο παραβολὴν ταύτην εἶπεν . καὶ
 παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑποκρινομένους ἐ-
 21 αὐτοὺς δικαίους εἶναι ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου εἰς^ο τὸ
 παραδοῦναι αὐτόν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἔξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος .
 22 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν λέγοντες διδάσκαλε οἶδαμεν ὅτι ὁρ-
 θῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον ἀλλ'
 23 ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις . ἔξεστιν ἡμῖν καί-
 24 σαρι φόρον δοῦναι ἢ οὐ^ο . κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν παν-
 25 ουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτοὺς τί^ο με πειράζετε . ἐπιδειξατέ μοι
 26 δηνάριον τίνας ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφὴν ἀποκριθέντες^ο δὲ
 27 εἶπον καίσαρος . ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς^ο ἀπόδοτε τοῖνυν τὰ καί-
 28 σαρος καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ . καὶ οὐκ ἴσχυσαν
 ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ καὶ θαυμά-
 29 σαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν . προσελθόντες δέ
 30 τινες τῶν σαδδουκαίων οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι ἐ-
 31 πηρώτησαν αὐτόν . λέγοντες διδάσκαλε μωδῆς ἔγραψεν ἡμῖν
 ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα καὶ οὗτος ἄτεκνος
 ἀποθάνῃ ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξα-
 32 ναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ . ἐπὶ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν
 33 καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος . καὶ ἔλα-
 βεν^ο ὁ δεῦτερος τὴν γυναῖκα καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος .

v.16 T^ο: ειπον, V: ειπαν. **v.19** T^ο: αρχιερεις και οι γραμματεις, V: γραμματεις και οι αρχιερεις.
v.19 TKV: τον λαον, M: Ø. **v.19** T^ο: την παραβολην ταυτην ειπεν, V: ειπεν την παραβολην
 ταυτην. **v.20** T^ο: εις το, V: ωστε. **v.22** T^ο: ημιν, V: ημας. **v.23** T^ο: τι με πειραζετε, V: Ø.
v.24 T^ο: επιδειξατε, V: δειξατε. **v.24** T^ο: αποκριθεντες δε ειπον, V: οι δε ειπαν. **v.25** T^ο:
 αυτοις αποδοτε τοινυν, V: προς αυτους τοινυν αποδοτε. **v.27** T^ο: αντιλεγοντες, V: [αντι]λεγοντες,
 NBCD: λεγοντες. **v.28** T^ο: μωσης, V: μωυσης. **v.28** T^ο: αποθανη, V: η. **v.30** T^ο: ελαβεν ο
 δευτερος την γυναικα και ουτος απεθανεν ατεκνος, V: ο δευτερος.

καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κα- 31
τέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον . ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθα- 32
νεν καὶ ἡ γυνή . ἐν° τῇ οὖν ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται 33
γυνή οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα . καὶ ἀποκριθεὶς εἶ- 34
πεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ
ἐκγαμίσκονται . οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυ- 35
χεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
ἐκγαμίσκονται . οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται ἰσαγγελοὶ 36
γὰρ εἰσιν καὶ υἱοὶ εἰσιν τοῦ θεοῦ τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες .
ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ καὶ μωδῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βά- 37
του ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν ἄβρααμ καὶ τὸν θεὸν ἰσαάκ καὶ
τὸν θεὸν ἰακώβ . θεὸς° δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων πάν- 38
τες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν . ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν γραμματέων 39
εἶπον διδάσκαλε καλῶς εἶπας . οὐκέτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν 40
αὐτὸν οὐδέν . εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς πῶς λέγουσιν τὸν χριστὸν 41
υἱόν° δαβὶδ εἶναι . καὶ° αὐτὸς δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν 42
εἶπεν ὁ° κύριος τῷ κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν μου . ἕως ἂν 43
θῶ τοὺς ἐχθροὺς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου . δαβὶδ οὖν 44
κύριον αὐτὸν καλεῖ καὶ πῶς υἱὸς° αὐτοῦ ἔστιν . ἀκούοντος δὲ 45
παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ . προσέχετε ἀπὸ 46
τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς καὶ φι-
λούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν
ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις . οἱ κα- 47
τεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν πτωχῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσ-
εύχονται οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα .

Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ **21**
γαζοφυλάκιον πλουσίους . εἶδεν δὲ καὶ° τινα χήραν πενιχρὰν 2
βάλλουσαν ἐκεῖ δύο° λεπτά . καὶ εἶπεν ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι 3

v.31 TMV: ου, K: και ου. **v.32** TM: δε, KV: Ø. **v.32** T*: παντων απεθανεν και η γυνη, V: και η γυνη απεθανεν. **v.33** T*: εν τη ουν, V: η γυνη ουν εν τη. **v.34** T*: αποκριθεις, V: Ø. **v.34** T*: εκγαμισκονται, V: γαμισκονται. **v.35** TK: εκγαμισκονται, M: εκγαμιζονται, V: γαμιζονται. **v.36** T*: ουτε, V: ουδε. **v.36** E: δυνανται, D: μελλουσιν. **v.36** T*: του, V: Ø. **v.37** T*: μωσης, V: μωυσης. **v.37** T*: τον, V: Ø. **v.38** E: θεος δε ουκ εστιν νεκρων, D: θεος νεκρων ουκ εστιν. **v.39** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.40** TD: ουκετι, KMV: ουκ ετι. **v.40** T*: δε, V: γαρ. **v.41** T*: υιον δαβιδ ειναι, V: ειναι δαυιδ υιον. **v.42** T*: και αυτος δαβιδ, V: αυτος γαρ δαυιδ. **v.42** T*: ο, V: Ø. **v.44** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.44** T*: υιος αυτου, V: αυτου υιος. **v.47** T*: ληψονται, V: λημψονται. **21. v.1** T*: τα δωρα αυτων εις το γαζοφυλακιον, V: εις το γαζοφυλακιον τα δωρα αυτων. **v.2** TK: και τινα, M: τινα και, V: τινα. **v.2** T*: δυο λεπτα, V: λεπτα δυο.

4 ἡ χήρα ἡ^ο πτωχή αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν^ο. ἅπαντες γὰρ
οὔτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ^ο
θεοῦ αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον
5 ὃν εἶχεν ἔβαλεν^ο. καὶ τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ ὅτι λί-
6 θοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασιν κεκόσμηται εἶπεν^ο. ταῦτα ἃ θε-
ωρεῖτε ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ
7 λίθῳ ὃς οὐ καταλυθήσεται^ο. ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες
διδάσκαλε πότε οὖν ταῦτα ἔσται καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλ-
8 λη ταῦτα γίνεσθαι^ο. ὁ δὲ εἶπεν βλέπετε μὴ πλανηθῆτε πολλοὶ
γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι ἐγὼ εἰμι καὶ
9 ὁ καιρὸς ἤγγικεν μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν^ο. ὅταν δὲ
ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας μὴ πτοηθῆτε δεῖ γὰρ
10 ταῦτα γενέσθαι πρῶτον ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος^ο. τότε ἔ-
λεγεν αὐτοῖς ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ
11 βασιλείαν^ο. σεισμοὶ τε μεγάλοι κατὰ^ο τόπους καὶ λιμοὶ καὶ
λοιμοὶ ἔσονται φόβητρά τε καὶ σημεῖα^ο ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα
12 ἔσται^ο. πρὸ δὲ τούτων ἀπάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χει-
ρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ
φυλακὰς ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ
13, 14 ὀνόματός μου^ο. ἀποθήσεται δὲ^ο ὑμῖν εἰς μαρτύριον^ο. θεόθε
οὖν εἰς^ο τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι^ο.
15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν ἣ οὐ δυνήσονται ἀντει-
16 πεῖν^ο οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν^ο. παραδο-
θήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν^ο καὶ συγγενῶν καὶ
17 φίλων καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν^ο. καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑ-
18 πό πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου^ο. καὶ θριζὲς ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν
19 οὐ μὴ ἀπόληται^ο. ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς
20 ὑμῶν^ο. ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν ἱε-
21 ρουσαλήμ τότε γινῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς^ο. τότε οἱ
ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς
ἐκχωρεῖτωσαν καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς

v.3 T^o: ἡ πτωχή αὕτη, V: αὕτη ἡ πτωχή. **v.4** T^o: ἀπαντες, V: παντες. **v.4** T^o: τοῦ θεοῦ, V: ὁ. **v.4** T^o: ἀπαντα, V: παντα. **v.8** T^o: οἱ, V: ὁ. **v.8** T^o: οὐν, V: ὁ. **v.10** T^o: ἐπὶ, V: ἐπ. **v.11** T^o: κατὰ τοποὺς καὶ, V: καὶ κατὰ τοποὺς. **v.11** T^o: σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ, V: ἀπ' οὐρανοῦ σημεῖα. **v.12** TK: ἀπαντῶν, MV: παντῶν. **v.12** T^o: συναγωγὰς, V: τὰς συναγωγὰς. **v.12** T^o: ἀγομένους, V: ἀπαγομένους. **v.13** T^o: δε, V: ὁ. **v.14** T^o: θεοθε, V: θετε. **v.14** T^o: εἰς τὰς καρδίας, V: ἐν ταῖς καρδίαις. **v.15** T^o: ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι παντες, V: ἀντιστῆναι ἡ ἀντειπεῖν ἀπαντες. **v.16** TKV: ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, M: συγγενῶν καὶ φίλων καὶ ἀδελφῶν. **v.20** T^o: τὴν, V: ὁ.

αὐτήν . ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταὶ εἰσιν τοῦ πληρῶθῃναι 22
 πάντα τὰ γεγραμμένα . οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ 23
 ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἔσται γὰρ ἀνάγκη
 μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ ἐν τῷ λαῷ τούτῳ . καὶ πεσοῦν- 24
 ται στόματι μαχαίρας καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ
 ἔθνη καὶ ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν ἀχρὶ πλη- 25
 ρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν . καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ 26
 καὶ ἄστροις καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἠχούσης
 θαλάσσης καὶ σάλου . ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου 27
 καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ αἱ γὰρ δυνά-
 μεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται . καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν 28
 τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
 πολλῆς . ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπά- 29
 ρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν .
 καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς ἴδετε τὴν συκὴν καὶ πάντα τὰ 30
 δένδρα . ὅταν προβάλωσιν ἤδη βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώ-
 σκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν . οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν 31
 ἴδητε ταῦτα γινόμενα γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία
 τοῦ θεοῦ . ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη 32
 ἕως ἂν πάντα γένηται . ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται οἱ 33
 δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν . προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μή- 34
 ποτε βαρύνθωσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ
 μερίμναις βιωτικαῖς καὶ αἰφνίδιος ἔφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα 35
 ἐκείνη . ὥς παγὶς γὰρ ἔπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθη- 36
 μένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς . ἀγρυπνεῖτε οὐκ ἐν
 παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατὰξιωθῇτε ἐκφυγεῖν τὰῦτα πάντα 37
 τὰ μέλλοντα γίνεσθαι καὶ σταθῇναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ
 ἀνθρώπου . ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων τὰς δὲ νύ- 38
 κτας ἐξερχόμενος ἠϋλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἑλαι-
 ῶν . καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν 38
 αὐτοῦ .

Ἦγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἢ λεγομένη πάσχα . καὶ **22. 2**

v.22 TK: πληρῶθῃναι, MV: πλησθῇναι. **v.23** T^o: δε, V: ὅ. **v.23** T^o: ἐν, V: ὅ. **v.24** T^o:
 μαχαιρας, V: μαχαιρης. **v.24** T^o: παντα τα εθνη, V: τα εθνη παντα. **v.24** T^o: αχρι, V: αχρι
 ου. **v.25** T^o: εσται, V: εσονται. **v.25** T^o: ηχουσης, V: ηχους. **v.33** T^o: παρελθωσιν, V:
 παρελευσονται. **v.34** TK: βαρυνθωσιν, MV: βαρηθωσιν. **v.34** T^o: αιφνιδιος εφ υμας επιστη,
 V: επιστη εφ υμας αιφνιδιος. **v.35** T^o: γαρ επελευσεται, V: επεισελευσεται γαρ. **v.36** T^o: ουν,
 V: δε. **v.36** T^o: καταξιωθητε, V: κατισχυσητε. **v.36** TKV: ταυτα, M: ὅ.

ἐξήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐ-
 3 τὸν ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν . εἰσῆλθεν δὲ ὁ σατανᾶς εἰς ἰ-
 ούδαν τὸν ἐπικαλούμενον ἰσκαριώτην ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ
 4 τῶν δώδεκα . καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ
 5 τοῖς στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτὸν παραδῶ αὐτοῖς . καὶ ἐχάρη-
 6 σαν καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι . καὶ ἐξωμολόγη-
 σεν καὶ ἐξήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ
 7 ὄχλου . ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων ἐν ἣ ἔδει θύεσθαι τὸ
 8 πάσχα . καὶ ἀπέστειλεν πέτρον καὶ ἰωάννην εἰπὼν πορευθέν-
 9 τες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα ἵνα φάγωμεν . οἱ δὲ εἶπὸν αὐτῷ
 10 ποῦ θέλεις ἐτοιμασῶμεν . ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς ἰδοὺ εἰσελθόν-
 των ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον
 ὕδατος βαστάζων ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν ὅῃ εἰσ-
 11 πορεύεται . καὶ ἔρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότη τῆς οἰκίας λέγει σοι
 ὁ διδάσκαλος ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ
 12 τῶν μαθητῶν μου φάγω . κακεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνώγειν μέγα
 13 ἐστρωμένον ἐκεῖ ἐτοιμάσατε . ἀπελθόντες δὲ εὔρον καθὼς εἴ-
 14 ρηκεν αὐτοῖς καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα . καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα
 15 ἀνέπεσεν καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ . καὶ εἶπεν πρὸς
 αὐτοὺς ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑ-
 16 μῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν . λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ
 φάγω ἐξ αὐτοῦ ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ .
 17 καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν λάβετε τοῦτο καὶ
 18 διαμερίσατε ἑαυτοῖς . λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πῖω ἀπὸ τοῦ
 ἡμετέριου τῆς ἀμπέλου ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλ-
 19 θῇ . καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐ-
 τοῖς λέγων τοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον
 20 τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν . ὡσαύτως καὶ τὸ πο-
 τήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι λέγων τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ
 21 διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον . πλην
 ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης .

22. v.3 TK: ο, MV: Ø. **v.3** T^a: επικαλουμενον, V: καλουμενον. **v.4** TK: τοις, MV: Ø.
v.4 T^a: αυτον παραδω αυτοις, V: αυτοις παραδω αυτον. **v.6** T^a: αυτοις ατερ οχλου, V: ατερ
 οχλου αυτοις. **v.9** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.9** TKV: ετοιμασωμεν, M: ετοιμασομεν. **v.10** T^a:
 ου, V: εις ην. **v.12** T^a: ανωγειν, V: αναγειν. **v.13** T^a: ειρηκεν, V: ειρηκει. **v.14** T^a:
 δωδεκα, V: Ø. **v.16** T^a: ουκει, V: Ø. **v.16** T^a: εξ αυτου, V: αυτο. **v.17** T^a: εαυτοις, V: εις
 εαυτους. **v.18** TK: γεννηματος, M: γεννηματος, V: νυν απο του γεννηματος. **v.18** T^a: οτου, V:
 ου. **v.20** T^a: ωσαυτως και το ποτηριον, V: και το ποτηριον ωσαυτως. **v.20** T^a: εκχυνομενον,
 V: εκχυνομενον.

καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὀρισμέ- 22
 νον πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδεται. καὶ 23
 αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐ-
 τῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν. ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν 24
 αὐτοῖς τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς οἱ 25
 βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες
 αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἀλλ' ὁ μεί- 26
 ζων ἐν ὑμῖν γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ
 διακονῶν. τίς γὰρ μείζων ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν οὐχὶ 27
 ὁ ἀνακείμενος ἐγὼ δὲ εἰμὶ ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. ὑ- 28
 μεῖς δὲ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς
 μου. καὶ γὰρ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου 29
 βασιλείαν. ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν 30
 τῇ βασιλείᾳ μου καὶ καθίσῃσθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντες τὰς
 δώδεκα φυλὰς τοῦ ἰσραὴλ. εἶπεν δὲ ὁ κύριος σίμων σίμων 31
 ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σίτον.
 ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου καὶ 32
 σὺ ποτε ἐπιστρέψας στηριζὼν τοὺς ἀδελφούς σου. ὁ δὲ εἶ- 33
 πεν αὐτῷ κύριε μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ
 εἰς θάνατον πορεύεσθαι. ὁ δὲ εἶπεν λέγω σοι πέτρε οὐ μὴ ὁ 34
 φωνήσῃ σήμερον ἀλέκτωρ πρὶν ἢ τρεῖς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέ-
 ναι με. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βάλαντιου 35
 καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων μὴ τινος ὑπερήσατε οἱ δὲ εἶπον
 οὐδενός. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βάλαντιον ἀ- 36
 ράτῳ ὁμοίως καὶ πήραν καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτῳ τὸ ἱμάτιον
 αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτῳ μάχαιραν. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι τοῦτο 37
 τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοὶ τὸ καὶ μετὰ ἀνόμων
 ἐλογίσθη καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. οἱ δὲ εἶπὼν κύριε 38
 ἰδοὺ μάχαιραι ὥδε δύο ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς ἱκανὸν ἐστίν. καὶ 39

v.22 T^a: καὶ ὁ μὲν υἱὸς, V: ὅτι ὁ υἱὸς μὲν. **v.22** T^a: πορεύεται κατὰ τὸ ὀρισμένον, V: κατὰ τὸ ὀρισμένον πορεύεται. **v.26** T^a: γενέσθω, V: γινέσθω. **v.27** T^a: εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν, V: ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμι. **v.30** T^a: ἐσθίητε, V: ἐσθίετε. **v.30** TK: καθίσθητε, M: καθισέσθε, V: καθήσεσθε. **v.30** T^a: κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς, V: τὰς δώδεκα φυλὰς κρίνοντες. **v.31** T^a: εἶπεν δὲ ὁ κύριος, V: ὅ. **v.32** TK: ἐκλείπῃ, MV: ἐκλιπῇ. **v.32** T^a: στηριζὼν, V: στηρίσον. **v.34** TK: μὴ φωνήσῃ, M: μὴ φωνήσῃ, V: φωνήσῃ. **v.34** T^a: πρὶν ἢ, V: εἰς. **v.34** T^a: ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με, V: με ἀπαρνήσῃ εἰδέναι. **v.35** T^a: βάλαντιου, V: βαλλαντιου. **v.35** T^a: εἶπον, V: εἶπαν. **v.35** TK: οὐδενός, MV: οὐθενός. **v.36** T^a: οὖν, V: δε. **v.36** T^a: βάλαντιον, V: βαλλαντιον. **v.36** TKV: πωλησάτῳ, M: πωλήσῃ. **v.36** TKV: ἀγορασάτῳ, M: ἀγοράσῃ. **v.37** T^a: ἐτι, V: ὅ. **v.37** T^a: τα, V: το. **v.38** T^a: εἶπον, V: εἶπαν.

ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν ἡκο-
 40 λούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ . γενόμενος δὲ ἐπὶ
 τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πει-
 41 ρασμόν . καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὥσει λίθου βολὴν
 42 καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσηύχετο . λέγων πάτερ εἰ βούλει πα-
 ρενεγκεῖν^ο τὸ^ο ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ πλην μὴ τὸ θέλημά
 43 μου ἀλλὰ τὸ σὸν γένεσθω . ὥφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρα-
 44 νοῦ ἐνισχύων αὐτόν . καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον
 προσηύχετο ἐγένετο^ο δὲ ὁ ἰδρὼς αὐτοῦ ὥσει θρόμβοι αἵματος
 45 καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν . καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευ-
 χῆς ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν^ο αὐτοὺς κοιμωμένους
 46 ἀπὸ τῆς λύπης . καὶ εἶπεν αὐτοῖς τί καθεύδετε ἀναστάντες
 47 προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν . ἔτι δὲ^ο αὐτοῦ
 λαλοῦντος ἰδοὺ ὄχλος καὶ ὁ λεγόμενος ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα
 48 προήρχετο αὐτῶν καὶ ἤγγισεν τῷ ἰησοῦ φιλεῖν αὐτόν . ὁ^ο δὲ
 ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ἰούδα φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
 49 παραδίδως . ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτόν τὸ ἐσόμενον εἶπον^ο αὐ-
 50 τῷ κύριε εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ . καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ
 αὐτῶν τὸν^ο δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ^ο τὸ οὖς
 51 τὸ δεξιόν . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν ἔατε ἕως τούτου καὶ
 52 ἀψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ ἰάσατο αὐτόν . εἶπεν δὲ ὁ^ο ἰησοῦς
 πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτόν ἀρχιερεῖς καὶ στρατη-
 γοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξεληλύθατε
 53 μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων . καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν
 ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνετε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμὲ ἀλλ' αὕτη ὑμῶν^ο
 54 ἐστὶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους . συλλαβόντες δὲ αὐ-
 τὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον αὐτόν^ο εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως
 55 ὁ δὲ πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν . ἀψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ
 τῆς αὐλῆς καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν ἐκάθητο ὁ πέτρος ἐν^ο

v.39 T^{*}: αὐτου, V: Ø. **v.42** TM: παρενεγκειν, KV: παρενεγκε. **v.42** T^{*}: το ποτηριον τουτο, V: τουτο το ποτηριον. **v.42** T^{*}: γενεσθω, V: γινεσθω. **v.43** E: απ, D: απο του. **v.44** T^{*}: εγενετο δε, V: και εγενετο. **v.45** TM: ευρεν αυτους κοιμωμενους, K: αυτου ευρεν αυτους κοιμωμενους, V: ευρεν κοιμωμενους αυτους. **v.47** T^{*}: δε, V: Ø. **v.47** TK: αυτων, MV: αυτους. **v.48** T^{*}: ο δε ιησους, V: ιησους δε. **v.49** T^{*}: ειπον αυτω, V: ειπαν. **v.49** T^{*}: μαχαιρα, V: μαχαιρη. **v.50** T^{*}: τον δουλον του αρχιερεως, V: του αρχιερεως τον δουλον. **v.50** T^{*}: αυτου το ους, V: το ους αυτου. **v.51** T^{*}: αυτου, V: Ø. **v.52** T^{*}: ο, V: Ø. **v.52** T^{*}: εξεληλυθατε, V: εξηλθατε. **v.53** T^{*}: υμων εστιν, V: εστιν υμων. **v.54** T^{*}: αυτον εις τον οικον, V: εις την οικιαν. **v.55** T^{*}: απαντων, V: περιαπαντων. **v.55** T^{*}: αυτων, V: Ø. **v.55** T^{*}: εν μεσω, V: μεσος.

μέσῳ αὐτῶν . ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς 56
 τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν . ὁ 57
 δὲ ἡρνήσατο αὐτὸν ὁ λέγων γύναι οὐκ οἶδα αὐτόν . καὶ μετὰ 58
 βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ ὁ δὲ πέτρος
 εἶπεν ἄνθρωπε οὐκ εἰμί . καὶ διαστάσης ὥσεί ὥρας μιᾶς ἄλ- 59
 λος τις διῖσχυρίζετο λέγων ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ
 ἦν καὶ γὰρ γαλιλαῖός ἐστιν . εἶπεν δὲ ὁ πέτρος ἄνθρωπε οὐκ 60
 οἶδα ὃ λέγεις καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν
 ὁ ὁ ἀλέκτωρ . καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν τῷ πέτρῳ καὶ 61
 ὑπεμνήσθη ὁ πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου ὡς εἶπεν αὐτῷ
 ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι ἀπαρνήσῃ με τρίς . καὶ ἐξελθὼν 62
 ἔξω ὁ πέτρος ἔκλαυσεν πικρῶς . καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες 63
 τὸν ἰησοῦν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες . καὶ περικαλύψαντες 64
 αὐτὸν ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέ-
 γοντες προφήτευσον τίς ἐστιν ὁ παῖσας σε . καὶ ἕτερα πολλά 65
 βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν . καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα συν- 66
 ἤχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς
 καὶ ἀνῆγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ἐαυτῶν λέγοντες . εἰ σὺ 67
 εἶ ὁ χριστὸς εἰπὲ ἡμῖν εἶπεν δὲ αὐτοῖς ἐὰν ὑμῖν εἴπω οὐ μὴ
 πιστεύσητε . ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω οὐ μὴ ἀποκριθῇτέ μοι ἢ 68
 ἀπολύσητε . ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθή- 69
 μενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ . εἰπὼν δὲ πάντες σὺ 70
 οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη ὑμεῖς λέγετε ὅτι
 ἐγὼ εἰμι . οἱ δὲ εἰπὼν τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτυρίας αὐτοὶ 71
 γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ .

Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγέν αὐτὸν ἐπὶ τὸν **23**
 πιλάτον . ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες τοῦτον εὐ- 2
 ρόμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος καὶ κωλύοντα καίσαρι φόρους
 διδόναι λέγοντα ἐαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι . ὁ δὲ πιλάτος 3

v.57 T^a: αὐτον λεγων γυναι ουκ οιδα αυτον, V: λεγων ουκ οιδα αυτον γυναι. **v.58** T^a: ειπεν, V: εφη. **v.60** TK: ο, MV: Ø. **v.61** T^a: λογου, V: ρηματος. **v.61** T^a: φωνησαι, V: φωνησαι σημερον. **v.62** T^a: ο πετρος, V: Ø. **v.63** T^a: τον ιησουν, V: αυτον. **v.64** T^a: ετυπτον αυτου το προσωπον και επιρωτων αυτον, V: επιρωτων. **v.66** TKV: τε, M: Ø. **v.66** T^a: ανηγαγον, V: απηγαγον. **v.66** TK: εαυτων, MV: αυτων. **v.67** T^a: ειπε, V: ειπον. **v.68** T^a: και, V: Ø. **v.68** T^a: μοι η απολυσητε, V: Ø. **v.69** T^a: νυν, V: νυν δε. **v.70** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.71** T^a: ειπον, V: ειπαν. **v.71** T^a: χρειαν εχομεν μαρτυριας, V: εχομεν μαρτυριας χρειαν. **23. v.1** TK: ηγαγεν, MV: ηγαγον. **v.2** T^a: ευρομεν, V: ευραμεν. **v.2** T^a: εθνος, V: εθνος ημων. **v.2** T^a: καισαρι φορους διδοναι, V: φορους καισαρι διδοναι και.

ἐπηρεώτησεν αὐτὸν λέγων σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων ὁ
 4 δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη σὺ λέγεις . ὁ δὲ πιλάτος εἶπεν πρὸς
 τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους οὐδὲν εὐρίσκω αἴτιον ἐν τῷ
 5 ἀνθρώπῳ τούτῳ . οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασειεί τὸν
 λαὸν διδάσκων καθ' ὅλης τῆς ἰουδαίας ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς
 6 γαλιλαίας ἕως ὧδε . πιλάτος δὲ ἀκούσας γαλιλαίαν ἐπηρεώ-
 7 τησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος γαλιλαῖός ἐστιν . καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς
 ἐξουσίας ἡρώδου ἐστὶν ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς ἡρώδη ὄντα
 8 καὶ αὐτὸν ἐν ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις . ὁ δὲ ἡ-
 ρώδης ἰδὼν τὸν ἰησοῦν ἐχάρη λίαν ἦν γὰρ θέλων ἕξ ἱκανοῦ
 ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ καὶ ἠλπίζεν τι
 9 σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον . ἐπηρεώτα δὲ αὐτὸν ἐν λό-
 10 γοις ἱκανοῖς αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ . εἰστήκεισαν
 δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες
 11 αὐτοῦ . ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύ-
 μασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν
 12 ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ πιλάτῳ . ἐγένοντο δὲ φίλοι ὃ τε πιλάτος
 καὶ ὁ ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων προϋπῆρχον
 13 γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς . πιλάτος δὲ συγκαλεσά-
 14 μενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν . εἶπεν
 πρὸς αὐτοὺς προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀ-
 ποστρέφοντα τὸν λαὸν καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας
 οὐδὲν εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ'
 15 αὐτοῦ . ἀλλ' οὐδὲ ἡρώδης ἀνέπεμψα ὅτι γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐ-
 τὸν καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον αὐτῷ .
 16, 17 παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω . ἀνάγκη δὲ εἶχεν ἀπολύειν
 18 αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἓνα . ἀνέκραζάν δὲ παμπληθεὶ λέγοντες
 19 αἴρε τοῦτον ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν βααραβῶν . ὅστις ἦν διὰ
 στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βεβλημένος εἰς
 20 φυλακὴν . πάλιν οὖν ὁ πιλάτος προσεφώνησεν θέλων ἀπολυ-
 21 σαι τὸν ἰησοῦν . οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες σταύρωσον σταύ-

v.3 T*: ἐπηρεώτησεν, V: ηρωώτησεν. **v.5** T*: αρξαμενος, V: και αρξαμενος. **v.6** T*: γαλιλαιαν, V: ∅. **v.8** T*: θελων εξ ικανου, V: εξ ικανων χρονων θελων. **v.8** T*: πολλα, V: ∅. **v.11** T*: αυτον, V: αυτον [και]. **v.11** T*: αυτον, V: ∅. **v.12** T*: πιλατος και ο ηρωδης, V: ηρωδης και ο πιλατος. **v.12** T*: εαυτους, V: αυτους. **v.14** T*: ουδεν, V: ουθεν. **v.15** T*: ανεπεμψα γαρ υμης προς αυτον, V: ανεπεμψεν γαρ αυτον προς ημας. **v.17** T*: αναγκην ... ενα, V: ∅. **v.18** T*: ανεκραξαν, V: ανεκραγον. **v.18** TKV: τον, M: ∅. **v.19** T*: βεβλημενος εις φυλακην, V: βληθεις εν τη φυλακη. **v.20** T*: ουν, V: δε. **v.20** T*: προσεφωνησεν, V: προσεφωνησεν αυτοις.

ρωσον αὐτόν . ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτοὺς τί γὰρ κακὸν 22
 ἐποίησεν οὗτος οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ παιδεύ-
 σας οὖν αὐτόν ἀπολύσω . οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μέγαις 23
 αἰτούμενοι αὐτόν σταυρωθῆναι καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐ-
 τῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων . ὁ δὲ πιλάτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ 24
 αἴτημα αὐτῶν . ἀπέλυσεν δὲ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον 25
 βεβλημένον εἰς τὴν φυλακὴν ὃν ἤτοῦντο τὸν δὲ ἰησοῦν πα-
 ρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν . καὶ ὥς ἀπήγαγον αὐτόν ἐπιλα- 26
 βόμενοι σίμωνός· τινος κυρηναίου τοῦ ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ
 ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὅπισθεν τοῦ ἰησοῦ . ἡκο- 27
 λούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν αἱ καὶ
 ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν . στραφεῖς δὲ πρὸς αὐτάς ὁ 28
 ἰησοῦς εἶπεν θυγατέρες ἱερουσαλὴμ μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμὲ πλήν
 ἐφ' ἑαυτάς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν . ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται 29
 ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν μακάριαι αἱ στεῖραι καὶ κοιλίαι αἱ οὐκ
 ἐγέννησαν καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἐθήλασαν . τότε ἄρξονται λέγειν 30
 τοῖς ὄρεσιν πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ τοῖς βουνοῖς καλύψατε ἡμᾶς .
 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ζύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται . 31
 ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο· κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι . 32
 καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον κρανίον ἐκεῖ 33
 ἐσταύρωσαν αὐτόν καὶ τοὺς κακούργους ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν ὃν
 δὲ ἐξ ἀριστερῶν . ὁ δὲ ἰησοῦς ἔλεγεν πᾶτερ ἄφες αὐτοῖς οὐ 34
 γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσιν διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
 ἔβαλον κληρὸν . καὶ εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν ἐξεμυκτήριζον 35
 δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν· αὐτοῖς λέγοντες ἄλλους ἔσωσεν σω-
 σάτω ἑαυτόν εἰ οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς ὁ· τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός .
 ἐνέπαιζόν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι καὶ ὄξος 36
 προσφέροντες αὐτῷ . καὶ λέγοντες εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν 37
 ἰουδαίων σῶσον σεαυτόν . ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφή γεγραμμένη· 38
 ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν ἑλληνικοῖς καὶ ῥωμαϊκοῖς καὶ ἑβραϊκοῖς

v.21 T^s: σταυρώσον σταυρώσον, V: σταυρου σταυρου. **v.23** T^s: καὶ τῶν ἀρχιερέων, V: Ø.
v.24 T^s: ὁ δε, V: καὶ. **v.25** TK: αυτοῖς, MV: Ø. **v.25** T^s: τὴν, V: Ø. **v.26** TK: σιμωνος τινος
 κυρηναιου του ερχομενου, M: σιμωνος τινος κυρηναιου ερχομενου, V: σιμωνα τινα κυρηναιον
 ερχομενον. **v.27** T^s: καὶ, V: Ø. **v.29** T^s: κοιλιαι, V: αἱ κοιλιαι. **v.29** T^s: ἐθήλασαν,
 V: ἐθρεψαν. **v.32** T^s: δυο κακουργοι, V: κακουργοι δυο. **v.33** T^s: ἀπῆλθον, V: ἤλθον.
v.34 T^s: κληρον, V: κληρους. **v.35** T^s: σὺν αυτοῖς, V: Ø. **v.35** T^s: ὁ του θεου, V: του θεου
 ο. **v.36** T^s: ἐνεπαιζον, V: ἐνεπαιζαν. **v.36** T^s: καὶ, V: Ø. **v.38** T^s: γεγραμμενη ἐπ αὐτῷ
 γραμμασιν ἑλληνικοῖς καὶ ῥωμαϊκοῖς καὶ ἑβραϊκοῖς οὗτος ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων, V: ἐπ
 αὐτῷ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων οὗτος.

39 οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων . εἷς δὲ τῶν κρεμασθέν-
των κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν λέγων εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς
40 σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα
αὐτῷ λέγων οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν θεὸν ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι
41 εἶ . καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμ-
42 βάνομεν οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν . καὶ ἔλεγεν τῷ ἰ-
ησοῦ μνήσθητί μου κύριε ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου .
43 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἀμὴν ὁ λέγων σοι σήμερον μετ' ἐμοῦ
44 ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ . ἦν δὲ ὥσει ὥρα ἔκτι καὶ σκότος ἐ-
45 γένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐννάτης . καὶ ἔσκοτίσθη
46 ὁ ἥλιος καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον . καὶ
φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ ἰησοῦς εἶπεν πάτερ εἰς χειράς σου
παράθήσομαι τὸ πνεῦμά μου καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν .
47 ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γινόμενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέ-
48 γων ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν . καὶ πάντες οἱ συμ-
παραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην θεωροῦντες τὰ
49 γινόμενα τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον . εἰσῆλκει-
σαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν καὶ γυναῖκες αἱ
συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ὀρῶσαι ταῦτα .
50 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι ἰωσήφ βουλευτῆς ὑπάρχων ἀνὴρ ἀγα-
51 θὸς καὶ δίκαιος . οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ
καὶ τῇ πράξει αὐτῶν ἀπὸ ἀριμαθαίας πόλεως τῶν ἰουδαίων
52 ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ . οὗ-
53 τος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ . καὶ
καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν
54 μνήματι λαξευτῷ οὗ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος . καὶ
55 ἡμέρα ἦν παρασκευὴ καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν . κατακολου-
θήσασαι δὲ καὶ γυναῖκες αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ

v.39 T^s: εἰ, V: ουχι. **v.40** T^s: επιτιμα αυτω λεγων, V: επιτιμων αυτω εφη. **v.42** T^s: τω, V: ∅.
v.42 T^s: κυριε, V: ∅. **v.42** T^s: οταν ελθης εν τη βασιλεια, V: οταν ελθης εις την βασιλειαν, D:
εν τη ημερα της ελευσεως σου. **v.43** T^s: ο ιησους, V: ∅. **v.43** T^s: αμην λεγω σοι, V: αμην σοι
λεγω, D: θαρσει. **v.44** T^s: ην δε, V: και ην ηδη. **v.44** TK: εννατης, MV: ενατης. **v.45** T^s:
και εσκοτισθη ο ηλιος και εσχισθη, V: του ηλιου εκλιποντος εσχισθη δε. **v.46** T^s: παραθησομαι,
V: παραπιθεται. **v.46** T^s: και ταυτα, V: τουτο δε. **v.47** T^s: εκατονταρχος, V: εκατονταρχης.
v.47 T^s: εδοξασεν, V: εδοξαζεν. **v.48** T^s: θεωρουντες, V: θεωρησαντες. **v.48** T^s: εαυτων, V: ∅.
v.49 T^s: αυτου, V: αυτω απο. **v.49** T^s: συνακολουθησασαι, V: συνακολουθουσαι. **v.50** T^s:
ανηρ, V: [και] ανηρ. **v.51** T^s: και προσεδεχετο και αυτος, V: προσεδεχετο. **v.53** T^s: αυτο, V:
∅. **v.53** T^s: αυτο, V: αυτον. **v.53** T^s: ουδεπω ουδεις, V: ουδεις ουπω. **v.54** T^s: παρασκευη,
V: παρασκευης. **v.54** TKV: και, M: ∅. **v.55** TK: και, M: ∅, V: αι. **v.55** T^s: αυτω εκ της
γαλιλαιας, V: εκ της γαλιλαιας αυτω.

ἐκ τῆς γαλιλαίας ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὥς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα καὶ 56 τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέος ἦλθον^ο ἐπὶ τὸ 24 μνημα φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα καί^ο τινες σὺν αὐταῖς. εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. καί^ο εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου ἰησοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διάπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου καὶ ἰδοὺ δύο^ο ἄνδρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν^ο ἀστραπτουσαῖς. ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὸ^ο πρόσωπον εἰς τὴν γῆν εἶπὸν πρὸς αὐτὰς τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν. οὐκ ἔστιν ὧδε ἀλλ’ ἡγέρθη μνήσθητε ὥς 6 ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ. λέγων ὅτι^ο δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χειρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ 9 μνημείου ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. ἦσαν δὲ ἡ μαγδαληνὴ μαρία καὶ ἰωάννα καὶ μαρία ἰακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς αἱ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὥσει λῆρος 11 τὰ ῥήματα αὐτῶν καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. ὁ δὲ πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα καὶ ἀπῆλθεν πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός. καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν^ο πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ 13 ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ ἱερουσαλήμ ἧ ὄνομα ἔμμαους. καὶ αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν καὶ αὐτὸς ὁ^ο ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ 16 ἐπιγνῶναι αὐτόν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τίνες οἱ λόγοι οὗτοι 17

24. v.1 TK: βαθεος, MV: βαθεως. **v.1** T^ο: ηλθον επι το μνημα, V: επι το μνημα ηλθον. **v.1** T^ο: και τινες συν αυταις, V: Ø. **v.3** T^ο: και εισελθουσαι, V: εισελθουσαι δε. **v.4** T^ο: διαπορεισθαι, V: απορεισθαι. **v.4** TK: δυο ανδρες, MV: ανδρες δυο. **v.4** T^ο: εσθησεσιν αστραπτουσαις, V: εσθητι αστραπτουση. **v.5** T^ο: το προσωπον, V: τα προσωπα. **v.5** T^ο: ειπον, V: ειπαν. **v.6** T^ο: αλλ, V: αλλα. **v.7** T^ο: οτι δει τον υιον του ανθρωπου, V: τον υιον του ανθρωπου οτι δει. **v.10** T^ο: ιακωβου, V: η ιακωβου. **v.10** T^ο: αι, V: Ø. **v.11** T^ο: αυτων, V: ταυτα. **v.12** T^ο: κειμενα, V: Ø. **v.13** T^ο: ησαν πορευομενοι εν αυτη τη ημερα, V: εν αυτη τη ημερα ησαν πορευομενοι. **v.15** T^ο: ο, V: Ø.

οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες καὶ ἔσπε σκυ-
 18 θρωποί. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς ᾧ ὄνομα κλεόπας εἶπεν πρὸς
 αὐτὸν σὺ μόνος παροικεῖς ἐν ἱερουσαλήμ καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ
 19 γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις. καὶ εἶπεν αὐτοῖς
 ποῖα οἱ δὲ εἰπὼν αὐτῷ τὰ περὶ ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου ὃς ἐγένετο
 ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ
 20 καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ. ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἄρχιερεῖς
 καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐ-
 21 τόν. ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι
 τὸν Ἰσραὴλ ἀλλὰ γε σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν
 22 ἄγχι σήμερον ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες
 ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς γενόμεναι ὀρθοῖαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον.
 23 καὶ μὴ εὐροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπα-
 24 σίαν ἀγγέλων ἑωρακεῖναι οἱ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. καὶ ἀπῆλθόν
 τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον καὶ εὔρον οὕτως καθὼς
 25 καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. καὶ αὐτὸς εἶπεν
 πρὸς αὐτοὺς ᾧ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν
 26 ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφηταί. οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν
 27 τὸν χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ. καὶ ἀρξάμε-
 νος ἀπὸ μωδῆως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διήρμήνευσεν
 28 αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. καὶ ἡγγι-
 σαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο
 29 πορρωτέρω πορεύεσθαι. καὶ παρεδιάσαντο αὐτὸν λέγοντες
 μεῖνον μεθ' ἡμῶν ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἡ ἡ-
 30 μέρα καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
 κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν
 31 καὶ κλάσας ἐπέδιδου αὐτοῖς. αὐτῶν δὲ διηνοιχθησαν οἱ ὀ-
 φθαλμοὶ καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ'
 32 αὐτῶν. καὶ εἰπὼν πρὸς ἀλλήλους οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν και-
 ομένη ἦν ἐν ἡμῖν ὥς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὥς διήνοιγεν
 33 ἡμῖν τὰς γραφάς. καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν
 εἰς ἱερουσαλήμ καὶ εὔρον συνηθροισμένους τοὺς ἑνδεκα καὶ
 34 τοὺς σὺν αὐτοῖς. λέγοντας ὅτι ἠγέρθη ὁ κύριος ὄντως καὶ

v.17 T*: εστε, V: εσταθησαν. **v.18** T*: ο εις ω ονομα, V: εις ονοματι. **v.18** TK: εν, MV: Ø. **v.19** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.19** T*: ναζωραιου, V: ναζαρηνου. **v.21** T*: συν, V: και συν. **v.21** T*: σημερον, V: Ø. **v.22** T*: ορθοιαι, V: ορθριναι. **v.27** T*: μωσεως, V: μουσεως. **v.27** T*: διερμηνευεν, V: διερμηνευσεν. **v.28** T*: προσεποιετο πορρωτερω, V: προσεποιησατο πορρωτερον. **v.29** T*: η, V: ηδη η. **v.32** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.32** T*: και, V: Ø. **v.33** T*: συνηθροισμενους, V: ηθροισμενους. **v.34** T*: ηγερθη ο κυριος οντως, V: οντως ηγερθη ο κυριος.

ὥφθη σίμωνι . καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὥς ἐ- 35
 γνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου . ταῦτα δὲ αὐτῶν λα- 36
 λούντων αὐτὸς ὁ ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς
 εἰρήνη ὑμῖν . πποηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν 37
 πνεῦμα θεωρεῖν . καὶ εἶπεν αὐτοῖς τί τεταραγμένοι ἐστὲ καὶ 38
 διατὶ διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν . ἴ- 39
 δετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι
 ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε ὅτι πνεῦμα σὰρκα καὶ ὁστέα οὐκ
 ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα . καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν 40
 αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας . ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν 41
 ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων εἶπεν αὐτοῖς ἔχετε τι βρώσι-
 μον ἐνθάδε . οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπποῦ μέρος καὶ 42
 ἀπὸ μελισσίου κηρίου . καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν . 43
 εἶπεν δὲ αὐτοῖς οὗτοι οἱ λόγῳ οὐς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι 44
 ὧν σὺν ὑμῖν ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ
 νόμῳ μωσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ . τότε 45
 διηκόνει αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς . καὶ εἶ- 46
 πεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν
 χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ . καὶ κηρυ- 47
 χθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν
 εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἀρξάμενον ἀπὸ ἱερουσαλὴμ . ὑμεῖς δὲ 48
 ἐστε μάρτυρες τούτων . καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγε- 49
 λίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει
 ἱερουσαλὴμ ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους . ἐξήγαγεν 50
 δὲ αὐτοὺς ἕως εἰς βηθανίαν καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ
 εὐλόγησεν αὐτούς . καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς 51
 διέστη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν . καὶ αὐτοὶ 52
 προσκυνήσαντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ μετὰ χα-
 ρᾶς μεγάλης . καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες καὶ 53
 εὐλογοῦντες τὸν θεὸν ἀμῆν .

v.36 T^o: ο ἰησοῦς, V: Ø. **v.38** TK: διατι, MV: δια τι. **v.38** T^o: ταῖς καρδίαις, V: τῇ καρδίᾳ.
v.39 T^o: αὐτὸς ἐγὼ εἰμι, V: ἐγὼ εἰμι αὐτὸς. **v.40** T^o: ἐπέδειξεν, V: ἐδείξεν. **v.42** T^o: καὶ ἀπο
 μελισσίου κηρίου, V: Ø. **v.44** T^o: αὐτοῖς, V: πρὸς αὐτοὺς. **v.44** T^o: λόγοι, V: λόγοι μου.
v.44 T^o: μωσεως, V: μωυσεως. **v.44** T^o: προφηταις, V: τοῖς προφηταῖς. **v.46** T^o: καὶ οὕτως
 εἶπε, V: Ø. **v.47** T^o: καὶ, V: εἰς. **v.47** T^o: ἀρξάμενον, V: ἀρξάμενοι. **v.48** T^o: δε εστε, V:
 Ø. **v.49** T^o: ἱερουσαλημ, V: Ø. **v.49** T^o: δυναμιν ἐξ ὑψους, V: ἐξ ὑψους δυναμιν. **v.50** T^o:
 εἰς, V: πρὸς. **v.53** T: διαπαντος, KMV: δια παντος. **v.53** T^o: αἰνουντες και, V: Ø. **v.53** T^o:
 αμην, V: Ø.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ°



1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ
2, 3 θεὸς ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. πάντα
δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν.
4, 5 ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. καὶ τὸ
φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
6 ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ ὄνομα αὐτῷ ἰω-
7 ἀννης. οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ
8 φωτός ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ
9 φῶς ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. ἦν τὸ φῶς τὸ ἀλη-
θινὸν ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ ὁ κόσμος
11 αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέ-
12 λαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα
13 θεοῦ γενέσθαι τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. οἱ οὐκ
ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος
14 ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγέ-
νετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ
δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός πλήρης χάριτος καὶ ἀ-
15 ληθείας. ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων
οὗτος ἦν ὃν εἶπον ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου
16 γέγονεν ὅτι πρῶτός μου ἦν. καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ
17 ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. ὅτι ὁ νόμος
διὰ μωσέως ἐδόθη ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ ἰησοῦ χριστοῦ
18 ἐγένετο. θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ
19 ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς ἐκεῖνος ἐξηγήσατο. καὶ αὕτη
ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ ἰωάννου ὅτε ἀπέστειλαν οἱ ἰουδαῖοι ἐξ
ιεροσολύμων ἱερεῖς καὶ λευῖτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτὸν σὺ τίς
20 εἶ. καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἡρνήσατο καὶ ὡμολόγησεν ὅτι
21 οὐκ εἰμι ἐγὼ ὁ χριστός. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν τί οὖν ἡλίας°

T: ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ, K: ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, MV: ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. **1. v.16** T*: καὶ, V: οτι. **v.17** T*: μωσεως, V: μωυσεως. **v.18** T*: ο μονογενης υιος, V: μονογενης θεος. **v.19** T*: απεστειλαν, V: απεστειλαν [προς αυτον]. **v.20** T*: ουκ ειμι εγω, V: εγω ουκ ειμι. **v.21** T*: ηλιας ει συ, V: συ ηλιας ει.

εἶ σὺ καὶ λέγει οὐκ εἰμὶ ὁ προφήτης εἶ σὺ καὶ ἀπεκρίθη οὗ .
 εἰπὼν οὖν αὐτῷ τίς εἶ ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν 22
 ἡμᾶς τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ . ἔφη ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ 23
 ἐρήμῳ εὐθύνετε τὴν ὁδὸν κυρίου καθὼς εἶπεν ἡσαΐας ὁ προ-
 φήτης . καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν φαρισαίων . καὶ 24, 25
 ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἰπὼν αὐτῷ τί οὖν βαπτίζεις εἰ σὺ οὐκ εἶ
 ὁ χριστὸς οὔτε ἡλίας οὔτε ὁ προφήτης . ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ 26
 ἰωάννης λέγων ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν
 ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε . αὐτός ἔστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος 27
 ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω
 αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος . ταῦτα ἐν βηθαβαρᾷ ἐ- 28
 γένητο πέραν τοῦ ἰορδάνου ὅπου ἦν ἰωάννης βαπτίζων . τῇ 29
 ἐπαύριον βλέπει ὁ ἰωάννης τὸν ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐ-
 τὸν καὶ λέγει ἴδε ὁ ἄμνός τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ
 κόσμου . οὗτός ἔστιν περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον ὀπίσω μου ἔρχεται 30
 ἄνθρωπος ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν ὅτι πρῶτός μου ἦν . κἀ- 31
 γὼ οὐκ ᾔδειν αὐτὸν ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ ἰσραὴλ διὰ τοῦτο
 ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων . καὶ ἐμαρτύρησεν ἰωάννης 32
 λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ
 οὐρανοῦ καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν . κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν ἀλλ' 33
 ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι ἐκεῖνός μοι εἶπεν ἐφ' ὃν ἂν
 ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν οὗτός ἔστιν ὁ
 βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ . κἀγὼ ἐώρακα καὶ μεμαρτύρηκα 34
 ὅτι οὗτός ἔστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ . τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει 35
 ὁ ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο . καὶ ἐμβλέψας τῷ 36
 ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει ἴδε ὁ ἄμνός τοῦ θεοῦ . καὶ ἤκου- 37
 σαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος καὶ ἠκολούθησαν τῷ
 ἰησοῦ . στραφεῖς δὲ ὁ ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκο- 38
 λουθοῦντας λέγει αὐτοῖς τί ζητεῖτε οἱ δὲ εἰπὼν αὐτῷ ῥάββι ὃ
 λέγεται ἐρμηνευόμενον διδάσκαλε ποῦ μένεις . λέγει αὐτοῖς 39
 ἔρχεσθε καὶ ἴδετε ἦλθον καὶ εἰδὼν ποῦ μένει καὶ παρ' αὐ-

v.22 T^o: εἶπον, V: εἶπαν. **v.24** T^o: οἱ, V: ∅. **v.25** T^o: εἶπον, V: εἶπαν. **v.25** T^o: οὔτε, V: ουδε. **v.26** T^o: δε, V: ∅. **v.27** T^o: αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν οὐ ἐγὼ οὐκ εἰμι, V: ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος οὐ οὐκ εἰμι [ἐγώ]. **v.28** TK: βηθαβαρα, MV: βηθανια. **v.28** T^o: ἰωάννης, V: ὁ ἰωάννης. **v.29** TK: ὁ ἰωάννης, MV: ∅. **v.30** T^o: περὶ, V: υπερ. **v.31** T^o: τῷ, V: ∅. **v.32** T^o: ὡσεὶ, V: ὡς. **v.37** T^o: αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταί, V: οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ. **v.38** T^o: εἶπον, V: εἶπαν. **v.38** T^o: ἐρμηνευόμενον, V: μεθερμηνευόμενον. **v.39** T^o: ἴδετε ἦλθον, V: ὡσεὶς ἦλθον οὖν. **v.39** T^o: εἰδὼν, V: εἰδαν.

40 τῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὥρα δὲ ἦν ὡς δεκάτη . ἦν
 41 ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου εἰς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκου-
 42 σάντων παρὰ ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ . εὕρισκει
 οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον σίμονα καὶ λέγει αὐτῷ
 εὐρήκαμεν τὸν μεθυσίαν ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον ὁ ° χρι-
 42 στός . καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν ἐμβλέψας δὲ ° αὐτῷ
 ὁ ἰησοῦς εἶπεν σὺ εἰ σίμων ὁ υἱὸς ἰωάννα σὺ κληθήσῃ κηφᾶς ὃ
 43 ἑρμηνεύεται πέτρος . τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ὁ ° ἰησοῦς ἐξελ-
 θεῖν εἰς τὴν γαλιλαίαν καὶ εὕρισκει φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ
 44 ἀκολούθει μοι . ἦν δὲ ὁ φίλιππος ἀπὸ βηθσαϊδᾶ ἐκ τῆς πό-
 45 λεως ἀνδρέου καὶ πέτρου . εὕρισκει φίλιππος τὸν ναθαναήλ
 καὶ λέγει αὐτῷ ὃν ἔγραψεν μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφη-
 ται εὐρήκαμεν ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ ἰωσήφ τὸν ἀπὸ ναζαρέτ .
 46 καὶ εἶπεν αὐτῷ ναθαναήλ ἐκ ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶ-
 47 ναι λέγει αὐτῷ φίλιππος ἔρχου καὶ ἴδε . εἶδεν ὁ ἰησοῦς τὸν
 ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ ἴδε
 48 ἀληθῶς ἰσραηλίτης ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν . λέγει αὐτῷ ναθα-
 ναήλ πόθεν με γινώσκεις ἀπεκρίθη ὁ ° ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ
 πρὸ τοῦ σε φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκὴν εἰδὼν σε .
 49 ἀπεκρίθη ναθαναήλ ° καὶ λέγει αὐτῷ ῥαββὶ σὺ εἰ ὁ υἱὸς τοῦ
 50 θεοῦ σὺ ° εἰ ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραὴλ . ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶ-
 πεν αὐτῷ ὅτι εἰπόν σοι εἰδὼν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς πιστεύεις
 51 μείζω τούτων ὅψει . καὶ λέγει αὐτῷ ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν
 ἀπ' ° ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγγόμενον καὶ τοὺς ἀγγέλους
 τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ
 ἀνθρώπου .

2 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν κανᾶ τῆς γαλι-
 2 λαίας καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ ἐκεῖ . ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ ἰη-
 3 σοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον . καὶ ὑστερήσαντος
 οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ πρὸς αὐτὸν οἶνον οὐκ ἔχου-
 4 σιν . λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς τί ἐμοὶ καὶ σοὶ γύναι οὕτω ἔκει ἡ

v.39 TK: δε, MV: Ø. **v.41** T^a: πρῶτος, V: πρῶτον. **v.41** TKV: μεσσιαν, M: μεσιαν. **v.41** TK: ο, MV: Ø. **v.42** T^a: καὶ, V: Ø. **v.42** TK: δε, MV: Ø. **v.42** T^a: ἰωνα, V: ἰωαννου. **v.43** TK: ο ἰησους, MV: Ø. **v.43** TK: αυτω, MV: αυτω ο ιησους. **v.45** T^a: μωσης, V: μωυσης. **v.45** T^a: τον, V: Ø. **v.45** TMV: ναζαρετ, K: ναζαρεθ. **v.46** TMV: ναζαρετ, K: ναζαρεθ. **v.46** T^a: φιλιππος, V: [ο] φιλιππος. **v.48** TK: ο, MV: Ø. **v.49** T^a: ναθαναηλ και λεγει αυτω, V: αυτω ναθαναηλ. **v.49** T^a: συ ει ο βασιλευς, V: συ βασιλευς ει. **v.50** T^a: ειδον, V: οτι ειδον. **v.50** T^a: οψει, V: οψη. **v.51** T^a: απ αρτι, V: Ø. **2. v.4** T^a: λεγει, V: [και] λεγει.

ὥρα μου . λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις ὅ τι ἂν λέγη 5
 ὑμῖν ποιήσατε . ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι^ο λίθιναι ἐξ κείμεναι κα- 6
 τὰ τὸν καθαρισμόν τῶν ἰουδαίων χωροῦσαι ἀνά μετρητὰς δύο
 ἢ τρεῖς . λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος 7
 καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω . καὶ λέγει αὐτοῖς ἀντλήσατε νῦν 8
 καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ καὶ ἤνεγκαν . ὥς δὲ ἐγεύσατο ὁ 9
 ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον καὶ οὐκ ᾔδει πό-
 θεν ἐστὶν οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ φωνεῖ
 τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος . καὶ λέγει αὐτῷ πᾶς ἄνθρωπος 10
 πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν τότε
 τὸν ἐλάσσω σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι . ταύτην 11
 ἐποίησεν τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ ἰησοῦς ἐν κανᾷ τῆς γα-
 λιλαίας καὶ ἐφανερώσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ἐπίστευσαν εἰς
 αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ . μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς καίπερναοῦμ 12
 αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθη-
 ται αὐτοῦ καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας . καὶ ἐγγὺς ἦν 13
 τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων καὶ ἀνέβη εἰς ἱεροσόλυμα ὁ ἰησοῦς .
 καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ 14
 περιστεράς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους . καὶ ποιήσας 15
 φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τὰ τε
 πρόβατα καὶ τοὺς βόας καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα
 καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν . καὶ τοῖς τὰς περιστεράς πω- 16
 λοῦσιν εἶπεν ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ
 πατρός μου οἶκον ἐμπορίου . ἐμνήσθησαν δὲ^ο οἱ μαθηταὶ αὐ- 17
 τοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστὶν ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέν
 με . ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι καὶ εἶπὸν αὐτῷ τί σημεῖον 18
 δεικνύεις ἡμῖν ὅτι ταῦτα ποιεῖς . ἀπεκρίθη ὁ^ο ἰησοῦς καὶ εἶ- 19
 πεν αὐτοῖς λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγε-
 ρῶ αὐτόν . εἶπὸν οὖν οἱ ἰουδαῖοι τεσσαράκοντα καὶ ἐξ ἔτεσιν 20
 ὠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς
 αὐτόν . ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ . 21
 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι 22

v.6 T^o: υδρῖαι λιθιναι ἐξ κειμεναι κατα τον καθαρισμον των ιουδαιων, V: λιθιναι υδρῖαι ἐξ κατα τον καθαρισμον των ιουδαιων κειμεναι. **v.8** T^o: και, V: οι δε. **v.10** T^o: τοτε, V: ∅. **v.11** T^o: την, V: ∅. **v.12** T^o: καπερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.15** T^o: ανεστρεψεν, V: ανετρεψεν. **v.17** T^o: δε, V: ∅. **v.17** TK: κατεφαγεν, MV: καταφαγεται. **v.18** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.19** TK: ο, MV: ∅. **v.20** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.20** T^o: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα. **v.20** T^o: ωκοδομηθη, V: οικοδομηθη.

τοῦτο ἔλεγεν αὐτοῖς καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ
 23 ᾧ εἶπεν ὁ ἰησοῦς. ὥς δὲ ἦν ἐν ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν
 τῇ ἑορτῇ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ θεωροῦντες
 24 αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. αὐτὸς δὲ ὁ ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν
 25 ἑαυτὸν αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας. καὶ ὅτι οὐ
 χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου αὐτὸς
 γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

3 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν φαρισαίων νικόδημος ὄνομα αὐ-
 2 τῷ ἄρχων τῶν ἰουδαίων. οὗτος ἦλθεν πρὸς τὸν ἰησοῦν νυ-
 κτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ ῥαββὶ οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας
 διδάσκαλος οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἃ
 3 σὺ ποιεῖς ἐὰν μὴ ἦ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς
 καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἄ-
 4 νωθεν οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. λέγει πρὸς
 αὐτὸν ὁ νικόδημος πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρον
 ὢν μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρός αὐτοῦ δεύτερον
 5 εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι. ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς ἀμὴν ἀμὴν
 λέγω σοι ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος οὐ
 6 δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. τὸ γεγεννη-
 μένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστὶν καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ
 7 πνεύματος πνεῦμά ἐστιν. μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι δεῖ ὑ-
 8 μᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ καὶ τὴν
 φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ
 ὑπάγει οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.
 9 ἀπεκρίθη νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ πῶς δύναται ταῦτα γενέ-
 10 σθαι. ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος
 11 τοῦ ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι
 ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὁ ἐωράκαμεν μαρτυροῦμεν καὶ τὴν
 12 μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ
 οὐ πιστεύετε πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε.
 13 καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐ-
 ρανοῦ καταβάς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.
 14 καὶ καθὼς μωσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ οὕτως ὑ-

v.22 TK: αυτοῖς, MV: ∅. **v.22** T^o: ω, V: ον. **v.23** TK: εν, MV: εν τοις. **v.24** T^o: ο, V: ∅. **v.24** T^o: εαυτον, V: αυτον. **3. v.2** TK: τον ιησουν, MV: αυτον. **v.2** T^o: ταυτα τα σημεια δυναται, V: δυναται ταυτα τα σημεια. **v.3** T^o: ο, V: ∅. **v.5** TK: ο, MV: ∅. **v.10** TK: ο, MV: ∅. **v.13** T^o: ο ων εν τω ουρανω, V: ∅. **v.14** T^o: μωσης, V: μωυσης.

ψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου . ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων 15
 εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον . οὕτως γὰρ 16
 ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον . οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν 17
 αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ . ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται ὁ δὲ 18
 μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ . αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις ὅτι 19
 τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα . πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς 20
 τὸ φῶς ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ . ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα ὅτι 21
 ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα . μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ 22
 μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἰουδαίαν γῆν καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν . ἦν δὲ καὶ ἰωάννης βαπτίζων ἐν αἰνῶν 23
 ἐγγὺς τοῦ σαλῆιμ ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο . οὐπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ ἰωάννης . ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν ἰωάννου μετὰ 24
 ἰουδαίων περὶ καθαρισμοῦ . καὶ ἦλθον πρὸς τὸν ἰωάννην καὶ 25
 εἶπον αὐτῷ ῥαββὶ ὅς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας ἴδε οὗτος βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν . ἀπεκρίθη ἰωάννης καὶ εἶπεν οὐ δύναται ἄνθρωπος 26
 λαμβάνειν οὐδὲν ἂν μὴ ᾗ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ . αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστὸς 27
 ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου . ὁ ἔχων τὴν 28
 νύμφην νυμφίος ἐστὶν ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου ὁ ἐστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ χαρὰ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου αὕτη 29
 οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται . ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν ἐμὲ 30
 δὲ ἐλαττοῦσθαι . ὁ ἄνθρωπος ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστὶν ὁ 31
 ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστὶν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ ὁ ἐκ 32
 τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστὶν . καὶ ὁ ἑώρακεν

v.15 T^{*}: εἰς αὐτον μὴ ἀποληται ἀλλ, V: ἐν αὐτῷ. **v.16** T^{*}: αὐτου, V: ∅. **v.17** T^{*}: αὐτου, V: ∅. **v.19** T^{*}: πονηρα αὐτῶν, V: αὐτῶν πονηρα. **v.23** T^{*}: ἰωαννης, V: ο ἰωαννης. **v.23** TKV: σαλειμ, M: σαλημ. **v.25** TK: ἰουδαιων, MV: ἰουδαιου. **v.26** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.27** T^{*}: ουδεν, V: ουδε εν. **v.28** TKV: μοι, M: ∅. **v.28** T^{*}: ουκ, V: [οτι] ουκ. **v.32** T^{*}: και, V: ∅.

καὶ ἤκουσεν τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς
 33 λαμβάνει . ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ
 34 θεὸς ἀληθὴς ἐστίν . ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὰ ῥήματα τοῦ
 35 θεοῦ λαλεῖ οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα . ὁ
 πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ .
 36 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον ὁ δὲ ἀπειθὼν τῷ
 υἱῷ οὐκ ὄψεται ζῶν ἄλλ' ἢ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν .

4 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι ὅτι ἰησοῦς
 2 πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ ἰωάννης . καίτοι γε ἰ-
 3 ησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἄλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ . ἀφῆκεν
 4 τὴν ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν γαλιλαίαν . ἔδει δὲ
 5 αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς σαμαρείας . ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν
 τῆς σαμαρείας λεγομένην συχάρ πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδω-
 6 κεν ἰακώβ ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ . ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ ἰακώβ ὃ
 οὖν ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως
 7 ἐπὶ τῇ πηγῇ ὥρα ἦν ὥσεί ἕκτη . ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς σαμα-
 8 ρείας ἀντλήσαι ὕδωρ λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς δός μοι πιεῖν . οἱ
 γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν ἵνα τροφὰς
 9 ἀγοράσωσιν . λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ σαμαρεῖτις πῶς σὺ ἰ-
 ουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς οὔσης γυναικὸς σαμαρεί-
 10 τιδος οὐ γὰρ συγχρῶνται ἰουδαῖοι σαμαρεῖταις . ἀπεκρίθη
 ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ καὶ τίς
 ἐστίν ὁ λέγων σοι δός μοι πιεῖν σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν καὶ ἔδω-
 11 κεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν . λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ κύριε οὔτε ἀντλημα
 ἔχεις καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθὺ πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ
 12 ζῶν . μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἰακώβ ὃς ἔδωκεν ἡμῖν
 τὸ φρέαρ καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ
 13 θρέμματα αὐτοῦ . ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ πᾶς ὁ
 14 πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν . ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ
 τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα
 ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος
 15 ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον . λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ κύριε

v.34 T^a: ο θεος, V: ∅. **v.36** TKV: ζων, M: την ζων. **4. v.1** T^a: κυριος, V: ιησους. **v.3** TKV: παλιν, M: ∅. **v.5** T^a: ιωσηφ, V: [τω] ιωσηφ. **v.6** T^a: ωσει, V: ως. **v.7** T^a: πειν, V: πειν. **v.9** T^a: σαμαρειτις, V: σαμαριτις. **v.9** T^a: πειν, V: πειν. **v.9** T^a: ουσης γυναικος σαμαρειτιδος, V: γυναικος σαμαριτιδος ουσης. **v.9** T^a: σαμαρειταις, V: σαμαριταις. **v.10** T^a: πειν, V: πειν. **v.13** TK: ο, MV: ∅. **v.14** T^a: διψηση, V: διψησει.

δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ἔρχῶμαι ἐνθάδε ἀν-
 τλεῖν . λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς ὑπάγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου 16
 καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε . ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν οὐκ ἔχω ἄνδρα 17
 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω . πέντε 18
 γὰρ ἄνδρας ἔσχες καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνὴρ τοῦτο
 ἀληθὲς εἶρηκας . λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ κύριε θεωρῶ ὅτι προφή- 19
 της εἶ σύ . οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ ὅρει προσεκύνησαν 20
 καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ
 προσκυνεῖν . λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς γύναι· πίστευσόν μοι ὅτι 21
 ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὅρει τούτῳ οὔτε ἐν ἱεροσολύμοις
 προσκυνήσετε τῷ πατρὶ . ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε ἡ- 22
 μεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν ἰουδαίων
 ἐστίν . ἀλλ' ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστὶν ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσ- 23
 κυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ
 καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν .
 πνεῦμα ὁ θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν ἐν πνεύματι 24
 καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν . λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ οἶδα ὅτι 25
 μεσσίας ἔρχεται ὁ λεγόμενος χριστὸς ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος ἀ-
 ναγγελεῖ ἡμῖν πάντα . λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς ἐγὼ εἰμι ὁ λαλῶν 26
 σοι . καὶ ἐπὶ τούτῳ ἤλθὼν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἐθαύμαζαν 27
 ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει οὐδεὶς μέντοι εἶπεν τί ζητεῖς ἢ τί
 λαλεῖς μετ' αὐτῆς . ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ 28
 ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις . δεῦτε ἴδετε 29
 ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα μήτι οὗτός ἐστιν
 ὁ χριστός . ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς 30
 αὐτόν . ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταὶ λέγον- 31
 τες ῥαββὶ φάγε . ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν 32
 ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε . ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους 33
 μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν . λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐμὸν βρῶ- 34
 μά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω
 αὐτοῦ τὸ ἔργον . οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνόν ἐστιν 35
 καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται ἰδοὺ λέγω ὑμῖν ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλ-

v.15 TK: ἐρχωμαι, M: ἐρχομαι, V: διερχωμαι. **v.16** T*: ο ἰησοῦς, V: Ø. **v.17** T*: εἶπεν, V: εἶπεν αὐτῷ. **v.20** TK: τούτῳ τῷ ὄρει, MV: τῷ ὄρει τούτῳ. **v.20** T*: δεῖ προσκυνεῖν, V: προσκυνεῖν δεῖ. **v.21** T*: γύναι πίστευσον μοι, V: πίστευε μοι γύναι. **v.23** T*: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.25** TKV: μεσσίας, M: μεσίας. **v.25** T*: παντα, V: ἀπαντα. **v.27** T*: ἤλθων, V: ἤλθαν. **v.27** T*: εθαυμασαν, V: εθαυμαζον. **v.30** TK: ουν, MV: Ø. **v.31** T*: δε, V: Ø. **v.33** TK: μητις, MV: μη τις. **v.34** T*: ποιω, V: ποιησω. **v.35** TK: τετραμνηνον, MV: τετραμνηνος.

36 µους ὑµῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας ὅτι λευκαὶ εἰσιν πρὸς
 37 θερισµὸν ἤδη . καὶ ὁ θερίζων µισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει
 38 καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον ἵνα καὶ ὁ σπεύρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ
 39 ὁ θερίζων . ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἄληθινός ὅτι ἄλλος
 40 ἐστὶν ὁ σπεύρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων . ἐγὼ ἀπέστειλα ὑµᾶς
 41 θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε ἄλλοι κεκοπιάκασιν καὶ
 42 ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε . ἐκ δὲ τῆς πόλεως
 43 ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν σαμαρεῖτων διὰ τὸν
 44 λόγον τῆς γυναικὸς µαρτυρούσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ὅσα
 45 ἐποίησα . ὥς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ σαμαρεῖται ἡρώτων
 46 αὐτὸν µεῖναι παρ' αὐτοῖς καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας . καὶ
 47 πολλῶ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ . τῇ τε γυ-
 48 ναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλίαν πιστεύοµεν αὐτοὶ
 49 γὰρ ἀκηκόαµεν καὶ οἶδαµεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ
 50 τοῦ κόσμου ὁ ὁ χριστός . μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐ-
 51 κεῖθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν . αὐτὸς γὰρ ὁ ἰησοῦς
 52 ἐµαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει .
 53 ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ γαλιλαῖοι
 54 πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ
 55 καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν . ἦλθεν οὖν ὁ ἰησοῦς
 56 πάλιν εἰς τὴν κανᾶ τῆς γαλιλαίας ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶ-
 57 νον καὶ ἦν τις βασιλικὸς οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν καπερναούμ .
 58 οὗτος ἀκούσας ὅτι ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν γα-
 59 λιλαίαν ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ ἡρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ
 60 καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱὸν ἠµελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν . εἶ-
 61 πεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε
 62 οὐ μὴ πιστεύσητε . λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικὸς κύριε κα-
 63 τάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου . λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς
 64 πορεύου ὁ υἱὸς σου ζῇ καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ
 65 ᾧ εἶπεν αὐτῷ ἰησοῦς καὶ ἐπορεύετο . ἤδη δὲ αὐτοῦ κατα-
 66 βαίνοντος οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν αὐτῷ καὶ ἀπηγγείλαν
 67 λέγοντες ὅτι ὁ παῖς ὅου ζῇ . ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥ-

v.36 T*: καὶ, V: ∅. v.37 TM: ο, KV: ∅. v.39 T*: σαμαρεῖτων, V: σαμαριτων. v.39 T*: οσα, V: α. v.40 T*: σαμαρεῖται, V: σαμαριται. v.42 T*: ο χριστος, V: ∅. v.43 T*: καὶ ἀπῆλθεν, V: ∅. v.44 T*: ο, V: ∅. v.45 T*: α, V: οσα. v.46 TK: ο ιησους παλιν, M: παλιν ο ιησους, V: παλιν. v.46 T*: καπερναουμ, V: καφαρναουμ. v.47 T*: αὐτον, V: ∅. v.47 TKV: ημελλεν, M: εμελλεν. v.50 T*: καὶ, V: ∅. v.50 T*: ω, V: ον. v.50 TK: ιησους, MV: ο ιησους. v.51 T*: ἀπηντησαν αὐτῷ καὶ ἀπηγγείλαν, V: υπηνητησαν αὐτῷ. v.51 T*: σου, V: αὐτου.

ραν ἐν ἧ κομφότερον ἔσχεν καὶ εἶπον αὐτῷ ὅτι ἄθες ὥραν
 ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. ἔγνω οὖν ὁ πατήρ ὅτι ἐν 53
 ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ἧ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ
 καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. τοῦτο πάλιν 54
 δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς ἰουδαίας
 εἰς τὴν γαλιλαίαν.

Μετὰ ταῦτα ἦν ἐορτὴ τῶν ἰουδαίων καὶ ἀνέβη ὁ ἰησοῦς εἰς 5
 ἱεροσόλυμα. ἔστιν δὲ ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ 2
 κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη ἐβραϊστί βηθεσδὰ πέντε στοάς ἔ-
 χουσα. ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων 3
 τυφλῶν χωλῶν ξηρῶν ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.
 ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ 4
 ἐτάρασσεν τὸ ὕδωρ ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν
 τοῦ ὕδατος ὑγιὴς ἐγίνετο ὃς δὴποτε κατείχετο νοσήματι. ἦν 5
 δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριακονταοκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.
 τοῦτον ἰδὼν ὁ ἰησοῦς κατακείμενον καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη 6
 χρόνον ἔχει λέγει αὐτῷ θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι. ἀπεκρίθη αὐ- 7
 τῷ ὁ ἀσθενὼν κύριε ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ
 ὕδωρ βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ ἄλ-
 λος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἔγειρά· ἄρον 8
 τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς 9
 ὁ ἄνθρωπος καὶ ἦρεν τὸν κράββατον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει
 ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι 10
 τῷ τεθεραπευμένῳ σάββατον ἐστὶν οὐκ ἔξεστὶν σοὶ ἄραι τὸν
 κράββατον. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ποιήσας με ὑγιὴ ἐκείνός μοι 11
 εἶπεν ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. ἠρώτησαν οὖν 12
 αὐτὸν τίς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοὶ ἄρον τὸν κράββατόν
 σου καὶ περιπάτει. ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστὶν ὁ γὰρ ἰη- 13
 σοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. μετὰ ταῦτα εὕρισκει 14

v.52 T*: παρ αυτων την ωραν, V: την ωραν παρ αυτων. **v.52** T*: και ειπον, V: ειπαν ουν.
v.52 T*: χθες, V: εχθες. **v.53** T*: οτι, V: ∅. **v.54** T*: τουτο, V: τουτο [δε]. **5. v.1** TKV:
 εορτη, M: η εορτη. **v.1** T*: ο, V: ∅. **v.2** T*: βηθεσδα, V: βηθζαθα. **v.3** T*: πολυ, V:
 ∅. **v.3** T*: εκδεχομενων την του υδατος κινησιν, V: ∅. **v.4** T*: αγγελος ... νοσηματι, V: ∅.
v.5 T: τριακονταοκτω, KM: τριακοντα και οκτω, V: τριακοντα [και] οκτω. **v.5** T*: ασθενεια, V:
 ασθενεια αυτου. **v.7** TK: βαλλη, MV: βαλη. **v.8** T*: εγειραι, V: εγειρε. **v.8** T*: κραββατον, V:
 κραβαττον. **v.9** T*: κραββατον, V: κραβαττον. **v.10** T*: ουκ, V: και ουκ. **v.10** T*: κραββατον,
 V: κραβαττον σου. **v.11** T*: απεκριθη, V: ο δε απεκριθη. **v.11** T*: κραββατον, V: κραβαττον.
v.12 T*: ουν, V: ∅. **v.12** T*: τον κραββατον σου, V: ∅.

αὐτὸν ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ ἴδε ὑγιῆς γέγονας
 15 μηκέτι ἀμάρτανε ἵνα μὴ χειρόν τί σοι γένηται ὁ ἀπηλθεν ὁ
 16 ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν ἰησοῦν οἱ ἰ-
 ουδαῖοι καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαβ-
 17 βάτῳ. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι
 18 ἐργάζεται καὶ ἐργάζομαι. διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν
 αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι ὅτι οὐ μόνον ἔλυσεν τὸ σάββα-
 τον ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεὸν ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν
 19 τῷ θεῷ. ἀπεκρίνατο οὖν ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἀμὴν ἀ-
 μὴν λέγω ὑμῖν οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἄφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν
 20 ἐὰν μὴ τι βλέπη τὸν πατέρα ποιοῦντα ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ
 21 ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. ὁ γὰρ πατήρ φιλεῖ τὸν υἱὸν
 καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ καὶ μείζονα τούτων
 22 δείξει αὐτῷ ἔργα ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. ὥσπερ γὰρ ὁ πατήρ
 ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὗς θέλει
 23 ζωοποιεῖ. οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ κρίνει οὐδένα ἀλλὰ τὴν κρίσιν
 24 πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ. ἵνα πάντες τιμῶσιν τὸν υἱὸν καθὼς
 τιμῶσιν τὸν πατέρα ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα
 25 τὸν πέμψαντα αὐτόν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον
 μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον
 καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου
 26 εἰς τὴν ζωὴν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν
 ἐστὶν ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούουσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ
 27 καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται. ὥσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἔχει ζωὴν
 ἐν ἑαυτῷ οὕτως ἔδωκεν καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. καὶ
 28 ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου
 29 ἐστίν. μὴ θαυμάζετε τοῦτο ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ἣ πάντες οἱ
 ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούουσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ. καὶ ἐκπο-
 30 ρεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς οἱ δὲ
 τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. οὐ δύναμαι ἐγὼ
 ποιεῖν ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐδὲν καθὼς ἀκούω κρίνω καὶ ἡ κρίσις
 ἡ ἐμὴ δικαία ἐστὶν ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ

v.14 T*: τι σοι, V: σοι τι. **v.16** T*: τον ιησουν οι ιουδαιοι και εξητουν αυτον αποκτειναι, V: οι ιουδαιοι τον ιησουν. **v.19** T*: ειπεν, V: ελεγεν. **v.25** T*: ακουουσονται, V: ακουουσουσιν. **v.25** T*: ζησονται, V: ζησουσιν. **v.26** T*: εδωκεν και τω υιω, V: και τω υιω εδωκεν. **v.27** T*: και, V: ∅. **v.28** T*: ακουουσονται, V: ακουουσουσιν.

θέλημα τοῦ πέμψαντός με παῖρός . ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ 31
ἐμαυτοῦ ἢ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής . ἄλλος ἐστὶν ὁ 32
μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστὶν ἢ μαρτυρία
ἦν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ . ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς ἰωάννην 33
καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ . ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου 34
τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε .
ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων ὑμεῖς δὲ ἤθε- 35
λήσατε ἀγαλλιασθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ . ἐγὼ δὲ 36
ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ ἰωάννου τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέν
μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω αὐτὰ αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ μαρ-
τυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν . καὶ ὁ πέμψας 37
με πατήρ αὐτὸς μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ οὔτε φωνὴν αὐ-
τοῦ ἀκηκόατε ὡς οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἐωράκατε . καὶ τὸν 38
λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἔν ὑμῖν ὅτι ὃν ἀπέστειλεν
ἐκεῖνος τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε . ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς ὅτι 39
ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν καὶ ἐκεῖναί εἰσιν
αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ . καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με 40
ἵνα ζωὴν ἔχητε . δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω . ἀλλ' 41, 42
ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς .
ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου καὶ οὐ λαμβάνετε 43
με ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ ἐκεῖνον λήψεσθε .
πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβά- 44
νοντες καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε .
μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα ἔ- 45
στιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν μωδῆς εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε . εἰ γὰρ 46
ἐπιστεύετε μωδῇ ἐπιστεύετε ἂν ἐμοὶ περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔ-
γραψεν . εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε πῶς τοῖς 47
ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύετε .

Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς **6**
γαλιλαίας τῆς τιβεριάδος . καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς 2
ὅτι ἐώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων . ἀ- 3
νῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος ὃ ἰησοῦς καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μα-

v.30 T^s: πατρος, V: ∅. **v.35** TK: αγαλλιασθηναι, MV: αγαλλιαθηναι. **v.36** T^s: εδωκεν, V: δεδωκεν. **v.36** T^s: εγω, V: ∅. **v.37** T^s: αυτος, V: εκεινος. **v.37** T^s: ακηκοατε πωποτε, V: πωποτε ακηκοατε. **v.38** T^s: μενοντα εν υμιν, V: εν υμιν μενοντα. **v.39** T^s: ερευνατε, V: εραυνατε. **v.42** T^s: αλλ, V: αλλα. **v.43** T^s: ληψεσθε, V: λημψεσθε. **v.45** T^s: μωσης, V: μουσης. **v.46** T^s: μωση, V: μωυσει. **6. v.2** T^s: και ηκολουθει, V: ηκολουθει δε. **v.2** T^s: εωρων αυτου, V: εθεωρων. **v.3** T^s: ο, V: ∅.

4 θητῶν αὐτοῦ . ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων .
 5 ἐπάρας οὖν ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ θεασάμενος ὅτι
 6 πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λέγει πρὸς τὸν φίλιππον πό-
 7 θεν ἀγοράσομεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι . τοῦτο δὲ ἔλεγεν
 8 αὐτῷ φίλιππος διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐ-
 9 τοῖς ἵνα ἕκαστος αὐτῶν βραχὺ τι λάβῃ . λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν
 10 μαθητῶν αὐτοῦ ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου . ἔστιν
 11 παιδάριον ἐν ᾧ ὡδε ὁ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀ-
 12 ψάρια ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσούτους . εἶπεν δὲ ὁ ἰησοῦς
 13 ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν
 14 τῷ τόπῳ ἀνέπεσόν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὥσῃ πεντακισ-
 15 χίλιοι . ἔλαβεν δὲ τοὺς ἄρτους ὁ ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας
 16 διέδωκεν τοῖς μαθηταῖς οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις ὁ-
 17 μοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον . ὥς δὲ ἐνεπλήσθη-
 18 σαν λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα
 19 κλάσματα ἵνα μὴ τι ἀπόληται . συνήγαγον οὖν καὶ ἐγέμι-
 20 σαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν
 21 κριθίνων ἃ ἐπερίσσευσεν τοῖς βεβρωκόσιν . οἱ οὖν ἄνθρωποι
 ἰδόντες ὁ ἐποίησεν σημεῖον ὁ ἰησοῦς ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν
 ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον . ἰησοῦς οὖν
 γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιή-
 σωσιν αὐτὸν βασιλέα ἀνεχώρησεν ἰάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς
 μόνος . ὥς δὲ ὀψία ἐγένετο κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ
 τὴν θάλασσαν . καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον ἤρχοντο πέραν
 τῆς θαλάσσης εἰς καίερναουμ καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει καὶ
 οὐκ ἔληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς . ἡ τε θάλασσα ἀνέμου
 μεγάλου πνέοντος διηγείρετο . ἔληλακότες οὖν ὥς σταδίους
 εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν ἰησοῦν περιπατοῦντα
 ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον καὶ ἐφο-
 20, 21 βήθησαν . ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς ἐγὼ εἰμι μὴ φοβεῖσθε . ἤθελον

v.5 T^a: ο ἰησους τους οφθαλμους, V: τους οφθαλμους ο ιησους. **v.5** T^b: τον, V: ∅. **v.5** T^c: αγορασωμεν, V: αγορασωμεν. **v.7** T^a: φιλιππος, V: [o] φιλιππος. **v.7** T^b: αυτων, V: ∅. **v.9** T^a: εν ωδε ο, V: ωδε ος. **v.10** T^a: δε, V: ∅. **v.10** T^b: ανεπεσον, V: ανεπεσαν. **v.10** T^c: ωσει, V: ως. **v.11** T^a: δε, V: ουν. **v.11** T^b: τοις μαθηταις οι δε μαθηται, V: ∅. **v.13** T^a: επερισσευσεν, V: επερισσευσαν. **v.14** T^a: ο ιησους, V: ∅. **v.15** T^a: αυτον, V: ∅. **v.15** TKV: παλιν, M: ∅. **v.17** T^a: το, V: ∅. **v.17** T^b: καπερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.17** T^c: ουκ, V: ουπω. **v.18** T^a: διηγειρετο, V: διεγειρετο. **v.19** TK: εικοσιπεντε, MV: εικοσι πεντε.

οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο
ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον. τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἔσθηκός 22
πέραν τῆς θαλάσσης ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ
μὴ ἔν ἐκεῖνο· εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ὅτι οὐ συν-
εισηλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον ἀλλὰ
μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον. ἀλλὰ δὲ ἦλθεν πλοιάρια 23
ἐκ τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχα-
ριστήσαντος τοῦ κυρίου. ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι ἰησοῦς 24
οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐνέβησαν καὶ αὐτοὶ εἰς
τὰ πλοῖα καὶ ἦλθον εἰς καπερναοὺμ ζητοῦντες τὸν ἰησοῦν.
καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ ῥάββι 25
πότε ὧδε γέγονας. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν ἀ- 26
μὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα ἀλλ'
ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. ἐργάζεσθε μὴ 27
τὴν βρωσιν τὴν ἀπολλυμένην ἀλλὰ τὴν βρωσιν τὴν μένουσαν
εἰς ζωὴν αἰώνιον ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει τοῦτον
γὰρ ὁ πατήρ ἐσφράγισεν ὁ θεός. εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν τί 28
ποιοῦμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ. ἀπεκρίθη ὁ 29
ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ ἵνα
πιστεύσῃτε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. εἶπον οὖν αὐτῷ τί οὖν 30
ποιεῖς σὺ σημεῖον ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι τί ἐργάζῃ.
οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ καθὼς ἐστιν 31
γεγραμμένον ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.
εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐ μωδῆς 32
δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀλλ' ὁ πατήρ μου
δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. ὁ γὰρ 33
ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν
διδούς τῷ κόσμῳ. εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν κύριε πάντοτε δὸς 34
ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐγὼ εἰμι 35
ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς ὁ ἐρχόμενος πρὸς μὲ οὐ μὴ πεινάσῃ καὶ
ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε. ἀλλ' εἶπον ὑμῖν 36
ὅτι καὶ ἐωράκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε. πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ 37

v.21 T^o: το πλοιον εγενετο, V: εγενετο το πλοιον. **v.22** T^o: ιδων, V: ειδον. **v.22** T^o: εκεινο
εἰς ο ενεβησαν οἱ μαθηται αουτου, V: Ø. **v.22** T^o: πλοιαριον, V: πλοιον. **v.23** T^o: δε, V:
Ø. **v.23** T^o: πλοιαρια, V: πλοια[ρια]. **v.24** TK: και, MV: Ø. **v.24** T^o: πλοια, V: πλοιαρια.
v.24 T^o: καπερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.28** T: ποιουμεν, KMV: ποιωμεν. **v.29** TK: ο, M: Ø,
V: [ο]. **v.29** T^o: πιστευσητε, V: πιστευητε. **v.32** T^o: μωσης, V: μωυσης. **v.35** T^o: δε, V: Ø.
v.35 T^o: με, V: εμε. **v.35** T^o: διψηση, V: διψησει.

πατήρ πρὸς ἐμὲ ἤξει καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς μὲ οὐ μὴ ἐκ-
 38 βάλω ἔξω. ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ
 39 θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. τοῦτο δέ
 ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατὴρ ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν
 μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ
 40 ἡμέρᾳ. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με ἵνα πᾶς
 ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον
 41 καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἐγόγγυζον οὖν
 οἱ ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς
 42 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἔλεγον οὐχ οὗτός ἐστιν ἰησοῦς ὁ υἱὸς
 ἰωσήφ οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα πῶς οὖν
 43 λέγει οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα. ἀπεκρίθη οὖν
 44 ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. οὐ-
 δεῖς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με ἐὰν μὴ ὁ πατήρ ὁ πέμψας με
 ἐλκύσῃ αὐτὸν καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
 45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις καὶ ἔσσονται πάντες δι-
 δακτοὶ τοῦ θεοῦ πᾶς οὖν ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ
 46 μαθὼν ἔρχεται πρὸς μὲ. οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἐώρακεν εἰ
 47 μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ οὗτος ἐώρακεν τὸν πατέρα. ἀμὴν
 48 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἐγὼ
 49 εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν
 50 τῇ ἐρήμῳ καὶ ἀπέθανον. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐ-
 ρανοῦ καταβαίνων ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ.
 51 ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς ἐὰν τις
 φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ὁ ἄρτος
 δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἡ σὰρξ μου ἐστὶν ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς
 52 τοῦ κόσμου ζωῆς. ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ ἰουδαῖοι
 λέγοντες πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σὰρκά φαγεῖν.
 53 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐὰν μὴ φά-
 γητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίνητε αὐτοῦ τὸ
 54 αἷμα οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα

v.37 T^{*}: με, V: εμε. **v.38** T^{*}: εκ, V: απο. **v.39** T^{*}: πατρος, V: ∅. **v.39** TKV: αυτο, M: αυτον. **v.39** TK: εν, M: ∅, V: [εν]. **v.40** T^{*}: δε, V: γαρ. **v.40** T^{*}: πεμψαντος με, V: πατρος μου. **v.40** T^{*}: τη, V: [εν] τη. **v.42** T^{*}: συν, V: συν. **v.42** T^{*}: ουτος, V: ∅. **v.43** T^{*}: συν ο, V: ∅. **v.44** T^{*}: και εγω, V: καγω. **v.44** TK: τη, MV: εν τη. **v.45** TK: του, MV: ∅. **v.45** T^{*}: συν, V: ∅. **v.45** TKV: ακουσας, M: ακουων. **v.45** T^{*}: με, V: εμε. **v.46** T^{*}: τις εωρακεν, V: εωρακεν τις. **v.47** T^{*}: εις εμε, V: ∅. **v.49** T^{*}: το μαννα εν τη ερημω, V: εν τη ερημω το μαννα. **v.51** T^{*}: ζησεται, V: ζησει. **v.51** T^{*}: ην εγω δωσω, V: ∅. **v.52** T^{*}: σαρκα, V: σαρκα [αυτου].

καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον καὶ ἐγὼ ἀναστήσω
αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ . ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς ἐστὶν βρω- 55
σις καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστὶν πόσις . ὁ τρώγων μου τὴν 56
σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ .
καθὼς ἀπέστειλén με ὁ ζῶν πατήρ καὶ γὰρ ζῶ διὰ τὸν πατέρα 57
καὶ ὁ τρώγων με καὶ ἐκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ . οὗτός ἐστιν ὁ ἄρ- 58
τος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες
ὕμῶν τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον
ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα . ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων 59
ἐν καίτερναούμ . πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν 60
αὐτοῦ εἶπον σκληρὸς ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος τίς δύναται αὐτοῦ
ἀκούειν . εἰδὼς δὲ ὁ ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ 61
τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς τοῦτο ὑμᾶς σκανδα-
λίζει . ἐάν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα 62
ὅπου ἦν τὸ πρότερον . τὸ πνεῦμά ἐστὶν τὸ ζωοποιοῦν ἡ σὰρξ 63
οὐκ ὠφελεῖ οὐδὲν τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν πνεῦμά ἐστὶν
καὶ ζωὴ ἐστὶν . ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἱ οὐ πιστεύουσιν ἤ- 64
δει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ
τίς ἐστὶν ὁ παραδώσων αὐτόν . καὶ ἔλεγεν διὰ τοῦτο εἶρηκα 65
ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἔλθειν πρὸς με ἐάν μὴ ᾖ δεδομένον
αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς μου . ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπηλθον τῶν 66
μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκ ἔτι μετ' αὐτοῦ περιεπά-
τουν . εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς τοῖς δώδεκα μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε 67
ὑπάγειν . ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ σίμων πέτρος κύριε πρὸς τίνα 68
ἀπελευσόμεθα ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις . καὶ ἡμεῖς πεπι- 69
στεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ
τοῦ ζῶντος . ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς 70
δώδεκα ἐξελεξάμην καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν . ἔλεγεν 71
δὲ τὸν ἰούδαν σίμωνος ἰσκαριώτην οὗτος γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν
παραδιδόναι εἰς ὧν ἐκ τῶν δώδεκα .

v.54 T*: καὶ ἐγώ, V: καγώ. **v.55** T*: ἀληθῶς, V: ἀληθής. **v.57** T*: ζήσεται, V: ζήσει.
v.58 T*: ἐκ του, V: εξ. **v.58** T*: ὑμῶν το μάννα, V: Ø. **v.58** T*: ζήσεται, V: ζήσει. **v.59** T*:
καίτερναουμ, V: καφαρναουμ. **v.60** T*: εἶπον, V: εἶπαν. **v.60** T*: οὗτος ὁ λογος, V: ὁ λογος
οὗτος. **v.63** T*: λαλῶ, V: λελαληκα. **v.65** T*: μου, V: Ø. **v.66** T*: ἀπηλθον των μαθητων
αυτου, V: [εκ] των μαθητων αυτου ἀπηλθον. **v.66** T: ουκ επι, KLV: ουκετι. **v.68** T*: ουν,
V: Ø. **v.69** T*: χριστος ὁ υἱος τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, V: ἅγιος τοῦ θεοῦ. **v.70** TKV: ὁ ἰησοῦς,
M: Ø. **v.71** T*: ἰσκαριώτην, V: ἰσκαριώτου. **v.71** TK: ἤμελλεν αὐτον παραδιδοναι εἰς ὧν, M:
ἐμελλεν αὐτον παραδιδοναι εἰς ὧν, V: ἐμελλεν παραδιδοναι αὐτον εἰς.

7 Καὶ περιεπάτει ὁ ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ γαλιλαίᾳ οὐ
 γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ περιπατεῖν ὅτι ἐξήτουν αὐτὸν οἱ
 2 ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἐορτὴ τῶν ἰουδαίων ἡ
 3 σκηνοπηγία. εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ μετά-
 βηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν ἰουδαίαν ἵνα καὶ οἱ μαθηταί
 4 σου θεωρήσωσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς. οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυ-
 πτῷ τι ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι εἰ ταῦτα ποιεῖς
 5 φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
 6 ἐπίστευον εἰς αὐτόν. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ὁ καιρὸς ὁ
 ἐμὸς οὐπὼ πάρεστιν ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστίν
 7 ἔτοιμος. οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς ἐμὲ δὲ μισεῖ ὅτι
 ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν.
 8 ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἐορτὴν ταύτην ἐγὼ οὐπὼ ἀναβαίνω εἰς
 τὴν ἐορτὴν ταύτην ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπὼ πεπλήρωται.
 9, 10 ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς ἔμεινεν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ. ὥς δὲ ἀνέβη-
 σαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἐορτὴν οὐ
 11 φανερώς ἀλλ' ὥς ἐν κρυπτῷ. οἱ οὖν ἰουδαῖοι ἐξήτουν αὐτὸν
 12 ἐν τῇ ἐορτῇ καὶ ἔλεγον ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος. καὶ γογγυσμὸς
 πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγα-
 13 θὸς ἐστὶν ἄλλοι δὲ ἔλεγον οὐ ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. οὐδεὶς
 μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν ἰου-
 14 δαίων. ἤδη δὲ τῆς ἐορτῆς μεσοῦσης ἀνέβη ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ
 15 ἱερὸν καὶ ἐδίδασκεν. καὶ ἐθαύμαζον οἱ ἰουδαῖοι λέγοντες
 16 πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς. ἀπεκρίθη αὐ-
 τοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ
 17 πέμψαντός με. ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν γνώ-
 σεται περὶ τῆς διδαχῆς πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ'
 18 ἑμαυτοῦ λαλῶ. ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζη-
 τεῖ ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν οὗτος ἀληθής
 19 ἐστὶν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. οὐ μωδῆς δέδωκεν ὑμῖν
 τὸν νόμον καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον τί με ζητεῖτε

7. v.1 T*: περιεπατει ο ιησους μετα ταυτα, V: μετα ταυτα περιεπατει ο ιησους. **v.3** T*: Θε-
 ωρησωσιν τα εργα σου, V: θεωρησουσιν σου τα εργα. **v.4** T*: εν κρυπτω τι, V: τι εν κρυπτω.
v.8 T*: ταυτην, V: Ø. **v.8** T*: ουπω, V: ουκ. **v.8** T*: ο καιρος ο εμος, V: ο εμος καιρος.
v.9 T*: αυτοις, V: αυτος. **v.10** T*: τοτε και αυτος ανεβη εις την εορτην, V: εις την εορτην τοτε
 και αυτος ανεβη. **v.10** T*: αλλα, V: αλλα. **v.12** T*: πολυς περι αυτου ην, V: περι αυτου ην
 πολυς. **v.12** TK: δε, M: Ø, V: [δε]. **v.14** T*: ο, V: Ø. **v.15** T*: και εθαυμαζον, V: εθαυμαζον
 συν. **v.16** TK: απεκριθη, MV: απεκριθη συν. **v.19** T*: μωσης, V: μωυσης.

ἀποκτεῖναι . ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπεν δαιμόνιον ἔχεις τίς 20
σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι . ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς 21
ἐν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε . διὰ τοῦτο μωδῆς 22
δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ μωδῆος ἐστὶν
ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον . 23
εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ 23
νόμος μωδῆος ἐμοὶ χολᾷτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῇ ἐποίησα
ἐν σαββάτῳ . μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν 24
κρίνατε . ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν ἱεροσολυμιτῶν οὐχ οὗτός 25
ἐστὶν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι . καὶ ἶδε παρρησίᾳ λαλεῖ καὶ 26
οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες
ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ χριστός . ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πό- 27
θεν ἐστὶν ὁ δὲ χριστὸς ὅταν ἔρχηται οὐδεὶς γινώσκει πόθεν 28
ἐστίν . ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ ἰησοῦς καὶ λέ- 28
γων κάμῃ οἶδατε καὶ οἶδατε πόθεν εἰμὶ καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ
ἐλήλυθα ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με ὃν ὑμεῖς οὐκ οἶ- 29
δατε . ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτὸν ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι κάκεῖνός με 29
ἀπέστειλεν . ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν 30
ἐπ' αὐτὸν τὴν χειρὰ ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ . πολλοί 31
δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι ὁ χρι-
στὸς ὅταν ἔλθῃ μήτι πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει ὢν οὗτος 32
ἐποίησεν . ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος πε- 32
ρὶ αὐτοῦ ταῦτα καὶ ἀπέστειλαν οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
ὑπηρέτας ἵνα πιάσωσιν αὐτόν . εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἔτι 33
μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά 34
με . ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὐρήσετέ καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ 34
δύνασθε ἐλθεῖν . εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτοὺς ποῦ οὗ- 35
τος μέλλει πορεύεσθαι ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν μὴ εἰς
τὴν διασποράν τῶν ἐλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν 36
τοὺς ἔλληνας . τίς ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπεν ζητήσετέ με 36
καὶ οὐχ εὐρήσετέ καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλ-

ν.20 T*: και ειπεν, V: Ø. ν.21 TK: ο, MV: Ø. ν.22 T*: μωσης, V: μωυσης. ν.22 T*: μωσεως, V: μωυσεως. ν.23 T*: μωσεως, V: μωυσεως. ν.24 T*: κρινατε, V: κρινετε. ν.26 T*: αληθως, V: Ø. ν.29 TK: δε, MV: Ø. ν.31 T*: πολλοι δε εκ του οχλου, V: εκ του οχλου δε πολλοι. ν.31 T*: οτι, V: Ø. ν.31 T*: μητι, V: μη. ν.31 T*: τουτων, V: Ø. ν.32 TK: οι φαρισαιοι και οι αρχιερεεις υπηρετας, M: υπηρετας οι φαρισαιοι και οι αρχιερεεις, V: οι αρχιερεεις και οι φαρισαιοι υπηρετας. ν.33 TK: αυτοις, MV: Ø. ν.33 T*: μικρον χρονον, V: χρονον μικρον. ν.34 T*: ευρησετε, V: ευρησετε [με]. ν.36 T*: ουτος ο λογος, V: ο λογος ουτος. ν.36 T*: ευρησετε, V: ευρησετε [με].

37 θεῖν ὁ ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἰστίκει
 ὁ ἰησοῦς καὶ ἔκραζεν λέγων ἂν τις διψᾷ ἐρχέσθω πρὸς με καὶ
 38 πινέτω ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ καθὼς εἶπεν ἡ γραφή ποταμοὶ ἐκ
 39 τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος ὁ τοῦτο δὲ εἶπεν
 περὶ τοῦ πνεύματος ὃν ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς
 αὐτὸν οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον ὅτι ὁ ἰησοῦς οὐδέπω ἐ-
 40 δοξάσθη ὁ πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον
 41 ἔλεγον οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ἄλλοι ἔλεγον οὗτός
 ἐστιν ὁ χριστὸς ἄλλοι δὲ ἔλεγον μὴ γὰρ ἐκ τῆς γαλιλαίας ὁ
 42 χριστὸς ἔρχεται οὐχὶ ἡ γραφή εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος
 43, 44 δαβὶδ καὶ ἀπὸ βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν δαβὶδ ὁ χριστὸς
 ἔρχεται ὁ σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν τινὲς δὲ
 ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτὸν ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐ-
 45 τὸν τὰς χειρας ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς
 καὶ φαρισαίους καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι διατὶ οὐκ ἠγάγετε
 46 αὐτόν ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν
 47 ἄνθρωπος ὥς οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς
 48 οἱ φαρισαῖοι μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόν-
 49 των ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν ἢ ἐκ τῶν φαρισαίων ἀλλ' ὁ ὄχλος
 50 οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπικατάρτοι εἰσιν λέγει
 νικόδημος πρὸς αὐτοὺς ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτόν εἰς ὧν
 51 ἐξ αὐτῶν μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἂν μὴ
 52 ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον καὶ γνῶ τί ποιεῖ ἀπεκρίθη-
 σαν καὶ εἰπὼν αὐτῷ μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς γαλιλαίας εἰ ἐρεῦνησον
 53 καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς γαλιλαίας οὐκ ἐγγίγερται καὶ
 ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ

8, 2 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν ὁρθρου δὲ
 πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς

v.39 T*: ου, V: ο. **v.39** T*: πιστευοντες, V: πιστευσαντες. **v.39** T*: αγιον, V: Ø. **v.39** TK: ο, MV: Ø. **v.40** T*: πολλοι ουν εκ του οχλου, V: εκ του οχλου ουν. **v.40** T*: τον λογον, V: των λογων τουτων. **v.41** TK: αλλοι δε, M: αλλοι, V: οι δε. **v.42** T*: ουχι, V: ουχ. **v.42** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.42** T*: ο χριστος ερχεται, V: ερχεται ο χριστος. **v.43** T*: εν τω οχλω εγενετο, V: εγενετο εν τω οχλω. **v.45** TK: διατι, MV: δια τι. **v.46** T*: ουτως ελαλησεν, V: ελαλησεν ουτως. **v.46** T*: ως ουτος ο ανθρωπος, V: Ø. **v.49** T*: αλλ, V: αλλα. **v.49** T*: επικαταροι, V: επαταροι. **v.50** T*: νυκτος προς αυτον, V: προς αυτον [το] προτερον. **v.51** T*: παρ αυτου προτερον, V: πρωτον παρ αυτου. **v.52** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.52** T*: ερευνησον, V: εραυνησον. **v.52** T*: προφητης εκ της γαλιλαιας ουκ εγγιγερται, V: εκ της γαλιλαιας προφητης ουκ εγειρεται. **v.53** TK: επορευθη, M: απηλθεν, V: επορευθησαν. **8. v.1** TKV: ιησους δε, M: και ο ιησους. **v.2** TKV: παρεγενετο, M: βαθεως ηλθεν ο ιησους.

αὐτὸν καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς· ἄγουσιν δὲ οἱ γραμ- 3
 ματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κα- 4
 τειλημμένην καὶ στήσαντες αὐτήν ἐν μέσῳ· λέγουσιν αὐτῷ 4
 διδάσκαλε αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευο- 5
 μένη· ἐν δὲ τῷ νόμῳ μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας 5
 λιθοβολεῖσθαι σὺ οὖν τί λέγεις· τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες 6
 αὐτὸν ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ ὁ δὲ ἰησοῦς κάτω κύψας 7
 τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν· ὥς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες 7
 αὐτὸν ἀνακύψας εἶπεν πρὸς αὐτούς ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν 8
 πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω· καὶ πάλιν κάτω κύψας 8
 ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν· οἱ δὲ ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ τῆς συνει- 9
 δήσεως ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἰς καθεῖς ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν 9
 πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων καὶ κατελείφθη μόνος ὁ ἰη- 10
 σοῦς καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἐδῶσα· ἀνακύψας δὲ ὁ ἰησοῦς 10
 καὶ μηδένα θεασάμενος πλην τῆς γυναικὸς εἶπεν αὐτῇ ἡ 11
 γυνὴ ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου οὐδεὶς σε κατέκρι- 11
 νεν· ἡ δὲ εἶπεν οὐδεὶς κύριε εἶπεν δὲ αὐτῇ ὁ ἰησοῦς οὐδὲ ἐγώ 12
 σε κατακρίνω πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε· πάλιν οὖν ὁ 12
 ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησεν λέγων ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου 13
 ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἀλλ' ἔξει 14
 τὸ φῶς τῆς ζωῆς· εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ φαρισαῖοι σὺ περὶ σεαυ- 13
 τοῦ μαρτυρεῖς ἢ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής· ἀπεκρίθη 14
 ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ ἀ-
 ληθής ἐστιν ἢ μαρτυρία μου ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ
 ὑπάγω ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι καὶ ποῦ ὑπάγω·

v.3 T^a: πρὸς αὐτον, V: ∅. **v.3** TK: εν, MV: επι. **v.3** TKV: μεσω, M: τω μεσω. **v.4** TKV: λέγουσιν, M: ειπον. **v.4** TK: αυτη η γυνη κατειληφθη επαυτοφωρω μοιχευομενη, M: ταυτην ευρομεν επι αυτοφωρω μοιχευομενην, V: αυτη η γυνη κατειληπται επι αυτοφωρω μοιχευομενη. **v.5** TK: μωσης ημιν, M: ημων μωσης, V: ημιν μωσης. **v.5** TK: λιθοβολεισθαι, MV: λιθαζειν. **v.5** TKV: λεγεις, M: λεγεις περι αυτης. **v.6** TKV: κατηγορειν, M: κατηγοριαν κατ. **v.6** T^a: εγραφεν, V: κατεγραφεν. **v.6** TMV: γην, K: γην μη προσποιουμενος. **v.7** TKV: ερωτωντες, M: επερωτωντες. **v.7** TK: ανακυψας, M: αναβλεψας, V: ανεκυψεν και. **v.7** TK: προς αυτους, MV: αυτοις. **v.7** TK: τον λιθον επι αυτη βαλετω, M: λιθον βαλετω επι αυτην, V: επι αυτην βαλετω λιθον. **v.8** T^a: κατω κυψας, V: κατακυψας. **v.9** TK: και υπο της συνειδησεως ελεγχομενοι, MV: ∅. **v.9** T: καθεις, KMV: καθ εις. **v.9** T^a: εως των εσχατων, V: ∅. **v.9** T^a: ο ιησους, V: ∅. **v.9** TK: εσωσα, MV: ουσα. **v.10** TK: και μηδενα θεασαμενος πλην της γυναικος, M: ειδεν αυτην και, V: ∅. **v.10** TKV: αυτη, M: ∅. **v.10** TK: η γυνη, MV: γυναι. **v.10** TK: εκεινοι οι κατηγοροι σου, M: οι κατηγοροι σου, V: ∅. **v.11** T^a: αυτη, V: ∅. **v.11** TK: και μηκει, M: και απο του νυν μηκει, V: [και] απο του νυν μηκει. **v.12** TK: ο ιησους αυτοις ελαλησεν, M: αυτοις ο ιησους ελαλησεν, V: αυτοις ελαλησεν ο ιησους. **v.12** TK: περιπατησει, MV: περιπατηση. **v.14** T^a: και, V: η.

- 15, 16 ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα . καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ ἢ κρίσις ἢ ἐμὴ ἀληθείᾳ ἐστὶν ὅτι μόνος οὐκ εἰμι
- 17 ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ . καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθείας ἐστὶν .
- 18 ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἑμαυτοῦ καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἑμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ . ἔλεγον οὖν αὐτῷ ποῦ ἐστὶν ὁ πατήρ σου ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς οὔτε ἐμὲ οἶδατε οὔτε τὸν πατέρα μου εἰ
- 20 ἐμὲ ᾔδειτε καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ὅ ἄν . ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτὸν ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ .
- 21 εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε ὅπου ἐγὼ ὑπάγω
- 22 ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν . ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν ὅτι λέγει ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε
- 23 ἐλθεῖν . καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστὲ ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμι ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστὲ ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ
- 24 τοῦ κόσμου τούτου . εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν . ἔλεγον οὖν αὐτῷ σὺ τίς εἶ καὶ
- 26 εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν . πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθείας ἐστὶν κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον .
- 27, 28 οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν . εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι καὶ ἀπ' ἑμαυτοῦ ποιῶ οὐδὲν ἀλλὰ καθὼς ἐδίδα-
- 29 ξέν με ὁ πατήρ μου ταῦτα λαλῶ . καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἑμοῦ ἐστὶν οὐκ ἀφῆκέν με μόνον ὁ πατήρ ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστά αὐ-
- 30 τῷ ποιῶ πάντοτε . ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν
- 31 εἰς αὐτόν . ἔλεγεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ ἰουδαίους ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ ἀληθῶς
- 32 μαθηταὶ μου ἐστέ . καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλή-
- 33 θεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς . ἀπεκρίθησαν αὐτῷ σπέρμα ἀβραάμ ἐσμεν καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε πῶς σὺ λέγεις ὅτι

v.16 T^a: ἀληθης, V: ἀληθινῃ. **v.19** TK: ο, MV: ∅. **v.19** T^a: ἡδεῖτε αν, V: αν ἡδεῖτε. **v.20** T^a: ο ἰησοῦς, V: ∅. **v.21** T^a: ο ἰησοῦς, V: ∅. **v.23** T^a: εἶπεν, V: ἐλεγεν. **v.23** T^a: του κοσμου τουτου, V: τουτου του κοσμου. **v.25** T^a: καὶ, V: ∅. **v.26** T^a: λεγω, V: λαλω. **v.28** T^a: μου, V: ∅. **v.29** T^a: ο πατηρ, V: ∅. **v.33** T^a: αυτω, V: προς αυτον.

ἐλεύθεροι γενήσεσθε. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἀμὴν ἀμὴν 34
λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς 35
ἁμαρτίας. ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα 36
ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. ἐάν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώ- 36
σῃ ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα ἄβραάμ ἐστε 37
ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν 38
ὑμῖν. ἐγὼ ὃ ἐώρακα παρὰ τῷ πατρὶ μου λαλῶ καὶ ὑμεῖς οὖν 38
ὃ ἐώρακατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν ποιεῖτε. ἀπεκρίθησαν καὶ 39
εἰπὼν αὐτῷ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἄβραάμ ἐστιν λέγει αὐτοῖς ὁ ἰη-
σοῦς εἰ τέκνα τοῦ ἄβραάμ ἦτε τὰ ἔργα τοῦ ἄβραάμ ἐποιεῖτε 40
ἅν. νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν 40
ὑμῖν λελάληκα ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ τοῦτο ἄβραάμ οὐκ 41
ἐποίησεν. ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν εἰπὼν οὖν 41
αὐτῷ ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα ἕνα πατέρα ἔχομεν 42
τὸν θεόν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν 42
ἦν ἠγαπᾶτε ἂν ἐμὲ ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξηλθὼν καὶ ἤκω 43
οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. 44
διατὶ τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε ὅτι οὐ δύνασθε ἀκού- 43
ειν τὸν λόγον τὸν ἐμὸν. ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ 44
καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν ἐκεῖνος 45
ἄνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἔστηκεν 46
ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος ἐκ τῶν 47
ιδίων λαλεῖ ὅτι ψεύστης ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ὅτι 45
τὴν ἀλήθειαν λέγω οὐ πιστεύετε μοι. τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με 46
περὶ ἁμαρτίας εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω διατὶ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε 47
μοι. ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει διὰ τοῦτο 47
ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστὲ. ἀπεκρίθησαν 48
οὖν οἱ ἰουδαῖοι καὶ εἰπὼν αὐτῷ οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι 49
σαμαρείτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις. ἀπεκρίθη ἰησοῦς ἐγὼ 49
δαιμόνιον οὐκ ἔχω ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου καὶ ὑμεῖς ἀτι-
μάζετέ με. ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ 50
κρίνων. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν 51

v.38 T^o: ἐγὼ ο, V: α ἐγώ. **v.38** T^o: μου, V: ∅. **v.38** T^o: ο ἐώρακατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν, V: α ἠκουσατε παρὰ τοῦ πατρὸς. **v.39** T^o: εἶπον, V: εἶπαν. **v.39** T^o: ἦτε, V: ἐστε. **v.39** TK: αν, MV: ∅. **v.41** T^o: εἶπον, V: εἶπαν. **v.42** TM: ουν, KV: ∅. **v.43** TK: διατι, MV: δια τι. **v.44** TK: πατρὸς, MV: τοῦ πατρὸς. **v.44** T^o: ουχ, V: ουκ. **v.46** T^o: δε, V: ∅. **v.46** TK: διατι, MV: δια τι. **v.48** T^o: ουν, V: ∅. **v.48** T^o: εἶπον, V: εἶπαν. **v.48** T^o: σαμαρείτης, V: σαμαριτης. **v.51** T^o: τον λογον τον εμον, V: τον εμον λογον.

52 τηρήσῃ θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα . εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις ἄβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφηταὶ καὶ σὺ λέγεις ἐάν τις τὸν λόγον μου
 53 τηρήσῃ οὐ μὴ γεύσεται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα . μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἄβραὰμ ὅστις ἀπέθανεν καὶ οἱ προφηταὶ
 54 ἀπέθανον τίνα σεαυτὸν οὐ ποιεῖς . ἀπεκρίθη ἰησοῦς ἐάν ἐγὼ δοξάζω ἑμαυτὸν ἢ δόξα μου οὐδὲν ἐστίν· ἐστὶν ὁ πατήρ μου
 55 ὁ δοξάζων με ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ὑμῶν ἐστίν . καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτὸν ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτὸν καὶ ἐάν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτὸν ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης ἀλλ' οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν
 56 λόγον αὐτοῦ τηρῶ . ἄβραὰμ ὁ πατήρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη . εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς αὐτὸν πεντήκοντα ἔτη οὕτω ἔχεις καὶ ἄβραὰμ
 57 ἑώρακας . εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν πρὶν ἄβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμι . ἦσαν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτὸν ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν καὶ παρήγεν οὕτως .

9, 2 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς . καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες ῥαββὶ τίς ἥμαρτεν
 3 οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ . ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ . ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρας· ἐστὶν ἔρχεται νύξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι . ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ φῶς εἰμι τοῦ κόσμου . ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος καὶ ἐπέχρισεν τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ . καὶ εἶπεν αὐτῷ ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ σιλωὰμ ὃ ἐρμηνεύεται ἀπεσταλμένος ἀπηλθεν οὖν
 8 καὶ ἐνίψατο καὶ ἦλθεν βλέπων . οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι τυφλὸς ἦν ἔλεγον οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθημένος καὶ προσαιτῶν . ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν ἄλλοι δὲ ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστὶν ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ

v.52 TK: γευσεται, MV: γευσηται. **v.53** T*: συ, V: ὁ. **v.54** T*: δοξαζω, V: δοξασω. **v.54** TK: υμων, MV: ημων. **v.55** T*: και εαν, V: καν. **v.55** T*: υμων, V: υμιν. **v.55** T*: αλλ, V: αλλα. **v.58** T*: ο, V: ὁ. **v.59** T*: διελθων δια μεσου αυτων και παρηγεν ουτως, V: ὁ. **9. v.3** TK: ο, MV: ὁ. **v.4** T*: εμε, V: ημας. **v.4** E: με, N^{96.75}: ημας. **v.6** T*: τον, V: αυτου τον. **v.6** T*: του τυφλου, V: ὁ. **v.8** T*: τυφλος, V: προσαιτης. **v.9** T*: δε σι, V: ελεγον ουχι αλλα.

εἶμι . ἔλεγον οὖν αὐτῷ πῶς ἀνέωχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί . 10
 ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν ἄνθρωπος λεγόμενος ἰησοῦς πη- 11
 λὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶπέν
 μοι ὕπαγε εἰς τὴν ὁ κολυμβήθραν τοῦ σιλωὰμ καὶ νίψαι ἀ-
 πελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα . εἶπον ὁ οὖν αὐτῷ ποῦ 12
 ἐστὶν ἐκεῖνος λέγει οὐκ οἶδα . ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς φα- 13
 ρισαίους τὸν ποτε τυφλόν . ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν 14
 ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς . πά- 15
 λιν οὖν ἡρώτων αὐτὸν καὶ οἱ φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν ὁ δὲ
 εἶπεν αὐτοῖς πηλὸν ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ
 ἐνιψάμην καὶ βλέπω . ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν φαρισαίων τινὲς οὗ- 16
 τος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἐστὶν παρὰ τοῦ θεοῦ ὅτι τὸ σάββατον οὐ
 τηρεῖ ἄλλοι ἔλεγον πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοι-
 αῦτα σημεῖα ποιεῖν καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς . λέγουσιν τῷ 17
 τυφλῷ πάλιν σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ ὅτι ἠνόηξέν σου τοὺς
 ὀφθαλμούς ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν . οὐκ ἐπίστευσαν 18
 οὖν οἱ ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν ἕως
 οὗτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος . καὶ ἡ- 19
 ρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν ὃν ὑμεῖς
 λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη πῶς οὖν ἄρτι βλέπει . ἀπεκρί- 20
 θησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἰπὼν οἶδαμεν ὅτι οὗτός
 ἐστὶν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη . πῶς δὲ νῦν βλέ- 21
 πει οὐκ οἶδαμεν ἢ τίς ἠνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς ἡμεῖς
 οὐκ οἶδαμεν αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει αὐτὸν ἐρωτήσατε αὐτὸς περὶ
 αὐτοῦ λαλήσει . ταῦτα εἰπὼν οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο 22
 τοὺς ἰουδαίους ἥδη γὰρ συνετέθειντο οἱ ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις
 αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστὸν ἀποσυνάγωγος γένηται . διὰ τοῦτο 23
 οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἰπὼν ὅτι ἡλικίαν ἔχει αὐτὸν ἐρωτήσατε . ἐ- 24
 φώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλὸς καὶ

v.10 T^a: ἀνεωχθησαν, V: [ουν] ἠνεωχθησαν. **v.11** T^a: καὶ εἶπεν ἄνθρωπος, V: ὁ ἄνθρωπος ὁ.
v.11 T^a: μοι, V: μοι στί. **v.11** T^a: τὴν κολυμβήθραν τοῦ, V: τὸν. **v.11** T^a: δε, V: οὖν. **v.12** T^a:
 εἶπον οὖν, V: καὶ εἶπαν. **v.14** T^a: στέ, V: ἐν τῇ ἡμέρᾳ. **v.15** TK: ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, MV:
 μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς. **v.16** T^a: οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἐστὶν παρὰ τοῦ θεοῦ, V: οὐκ ἐστὶν
 οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος. **v.16** T^a: ἄλλοι, V: ἄλλοι [δε]. **v.17** T^a: λεγουσιν, V: λεγουσιν
 οὖν. **v.17** T^a: συ τί, V: τί συ. **v.17** T^a: ἠνοιξεν, V: ἠνεώξεν. **v.18** T^a: τυφλὸς ἦν, V: ἦν
 τυφλός. **v.19** T^a: ἀρτί βλέπει, V: βλέπει ἀρτί. **v.20** TK: αὐτοῖς, M: δε αὐτοῖς, V: οὖν. **v.20** T^a:
 εἶπον, V: εἶπαν. **v.21** T^a: αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει αὐτὸν ἐρωτήσατε, V: αὐτὸν ἐρωτήσατε ἡλικίαν ἔχει.
v.21 TK: αὐτοῦ, MV: εαυτοῦ. **v.22** T^a: εἶπον, V: εἶπαν. **v.23** T^a: εἶπον, V: εἶπαν. **v.23** T^a:
 ἐρωτήσατε, V: ἐπερωτήσατε. **v.24** T^a: ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον, V: τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου.

εἶπόν αὐτῷ δὸς δόξαν τῷ θεῷ ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος
 25 οὗτος ἁμαρτωλὸς ἐστίν. ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν εἰ
 ἁμαρτωλὸς ἐστίν οὐκ οἶδα ἐν οἶδα ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω.
 26 εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν τί ἐποίησέν σοι πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς
 27 ὀφθαλμούς; ἀπεκρίθη αὐτοῖς εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἤ-
 κούσατε τί πάλιν θέλετε ἀκούειν μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ
 28 μαθηταὶ γενέσθαι. ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτὸν καὶ εἶπον σὺ εἴ
 29 μαθητὴς ἐκείνου ἡμεῖς δὲ τοῦ μωσέως ἐσμέν μαθηταί. ἡμεῖς
 οἶδαμεν ὅτι μωσῆς λελάληκεν ὁ θεὸς τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν
 30 πόθεν ἐστίν. ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἐν γὰρ
 τοῦτῳ θαυμαστόν ἐστιν ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν καὶ
 31 ἀνέωξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. οἶδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ
 θεὸς οὐκ ἀκούει ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ᾗ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ
 32 ποιῇ τοῦτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν
 33 τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου. εἰ μὴ ἦν οὗτος πα-
 34 ρὰ θεοῦ οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπόν
 αὐτῷ ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὄλος καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς
 35 καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. ἤκουσεν ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐ-
 τὸν ἔξω καὶ εὐρών αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν
 36 τοῦ θεοῦ. ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν τίς ἐστιν κύριε ἵνα
 37 πιστεύσω εἰς αὐτόν. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς καὶ ἑώρακας
 38 αὐτόν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη πιστεύω
 39 κύριε καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς εἰς κρίμα
 ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπω-
 40 σιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν
 φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ καὶ εἶπον αὐτῷ μὴ καὶ
 41 ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμέν. εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς εἰ τυφλοὶ ἦτε οὐκ
 ἂν εἶχετε ἁμαρτίαν νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν ἢ οὐκ ἁμαρτία
 ὑμῶν μένει.

10 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας
 εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν ἐ-

v.24 T^a: εἶπον, V: εἶπαν. **v.24** T^a: ὁ ἄνθρωπος οὗτος, V: οὗτος ὁ ἄνθρωπος. **v.25** T^a: καὶ εἶπεν, V: ὅ. **v.26** T^a: δε αὐτῷ πάλιν, V: οὖν αὐτῷ. **v.28** TK: ἐλοιδορήσαν οὖν, M: ἐλοιδορήσαν, V: καὶ ἐλοιδορήσαν. **v.28** T^a: εἰ μαθητῆς, V: μαθητῆς εἰ. **v.28** T^a: μωσέως, V: μωυσεως. **v.29** T^a: μωσῇ, V: μωυσει. **v.30** T^a: γὰρ τοῦτῳ, V: τοῦτῳ γὰρ το. **v.30** T^a: ἀνεώξεν, V: ἠνοιξεν. **v.31** T^a: δε, V: ὅ. **v.32** T^a: ἠνοιξεν, V: ἠνεώξεν. **v.34** T^a: εἶπον, V: εἶπαν. **v.35** T^a: ο, V: ὅ. **v.35** T^a: αὐτῷ, V: ὅ. **v.35** T^a: θεοῦ, V: ἀνθρώπου. **v.36** TK: τις, MV: καὶ τις. **v.37** T^a: δε, V: ὅ. **v.40** T^a: καὶ, V: ὅ. **v.40** T^a: ὄντες μετ' αὐτοῦ, V: μετ' αὐτοῦ ὄντες. **v.41** T^a: οὖν, V: ὅ.

κεῖνος κλέπτῃς ἐστὶν καὶ ληστής . ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς 2
 θύρας ποιμὴν ἐστὶν τῶν προβάτων . τοῦτω ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει 3
 καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει καὶ τὰ ἴδια πρόβατα 4
 ἄγει κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά . καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα 4
 ἐκβάλῃ ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀ-
 κολουθεῖ ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ . ἄλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ 5
 ἀκολουθήσωσιν ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ ὅτι οὐκ οἶδασιν 5
 τῶν ἄλλοτρίων τὴν φωνήν . ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐ- 6
 τοῖς ὁ ἰησοῦς ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς .
 εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐ- 7
 γώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων . πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ ἦλθον 8
 κλέπται εἰσὶν καὶ λησταὶ ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρό-
 βατα . ἐγώ εἰμι ἡ θύρα δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ σωθήσεται καὶ 9
 εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὐρήσει . ὁ κλέπτῃς 10
 οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ ἐγὼ ἦλ-
 θον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν . ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν 11
 ὁ καλὸς ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν
 προβάτων . ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν οὗ οὐκ εἰδὼν 12
 τὰ πρόβατα ἴδια θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν τὰ
 πρόβατα καὶ φεύγει καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτά καὶ σκορπίζει
 τὰ πρόβατα . ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει ὅτι μισθωτὸς ἐστὶν καὶ οὐ 13
 μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων . ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς 14
 καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν . καθὼς 15
 γινώσκει με ὁ πατήρ καὶ γώ γινώσκω τὸν πατέρα καὶ τὴν ψυ-
 χὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων . καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω 16
 ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης κάκεϊνά με δεῖ ἀγαγεῖν
 καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν καὶ γενήσεται μία ποίμνη εἰς 17
 ποιμὴν . διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυ-
 χὴν μου ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν . οὐδεὶς αἶρει αὐτήν ἀπ' ἐμοῦ 18
 ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτήν ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐ-
 τήν καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν ταύτην τὴν ἐντολὴν
 ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρὸς μου . σχίσμα οὐκ ἔστιν ἐγένετο ἐν 19

10. v.3 T^{*}: καλεῖ, V: φωνεῖ. **v.4** T^{*}: καὶ, V: ∅. **v.4** T^{*}: πρόβατα, V: παντα. **v.5** T^{*}:
 ἀκολουθησῶσιν, V: ἀκολουθησούσιν. **v.7** T^{*}: αυτοῖς, V: ∅. **v.8** TK: πρὸ ἐμου ἦλθον, M:
 ἦλθον, V: ἦλθον [πρὸ ἐμου]. **v.12** T^{*}: δε, V: ∅. **v.12** T^{*}: εἰσιν, V: ἐστιν. **v.12** T^{*}: τα
 πρόβατα, V: ∅. **v.13** T^{*}: ὁ δε μισθωτὸς φεύγει, V: ∅. **v.14** T^{*}: γινώσκομαι ὑπο τῶν ἐμῶν,
 V: γινώσκουσι με τα ἐμα. **v.16** T^{*}: με δεῖ, V: δεῖ με. **v.16** T^{*}: γενήσεται, V: γενήσονται.
v.17 T^{*}: ὁ πατήρ με, V: με ὁ πατήρ. **v.19** T^{*}: οὐκ, V: ∅.

20 τοῖς ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους . ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ
 21 αὐτῶν δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται τί αὐτοῦ ἀκούετε . ἄλλοι
 ἔλεγον ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου μὴ δαι-
 22 μόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν . ἐγένετο δὲ τὰ
 23 ἐγκαίνια ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις καὶ χειμὼν ἦν . καὶ περιεπάτει
 24 ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ τοῦ σολομῶντος . ἐκύκλωσαν
 οὖν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ ἕως πότε τὴν ψυχὴν
 25 ἡμῶν αἴρεις εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς εἶπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ . ἀπε-
 κρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε τὰ ἔργα ἃ
 ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ
 26 ἐμοῦ . ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων
 27 τῶν ἐμῶν καθὼς εἶπον ὑμῖν . τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς
 28 μου ἀκούει καγὼ γινώσκω αὐτὰ καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι . κα-
 γὼ ζῶν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν
 29 αἰῶνα καὶ οὐχ ἄρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου . ὁ πατήρ
 μου ὃς δέδωκέν μοι μεῖζον πάντων ἐστὶν καὶ οὐδεὶς δύναται
 30 ἄρπάξειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς μου . ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ
 31 ἓν ἐσμεν . ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ ἰουδαῖοι ἵνα λιθά-
 32 σωσιν αὐτόν . ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς πολλὰ καλὰ ἔργα
 ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς μου διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθά-
 33 ζετέ με . ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι λέγοντες περὶ καλοῦ
 ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας καὶ ὅτι σὺ ἄν-
 34 θρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν . ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς
 οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν ἐγὼ εἶπα θεοὶ ἐστε .
 35 εἰ ἐκείνους εἶπεν θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο
 36 καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή . ὃν ὁ πατήρ ἡγίασεν καὶ
 ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς ὅτι
 37 εἶπον υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμι . εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς
 38 μου μὴ πιστεύετε μοι . εἰ δὲ ποιῶ κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε
 τοῖς ἔργοις πιστεύετε ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ

v.21 T*: ανοιγειν, V: ανοιξει. **v.22** T*: δε, V: τοτε. **v.22** TKV: τοις, M: Ø. **v.22** T*: και, V: Ø. **v.23** TKV: του, M: Ø. **v.23** TK: σολομωντος, MV: σολομωνος. **v.26** T*: αλλ, V: αλλα. **v.26** T*: ου γαρ, V: οτι ουκ. **v.26** T*: καθως ειπον υμιν, V: Ø. **v.27** T*: ακουει, V: ακουουσιν. **v.28** T*: ζων αιωνιον διδωμι αυτοις, V: διδωμι αυτοις ζων αιωνιον. **v.29** T*: ος, V: ο. **v.29** T*: μειζον παντων, V: παντων μειζον. **v.29** T*: μου, V: Ø. **v.31** T*: ουν, V: Ø. **v.32** T*: καλα εργα, V: εργα καλα. **v.32** T*: μου, V: Ø. **v.32** T*: λιθαζετε με, V: εμε λιθαζετε. **v.33** T*: λεγοντες, V: Ø. **v.34** T*: εγω, V: οτι εγω. **v.38** T*: πιστευσате, V: πιστευετε. **v.38** T*: πιστευσητε, V: γινωσκητε.

πατήρ κάγω ἐν αὐτῷ. ἐζήτουν οὖν πάλιν^ο αὐτὸν πιάσαι καὶ 39
 ἐξηλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν. καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ 40
 ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων
 καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον 41
 ὅτι ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδὲν πάντα δὲ ὅσα εἶπεν
 ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθὴ ἦν. καὶ ἐπίστευσαν^ο πολλοὶ ἐκεῖ 42
 εἰς αὐτόν.

Ἦν δέ τις ἀσθενῶν λάζαρος ἀπὸ βηθανίας ἐκ τῆς κώμης 11
 μαρίας καὶ μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. ἦν δὲ μαριά ἡ ἀλεί- 2
 ψασα τὸν κύριον μύρω καὶ ἐκμάζασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς
 θριξίν αὐτῆς ἧς ὁ ἀδελφὸς λάζαρος ἠσθένει. ἀπέστειλαν οὖν 3
 αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι κύριε ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ.
 ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς 4
 θάνατον ἀλλ’ ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς
 τοῦ θεοῦ δι’ αὐτῆς. ἡγάπα δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν μάρθαν καὶ τὴν 5
 ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν λάζαρον. ὥς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθε- 6
 νεῖ τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας. ἔπειτα μετὰ 7
 τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς ἄγωμεν εἰς τὴν ἰουδαίαν πάλιν.
 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ ῥαββὶ νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ 8
 ἰουδαῖοι καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ. ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς οὐχὶ 9
 δώδεκά εἰσιν^ο ὥραι τῆς ἡμέρας ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
 οὐ προσκόπτει ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει. ἐὰν δέ 10
 τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ προσκόπτει ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν
 αὐτῷ. ταῦτα εἶπεν καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς λάζαρος ὁ φί- 11
 λος ἡμῶν κεκοίμηται ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.
 εἰπὼν οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κύριε εἰ κεκοίμηται σωθήσεται. 12
 εἰρήκει δὲ ὁ ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐκεῖνοι δὲ ἔδο- 13
 ξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. τότε οὖν εἶπεν 14
 αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς παρρησίᾳ λάζαρος ἀπέθανεν. καὶ χαίρω δι’ 15
 ὑμᾶς ἵνα πιστεύσητε ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ ἀλλ’ ἄγωμεν πρὸς
 αὐτόν. εἶπεν οὖν θωμᾶς ὁ λεγόμενος δίδυμος τοῖς συμμα- 16
 θηταῖς ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ’ αὐτοῦ. ἐλθὼν 17
 οὖν ὁ ἰησοῦς εὔρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας^ο ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ

v.38 T^{*}: αὐτῷ, V: τῷ πατρὶ. **v.39** T^{*}: πάλιν αὐτόν, V: αὐτόν πάλιν. **v.42** T^{*}: ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν, V: πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν ἐκεῖ. **11. v.2** T^{*}: μαρία, V: μαριαμ. **v.9** TK: ο, MV: ∅. **v.9** T^{*}: εἰσιν ὥραι, V: ὥραι εἰσιν. **v.12** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.12** T^{*}: αὐτοῦ, V: αὐτῷ. **v.15** TK: ἀλλ, MV: ἀλλὰ. **v.17** T^{*}: ἡμέρας ἡδὴ, V: ἡδὴ ἡμέρας.

18 μνημείῳ . ἦν δὲ ἡ βηθανία ἐγγὺς τῶν ἱεροσολύμων ὥς ἀπὸ
 19 σταδίων δεκαπέντε . καὶ ὁ πολλοὶ ἐκ τῶν ἰουδαίων ἐληλύθει-
 σαν πρὸς τὰς^ο περὶ μάρθαν καὶ μαρίαν ἵνα παραμυθῇσονται
 20 αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν . ἡ οὖν μάρθα ὥς ἤκουσεν
 ὅτι ὁ ἰησοῦς ἔρχεται ὑπήντησεν αὐτῷ μαρίᾱ δὲ ἐν τῷ οἴκῳ
 21 ἐκαθέζετο . εἶπεν οὖν ἡ μάρθα πρὸς τὸν ἰησοῦν κύριε εἰ ἤς
 22 ᾧδε ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει . ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα
 23 ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεὸν δώσει σοι ὁ θεός . λέγει αὐτῇ ὁ
 24 ἰησοῦς ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου . λέγει αὐτῷ μάρθα οἶδα
 25 ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἑσχάτῃ ἡμέρᾳ . εἶπεν
 αὐτῇ ὁ ἰησοῦς ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ ὁ πιστεύων
 26 εἰς ἐμὲ καὶ ἀποθάνῃ ζήσεται . καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων
 27 εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα πιστεύεις τοῦτο . λέγει
 αὐτῷ ναὶ κύριε ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ
 28 θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος . καὶ τὰῦτα εἰποῦσα ἀπηλ-
 θεν καὶ ἐφώνησεν μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα
 29 ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε . ἐκείνῃ ὥς ἤκουσεν ἐ-
 30 γείρεται^ο ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν . οὐπω δὲ ἐληλύθει
 ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντη-
 31 σεν αὐτῷ ἡ μάρθα . οἱ οὖν ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν
 τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτὴν ἰδόντες τὴν μαρίαν ὅτι
 ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν ἠκολούθησαν αὐτῇ λέγοντες ὅτι
 32 ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ . ἡ οὖν μαρίᾱ ὥς
 ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ ἰησοῦς ἰδοῦσα αὐτόν ἔπεσεν εἰς^ο τοὺς πό-
 δας αὐτοῦ λέγουσα αὐτῷ κύριε εἰ ἤς ᾧδε οὐκ ἂν ἀπέθανέν^ο
 33 μου ὁ ἀδελφός . ἰησοῦς οὖν ὥς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ
 τοὺς συνελθόντας αὐτῇ ἰουδαίους κλαίοντας ἐνεβριμήσατο
 34 τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν . καὶ εἶπεν ποῦ τεθείκατε
 35 αὐτόν λέγουσιν αὐτῷ κύριε ἔρχου καὶ ἴδε . ἐδάκρυσεν ὁ ἰη-
 36, 37 σοῦς . ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν . τινὲς δὲ

v.19 T^{*}: καὶ πολλοὶ, V: πολλοὶ δε. **v.19** T^{*}: τας περὶ μαρθαν καὶ μαρίαν, V: τὴν μαρθαν καὶ μαρίαν. **v.19** T^{*}: αὐτῶν, V: Ø. **v.20** TK: ο, MV: Ø. **v.20** T^{*}: μαρία, V: μαριαμ. **v.21** TKV: ἡ, M: Ø. **v.21** T^{*}: ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει, V: οὐκ ἂν ἀπεθάνεν ὁ ἀδελφός μου. **v.24** T^{*}: μαρθα, V: ἡ μαρθα. **v.28** T^{*}: ταῦτα, V: τοῦτο. **v.28** T^{*}: μαρίαν, V: μαριαμ. **v.29** T^{*}: ἐκεῖνη, V: ἐκεῖνη δε. **v.29** T^{*}: ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται, V: ἠγέρθη ταχὺ καὶ ἠρξατο. **v.30** T^{*}: ἦν, V: ἦν ἐτι. **v.31** T^{*}: μαρίαν, V: μαριαμ. **v.31** T^{*}: λέγοντες, V: δοξάντες. **v.32** T^{*}: μαρία, V: μαριαμ. **v.32** T^{*}: ο, V: Ø. **v.32** TK: εἰς τοὺς ποδας αὐτοῦ, M: αὐτοῦ εἰς τοὺς ποδας, V: αὐτοῦ πρὸς τοὺς ποδας. **v.32** T^{*}: ἀπεθάνεν μου, V: μου ἀπεθάνεν.

ἐξ αὐτῶν εἶπόν οὐκ ἠδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς
τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ · ἰησοῦς οὖν 38
πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον ἦν δὲ
σπήλαιον καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ · λέγει ὁ ἰησοῦς ἄρατε 39
τὸν λίθον λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεθνήκωτος μάρθα κύριε
ἤδη ὅζει τεταρταῖος γάρ ἐστιν · λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς οὐκ εἶ- 40
πόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὅψει τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ · ἦραν 41
οὖν τὸν λίθον οὗ ἦν ὁ τεθνηκῶς κείμενος ὁ δὲ ἰησοῦς ἤ-
ρην τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν πάτερ εὐχαριστῶ σοι ὅτι 42
ἤκουσάς μου · ἐγὼ δὲ ἤδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις ἀλλὰ 43
διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον ἵνα πιστεῦσωσιν ὅτι σύ
με ἀπέστειλας · καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν 44
λάζαρε δεῦρο ἔξω · καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκῶς δεδεμένος τοὺς 45
πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ
περιεδέδετο λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε 46
ὑπάγειν · πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν 47
μαρίαν καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς ἐπίστευσαν εἰς
αὐτόν · τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπηλθον πρὸς τοὺς φαρισαίους καὶ 48
εἶπόν αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς · συνήγαγον οὖν οἱ ἀρ-
χιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι συνέδριον καὶ ἔλεγον τί ποιοῦμεν 49
ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ · ἐὰν ἀφῶμεν αὐ-
τὸν οὕτως πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν καὶ ἐλεύσονται οἱ 50
ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος · εἷς 51
δὲ τις ἐξ αὐτῶν κατὰφας ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου
εἶπεν αὐτοῖς ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν · οὐδὲ διαλογίζεσθε ὅτι 52
συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ
μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται · τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν 53
ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου προεφάρτησεν ὅτι
ἔμελλεν ὁ ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους · καὶ οὐχ 54
ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ δι-
εσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν · ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας
συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν · ἰησοῦς οὖν οὐκ

v.37 T*: εἶπον, V: εἶπαν. **v.37** T*: ἠδυνατο, V: εδυνατο. **v.39** T*: τεθνηκωτος, V: τετελευτηκωτος. **v.40** T*: οψει, V: οψη. **v.41** T*: ου ην ο τεθνηκως κειμενος, V: Ø. **v.44** T*: και, V: Ø. **v.44** T*: αφετε, V: αφετε αυτον. **v.45** T*: μαριαν, V: μαριαμ. **v.45** T*: ο ιησους, V: Ø. **v.46** T*: εἶπον, V: εἶπαν. **v.46** T*: ο, V: Ø. **v.47** T*: σημεια ποιει, V: ποιει σημεια. **v.50** T*: διαλογιζεσθε, V: λογιζεσθε. **v.50** T*: ημιν, V: υμιν. **v.51** T*: προεφητευσεν, V: επροφητευσεν. **v.51** TK: ο, MV: Ø. **v.53** T*: συνεβουλευσαντο, V: εβουλευσαντο.

ἔτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς ἰουδαίοις ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐ-
 κεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου εἰς ἐφραῖμ λεγομένην
 55 πόλιν κακεῖ διετρίβεν μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ . ἦν δὲ ἐγγὺς
 τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς ἱεροσόλυμα
 56 ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς . ἐζήτουν
 οὖν τὸν ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες
 57 τί δοκεῖ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτὴν . δεδώκεισαν δὲ
 καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἐντολήν ἵνα ἐάν τις γνῶ ποῦ
 ἐστὶν μνηύσῃ ὅπως πιάσωσιν αὐτόν .

12 Ὁ οὖν ἰησοῦς πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς βηθα-
 νίαν ὅπου ἦν λάζαρος ὃς τεθνηκώς ὄν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν .
 2 ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ καὶ ἡ μάρθα διηκόνει ὁ
 3 δὲ λάζαρος εἷς ἦν τῶν συνανακειμένων αὐτῷ . ἡ οὖν μαρία
 λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἥλειπεν
 τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ καὶ ἐξέμαζεν ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς
 πόδας αὐτοῦ ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὁσμῆς τοῦ μύρου .
 4 λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἰούδας σίμωνος ἰσκαριώ-
 5 τῆς ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι . διατὶ τοῦτο τὸ μύρον οὐκ
 6 ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς . εἶπεν δὲ
 τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς
 ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν .
 7 εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς ἄφες αὐτὴν εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφια-
 8 σμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό . τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε
 9 μεθ' ἑαυτῶν ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε . ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς
 ἐκ τῶν ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστὶν καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν ἰησοῦν
 μόνον ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν λάζαρον ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν .
 10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν λάζαρον ἀποκτείνω-
 11 σιν . ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον
 12 εἰς τὸν ἰησοῦν . τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν
 13 ἑορτὴν ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα . ἔ-

v.54 TK: ἰησοὺς οὖν οὐκ ἐτι, M: ἰησοὺς οὖν οὐκετι, V: ο οὖν ἰησοὺς οὐκετι. **v.54** T*: διετρίβεν, V: ἐμεινεν. **v.54** T*: αὐτου, V: Ø. **v.57** T*: καὶ, V: Ø. **v.57** T*: ἐντολῃν, V: ἐντολᾶς. **12.v.1** T*: ο τεθνηκώς, V: Ø. **v.1** T*: νεκρῶν, V: νεκρῶν ἰησοῦς. **v.2** TK: τῶν συνανακειμένων, M: τῶν ανακειμένων συν, V: ἐκ τῶν ανακειμένων συν. **v.3** T*: μαρία, V: μαριαμ. **v.4** T*: οὖν εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτου ἰουδᾶς σιμωνος ἰσκαριωτῆς, V: δε ἰουδᾶς ο ἰσκαριωτῆς εἰς [ἐκ] τῶν μαθητῶν αὐτου. **v.5** TK: διατι, MV: δια τι. **v.6** TMV: ἀλλ, K: ἀλλα. **v.6** T*: εἶχεν καὶ, V: ἐχῶν. **v.7** T*: εἰς, V: ἵνα εἰς. **v.7** T*: τετήρηκεν, V: τηρησῇ. **v.9** T*: οχλος, V: [ο] οχλος. **v.12** T*: οχλος, V: ο οχλος. **v.12** TKV: ο, M: Ø.

λαβον τὰ βαῖτα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ
 καὶ ἑκράζον ὥσαννὰ εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
 κυρίου ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραὴλ . εὐρών δὲ ὁ ἰησοῦς ὀνάριον 14
 ἐκάθισεν ἐπ' αὐτὸ καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον . μὴ φοβοῦ θυ- 15
 γατέρ σιών ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον
 ὄνου . ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον 16
 ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ ἰησοῦς τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν
 ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ . ἐμαρτύρει 17
 οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ
 τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν . διὰ τοῦτο καὶ ὑ- 18
 πήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος ὅτι ἤκουσεν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι
 τὸ σημεῖον . οἱ οὖν φαρισαῖοι εἶπὸν πρὸς ἑαυτοὺς θεωρεῖτε 19
 ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδὲν ἵδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν .
 ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνή- 20
 σωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ . οὗτοι οὖν προσῆλθον φιλίππῳ τῷ ἀπὸ 21
 βηθσαϊδᾶ τῆς γαλιλαίας καὶ ἡρώτων αὐτὸν λέγοντες κύριε
 θέλομεν τὸν ἰησοῦν ἰδεῖν . ἔρχεται φίλιππος καὶ λέγει τῷ ἄν- 22
 δρέα καὶ πάλιν ἀνδρέας καὶ φίλιππος λέγουσιν τῷ ἰησοῦ . ὁ 23
 δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δο-
 ξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου . ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐάν μὴ 24
 ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ αὐτὸς μόνος
 μένει ἐάν δὲ ἀποθάνῃ πολλὴν καρπὸν φέρει . ὁ φιλὼν τὴν ψυ- 25
 χὴν αὐτοῦ ἀπολέσκει αὐτήν καὶ ὁ μισὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν
 τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάζει αὐτήν . ἐάν ἐμοὶ 26
 διακονῇ τις ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω καὶ ὅπου εἰμι ἐγὼ ἐκεῖ καὶ ὁ
 διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ τιμήσει αὐ-
 τὸν ὁ πατήρ . νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται καὶ τί εἶπω πάτερ 27
 σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν
 ὥραν ταύτην . πάτερ δόξασόν σου τὸ ὄνομα ἦλθεν οὖν φωνὴ 28
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω . ὁ οὖν ὄχλος 29
 ὁ ἐστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι ἄλλοι ἔλεγον

v.13 T^{*}: εκραζον, V: εκραυγαζον. **v.13** TK: ο, M: ∅, V: [και] ο. **v.15** T^{*}: θυγατερ, V: θυγατηρ. **v.16** T^{*}: δε, V: ∅. **v.16** T^{*}: οι μαθηται αυτου, V: αυτου οι μαθηται. **v.16** T^{*}: ο, V: ∅. **v.18** T^{*}: ηκουσεν, V: ηκουσαν. **v.19** T^{*}: ειπον, V: ειπαν. **v.20** T^{*}: τινες ελληνες, V: ελληνες τινες. **v.22** T^{*}: φιλιππος, V: ο φιλιππος. **v.22** T^{*}: και παλιν ανδρεας και φιλιππος, V: ερχεται ανδρεας και φιλιππος και. **v.23** T^{*}: απεκρινατο, V: αποκρινεται. **v.25** T^{*}: απολεσει, V: απολλυει. **v.26** T^{*}: διακονη τις, V: τις διακονη. **v.26** T^{*}: και, V: ∅. **v.28** E: σου το ονομα, B: μου το ονομα, D: σου το ονομα εν τη δοξη η ειχον παρα σοι προ του τον κοσμον γενεσθαι.

30 ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν . ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν οὐ
 31 δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς . νῦν κρίσις ἐστὶν
 τοῦ κόσμου τούτου νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβλήθη-
 32 σεται ἔξω . καὶ γὰρ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς πάντας ἐλκύσω πρὸς
 33 ἐμαυτόν . τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν
 34 ἀποθνήσκειν . ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ
 τοῦ νόμου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα καὶ πῶς σὺ λέ-
 γεις ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου τίς ἐστὶν οὗτος
 35 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου . εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἔτι μικρὸν
 χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν ἐστὶν περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς ἔχετε
 ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκο-
 36 τίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει . ἕως τὸ φῶς ἔχετε πιστεύετε εἰς τὸ
 φῶς ἵνα υἱοὶ φωτὸς γενήσθε ταῦτα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς καὶ
 37 ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν . τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πε-
 38 ποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευσον εἰς αὐτόν . ἵνα
 ὁ λόγος ἡσαῖου τοῦ προφήτου πληρωθῇ ὃν εἶπεν κύριε τίς
 ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκα-
 39 λύθη . διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν ὅτι πάλιν εἶπεν
 40 ἡσαῖας . τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἤπεώρωκεν
 αὐτῶν τὴν καρδίαν ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσω-
 41 σιν τῇ καρδίᾳ καὶ ἐπιστραφῶσιν καὶ ἰασῶμαι αὐτούς . ταῦτα
 εἶπεν ἡσαῖας ὅτε εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ἐλάλησεν περὶ
 42 αὐτοῦ . ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν
 εἰς αὐτόν ἀλλὰ διὰ τοὺς φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν ἵνα μὴ
 43 ἀποσυνάγωγοι γένωνται . ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀν-
 44 θρώπων μᾶλλον ἢ περὶ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ . ἰησοῦς δὲ ἔκραζεν
 καὶ εἶπεν ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλ' εἰς τὸν
 45 πέμψαντά με . καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με .
 46 ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ
 47 ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ . καὶ ἐὰν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων
 καὶ μὴ πιστεύσῃ ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν οὐ γὰρ ἤλθον ἵνα κρίνω
 48 τὸν κόσμον ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον . ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ

v.30 T^o: ο, V: ∅. **v.30** T^o: αὕτη ἡ φωνή, V: ἡ φωνή αὕτη. **v.33** TKV: ἠμελλεν, M: ἐμελλεν.
v.34 T^o: ἀπεκρίθη, V: ἀπεκρίθη οὖν. **v.34** TK: συ λεγεις οτι, M: συ λεγεις, V: λεγεις συ οτι.
v.35 T^o: μεθ' ὑμων, V: εν ὑμιν. **v.35** T^o: εως, V: ως. **v.36** T^o: εως, V: ως. **v.36** T^o: ο, V: ∅.
v.40 T^o: πεπωρωκεν, V: επωρωσεν. **v.40** T^o: επιστραφωσιν, V: στραφωσιν. **v.40** T^o: ιασωμαι,
 V: ιασομαι. **v.41** T^o: οτε, V: οτι. **v.44** T^o: αλλ, V: αλλα. **v.47** T^o: πιστευση, V: φυλαξη.

λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτὸν ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ . ὅτι ἐγὼ 49
ἐξ ἑμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκεν τί εἶπω καὶ τί λαλήσω . καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ 50
αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐστίν ἃ οὖν λαλῶ ἐγὼ καθὼς εἶρηκέν μοι ὁ πατήρ οὕτως λαλῶ .

Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐλήλυθεν **13**
αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν
πατέρα ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ εἰς τέλος ἡ-
γάπησεν αὐτούς . καὶ δείπνου γενομένου τοῦ διαβόλου ἤδη 2
βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἰούδα σίμωνος ἰσκαριώτου ἵνα
αὐτὸν παραδῷ . εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ 3
πατήρ εἰς τὰς χεῖρας καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξηλθεν καὶ πρὸς τὸν
θεὸν ὑπάγει . ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμά- 4
τια καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν . εἴτα βάλλει ὕδωρ εἰς 5
τὸν νιπτῆρα καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ
ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος . ἔρχεται οὖν πρὸς σί- 6
μωνα πέτρον καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος κύριε σύ μου νίπτεις
τοὺς πόδας . ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἐγὼ ποιῶ σύ 7
οὐκ οἶδας ἄρτι γνώση δὲ μετὰ ταῦτα . λέγει αὐτῷ πέτρος οὐ 8
μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰ-
ησοῦς ἐὰν μὴ νίψω σε οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ . λέγει αὐτῷ 9
σίμων πέτρος κύριε μὴ τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς
χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν . λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὁ λελουμένος 10
οὐ χρειαν ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς
ὅλος καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε ἀλλ' οὐχὶ πάντες . ἦδει γὰρ τὸν 11
παραδιδόντα αὐτὸν διὰ τοῦτο εἶπεν οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐ-
στε . ὅτε οὖν ἐνίψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια 12
αὐτοῦ ἀναπεσὼν πάλιν εἶπεν αὐτοῖς γινώσκετε τί πεποίηκα
ὑμῖν . ὑμεῖς φωνεῖτέ με ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος καὶ κα- 13
λῶς λέγετε εἰμὶ γάρ . εἰ οὖν ἐγὼ ἐνίψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ 14
κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν

v.49 T^o: ἔδωκεν, V: δέδωκεν. **v.50** T^o: λαλῶ ἐγώ, V: ἐγὼ λαλῶ. **13. v.1** T^o: ἐληλυθεν, V: ἦλθεν. **v.2** T^o: γενομένου, V: γινομένου. **v.2** T^o: ἰουδα σιμωνος ἰσκαριωτου ἵνα αὐτον παραδῶ, V: ἵνα παραδοῖ αὐτον ἰουδας σιμωνος ἰσκαριωτου. **v.3** T^o: ὁ ἰησοῦς, V: ∅. **v.3** T^o: δέδωκεν, V: ἔδωκεν. **v.6** T^o: καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος, V: λέγει αὐτῷ. **v.8** T^o: τοὺς ποδας μου, V: μου τοὺς ποδας. **v.8** T^o: αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, V: ἰησοῦς αὐτῷ. **v.10** T^o: οὐ χρειαν ἔχει ἡ, V: οὐκ ἔχει χρειαν εἰ μὴ. **v.11** T^o: εἶπεν, V: εἶπεν ὅτι. **v.12** T^o: ἀναπεσὼν, V: καὶ ἀνεπεσεν.

15 τοὺς πόδας . ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐ-
 16 ποιήσα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε . ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν οὐκ
 ἔστιν δοῦλος μεῖζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ οὐδὲ ἀπόστολος μεί-
 17 ζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν . εἰ ταῦτα οἴδατε μακάριοι ἐστε ἐάν
 18 ποιῆτε αὐτά . οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω ἐγὼ οἶδα ὅϋς ἐξε-
 λεξάμην ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν
 19 ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ . ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν
 πρὸ τοῦ γενέσθαι ἵνα ὅταν ᾠ γένηται πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι .
 20 ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν ὁ λαμβάνων ἐὰν τινα πέμψω ἐμὲ λαμ-
 21 βάνει ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με . ταῦτα
 εἰπὼν ὁ ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ
 εἶπεν ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με .
 22 ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ ἀπορούμενοι περὶ τί-
 23 νος λέγει . ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ
 24 κόλπῳ τοῦ ἰησοῦ ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς . νεύει οὖν τούτῳ σίμων
 25 πέτρος πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει . ἐπιπεσὼν δὲ ἐ-
 κεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ ἰησοῦ λέγει αὐτῷ κύριε τίς ἐστιν .
 26 ἀποκρίνεται ὁ ἰησοῦς ἐκεῖνός ἐστιν ὃς ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον
 ἐπιδώσω καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον δίδωσιν ἰούδα σίμωνος ἰ-
 27 σκαριώτῃ . καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ
 σατανᾶς λέγει οὖν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὃ ποιεῖς ποίησον τάχιον .
 28 τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ .
 29 τινὲς γὰρ ἐδόκουν ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ ἰούδας ὅτι
 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἀγόρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορ-
 30 τὴν ἣ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ . λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος
 31 εὐθέως ἐξῆλθεν ἦν δὲ νύξ ὅτε ἐξῆλθεν . λέγει ὁ ἰησοῦς νῦν
 ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ .
 32 εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτόν ἐν ἑαυτῷ
 33 καὶ εὐθύς δοξάσει αὐτόν . τεκνία ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι
 ζητήσετέ με καὶ καθὼς εἶπον τοῖς ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ὑπάγω
 34 ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι . ἐντολήν

v.18 T^s: ους, V: τινας. **v.18** T^s: μετ' ἐμοῦ, V: μου. **v.19** T^s: ὅταν γενηται πιστευσητε, V: πιστευσητε ὅταν γενηται. **v.20** T^s: εαν, V: αν. **v.22** T^s: ουν, V: Ø. **v.23** T^s: δε, V: Ø. **v.23** T^s: των, V: εκ των. **v.25** T^s: επιπεσων δε, V: αναπεσων ουν. **v.25** TK: επι, MV: ουτως επι. **v.26** T^s: βαψας, V: βαψω. **v.26** T^s: επιδωσω και εμβας το ψωμιον διδωσιν ιουδα σιμωνος ισκαριωτη, V: και δωσω αυτω βαψας ουν το ψωμιον [λαμβανει και] διδωσιν ιουδα σιμωνος ισκαριωτου. **v.29** T^s: ο, V: Ø. **v.30** T^s: ευθεως εξηλθεν, V: εξηλθεν ευθυς. **v.30** TM: οτε, KV: οτε ουν. **v.31** T^s: ο, V: Ø. **v.32** T^s: εαυτω, V: αυτω. **v.33** T^s: υπαγω εγω, V: εγω υπαγω.

καινήν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα
 ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γινώσκονται 35
 πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.
 λέγει αὐτῷ σίμων πέτρος κύριε ποῦ ὑπάγεις ἀπεκρίθη αὐ- 36
 τῷ ὁ ἰησοῦς ὅπου ὑπάγω οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθεῖσαι
 ὕστερον· δὲ ἀκολουθήσεις μοι. λέγει αὐτῷ ὁ πέτρος κύριε 37
 διατὶ οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθεῖσαι ἄρτι τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ
 σοῦ θήσω. ἀπεκρίθη· αὐτῷ ὁ ἰησοῦς τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ 38
 ἐμοῦ θήσεις ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ
 ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς.

Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά πιστεύετε εἰς τὸν θεὸν καὶ **14**
 εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου μοναὶ πολ- 2
 λαὶ εἰσιν εἰ δὲ μὴ εἶπον ἂν ὑμῖν πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον
 ὑμῖν. καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἐτοιμάσω ὑμῖν· τόπον πάλιν ἔρ- 3
 χομαι καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἑμαυτὸν ἵνα ὅπου εἰμι
 ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ᾔτε. καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε καὶ τὴν ὁδὸν 4
 οἴδατε. λέγει αὐτῷ θωμᾶς κύριε οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις 5
 καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἐγὼ 6
 εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν
 πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. εἰ ἐγνώκετέ με καὶ τὸν πατέρα μου 7
 ἐγνώκετε· ἂν καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἐωράκατε αὐ-
 τόν. λέγει αὐτῷ φίλιππος κύριε δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα καὶ 8
 ἀρκεῖ ἡμῖν. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς τοσοῦτον· χρόνον μεθ' ὑμῶν 9
 εἰμι καὶ οὐκ ἐγνωνκάς με φίλιππε ὁ ἐωρακὼς ἐμὲ ἐώρακεν τὸν
 πατέρα καὶ πῶς σὺ λέγεις δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα. οὐ πιστεύ- 10
 εις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστὶν τὰ ῥήματα
 ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐ λαλῶ ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ
 μένων αὐτὸς· ποιεῖ τὰ ἔργα. πιστεύετε μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πα- 11
 τρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ εἰ δὲ μὴ διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε
 μοι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ 12
 ποιῶ κάκεῖνος ποιήσει καὶ μείζονα τούτων ποιήσει ὅτι ἐγὼ

v.36 T*: ο, V: ∅. **v.36** T*: ὑστερον δε ακολουθησεις μοι, V: ακολουθησεις δε ὑστερον.
v.37 TKV: ο, M: ∅. **v.37** TK: διατι, MV: δια τι. **v.38** T*: απεκριθη αυτω ο, V: αποκρινεται.
v.38 TK: φωνησει, MV: φωνηση. **v.38** T*: απαρνηση, V: αρνηση. **14. v.2** T*: πορευομαι, V:
 οτι πορευομαι. **v.3** T*: υμιν τοπον, V: τοπον υμιν. **v.3** T*: παραληψομαι, V: παραλημφομαι.
v.4 T*: και την οδον οιδετε, V: την οδον. **v.5** T*: και, V: ∅. **v.7** T*: εγνωκετε, V: εγνωκατε.
v.7 T*: εγνωκετε αν, V: γνωσεσθε. **v.9** T*: τοσοουτον χρονον, V: τοσοουτω χρονω. **v.9** T*: και,
 V: ∅. **v.10** T*: λαλω, V: λεγω. **v.10** T*: ο, V: ∅. **v.10** T*: αυτος ποιει τα εργα, V: ποιει τα
 εργα αυτου. **v.11** T*: μοι, V: ∅.

13 πρὸς τὸν πατέρα μου πορεύομαι . καὶ ὃ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ
 ὀνόματί μου τοῦτο ποιήσω ἵνα δοξασθῇ ὁ πατήρ ἐν τῷ υἱῷ .
 14, 15 ἔάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου ἐγὼ ποιήσω . ἔάν ἀγαπᾷτε
 16 με τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε . καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν
 πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν ἵνα μένη μεθ' ὑ-
 17 μῶν εἰς τὸν αἰῶνα . τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ ὁ κόσμος οὐ
 δύναται λαβεῖν ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει αὐτὸ ὑμεῖς
 18 δὲ γινώσκετε αὐτὸ ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται . οὐκ
 19 ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς . ἔτι μικρὸν καὶ
 ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με ὅτι ἐγὼ ζῶ
 20 καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε . ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι
 21 ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν . ὁ ἔχων
 τὰς ἐντολὰς μου καὶ τηρῶν αὐτάς ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με
 ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου καὶ ἐ-
 22 γὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν . λέγει αὐτῷ
 ἰούδας οὐχ ὁ ἰσκαριώτης κύριε τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις
 23 ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ . ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς
 καὶ εἶπεν αὐτῷ ἔάν τις ἀγαπᾷ με τὸν λόγον μου τηρήσει καὶ
 ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα
 24 καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν . ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λό-
 γους μου οὐ τηρεῖ καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς
 25 ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός . ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ'
 26 ὑμῖν μένων . ὁ δὲ παράκλητος τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει
 ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ
 27 ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν . εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν
 εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν
 ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά μηδὲ δειλι-
 28 ᾶτω . ἡκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς
 ὑμᾶς εἰ ἡγαπᾷτε με ἐχάρητε ἂν ὅτι εἶπον πορεύομαι πρὸς τὸν
 29 πατέρα ὅτι ὁ πατήρ μου μέζων μου ἔστιν . καὶ νῦν εἴρηκα
 30 ὑμῖν πρὶν γενέσθαι ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε . οὐκ ἔτι

v.12 T*: μου, V: Ø. **v.14** T*: αἰτησῃτε, V: αἰτησῃτε με. **v.15** T*: τηρῃσατε, V: τηρῃσατε.
v.16 T*: καὶ ἐγώ, V: καγώ. **v.16** T*: μένη, V: Ø. **v.16** T*: αἰῶνα, V: αἰῶνα ἡ. **v.17** T*: αὐτὸ
 ὑμεῖς δε, V: ὑμεῖς. **v.19** TK: οὐκ ἐτι, MV: οὐκετι. **v.19** T*: ζήσεσθε, V: ζήσατε. **v.21** T*:
 καὶ ἐγώ, V: καγώ. **v.22** E: ἰσκαριώτης, D: ἀπο καρυώτου. **v.22** TK: τι, M: καὶ τι, V: [καὶ]
 τι. **v.22** E: γεγονεν, D: ἐστιν. **v.23** TK: ο, MV: Ø. **v.23** T*: ποιήσομεν, V: ποιησομεθα.
v.26 T*: ὑμιν, V: ὑμιν [εγώ]. **v.28** T*: εἶπον, V: Ø. **v.28** T*: μου, V: Ø. **v.30** TK: οὐκ ἐτι,
 MV: οὐκετι.

πολλά λαλήσω μεθ' ὑμῶν ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου τούτου
 ἄρχων καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν. ἀλλ' ἵνα γνῶ ὁ κόσμος ὅτι 31
 ἀγαπῶ τὸν πατέρα καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ οὕτως
 ποιῶ ἐγείρεσθε ἄγωνεν ἐντεῦθεν.

Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀμπελος ἡ ἀληθινὴ καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωρ- **15**
 γός ἐστιν. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν αἶρει αὐτὸ 2
 καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον καθαίρει αὐτὸ ἵνα πλείονα^ο καρπὸν
 φέρῃ. ἤδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα 3
 ὑμῖν. μέναιτε ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύ- 4
 νатаι καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ
 οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε. ἐγὼ εἰμι ἡ ἀμπε- 5
 λος ὑμεῖς τὰ κλήματα ὁ μένων ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ οὗτος
 φέρει καρπὸν πολὺν ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐ-
 δέν. ἐὰν μὴ τις μείνῃ ἐν ἐμοὶ ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ 6
 ἐξηράνθη καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς πῦρ βάλλουσιν καὶ
 καίεται. ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μεί- 7
 νῃ ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσῃσθε καὶ γενήσεται ὑμῖν. ἐν τούτῳ ἐδο- 8
 ξάσθη ὁ πατήρ μου ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσῃσθε
 ἐμοὶ μαθηταί. καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πατήρ καὶ ἐγὼ ἠγάπησα^ο 9
 ὑμᾶς μέναιτε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τη- 10
 ρήσητε μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολάς τοῦ
 πατρός μου τητήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. ταῦτα 11
 λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ καὶ ἡ χαρὰ
 ὑμῶν πληρωθῇ. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλ- 12
 λήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐ- 13
 δεῖς ἔχει ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.
 ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ ἐὰν ποιῇτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. 14
 οὐκέτι ὑμᾶς^ο λέγω δούλους ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ 15
 αὐτοῦ ὁ κύριος ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα
 παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέ- 16
 ξασθε ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς
 ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ ἵνα ὃ
 τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῶ^ο ὑμῖν. ταῦτα 17

v.30 TK: τουτου, MV: ∅. **15. v.2** T^{*}: πλειονα καρπον, V: καρπον πλειονα. **v.4** T^{*}: μεινη, V: μενη. **v.4** T^{*}: μεινητε, V: μενητε. **v.6** T^{*}: μεινη, V: μενη. **v.6** TK: πυρ, MV: το πυρ. **v.7** T^{*}: αιτησεσθε, V: αιτησασθε. **v.8** T^{*}: γενησεσθε, V: γενησθε. **v.9** T^{*}: ηγαπησα υμας, V: υμας ηγαπησα. **v.11** T^{*}: μεινη, V: η. **v.13** TKV: των, M: ∅. **v.14** T^{*}: οσα, V: α. **v.15** T^{*}: υμας λεγω, V: λεγω υμας. **v.16** TKV: δω, M: δωη.

18 ἐντέλλομαι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς
 19 μισεῖ γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. εἰ ἐκ τοῦ
 κόσμου ἦτε ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου
 οὐκ ἐστὲ ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου διὰ τοῦτο
 20 μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον
 ὑμῖν οὐκ ἔστιν δοῦλος μεῖζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ εἰ ἐμὲ ἐδί-
 21 ωξαν καὶ ὑμᾶς διώξουσιν εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν καὶ τὸν
 22 διὰ τὸ ὄνομά μου ὅτι οὐκ οἶδασιν τὸν πέμψαντά με. εἰ μὴ
 ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον νῦν δὲ πρό-
 23 φασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. ὁ ἐμὲ μισῶν
 24 καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς
 ἃ οὐδεὶς ἄλλος πεποίηκεν ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον νῦν δὲ καὶ ἐω-
 25 ράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. ἀλλ'
 ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος^ο ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν ὅτι
 26 ἐμίσησάν με δωρεάν. ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ
 πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ πα-
 ρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.
 27 καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.

16. 2 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. ἀποσυνα-
 γώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀπο-
 3 κτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. καὶ ταῦτα
 4 ποιήσουσιν ὑμῖν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. ἀλ-
 λά ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρᾳ μνημονεύητε
 αὐτῶν ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον
 5 ὅτι μεθ' ὑμῶν ἦμην. νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με
 6 καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με ποῦ ὑπάγεις. ἀλλ' ὅτι ταῦτα
 7 λελάληκα ὑμῖν ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. ἀλλ'
 ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω
 ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς
 8 ἐὰν δὲ πορευθῶ πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. καὶ ἐλθὼν ἐκεῖ-
 νος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης
 9 καὶ περὶ κρίσεως. περὶ ἁμαρτίας μὲν ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς

v.21 T^{*}: ὑμιν, V: εἰς ὑμᾶς. **v.22** T^{*}: εἶχον, V: εἰχοσαν. **v.24** T^{*}: πεποιηκεν, V: ἐποίησεν.
v.24 TKV: ουκ, M: ουχ. **v.24** T^{*}: εἶχον, V: εἰχοσαν. **v.25** T^{*}: γεγραμμενος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν,
 V: ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμενος. **v.26** T^{*}: δε, V: ∅. **16. v.3** TK: ὑμιν, MV: ∅. **v.4** T^{*}:
 ὦρα, V: ὥρα αὐτῶν. **v.7** TKV: γαρ, M: γὰρ ἐγώ.

ἐμέ· περὶ δικαιοσύνης δὲ ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω 10
καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με· περὶ δὲ κρίσεως ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ 11
κόσμου τούτου κέκριται· ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν ἀλλ' 12
οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος τὸ πνεῦμα 13
τῆς ἀληθείας ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν οὐ γὰρ 14
λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ λαλήσει καὶ τὰ ἐρ- 15
χόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν· ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ 16
λήψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν· πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ ἐμά 17
ἐστὶν διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀναγγελεῖ 18
ὑμῖν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψε- 19
σθέ με ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα· εἶπόν οὖν ἐκ τῶν 20
μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους τί ἐστὶν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν 21
μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με 22
καὶ ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα· ἔλεγον οὖν τοῦτο τί 23
ἐστὶν ὃ λέγει τὸ μικρὸν οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ· ἔγνω οὖν ὁ 24
ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν καὶ εἶπεν αὐτοῖς περὶ τού- 25
του ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με 26
καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 27
κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς ὃ δὲ κόσμος χαρήσεται ὑμεῖς 28
δὲ ὡς λυπηθήσεσθε ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται· ἡ 29
γυνὴ ὅταν τίκτη λύπην ἔχει ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς ὅταν δὲ 30
γεννήσῃ τὸ παιδίον οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν 31
χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον· καὶ ὑμεῖς οὖν 32
λύπην μὲν νῦν ἔχετε πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς καὶ χαρήσεται 33
ὑμῶν ἡ καρδιά καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἶρει ἀφ' ὑμῶν· 34
καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδὲν ἀμὴν ἀμὴν 35
λέγω ὑμῖν ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου 36
δώσει ὑμῖν· ἕως ἄρτι οὐκ ᾔτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου 37
αἰτεῖτε καὶ λήψεσθε ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη· ταῦτα 38
ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι 39

v.10 T^s: μου, V: Ø. **v.10** TK: ουκ επι, MV: ουκετι. **v.12** T^s: λεγειν υμιν, V: υμιν λεγειν.
v.13 T^s: εις πασαν την αληθειαν, V: εν τη αληθεια παση. **v.13** T^s: αν ακουση, V: ακουσει.
v.14 T^s: ληψεται, V: λημψεται. **v.15** TK: ληψεται, MV: λαμβανει. **v.16** T^s: ου, V: ουκετι.
v.16 TK: οτι εγω υπαγω προς τον πατερα, M: οτι υπαγω προς τον πατερα, V: Ø. **v.17** T^s: ειπον,
V: ειπαν. **v.17** T^s: εγω, V: Ø. **v.18** T^s: τουτο τι εστιν, V: τι εστιν τουτο. **v.19** T^s: ουν ο,
V: [ο]. **v.20** T^s: δε, V: Ø. **v.21** TK: ουκ επι, MV: ουκετι. **v.22** T^s: λυπην μεν νυν, V: νυν
μεν λυπην. **v.22** E: εχετε, D: εξετε. **v.23** T^s: οτι οσα αν, V: αν τι. **v.24** T^s: ληψεσθε, V:
λημψεσθε. **v.25** TM: αλλ, KV: Ø. **v.25** TK: ουκ επι, MV: ουκετι.

ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς
 26 ἀναγγελῶ ὑμῖν . ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰ-
 τήσεσθε καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ
 27 ὑμῶν . αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφι-
 λήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον .
 28 ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον πάλιν
 29 ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα . λέγου-
 σιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἴδε νῦν ἡ παρρησίᾳ λαλεῖς καὶ πα-
 30 ροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις . νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ
 οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ
 31, 32 θεοῦ ἐξῆλθες . ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἄρτι πιστεύετε . ἰ-
 δοὺ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῇτε ἕκαστος
 εἰς τὰ ἴδια καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε καὶ οὐκ εἰμί μόνος ὅτι ὁ
 33 πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστιν . ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰ-
 ρήνην ἔχητε ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε ἀλλὰ θαρσεῖτε ἐγὼ
 νενίκηκα τὸν κόσμον .

17 Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς καὶ ἐπῆρ' ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς
 αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπεν πάτερ ἐλήλυθεν ἡ ὥρα δό-
 2 ξασόν σου τὸν υἱὸν ἵνα καὶ ὁ υἱὸς σου δοξάσῃ σε . καθὼς
 ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐ-
 3 τῷ δώῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον . αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ
 ἵνα γινώσκωσιν σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστει-
 4 λας ἰησοῦν χριστόν . ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς τὸ ἔργον
 5 ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω . καὶ νῦν δόξασόν με
 σὺ πάτερ παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον
 6 εἶναι παρὰ σοί . ἐφάνέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις
 οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου σοί ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς
 7 δέδωκάς καὶ τὸν λόγον σου τηρήκασιν . νῦν ἔγνωκαν ὅτι
 8 πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ ἐστίν . ὅτι τὰ ῥήματα ἃ
 δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς καὶ αὐτοὶ ἔλαβον καὶ ἔγνωσαν
 ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέ-

v.25 T^a: ἀναγγελῶ, V: ἀπαγγελῶ. **v.29** T^a: αὐτῷ, V: ∅. **v.29** T^a: παρρησία, V: ἐν παρρησία.
v.31 T^a: ο, V: ∅. **v.32** T^a: νυν, V: ∅. **v.32** T^a: καὶ ἐμε, V: καὶ με. **v.33** MV: ἔχετε, KD: ἔξετε,
 T: ἔξετε, In the actual Stephanus 1550 edition I read: ἐξ^xετε, i.e., with the letter ξ crossed out
 and χ written above. **17. v.1** T^a: ο, V: ∅. **v.1** T^a: ἐπῆρ' ἐν, V: ἐπ' ἐν. **v.1** T^a: καὶ, V: ∅.
v.1 T^a: καὶ ὁ υἱὸς σου, V: ὁ υἱός σου. **v.2** TKV: δώσω, M: δώσει. **v.4** T^a: ἐτελείωσα, V: τελεώσας.
v.6 T^a: δέδωκάς, V: ἐδωκάς. **v.6** T^a: καὶ ἐμοί, V: καὶ μοι. **v.6** T^a: τηρήκασιν, V: τηρήκαν.
v.7 T^a: ἐστίν, V: εἰσιν. **v.8** T^a: δέδωκάς, V: ἐδωκάς.

στείλας . ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ 9
 ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι ὅτι σοὶ εἰσιν . καὶ τὰ ἐμὰ πάντα 10
 σὰ ἐστίν καὶ τὰ σὰ ἐμὰ καὶ δεδοξασμαι ἐν αὐτοῖς . καὶ οὐκ^ο 11
 ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσιν καὶ^ο ἐγὼ
 πρὸς σε ἔρχομαι πάτερ ἅγιε τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί 12
 σου οὕς δέδωκάς μοι ἵνα ὧσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς . ὅτε ἤμην μετ^ο
 αὐτῶν ἐν^ο τῷ κόσμῳ ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου
 οὕς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ 13
 ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ . νῦν δὲ πρὸς σε
 ἔρχομαι καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν 14
 τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς . ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν 15
 λόγον σου καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτοὺς ὅτι οὐκ εἰσιν ἐκ
 τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου . οὐκ ἐρω- 16
 τῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς
 ἐκ τοῦ πονηροῦ . ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσιν καθὼς ἐγὼ ἐκ^ο 17
 τοῦ κόσμου οὐκ εἰμὶ . ἁγιάσον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὗ ὁ 18
 λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν . καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν 19
 κόσμον κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον . καὶ ὑπὲρ 20
 αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἑμαυτὸν ἵνα καὶ^ο αὐτοὶ ὧσιν ἡγιασμένοι
 ἐν ἀληθείᾳ . οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ 21
 τῶν πιστευσόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ . ἵνα πάντες 22
 ἐν ὧσιν καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοὶ ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν
 ἡμῖν ἐν ὧσιν ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σὺ με ἀπέστειλας .
 καὶ^ο ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς ἵνα ὧσιν 23
 ἐν καθὼς ἡμεῖς ἐν ἐὼμεν . ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοὶ ἵνα 24
 ὧσιν τετελειωμένοι εἰς ἐν καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σὺ
 με ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας .
 πάτερ οὕς δέδωκάς μοι θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὧσιν 25
 μετ^ο ἐμοῦ ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν ἔδωκάς μοι ὅτι
 ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου . πάτερ δίκαιε καὶ ὁ
 κόσμος σε οὐκ ἔγνω ἐγὼ δὲ σε ἔγνω καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι

v.11 TK: ουκ επι, MV: ουκετι. **v.11** T^o: ουτοι, V: αυτοι. **v.11** T^o: και εγω, V: καγω. **v.11** TK:
 ους, MV: ω. **v.12** T^o: εν τω κοσμω, V: ∅. **v.12** T^o: ους, V: ω. **v.12** T^o: εφυλαξα, V: και
 εφυλαξα. **v.13** T^o: αυτοις, V: εαυτοις. **v.16** T^o: εκ του κοσμου ουκ ειμι, V: ουκ ειμι εκ
 του κοσμου. **v.17** T^o: σου, V: ∅. **v.19** T^o: και αυτοι ωσιν, V: ωσιν και αυτοι. **v.20** TK:
 πιστευουσων, MV: πιστευοντων. **v.21** T^o: εν, V: ∅. **v.21** T^o: πιστευση, V: πιστευη. **v.22** T^o:
 και εγω, V: καγω. **v.22** T^o: εομεν, V: ∅. **v.23** T^o: και, V: ∅. **v.23** E: ηγαπησας, D: ηγαπησα.
v.24 T^o: ους, V: ο. **v.24** T^o: εδωκας, V: δεδωκας.

26 σύ με απέστειλας. καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω ἵνα ἡ ἀγάπη ἦν ἡγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ἢ καὶ ἐν αὐτοῖς.

18 Ταῦτα εἰπὼν ὁ ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν κέδρων ὅπου ἦν κῆπος εἰς ὃν εἰσ-
 2 ἦλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ἦδει δὲ καὶ ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν τὸν τόπον ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ ἰη-
 3 σοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ὁ οὖν ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχε-
 4 ται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὄπλων. ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ’ αὐτὸν ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς
 5 τίνα ζητεῖτε. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐγὼ εἰμι εἰσθήκει δὲ καὶ ἰούδας ὁ παρα-
 6 διδούς αὐτὸν μετ’ αὐτῶν. ὥς οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὅτι ἐγὼ εἰμι
 7 ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσόν χαμαί. πάλιν οὖν αὐτοῦς ἐπηρώτησεν τίνα ζητεῖτε οἱ δὲ εἰπὼν ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον.
 8 ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε
 9 ἄφετε τούτους ὑπάγειν. ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν ὅτι
 10 οὗς δέδωκάς μοι οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. σίμων οὖν πέτρος ἔχων μάχαιραν εἴλκυσεν αὐτήν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιὸν ἦν
 11 δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ μάλχος. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς τῷ πέτρῳ βάλε τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν
 12 μοι ὁ πατήρ οὐ μὴ πῖω αὐτό. ἢ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν ἰουδαίων συνέλαβον τὸν ἰησοῦν καὶ ἔδη-
 13 σαν αὐτόν. καὶ ἀπήγαγον αὐτόν πρὸς ἄνναν πρῶτον ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ καϊάφα ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου.
 14 ἦν δὲ καϊάφας ὁ συμβουλευσας τοῖς ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει
 15 ἓνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. ἠκολούθει δὲ τῷ ἰησοῦ σίμων πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖ-
 16 νος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλήν τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ πέτρος εἰσθήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω

18. v.1 T^a: ο, V: ∅. **v.1** T^a: τῶν, V: τοῦ. **v.2** TK: ο, M: καὶ ο, V: ∅. **v.3** T^a: καὶ, V: καὶ ἐκ τῶν. **v.4** T^a: ἐξελθὼν εἶπεν, V: ἐξῆλθεν καὶ λέγει. **v.5** T^a: ὁ ἰησοῦς, V: ∅. **v.6** T^a: οἱ, V: ∅. **v.6** T^a: ἐπεσον, V: ἐπεσαν. **v.7** T^a: αὐτοὺς ἐπηρώτησεν, V: ἐπηρώτησεν αὐτοὺς. **v.7** T^a: εἶπον, V: εἶπαν. **v.8** TK: ο, MV: ∅. **v.10** T^a: ὠπίον, V: ὠταρίον. **v.11** T^a: σου, V: ∅. **v.13** T^a: ἀπήγαγον αὐτον, V: ἠγαγον. **v.14** T^a: ἀπολέσθαι, V: ἀποθανεῖν. **v.15** TM: ο, KV: ∅.

ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὃς ᾗ ἦν γνωστός τῷ ἀρχιερεῖ
καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ καὶ εἰσήγαγεν τὸν πέτρον . λέγει οὖν ἡ 17
παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ πέτρῳ μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ
τοῦ ἀνθρώπου τούτου λέγει ἐκεῖνος οὐκ εἰμί . εἰστήκεισαν δὲ 18
οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες ὅτι ψυχὸς
ἦν καὶ ἐθερμαίνοντο ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ πέτρος ἐστὼς καὶ
θερμαινόμενος . ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν ἰησοῦν περὶ 19
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ . ἀπεκρίθη 20
αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἐγὼ παρρησίᾳ ἐλάλησα τῷ κόσμῳ ἐγὼ πάν-
τοτε ἐδίδαξα ἐν τῇ συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ ὅπου πάντοτε οἱ
ἰουδαῖοι συνέρχονται καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν . τί με ἐ- 21
περωτῆς ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς ἴδε
οὗτοι οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγὼ . ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἰς τῶν 22
ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ ἰησοῦ εἰπὼν οὐ-
τως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ . ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς εἰ κα- 23
κὼς ἐλάλησα μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ εἰ δὲ καλῶς τί με
δέρεις . ἀπέστειλὲν αὐτὸν ὁ ἄννης δεδεμένον πρὸς καϊάφαν 24
τὸν ἀρχιερέα . ἦν δὲ σίμων πέτρος ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος 25
εἶπον οὖν αὐτῷ μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ ἡρνήσατο
ἐκεῖνος καὶ εἶπεν οὐκ εἰμί . λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρ- 26
χιερέως συγγενῆς ὧν οὗ ἀπέκοψεν πέτρος τὸ ὥτιον οὐκ ἐγὼ
σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ . πάλιν οὖν ἡρνήσατο ὁ πέ- 27
τρος καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν . ἄγουσιν οὖν τὸν ἰησοῦν 28
ἀπὸ τοῦ καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον ἦν δὲ πρῶτ' αὐτοὶ οὐκ
εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλ' ἵνα φάγω- 29
σιν τὸ πάσχα . ἐξῆλθεν οὖν ὁ πιλάτος πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπεν 30
τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου . ἀπε-
κρίθησαν καὶ εἶπὸν αὐτῷ εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιὸς οὐκ ἂν
σοι παρεδώκαμεν αὐτόν . εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ πιλάτος λάβετε 31
αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν εἶπον

v.16 T^a: ὅς ἦν γνωστός τῷ ἀρχιερεῖ, V: ὁ γνωστός τοῦ ἀρχιερέως. **v.17** T^a: ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ πετρῷ, V: τῷ πετρῷ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς. **v.18** T^a: μετ' αὐτῶν ὁ πέτρος, V: καὶ ὁ πέτρος μετ' αὐτῶν. **v.20** T^a: ο, V: ∅. **v.20** T^a: ἐλάλησα, V: λελάληκα. **v.20** TK: τῇ, MV: ∅. **v.20** T^a: παντοτε, V: παντες. **v.21** T^a: ἐπερωτας ἐπερώτησον, V: ἐρωτας ἐρωτήσον. **v.22** T^a: τῶν υπηρετῶν παρεστηκὼς, V: παρεστηκὼς τῶν υπηρετῶν. **v.23** T^a: ο, V: ∅. **v.24** TM: ἀπεστείλεν, KV: ἀπεστείλεν συν. **v.25** TKV: ἡρνήσατο, M: ἡρνήσατο συν. **v.27** T^a: ο, V: ∅. **v.28** TK: πρῶτα, MV: πρῶτ. **v.28** T^a: ἀλλ' ἵνα, V: ἀλλὰ. **v.29** T^a: πρὸς, V: ἐξὼ πρὸς. **v.29** T^a: εἶπεν, V: φησιν. **v.30** T^a: εἶπον, V: εἶπαν. **v.30** T^a: κακοποιος, V: κακὸν ποιῶν.

οὗν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα .
 32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ ἰησοῦ πληρωθῇ ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θα-
 33 νάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν . εἰσῆλθεν οὖν εἰς^ο τὸ πραιτώριον
 πάλιν ὁ πιλάτος καὶ ἐφώνησεν τὸν ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ σὺ
 34 εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων . ἀπεκρίθη αὐτῷ^ο ὁ ἰησοῦς ἀφ'
 35 ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις ἢ ἄλλοι σοι^ο εἶπον περὶ ἐμοῦ . ἀπε-
 36 κρίθη ὁ πιλάτος μήτι ἐγὼ ἰουδαῖός εἰμι τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ
 ἰησοῦς ἢ βασιλεία ἢ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου
 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἢ ἐμὴ οἱ ὑπηρέται
 37 δὲ ἡ βασιλεία ἢ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν . εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ
 πιλάτος οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σὺ ἀπεκρίθη ὁ^ο ἰησοῦς σὺ λέγεις
 ὅτι βασιλεὺς εἰμι ἐγὼ ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο
 ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ πᾶς ὁ ὢν
 38 ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς . λέγει αὐτῷ ὁ πι-
 λάτος τί ἐστὶν ἀλήθεια καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς
 τοὺς ἰουδαίους καὶ λέγει αὐτοῖς ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν^ο εὐρί-
 39 σκω ἐν αὐτῷ . ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἓνα ὑμῖν^ο ἀπολύσω
 ἐν τῷ πάσχα βούλεσθε οὖν ὑμῖν^ο ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν
 40 ἰουδαίων . ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες λέγοντες μὴ τοῦτον
 ἀλλὰ τὸν βαρabbān ἦν δὲ ὁ βαρabbās ληστής .

19 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ πιλάτος τὸν ἰησοῦν καὶ ἑμασίγωσεν .
 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν
 αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν .
 3 καὶ ἔλεγον χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων καὶ ἐδίδουσαν αὐ-
 4 τῷ ῥαπίσματα . ἐξῆλθεν^ο οὖν πάλιν ἔξω ὁ πιλάτος καὶ λέγει
 αὐτοῖς ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτόν ἔξω ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν^ο αὐτῷ οὐδε-
 5μίαν αἰτίαν εὐρίσκω . ἐξῆλθεν οὖν ὁ ἰησοῦς ἔξω φορῶν τὸν
 ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον καὶ λέγει αὐ-
 6 τοῖς ἴδε ὁ ἄνθρωπος . ὅτε οὖν εἶδον αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ

v.31 T^o: ουν, V: ∅. **v.33** T^o: εἰς το πραιτωριον παλιν, V: παλιν εἰς το πραιτωριον. **v.34** T^o: αὐτῷ ο ἰησοῦς ἀφ ἑαυτοῦ, V: ἰησοῦς ἀπο σεαυτοῦ. **v.34** T^o: σοι εἶπον, V: εἶπον σοι. **v.36** TK: ο, MV: ∅. **v.36** T^o: αν οι εμοι ηγωνιζοντο, V: οι εμοι ηγωνιζοντο [αν]. **v.37** TKV: ο, M: ∅. **v.37** T^o: εγω, V: ∅. **v.38** T^o: αιτιαν ευρισκω εν αυτω, V: ευρισκω εν αυτω αιτιαν. **v.39** T^o: υμιν απολυσω, V: απολυσω υμιν. **v.40** T^o: παντες, V: ∅. **19. v.3** T^o: και, V: και ηρχοντο προς αυτον και. **v.3** T^o: εδιδουν, V: εδιδοσαν. **v.4** T^o: εξηλθεν ουν, V: και εξηλθεν. **v.4** T^o: εν αυτω ουδεμιαν αιτιαν ευρισκω, V: ουδεμιαν αιτιαν ευρισκω εν αυτω. **v.5** T^o: ιδε, V: ιδου.

οἱ ὑπηρέται ἐκραύγασαν λέγοντες σταύρωσον σταύρωσον λέ-
γει αὐτοῖς ὁ πιλάτος λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε ἐ-
γὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ 7
ἰουδαῖοι ἡμεῖς νόμον ἔχομεν καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀ-
φείλει ἀποθανεῖν ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν θεοῦ ἐποίησεν. ὅτε οὖν 8
ἤκουσεν ὁ πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον μᾶλλον ἐφοβήθη. καὶ 9
εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ ἰησοῦ πόθεν
εἶ σὺ ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν 10
αὐτῷ ὁ πιλάτος ἐμοὶ οὐ λαλεῖς οὐκ οἶδας ὅτι ἔξουσίαν ἔχω
σταυρῶσαί σε καὶ ἔξουσίαν ἔχω ἀπολύσαί σε. ἀπεκρίθη ὁ 11
ἰησοῦς οὐκ εἶχες ἔξουσίαν οὐδεμίαν· κατ' ἐμοῦ εἰ μὴ ἦν σοι
δεδομένον ἄνωθεν διὰ τοῦτο ὁ παρὰ διδούς μέ σοι μείζονα
ἁμαρτίαν ἔχει. ἐκ τούτου ἐζητεῖ ὁ πιλάτος ἀπολύσαι αὐτὸν 12
οἱ δὲ ἰουδαῖοι ἐκράζον λέγοντες ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς οὐκ
εἶ φίλος τοῦ καίσαρος πᾶς ὁ βασιλέα αὐτὸν ποιῶν ἀντιλέγει
τῷ καίσαρι. ὁ οὖν πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον ἤγα- 13
γεν ἔξω τὸν ἰησοῦν καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον
λεγόμενον λιθόστρωτον ἐβραϊστὶ δὲ γαββαθᾶ. ἦν δὲ παρα- 14
σκευὴ τοῦ πάσχα ὥρα δὲ ὥσει ἔκτι καὶ λέγει τοῖς ἰουδαίοις
ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. οἱ δὲ ἐκραύγασαν ἄρον ἄρον σταύ- 15
ρωσον αὐτὸν λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυ-
ρώσω ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ
καίσαρα. τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ 16
παρέλαβον δὲ τὸν ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον. καὶ βαστάζων τὸν 17
σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον ὃς
λέγεται ἐβραϊστὶ γολγοθᾶ. ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν καὶ μετ' 18
αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν μέσον δὲ τὸν ἰη-
σοῦν. ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ πιλάτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ 19
σταυροῦ ἦν δὲ γεγραμμένον ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς

v.6 TKV: σταυρώσον, M: σταυρώσον αὐτον. **v.7** T*: ἡμῶν, V: Ø. **v.7** T: εαυτον υιον θεου, K: εαυτον υιον του θεου, M: εαυτον θεου υιον, V: υιον θεου εαυτον. **v.10** T*: σταυρώσαι, V: απολυσαι. **v.10** T*: απολυσαι, V: σταυρώσαι. **v.11** TK: ο, M: Ø, V: [αὐτῷ]. **v.11** T*: ουδεμιαν κατ εμου, V: κατ εμου ουδεμιαν. **v.11** T*: σοι δεδομενον, V: δεδομενον σοι. **v.11** T*: παραδιδους, V: παραδους. **v.12** T*: εξητει ο πιλατος, V: ο πιλατος εξητει. **v.12** T*: εκραζον, V: εκραυγασαν. **v.12** TK: αυτον, MV: εαυτον. **v.13** T*: τουτον τον λογον, V: των λογων τουτων. **v.13** T*: του, V: Ø. **v.14** T*: δε ωσει, V: ην ως. **v.15** T*: οι δε εκραυγασαν, V: εκραυγασαν ουν εκεινοι. **v.16** TK: δε τον ιησουν και απηγαγον, M: δε τον ιησουν και ηγαγον, V: ουν τον ιησουν. **v.17** T*: τον σταυρον αυτου, V: εαυτω τον σταυρον. **v.17** TK: τον λεγομενον κρανιου τοπον ος, M: τοπον λεγομενον κρανιου τοπον ος, V: τον λεγομενον κρανιου τοπον ο.

- 20 τῶν ἰουδαίων . τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν ἰουδαίων ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος ὅπου ἐσταυρώθη ὁ ἰησοῦς καὶ ἦν γεγραμμένον ἐβραϊστί ἑλληνιστί ῥωμαϊστί .
- 21 ἔλεγον οὖν τῷ πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν ἰουδαίων μὴ γράφει ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν βασιλεὺς εἰμι
- 22, 23 τῶν ἰουδαίων . ἀπεκρίθη ὁ πιλάτος ὃ γέγραφα γέγραφα . οἱ οὖν στρατιῶται ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν ἰησοῦν ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη ἐκάστῳ στρατιώτῃ μέρος καὶ τὸν χιτῶνα ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄρραφος ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαν-
- 24 τὸς δι' ὅλου . εἶπὸν οὖν πρὸς ἀλλήλους μὴ σχίσωμεν αὐτὸν ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ τίνος ἔσται ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἢ λέγουσα διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐ-
- 25 ποίησαν . εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ μαρία ἡ τοῦ κλωπᾶ
- 26 καὶ μαρία ἡ μαγδαληνὴ . ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ γύναι ἰδοὺ ὁ υἱός σου . εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτήν· ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἵ-
- 28 δια . μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι πάντα ἤδη τετέλεστοι ἵνα
- 29 τελειωθῇ ἡ γραφὴ λέγει διψῶ . σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους με-
- 30 στὸν οἷ· δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες
- 31 προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι . ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος ὁ ἰησοῦς εἶπεν τετέλεστοι καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν
- 32 τὸ πνεῦμα . οἱ οὖν ἰουδαῖοι ἵνα· μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου ἠρώτησαν τὸν πιλάτον ἵνα κατε-
- 32 αγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν . ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ
- 33 συσταυρωθέντος αὐτῷ . ἐπὶ δὲ τὸν ἰησοῦν ἐλθόντες ὥς εἶδον
- 34 αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη . ἀλλ' εἰς

v.20 TK: της πολεως ο τοπος, MV: ο τοπος της πολεως. **v.20** T*: ελληνιστι ρωμισι, V: ρωμισι ελληνιστι. **v.23** TK: αρραφος, MV: αραφος. **v.24** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.26** T*: αυτου, V: ∅. **v.26** TK: ιδου, MV: ιδε. **v.27** T*: ιδου, V: ιδε. **v.27** TK: αυτην ο μαθητης, MV: ο μαθητης αυτην. **v.28** TKV: ειδως, M: ιδων. **v.28** T*: παντα ηδη, V: ηδη παντα. **v.29** T*: ουν, V: ∅. **v.29** T*: οι δε πλησαντες οπογγον οξους και, V: οπογγον ουν μεστον του οξους. **v.31** TM: ινα μη μεινη επι του σταυρου τα σωματα εν τω σαββατω επει παρασκευη ην, KV: επει παρασκευη ην ινα μη μεινη επι του σταυρου τα σωματα εν τω σαββατω. **v.33** T*: αυτον ηδη, V: ηδη αυτον.

τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν καὶ εὐθύς^ο
 ἐξηλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ . καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν καὶ 35
 ἀληθινὴ αὐτοῦ^ο ἐστὶν ἡ μαρτυρία καὶ ἐκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ
 λέγει ἵνα ὑμεῖς^ο πιστεύσητε . ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφή 36
 πληρωθῇ ὅσοι οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ . καὶ πάλιν ἑτέρα 37
 γραφή λέγει ὅψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν . μετὰ δὲ^ο ταῦτα ἡ- 38
 ρώτησεν τὸν πιλάτον ὁ ἰωσήφ ὁ ἀπὸ ἀριμαθαίας ὃν μαθητὴς
 τοῦ ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων ἵνα ἄ-
 ρῃ τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ καὶ ἐπέτρεψεν ὁ πιλάτος ἦλθεν οὖν καὶ
 ἦρεν τὸ σῶμα τοῦ^ο ἰησοῦ . ἦλθεν δὲ καὶ νικόδημος ὁ ἐλθὼν 39
 πρὸς τὸν^ο ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον φέρων μίγμα σμύρνης
 καὶ ἀλόης ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν . ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ ἰ- 40
 ησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθόνοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων καθὼς
 ἔθος ἐστὶν τοῖς ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν . ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὁ- 41
 που ἐσταυρώθη κῆπος καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινὸν ἐν
 ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς εἰσέβη . ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν 42
 ἰουδαίων ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον ἔθηκαν τὸν ἰησοῦν .

Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων μαρία ἡ μαγδαληνὴ ἔρχεται πρῶτ^η 20
 σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον καὶ βλέπει τὸν λίθον ἡρ-
 μένον ἐκ τοῦ μνημείου . τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς σίμωνα 2
 πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ ἰησοῦς καὶ
 λέγει αὐτοῖς ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου καὶ οὐκ οἶδα-
 μεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν . ἐξηλθεν οὖν ὁ πέτρος καὶ ὁ ἄλλος 3
 μαθητὴς καὶ ἦρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον . ἔτρεχον δὲ οἱ δύο 4
 ὁμοῦ καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ πέτρου
 καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον . καὶ παρακύψας βλέπει 5
 κείμενα τὰ ὀθόνια οὐ μέντοι εἰσῆλθεν . ἔρχεται οὖν ὁ σίμων 6
 πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον καὶ
 θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα . καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς 7
 κεφαλῆς αὐτοῦ οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς
 ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον . τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλ- 8
 λος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον καὶ εἶδεν καὶ

v.34 TK: ευθὺς ἐξηλθεν, M: ευθεὶς ἐξηλθεν, V: ἐξηλθεν ευθὺς. **v.35** TKV: αὐτοῦ ἐστὶν, M: ἐστὶν αὐτοῦ. **v.35** T^ο: κακεῖνος, V: καὶ ἐκεῖνος. **v.35** T^ο: ὑμεῖς πιστεύσητε, V: καὶ ὑμεῖς πιστεύ[σ]ητε. **v.38** TKV: δε, M: ∅. **v.38** T^ο: ὁ ἰωσήφ ο, V: ἰωσήφ [ο]. **v.38** T^ο: τοῦ ἰησοῦ, V: αὐτοῦ. **v.39** T^ο: τὸν ἰησοῦν, V: αὐτον. **v.39** TK: ὡσεὶ, MV: ὡς. **v.40** TKV: ὀθονιοῖς, M: ἐν ὀθονίοις. **v.41** T^ο: εἰσέβη, V: ἤν τεθειμένος. **20. v.6** T^ο: σιμών, V: καὶ σιμών.

9 ἐπίστευσεν . οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν ὅτι δεῖ αὐτὸν
 10 ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι . ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ
 11 μαθηταί . μαρία δὲ εἰστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω
 12 ὡς οὖν ἔκλαιεν παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον . καὶ θεωρεῖ δύο
 13 ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ
 14 ἓνα πρὸς τοῖς ποσὶν ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ . καὶ λέ-
 15 γουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι γύναι τί κλαίεις λέγει αὐτοῖς ὅτι ἦραν
 16 τὸν κύριόν μου καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν . καὶ ταῦτα
 εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω καὶ θεωρεῖ τὸν ἰησοῦν ἐστῶτα
 15 καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ὁ ἰησοῦς ἐστίν . λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς γύναι
 τί κλαίεις τίνα ζητεῖς ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστίν
 λέγει αὐτῷ κύριε εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν εἰπέ μοι ποῦ αὐ-
 16 τὸν ἔθηκας κἀγὼ αὐτόν ἄρῶ . λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς μαριὰ
 στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ ῥάββουνι ὃ λέγεται διδάσκαλε .
 17 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς μή μου ἅπτου οὐπω γὰρ ἀναβέβηκα
 πρὸς τὸν πατέρα μού πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου
 καὶ εἰπέ αὐτοῖς ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα
 18 ὑμῶν καὶ θεὸν μου καὶ θεὸν ὑμῶν . ἔρχεται μαριὰ ἡ μαγδα-
 ληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακέν τὸν κύριον
 19 καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ . οὕσης οὖν ὁψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ
 μιᾷ τῶν σαββάτων καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν
 οἱ μαθηταί συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων ἦλθεν ὁ
 ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ λέγει αὐτοῖς εἰρήνη ὑμῖν .
 20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν
 21 αὐτοῦ ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταί ἰδόντες τὸν κύριον . εἶπεν
 οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς πάλιν εἰρήνη ὑμῖν καθὼς ἀπέσταλκέν
 22 με ὁ πατήρ κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς . καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύση-
 23 σεν καὶ λέγει αὐτοῖς λάβετε πνεῦμα ἅγιον . ἂν τινων ἀφῆτε
 τὰς ἁμαρτίας ἀφίενται αὐτοῖς ἂν τινων κρατῆτε κεκράτηνται .
 24 θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ λεγόμενος δίδυμος οὐκ ἦν μετ'
 25 αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ ἰησοῦς . ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθη-

v.10 T^{*}: εαυτους, V: αυτους. **v.11** T^{*}: το μνημειον κλαιουσα εξω, V: τω μνημειω εξω κλαιουσα.
v.14 T^{*}: και, V: ∅. **v.14** TK: ο, MV: ∅. **v.15** T^{*}: ο, V: ∅. **v.15** TK: αυτον εθηκας, MV:
 εθηκας αυτον. **v.16** T^{*}: ο, V: ∅. **v.16** T^{*}: μαρια, V: μαριαμ. **v.16** T^{*}: αυτω, V: αυτω
 εβραιστι. **v.17** T^{*}: ο, V: ∅. **v.17** T^{*}: μου, V: ∅. **v.18** T^{*}: μαρια, V: μαριαμ. **v.18** T^{*}:
 απαγγελουσα, V: αγγελουσα. **v.18** T^{*}: εωρακεν, V: εωρακα. **v.19** T^{*}: των, V: ∅. **v.19** T^{*}:
 συνηγμενοι, V: ∅. **v.20** T^{*}: αυτοις τας χειρας και την πλευραν αυτου, V: τας χειρας και την
 πλευραν αυτοις. **v.23** T^{*}: αφιενται, V: αφεωνται. **v.24** T^{*}: ο, V: ∅.

ταὶ ἐωράκαμεν τὸν κύριον ὃ δὲ εἶπεν αὐτοῖς ἐὰν μὴ ἴδω ἐν
 ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν
 μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω τὴν^ο χεῖρά μου εἰς τὴν
 πλευρὰν αὐτοῦ οὐ μὴ πιστεύσω . καὶ μεθ^ο ἡμέρας ὀκτὼ πά- 26
 λιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ θωμᾶς μετ^ο αὐτῶν ἔρχεται
 ὁ ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ
 εἶπεν εἰρήνη ὑμῖν . εἶτα λέγει τῷ θωμᾷ φέρε τὸν δάκτυλόν 27
 σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ
 βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πι-
 στός . καὶ ἀπεκρίθη ὁ^ο θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ κύριός μου 28
 καὶ ὁ θεός μου . λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐώρακάς με θῶμᾷ 29
 πεπίστευκας μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες . πολ- 30
 λὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν
 μαθητῶν αὐτοῦ ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ .
 ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσῃτε ὅτι ὁ^ο ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χρι- 31
 στός ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ
 ὀνόματι αὐτοῦ .

Μετὰ ταῦτα ἐφάνέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθη- **21**
 ταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς τιβεριάδος ἐφάνέρωσεν δὲ οὕτως .
 ἦσαν ὁμοῦ σίμων πέτρος καὶ θωμᾶς ὁ λεγόμενος δίδυμος 2
 καὶ ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ κανᾶ τῆς γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ ζεβεδαίου
 καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο . λέγει αὐτοῖς σίμων 3
 πέτρος ὑπάγω ἀλιεύειν λέγουσιν αὐτῷ ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς
 σὺν σοὶ ἐξηλθον καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθύς καὶ ἐν
 ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν . πρωῒας δὲ ἤδη γενομένης 4
 ἔστη ὁ^ο ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλὸν οὐ μέντοι ἦδειςαν οἱ μαθη-
 ταὶ ὅτι ἰησοῦς ἐστίν . λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς παιδία μὴ τι 5
 προσφάγιον ἔχετε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οὐ^ο . ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς 6
 βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον καὶ εὐρήσετε
 ἔβαλον οὖν καὶ οὐκ^ο ἔτι αὐτὸ ἐλκύσαι ἴσχυσάν ἀπὸ τοῦ πλή-
 θους τῶν ἰχθύων . λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ 7
 ἰησοῦς τῷ πέτρῳ ὁ κύριός ἐστιν σίμων οὗν πέτρος ἀκούσας
 ὅτι ὁ κύριός ἐστιν τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο ἦν γὰρ γυμνός

v.25 T^o: τὴν χεῖρα μου, V: μου τὴν χεῖρα. **v.28** T^o: καὶ, V: ∅. **v.28** TK: ο, MV: ∅. **v.29** TK: θωμα, MV: ∅. **v.31** T^o: πιστευσῃτε, V: πιστευ[σ]ητε. **v.31** TK: ο, MV: ∅. **21. v.3** TK: ανεβησαν, MV: ενεβησαν. **v.3** T^o: ευθυς, V: ∅. **v.4** T^o: ο, V: ∅. **v.6** TK: ουκ επι, MV: ουκετι. **v.6** T^o: ισχυσαν, V: ισχυον. **v.7** TKV: ουν, M: ∅.

- 8 καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν . οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ
 τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλ'
 ὥς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων .
 9 ὥς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην
 10 καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον . λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς
 11 ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν . ἀνέβη σίμων
 πέτρος καὶ ἐῴκυσεν τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς μεστὸν ἰχθύων
 12 μεγάλων ἑκατὸν πεντηκοντατρίων καὶ τοσοῦτων ὄντων οὐκ ἐ-
 13 σχίσθη τὸ δίκτυον . λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς δεῦτε ἀριστήσατε
 οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτὸν σὺ τίς εἶ εἰδό-
 13 τες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν . ἔρχεται οὖν ὁ ἰησοῦς καὶ λαμβάνει
 14 τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως . τοῦτο
 ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐγερ-
 15 θείς ἐκ νεκρῶν . ὅτε οὖν ἡρίστησαν λέγει τῷ σίμωνι πέτρῳ ὁ
 ἰησοῦς σίμων ἰωῆ ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων λέγει αὐτῷ ναὶ
 κύριε σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε λέγει αὐτῷ βόσκε τὰ ἄρνια μου .
 16 λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον σίμων ἰωῆ ἀγαπᾷς με λέγει αὐτῷ
 ναὶ κύριε σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε λέγει αὐτῷ ποιμαίνει τὰ πρόβα-
 17 τά μου . λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον σίμων ἰωῆ φιλεῖς με ἐλυπήθη
 ὁ πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον φιλεῖς με καὶ εἶπεν αὐτῷ
 κύριε σὺ πάντα οἶδας σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε λέγει αὐτῷ
 18 ὁ ἰησοῦς βόσκε τὰ πρόβατά μου . ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτε
 ἦς νεώτερος ἐξώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες
 19 καὶ οἶσει ὅπου οὐ θέλεις . τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανα-
 τῷ δοξάσει τὸν θεὸν καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ ἀκολούθει
 20 μοι . ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα
 ὁ ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐπὶ
 τὸ στήθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν κύριε τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε .
 21, 22 τοῦτο ἰδὼν ὁ πέτρος λέγει τῷ ἰησοῦ κύριε οὗτος δὲ τί . λέγει
 αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι τί πρὸς
 23 σε σὺ ἀκολούθει μοι . ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς

v.8 T*: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.11** T*: ἀνέβη, V: ἀνέβη οὖν. **v.11** T*: ἐπὶ τῆς γῆς, V: εἰς τὴν γῆν.
v.11 TK: πεντηκοντατρίων, MV: πεντηκοντα τριων. **v.13** T*: οὖν ο, V: ∅. **v.14** T*: ο, V: ∅.
v.14 T*: αὐτοῦ, V: ∅. **v.15** T*: ἰωνα, V: ἰωαννου. **v.15** T*: πλεον, V: πλεον. **v.16** T*: ἰωνα,
 V: ἰωαννου. **v.17** T*: ἰωνα, V: ἰωαννου. **v.17** T*: εἶπεν, V: λέγει. **v.17** T*: σὺ πάντα, V:
 πάντα οὖν. **v.20** T*: δε, V: ∅. **v.21** T*: τούτου, V: τούτου οὖν. **v.22** T*: ἀκολουθεῖ μοι, V:
 μοι ἀκολουθεῖ. **v.23** T*: ὁ λόγος οὗτος, V: οὗτος ὁ λόγος.

ἀδελφούς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει καὶ^ο οὐκ
εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει ἀλλ' ἐὰν αὐτὸν θέλω
μένειν ἕως ἔρχομαι τί πρὸς σε . οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρ- 24
τυρῶν περὶ τούτων καὶ ἔγραψας ταῦτα καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς
ἐστίν^ο ἡ μαρτυρία αὐτοῦ . ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποί- 25
ησεν ὁ ἰησοῦς ἅτινα ἐὰν γραφῇται καθ' ἓν οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι
τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία ἀμήν .

v.23 T^{*}: καὶ οὐκ εἶπεν, V: οὐκ εἶπεν δε. **v.24** T^{*}: ἔγραψας, V: ο ἔγραψας. **v.24** T^{*}: ἐστὶν
ἡ μαρτυρία αὐτοῦ, V: αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστὶν. **v.25** T^{*}: ὅσα, V: α. **v.25** T^{*}: οὐδε, V: οὐδ.
v.25 T^{*}: ἀμήν, V: ∅.

ΠΡΑΞΕΙΣ

ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ°

- 1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων ᾧ θεόφιλε
2 ὦν ἤρξατο ὁ ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν . ἄχρι ἧς ἡμέρας
ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὕς ἐξε-
3 λέξατο ἀνελήφθη . οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ
παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις δι' ἡμερῶν τεσσάρων
ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ
4 θεοῦ . καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ ἱεροσο-
λύμων μὴ χωρίζεσθαι ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ
5 πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου . ὅτι ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι
ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε° ἐν πνεύματι ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς
6 ταύτας ἡμέρας . οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπήρωτων αὐτὸν λέ-
γοντες κύριε εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασι-
7 λείαν τῷ ἰσραήλ . εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γινῶ-
ναι χρόνους ἢ καιροὺς οὕς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ .
8 ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ'
ὑμᾶς καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πά-
9 σῃ τῇ ἰουδαίᾳ καὶ σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς . καὶ
ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν
10 αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν . καὶ ὥς ἀτενίζοντες ἦσαν
εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο
11 παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῇ τι° λευκῇ . οἱ καὶ εἰπὼν ἄν-
δρες γαλιλαῖοι τί ἐστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανὸν οὗ-
τος ὁ ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως
ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν
12 οὐρανόν . τότε ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὁρῶν τοῦ
καλουμένου ἐλαιῶνος ὃ ἐστὶν ἐγγὺς ἱερουσαλὴμ σαββάτου
13 ἔχον ὁδόν . καὶ ὅτε εἰσῆλθον ἀνέβησαν° εἰς τὸ ὑπερῶν οὗ

Τ: ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, Κ: ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, ΜV: ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ. **1. v.2** T°: ανεληφθη, V: ανελημφθη. **v.3** T°: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα. **v.4** TMV: συναλιζομενος, K: συναλιζομενος μετ αυτων. **v.5** T°: βαπτισθησεσθε εν πνευματι, V: εν πνευματι βαπτισθησεσθε. **v.6** T°: επιρωτων, V: ηρωτων. **v.8** T°: ληψεσθε, V: λημψεσθε. **v.8** T°: μοι, V: μου. **v.10** T°: εσθητι λευκη, V: εσθησει λευκαις. **v.11** T°: ειπον, V: ειπαν. **v.11** T°: εμβλεποντες, V: [ε]μβλεποντες. **v.11** T°: αναληφθεις, V: αναλημφθεις. **v.13** T°: ανεβησαν εις το υπερων, V: εις το υπερων ανεβησαν.

ἦσαν καταμένοντες ὃ τε πέτρος καὶ ἰάκωβος^ο καὶ ἰωάννης καὶ
 ἀνδρέας φίλιππος καὶ θωμᾶς βαρθολομαῖος καὶ ματθαῖος ἰ-
 ἀκώβος ἀλφαίου καὶ σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ ἰούδας ἰακώβου .
 οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσ- 14
 ευχῇ καὶ^ο τῇ δεήσει σὺν γυναιξίν καὶ μαρία τῇ μητρὶ τοῦ
 ἰησοῦ καὶ οὖν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ . καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύ- 15
 ταις ἀναστὰς πέτρος ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν εἶπεν ἦν τε ὄχλος
 ὀνομάτων ἐπιτοαυτὸ ὥς ἑκατὸν εἴκοσιν . ἄνδρες ἀδελφοί ἔδει 16
 πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην ἣν προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ
 ἅγιον διὰ στόματος δαβὶδ περὶ ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ
 τοῖς συλλαβοῦσιν τὸν ἰησοῦν . ὅτι κατηριθμημένος ἦν οὖν ἡ- 17
 μῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης . οὗτος μὲν 18
 οὖν ἐκτίησατο χωρίον ἐκ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀδικίας καὶ πρηνὴς
 γενόμενος ἐλάκησεν μέσος καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα
 αὐτοῦ . καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσα- 19
 λὴμ ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν
 ἀκελδαμὰ τουτέστιν χωρίον αἵματος . γέγραπται γὰρ ἐν βί- 20
 βλῳ ψαλμῶν γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ
 κατοικῶν ἐν αὐτῇ καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβῃ ἕτερος . δεῖ 21
 οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ἐν ᾧ εἰσηλ-
 θεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος ἰησοῦς . ἀρξάμενος ἀπὸ 22
 τοῦ βαπτίσματος ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη ἀφ'
 ἡμῶν μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι^ο σὺν ἡμῖν ἕνα
 τούτων . καὶ ἔστησαν δύο ἰωσήφ τὸν καλούμενον βαρσαβᾶν 23
 ὃς ἐπεκλήθη ἰοῦστος καὶ ματθίαν . καὶ προσευξάμενοι εἶπὸν 24
 σὺ κύριε καρδιογνώστα πάντων ἀνάδειξον ἐκ^ο τούτων τῶν δύο
 ἕνα ὃν ἐξελέξω . λαβεῖν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ 25
 ἀποστολῆς ἐξ^ο ἧς παρέβη ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον
 τὸν ἴδιον . καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος 26

v.13 T^{*}: ἰακώβος καὶ ἰωάννης, V: ἰωάννης καὶ ἰακώβος. **v.13** T^{*}: ματθαῖος, V: μαθθαῖος.
v.14 T^{*}: καὶ τῇ δεήσει, V: ∅. **v.14** T^{*}: μαρία, V: μαριαμ. **v.14** T^{*}: σὺν, V: ∅. **v.15** T^{*}:
 μαθητῶν, V: ἀδελφῶν. **v.15** T: επιτοαυτο, K^{MV}: ἐπὶ τὸ αὐτο. **v.15** T^{*}: ὡς, V: ὡσει. **v.16** T^{*}:
 ταυτην, V: ∅. **v.16** T^{*}: δαβὶδ, V: δαυιδ. **v.16** T^{*}: τον, V: ∅. **v.17** T^{*}: σὺν, V: ἐν. **v.18** TK:
 του, MV: ∅. **v.19** T^{*}: ἀκελδαμα, V: ἀκελδαμαχ. **v.19** T: τουτεστιν, K^{MV}: τουτ εστιν. **v.20** T^{*}:
 λαβοι, V: λαβετω. **v.21** T^{*}: ἐν, V: ∅. **v.22** T^{*}: ἀνεληφθη, V: ἀνελημφθη. **v.22** T^{*}: γενεσθαι
 σὺν ἡμιν, V: σὺν ἡμιν γενεσθαι. **v.23** T^{*}: βαρσαβαν, V: βαρσαββαν. **v.23** T^{*}: ματθιαν, V:
 μαθθιαν. **v.24** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.24** T: ἐκ τούτων των δυο ενα ον ἐξελεξω, K: ἐκ τούτων
 των δυο ον ενα ἐξελεξω, MV: ον ἐξελεξω ἐκ τούτων των δυο ενα. **v.25** T^{*}: κληρον, V: τοπον.
v.25 T^{*}: ἐξ, V: ἀφ. **v.26** T^{*}: αὐτων, V: αυτοις.

ἐπὶ ματθίαν καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων .

- 2** Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς
 2 ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπιτῶαυτο . καὶ ἐγένετο ἄφνω
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐ-
 3 πλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι . καὶ ὥφθησαν
 αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὥσεί πυρὸς ἐκάθισεν ὃ τε ἐφ'
 4 ἓνα ἕκαστον αὐτῶν . καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁ-
 γίου καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέροις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα
 5 ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι . ἦσαν δὲ ἐν ἱερουσαλὴμ κα-
 τοικοῦντες ἰουδαῖοι ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν
 6 ὑπὸ τὸν οὐρανόν . γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλ-
 θεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ
 7 διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν . ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύ-
 μαζον λέγοντες πρὸς ὅ ἀλλήλους οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν
 8 οἱ λαλοῦντες γαλιλαῖοι . καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος
 9 τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν . πάρθοι καὶ μηδοὶ
 καὶ ἐλαμιταὶ καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν μεσοποταμίαν ἰουδαίαν
 10 τε καὶ καππαδοκίαν πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν . φρυγίαν τε καὶ
 παμφυλίαν αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς λιθύης τῆς κατὰ κυρή-
 νην καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ῥωμαῖοι ἰουδαῖοι τε καὶ προσήλυτοι .
 11 κρηῖτες καὶ ἄραβες ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέ-
 12 ραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ . ἐξίσταντο δὲ πάντες
 καὶ διηπόρουν ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες τί ἂν ὅ θέλοι τοῦτο
 13 εἶναι . ἕτεροι δὲ ἡλεουάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμεστω-
 14 μένοι εἰσὶν . σταθεῖς δὲ πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα ἐπῆρεν τὴν
 φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς ἄνδρες ἰουδαῖοι καὶ οἱ
 κατοικοῦντες ἱερουσαλὴμ ἅπαντες τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω
 15 καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου . οὐ γὰρ ὥς ὑμεῖς ὑπολαμβά-
 16 νετε οὗτοι μεθύουσιν ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτῃ τῆς ἡμέρας . ἀλλὰ
 17 τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου ἰωὴλ . καὶ ἔσται
 ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις λέγει ὁ θεὸς ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύμα-

v.26 T*: ματθίαν, V: μαθητιαν. **2. v.1** T*: απαντες ομοθυμαδον, V: παντες ομου. **v.1** T: επιτῶαυτο, KMV: επι το αυτο. **v.3** T*: εκαθισεν τε, V: και εκαθισεν. **v.4** T*: απαντες, V: παντες. **v.4** T*: αυτοις αποφθεγγεσθαι, V: αποφθεγγεσθαι αυτοις. **v.5** T*: εν, V: εις. **v.7** TK: παντες, MV: ∅. **v.7** T*: προς αλληλους ουκ ιδου παντες, V: ουχ ιδου απαντες. **v.12** T*: αν θελοι, V: θελει. **v.13** T*: χλευαζοντες, V: διαχλευαζοντες. **v.14** T*: πετρος, V: ο πετρος. **v.14** E: ενδεκα, D: δεκα αποστολοις. **v.14** T*: απαντες, V: παντες.

τός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν
 καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄ-
 ψονται καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται .
 καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς 18
 ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου καὶ προφη-
 τεύσουσιν . καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα 19
 ἐπὶ τῆς γῆς κάτω αἶμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ . ὁ ἥλιος 20
 μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἶμα πρὶν ἢ ἔλ-
 θεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῇ . καὶ ἔσται 21
 πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσεται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται . ἄνδρες 22
 ἰσραηλῖται ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους ἰησοῦν τὸν ναζω-
 ραῖον ἄνδρα ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυνά-
 μεσιν καὶ τέρασιν καὶ σημείοις οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς
 ἐν μέσῳ ὑμῶν καθὼς καὶ αὐτοὶ οἴδατε . τοῦτον τῇ ὀρισμένῃ 23
 βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον λαβόντες διὰ χειρῶν
 ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλετε . ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας 24
 τὰς ὠδίνας τοῦ θανάτου καθότι οὐκ ἦν δυνατόν κρατεῖσθαι
 αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ . δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτὸν προὐρόμην τὸν 25
 κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστὶν ἵνα
 μὴ σαλευθῶ . διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδιά μου καὶ ἡγαλ- 26
 λιάσατο ἡ γλῶσσά μου ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει
 ἐπ' ἐλπίδι . ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ἄδου 27
 οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν . ἐγνώρισάς μοι 28
 ὁδοὺς ζωῆς πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου
 σου . ἄνδρες ἀδελφοὶ ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς 29
 περὶ τοῦ πατριάρχου δαβὶδ ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη καὶ
 τὸ μνήμα αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης . προ- 30
 φήτης οὖν ὑπάρχων καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς
 ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν
 χριστὸν καθίσει ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ . προϊδὼν ἐλάλησεν 31
 περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ ὅτι οὐ κατελείφθη ἡ ψυχὴ

v.17 T^o: ἐνυπνια, V: ἐνυπνιοίς. **v.18** TKV: καὶ γε, M: καίγε. **v.20** T^o: ἡ ἐλθεῖν τὴν, V: ἐλθεῖν.
v.22 T^o: ἀπο τοῦ θεοῦ ἀποδεδειγμένον, V: ἀποδεδειγμένον ἀπο τοῦ θεοῦ. **v.22** T^o: καί, V:
 ∅. **v.23** T^o: λαβόντες διὰ χειρῶν, V: διὰ χειρὸς. **v.23** T^o: ἀνείλετε, V: ἀνείλατε. **v.24** E:
 θανάτου, D: αδοῦ. **v.25** T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.25** T^o: προωρόμην, V: προορόμην. **v.26** T^o:
 εὐφρανθη, V: ηὐφρανθη. **v.27** T^o: αδοῦ, V: αδην. **v.29** T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.30** T^o: το
 κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν χριστὸν, V: ∅. **v.30** T^o: τοῦ θρόνου, V: τὸν θρόνον. **v.31** T^o: οὐ
 κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς αδοῦ οὐδε, V: οὐτε ἐγκατελείφθη εἰς αδην οὐτε.

- 32 αὐτοῦ εἰς ἄδου οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν . τοῦτον
 τὸν ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεὸς οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυ-
 33 ρες . τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθείς τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ ἁ-
 γίου^ο πνεύματος λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ νῦν^ο
 34 ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε . οὐ γὰρ δαβὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐ-
 ρανούς λέγει δὲ αὐτὸς εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου κάθου ἐκ
 35 δεξιῶν μου . ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν πο-
 36 δῶν σου . ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος ἰσραὴλ ὅτι καὶ
 κύριον καὶ^ο χριστὸν αὐτὸν ὁ θεὸς ἐποίησεν τοῦτον τὸν ἰησοῦν
 37 ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε . ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ^ο καρ-
 δία εἰπόν τε πρὸς τὸν πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους
 38 τί ποιήσομεν ἄνδρες ἀδελφοί . πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτοὺς
 μετανοήσατέ καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
 ἰησοῦ χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ λήψεσθε τὴν δωρεάν
 39 τοῦ ἁγίου πνεύματος . ὑμῖν γὰρ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς
 τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακρὰν ὅσους ἂν προσκα-
 40 λέσῃται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν . ἐτέροις τε λόγοις πλείοσιν διε-
 μαρτύρετο καὶ παρεκάλει λέγων σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς
 41 σκολιᾶς ταύτης . οἱ μὲν οὖν ἀδομένως ἀποδεξάμενοι τὸν λό-
 γον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν καὶ προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
 42 ψυχαὶ ὥσεί τρισχίλια . ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδα-
 χῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου
 43 καὶ ταῖς προσευχαῖς . ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος πολλά τε
 44 τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο . πάντες δὲ οἱ
 45 πιστεύοντες ἦσαν ἐπιτοαυτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά . καὶ τὰ
 κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ
 46 πᾶσιν καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν . καθ' ἡμέραν τε προσκαρ-
 τεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον
 μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας .
 47 αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαὸν ὃ
 δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν τῇ^ο ἐκ-

v.33 T^o: ἁγίου πνεύματος, V: πνεύματος του ἁγίου. **v.33** T^o: νυν υμεῖς, V: υμεῖς [καί]. **v.34** T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.36** T^o: καὶ χριστον αυτον ο θεος εποιησεν, V: αυτον και χριστον εποιησεν ο θεος. **v.37** T^o: τη καρδια, V: την καρδιαν. **v.37** TK: ποιησομεν, MV: ποιησωμεν. **v.38** T^o: εφη, V: Ø. **v.38** T^o: μετανοησατε, V: μετανοησατε [φησιν]. **v.38** T^o: αμαρτιων, V: των αμαρτιων υμων. **v.38** T^o: ληψεσθε, V: λημψεσθε. **v.40** T^o: διεμαρτυρετο, V: διεμαρτυρατο. **v.40** T^o: παρεκαλει, V: παρεκαλει αυτους. **v.41** T^o: ασμενως, V: Ø. **v.41** T^o: τη, V: εν τη. **v.42** T^o: και, V: Ø. **v.43** T^o: εγενετο, V: εγινετο. **v.44** T: επιτοαυτο, KLV: επι το αυτο. **v.47** T^o: τη εκκλησια, V: Ø.

κλησία .

Ἐπιτοαυτὸ δὲ πέτρος καὶ ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱε- **3**
 ρὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐννάτην . καὶ τις ἀνὴρ **2**
 χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο ὃν ἐτί-
 θουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην
 ὠραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων
 εἰς τὸ ἱερόν . ὃς ἰδὼν πέτρον καὶ ἰωάννην μέλλοντας εἰσι- **3**
 ἔναι εἰς τὸ ἱερόν ἡρώτα ἐλεημοσύνην λάβεῖν . ἀτενίσας δὲ **4**
 πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ ἰωάννῃ εἶπεν βλέψον εἰς ἡμᾶς . ὁ **5**
 δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν . εἶπεν **6**
 δὲ πέτρος ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι ὃ δὲ ἔχω
 τοῦτο σοι δίδωμι ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ ναζωραίου
 ἔγειραι καὶ περιπάτει . καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς **7**
 ἤγειρεν παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ **8**
 σφυρὰ . καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει καὶ εἰσῆλθεν **8**
 σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερόν περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν
 τὸν θεόν . καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα καὶ αἰ- **9**
 νοῦντα τὸν θεόν . ἐπεγίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς **10**
 τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὠραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ
 καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι
 αὐτῷ . κρατοῦντος δὲ τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ τὸν πέτρον καὶ **11**
 ἰωάννην συνέδραμεν πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ
 καλουμένῃ σολομῶντος ἔκθαμβοι . ἰδὼν δὲ πέτρος ἀπεκρί- **12**
 νατο πρὸς τὸν λαὸν ἄνδρες ἰσραηλῖται τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ
 ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὥς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν
 τοῦ περιπατεῖν αὐτόν . ὁ θεὸς ἀβραάμ καὶ ἰσαάκ καὶ ἰακώβ **13**
 ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ ἰησοῦν
 ὃν ὑμεῖς παρεδώκατε καὶ ἡρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον
 πιλάτου κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν . ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ **14**
 δίκαιον ἡρνήσασθε καὶ ἤτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι

3. v.1 T: επιτοαυτο δε πετρος, KM: επι το αυτο δε πετρος, V: πετρος δε. **v.1** TK: εννατην, MV: ενατην. **v.3** TV: λαβειν, KM: ∅. **v.6** T*: εγειραι και, V: [εγειρε και]. **v.7** T*: ηγειρεν, V: ηγειρεν αυτον. **v.7** T*: αυτου αι βασεις, V: αι βασεις αυτου. **v.7** T*: σφυρα, V: σφυδρα. **v.9** T*: αυτον πας ο λαος, V: πας ο λαος αυτον. **v.10** T*: τε, V: δε. **v.10** T*: ουτος, V: αυτος. **v.11** T*: του ιαθεντος χωλου, V: αυτου. **v.11** T*: ιωαννην, V: τον ιωαννην. **v.11** T*: προς αυτους πας ο λαος, V: πας ο λαος προς αυτους. **v.12** T*: πετρος, V: ο πετρος. **v.13** T*: ισαακ και ιακωβ, V: [ο θεος] ισαακ και [ο θεος] ιακωβ. **v.13** TK: υμεις, MV: υμεις μεν. **v.13** T*: αυτον, V: ∅. **v.14** E: ηρνησασθε, D: εβαρυνατε.

15 ὑμῖν . τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε ὃν ὁ θεὸς ἤγει-
 16 ρεν ἐκ νεκρῶν οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν . καὶ ἐπὶ τῇ πίστει
 τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἶδατε ἐστερέω-
 17 σεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν
 ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν . καὶ νῦν ἀδελφοί
 οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν .
 18 ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφη-
 19 τῶν αὐτοῦ^ο παθεῖν τὸν χριστὸν ἐπλήρωσεν οὕτως . μετανοή-
 σατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρ-
 20 τίας ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ
 κυρίου . καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεκηρυγμένον^ο ὑμῖν ἰησοῦν
 21 χριστόν . ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δεξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκα-
 ταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος πάντων^ο
 22 ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος . μωδῆς μὲν γὰρ^ο πρὸς
 τοὺς πατέρας εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ
 θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμὲ αὐτοῦ ἀκούσεσθε
 23 κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς . ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ
 ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολοθρευθήσεται
 24 ἐκ τοῦ λαοῦ . καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ σαμουὴλ καὶ
 τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν καὶ προκατήγγειλαν τὰς ἡμέρας
 25 ταύτας . ὑμεῖς ἐστε υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς
 διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν λέγων πρὸς ἄβρα-
 ἂμ καὶ ἰῶ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ
 26 τῆς γῆς . ὑμῖν πρῶτον ὁ^ο θεὸς ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ
 ἰησοῦν ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέ-
 φειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν .

4 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ
 2 ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ σαδδουκαῖοι . διαπο-
 νούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν
 3 ἐν τῷ ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν^ο ἐκ νεκρῶν . καὶ ἐπέβαλον αὐ-

v.18 T^ο: αὐτοῦ παθεῖν τὸν χριστόν, V: παθεῖν τὸν χριστόν αὐτοῦ. **v.20** TK: προκεκηρυγμένον ὑμῖν ἰησοῦν χριστόν, MV: προκεχειρισμένον ὑμῖν χριστόν ἰησοῦν. **v.21** TK: παντῶν ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος, M: παντῶν τῶν ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος, V: τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. **v.22** T^ο: μωσῆς, V: μωυσης. **v.22** T^ο: γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας, V: Ø. **v.22** TKV: ὑμῶν, M: ἡμῶν, B: Ø. **v.23** TK: ἀν, MV: εἰς. **v.23** T^ο: ἐξολοθρευθήσεται, V: ἐξολεθρευθήσεται. **v.24** TK: προκατήγγειλαν, MV: κατήγγειλαν. **v.25** T^ο: υἱοὶ, V: οἱ υἱοὶ. **v.25** T^ο: ἡμῶν, V: ὑμῶν. **v.25** TK: τῷ, MV: ἐν τῷ. **v.25** T^ο: ἐνευλογηθήσονται, V: [ἐν]ευλογηθήσονται. **v.26** T^ο: ὁ θεὸς ἀναστήσας, V: ἀναστήσας ὁ θεός. **v.26** T^ο: ἰησοῦν, V: Ø. **4. v.2** TKV: τὴν ἐκ, M: τῶν.

τοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον ἦν γὰρ ἐ-
 σπέρα ἤδη . πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν 4
 καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὥσῃ χιλιάδες πέντε . ἐγέ- 5
 νετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ
 πρεσβυτέρους καὶ γραμματεῖς εἰς ἱερουσαλήμ . καὶ ἄνναν^ο 6
 τὸν ἀρχιερέα καὶ καϊάφαν καὶ ἰωάννην καὶ ἀλέξανδρον καὶ
 ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ . καὶ στήσαντες αὐτοὺς 7
 ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι 8
 ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς . τότε πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁ- 8
 γίου εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι
 τοῦ^ο ἰσραὴλ . εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ 9
 ἀνθρώπου ἀσθενοῦς ἐν τίνι οὗτος σέσωόται . γνωστὸν ἔστω 10
 πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ ἰσραὴλ ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ
 χριστοῦ τοῦ ναζωραίου ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε ὃν ὁ θεὸς ἡ-
 γειρεν ἐκ νεκρῶν ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν 11
 ὑγιής . οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκο- 11
 δομούντων ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας . καὶ οὐκ ἔστιν 12
 ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ^ο σωτηρία οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ
 τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι 13
 ἡμᾶς . θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ πέτρου παρρησίαν καὶ ἰωάν-
 νου καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ 14
 ἰδιῶται ἐθαύμαζον ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ ἰησοῦ
 ἦσαν . τὸν δὲ^ο ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἔστιῳτα τὸν 14
 τεθεραπευμένον οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν . κελεύσαντες δὲ αὐ- 15
 τοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν συνέβαλὼν πρὸς ἀλλήλους .
 λέγοντες τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις ὅτι μὲν γὰρ 16
 γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν
 ἱερουσαλήμ φανερόν καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνήσασθαι . ἀλλ' 17
 ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαὸν ἀπειλῇ ἀπειλη-
 σόμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ 18
 ἀνθρώπων . καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν αὐτοῖς τὸ
 καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ

v.4 T^o: ὦσει, V: [ὡς]. **v.5** T^o: καὶ, V: καὶ τοὺς. **v.5** T^o: εἰς, V: ἐν. **v.6** T^o: ἀνναν τὸν ἀρχιερεᾶ καὶ καϊαφαν καὶ ἰωάννην καὶ ἀλεξάνδρον, V: ἀννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ καϊαφας καὶ ἰωάννης καὶ ἀλεξάνδρος. **v.7** TKV: τῷ, M: ὅ. **v.8** T^o: τοῦ ἰσραὴλ, V: ὅ. **v.9** T^o: σεσωσται, V: σεσώται. **v.11** T^o: οἰκοδομούντων, V: οἰκοδομῶν. **v.12** E: ἡ σωτηρία, D: ὅ. **v.12** T^o: οὔτε, V: οὐδε. **v.14** T^o: δε, V: τε. **v.15** TK: συνεβαλὼν, MV: συνεβαλλὼν. **v.16** TK: ποιήσομεν, MV: ποιήσωμεν. **v.16** T^o: ἀρνησασθαι, V: ἀρνεῖσθαι. **v.17** T^o: ἀπειλῇ, V: ὅ. **v.18** T^o: αὐτοῖς, V: ὅ.

19 ἰησοῦ . ὁ δὲ πέτρος καὶ ἰωάννης ἀποκριθέντες πρὸς^ο αὐτοὺς
 εἶπον εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μάλ-
 20 λον ἢ τοῦ θεοῦ κρίνατε . οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἂ εἰδόμεν
 21 καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν . οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυ-
 σαν αὐτοὺς μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς κολάσονται αὐτοὺς διὰ
 22 τὸν λαὸν ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι . ἐτῶν
 γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ'^ο ὃν ἐγγέγονει
 23 τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως . ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς
 τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἄρχιερεῖς
 24 καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπὸν . οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν
 ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπὸν δέσποτα σὺ ὁ^ο θεὸς
 ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ
 25 πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς . ὁ διὰ^ο στόματος δαβὶδ τοῦ παιδὸς σου
 26 εἰπὼν ἵνατι ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά . πα-
 ρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν
 ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ .
 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου ἰη-
 σοῦν ὃν ἔχρισας ἡρώδης τε καὶ πόντιος πιλάτος σὺν ἔθνεσιν
 28 καὶ λαοῖς ἰσραὴλ . ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή σου
 29 προώρισεν γενέσθαι . καὶ τὰ νῦν κύριε ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλάς
 αὐτῶν καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λα-
 30 λεῖν τὸν λόγον σου . ἐν τῷ τὴν χειρὰ σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν
 καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου
 31 παιδὸς σου ἰησοῦ . καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος
 ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος^ο
 32 ἁγίου καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας . τοῦ
 δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ^ο καρδιά καὶ ἡ^ο ψυχὴ μία
 καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι ἄλλ'
 33 ἢν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά . καὶ μεγάλῃ^ο δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ
 μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου ἰησοῦ
 34 χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτοὺς . οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις

v.19 T^{*}: πρὸς αὐτοὺς εἶπον, V: εἶπον πρὸς αὐτοὺς. **v.20** T^{*}: εἰδομεν, V: εἶδαμεν. **v.21** TKV: κολασῶνται, M: κολασονται. **v.22** T^{*}: τεσσαρακοντα, V: τεσσαρεκακοντα. **v.22** T^{*}: ἐγγεγονει, V: γεγονει. **v.23** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.24** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.24** T^{*}: ο θεος, V: Ø. **v.25** TK: δια στοματος δαβιδ του, M: δια στοματος δαβιδ, V: του πατρος ημων δια πνευματος αγιου στοματος δαυιδ. **v.27** T^{*}: επι, V: εν τη πολει ταυτη επι. **v.31** T^{*}: πνευματος αγιου, V: του αγιου πνευματος. **v.32** T^{*}: η, V: Ø. **v.32** TMV: ουδε, K: ουδ. **v.32** TKV: αυτω, M: αυτων. **v.33** T^{*}: μεγαλη δυναμει, V: δυναμει μεγαλη.

ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων . καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων διεδίδότο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν . ἰωσήs δὲ ὁ ἐπικληθεὶς βαρνάβας ὑπὸ τῶν ἀποστόλων ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως λευϊτης κύπριος τῷ γενεῖ . ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων .

Ἄνῃρ δὲ τις ἀνανίας ὀνόματι σὺν σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα . καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν . εἶπεν δὲ πέτρος ἀνανία διατὶ ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου . οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις ἀλλὰ τῷ θεῷ . ἀκούων δὲ ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους πεσὼν ἐξέψυξεν καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὰῦτα . ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν . ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσῆλθεν . ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ πέτρος εἰπέ μοι εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε ἡ δὲ εἶπεν ναὶ τοσούτου . ὁ δὲ πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτὴν τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ ἐξοίσουσίν σε . ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὔρον αὐτὴν νεκράν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς . καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα . διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλὰ καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ σολομῶντος . τῶν

v.34 T^o: υπηρχεν, V: ην. **v.35** T^o: διεδιδото, V: διεδιδετο. **v.36** T^o: ιωσηs, V: ιωσηφ. **v.36** TK: υπο, MV: απο. **v.37** T^o: παρα, V: προς. **5. v.1** T^o: σαπφειρη, V: σαπφιρη. **v.2** T^o: συνειδυιας, V: συνειδυιης. **v.2** T^o: αυτου, V: Ø. **v.3** T^o: πετρος, V: ο πετρος. **v.3** TK: διατι, MV: δια τι. **v.3** TKV: νοσφισασθαι, M: νοσφισασθαι σε. **v.5** TK: ανανιας, MV: ο ανανιας. **v.5** T^o: ταυτα, V: Ø. **v.8** T^o: αυτη ο, V: προς αυτην. **v.9** T^o: ειπεν, V: Ø. **v.10** T^o: παρα, V: προς. **v.12** T: εγενετο, KMV: εγινετο. **v.12** T^o: εν τω λαω πολλα, V: πολλα εν τω λαω.

δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς ἀλλ' ἐμεγάλυνεν
 14 αὐτοὺς ὁ λαός. μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυ-
 15 ρίῳ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν. ὥστε κατὰ τὰς πλατείας
 ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν καὶ κραβά-
 των ἵνα ἐρχομένου πέτρου κἂν ἡ σκιά ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν.
 16 συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς ἱερουσαλήμ
 φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρ-
 17 των οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες. ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς
 καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν σαδδουκαίων ἐ-
 18 πλήσθησαν ζήλου. καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς
 19 ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. ἄγγελος
 δὲ κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἠνοιξεν τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἐξ-
 20 αγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπεν. πορεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν
 21 τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. ἀκούσαν-
 τες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον
 παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν
 τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ
 22 ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμοτήριον ἀχθῆναι αὐτοὺς. οἱ δὲ ὑπη-
 ρέται παραγενόμενοι οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ ἀνα-
 23 στρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν. λέγοντες ὅτι τὸ μὲν δεσμοτήριον
 εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας
 24 ἔξω ἐστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν ἀνοιζαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὗρο-
 μεν. ὥς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὁ τε ἱερεὺς καὶ ὁ
 στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς διηπόρουν περὶ αὐτῶν
 25 τί ἂν γένοιτο τοῦτο. παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγειλεν αὐ-
 τοῖς λέγων ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν
 26 ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. τότε ἀπελθὼν
 ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἠγάγεν αὐτοὺς οὐ μετὰ βίας
 27 ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαὸν ἵνα μὴ λιθασθῶσιν. ἀγαγόντες δὲ
 αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ
 28 ἀρχιερεὺς. λέγων οὐ παραγγελία παρηγγειλαμεν ὑμῖν μὴ
 διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν

v.15 T^{*}: κατα, V: και εις. **v.15** T^{*}: κλινων και κραβατων, V: κλιναριων και κραβατιων.
v.16 T^{*}: εις, V: Ø. **v.18** T^{*}: αυτων, V: Ø. **v.19** T^{*}: της, V: Ø. **v.19** T^{*}: ηνοιξεν, V: ανοιξας.
v.22 T^{*}: υπηρεται παραγενομενοι, V: παραγενομενοι υπηρεται. **v.23** T^{*}: μεν, V: Ø. **v.23** TK:
 εξω εστωτας προ, M: εστωτας προ, V: εστωτας επι. **v.24** T^{*}: ιερεις και ο, V: Ø. **v.25** TK:
 λεγων, MV: Ø. **v.26** T^{*}: ηγαγεν, V: ηγεν. **v.26** T^{*}: ινα, V: Ø.

ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ'
 ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέ- 29
 τρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπὸν πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀν-
 θρώποις . ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς 30
 διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου . τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχη- 31
 γόν καὶ σωτῆρα ὑψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ δόξῃ μετάνοιαν τῷ
 ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν . καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυ- 32
 ρες τῶν ῥημάτων τούτων καὶ τὸ πνεῦμα δέ· τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν
 ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ . οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρί- 33
 οντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς . ἀναστὰς δὲ τις ἐν τῷ 34
 συνεδρίῳ φαρισαῖος ὀνόματι γαμαλιήλ νομοδιδάσκαλος τί-
 μιος παντὶ τῷ λαῷ ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τι· τοὺς ἀποστόλους
 ποιῆσαι . εἶπέν τε πρὸς αὐτούς ἄνδρες ἰσραηλῖται προσέχετε 35
 ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν . πρὸ 36
 γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη θευδᾶς λέγων εἶναι τινα ἑαυ-
 τὸν ᾧ προσεκολλήθη· ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὥσει τετρακοσίων ὃς
 ἀνηρέθη καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐ- 37
 γέγοντο εἰς οὐδέν . μετὰ τοῦτον ἀνέστη ἰούδας ὁ γαλιλαῖος 37
 ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν λαὸν ἱκανὸν
 ὀπίσω αὐτοῦ κάκεῖνος ἀπώλετο καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο
 αὐτῷ διεσκορπίσθησαν . καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν ἀπόστητε ἀπὸ 38
 τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἐάσατε αὐτούς ὅτι ἐὰν ἡ ἐξ ἀνθρώ-
 πων ἢ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο καταλυθήσεται . εἰ δὲ 39
 ἐκ θεοῦ ἐστὶν οὐ δύνασθε· καταλῦσαι αὐτὸ μήποτε καὶ θεο-
 μάχοι εὗρεθῇτε . ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ καὶ προσκαλεσάμενοι 40
 τοὺς ἀποστόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ
 ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς . οἱ μὲν οὖν ἐπο- 41
 ρεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου ὅτι ὑπὲρ·
 τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι . πᾶσάν τε 42
 ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες

v.29 TK: ο, MV: ∅. **v.29** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.31** T^{*}: δουναι, V: [του] δουναι. **v.32** T^{*}:
 αὐτου, V: ∅. **v.32** T^{*}: δε, V: ∅. **v.33** T^{*}: ἐβουλευοντο, V: ἐβουλοντο. **v.34** T^{*}: τι τους απο-
 στολους, V: τους ανθρωπους. **v.36** TK: προσεκολληθη αριθμος ανδρων ωσει, M: προσεκληθη
 αριθμος ανδρων ωσει, V: προσεκλιθη ανδρων αριθμος ως. **v.37** T^{*}: ικανον, V: ∅. **v.38** T^{*}:
 εασατε, V: αφετε. **v.38** TKV: αυτη, M: ∅. **v.39** T^{*}: δυνασθε καταλυσαι αυτο, V: δυνησεσθε
 καταλυσαι αυτους, D: δυνησεσθαι καλυσαι αυτους ουτε υμεις ουτε βασιλεις ουτε τυραννοι απε-
 χεσθαι ουν απο των ανθρωπων τουτω. **v.40** T^{*}: αυτους, V: ∅. **v.41** TK: υπερ του ονοματος
 αυτου κατηξιωθησαν, M: υπερ του ονοματος του ιησου κατηξιωθησαν, V: κατηξιωθησαν υπερ του
 ονοματος.

καὶ εὐαγγελιζόμενοι ἰησοῦν^ο τὸν χριστόν^ο.

- 6** Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμός τῶν ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς ἑβραίους ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν^ο.
- 2 προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπὸν οὐκ ἄρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
- 3 διακονεῖν τραπέζαις^ο. ἐπισκέψασθε οὖν ἄδελφοὶ ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ
- 4 σοφίας οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης^ο. ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν^ο.
- 5 καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντός τοῦ πλήθους καὶ ἐξελέξαντο στέφανον ἄνδρα πλήρῃ πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου καὶ φίλιππον καὶ πρόχορον καὶ νικάνορα καὶ τίμωνα καὶ
- 6 παρμενᾶν καὶ νικόλαον προσήλυτον ἀντιοχέα^ο. οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων καὶ προσευζάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς
- 7 τὰς χεῖρας^ο. καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἠϋζάνεν καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν ἱερουσαλὴμ σφόδρα πολὺς τε ὁ
- 8 χλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει^ο. στέφανος δὲ πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν
- 9 τῷ λαῷ^ο. ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης λιβερτίνων καὶ κυρηναίων καὶ ἀλεξανδρέων καὶ τῶν
- 10 ἀπὸ κιλικίας καὶ ἀσίας συζητοῦντες τῷ στεφάνῳ^ο. καὶ οὐκ ἔσχον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει^ο. τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος
- 12 ῥήματα βλάσφημα εἰς μωσῆν καὶ τὸν θεόν^ο. συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον^ο.
- 13 ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα^ο βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου
- 14 τούτου καὶ τοῦ νόμου^ο. ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ
- 15 ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν μωϋσῆς^ο. καὶ ἀτενίσαντες

v.42 T^o: ἰησουν τον χριστον, V: τον χριστον ιησουν. **6. v.2** E: δωδεκα, D: ιβ. **v.2** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.3** T^o: ουν, V: δε. **v.3** T^o: αγιου, V: ∅. **v.3** TKV: καταστησομεν, M: καταστησωμεν. **v.5** TK: πληρη, MV: πληρης. **v.8** T^o: πιστεως, V: χαριτος. **v.11** T^o: μωσην, V: μωυσην. **v.13** T^o: ρηματα βλασφημα λαλων, V: λαλων ρηματα. **v.13** TK: τουτου, M: ∅, V: [τουτου]. **v.14** TKV: μωυσης, M: μωσης.

εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὥσει πρόσωπον ἀγγέλου .

Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει . ὁ δὲ ἔφη **7, 2**
 ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες ἀκούσατε ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤ-
 φθη τῷ πατρὶ ἡμῶν ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ
 κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν χαρρὰν . καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐξελθε **3**
 ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ δεῦρο εἰς γῆν
 ἣν ἂν σοι δεῖξω . τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς χαλδαίων κατῴκησεν ἐν **4**
 χαρρὰν κάκειθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετώ-
 κισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε .
 καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδὸς **5**
 καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ^ο δοῦναι εἰς κατάσχεσιν αὐτήν καὶ τῷ
 σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου . ἐλάλη- **6**
 σεν δὲ οὕτως ὁ θεὸς ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροιικον ἐν
 γῇ ἁλλοτρίᾳ καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τε-
 τρακόσια . καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσωσιν κρινῶ ἐγὼ εἶπεν^ο **7**
 ὁ θεὸς καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύουσίν μοι ἐν
 τῷ τόπῳ τούτῳ . καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς καὶ **8**
 οὕτως ἐγέννησεν τὸν ἰσαάκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ
 τῇ ὀγδόῃ καὶ ὁ^ο ἰσαάκ τὸν ἰακώβ καὶ ὁ^ο ἰακώβ τοὺς δώδεκα
 πατριάρχας . καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν ἰωσήφ ἀπέ- **9**
 δοντο εἰς αἴγυπτον καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ . καὶ ἐξείλετο **10**
 αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν
 καὶ σοφίαν ἐναντίον φαραῶ βασιλέως αἰγύπτου καὶ κατέστη-
 σεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' αἴγυπτον καὶ ὅλόν τὸν οἶκον αὐτοῦ .
 ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν^ο αἰγύπτου καὶ χαναάν καὶ **11**
 θλίψις μεγάλη καὶ οὐχ εὗρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡ-
 μῶν . ἀκούσας δὲ ἰακώβ ὄντα σῖτα^ο ἐν αἰγύπτῳ ἐξαπέστειλεν **12**
 τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον . καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη **13**
 ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ καὶ φανερόν ἐγένετο τῷ φαραῶ τὸ
 γένος τοῦ ἰωσήφ . ἀποστείλας δὲ ἰωσήφ μετεκαλέσατο τὸν^ο **14**
 πατέρα αὐτοῦ ἰακώβ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτοῦ ἐν ψυ-

v.15 T^ο: απαντες, V: παντες. **7. v.1** T^ο: αρα, V: ∅. **v.3** T^ο: γην, V: την γην. **v.5** TK: αυτω δουναι, MV: δουναι αυτω. **v.7** T^ο: δουλευσωσιν, V: δουλευσουσιν. **v.7** T^ο: ειπεν ο θεος, V: ο θεος ειπεν. **v.8** T^ο: ο, V: ∅. **v.8** E: δωδεκα, D: ιβ. **v.10** T^ο: εξειλετο, V: εξειλατο. **v.10** T^ο: ολον, V: [εφ] ολον. **v.11** T^ο: γην αιγυπτου, V: αιγυπτον. **v.11** T^ο: ευρισκον, V: ηυρισκον. **v.12** T^ο: σιτα εν αιγυπτω, V: σιτια εις αιγυπτον. **v.14** T^ο: τον πατερα αυτου ιακωβ, V: ιακωβ τον πατερα αυτου. **v.14** TK: αυτου, MV: ∅.

15 χαῖς ἑβδομήκοντα πέντε . κατέβη ὁ δὲ ἰακώβ εἰς αἴγυπτον καὶ
 16 ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν . καὶ μετετέθησαν εἰς
 17 σὺχέμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ὃ ὠνήσατο ἀβραάμ τιμῆς
 18 ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν ἐμμορῶ τοῦ συχέμ . καθὼς δὲ ἤγ-
 19 γιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμοῶεν ὁ θεὸς τῷ ἀβραάμ
 20 ἠύξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν αἰγύπτῳ . ἀχρις οὗ ἀνέστη
 21 βασιλεὺς ἕτερος ὃς οὐκ ᾔδει τὸν ἰωσήφ . οὗτος κατασοφισά-
 22 μενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας ἡμῶν τοῦ ποιεῖν
 23 ἔκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι . ἐν ᾧ καιρῷ
 24 ἐγεννήθη μωσῆς καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ ὃς ἀνειράφη μῆνας
 25 τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ . ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν ἀνεί-
 26 λειτο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ φαραώ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ
 27 εἰς υἱόν . καὶ ἐπαιδεύθη μωσῆς πάσῃ σοφίᾳ αἰγυπτίων ἦν
 28 δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις . ὥς δὲ ἐπληροῦτο αὐ-
 29 τῷ τεσσαράκονταετῆς χρόνος ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ
 30 ἐπισκέπασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ . καὶ
 31 ἰδὼν τινα ἀδικούμενον ἡμύνατο καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ
 καταπονουμένῳ πατάξας τὸν αἰγύπτιον . ἐνόμιζεν δὲ συνιέ-
 ναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν
 αὐτοῖς σωτηρίαν οἱ δὲ οὐ συνῆκαν . τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ
 ὦφθη αὐτοῖς μαχομένοις καὶ συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην
 εἰπὼν ἄνδρες ἀδελφοί ἐστε ὑμεῖς ἵνατὶ ἀδικεῖτε ἀλλήλους . ὁ
 δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπὼν τίς σε κατέστη-
 σεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς . μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις
 ὃν τρόπον ἀνείλες χθὲς τὸν αἰγύπτιον . ἔφυγεν δὲ μωσῆς ἐν
 τῷ λόγῳ τούτῳ καὶ ἐγένετο πάροιχος ἐν γῇ μαδιάμ οὗ ἐγέννη-
 σεν υἱοὺς δύο . καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα ὦφθη
 αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους σινᾶ ἄγγελος κυρίου ἐν φλογὶ
 πυρὸς βάτου . ὁ δὲ μωσῆς ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὄραμα προσ-

v.15 T^{*}: κατεβη δε, V: και κατεβη. **v.16** TMV: συχεμ, K: σιχεμ. **v.16** T^{*}: ο, V: ω. **v.16** TM: εμμορ του συχεμ, K: εμορ του σιχεμ, V: εμμορ εν συχεμ. **v.17** T^{*}: ωμοσεν, V: ωμολογησεν, D: επιγγεματο. **v.18** T^{*}: αχρις, V: αχρι. **v.18** T^{*}: ετερος, V: ετερος [επ αιγυπτον]. **v.19** T^{*}: εκθετα τα βρεφη, V: τα βρεφη εκθετα. **v.20** T^{*}: μωσης, V: μωυσης. **v.20** TK: αυτου, MV: Ø. **v.21** TK: εκτεθεντα δε αυτον ανελειτο αυτον, M: εκτεθεντα δε αυτον ανελειτο, V: εκτεθεντος δε αυτου ανεματο αυτον. **v.22** T^{*}: παση σοφια, V: [εν] παση σοφια, D: πασαν την σοφια. **v.22** TK: εν εργοις, M: εργοις, V: εργοις αυτου. **v.23** T^{*}: τεσσαρακονταετης, V: τεσσαρακονταετης. **v.25** T^{*}: αυτοις σωτηριαν, V: σωτηριαν αυτοις. **v.26** TMV: τε, K: δε. **v.26** T^{*}: συνηλασεν, V: συνηλλασεν. **v.26** T^{*}: υμεις, V: Ø. **v.27** T^{*}: ημας, V: ημων. **v.28** T^{*}: χθες, V: εχθες. **v.29** T^{*}: μωσης, V: μωυσης. **v.30** T^{*}: τεσσαρακοντα, V: τεσσαρακοντα. **v.30** T^{*}: κυριου, V: Ø.

ερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου πρὸς^ο
αὐτόν . ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου ὁ θεὸς ἀβραάμ καὶ ὁ^ο 32
θεὸς ἰσαάκ καὶ ὁ^ο θεὸς ἰακώβ ἐντρομος δὲ γενόμενος μωσῆς
οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι . εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος λῦσον τὸ 33
ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἔστηκας γῆ ἁγία
ἐστίν . ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν αἰγύπτῳ 34
καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα καὶ κατέβην ἐξελεῖσθαι αὐ-
τούς καὶ νῦν δεῦρο ἀποστελῶ σε εἰς αἴγυπτον . τοῦτον τὸν 35
μωϋσῆν ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα
καὶ δικαστὴν τοῦτον ὁ θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέστει-
λεν^ο ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ . οὗτος 36
ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ αἰγύπτου
καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα .
οὗτός ἐστιν ὁ μωϋσῆς ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ προφήτην 37
ὑμῖν ἀναστήσει κύριος^ο ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν
ὥς ἐμὲ αὐτοῦ^ο ἀκούσεσθε . οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκ- 38
κλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ
ἐν τῷ ὄρει σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα
δοῦναι ἡμῖν . ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες 39
ἡμῶν ἀλλ' ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ταῖς^ο καρδίαις αὐτῶν εἰς
αἴγυπτον . εἰπόντες τῷ Ἀαρὼν ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπο- 40
ρεύονται ἡμῶν ὁ γὰρ μωσῆς οὗτος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς
αἰγύπτου οὐκ οἶδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ . καὶ ἐμοσχοποίησαν 41
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδῶλῳ καὶ
εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν . ἔστρεψεν δὲ 42
ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐ-
ρανοῦ καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν μὴ σφάγια
καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ
οἶκος ἰσραὴλ . καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ μολόχ καὶ τὸ 43

v.31 T^{*}: μωσης, V: μωυσης. **v.31** TK: εθαυμασεν, MV: εθαυμαζεν. **v.31** T^{*}: προς αυτον, V: Ø.
v.32 T^{*}: ο θεος, V: Ø. **v.32** T^{*}: μωσης, V: μωυσης. **v.33** T^{*}: εν, V: εφ. **v.34** T^{*}: αποστελω,
V: αποστειλω. **v.35** TKV: μωυσην, M: μωσην. **v.35** T^{*}: αρχοντα, V: [και] αρχοντα. **v.35** T^{*}:
απεστειλεν εν, V: απεσταλκεν συν. **v.36** TK: αιγυπτου, MV: αιγυπτω. **v.36** T^{*}: τεσσαρακοντα,
V: τεσσερακοντα. **v.37** TKV: μωυσης, M: μωσης. **v.37** T^{*}: ειπων, V: ειπας. **v.37** TK: κυριος
ο θεος υμων, M: κυριος ο θεος ημων, V: ο θεος. **v.37** TK: αυτου ακουσεσθε, MV: Ø. **v.39** T^{*}:
αλλ, V: αλλα. **v.39** TK: ταις καρδιαις, M: τη καρδια, V: εν ταις καρδιαις. **v.40** T^{*}: μωσης, V:
μωυσης. **v.40** T^{*}: γεγονεν, V: εγενετο. **v.42** T^{*}: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα.

ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ῥεμφάν τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε
 προσκυνεῖν αὐτοῖς καὶ μετοικιδῷ ὑμᾶς ἐπέκεινα βαβυλῶνος .
 44 ἢ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν ἐν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐ-
 ρήμῳ καθὼς διετάξατο ὁ λαλὼν τῷ μωϋῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ
 45 τὸν τύπον ὃν ἑώρακει . ἦν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πα-
 τέρες ἡμῶν μετὰ ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν ὧν ἔξῳσεν
 ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν ἕως τῶν ἡμερῶν
 46 δαδίδ . ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἡγήσατο εὐ-
 47 ρεῖν σκὴνῳμα τῷ θεῷ ἱακώβ . σολομῶν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ
 48 οἶκον . ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις ἵναοῖς κατοικεῖ
 49 καθὼς ὁ προφήτης λέγει . ὁ οὐρανὸς μοι θρόνος ἡ δὲ γῆ ὑ-
 ποπόδιον τῶν ποδῶν μου ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι λέγει
 50 κύριος ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου . οὐχὶ ἡ χεὶρ μου
 51 ἐποίησεν ταῦτα πάντα . σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι τῇ
 52 καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσὶν ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπί-
 52 πτετε ὥς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς . τίνα τῶν προφητῶν οὐκ
 ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγεί-
 λαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου οὗ νῦν ὑμεῖς προδότες
 53 καὶ φονεῖς γεγέννησθε . οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διατα-
 54 γὰς ἀγγέλων καὶ οὐκ ἐφυλάξατε . ἀκούοντες δὲ ταῦτα διε-
 πρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἔβρυχον τοὺς ὁδόντας ἐπ'
 55 αὐτόν . ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας εἰς
 τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν
 56 τοῦ θεοῦ . καὶ εἶπεν ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανούς ἀνεωγμένους
 57 καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ θεοῦ . κρά-
 ζαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ᾧτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν
 58 ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν . καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλι-
 θοβόλουν καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ
 59 τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου σαύλου . καὶ ἐλιθοβόλουν
 τὸν στέφανον ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα κύριε ἰησοῦ δέξαι
 60 τὸ πνεῦμά μου . θεὸς δὲ τὰ γόνατα ἔκραζεν φωνῇ μεγάλῃ κύ-
 ριε μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην καὶ τοῦτο εἰπὼν

v.43 T*: ρεμφαν, V: ραιφαν, D: ρεμφαμ, N: ρομφαν, B: ρομφα, F: ρεφα. **v.44** T: εν, KMV: Ø. **v.44** T*: μωση, V: μωυση. **v.45** T: ἔξωσεν, KMV: ἐξῳσεν, N: εξεωσεν. **v.45** T*: δαδιδ, V: δαυιδ. **v.46** T*: θεω, V: οικω. **v.47** T*: ωκοδομησεν, V: οικοδομησεν. **v.48** T*: ναοις, V: Ø. **v.51** T*: τη καρδια, V: καρδιας. **v.52** T*: γεγεννησθε, V: εγενεσθε. **v.56** T*: ανεωγμενους, V: διηνοιγμενους. **v.58** TKV: αυτων, M: Ø. **v.60** T*: την αμαρτιαν ταυτην, V: ταυτην την αμαρτιαν.

ἐκοιμήθη .

Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ ἐγένετο δὲ **8**
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν
ἱεροσολύμοις πάντες ἵε διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς ἰ-
ουδαίας καὶ σαμαρείας πλὴν τῶν ἀποστόλων . συνεκόμισαν **2**
δὲ τὸν στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποιήσαντο κοπετὸν
μέγαν ἐπ' αὐτῷ . σαῦλος δὲ ἐλυμαίνεται τὴν ἐκκλησίαν κατὰ **3**
τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας
παρεδίδου εἰς φυλακὴν . οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον **4**
εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον . φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν **5**
τῆς σαμαρείας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν χριστόν . προσεῖχόν ἵε **6**
οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ
ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει . πολλῶν γάρ **7**
τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα μεγάλῃ φωνῇ ἐξήρ-
χετο πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν .
καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ . ἀνὴρ δὲ τις **8, 9**
ὀνόματι σίμων προὔπῃρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἐξιόντων
τὸ ἔθνος τῆς σαμαρείας λέγων εἶναι τινα ἑαυτὸν μέγαν . ὃ **10**
προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες οὗτός
ἐστὶν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ μεγάλῃ . προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ **11**
τὸ ἱκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς . ὅτε δὲ ἐ- **12**
πίστευσαν τῷ φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας
τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἰησοῦ χριστοῦ ἐβαπτίζοντο ἄν-
δρες τε καὶ γυναῖκες . ὁ δὲ σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν καὶ **13**
βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ φιλίππῳ θεωρῶν τε σημεῖα
καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας ἐξίστατο . ἀκούσαντες δὲ **14**
οἱ ἐν ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ σαμάρεια τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν πέτρον καὶ ἰ-
ωάννην . οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως **15**
λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον . οὐπὼ γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπι- **16**
πεπτωκὸς μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ

8. v.1 TKV: τη, M: τω. **v.1** TK: τε, MV: δε. **v.2** T^s: ἐποιήσαντο, V: ἐποίησαν. **v.5** T^s: πολιν, V: [την] πολιν. **v.6** T^s: τε, V: δε. **v.7** T^s: πολλων, V: πολλοι. **v.7** TK: μεγαλη φωνη εξηρχετο, M: φωνη μεγαλη εξηρχετο, V: φωνη μεγαλη εξηρχοντο. **v.8** T^s: και εγενετο χαρα μεγαλη, V: εγενετο δε πολλη χαρα. **v.9** T^s: εξιστων, V: εξιστανων. **v.10** TKV: παντες, M: Ø. **v.10** T^s: μεγαλη, V: καλουμένη μεγαλη. **v.12** T^s: τα, V: Ø. **v.12** TK: του, MV: Ø. **v.13** TV: σημεια και δυναμεις μεγαλας γινομενας, KM: δυναμεις και σημεια γινομενα. **v.14** T^s: τον, V: Ø. **v.16** T^s: ουπω, V: ουδεπω.

17 κυρίου ἰησοῦ . τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐ-
 18 λάμβανον πνεῦμα ἅγιον . θεαδόμενος δὲ ὁ σίμων ὅτι διὰ τῆς
 ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ πνεῦμα τὸ
 19 ἅγιον προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα . λέγων δότε κάμοι τὴν
 ἐξουσίαν ταύτην ἵνα ὃ ἂν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα
 20 ἅγιον . πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτὸν τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ
 εἴη εἰς ἀπώλειαν ὅτι τὴν δωρεάν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρη-
 21 μάτων κτᾶσθαι . οὐκ ἔστιν σοι μερίς οὐδὲ κληῖρος ἐν τῷ λόγῳ
 τούτῳ ἢ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεΐα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ .
 22 μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης καὶ δεήθητι τοῦ
 23 θεοῦ εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοὶ ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου . εἰς
 24 γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὀρῶ σε ὄντα . ἀ-
 ποκριθεὶς δὲ ὁ σίμων εἶπεν δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς
 25 τὸν κύριον ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμέ ὧν εἰρήκατε . οἱ μὲν
 οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου
 ὑπέστρεψαν· εἰς ἱερουσαλὴμ πολλὰς τε κώμας τῶν σαμαρει-
 26 τῶν· εὐηγγελίσαντο . ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς φί-
 λιππον λέγων ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ
 τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰς γάζαν αὕτη
 27 ἐστὶν ἔρημος . καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ αἰθίοψ
 εὐνοῦχος δυνάστης κανδάκης τῆς βασιλείσης αἰθιοπῶν ὃς
 ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς
 28 ἱερουσαλὴμ . ἦν τε ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρ-
 29 ματος αὐτοῦ καὶ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην ἡσαΐαν . εἶπεν
 δὲ τὸ πνεῦμα τῷ φιλίπῳ πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι
 30 τούτῳ . προσδραμών δὲ ὁ φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώ-
 σκοντος τὸν· προφήτην ἡσαΐαν καὶ εἶπεν ἄρά γε γινώσκεις ἃ
 31 ἀναγινώσκεις . ὁ δὲ εἶπεν πῶς γὰρ ἂν δυναίμην ἐὰν μὴ τις
 ὀδηγήσῃ με παρεκάλεσέν τε τὸν φίλιππον ἀναβάνα καθίσαι
 32 σὺν αὐτῷ . ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἦν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη
 ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ
 κείροντος αὐτὸν ἄφωνος οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ .

v.16 TKV: κυρίου, M: χριστοῦ. **v.17** T*: ἐπετιθουν, V: ἐπετιθεσαν. **v.18** T*: θεασαμενος, V: ἰδων. **v.18** T*: το ἅγιον, V: ∅. **v.19** T: αν, KMV: εαν. **v.21** T*: ενωπιον, V: εναντι. **v.22** T*: θεου, V: κυριου. **v.25** T*: υπεστρεψαν εἰς ἱερουσαλημ, V: υπεστρεφον εἰς ἱεροσολυμα. **v.25** T*: σαμαρειτων ευηγγελισαντο, V: σαμαριτων ευηγγελιζοντο. **v.27** T*: της, V: ∅. **v.28** TMV: και, K: ∅. **v.30** T*: τον προφητην ησαιαν, V: ησαιαν τον προφητην. **v.31** T*: οδηγηση, V: οδηγησει. **v.32** TK: κειροντος, MV: κειραντος.

ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη τὴν δὲ γενεὰν 33
αὐτοῦ τίς διηγῆσεται ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ .
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ φιλίππῳ εἶπεν δέομαί σου πε- 34
ρὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου
τινός . ἀνοίξας δὲ ὁ φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος 35
ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν ἰησοῦν . ὥς 36
δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ καὶ φησιν ὁ
εὐνοῦχος ἰδοὺ ὕδωρ τί κωλύει με βαπτισθῆναι . εἶπεν δὲ ὁ 37
φίλιππος εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ἔξεστιν ἀποκριθεὶς
δὲ εἶπεν πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν ἰησοῦν χριστόν .
καὶ ἐκέλευσεν στήναι τὸ ἄρμα καὶ κατέβησαν ἀμφοτέροι ἐπὶ 38
τὸ ὕδωρ ὃ τε φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν .
ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος πνεῦμα κυρίου ἤρπασεν τὸν 39
φίλιππον καὶ οὐκ εἶδεν αὐτόν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος ἐπορεύετο
γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων . φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς ἄζω- 40
τον καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ
ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς καισάρειαν .

Ὁ δὲ σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μα- **9**
θητάς τοῦ κυρίου προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ . ῥητήσατο παρ' αὐ- 2
τοῦ ἐπιστολὰς εἰς δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγὰς ὅπως ἑάν
τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας δεδεμέ-
νους ἀγάγῃ εἰς ἱερουσαλήμ . ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο 3
αὐτὸν ἐγγίξιν τῇ δαμασκῷ καὶ ἑξαίφνης περιήστραψεν αὐ-
τὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ . καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν 4
φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ σαοὺλ σαοὺλ τί με διώκεις . εἶπεν δὲ 5
τίς εἰ κύριε ὁ δὲ κύριος εἶπεν ἐγὼ εἰμι ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις
σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζεις . τρέμων τε καὶ θαμβῶν 6
εἶπεν κύριε τί με θέλεις ποιῆσαι καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτὸν
ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν καὶ λαληθήσεταιί σοι τί 7
σε δεῖ ποιεῖν . οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἰσπήκει-
σαν ἔννεοί ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς μηδένα δὲ θεωροῦν- 8
τες . ἡγέρθη δὲ ὁ σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς ἀνεωγμένων δὲ τῶν

v.33 T^o: δε, V: ∅. **v.37** TK: ειπεν ... χριστον, MV: ∅. **v.39** E: πνευμα, F: πνευμα αγιον
επεπεσεν επι τον ευνουχον αγγελος δε. **9. v.3** T^o: και εξαιφνης, V: εξαιφνης τε. **v.3** T^o:
περιηστραψεν αυτον, V: αυτον περιηστραψεν. **v.3** T^o: απο, V: εκ. **v.5** T^o: κυριος ειπεν, V: ∅.
v.5 TK: σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν, MV: ∅. **v.6** TK: τρεμων τε και θαμβων ειπεν κυριε
τι με θελεις ποιησαι και ο κυριος προς αυτον, MV: αλλα. **v.6** T^o: τι, V: ο τι. **v.7** TK: εννεοι,
MV: ενεοι. **v.8** T^o: ο, V: ∅. **v.8** TKV: δε, M: τε.

9 ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδένᾱ ἔβλεπεν χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν
 10 εἰσήγαγον εἰς δαμασκόν· καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων
 11 ἀνανία ὁ δὲ εἶπεν ἰδοὺ ἐγὼ κύριε· ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτὸν
 12 ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεΐαν
 13 καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ ἰούδα σαῦλον ὀνόματι ταρσέα ἰδοὺ γὰρ
 14 προσεύχεται· καὶ εἶδεν ἐν ὁράματι ἄνδρα ὀνόματι ἄνανιαν
 15 εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα ὅπως ἀναβλέψῃ· ἀπε-
 16 κρίθη δὲ ὁ ἄνανίας κύριε ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἄν-
 17 δρός τούτου ὅσα κακὰ ἐποίησεν τοῖς ἁγίοις σου ἐν ἱερου-
 18 σαλήμ· καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων διῆσαι
 19 πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου· εἶπεν δὲ πρὸς
 20 αὐτὸν ὁ κύριος πορεύου ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοι ἔστιν οὗ-
 21 τος τοῦ βασιτάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων
 22 υἱῶν τε ἰσραὴλ· ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ
 23 τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν· ἀπῆλθεν δὲ ἄνανίας καὶ εἰσῆλθεν
 εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν σαοὺλ
 ἀδελφὲ ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με ἰησοῦς ὁ ὀφθεὶς σοι ἐν τῇ
 ὁδῷ ἧ ἥρχου ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁ-
 γίου· καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὥσθι
 λεπίδες ἀνέβλεψέν τε παραχρῆμα καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη·
 καὶ λαβὼν τροφήν ἐνίσχυσεν ἐγένετο δὲ ὁ σαῦλος μετὰ τῶν
 ἐν δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς· καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συν-
 αγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν χριστὸν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ
 θεοῦ· ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον οὐχ οὗ-
 τός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν ἱερουσαλήμ τοὺς ἐπικαλουμένους
 τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους
 αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς· σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυ-
 ναμοῦτο καὶ συνέχυνεν τοὺς ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν
 δαμασκῷ συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός· ὥς δὲ ἐπλη-

v.8 T^o: ουδενᾱ, V: ουδεν. **v.10** T^o: ο κυριος εν οραματι, V: εν οραματι ο κυριος. **v.12** T^o: εν οραματι ανδρα, V: ανδρα [εν οραματι]. **v.12** T^o: ονοματι ανανιαν, V: ανανιαν ονοματι. **v.12** T^o: χειρα, V: [τας] χειρας. **v.13** TK: ο, MV: Ø. **v.13** T^o: ακηκοα, V: ηκουσα. **v.13** T^o: εποιησεν τοις αγιοις σου, V: τοις αγιοις σου εποιησεν. **v.15** T^o: μοι εστιν, V: εστιν μοι. **v.15** T^o: και, V: τε και. **v.17** TKV: ιησους, M: Ø. **v.18** T^o: απο των οφθαλμων αυτου, V: αυτου απο των οφθαλμων. **v.18** T^o: ωσει, V: ως. **v.18** TK: παραχρημα, MV: Ø. **v.19** T^o: ο σαυλος, V: Ø. **v.20** T^o: χριστον, V: ιησουν. **v.21** T^o: εν, V: εις. **v.21** TKV: εληλυθει, M: εληλυθεν. **v.22** T^o: συνεχυνεν, V: συνεχυνεν.

ροῦντο ἡμέραι ἱκαναὶ συνεβουλεύσαντο οἱ ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν . ἐγνώσθη δὲ τῷ σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν παρετήρουν^ο 24
 τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν . λαβόντες δὲ αὐτόν^ο οἱ μαθηταὶ νυκτὸς καθῆκαν^ο διὰ τοῦ τει- 25
 χους χαλάσαντες ἐν σφυρίδι . παραγενόμενος δὲ ὁ^ο σαῦλος 26
 εἰς ἱερουσαλήμ ἐπειράτω κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητῆς . βαρνά- 27
 βας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτόν ἤγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ καὶ πῶς ἐν δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ 28
 ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ . καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ^ο 29
 ἐκπορευόμενος ἐν ἱερουσαλήμ . καὶ παρρησιαζόμενος ἐν τῷ 30
 ὀνόματι τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς ἑλληνιστὰς οἱ δὲ ἐπεχείρουν αὐτόν^ο ἀνελεῖν . ἐπιγνόντες δὲ 31
 οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτόν εἰς καισάρειαν καὶ ἔξαπέστει-
 λαν αὐτόν εἰς ταρσόν . αἱ^ο μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ' ὅλης τῆς 31
 ἰουδαίας καὶ γαλιλαίας καὶ σαμαρείας εἶχόν εἰρήνην οἰκο-
 δομούμεναι^ο καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου καὶ τῇ 32
 παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνοντο . ἐγένετο δὲ 32
 πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγί-
 οὺς τοὺς κατοικοῦντας λύδδαν^ο . εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπὸν τινα 33
 αἰνέαν^ο ὀνόματι ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κρᾶββάτῳ ὃς ἦν παραλελυμένος . καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πέτρος αἰνέα ἰθαί^ο σε 34
 ἰησοῦς ὁ^ο χριστὸς ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ καὶ εὐθέως ἀνέστη . καὶ εἰδὼν αὐτόν πάντες οἱ κατοικοῦντες λύδδαν^ο καὶ 35
 τὸν σαρωνᾶν οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον . ἐν ἰόππῃ 36
 δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι ταβιθά ἡ διερμηνευομένη λέγε-
 ται δορκὰς αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν^ο ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν 37
 ὧν ἐποίει . ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν 37

v.24 T^o: παρετήρουν τε, V: παρετήρουντο δε και. **v.25** T^o: αυτον οι μαθηται, V: οι μαθηται αυτου. **v.25** T^o: καθηκαν δια του τειχους, V: δια του τειχους καθηκαν αυτον. **v.26** T^o: ο σαυλος, V: Ø. **v.26** TKV: εις, M: εν. **v.26** T^o: επειρατο, V: επειραζεν. **v.28** TK: και εκπορευομενος εν, M: εις, V: και εκπορευομενος εις. **v.29** T^o: και, V: Ø. **v.29** T^o: ιησου, V: Ø. **v.29** T^o: αυτον ανελιν, V: ανελιν αυτον. **v.31** T^o: αι μεν ουν εκκλησiai, V: η μεν ουν εκκλησια. **v.31** T^o: ειχον, V: ειχεν. **v.31** T^o: οικοδομουμεναι και πορευομεναι, V: οικοδομουμενη και πορευομενη. **v.31** T^o: επληθυνοντο, V: επληθυνετο. **v.32** T^o: λυδδαν, V: λυδδα. **v.33** T^o: αινεαν ονοματι, V: ονοματι αινεαν. **v.33** T^o: κρᾶββάτω, V: κρᾶββατου. **v.34** T^o: ο, V: Ø. **v.35** T^o: ειδον, V: ειδαν. **v.35** T^o: λυδδαν, V: λυδδα. **v.35** T: σαρωναν, KV: σαρωνα, M: ασσαρωνα. **v.36** T^o: αγαθων εργων, V: εργων αγαθων.

αὐτὴν ἀποθανεῖν λούσαντες δὲ αὐτὴν ὅθησαν ἐν ὑπερώῳ .
 38 ἐγγὺς δὲ οὔσης λυδδῆς τῇ ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι
 πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν
 39 παρακαλοῦντες μὴ ὀκνησάι διελθεῖν ἕως αὐτῶν . ἀναστὰς
 δὲ πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς
 τὸ ὑπερῶον καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι
 καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίησεν μετ' αὐ-
 40 τῶν οὔσα ἡ δορκάς . ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ πέτρος θεῖς τὰ
 γόνατα προσηύξατο καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν ταβι-
 θα ἀνάστηθι ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς καὶ ἰδοῦσα
 41 τὸν πέτρον ἀνεκάθισεν . δούς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτὴν
 φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶ-
 42 σαν . γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς ἰόππης καὶ πολλοὶ
 43 ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν κύριον . ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι
 αὐτὸν ἐν ἰόππῃ παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ .

10 Ἀνὴρ δέ τις ἦν ἐν καισαρείᾳ ὀνόματι κορνήλιος ἑκατον-
 2 τάρχης ἐκ σπειρῆς τῆς καλουμένης ἰταλικῆς . εὐσεβὴς καὶ
 φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ποιῶν τε ἐλε-
 ημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντός .
 3 εἶδεν ἐν ὁράματι φανερώς ὥσει ὥραν ἑννάτην τῆς ἡμέρας
 ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ
 4 κορνήλιε . ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοδος γενόμενος εἶπεν
 τί ἐστὶν κύριε εἶπεν δὲ αὐτῷ αἱ προσευχαὶ σου καὶ αἱ ἐλεημο-
 5 σύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ . καὶ
 νῦν πέμψον εἰς ἰόππην ἄνδρας καὶ μετάπεμψαι σίμωνα ὃς
 6 ἐπικαλεῖται πέτρος . οὗτος ξενίζεται παρά τινι σίμωνι βυρ-
 σεῖ ὃς ἐστὶν οἰκία παρά θάλασσαν οὗτος λαλήσει σοι τί σε
 7 δεῖ ποιεῖν . ὥς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ κορνηλίῳ
 φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν
 8 προσκαρτερούντων αὐτῷ . καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα

v.37 T*: αὐτὴν ἐθηκαν, V: ἐθηκαν [αὐτὴν]. **v.38** T*: λυδδῆς, V: λυδδας. **v.38** TKV: δυο ἄνδρας, M: ∅. **v.38** T*: οκνησαι, V: οκνησης. **v.38** T*: αὐτῶν, V: ἡμῶν. **v.40** T*: θεις, V: καὶ θεις. **v.42** T*: πολλοὶ ἐπίστευσαν, V: ἐπίστευσαν πολλοὶ. **v.43** T*: αὐτον, V: ∅. **10. v.1** T*: ἦν, V: ∅. **v.2** T*: τε, V: ∅. **v.2** T: διαπαντος, KMV: δια παντος. **v.3** TK: ὡραν ἐνατην, M: ὡραν ἐνατην, V: περὶ ὡραν ἐνατην. **v.4** T*: ἐνώπιον, V: ἐμπροσθεν. **v.5** T*: εἰς ἰοππὴν ἄνδρας, V: ἄνδρας εἰς ἰοππὴν. **v.5** TK: ὅς ἐπικαλεῖται πέτρος, M: τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον, V: τίνα ὅς ἐπικαλεῖται πέτρος. **v.6** TK: οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν, MV: ∅. **v.7** T*: τῷ κορνηλίῳ, V: αὐτῷ. **v.7** T*: αὐτοῦ, V: ∅. **v.8** T*: αὐτοὶς ἀπαντα, V: ἀπαντα αὐτοῖς.

ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἰόππην. τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπο- 9
 ρούντων ἐκείνων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη πέτρος ἐπὶ
 τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην. ἐγένετο δὲ πρό- 10
 σπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι παρασκευαζόντων δὲ ἐκείνων^ο
 ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἕκστασις. καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνε- 11
 ωγμένον καὶ καταβαῖνον ἐπ' αὐτὸν σκευὸς τι ὡς ὁθόνην με-
 γάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς δεδεμένον^ο καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς 12
 γῆς. ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα τῆς^ο γῆς καὶ τὰ θη- 12
 ρία καὶ τὰ ἔρπετα καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο 13
 φωνὴ πρὸς αὐτὸν ἀναστὰς πέτρε θῦσον καὶ φάγε. ὁ δὲ πέ- 14
 τρος εἶπεν μηδαμῶς κύριε ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν
 ἢ^ο ἀκάθαρτον. καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτὸν ἃ ὁ 15
 θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς καὶ 16
 πάλιν^ο ἀνελήφθη τὸ σκευὸς εἰς τὸν οὐρανόν. ὥς δὲ ἐν ἑαυτῷ 17
 διηπόρει ὁ πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὄραμα ὃ εἶδεν καὶ ἰδοὺ οἱ ἄν-
 δρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ κορνηλίου διερωτήσαντες τὴν 18
 οἰκίαν οἱ μὲν ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα. καὶ φωνήσαντες 18
 ἐπυνθάνοντο εἰ σίμων ὁ ἐπικαλούμενος πέτρος ἐνθάδε ξενίζε-
 ται. τοῦ δὲ πέτρου ἐνθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος εἶπεν 19
 αὐτῷ τὸ πνεῦμα ἰδοὺ ἄνδρες τρεῖς^ο ζητοῦσίν σε. ἀλλὰ ἀνα- 20
 στὰς κατὰβηθι καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος
 διότι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. καταβάς δὲ πέτρος πρὸς τοὺς 21
 ἄνδρας τοὺς^ο ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ κορνηλίου πρὸς αὐ-
 τὸν εἶπεν ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε τίς ἢ αἰτία δι' ἣν πάρεστε. 22
 οἱ δὲ εἰπόν κορνήλιος ἑκατοντάρχης ἀνὴρ δίκαιος καὶ φο-
 βούμενος τὸν θεὸν μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους
 τῶν ἰουδαίων ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψα-
 σθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. 23
 εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ^ο πέ- 23
 τρος ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ τῆς
 ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. καὶ^ο τῇ ἐπαύριον εἰσῆλθὼν εἰς τὴν 24

v.10 T^o: ἐκεῖνων ἐπέπεσεν, V: αὐτὸν ἐγένετο. **v.11** T^o: ἐπ' αὐτὸν, V: ∅. **v.11** T^o: δεδεμένον καὶ, V: ∅. **v.12** T^o: τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετα καὶ τὰ πετεινά, V: καὶ ἔρπετα τῆς γῆς καὶ πετεινά. **v.14** T^o: ἡ, V: καὶ. **v.16** T^o: πάλιν ἀνελήφθη, V: εὐθὺς ἀνελημφθη. **v.17** T^o: καὶ, V: ∅. **v.17** T^o: ἀπο, V: ὑπο. **v.17** T^o: σιμωνος, V: τοῦ σιμωνος. **v.19** TK: ἐνθυμουμένου, MV: διενθυμουμένου. **v.19** TK: τρεῖς ζητοῦσιν, M: ζητοῦσιν, V: τρεῖς ζητούντες. **v.20** T^o: διότι, V: οτι. **v.21** TK: τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ κορνηλίου πρὸς αὐτὸν, MV: ∅. **v.22** T^o: εἶπον, V: εἶπαν. **v.23** T^o: ὁ πέτρος, V: ἀναστὰς. **v.23** TK: τῆς, MV: ∅.

καισαρείαν ὁ δὲ κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτοὺς συγκαλε-
 σάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους .
 25 ὥς δὲ ἐγένετο εἰσελθεῖν τὸν πέτρον συναντήσας αὐτῷ ὁ κορ-
 26 νήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν . ὁ δὲ πέτρος
 αὐτὸν ᾔγειρεν λέγων ἀνάστηθι καὶ γὰρ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι .
 27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν καὶ εὗρίσκει συνεληλυθότας
 28 πολλούς . ἔφη τε πρὸς αὐτοὺς ὑμεῖς ἐπίστασθε ὥς ἀθέμιτόν
 ἐστὶν ἀνδρὶ ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἄλλοφύλῳ
 καὶ ἔμοι ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν
 29 ἄνθρωπον . διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθεῖς πυν-
 30 θάνομαι οὖν τίني λόγῳ μετεπέμψασθέ με . καὶ ὁ κορνήλιος
 ἔφη ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην νη-
 στεύων καὶ τὴν ἐννάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ
 31 μου καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῇτι λαμπρᾷ . καί
 φησιν κορνήλιε εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή καὶ αἱ ἐλεημο-
 32 σύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ . πέμψον οὖν εἰς
 ἰόππην καὶ μετακάλεσαι σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται πέτρος οὗτος
 33 ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν ὃς πα-
 ραγενόμενος λαλήσει σοι . ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σε σύ-
 τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐν-
 ὡπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα
 34 σοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ . ἀνοίξας δὲ πέτρος τὸ στόμα εἶπεν ἐπ’
 ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήπτης ὁ
 35 θεός . ἀλλ’ ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμε-
 36 νος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστὶν . τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν
 τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ ἰησοῦ χρι-
 37 στοῦ οὗτός ἐστιν πάντων κύριος . ὑμεῖς οἴδατε τὸ γινόμενον
 ῥῆμα καθ’ ὅλης τῆς ἰουδαίας ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς γαλιλαίας
 38 μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν ἰωάννης . ἰησοῦν τὸν ἀπὸ να-
 ζαρεῖ ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει
 ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυνα-
 39 στευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ’ αὐτοῦ . καὶ

v.24 T*: καὶ τη, V: τη δε. **v.24** T*: εἰσηλθον, V: εἰσηλθεν. **v.25** TK: εἰσελθεῖν, MV: του εἰσελθεῖν. **v.26** TK: αὐτον ηγειρεν, MV: ηγειρεν αὐτον. **v.26** T*: καγω, V: καὶ ἐγω. **v.28** T*: καὶ ἐμοι, V: καμοι. **v.30** TK: νηστευων καὶ τὴν ἐννατὴν ὥραν, M: νηστευων καὶ τὴν ἐνατὴν ὥραν, V: τὴν ἐνατὴν. **v.32** T*: ὃς παραγενομενος λαλήσει σοι, V: ∅. **v.33** T*: θεου, V: κυρίου. **v.34** T*: προσωποληπτης, V: προσωπολημπτης. **v.37** T*: ἀρξαμενον, V: ἀρξαμενος. **v.38** TM: ναζαρετ, KV: ναζαρεθ.

ἡμεῖς ἐδόμεν μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἕν τε τῇ χώρᾳ τῶν
 ιουδαίων καὶ ἐν ἱερουσαλήμ ὃν ἀνέϊλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύ-
 λου . τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν 40
 ἐμφανῇ γενέσθαι . οὐ παντὶ τῷ λαῷ ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προ- 41
 κεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἡμῖν οἵτινες συνεφάγομεν
 καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν .
 καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύττειν τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι 42
 ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ
 νεκρῶν . τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν ἄφεσιν ἁ- 43
 μαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα
 εἰς αὐτόν . ἔτι λαλοῦντος τοῦ πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέ- 44
 πεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν
 λόγον . καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθόν 45
 τῷ πέτρῳ ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος
 ἐκκέχυται . ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ με- 46
 γαλυνόντων τὸν θεὸν τότε ἀπεκρίθη ὁ πέτρος . μήτι τὸ ὕδωρ 47
 κωλύσαι δύνатаί τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους οἵτινες τὸ
 πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον καθὼς καὶ ἡμεῖς . προσέταξέν τε αὐ- 48
 τοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου τότε ἠρώτησαν
 αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς .

Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ **11**
 τὴν ἱουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ .
 καὶ ὅτε ἀνέβη πέτρος εἰς ἱεροσόλυμα διεκρίνοντο πρὸς αὐ- 2
 τὸν οἱ ἐκ περιτομῆς . λέγοντες ὅτι πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν 3
 ἔχοντας εἰσῆλθες καὶ συνέφαγες αὐτοῖς . ἀρξάμενος δὲ ὁ πέ- 4
 τρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων . ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει ἰόπ- 5
 πη προσευχόμενος καὶ εἶδον ἐν ἑκστάσει ὄραμα καταβαῖνον
 σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ . εἰς ἣν ἀτενίσας κα- 6

v.39 T^{*}: εσμεν, V: ∅. **v.39** TK: ανειλον, M: και ανειλον, V: και ανειλαν. **v.40** T^{*}: τη, V: [εν] τη. **v.42** T^{*}: αυτος, V: ουτος. **v.45** T^{*}: συνηλθον, V: συνηλθαν. **v.46** T^{*}: ο, V: ∅. **v.47** T^{*}: κωλυσαι δυναται, V: δυναται κωλυσαι. **v.47** T^{*}: καθως, V: ως. **v.48** T^{*}: τε, V: δε. **v.48** T^{*}: βαπτισθηναι εν τω ονοματι του κυριου, V: εν τω ονοματι ιησου χριστου βαπτισθηναι. **11. v.2** T^{*}: και οτε ανεβη πετρος εις ιεροσολυμα ... περιτομης, V: οτε δε ανεβη πετρος εις ιερουσαλημ ... περιτομης, D: ο μεν ου πετρος δια ικανου χρονου ηθελησαι πορευθηναι εις ιεροσολυμα και προσφωνησας τους αδελφους και επιστηριξας αυτους πολυν λογον ποιουμενος δια των χωρων διδασκων αυτους ος και κατηντησεν αυτοις και απηγγειλεν αυτοις την χαριν του θεου οι δε εκ περιτομης αδελφοι διεκρινοντο προς αυτον. **v.3** T^{*}: προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντας, V: εισηλθες προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντας. **v.4** T^{*}: ο, V: ∅. **v.5** T^{*}: αχρις, V: αχρι.

7 τενόουν καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ
 8 τὰ ἔρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ . ἤκουσα δὲ φωνῆς
 9 λεγούσης μοι ἀναστὰς πέτρε θῦσον καὶ φάγε . εἶπον δὲ μη-
 10 δαμῶς κύριε ὅτι πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν
 11 εἰς τὸ στόμα μου . ἀπεκρίθη δὲ μοί φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ
 12 οὐρανοῦ ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου . τοῦτο δὲ ἐγένε-
 13 το ἐπὶ τρεῖς καὶ πάλιν ἄνεσπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν .
 14 καὶ ἰδοὺ ἑξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ
 15 ἡμῖν ἀπεσταλμένοι ἀπὸ καισαρείας πρὸς με . εἶπεν δὲ μοι ὁ
 16 πνεῦμα συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενον ἦλθον δὲ
 17 σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἑξ ἀδελφοὶ οὗτοι καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν οἶκον
 18 τοῦ ἀνδρός . ἀπήγγειλέν τε ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ
 19 οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ ἀπόστειλον εἰς ἰόππην
 20 ἄνδρας καὶ μετάπεμψαι σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον .
 21 ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός
 22 σου . ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαι με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἁ-
 23 γιον ἐπ' αὐτοὺς ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ . ἐμνήσθη δὲ
 24 τοῦ ῥήματος κυρίου ὡς ἔλεγεν ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι
 25 ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ . εἰ οὖν τὴν ἴσιν
 26 δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν πιστεύσασι ἐπὶ τὸν
 27 κύριον ἰησοῦν χριστόν ἐγὼ δὲ τίς ἡμῖν δυνατὸς κωλύσαι τὸν
 28 θεόν . ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν καὶ ἐδόξαζόν τὸν θεόν
 29 λέγοντες ἄραγε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν
 30 εἰς ζωὴν . οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γε-
 31 νομένης ἐπὶ στεφάνῳ διῆλθον ἕως φοινίκης καὶ κύπρου καὶ
 32 ἀντιοχείας μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον ἰουδαί-
 33 οις . ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες κύπριοι καὶ κυρηναῖοι
 34 οἵτινες εἰσέλθοντες εἰς ἀντιόχειαν ἐλάλουν πρὸς τοὺς ἑλλη-
 35 νιστὰς εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον ἰησοῦν . καὶ ἦν χεὶρ κυρίου
 36 μετ' αὐτῶν πολὺς τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν
 37 κύριον . ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὠτα τῆς ἐκκλησίας τῆς

v.7 T*: δε, V: δε και. v.8 T*: παν, V: Ø. v.9 T*: μοι, V: Ø. v.10 T*: παλιν ανεσπασθη, V: ανεσπασθη παλιν. v.11 T*: ημην, V: ημεν. v.12 T*: μοι το πνευμα, V: το πνευμα μοι. v.12 T*: διακρινομενον, V: διακριναντα. v.13 T*: τε, V: δε. v.13 T*: αυτω, V: Ø. v.13 T*: ανδρας, V: Ø. v.16 T*: κυριου, V: του κυριου. v.17 T*: δε, V: Ø. v.17 E: θεον, D: θεον του μη δουναι αυτοις πνευμα αγιον πιστευσασιν επ αυτω. v.18 T*: εδοξαζον, V: εδοξασαν. v.18 T*: αραγε, V: αρα. v.18 T*: εδωκεν εις ζωην, V: εις ζωην εδωκεν. v.20 T*: εισελθοντες, V: ελθοντες. v.20 T*: προς, V: και προς. v.21 T*: πιστευσας, V: ο πιστευσας.

ἐν ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν καὶ ἐξαπέστειλαν βαρνάβαν δι-
 ελθεῖν ἕως ἀντιοχείας. ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν 23
 τοῦ θεοῦ ἐχάρη καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρ-
 δίας προσμένειν τῷ κυρίῳ. ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης 24
 πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ
 κυρίῳ. ἐξῆλθεν δὲ εἰς ταρσὸν ὃ βαρνάβας ἀναζητῆσαι σαῦ- 25
 λον. καὶ εὐρὼν αὐτὸν ἤγαγεν αὐτὸν εἰς ἀντιόχειαν ἐγένετο 26
 δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ δι-
 δάξαι ὄχλον ἱκανὸν χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν ἀντιοχείᾳ τοὺς
 μαθητὰς χριστιανούς. ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατήλθον 27
 ἀπὸ ἱεροσολύμων προφηταὶ εἰς ἀντιόχειαν. ἀναστὰς δὲ εἰς 28
 ἐξ αὐτῶν ὀνόματι ἄγαθος ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λι-
 μὸν μέγα μὲλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην ὅστις
 καὶ ἐγένετο ἐπὶ κλαυδίου καίσαρος. τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς 29
 ἡμπορεῖτο τις ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι
 τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς. ὃ καὶ ἐποίησαν 30
 ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς βαρνάβα
 καὶ σαύλου.

Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ἡρώδης ὁ βασιλεὺς 12
 τὰς χεῖρας κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. ἀνεῖλεν 2
 δὲ ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν ἰωάννου μαχαίρᾳ. καὶ ἰδὼν ὅτι ἀ- 3
 ρεστόν ἐστιν τοῖς ἰουδαίοις προσέθετο συλλαβεῖν καὶ πέτρον
 ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων. ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλα- 4
 κὴν παραδούς τέσσαρσιν τετραδίῳ στρατιωτῶν φυλάσσειν
 αὐτὸν βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λα-
 ῳ. ὁ μὲν οὖν πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ προσευχὴ δὲ 5
 ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ
 αὐτοῦ. ὅτε δὲ ἐμελλεν αὐτὸν προάγειν ὁ ἡρώδης τῇ νυκτὶ 6
 ἐκείνῃ ἦν ὁ πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν δεδε-
 μένος ἀλύσειν δυσὶν φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν
 φυλακὴν. καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη καὶ φῶς ἔλαμψεν 7

v.22 T⁺: ἐν ἱεροσολυμοῖς, V: οὐσης ἐν ἱερουσαλημ. **v.23** T⁺: του, V: [την] του. **v.25** T⁺:
 ο βαρναβας, V: ∅. **v.26** TK: αὐτον ηγαγεν αὐτον, M: ηγαγεν αὐτον, V: ηγαγεν. **v.26** T⁺:
 αυτοις, V: αυτοις και. **v.26** TKV: ἐν, M: ∅. **v.26** T⁺: πρῶτον, V: πρῶτως. **v.28** T⁺: μεγαν,
 V: μεγαλην. **v.28** T⁺: οστις και, V: ητις. **v.28** T⁺: καισαρος, V: ∅. **v.29** TK: ημπορειτο,
 MV: ευπορειτο. **12. v.2** T⁺: μαχαιρα, V: μαχαιρη. **v.3** T⁺: και ιδων, V: ιδων δε. **v.3** TK:
 ημεραι, M: αι ημεραι, V: [αι] ημεραι. **v.5** T⁺: εκτενης, V: εκτενωσ. **v.5** T⁺: υπερ, V: περι.
v.6 T⁺: εμελλεν αὐτον προαγειν, V: ημελλεν προαγαγειν αὐτον.

ἐν τῷ οἰκῆματι πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ πέτρου ἤγειρεν
 αὐτὸν λέγων ἀνάστα ἐν τάχει καὶ ἐξεπεσὸν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις
 8 ἐκ τῶν χειρῶν . εἰπέν τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὸν περὶζῶσαι καὶ
 ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου ἐποίησεν δὲ οὕτως καὶ λέγει αὐτῷ
 9 περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι . καὶ ἐξελθὼν ἡ-
 κολουῦθαι αὐτῷ καὶ οὐκ ἤδει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶν τὸ γινόμενον διὰ
 10 τοῦ ἀγγέλου ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν . διελθόντες δὲ πρῶ-
 τὴν φυλακὴν καὶ δευτέραν ἤλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρὰν
 τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν ἣτις αὐτομάτῃ ἠνοίχθη αὐτοῖς
 καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ
 11 ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ . καὶ ὁ πέτρος γενόμενος ἔν ἑαυτῷ εἶπεν
 νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ
 καὶ ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδο-
 12 κίας τοῦ λαοῦ τῶν ἰουδαίων . συνιδὼν τε ἤλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν
 μαρίας τῆς μητρὸς ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου μάρκου οὗ
 13 ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι . κρούσαν-
 τος δὲ τοῦ πέτρου τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθεν παι-
 14 δίσκη ὑπακοῦσαι ὀνόματι ῥόδη . καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν
 τοῦ πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἠνοιξεν τὸν πυλῶνα εἰσδρα-
 μοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἐστάναι τὸν πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος .
 15 οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἰπὸν μαίνη ἢ δὲ διῖσχυρίζετο οὕτως ἔχειν
 16 οἱ δ' ἔλεγον ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστίν . ὁ δὲ πέτρος ἐπέμενεν
 17 κρούων ἀνοιζαντες δὲ εἶδόν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν . κατασεί-
 σας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ κύριος
 αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς εἶπεν δὲ ἄπαγγεῖλατε ἰακώ-
 βῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον
 18 τόπον . γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν ταραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς
 19 στρατιώταις τί ἄρα ὁ πέτρος ἐγένετο . ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας
 αὐτὸν καὶ μὴ εὐρὼν ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀ-
 παχθῆναι καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν καισάρειαν
 20 διέτριβεν . ἦν δὲ ὁ ἡρώδης θυμομαχῶν τυρίοις καὶ σιδωνίοις

v.7 T^s: ἐξεπεσον, V: ἐξεπεσαν. **v.8** T^s: τε, V: δε. **v.8** T^s: περιζῶσαι, V: ζῶσαι. **v.9** T^s:
 αυτω, V: ∅. **v.10** T^s: ηλθον, V: ηλθαν. **v.10** T^s: ηνοιχθη, V: ηνοιγη. **v.10** E: ἐξελθοντες,
 D: ἐξελθοντες κατεβησαν ἄβαθμους καὶ. **v.11** T^s: γενομενος εν εαυτω, V: εν εαυτω γενομενος.
v.11 T^s: κυριος, V: [ο] κυριος. **v.11** T^s: ἐξείλετο, V: ἐξείλατο. **v.12** T^s: μαρίας, V: της μαρίας.
v.13 T^s: του πετρου, V: αυτου. **v.15** T^s: ειπον, V: ειπαν. **v.15** TK: δ, MV: δε. **v.15** T^s:
 αυτου εστιν, V: εστιν αυτου. **v.16** T^s: ειδον, V: ειδαν. **v.17** T^s: δε, V: τε. **v.19** T^s: την, V: ∅.
v.20 T^s: ο ηρωδης, V: ∅.

ὁμοθυμαδὸν δὲ παρήσαν πρὸς αὐτὸν καὶ πείσαντες βλάστον
 τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ἡτοῦντο εἰρήνην διὰ τὸ
 τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. τακτῇ δὲ 21
 ἡμέρᾳ ὁ ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καὶ καθί-
 σας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς. ὁ δὲ δῆμος 22
 ἐπεφώνει θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. παραχρῆμα δὲ ἐ- 23
 πάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν
 τῷ θεῷ καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν. ὁ δὲ λόγος 24
 τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο. βαρνάβας δὲ καὶ σαῦ- 25
 λος ὑπέστρεψαν ἐξ ἱερουσαλὴμ πληρώσαντες τὴν διακονίαν
 συμπαραλαβόντες καὶ ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα μάρκον.

Ἦσαν δὲ ἑνὶ ἐν ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὔσαν ἐκκλησίαν **13**
 προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὃ τε βαρνάβας καὶ συμεὼν ὁ κα-
 λούμενος νίγερ καὶ λούκιος ὁ κυρηναῖος μαναὴν τε ἡρώδου
 τοῦ τετράρχου σύντροφος καὶ σαῦλος. λειτουργούντων δὲ 2
 αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀ-
 φορίσατε δὴ μοι τὸν τε^ο βαρνάβαν καὶ τὸν σαῦλον εἰς τὸ ἔργον
 ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. τότε νηστεύσαντες καὶ προσευζά- 3
 μενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν. οὗτοι μὲν 4
 οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου κατήλθον
 εἰς τὴν σελεύκειαν ἐκεῖθεν ἰε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν κύπρον.
 καὶ γενόμενοι ἐν σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θε- 5
 οῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν ἰουδαίων εἶχον δὲ καὶ ἰωάννην
 ὑπηρέτην. διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι πάφου εὔρον ἑνα 6
 μάγον ψευδοπροφήτην ἰουδαῖον ᾧ ὄνομα βαρῆσοῦς. ὃς ἦν 7
 σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ σεργίῳ παύλῳ ἀνδρὶ συνετῷ οὗτος προσ-
 καλεσάμενος βαρνάβαν καὶ σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν
 λόγον τοῦ θεοῦ. ἀντίστατο δὲ αὐτοῖς ἐλύμας ὁ μάγος οὗ- 8
 τως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ζητῶν διαστρέφαι
 τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. σαῦλος δὲ ὁ καὶ παῦλος 9
 πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου καὶ ἀτενίσας εἰς αὐτόν. εἶπεν ᾧ 10

v.22 TKV: θεου φωνη, M: φωνη θεου. **v.23** TKV: την, M: Ø. **v.23** E: γενομενος σκωληκοβρω-
 τος, D: καταβας απο του βηματος γενομενος κωληκοβρωτος επι ζων και ουτως. **v.25** TK: εξ, MV:
 εις. **v.25** T^o: και, V: Ø. **13. v.1** T^o: τινες, V: Ø. **v.1** E: καλουμενος, D: επικαλουμενος.
v.1 T^o: τετραρχου, V: τετραρχου. **v.2** TK: τε, MV: Ø. **v.2** T^o: τον, V: Ø. **v.4** T^o: ουτοι, V:
 αυτοι. **v.4** T^o: του πνευματος του αγιου, V: του αγιου πνευματος. **v.4** T^o: την, V: Ø. **v.4** TKV:
 τε, M: δε. **v.6** T^o: την, V: ολην την. **v.6** T^o: τινα, V: ανδρα τινα. **v.6** TK: βαριησους, M:
 βαριησουν, V: βαριησου. **v.9** T^o: και, V: Ø.

πλήρης παντός δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας υἱὲ διαβόλου
ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς
11 κυρίου τὰς εὐθείας · καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ τοῦ κυρίου ἐπὶ σέ καὶ
ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ παραχρῆμα
δὲ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος καὶ περιάγων ἐζήτει
12 χειραγωγούς · τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευσεν
13 ἐκπλησσομένης ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου · ἀναχθέντες δὲ
ἀπὸ τῆς πάφου οἱ περὶ τὸν παῦλον ἦλθον εἰς πέργην τῆς
παμφυλίας ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν
14 εἰς ἱεροσόλυμα · αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς πέργης παρε-
γένοντο εἰς ἀντιόχειαν τῆς^ο πσιδίας καὶ εἰδελθόντες εἰς τὴν
15 συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν · μετὰ δὲ τὴν
ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχι-
συνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες ἄνδρες ἀδελφοὶ εἰ ἔστιν^ο λό-
16 γος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαὸν λέγετε · ἀναστὰς δὲ
παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν ἄνδρες ἰσραηλῖται καὶ
17 οἱ φοβούμενοι τὸν θεὸν ἀκούσατε · ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου
ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν
ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ αἰγύπτῳ καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ
18 ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς · καὶ ὡς τεσσάρωνταετὴ χρόνον
19 ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ · καὶ καθελὼν ἔθνη ἐ-
πτά ἐν γῇ χαναάν κατεκληροδότησεν^ο αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν ·
20 καὶ^ο μετὰ ταῦτα ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ πενήκοντα ἔδω-
21 κεν κριτὰς ἕως σαμουὴλ τοῦ προφήτου · κάκειθεν ἡτήσαντο
βασιλέα καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν σαοὺλ υἱὸν κίς ἄν-
22 δρα ἐκ φυλῆς βενιαμὴν ἔτη τεσσάρωντα · καὶ μεταστήσας
αὐτὸν ἡγείρεν αὐτοῖς^ο τὸν δαβὶδ εἰς βασιλέα ᾧ καὶ εἶπεν μαρ-
τυρήσας εὖρον δαβὶδ τὸν τοῦ ἰεσσαὶ ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν
23 μου ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου · τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ
τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἡγείρεν τῷ ἰσραὴλ σωτῆρα^ο

v.10 T^{*}: κυρίου, V: [του] κυρίου. **v.11** TK: του, MV: ∅. **v.11** T^{*}: δε επεπεσεν, V: τε επεσεν. **v.13** T^{*}: τον, V: ∅. **v.14** T^{*}: της πσιδίας, V: την πσιδιαν. **v.14** T^{*}: εισελθοντες, V: [εισε]ελθοντες. **v.15** T^{*}: εστιν λογος εν υμιν, V: τις εστιν εν υμιν λογος. **v.17** TKV: ισραηλ, M: ∅. **v.17** T^{*}: αιγυπτω, V: αιγυπτου. **v.18** T^{*}: τεσσαρακονταετη, V: τεσσερακονταετη. **v.19** TK: κατεκληροδοτησεν αυτοις, M: κατεκληρονομησεν αυτοις, V: κατεκληρονομησεν. **v.20** T^{*}: και μετα ταυτα ως ετεσιν τετρακοσίοις και πενηκοντα, V: ως ετεσιν τετρακοσίοις και πενηκοντα και μετα ταυτα. **v.21** T^{*}: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα. **v.22** T^{*}: αυτοις τον δαβιδ, V: τον δαυιδ αυτοις. **v.22** T^{*}: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.23** TK: ηγειρεν, MV: ηγαγεν. **v.23** TKV: σωτηρα ιησουν, M: σωτηριαν.

ἰησοῦν . προκηρύξαντος ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσό- 24
 δου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ ἰσραὴλ . ὥς δὲ 25
 ἐπλήρου ὁ ἰωάννης τὸν δρόμον ἔλεγεν τίνα με ὑπονοεῖτε εἶ-
 ναι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμέ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος
 τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι . ἄνδρες ἀδελφοὶ υἱοὶ γένους 26
 ἀβραάμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεὸν ὑμῖν ὁ λόγος τῆς
 σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη . οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν ἱερου- 27
 σαλήμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς
 φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκο- 28
 μένας κρίναντες ἐπλήρωσαν . καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου 29
 εὐρόντες ῥητήσαντο πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν . ὥς δὲ ἐτέ-
 λεσαν ἅπαντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα καθελόντες ἀπὸ 30
 τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον . ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτόν 31
 ἐκ νεκρῶν . ὃς ὥφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν 32
 αὐτῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας εἰς ἱερουσαλήμ οἵτινες εἰσιν μάρτυ-
 ρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν . καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα 33
 τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην . ὅτι ταύτην ὁ 34
 θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν ἀναστήσας ἰη-
 σοῦν ὥς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγραπται υἱός μου 35
 εἰ σὺ ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε . ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτόν ἐκ 36
 νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν οὕτως
 εἶρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια δαβὶδ τὰ πιστά . διὸ καὶ ἐν 37
 ἐτέρῳ λέγει οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν . δαβὶδ 38
 μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη
 καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθο-
 ράν . ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν οὐκ εἶδεν διαφθοράν . γνωστὸν 37, 38
 οὖν ἔστω ὑμῖν ἄνδρες ἀδελφοὶ ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁ-
 μαρτιῶν καταγγέλλεται . καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε 39
 ἐν τῷ νόμῳ μωσέως δικαιωθῆναι ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δι-
 καιοῦται . βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν 40
 τοῖς προφήταις . ἴδετε οἱ καταφρονῆται καὶ θαυμάσατε καὶ 41

v.24 TKV: παντι τῷ λαῷ ἰσραὴλ, M: τῷ ἰσραὴλ. **v.25** T*: ο, V: Ø. **v.25** T*: τινα με, V: τι με.
v.26 T*: ὑμιν, V: ἡμιν. **v.26** T*: απεσταλη, V: εξαπεσταλη. **v.27** TKV: εν, M: Ø. **v.29** TK:
 απαντα, MV: παντα. **v.31** T*: εἰσιν, V: [νυν] εἰσιν. **v.33** T*: τῷ ψαλμῷ τῷ δευτερῷ γεγραπται,
 V: τῷ ψαλμῷ γεγραπται τῷ δευτερῷ, D: τῷ πρωτῷ ψαλμῷ γεγραπται. **v.34** T*: δαβιδ, V: δαυιδ.
v.35 T*: διο, V: διοτι. **v.36** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.39** TK: τῷ νομῷ μωσεως, M: τῷ νομῷ
 μωυσεως, V: νομῷ μωυσεως. **v.40** T*: εφ ὑμας, V: Ø.

ἀφανίσθητε ὅτι ἔργον ἐγὼ ἔργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν
 42 ἔργον ᾧ οὐ μὴ πιστεύσητε ἐάν τις ἐκδιηγῇται ὑμῖν . ἐξιόντων
 δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν ἰουδαίων παρεκάλουν τὰ ἔθνη εἰς
 43 τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα . λυ-
 θείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν ἰουδαίων
 καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ παύλῳ καὶ τῷ βαρνάβᾳ
 οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς ἐπειθον αὐτοὺς ἐπιμένειν τῇ
 44 χάριτι τοῦ θεοῦ . τῷ δὲ ἔρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ
 45 πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ . ἰδόντες δὲ οἱ
 ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου καὶ ἀντέλεγον τοῖς
 46 ὑπὸ τοῦ παύλου λεγομένοις ἂντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦν-
 τες . παρρησιασάμενοι δὲ ὁ παῦλος καὶ ὁ βαρνάβας εἶπὸν
 ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐ-
 47 πειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς
 τῆς αἰωνίου ζωῆς ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη . οὕτως γὰρ
 ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναί
 48 σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς . ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη
 ἔχαιρὸν καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου καὶ ἐπίστευσαν
 49 ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον . διεφέρετο δὲ ὁ λόγος
 50 τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας . οἱ δὲ ἰουδαῖοι παρώτρυναν
 τὰς σεβομένας γυναῖκας καὶ τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρῶ-
 τους τῆς πόλεως καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν παῦλον καὶ
 τὸν βαρνάβαν καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν .
 51 οἱ δὲ ἐκτιναζάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ' αὐ-
 52 τοὺς ἤλθον εἰς ἰκόνιον . οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς
 καὶ πνεύματος ἁγίου .

14 Ἐγένετο δὲ ἐν ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν
 συναγωγὴν τῶν ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι
 2 ἰουδαίων τε καὶ ἐλλήνων πολὺ πλῆθος . οἱ δὲ ἀπειθοῦντες
 ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ
 3 τῶν ἀδελφῶν . ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησια-

v.41 T^a: ἐγὼ ἐργάζομαι, V: ἐργάζομαι ἐγώ. **v.41** TK: ἐργον ω, M: ο, V: ἐργον ο. **v.42** T^a: ἐκ
 τῆς συναγωγῆς τῶν ἰουδαίων παρεκάλουν τὰ ἔθνη, V: αὐτῶν παρεκάλουν. **v.43** TKV: αὐτοῖς,
 M: ∅. **v.43** T^a: ἐπιμένειν, V: προσμένειν. **v.44** TKV: δε, M: τε. **v.44** T^a: θεοῦ, V: κυρίου.
v.45 T^a: του, V: ∅. **v.45** T^a: λεγομένοις ἀντιλέγοντες καὶ, V: λαλουμένοις. **v.46** T^a: δε, V:
 τε. **v.46** T^a: εἶπον, V: εἶπαν. **v.46** T^a: δε, V: ∅. **v.48** TKV: ἐχαιρον, M: ἐχαιρεν. **v.50** T^a:
 καὶ, V: ∅. **v.50** T^a: τον, V: ∅. **v.51** T^a: αὐτῶν, V: ∅. **v.52** T^a: δε, V: τε. **14. v.2** T^a:
 ἀπειθοῦντες, V: ἀπειθήσαντες.

ζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος
αὐτοῦ καὶ διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν
αὐτῶν. ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως καὶ οἱ μὲν ἦσαν 4
σὺν τοῖς ἰουδαίοις οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. ὥς δὲ ἐγένετο 5
ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν
ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς. συνιδόντες κατέφυγον εἰς 6
τὰς πόλεις τῆς λυκαονίας λύστραν καὶ δέρβην καὶ τὴν περι-
χωρον. κάκεῖ ἦσαν^ο εὐαγγελιζόμενοι. καὶ τις ἀνὴρ ἐν^ο λυ- 7, 8
στροῖς ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς
αὐτοῦ ὑπάρχων ὃς οὐδέποτε περιπεπατῆται. οὗτος ἤκουεν 9
τοῦ παύλου λαλοῦντος ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν^ο
ἔχει τοῦ σωθῆναι. εἶπεν μεγάλη τῇ φωνῇ ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς 10
πόδας σου ὀρθὸς καὶ ἡλλέτο καὶ περιεπάτει. οἱ δὲ^ο ὄχλοι 11
ιδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ^ο παῦλος ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λυ-
καονιστὶ λέγοντες οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν
πρὸς ἡμᾶς. ἐκάλουν τε τὸν μὲν βαρνάβαν δία τὸν δὲ παῦ- 12
λον ἑρμῆν ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. ὁ δὲ^ο 13
ἱερεὺς τοῦ διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως αὐτῶν ταύρους καὶ
στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθε-
λεν θύειν. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι βαρνάβας καὶ παῦ- 14
λος διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον
κράζοντες. καὶ λέγοντες ἄνδρες τί ταῦτα ποιεῖτε καὶ ἡμεῖς 15
ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀ-
πὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν ζῶντα
ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ
πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς εἴα- 16
σεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. καί^ο τοι γε 17
οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν ἀγαθοποιῶν οὐρανόθεν ἡμῖν
ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους ἐμπιπλὼν τροφῆς
καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν. καὶ ταῦτα λέγοντες μό- 18

v.3 T^o: τῷ, V: [ἐπι] τῷ. **v.3** TK: καὶ, MV: ∅. **v.7** T^o: ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι, V: εὐαγγελίζομενοι ἦσαν. **v.8** T^o: ἐν λυστροῖς ἀδυνατος, V: ἀδυνατος ἐν λυστροῖς. **v.8** T^o: υπαρχων, V: ∅. **v.8** TM: περιπεπατῆται, K: περιεπεπατῆται, V: περιεπατήσεν. **v.9** TK: ηκουεν, MV: ηκουσεν. **v.9** T^o: πιστιν εχει, V: εχει πιστιν. **v.10** T^o: τη, V: ∅. **v.10** T^o: ηλλετο, V: ηλατο. **v.11** T^o: δε, V: τε. **v.11** T^o: ο, V: ∅. **v.12** T^o: μεν, V: ∅. **v.13** T^o: δε, V: τε. **v.13** T^o: αυτων, V: ∅. **v.14** T^o: εισεπηδησαν, V: εξεπηδησαν. **v.15** T^o: τον, V: ∅. **v.17** TK: καὶ τοι γε, M: καιτοιγε, V: καιτοι. **v.17** T^o: εαυτον, V: αυτον. **v.17** T^o: αγαθοποιων, V: αγαθουργων. **v.17** TK: ημιν, MV: υμιν. **v.17** T^o: ημων, V: υμων.

19 λῖς κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς . ἐπὶ ἤλθον
 δὲ ἀπὸ ἀντιοχείας καὶ ἰκονίου ἰουδαῖοι καὶ πείσαντες τοὺς ὄ-
 χλους καὶ λιθάσαντες τὸν παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως νο-
 20 μίσαντες^ο αὐτὸν τεθνάναι . κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν^ο τῶν μα-
 θητῶν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ τῇ ἐπαύριον ἔξ-
 21 ἤλθεν σὺν τῷ βαρνάβᾳ εἰς δέρβην . εὐαγγελισάμενοί τε τὴν
 πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς
 22 τὴν λύστραν καὶ ἰκόνιον καὶ ἀντιόχειαν . ἐπιστηρίζοντες τὰς
 ψυχὰς τῶν μαθητῶν παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει καὶ
 ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
 23 τοῦ θεοῦ . χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους^ο κατ' ἐκ-
 κλησίαν προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ
 24 κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν . καὶ διελθόντες τὴν πεισιδίαν
 25 ἤλθον εἰς παμφυλίαν . καὶ λαλήσαντες ἐν πέργῃ τὸν λόγον
 26 κατέβησαν εἰς ἀπάλειαν . κάκειθεν ἀπέπλευσαν εἰς ἀντιό-
 χειαν ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ
 27 ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν . παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες
 τὴν ἐκκλησίαν ἀνήγγειλάν ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν
 28 καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως . διέτριβον δὲ ἐκεῖ
 χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς .

15 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς
 ἀδελφοὺς ὅτι ἐὰν μὴ περιτέμνησθε τῷ ἔθει μωϋσέως οὐ δύ-
 2 νασθε σωθῆναι . γενομένης οὖν στάσεως καὶ συζητήσεως οὐκ
 ὀλίγης τῷ παύλῳ καὶ τῷ βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς ἔταξαν ἀνα-
 βαίνειν παῦλον καὶ βαρνάβαν καὶ τινὰς ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς
 τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ
 3 ζητήματος τούτου . οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκ-
 κλησίας διήρχοντο τὴν φοινίκην καὶ σαμάρειαν ἐκδιηγούμε-
 νοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν καὶ ἐποιοῦν χαρὰν μεγάλην
 4 πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς . παραγενόμενοι δὲ εἰς ἱερουσαλὴμ ἀ-
 πεδέχθησαν^ο ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν

v.19 T^o: ἐπὶ ἤλθον, V: ἐπὶ ἤλθαν. **v.19** T^o: νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι, V: νομιζόντες αὐτὸν τεθνήκεναι. **v.20** T^o: αὐτὸν τῶν μαθητῶν, V: τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. **v.21** T^o: καὶ, V: καὶ εἰς. **v.23** T^o: πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, V: κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους. **v.24** T^o: παμφυλίαν, V: τὴν παμφυλίαν. **v.27** T^o: ἀνήγγειλάν, V: ἀνήγγειλλον. **v.28** T^o: ἐκεῖ, V: ∅. **15. v.1** T^o: περιτεμνησθε, V: περιτμηθητε. **v.1** TK: μωυσεως, M: μωσεως, V: τῷ μωυσεως. **v.2** T^o: σὺν, V: δε. **v.2** TK: συζητήσεως, MV: ζητησεως. **v.3** T^o: τὴν, V: τὴν τε. **v.4** T^o: ἀπεδέχθησαν ὑπο, V: παρέδεχθησαν ἀπο.

πρεσβυτέρων ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν .
 ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν φαρισαίων 5
 πεπιστευκότες λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγ-
 γέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον μωϋσέως . συνήχθησαν δὲ οἱ 6
 ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου .
 πολλῆς δὲ ὀυζητήσεως γενομένης ἀναστὰς πέτρος εἶπεν πρὸς 7
 αὐτοὺς ἄνδρες ἀδελφοί ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρ-
 χαίων ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦ-
 σαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι . καὶ 8
 ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς αὐτοῖς τὸ
 πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν . καὶ οὐδὲν διέκρινεν με- 9
 ταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας
 αὐτῶν . νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεὸν ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ 10
 τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε
 ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι . ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος κυρίου ἰ- 11
 ησοῦ χριστοῦ πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι .
 ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος καὶ ἤκουον βαρνάβα καὶ παύ- 12
 λου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν
 τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν . μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη 13
 ἰάκωβος λέγων ἄνδρες ἀδελφοί ἀκούσατέ μου . συμφωνῶν ἐξ- 14
 ηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν
 λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ . καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι 15
 τῶν προφητῶν καθὼς γέγραπται . μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ 16
 ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν δαβὶδ τὴν πεπτωκυῖαν καὶ τὰ κα-
 τεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν . ὅ- 17
 πως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον
 καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐ-
 τοὺς λέγει κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα πάντα . γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός 18
 ἐστὶν τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ . διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρεν- 19
 οχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν . ἀλλὰ 20
 ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν
 εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος .

v.6 T*: δε, V: τε. **v.7** T*: συζητησεως, V: ζητησεως. **v.7** T*: ο θεος εν ημιν εξελεξατο, V: εν υμιν εξελεξατο ο θεος. **v.8** T*: αυτοις, V: ∅. **v.9** T*: ουδεν, V: ουθεν. **v.11** TK: κυριου ιησου χριστου, MV: του κυριου ιησου. **v.12** E: εισηγησεν δε, D: συγκατατιθεμενων δε των πρεσβυτερων τοις υπο του πετρου ειρημενοις εισηγησεν. **v.14** T*: επι, V: ∅. **v.16** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.17** T*: ο ποιων ταυτα παντα, V: ποιων ταυτα. **v.18** T*: εστιν . . . αυτου, V: ∅. **v.20** T*: απο, V: ∅.

21 μωσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας
αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινω-
22 σκόμενος. τότε ἔδοξεν τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις
σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι
εἰς ἀντιόχειαν σὺν ἰῶ παύλῳ καὶ βαρνάβᾳ ἰοῦδαν τὸν ἐπικα-
λούμενον^ο βαρσαβᾶν καὶ σίλαν ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς
23 ἀδελφοῖς. γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν ἰάδε οἱ ἀπόστολοι
καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ^ο οἱ ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν ἀντιόχειαν
24 καὶ συρίαν καὶ κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. ἐ-
πειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς
λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν λέγοντες^ο περιτέμνε-
25 σθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον οἷς οὐ διεστείλαμεθα. ἔδοξεν ἡ-
μῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι
πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν βαρνάβᾳ καὶ παύλῳ.
26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσιν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνό-
27 ματος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. ἀπεστάλκαμεν οὖν
ἰοῦδαν καὶ σίλαν καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ
28 αὐτά. ἔδοξεν γὰρ τῷ ἁγίῳ^ο πνεύματι καὶ ἡμῖν μηδὲν πλεόν
29 ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τῶν^ο ἐπάναγκες τούτων. ἀπέ-
χεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ καὶ πορνείας
30 ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε^ο ἔρρωσθε. οἱ μὲν οὖν
ἀπολυθέντες ἤλθον εἰς ἀντιόχειαν καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆ-
31 θος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ
32 τῇ παρακλήσει. ἰοῦδας τε καὶ σίλας καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄν-
τες διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς καὶ ἐ-
33 πεστήριζαν. ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης
34 ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους. ἔδοξεν^ο δὲ τῷ σίλᾳ
35 ἐπιμεῖναι αὐτοῦ. παῦλος δὲ καὶ βαρνάβας διέτριβον ἐν ἀντι-
οχείᾳ διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἐτέρων πολ-
36 λῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου. μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας εἶπεν παῦ-

v.21 T^{*}: μωσης, V: μωυσης. **v.22** TKV: τω, M: Ø. **v.22** TK: επικαλουμενον βαρσαβαν, M: επικαλουμενον βαρσαββαν, V: καλουμενον βαρσαββαν. **v.23** T^{*}: ταδε, V: Ø. **v.23** T^{*}: και οι, V: Ø. **v.24** T^{*}: λεγοντες περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον, V: Ø. **v.25** T^{*}: εκλεξαμενους, V: εκλεξαμενοις. **v.28** T^{*}: αγιω πνευματι, V: πνευματι τω αγιω. **v.28** T^{*}: των επαναγκες τουτων, V: τουτων των επαναγκες. **v.29** T^{*}: πνικτου, V: πνικτων. **v.29** E: πορνειας, D: πορνειας και οσα μη θελετε εαυτοις γινεσθαι ετερω μη ποιειν. **v.29** E: πραξετε, D: πραξετε φερομενοι εν τω αγιω πνευματι. **v.30** T^{*}: ηλθον, V: κατηλθον. **v.32** TMV: τε, K: δε. **v.33** T^{*}: αποστολους, V: αποστειλαντας αυτους. **v.34** TK: εδοξεν ... αυτου, MV: Ø.

λος^ο πρὸς βαρνάβαν ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς
 ἀδελφούς ἡμῶν^ο κατὰ πᾶσαν πόλιν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν
 λόγον τοῦ κυρίου πῶς ἔχουσιν. βαρνάβας δὲ ἐβουλεύσατο^ο 37
 συμπαραλαβεῖν τὸν ἰωάννην τὸν καλούμενον μάρκον. παῦ- 38
 λος δὲ ἡξίου τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ παμφυλίας καὶ
 μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον μὴ συμπαραλάβειν τοῦ- 39
 τον. ἐγένετο οὖν παροξυσμός ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς 39
 ἀπ' ἀλλήλων τὸν τε βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν μάρκον ἐκ-
 πλεῦσαι εἰς κύπρον. παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος σίλαν ἐξῆλθεν 40
 παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. διήρχετο 41
 δὲ τὴν συρίαν καὶ κίλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας^ς.

Κατήντησεν δὲ εἰς^ο δέρβην καὶ λύστραν καὶ ἰδοὺ μαθητὴς 16
 τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι τιμόθεος υἱὸς γυναικὸς τίνος ἰουδαίας
 πιστῆς πατὴρ δὲ Ἕλληνας. ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν λύ- 2
 στροις καὶ ἰκονίῳ ἀδελφῶν. τοῦτον ἠθέλησεν ὁ παῦλος σὺν 3
 αὐτῷ ἐξελεῖν καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς ἰουδαί-
 οὺς τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις ἥδεισαν γὰρ ἅπαν-
 τες τὸν^ο πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλληνας ὑπῆρχεν. ὥς δὲ διεπορεύ- 4
 οντο τὰς πόλεις παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα
 τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν^ο πρεσβυτέρων τῶν
 ἐν ἱερουσαλήμ. αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει 5
 καὶ ἐπερίσσευσεν τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. διελθόντες δὲ τὴν 6
 φρυγίαν καὶ τὴν γαλατικὴν χώραν κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁ-
 γίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ ἀσίᾳ. ἐλθόντες^ς κα- 7
 τὰ τὴν μυσίαν ἐπείραζον κατὰ τὴν βιθυνίαν πορεύεσθαι καὶ
 οὐκ εἶασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα. παρελθόντες δὲ τὴν μυσίαν 8
 κατέβησαν εἰς τρωάδα. καὶ ὄραμα διὰ τῆς νυκτὸς ὥφθη^ο τῷ 9
 παύλῳ ἀνὴρ τις ἦν μακεδὼν ἐστὼς παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέ-

v.36 T^o: παυλος προς βαρναβαν, V: προς βαρναβαν παυλος. **v.36** T^o: ημων κατα πασαν πολιν, V: κατα πολιν πασαν. **v.37** T^o: εβουλεύσατο, V: εβουλετο. **v.37** T^o: τον, V: και τον. **v.38** T^o: συμπαραλαβεῖν, V: συμπαραλαμβανειν. **v.39** T^o: συν, V: δε. **v.40** T^o: θεου, V: κυριου. **v.41** T^o: κίλικίαν, V: [την] κίλικίαν. **v.41** E: εκκλησίας, D: εκκλησίας παραδιδούς τας εντολας των πρεσβυτερων. **16. v.1** T^o: εις δερβην και λυστραν, V: [και] εις δερβην και εις λυστραν. **v.1** T^o: τινος, V: Ø. **v.3** T^o: τον πατερα αυτου οτι ελλην, V: οτι ελλην ο πατηρ αυτου. **v.4** T^o: παρεδιδουν, V: παρεδιδουσαν. **v.4** T^o: των πρεσβυτερων των εν ιερουσαλημ, V: πρεσβυτερων των εν ιεροσολυμοις. **v.6** T^o: διελθοντες, V: διηλθον. **v.6** T^o: την, V: Ø. **v.7** T^o: ελθοντες, V: ελθοντες δε. **v.7** T^o: κατα, V: εις. **v.7** T^o: πορευεσθαι, V: πορευθηναι. **v.7** T^o: πνευμα, V: πνευμα ιησου. **v.9** T^o: ωφθη τω παυλω, V: τω παυλω ωφθη. **v.9** T^o: τις ην μακεδων εστως, V: μακεδων τις ην εστως και.

- 10 γων διαβάς εἰς μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν . ὥς δὲ τὸ ὄραμα
εἶδεν εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν μακεδονίαν συμ-
βιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ κύριος εὐαγγελίσασθαι
11 αὐτούς . ἀναχθέντες ὅυν ἀπὸ τῆς τρωάδος εὐθυδρομήσαμεν
12 εἰς σαμοθράκην τῇ τε ἐπιούσῃ εἰς νεάπολιν . ἐκεῖθ' ἐν τῇ
φιλίππους ἣτις ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος τῆς μακεδονίας πό-
λις κολωνία ἤμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας
13 τινάς . τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως
παρὰ ποταμὸν οὗ ἐνομιζέτο προσευχὴ εἶναι καὶ καθίσαντες
14 ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναῖξιν . καὶ τις γυνὴ ὀνό-
ματι λυδία πορφυρόπωλις πόλεως θυατείρων σεβομένη τὸν
θεὸν ἤκουεν ἧς ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν
15 τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ παύλου . ὥς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ
οἶκος αὐτῆς παρεκάλεσεν λέγουσα εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ
κυρίῳ εἶναι εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μείνατε καὶ παρεβι-
16 άσατο ἡμᾶς . ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς ἡροσολυμὰς
παιδίσκεν τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνος ὁ ἀπαντῆσαι ἡμῖν
ἣτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευσ-
17 μένη . αὕτη κατακολουθήσα ὁ παῦλος καὶ ἡμῖν ἔκραζεν
λέγουσα οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰ-
18 σὶν οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας . τοῦτο δὲ
ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας διαπονηθεὶς δὲ ὁ παῦλος καὶ ἐ-
πιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι
ἰησοῦ χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥ-
19 ρᾳ . ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργα-
σίας αὐτῶν ἐπιλαβόμενοι τὸν παῦλον καὶ τὸν σίλαν εἵλκυσαν
20 εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας . καὶ προσαγαγόντες αὐ-
τούς τοῖς στρατηγοῖς εἶπὸν οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν
21 ἡμῶν τὴν πόλιν ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες . καὶ καταγγέλλουσιν
ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν ῥωμαίοις

v.10 T*: την, V: ∅. **v.10** T*: κυριος, V: θεος. **v.11** T*: αναχθεντες ουν, V: αναχθεντες δε, D: τη δε επαυριον αναχθεντες. **v.11** T*: της, V: ∅. **v.11** T*: τε, V: δε. **v.11** T*: νεαπολιν, V: νεαν πολιν. **v.12** T*: εκειθεν τε, V: κακειθεν. **v.12** T*: πρωτη της, V: πρωτη[ς]. **v.12** TKV: κολωνια, M: κολωνεια. **v.12** TKV: ταυτη, M: αυτη. **v.13** T*: πολεως, V: πυλης. **v.13** T*: ενομιζετο προσευχη, V: ενομιζομεν προσευχην. **v.15** T*: μεινατε, V: μενετε. **v.16** T*: προσευχην, V: την προσευχην. **v.16** T*: πυθωνος απαντησαι, V: πυθωνα υπαντησαι. **v.17** T*: κατακολουθησας, V: κατακολουθουσα. **v.17** T*: ημιν, V: υμιν. **v.18** T*: ο, V: ∅. **v.18** T*: τω, V: ∅. **v.20** T*: ειπον, V: ειπαν.

οὔσιν ὁ καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν καὶ οἱ στρατηγοὶ 22
 περιρρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν ὁποῖα 23
 τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακὴν παραγγέ-
 λαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς ὅς παραγ- 24
 γελίαν τοιαύτην εἰληφῶς ἔβαλεν αὐτούς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυ-
 λακὴν καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἡσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον ὁποῖα 25
 δὲ τὸ μεσονύκτιον παῦλος καὶ σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν
 τὸν θεὸν ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι ὅφρων δὲ σεισμός 26
 ἐγένετο μέγας ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου
 ἀνεῳχθησάν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι καὶ πάντων τὰ 27
 δεσμὰ ἀνέθη ὅς ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰ-
 δὼν ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς σπασάμενος μάχαι-
 ραν ἔμελλεν ἐαυτὸν ἀναιρεῖν νομίζων ἐκπεφευγῆναι τοὺς δε- 28
 σμίους ὅφωνησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ παῦλος λέγων μηδὲν 29
 πράξης σεαυτῷ κακὸν ἅπαντες γὰρ ἐσμεν ἐνθάδε αἰτήσας
 δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν καὶ ἐντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ 30
 παύλῳ καὶ τῷ σίλᾳ καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη κύριοι 31
 τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ οἱ δὲ εἰπὼν πίστευσον ἐπὶ τὸν κύ- 32
 ριον ἰησοῦν χριστὸν καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου καὶ
 ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου καὶ πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ 33
 οἰκίᾳ αὐτοῦ καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς
 νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ 34
 οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν
 οἶκον αὐτοῦ παρέθηκεν τράπεζαν καὶ ἡγαλλίασατο πανοικί 35
 πεπιστευκῶς τῷ θεῷ ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ
 στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώ- 36
 πους ἐκείνους ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους
 τούτους πρὸς τὸν παῦλον ὅτι ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοὶ ἵνα 37
 ἀπολυθῇτε νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ ὁ δὲ
 παῦλος ἔφη πρὸς αὐτοὺς δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρί-

v.22 T^{*}: περιρρηξαντες, V: περιρρηξαντες. **v.24** T^{*}: εἰληφως, V: λαβων. **v.24** T^{*}: αυτων ησφα-
 λισατο, V: ησφαλισατο αυτων. **v.26** T^{*}: ανεωχθησαν τε, V: ηνεωχθησαν δε. **v.27** T^{*}: μαχαιραν
 εμελλεν, V: [την] μαχαιραν ημελλεν. **v.28** T^{*}: φωνη μεγαλη, V: μεγαλη φωνη. **v.31** T^{*}: ειπον,
 V: ειπαν. **v.31** T^{*}: χριστον, V: Ø. **v.32** T^{*}: και, V: συν. **v.34** T^{*}: αυτου, V: Ø. **v.34** TK:
 ηγαλλιασατο πανοικι, M: ηγαλλιατο πανοικι, V: ηγαλλιασατο πανοικει. **v.35** E: απεστειλαν οι
 στρατηγοι, D: συνηλθον οι στρατηγοι επι το αυτο εις την αγοραν και αναμνησθεντες τον σεισμον
 τον γεγονοτα εφοβηθησαν και απεστειλαν. **v.35** E: εκεινους, D: εκεινους ους εχθες παρελαβες.
v.36 T^{*}: απεσταλκασιν, V: απεσταλκαν.

τους ανθρώπους ῥωμαίους ὑπάρχοντας ἔβαλὸν εἰς φυλακὴν καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν οὐ γὰρ ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ
 38 ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥα-
 βδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι
 39 ῥωμαῖοί εἰσιν. καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς καὶ ἐξα-
 40 γαγόντες ἡρώτων ἐξέλθειν τῆς πόλεως. ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς
 φυλακῆς εἰσῆλθον εἰς τὴν λυδίαν καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφούς
 παρεκάλεσαν αὐτοὺς καὶ ἐξῆλθον.

17 Διοδεύσαντες δὲ τὴν ἀμφίπολιν καὶ ἀπολλωνίαν ἦλθον εἰς
 2 θεσσαλονίκην ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν ἰουδαίων. κατὰ δὲ
 τὸ εἰώθος τῷ παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐπὶ σάββατα
 3 τρία διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν. διανοίγων καὶ πα-
 ρατιθέμενος ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νε-
 κρῶν καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς ἰησοῦς ὃν ἐγὼ καταγγέλλω
 4 ὑμῖν. καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν
 τῷ παύλῳ καὶ τῷ σίλῳ τῶν τε σεβομένων ἑλλήνων πολὺ πλῆ-
 5 θος γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. ζηλωτὰντες δὲ οἱ ἀ-
 πειθοῦντες ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς
 ἄνδρας πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν
 ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς
 6 τὸν δῆμον. μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον τὸν ἰάσονα καὶ
 τινὰς ἀδελφούς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰ-
 7 κουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν. οὓς
 ὑποδέδεκται ἰάσων καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμά-
 των καίσαρος πράττουσιν βασιλέα λέγοντες ἕτερον εἶναι ἰη-
 8 σοῦν. ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας
 9 ταῦτα. καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ ἰάσονος καὶ τῶν λοι-
 10 πῶν ἀπέλυσαν αὐτοὺς. οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς
 ἐξέπεμψαν τὸν τε παῦλον καὶ τὸν σίλαν εἰς βέροιαν οἵτινες

v.37 T^a: εβαλον, V: εβαλαν. **v.37** TKV: ημας, M: Ø. **v.38** T^a: ανηγγειλαν, V: απηγγειλαν. **v.38** T^a: και εφοβηθησαν, V: εφοβηθησαν δε. **v.39** T^a: εξελθειν, V: απελθειν απο. **v.40** T^a: εκ, V: απο. **v.40** TK: εις, MV: προς. **v.40** T^a: τους αδελφους παρεκαλεσαν αυτους και εξηλθον, V: παρεκαλεσαν τους αδελφους και εξηλθον. **17. v.1** T^a: απολλωνιαν, V: την απολλωνιαν. **v.1** T^a: η, V: Ø. **v.2** TK: διελεγετο, MV: διελεξατο. **v.3** T^a: ιησους, V: [ο] ιησους. **v.4** T^a: πολυ πληθος, V: πληθος πολυ. **v.5** TKV: ζηλωσαντες, M: προσλαβομενοι. **v.5** TK: απειθουντες ιουδαιοι και προσλαβομενοι, M: ιουδαιοι οι απειθουντες, V: ιουδαιοι και προσλαβομενοι. **v.5** T^a: τινας ανδρας, V: ανδρας τινας. **v.5** T^a: επισταντες τε, V: και επισταντες. **v.5** T^a: αγαγειν, V: προαγαγειν. **v.6** T^a: τον, V: Ø. **v.7** TK: πραπτουσιν, MV: πρασουσιν. **v.7** T^a: λεγοντες ετερον, V: ετερον λεγοντες. **v.10** T^a: της, V: Ø.

παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν ἰουδαίων ἀπήεσαν· οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν θεσσαλονίκῃ οἵτινες ἐ- 11
 δέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως· πολλοὶ μὲν 12
 οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν καὶ τῶν ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· ὥς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ 13
 τῆς θεσσαλονίκης ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ βεροῖᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἦλθον κάκεῖ σαλεύοντες τοὺς ὄχλους· εὐθέως δὲ τότε τὸν παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀ- 14
 δελφοὶ πορεύεσθαι ὥς ἐπὶ τὴν θάλασσαν ὑπέμενον· δὲ ὁ τε σίλας καὶ ὁ τιμόθεος ἐκεῖ· οἱ δὲ καθιστῶντες τὸν παῦλον ἤ- 15
 γαγον αὐτὸν ἕως ἀθηνῶν καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν σίλαν καὶ τιμόθεον ἵνα ὥς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς αὐτὸν ἐξήεσαν· ἐν 16
 δὲ ταῖς ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ παύλου παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ θεωροῦντι κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν· διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς ἰουδαί- 17
 οῖς καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας· τινὲς δὲ τῶν ἐπικουρείων καὶ 18
 τῶν στωϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ καὶ τινες ἔλεγον τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν οἱ δὲ ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι ὅτι τὸν ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῖς εὐηγγελίζετο· ἐπιλαθόμενοι τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἄρειον 19
 πάγον ἤγαγον λέγοντες δυνάμεθα γινῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἢ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχὴ· ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις 20
 εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν βουλόμεθα οὖν γινῶναι τί· ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι· ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐ- 21
 δὲν ἕτερον εὐκαίρουν ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον· σταθεῖς δὲ ὁ παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ ἀρείου πάγου ἔφη ἄνδρες ἀθηναῖοι κατὰ πάντα ὥς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ· διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον 23
 καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο ἀγνώστῳ θεῷ ὃν οὖν ἀγνοοῦν-

v.10 TKV: τῶν ἰουδαίων ἀπήεσαν, M: ἀπήεσαν τῶν ἰουδαίων. **v.11** T^o: το, V: ∅. **v.13** T^o: σαλεύοντες, V: σαλεύοντες καὶ ταρασσόντες. **v.14** T^o: ὥς, V: εὐς. **v.14** T^o: ὑπεμενον δε, V: ὑπεμειναν τε. **v.15** T^o: καθιστῶντες, V: καθιστανόντες. **v.15** T^o: αὐτον, V: ∅. **v.15** T^o: τιμοθεον, V: τον τιμοθεον. **v.16** T^o: θεωρουντι, V: θεωρουντος. **v.18** TK: τῶν ἐπικουρειων καὶ τῶν στωικῶν, M: καὶ τῶν ἐπικουρειων καὶ τῶν στοικῶν, V: καὶ τῶν ἐπικουρειων καὶ στοικῶν. **v.18** TK: αυτοις, MV: ∅. **v.20** T^o: τι αν θελοι, V: τινα θελει. **v.21** T^o: ευκαιρουν, V: ηευκαιρουν. **v.21** T^o: καὶ ακουειν, V: η ακουειν τι. **v.23** T^o: ον, V: ο.

24 τες εὐσεβεῖτε τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν . ὁ θεὸς ὁ ποιήσας
 τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς κύ-
 25 ριος^ο ὑπάρχων οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ . οὐδὲ
 ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται προσδεόμενός τινος αὐ-
 26 τὸς διδούς πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν κατὰ πάντα . ἐποίησέν τε
 ἐξ ἐνὸς αἱματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν^ο τὸ
 πρόσωπον τῆς γῆς ὀρίσας προῖταγμένους καιροὺς καὶ τὰς
 27 ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν . ζητεῖν τὸν κύριον εἰ ἄρα
 γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὗροιεν καίτοιγε οὐ μακρὰν ἀ-
 28 πό ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα . ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ
 κινούμεθα καὶ ἐσμεν ὥς καὶ τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν
 29 εἰρήκασιν τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν . γένος οὖν ὑπάρχοντες
 τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ
 χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου τὸ θεῖον εἶναι
 30 ὅμοιον . τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς
 τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσιν πανταχοῦ μετανο-
 31 εῖν . διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ ἔλλει κρίνειν τὴν οἰκουμέ-
 νην ἐν δικαιοσύνῃ ἐν^ο ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν πίστιν παρασχὼν πᾶσιν
 32 ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν . ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νε-
 κρῶν οἱ μὲν ἐχλεύαζον οἱ δὲ εἶπὸν ἀκουσόμεθά σου πάλιν^ο
 33 περὶ τούτου . καὶ οὕτως ὁ παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν .
 34 τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν ἐν οἷς καὶ διο-
 νύσιος ὁ ἄρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι δάμαρις καὶ ἕτεροι
 σὺν αὐτοῖς .

18 Μετὰ δὲ^ο ταῦτα χωρισθεὶς ὁ παῦλος ἐκ τῶν ἀθηνῶν ἤλ-
 2 θεν εἰς κόρινθον . καὶ εὗρών τινα ἰουδαῖον ὀνόματι ἀκύλαν
 ποντικὸν τῷ γένει προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς ἰταλίας καὶ
 πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ διὰ τὸ διατεταχέναι κλαύδιον χω-
 ρίζεσθαι πάντας τοὺς ἰουδαίους ἐκ τῆς ῥώμης προσῆλθεν
 3 αὐτοῖς . καὶ διὰ τὸ ὁμοτέχνον εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖς καὶ

v.23 T^o: τουτον, V: τουτο. **v.24** T^o: κυριος υπαρχων, V: υπαρχων κυριος. **v.25** T^o: ανθρωπων, V: ανθρωπων. **v.25** TM: κατα, KV: και τα. **v.26** T^o: αιματος, V: Ø, F: στοματος. **v.26** T^o: παν το προσωπον, V: παντος προσωπου. **v.26** TK: προτεταγμενους, MV: προστεταγμενους. **v.27** T^o: κυριον, V: θεον. **v.27** TK: καιτοιγε, M: καιγε, V: και γε. **v.30** T^o: πασιν, V: παντας. **v.31** T^o: διοτι, V: καθοτι. **v.31** E: εν ανδρι, D: ανδρι ιησου. **v.32** T^o: ειπον, V: ειπαν. **v.32** T^o: παλιν περι τουτου, V: περι τουτου και παλιν. **v.33** T^o: και, V: Ø. **18. v.1** T^o: δε, V: Ø. **v.1** T^o: ο παυλος, V: Ø. **v.2** TKV: διατεταχεναι, M: τεταχεναι. **v.2** T^o: εκ, V: απο.

εἰργάζετο ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν^ο τέχνην . διελέγετο δὲ ἐν 4
 τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον ἔπειθέν τε ἰουδαίους καὶ ἑλ-
 ληνας . ὥς δὲ κατήλθον ἀπὸ τῆς μακεδονίας ὃ τε σίλας καὶ ὁ 5
 τιμόθεος συνείχετο τῷ πνεύματι ὁ παῦλος διαμαρτυρόμενος
 τοῖς ἰουδαίοις τὸν χριστὸν ἰησοῦν . ἀντιτασσομένων δὲ αὐ- 6
 τῶν καὶ βλασφημούντων ἐκτιναζάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς
 αὐτοὺς τὸ αἶμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν καθαρὸς ἐγὼ 7
 ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι . καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν
 ἦλθέν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι ἰούδοιου σεβομένου τὸν θεὸν 8
 οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ . κρίσπος δὲ ὁ ἀρ-
 χισυνάγωγος ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
 καὶ πολλοὶ τῶν κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευσον καὶ ἐβαπτί- 9
 ζοντο . εἶπεν δὲ ὁ κύριος δι^ο ὀράματος ἐν νυκτὶ τῷ παύλῳ
 μὴ φοβοῦ ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπῆσης . διότι ἐγὼ εἰμι μετὰ 10
 σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοι τοῦ κακῶσαι σε διότι λαὸς ἐ-
 στίν μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ . ἐκάθισέν τε ἐνιαυτὸν καὶ 11
 μῆνας ἕξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ . γαλλίω- 12
 νος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμα-
 δὸν οἱ ἰουδαῖοι τῷ παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα .
 λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον οὗτος^ο ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώ- 13
 πους σέβεσθαι τὸν θεόν . μέλλοντος δὲ τοῦ παύλου ἀνοίγειν 14
 τὸ στόμα εἶπεν ὁ γαλλίων πρὸς τοὺς ἰουδαίους εἰ μὲν οὖν ἦν
 ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιουργημα πονηρὸν ᾧ ἰουδαῖοι κατὰ λόγον 15
 ἂν ἠνεσχόμεν ὑμῶν . εἰ δὲ ζήτημὰ ἐστὶν περὶ λόγου καὶ ὀ-
 νομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς ὄψεσθε αὐτοὶ κριτὴς γὰρ 16
 ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι . καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ
 τοῦ βήματος . ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ Ἕλληνες σωσθένην 17
 τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος καὶ οὐ-
 δὲν τούτων τῷ γαλλίῳι ἔμελόν . ὁ δὲ παῦλος ἔτι προσμείνας 18
 ἡμέρας ἱκανὰς τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν
 συρίαν καὶ σὺν αὐτῷ πρίσκιλλα καὶ ἀκύλας κειράμενος τὴν^ο

v.3 T^o: εἰργαζετο, V: ηργαζετο. **v.3** T^o: τὴν τεχνὴν, V: τὴν τεχνήν. **v.5** T^o: πνευματι, V: λογῳ. **v.5** T^o: τον, V: εἶναι τον. **v.7** T^o: ἦλθεν, V: εἰσηλθεν. **v.7** T^o: ιουστου, V: τιτιου ιουστου. **v.9** T^o: δι οραματος ἐν νυκτι, V: ἐν νυκτι δι οραματος. **v.11** T^o: τε, V: δε. **v.12** T^o: ἀνθυπατευοντος, V: ἀνθυπατου οντος. **v.13** T^o: ουτος ἀναπειθει, V: ἀναπειθει ουτος. **v.14** T^o: συν, V: Ø. **v.14** T^o: ἠνεσχομην, V: ἀνεσχομην. **v.15** T^o: ζητημα, V: ζητηματα. **v.15** T^o: γαρ, V: Ø. **v.17** T^o: οἱ Ἕλληνες, V: Ø. **v.17** TKV: ἐμελεν, M: ἐμελλεν. **v.18** T^o: τὴν κεφαλὴν ἐν κεγχρεαῖς, V: ἐν κεγχρεαῖς τὴν κεφαλὴν.

- 19 κεφαλὴν ἐν κεγχρεαῖς εἶχεν γὰρ εὐχὴν . κατήντησέν δὲ εἰς
 ἔφesson κακέινους κατέλιπεν αὐτοῦ αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν
 20 συναγωγὴν διελέχθη τοῖς ἰουδαίοις . ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶν ἐ-
 21 πὶ πλείονα χρόνον μείναι παρ’ αὐτοῖς οὐκ ἐπένευσεν . ἀλλ’
 ἀπετάξατο αὐτοῖς εἰπὼν δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομέ-
 νην ποιῆσαι εἰς ἱεροσόλυμα πάλιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς
 22 τοῦ θεοῦ θέλοντος καὶ ἀνήχθη ἀπὸ τῆς ἐφέσου . καὶ κατελ-
 θὼν εἰς καισάρειαν ἀναβάς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν
 23 κατέβη εἰς ἀντιόχειαν . καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν δι-
 ερχόμενος καθεξῆς τὴν γαλατικὴν χώραν καὶ φρυγίαν ἐπι-
 24 στηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς . ἰουδαῖος δὲ τις ἀπολλῶς ὁ-
 νόματι ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει ἀνὴρ λόγιος κατήντησεν εἰς ἔφε-
 25 σον δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς . οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν
 ὁδὸν τοῦ κυρίου καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν
 ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ κυρίου ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα
 26 ἰωάννου . οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ
 ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ ἀκύλας^ο καὶ πρίσκιλλα προσελάβοντο
 αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν τοῦ^ο θεοῦ ὁδόν .
 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν ἀχαΐαν προτρεψάμε-
 νοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτὸν ὃς
 παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς
 28 χάριτος . εὐτόνως γὰρ τοῖς ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημο-
 σία ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν χριστὸν ἰησοῦν .
- 19** Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ἀπολλῶ εἶναι ἐν κορίνθῳ παῦλον
 διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἐλθεῖν εἰς ἔφesson καὶ εὐρῶν
 2 τινας μαθητάς . εἶπεν πρὸς αὐτοὺς εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε
 πιστεύσαντες οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτὸν ἀλλ’ οὐδὲ εἰ πνεῦμα
 3 ἅγιόν ἐστιν ἠκούσαμεν . εἶπέν τε πρὸς^ο αὐτοὺς εἰς τί οὖν ἐ-
 4 βαπτίσθητε οἱ δὲ εἶπον εἰς τὸ ἰωάννου βάπτισμα . εἶπεν δὲ
 παῦλος ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας τῷ λαῷ

v.19 T^{*}: κατηντησεν, V: κατηντησαν. **v.19** TKV: κακεινους, M: και εκεινους. **v.19** T^{*}: διελεχθη, V: διελεξατο. **v.20** T^{*}: παρ αυτοις, V: ∅. **v.21** T^{*}: αλλ απεταξατο αυτοις ειπων δει με παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα παλιν δε, V: αλλα αποταξαμενος και ειπων παλιν. **v.21** T^{*}: και, V: ∅. **v.25** T^{*}: κυριου, V: ιησου. **v.26** T^{*}: ακυλας και πρισκιλλα, V: πρισκιλλα και ακυλας. **v.26** T^{*}: του θεου οδον, V: οδον [του θεου]. **19. v.1** T^{*}: ελθειν, V: [κατ]ελθειν. **v.1** T^{*}: ευρων, V: ευρειν. **v.2** T^{*}: ειπεν, V: ειπεν τε. **v.2** T^{*}: ειπον, V: ∅. **v.2** T^{*}: ουδε, V: ουδ. **v.3** T^{*}: προς αυτους, V: ∅. **v.3** T^{*}: ειπον, V: ειπαν. **v.4** T^{*}: μεν, V: ∅.

λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστευσῶσιν τουτέστιν
 εἰς τὸν χριστὸν ἰησοῦν . ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ 5
 ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ . καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ παύλου 6
 τὰς χεῖρας ἦλθεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ἐλάλουν τε
 γλώσσαις καὶ προεφώτευον . ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὥσεί 7
 δεκάδυο . εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ 8
 μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας
 τοῦ θεοῦ . ὥς δὲ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπειθουν κακολο- 9
 γοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν
 ἀφώρισεν τοὺς μαθητὰς καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχο-
 λῇ τυράννου τινός . τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο ὥστε πάντας 10
 τοὺς κατοικοῦντας τὴν ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου
 ἰησοῦ ἰουδαίους τε καὶ ἑλλήνας . δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχοῦ- 11
 σας ἐποίει ὁ θεὸς διὰ τῶν χειρῶν παύλου . ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς 12
 ἀσθενοῦντας ἐπιφέρεισθαι ἀπὸ τοῦ χρωτός αὐτοῦ σουδάρια
 ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους τὰ τε 13
 πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν . ἐπεχείρησαν δὲ
 τινες ἀπὸ τῶν περιερχομένων ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν 14
 ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυ-
 ρίου ἰησοῦ λέγοντες ὀρκίζομεν ὑμᾶς τὸν ἰησοῦν ὃν ὁ παῦλος 15
 κηρύσσει . ἦσαν δὲ τινες υἱοὶ σκευᾶ ἰουδαίου ἀρχιερέως ἐ-
 πιτὰ οἱ τοῦτο ποιοῦντες . ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν 16
 εἶπεν τὸν ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν παῦλον ἐπίσταμαι ὑμεῖς
 δὲ τίνες ἐστέ . καὶ ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ 17
 ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν ἴσχυσεν
 κατ' αὐτῶν ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ
 τοῦ οἴκου ἐκείνου . τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν ἰουδαίοις 18
 τε καὶ ἑλλήσιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν ἔφesson καὶ ἐπέπεσεν φό-
 βος ἐπὶ πάντας αὐτοὺς καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
 ἰησοῦ . πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογού- 19
 μενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν . ἱκανοὶ δὲ τῶν

v.4 T: τουτεςστιν, KMV: τουτ εστιν. **v.4** T⁺: χριστον, V: Ø. **v.6** T⁺: προεφητευον, V: επροφητευον.
v.7 T⁺: δεκαδυο, V: δωδεκα. **v.9** T⁺: τινος, V: Ø. **v.10** T⁺: ιησου, V: Ø. **v.11** T⁺: εποιει ο
 θεος, V: ο θεος εποιει. **v.12** T⁺: επιφερεσθαι, V: αποφερεσθαι. **v.12** T⁺: εξερχεσθαι απι αυτων,
 V: εκπορευεσθαι. **v.13** T⁺: απο, V: και. **v.13** T⁺: ορκιζομεν, V: ορκιζω. **v.13** T⁺: ο, V: Ø.
v.14 T⁺: τινες υιοι, V: τινος. **v.14** T⁺: οι, V: υιοι. **v.15** T⁺: τον ιησουν, V: αυτοις τον [μεν]
 ιησουν. **v.16** T⁺: εφαλλομενος επ αυτους ο ανθρωπος, V: εφαλομενος ο ανθρωπος επ αυτους.
v.16 TK: και κατακυριευσας αυτων, M: και κατακυριευσαν αυτων, V: κατακυριευσας αμφοτερων.

τὰ περίεργα πραζάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον
 ἐνώπιον πάντων καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὔρον
 20 ἀργυρίου μυριάδας πέντε . οὕτως κατὰ κράτος ὁ ὁ λόγος τοῦ
 21 κυρίου ἡῦξανεν καὶ ἴσχυεν . ὥς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα ἔθετο ὁ
 παῦλος ἐν τῷ πνεύματι διελθὼν τὴν μακεδονίαν καὶ ἀχαΐαν
 πορεύεσθαι εἰς ἱερουσαλήμ εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με
 22 ἐκεῖ δεῖ με καὶ ῥώμην ἰδεῖν . ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν μακεδο-
 νίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ τιμόθεον καὶ ἔραστον αὐτὸς
 23 ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν ἀσίαν . ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν
 24 ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ . δημήτριος γάρ
 τις ὀνόματι ἀργυροκόπος ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς ἀρτέμιδος
 25 παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν· οὐκ ὀλίγην . οὕς συνα-
 θροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν ἄνδρες ἐπί-
 στασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστίν .
 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν
 πάσης τῆς ἀσίας ὁ παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν
 27 ὄχλον λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι . οὐ
 μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλ-
 θεῖν ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐδὲν
 λογισθῆναι μέλλειν δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα
 28 αὐτῆς ἣν ὅλη ἡ ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται . ἀκούσαντες
 δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες μεγάλη ἡ
 29 ἄρτεμις ἐφεσίων . καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλῃ συγχύσεως ὥρ-
 μησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον συναρπάσαντες γαῖον
 30 καὶ ἀρίσταρχον μακεδόνας συνεκδήμους τοῦ παύλου . τοῦ
 δὲ παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον οὐκ εἶδον αὐ-
 31 τὸν οἱ μαθηταί . τινὲς δὲ καὶ τῶν ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι
 πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ
 32 θέατρον . ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον ἦν γὰρ ἡ ἐκκλη-
 σία συγκεχυμένη καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκὲν
 33 συνεληλύθεισαν . ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου ᾤροεβίβασαν ἀλέξανδρον
 προβαλόντων αὐτὸν τῶν ἰουδαίων ὁ δὲ ἀλέξανδρος κατασεί-

v.20 T*: ο λογος του κυριου, V: του κυριου ο λογος. **v.21** T*: ιερουσαλημ, V: ιεροσολυμα.
v.24 T*: εργασιαν ουκ ολιγην, V: ουκ ολιγην εργασιαν. **v.25** T*: ημων, V: ημιν. **v.27** TKV:
 αρτεμιδος ιερων, M: ιερων αρτεμιδος. **v.27** TK: ουδεν, MV: ουθεν. **v.27** TM: δε, KV: τε.
v.27 T*: την μεγαλειοτητα, V: της μεγαλειοτητος. **v.29** TK: ολη, M: ολη της, V: της. **v.29** TK:
 του, MV: Ø. **v.30** T*: του δε παυλου, V: παυλου δε. **v.32** T*: ενεκεν, V: ενεκα. **v.33** T*:
 προεβιβασαν, V: συνεβιβασαν. **v.33** TMV: προβαλοντων, K: προβαλλοντων.

σας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ · ἐπιγινόντων δὲ 34
 ὅτι ἰουδαῖός ἐστιν φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων ὥς ἐπὶ ὥρας
 δύο κραζόντων μεγάλη ἢ ἄρτεμις ἐφεσίων · καταστείλας δὲ 35
 ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησὶν ἄνδρες ἐφέσιοι τίς γάρ ἐστιν
 ἄνθρωπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν ἐφεσίῳ πόλιν νεωκόρον οὖ-
 σαν τῆς μεγάλης θῆδς ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς · ἀναν- 36
 τιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους
 ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετεὺς πράττειν · ἡγάγετε γὰρ τοὺς 37
 ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν
 θεὰν ὑμῶν · εἰ μὲν οὖν δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται 38
 πρὸς ὅτινα λόγον ἔχουσιν ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰ-
 σιν ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις · εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε 39
 ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται · καὶ γὰρ κινδυνεύο- 40
 μεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον μηδενὸς αἰτίου
 ὑπάρχοντος περὶ οὗ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι ὅτι λόγον τῆς συ-
 στροφῆς ταύτης · καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν · 41

Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον προδκαλεσάμενος ὁ 20
 παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορευθῆναι
 εἰς τὴν μακεδονίαν · διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ παρα- 2
 καλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν ἐλλάδα · ποιή- 3
 σας τε μῆνας τρεῖς γενομένης αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν ἰ-
 ουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν συρίαν ἐγένετο γνώμῃ
 τοῦ ὑποστρέφειν διὰ μακεδονίας · συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι 4
 τῆς ἀσίας σῶπατρος βεροιαῖος θεσσαλονικέων δὲ ἀρίσταρχος
 καὶ σεκουῖνδος καὶ γάϊος δερβαῖος καὶ τιμόθεος ἀσιανοὶ δὲ 5
 τυχικὸς καὶ τρόφιμος · οὗτοι προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν 5
 τρωάδι · ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύ- 6
 μων ἀπὸ φιλίππων καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν τρωάδα
 ἄχρις ἡμερῶν πέντε οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτὰ · ἐν δὲ τῇ 7

ν.34 TK: επιγνοντων, MV: επιγνοντες. **ν.35** T^a: ανθρωπος, V: ανθρωπων. **ν.35** T^a: θεας, V: θεα. **ν.36** TK: πραττειν, MV: πρασσειν. **ν.37** TK: θεαν υμων, M: θεον υμων, V: θεον ημων. **ν.38** TK: προς τινα λογον εχουσιν, MV: εχουσι προς τινα λογον. **ν.39** T^a: περι ετερων, V: περαιτερω. **ν.40** TK: ου, M: ου ου, V: ου [ου]. **ν.40** TK: αποδουναι λογον, M: δουναι λογον, V: αποδουναι λογον περι. **20. ν.1** T^a: προσκαλεσαμενος, V: μεταπεμφαμενος. **ν.1** T^a: ασπασαμενος, V: παρακαλεσας ασπασαμενος. **ν.1** T^a: πορευθηναι, V: πορευεσθαι. **ν.1** T^a: την, V: ∅. **ν.3** T^a: αυτω επιβουλης, V: επιβουλης αυτω. **ν.3** T^a: γνωμη, V: γνωμης. **ν.4** T^a: αχρι της ασιας σωπατρος, V: σωπατρος πυρρου. **ν.5** TK: προελθοντες, M: προσελθοντες, V: δε προελθοντες. **ν.6** TK: αχρις, MV: αχρι. **ν.6** T^a: ου, V: οπου.

μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων τῶν^ο μαθητῶν τοῦ κλάσαι ἄρ-
 τον ὁ παῦλος διελέγετο αὐτοῖς μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον
 8 παρέτεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου . ἦσαν δὲ λαμπά-
 9 δες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ ἦσαν συνηγμένοι . καθήμενος
 δέ τις νεανίας ὀνόματι εὐτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος καταφερόμε-
 νος ὕπνῳ βαθεῖ διαλεγομένου τοῦ παύλου ἐπὶ πλεῖον κατε-
 νεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστεγίου κάτω καὶ
 10 ἦρθη νεκρός . καταβὰς δὲ ὁ παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συμ-
 περιλαβὼν εἶπεν μὴ θορυβεῖσθε ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ
 11 ἐστίν . ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας ἄρτον καὶ γευσάμενος ἐφ' ἱ-
 12 κανόν τε ὁμιλήσας ἄχρις αὐγῆς οὕτως ἐξῆλθεν . ἤγαγον δὲ
 13 τὸν παῖδα ζῶντα καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως . ἡμεῖς δὲ
 προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν εἰς τὴν ἄσσον ἐκεῖθεν
 μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν παῦλον οὕτως γὰρ ἦν^ο διατετα-
 14 γμένος μέλλων αὐτὸς πεζεύειν . ὥς δὲ συνέβαλὲν ἡμῖν εἰς τὴν
 15 ἄσσον ἀναλαβόντες αὐτὸν ἦλθομεν εἰς μιτυλήνην . κάκειθεν
 ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρὺ χίου τῇ
 δὲ ἐτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς σάμον καὶ^ο μέιναντες ἐν τρωγυλ-
 16 λίῳ τῇ ἐχομένῃ ἦλθομεν εἰς μίλητον . ἔκρινεν γὰρ ὁ παῦλος
 παραπλεύσαι τὴν ἔφεσον ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβή-
 σαι ἐν τῇ ἀσίᾳ ἔσπευδεν γὰρ εἰ δυνατόν ἦν αὐτῷ τὴν ἡμέραν
 17 τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς ἱεροσόλυμα . ἀπὸ δὲ τῆς μι-
 λήτου πέμψας εἰς ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους
 18 τῆς ἐκκλησίας . ὥς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν εἶπεν αὐ-
 τοῖς ὑμεῖς ἐπίστασθε ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς
 19 τὴν ἀσίαν πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην . δου-
 λεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πολλῶν
 20 δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβου-
 λαῖς τῶν ἰουδαίων . ὥς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόν-
 των τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ
 21 κατ' οἴκους . διαμαρτυρόμενος ἰουδαίοις τε καὶ ἔλλησιν τὴν
 εἰς τὸν θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν

v.7 TK: τῶν μαθητῶν τοῦ, M: τῶν μαθητῶν, V: ἡμῶν. **v.8** TK: ἦσαν, MV: ἡμεν. **v.9** T*: καθη-
 μενος, V: καθεζόμενος. **v.11** T*: ἄρτον, V: τὸν ἄρτον. **v.11** T*: ἀχρις, V: ἀχρι. **v.13** TKV:
 προσελθόντες, M: προσελθόντες. **v.13** T*: εἰς, V: ἐπὶ. **v.13** T*: ἡν διατεταγμένος, V: διατετα-
 γμένος ἡν. **v.14** T*: συνεβαλεν, V: συνεβαλλεν. **v.15** T*: ἀντικρυ, V: ἀντικρυς. **v.15** T*:
 καὶ μέιναντες ἐν τρωγυλίῳ τη, V: τη δε. **v.16** T*: ἐκρινεν, V: κεκρικει. **v.16** T*: ἡν, V: εἰη.
v.19 T*: πολλῶν, V: ∅. **v.21** T*: τὸν, V: ∅. **v.21** T*: τὴν, V: ∅.

ἰησοῦν χριστόν . καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύματι 22
 πορεύομαι εἰς ἱερουσαλὴμ τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσονται μοι μὴ 23
 εἰδώς . πλήν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύ- 23
 ρεταῖ λέγον ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν . ἀλλ' οὐδε- 24
 νὸς λόγον ποιῶμαι οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχὴν μου τιμίαν ἐμαυτῷ 24
 ὥς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου μετὰ χαρᾶς καὶ τὴν διακονίαν 25
 ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγ- 25
 γέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ . καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκ 25
 ἔτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διῆλθον κη- 26
 ρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ . διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν 26
 τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάν- 27
 των . οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν 27
 τὴν βουλήν τοῦ θεοῦ . προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ 28
 ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους ποι- 28
 μαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ 29
 ἰδίου αἵματος . ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο ὅτι εἰσελεύσονται με- 29
 τὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ 30
 ποιμνίου . καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦν- 30
 τες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν . 31
 διὸ γρηγορεῖτε μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν 31
 οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον . καὶ 32
 τὰν ὑν παρατίθεμαι ὑμᾶς ἀδελφοὶ τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς 33
 χάριτος αὐτοῦ τῷ δυναμένῳ ἐπιοικοδομῆσαι καὶ δοῦναι ὑμῖν 33
 κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν . ἀργυρίου ἢ χρυ- 33
 σίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα . αὐτοὶ δὲ γινώσκετε 34
 ὅτι ταῖς χρεαίαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ 34
 χεῖρες αὐταί . πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ 35
 ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων μνημονεύειν τε τῶν λόγων 35
 τοῦ κυρίου ἰησοῦ ὅτι αὐτὸς εἶπεν μακάριόν ἐστιν διδόναι 36
 μᾶλλον ἢ λαμβάνειν . καὶ ταῦτα εἰπὼν θεῖς τὰ γόνατα αὐτοῦ 36

v.21 TK: χριστον, MV: Ø. **v.22** T^a: εγω δεδεμενος, V: δεδεμενος εγω. **v.23** T^a: διαμαρτυρεται, V: διαμαρτυρεται μοι. **v.23** T^a: με και θλιψεις, V: και θλιψεις με. **v.24** T^a: λογον, V: λογου. **v.24** T^a: ουδε εχω την ψυχην μου, V: την ψυχην. **v.24** T^a: μετα χαρας, V: Ø. **v.25** T: ουκ επι, KMV: ουκει. **v.25** T^a: του θεου, V: Ø. **v.26** T^a: διο, V: διοτι. **v.26** T^a: εγω, V: ειμι. **v.27** T^a: υμιν πασαν την βουλην του θεου, V: πασαν την βουλην του θεου υμιν. **v.28** T^a: συν, V: Ø. **v.28** TKV: του θεου, M: του κυριου και θεου. **v.28** T^a: του ιδιου αιματος, V: του αιματος του ιδιου. **v.29** T^a: γαρ οιδα τουτο, V: οιδα. **v.32** T: τανυν, KMV: τα νυν. **v.32** T^a: αδελφοι, V: Ø. **v.32** T^a: επιοικοδομησαι, V: οικοδομησαι. **v.32** T^a: υμιν, V: την. **v.34** TK: δε, MV: Ø. **v.35** TK: διδοναι μαλλον, MV: μαλλον διδοναι.

37 σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο ὁ ἱκανὸς δὲ ἐγένετο ὁ κλαυθμὸς
πάντων καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ παύλου κατε-
38 φίλουν αὐτόν. ὁδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ὃ εἰρήκει
ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν προέπεμ-
πον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

21 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν
εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν κῶν τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν ῥό-
2 δον κᾶκεῖθεν εἰς πάταρα. καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς
3 φοινίκην ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ἀναφάναντες δὲ τὴν κύπρον
καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς συρίαν καὶ
κατήχθημεν εἰς τύρον ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτι-
4 ζόμενον τὸν γόμον. καὶ ἀνευρόντες τοὺς μαθητὰς ἐπεμεί-
ναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτὰ οἵτινες τῷ παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ
5 πνεύματος μὴ ἀναβαίνειν εἰς ἱερουσαλήμ. ὅτε δὲ ἐγένετο ἡ-
μᾶς ἔξαρτίσαι τὰς ἡμέρας ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμ-
πόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξίν καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πό-
λεως καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσηύξαμεθα.
6 καὶ ὁ ἀσπασάμενος ἀλλήλους ἐπέβημεν εἰς τὸ πλοῖον ἐκεῖνοι
7 δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες
ἀπὸ τύρου κατηντήσαμεν εἰς πολεμαῖδα καὶ ἀσπασάμενοι
8 τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. τῇ δὲ ἐ-
παύριον ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν παῦλον ἤλθον εἰς καισάρειαν
καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ τοῦ
9 ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. τοῦτῳ δὲ ἦσαν θυγα-
10 τέρες παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι. ἐπιμενόντων δὲ
ἡμῶν ἡμέρας πλείους κατήλθεν τις ἀπὸ τῆς ἰουδαίας προ-
11 φήτης ὀνόματι ἄγαθος. καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν
ζώνην τοῦ παύλου δήσας τε αὐτοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πό-
δας εἶπεν τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ
ζώνη αὕτη οὕτως δήσουσιν ἐν ἱερουσαλήμ οἱ ἰουδαῖοι καὶ πα-

v.37 T*: εγενετο κλαυθμος, V: κλαυθμος εγενετο. **21. v.1** T*: κων, V: κω. **v.3** TKV: αναφαναντες, M: αναφανεντες. **v.3** T*: κατηχθημεν, V: κατηλθομεν. **v.3** T*: ην το πλοιον, V: το πλοιον ην. **v.4** T: και ανευροντες τους, MK: και ανευροντες, V: ανευροντες δε τους. **v.4** T*: αναβαινειν εις ιερουσαλημ, V: επιβαινειν εις ιεροσολυμα. **v.5** T*: προσευξαμεθα, V: προσευξαμενοι. **v.6** T*: και ασπασαμενοι αλληλους επεβημεν, V: απησπασαμεθα αλληλους και ανεβημεν. **v.8** TM: οι περι τον παυλον ηλθον, K: οι περι τον παυλον ηλθομεν, V: ηλθομεν. **v.8** TK: του, MV: ∅. **v.9** T*: παρθενoi τεσσαρες, V: τεσσαρες παρθενoi. **v.10** T*: ημων, V: ∅. **v.11** T*: τε αυτου, V: εαυτου. **v.11** TK: τας χειρας και τους ποδας, MV: τους ποδας και τας χειρας.

ραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν . ὥς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα πα- 12
 ρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν
 εἰς ἱερουσαλήμ . ἀπεκρίθη^ο δὲ ὁ παῦλος τί ποιεῖτε κλαίοντες 13
 καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δε-
 θῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς ἱερουσαλήμ ἐτοίμως ἔχω ὑπὲρ
 τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἰησοῦ . μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ 14
 ἡσυχάσαμεν εἰπόντες τὸ^ο θέλημα τοῦ κυρίου γενέσθω . μετὰ 15
 δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀποσκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς ἱε-
 ρουσαλήμ . συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ καισαρείας 16
 σὺν ἡμῖν ἄγοντες παρ' ᾧ^ο ξενισθῶμεν μνάσωνί τιτι κυπρίῳ ἀρ-
 χαίῳ μαθητῇ . γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς ἱεροσόλυμα ἀσμένως 17
 ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί . τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῆει ὁ παῦλος 18
 σὺν ἡμῖν πρὸς ἰάκωβον πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτε-
 ροι . καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν 19
 ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ . οἱ 20
 δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν κύριον^ο εἰπόν τε αὐτῷ θεωρεῖς
 ἀδελφε^ο πόσαι μυριάδες εἰσὶν ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων
 καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν . κατηχήθησαν 21
 δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ μωδῆως τοὺς κα-
 τὰ τὰ ἔθνη πάντας ἰουδαίους λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς
 τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθνεσιν περιπατεῖν . τί οὖν ἐστὶν πάντως 22
 δεῖ^ο πληθὸς συνελθεῖν ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας . τοῦτο 23
 οὖν ποίησον ὃ σοι λέγομεν εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐ-
 χὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν . τούτους παραλαβὼν ἀγνίσθητι σὺν 24
 αὐτοῖς καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρῆσῶνται τὴν κεφα-
 λὴν καὶ γνῶσιν πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδὲν
 ἐστὶν ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν^ο νόμον φυλάσσων . περὶ δὲ 25
 τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν κρίναντες μη-
 δὲ^ο τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τὸ τε
 εἰδωλόθυτον καὶ τὸ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν . τότε ὁ 26

v.13 TK: ἀπεκρίθη δε, M: ἀπεκρίθη τε, V: τότε ἀπεκρίθη. **v.14** T*: το θέλημα του κυριου γενεσθω, V: του κυριου το θελημα γινεσθω. **v.15** TK: αποσκευασαμενοι, MV: επισκευασαμενοι.
v.15 T*: ιερουσαλημ, V: ιεροσολυμα. **v.17** T*: εδεξαντο, V: απεδεξαντο. **v.20** TK: κυριον ειπον τε, M: κυριον ειποντες, V: θεον ειπον τε. **v.20** T*: ιουδαιων, V: εν τοις ιουδαιοις. **v.21** T*: μωσεως, V: μωυσεως. **v.22** T*: δει πληθος συνελθειν ακουσονται γαρ, V: ακουσονται. **v.24** T*: ξυρησωνται, V: ξυρησονται. **v.24** T*: γνωσιν, V: γνωσονται. **v.24** T*: τον νομον φυλασσων, V: φυλασσων τον νομον. **v.25** TK: μηδεν τοιουτον τηρειν αυτους ει μη, M: μηδεν τοιουτου τηρειν αυτους ει μη, V: ∅. **v.25** T*: το, V: ∅.

παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐ-
 τοῖς ἀγνισθεῖς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερὸν διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν
 τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἐ-
 27 κάστου αὐτῶν ἢ προσφορά. ὥς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι
 συντελεῖσθαι οἱ ἀπὸ τῆς ἀσίας ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν
 τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον καὶ ἐπέβαλον τὰς^ο χεῖρας
 28 ἐπ' αὐτόν. κρᾶζοντες ἄνδρες ἰσραηλῖται βοηθεῖτε οὗτός ἐστιν
 ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου
 τούτου πάντας πανταχοῦ διδάσκων ἔτι τε καὶ ἔλληνας εἰσῆ-
 γαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον.
 29 ἦσαν γὰρ ἡρωεωρακοτές τρόφιμον τὸν ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει
 σὺν αὐτῷ ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσῆγαγεν ὁ παῦλος.
 30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ καὶ
 ἐπιλαβόμενοι τοῦ παύλου εἴλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ καὶ εὐ-
 31 θέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. ζητούντων δὲ^ο αὐτὸν ἀποκτεῖναι
 ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συγκέχυται
 32 ἱερουσαλήμ. ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατον-
 τάρχους κατέδραμεν ἐπ' αὐτοὺς οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον
 33 καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν παῦλον. τότε^ο
 ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι
 ἀλύσειν δυσὶν καὶ ἐπυνθάνετο τίς αὖ εἶη καὶ τί ἐστὶν πεποι-
 34 ηκῶς. ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐδῶον ἐν τῷ ὄχλῳ μὴ δυνάμενος^ο δὲ
 γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐ-
 35 τὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμοὺς
 συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν
 36 τοῦ ὄχλου. ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κραζὸν αἶρε
 37 αὐτόν. μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ παῦλος
 λέγει τῷ χιλιάρχῳ εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν τι πρὸς σε ὁ δὲ ἔφη
 38 ἑλληνιστὶ γινώσκεις. οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ αἰγύπτιος ὁ πρὸ τού-
 των τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον
 39 τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων. εἶπεν δὲ ὁ παῦ-
 λος ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι ἰουδαῖος ταρσεὺς τῆς κιλικίας
 οὐκ ἀσήμευ πόλεως πολίτης δέομαι δέ σου ἐπίτρεψόν μοι

v.27 T^o: τας χειρας επ αυτον, V: επ αυτον τας χειρας. **v.28** T^o: πανταχου, V: πανταχη.
v.29 TKV: προεωρακοτες, M: εωρακοτες. **v.31** T^o: δε, V: τε. **v.31** T^o: συγκεχυται, V:
 συγχυννεται. **v.32** T^o: εκατονταρχους, V: εκατονταρχας. **v.33** TKV: τοτε εγγισας, M: εγγισας
 δε. **v.33** T^o: αν, V: ∅. **v.34** T^o: εδωον, V: επεφωνουν. **v.34** T^o: δυναμενος δε, V: δυναμενου
 δε αυτου. **v.36** T^o: κραζον, V: κραζοντες. **v.37** TKV: τι, M: ∅.

λαλήσαι πρὸς τὸν λαόν. ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ παῦλος 40
ἐστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ πολ-
λῆς δὲ σιγῆς γενομένης προσεφώνησεν τῇ ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ
λέγων.

Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑ- **22**
μᾶς νῦν ἀπολογίας. ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ 2
προσεφώνει αὐτοῖς μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν καὶ φησιν. Ἐ- 3
γὼ μὲν εἰμι ἀνὴρ ἰουδαῖος γεγεννημένος ἐν ταρσῷ τῆς κιλι-
κίας ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας
γαμαλιήλ πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῷου νό-
μου ζηλωτῆς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σή- 4
μερον. ὅς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου δεσμεύων 4
καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας. ὥς 5
καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον παρ’
ᾧ καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς δαμα-
σκὸν ἐπορευόμην ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς
ἱερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ 6
καὶ ἐγγίζοντι τῇ δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ. ἔπεσόν τε εἰς 7
τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι σαοὺλ σαοὺλ τί
με διώκεις. ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην τίς εἶ κύριε εἶπέν τε πρὸς με 8
ἐγὼ εἰμι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. οἱ δὲ σὺν ἐ- 9
μοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο τὴν
δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. εἶπον δὲ τί ποι- 10
ήσω κύριε ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρὸς με ἀναστὰς πορεύου εἰς
δαμασκὸν κάκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ᾧ τέτακται
σοι ποιῆσαι. ὥς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φω- 11
τὸς ἐκείνου χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον
εἰς δαμασκόν. ἀνανίας δέ τις ἀνὴρ εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον 12
μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων ἰουδαίων. ἐλ- 13
θὼν πρὸς με καὶ ἐπιστάς εἶπέν μοι σαοὺλ ἀδελφε ἀνάβλεψον
κάγῳ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. ὁ δὲ εἶπεν ὁ θεός 14
τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γινῶναι τὸ θέλημα αὐ-
τοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος

22. v.1 TK: νυν, MV: νυνι. **v.3** T*: μεν, V: ∅. **v.7** TK: επεσον, MV: επεσα. **v.9** T*: και εμφοβοι εγενοντο, V: ∅. **v.12** TK: ευσεβης, MV: ευλαβης. **v.12** TKV: κατοικουντων, M: κατοικουντων εν δαμασκω.

15 αὐτοῦ . ὅτι ἔση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἐ-
 16 ὥρακας καὶ ἤκουσας . καὶ νῦν τί μέλλεις ἀναστὰς βάπτισαι
 καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα
 17 τοῦ κυρίου . ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς ἱερουσαλήμ
 καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει .
 18 καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ
 ἱερουσαλήμ διότι οὐ παραδέχονται σου τὴν μαρτυρίαν πε-
 19 ρὶ ἐμοῦ . κἀγὼ εἶπον κύριε αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην
 φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύον-
 20 τας ἐπὶ σέ . καὶ ὅτε ἐξεχέϊτο τὸ αἷμα στεφάνου τοῦ μάρτυρός
 σου καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει
 21 αὐτοῦ καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν . καὶ
 εἶπεν πρὸς με πορεύου ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστε-
 22 λῶ σε . ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου καὶ ἐπῆραν
 τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον οὐ
 23 γὰρ καθῆκόν αὐτὸν ζῆν . κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥι-
 ππούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἄερα .
 24 ἐκέλευσεν αὐτόν ὁ χιλιάρχος ἄγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν
 εἰπὼν μᾶστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν ἵνα ἐπιγνῶ δι' ἣν αἰτίαν
 25 οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ . ὥς δὲ προέτεινεν αὐτόν τοῖς ἱμαῖσιν
 εἶπεν πρὸς τὸν ἐστῶτα ἐκατόνταρχον ὁ παῦλος εἰ ἄνθρωπον
 26 ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν . ἀκούσας
 δὲ ὁ ἐκατόνταρχος προσελθὼν ἀπήγγειλεν τῷ χιλιάρχῳ λέ-
 γων ὅρα τί μέλλεις ποιεῖν ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος ῥωμαῖός
 27 ἐστιν . προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ λέγε μοι εἰ σὺ
 28 ῥωμαῖός εἰ ὁ δὲ ἔφη ναί . ἀπεκρίθη ἰε ὁ χιλιάρχος ἐγὼ πολ-
 λοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην ὁ δὲ παῦλος
 29 ἔφη ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι . εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐ-
 τοῦ οἱ μέλλοντες αὐτόν ἀνετάξιν καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη
 30 ἐπιγνοὺς ὅτι ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι ἦν αὐτόν δεδεκώς . τῇ δὲ
 ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς τὸ τί κατηγορεῖται

v.16 T^{*}: του κυριου, V: αυτου. **v.18** T^{*}: την, V: Ø. **v.20** T^{*}: εξεχειτο, V: εξεχυννετο. **v.20** T^{*}: τη αναρεσει αυτου, V: Ø. **v.20** TKV: και, M: Ø. **v.22** TK: καθηκον, MV: καθηκεν. **v.23** TK: κραυγαζοντων δε, M: κραζοντων δε, V: κραυγαζοντων τε. **v.24** T^{*}: αυτον ο χιλιαρχος αγεσθαι, V: ο χιλιαρχος εισαγεσθαι αυτον. **v.24** T^{*}: ειπων, V: ειπας. **v.25** TM: προτεινεν, KV: προτειναν. **v.26** T^{*}: εκατονταρχος, V: εκατονταρχης. **v.26** T^{*}: απηγγειλεν τω χιλιαρχω, V: τω χιλιαρχω απηγγειλεν. **v.26** T^{*}: ορα, V: Ø. **v.27** T^{*}: ει, V: Ø. **v.28** T^{*}: τε, V: δε. **v.29** T^{*}: ην αυτον, V: αυτον ην.

παρὰ τῶν ἰουδαίων ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον αὐτῶν καὶ καταγαγὼν τὸν παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς .

Ἀτενίσας δὲ ὁ παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν ἄνδρες ἀδελφοὶ **23**
 ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας . ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστώσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα . τότε ὁ παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν τύπτειν σε μέλλει ὁ θεὸς τοίχῃ κεκονιαμένε καὶ σὺ κάθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι . οἱ δὲ παρεστώτες εἶπὸν τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς . ἔφη τε ὁ παῦλος οὐκ ἤδειν ἀδελφοὶ ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς γέγραπται γὰρ ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἔρεῖς κακῶς . γνούς δὲ ὁ παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶν σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον φαρισαίων ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ ἄνδρες ἀδελφοὶ ἐγὼ φαρισαῖός εἰμι υἱὸς φαρισαίου περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι . τοῦτο δὲ αὐτοῦ λalήσαντος ἐγένετο στάσις τῶν φαρισαίων καὶ τῶν σαδδουκαίων καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος . σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μὴδὲ ἄγγελον μήτε πνεῦμα φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα . ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη καὶ ἀναστάντες οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες οὐδὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος μὴ θεομαχῶμεν . πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως εὐλαβηθεὶς ὁ χιλιάρχος μὴ διασπασθῇ ὁ παῦλος ὑπ' αὐτῶν ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν . τῇ δὲ ἐπιουσῇ νυκτὶ ἐπιστάς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν θάρσει παῦλε ὥς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς ἱεροσαλήμ οὕτως σε δεῖ καὶ εἰς ῥώμην μαρτυρῆσαι . γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντές τινες τῶν ἰουδαίων συστροφὴν ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὔ

v.30 T^{*}: παρα, V: υπο. **v.30** T^{*}: ἀπο τῶν δεσμῶν, V: ∅. **v.30** T^{*}: ἐλθεῖν, V: συνελθεῖν. **v.30** T^{*}: ὅλον τὸ συνέδριον αὐτῶν, V: παν τὸ συνέδριον. **23. v.4** T^{*}: εἶπον, V: εἶπαν. **v.5** T^{*}: γαρ, V: γαρ οτι. **v.6** T^{*}: ἐκραξεν, V: ἐκραξεν. **v.6** T^{*}: φαρισαίου, V: φαρισαίων. **v.7** T^{*}: λαλήσαντος, V: εἰπόντος. **v.7** T^{*}: τῶν, V: ∅. **v.8** T^{*}: μηδε, V: μητε. **v.9** T^{*}: οἱ γραμματεῖς, V: τινες τῶν γραμματέων. **v.9** T^{*}: μὴ θεομαχῶμεν, V: ∅. **v.10** T^{*}: γενομένης στασεως εὐλαβηθεῖς, V: γινόμενης στασεως φοβηθεῖς. **v.10** TKV: καταβαν, M: καταβηναι και. **v.11** T^{*}: παυλε, V: ∅. **v.12** T^{*}: τινες τῶν ἰουδαίων συστροφην, V: συστροφην οἱ ἰουδαῖοι.

- 13 ἀποκτείνωσιν τὸν παῦλον . ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα
 14 οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ᾤποιηκότες . οἵτινες προσελθόν-
 τες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπόν ἀναθέματι
 15 ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτεί-
 νωμεν τὸν παῦλον . νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ
 σὺν τῷ συνεδρίῳ ὅπως αὖριον· αὐτὸν καταγάγη πρὸς ὑμᾶς
 ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ ἡμεῖς
 δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτὸν ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν .
 16 ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς παύλου τὸ ἔνεδρον παρα-
 γενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ
 17 παύλῳ . προσκαλεσάμενος δὲ ὁ παῦλος ἓνα τῶν ἑκατοντάρ-
 χων ἔφη τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον ἔχει
 18 γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ . ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἡγα-
 γεν πρὸς τὸν χιλιάρχον καὶ φησιν ὁ δέσμιος παῦλος προσ-
 καλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρὸς
 19 σε ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι . ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ
 ὁ χιλιάρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο τί ἐστίν
 20 ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαι μοι . εἶπεν δὲ ὅτι οἱ ἰουδαῖοι συνέθεντο
 τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὖριον εἰς· τὸ συνέδριον καταγάγῃς
 τὸν παῦλον ὡς μέλλοντές τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ
 21 αὐτοῦ . σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν
 ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα οἵτινες ἀνεθεμάτι-
 σαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν
 καὶ νῦν ἔτοιμοί· εἰσιν προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγε-
 22 λίαν . ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσεν τὸν νεανίαν παραγγεί-
 23 λας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς με . καὶ
 προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν ἐτοι-
 μάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως καισα-
 ρείας καὶ ἵππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους
 24 ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός . κτήνη τε παραστῆσαι ἵνα ἐπιβι-
 βάσαντες τὸν παῦλον διασώσωσιν πρὸς φήλικά τὸν ἡγεμόνα .
 25 γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον . κλαύδιος

v.13 T*: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα. **v.13** T*: πεποιηκοτες, V: ποιησμενοι. **v.14** T*: ειπον, V: ειπαν. **v.15** T*: αυριον αυτον καταγαγη προς, V: καταγαγη αυτον εις. **v.16** TM: το ενεδρον, KV: την ενεδραν. **v.17** T*: τι απαγγελαι, V: απαγγελαι τι. **v.18** T*: νεανιαν, V: νεανισκον. **v.20** T*: εις το συνεδριον καταγαγῃς τον παυλον, V: τον παυλον καταγαγῃς εις το συνεδριον. **v.20** TK: μελλοντες, M: μελλοντα, V: μελλον. **v.21** T*: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα. **v.21** T*: ετοιμοι εισιν, V: εισιν ετοιμοι. **v.22** T*: νεανιαν, V: νεανισκον.

λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι φήλικι χαίρειν . τὸν ἄνδρα τοῦ- 27
 τον συλληφθέντα ὑπὸ τῶν ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι
 ὑπ' αὐτῶν ἐπιστάς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλόμην· αὐτὸν μα- 28
 θὼν ὅτι ῥωμαῖός ἐστιν . βουλόμενος δὲ· γινῶναι τὴν αἰτίαν δι' 28
 ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐ- 29
 τῶν . ὃν εὖρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐ- 29
 τῶν μηδὲν δὲ· ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔγκλημα· ἔχοντα .
 μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν· ἔσεσθαι 30
 ὑπὸ τῶν ἰουδαίων ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σε παραγγείλας καὶ
 τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ ἔρῳσο . οἱ 31
 μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόν-
 τες τὸν παῦλον ἤγαγον διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν ἀντιπατρίδα .
 τῇ δὲ ἐπαύριον ἑάσαντες τοὺς ἱππεῖς πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ 32
 ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν . οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν 33
 καισάρειαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι παρέ-
 στησαν καὶ τὸν παῦλον αὐτῷ . ἀναγνοὺς δὲ ὁ· ἡγεμὼν καὶ 34
 ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστὶν καὶ πυθόμενος ὅτι ἀ-
 πὸ κιλικίας . διακούσομαί σου ἔφη ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί 35
 σου παραγένωνται ἐκέλευσέν· τε αὐτὸν ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ
 ἡρώδου φυλάσσεσθαι .

Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς ἀνανίας μετὰ 24
 τῶν· πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος τερτύλλου τινὸς οἵτινες ἐνε-
 φάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ παύλου . κληθέντος δὲ αὐτοῦ 2
 ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ τερτύλλος λέγων πολλῆς εἰρήνης τυγχά-
 νοντες διὰ σοῦ καὶ καίτορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ
 διὰ τῆς σῆς προνοίας . πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα 3
 κράτιστε φῆλιξ μετὰ πάσης εὐχαριστίας . ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖ- 4
 ὄν σε ἐγκόπτω παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ

v.25 T^a: περιεχουσιν, V: εχουσιν. **v.27** T^a: συλληφθεντα, V: συλλημφθεντα. **v.27** T^a:
 εξειλομην αυτον, V: εξειλαμην. **v.28** T^a: δε γινωναι, V: τε επιγινωναι. **v.28** T^a: αυτον, V:
 Ø. **v.29** TKV: δε, M: Ø. **v.29** T^a: εγκλημα εχοντα, V: εχοντα εγκλημα. **v.30** T^a: μελλειν
 εσεσθαι υπο των ιουδαιων, V: εσεσθαι. **v.30** T^a: ερρωσο, V: Ø. **v.31** T^a: της, V: Ø. **v.32** T^a:
 πορευεσθαι, V: απερχεσθαι. **v.34** T^a: ο ηγεμων, V: Ø. **v.34** T^a: επαρχιας, V: επαρχειας.
v.35 TK: εκελευσεν τε αυτον εν τω πραιτωριω του ηρωδου φυλασσεσθαι, M: εκελευσεν τε αυτον
 εν τω πραιτωριω ηρωδου φυλασσεσθαι, V: κελευσας εν τω πραιτωριω του ηρωδου φυλασσεσθαι
 αυτον. **24. v.1** T^a: των πρεσβυτερων, V: πρεσβυτερων τινων. **v.2** T^a: κατορθωματα, V:
 διορθωματα.

- 5 ἐπιεικεία • εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κι-
 νοῦντα στάσιν πᾶσιν τοῖς ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην
 6 πρωτοστάτην τε τῆς τῶν ναζωραίων αἰρέσεως • ὃς καὶ τὸ ἱε-
 ρὸν ἐπέειπεν βεβηλῶσαι ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν καὶ κατὰ τὸν
 7 ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίνειν • παρελθὼν δὲ λυσίας
 ὁ χιλιάρχος μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγα-
 8 γεν • κελεύσας τοὺς κατηγοροὺς αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ παρ'
 οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι
 9 ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ • συνέθεντο δὲ καὶ οἱ ἰουδαῖοι
 10 φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν • ἀπεκρίθη δὲ ὁ παῦλος νεύ-
 σαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε
 κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος εὐθυμότερον τὰ περὶ ἐ-
 11 μαυτοῦ ἀπολογοῦμαι • δυναμένου σου γνῶναι ὅτι οὐ πλεί-
 οους εἰσὶν μοι ἡμέραι ἢ δεκάδυο ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων
 12 ἐν ἱερουσαλήμ • καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν με πρὸς τινα δια-
 λεγόμενον ἢ ἐπισύδοτασιν ποιοῦντα ὄχλου οὔτε ἐν ταῖς συνα-
 13 γωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν • οὔτε παραστῆσαι μὲ δύνανται
 14 περὶ ὧν νῦν κατηγοροῦσίν μου • ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι ὅτι
 κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρὶ
 15 θεῷ πιστεύων πᾶσιν τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς προφήταις
 16 γεγραμμένοις • ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεὸν ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι
 προσδέχονται ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν δικαίων τε
 17 καὶ ἀδίκων • ἐν τούτῳ δὲ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδη-
 18 σιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός • δι'
 ἐτῶν δὲ πλειόνων παρεγενόμην ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ
 19 ἔθνος μου καὶ προσφοράς • ἐν ὅις εὐρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ
 20 ἱερῷ οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς ἀ-
 σίας ἰουδαῖοί • οὓς δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι
 20 ἔχοιεν πρὸς μὲ • ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν εἴ τι εὐρον ἐν ἐμοὶ

v.5 T^o: στασιν, V: στασεις. **v.6** TK: καὶ ... κρίνειν, MV: ∅. **v.7** TK: παρελθὼν ... ἀπήγαγεν, MV: ∅. **v.8** TK: κελεύσας ... ἐπὶ σε, MV: ∅. **v.9** TK: συνεθεντο, MV: συνεπεθεντο. **v.10** T^o: δε, V: τε. **v.10** T^o: εὐθυμότερον, V: εὐθυμως. **v.11** T^o: γνῶναι, V: ἐπιγνῶναι. **v.11** TK: η, MV: ∅. **v.11** T^o: δεκάδυο, V: δώδεκα. **v.11** T^o: ἐν, V: εἰς. **v.12** T^o: ἐπισυστασιν, V: ἐπιστασιν. **v.13** T^o: οὔτε, V: οὐδε. **v.13** TM: με, KV: ∅. **v.13** T^o: περὶ ὧν νυν, V: σοὶ περὶ ὧν νυν. **v.14** T^o: τοῖς, V: τοῖς ἐν τοῖς. **v.15** T^o: νεκρῶν, V: ∅. **v.16** T^o: δε, V: καὶ. **v.16** TKV: εχειν, M: εχων. **v.16** T: διαπαντος, KMV: δια παντος. **v.17** T^o: παρεγενομην ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου, V: ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενομην. **v.18** T^o: οἱς, V: αἱς. **v.18** TV: δε, KM: ∅. **v.19** TM: δεῖ, KV: εδει. **v.19** T^o: με, V: ἐμε. **v.20** TK: εἰ τι ευρον ἐν ἐμοι, M: τι ευρον ἐν ἐμοι, V: τι ευρον.

ἀδίκημα σπάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου . ἢ περὶ μιᾶς ταύ- 21
της φωνῆς ἧς ἔκραζα^ο ἐστὼς ἐν αὐτοῖς ὅτι περὶ ἀναστάσεως
νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν . ἀκούσας^ο δὲ ταῦτα 22
ὁ φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτοὺς ἀκριθέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁ-
δοῦ εἰπὼν ὅταν λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῇ διαγνώσομαι τὰ
καθ' ὑμᾶς . διαταξάμενός τε τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι τὸν^ο 23
παῦλον ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐ-
τοῦ ὑπηρετεῖν ἢ^ο προσέρχεσθαι αὐτῷ . μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς 24
παραγενόμενος ὁ φῆλιξ σὺν δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ^ο αὐτοῦ
οὔσῃ ἰουδαία μετεπέμψατο τὸν παῦλον καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ
περὶ τῆς εἰς χριστὸν πίστεως . διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ 25
δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος
ἔσεσθαι ἔμφοδος γενόμενος ὁ φῆλιξ ἀπεκρίθη τὸ νῦν ἔχον
πορεύου καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε . ἅμα δὲ^ο 26
καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ παύλου
ὅπως^ο λύσῃ αὐτὸν διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμε-
νος ὠμίλει αὐτῷ . διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον 27
ὁ φῆλιξ πόρκιον φῆστον θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς
ἰουδαίοις ὁ φῆλιξ κατέλιπεν τὸν παῦλον δεδεμένον .

Φῆστος οὖν ἐπιβάς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη 25
εἰς ἱεροσόλυμα ἀπὸ καισαρείας . ἐνεφάνισαν δὲ^ο αὐτῷ ὁ^ο ἀρ- 2
χιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν ἰουδαίων κατὰ τοῦ παύλου καὶ
παρεκάλουν αὐτόν . αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ ὅπως με- 3
ταπέμψῃται αὐτόν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν
αὐτόν κατὰ τὴν ὁδόν . ὁ μὲν οὖν φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι 4
τὸν παῦλον ἐν^ο καισαρείᾳ ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπο-
ρεύεσθαι . οἱ οὖν δυνατοὶ^ο ἐν ὑμῖν φησὶν συγκαταβάντες εἴ 5
τι ἐστὶν ἐν^ο τῷ ἀνδρὶ τούτῳ κατηγορεῖωσαν αὐτοῦ . διατρί- 6
ψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους^ο ἢ δέκα καταβάς εἰς και-
σάρειαν τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν

v.21 T^o: εκραζα εστως εν αυτοις, V: εκεκραζα εν αυτοις εστως. **v.21** T^o: υφ, V: εφ. **v.22** T^o: ακουσας δε ταυτα ο φηλιξ ανεβαλετο αυτους, V: ανεβαλετο δε αυτους ο φηλιξ. **v.22** T^o: ειπων, V: ειπας. **v.23** T^o: τε, V: Ø. **v.23** T^o: τον παυλον, V: αυτον. **v.23** T^o: η προσερχεσθαι, V: Ø. **v.24** TK: γυναικι αυτου, M: γυναικι, V: ιδια γυναικι. **v.24** T^o: χριστον, V: χριστον ιησουν. **v.25** T^o: εσεσθαι, V: Ø. **v.26** TK: δε, MV: Ø. **v.26** T^o: οπως λυση αυτον, V: Ø. **v.27** T^o: χαριτας, V: χαριτα. **25. v.1** T^o: επαρχια, V: επαρχεια. **v.2** T^o: δε, V: τε. **v.2** T^o: ο αρχιερευς, V: οι αρχιερεις. **v.4** T^o: εν καισαρεια, V: εις καισαρειαν. **v.5** T^o: δυνατοι εν υμιν φησιν, V: εν υμιν φησιν δυνατοι. **v.5** TM: εν τω ανδρι τουτω, K: αποπον εν τω ανδρι τουτω, V: εν τω ανδρι αποπον. **v.6** T^o: πλειους η δεκα, V: ου πλειους οκτω η δεκα.

- 7 παῦλον ἀχθῆναι . παραγενομένου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν οἱ
ἀπὸ ἱεροσολύμων καταβηκότες ἰουδαῖοι πολλὰ καὶ βαρέα
αἰτιάματα φέροντες· κατὰ τοῦ παύλου ἃ οὐκ ἴσχυον ἀπο-
8 δεῖξαι . ἀπολογουμένου· αὐτοῦ ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν
9 ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερόν οὔτε εἰς καίσαρά τι ἥμαρτον . ὁ
φῆστος δὲ τοῖς· ἰουδαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι ἀποκρι-
10 θείς τῷ παύλῳ εἶπεν θέλεις εἰς ἱεροσόλυμα ἀναβάς ἐκεῖ περὶ
τούτων κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ . εἶπεν δὲ ὁ παῦλος ἐπὶ τοῦ βή-
ματος καίσαρος ἐστὼς εἰμι οὗ με δεῖ κρίνεσθαι ἰουδαίους
11 οὐδὲν ἡδίκησα ὥς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις . εἰ μὲν γὰρ
ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀπο-
θανεῖν εἰ δὲ οὐδὲν ἐστὶν ὧν οὔτοι κατηγοροῦσίν μου οὐδεὶς
12 με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι καίσαρα ἐπικαλοῦμαι . τότε
ὁ φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη καί-
13 σαρα ἐπικέκλησαι ἐπὶ καίσαρα πορεύσῃ . ἡμερῶν δὲ διαγε-
νομένων τινῶν ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ βερνίκη κατήντησαν
14 εἰς καισάρειαν ἀσπαδόμενοι τὸν φῆστον . ὥς δὲ πλείους ἡ-
μέρας διέτριβὸν ἐκεῖ ὁ φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν
παῦλον λέγων ἀνὴρ τις ἐστὶν καταλελειμμένος ὑπὸ φήλικος
15 δέσμιος . περὶ οὗ γενομένου μου εἰς ἱεροσόλυμα ἐνεφάνι-
σαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰουδαίων αἰτούμενοι
16 κατ' αὐτοῦ δίκην . πρὸς οὓς ἀπεκρίθη ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος
ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον εἰς· ἀπώλειαν πρὶν ἢ ὁ
κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχῃ τοὺς κατηγοροὺς τό-
17 πον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος . συνελθόντων
οὗν αὐτῶν ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος τῇ ἐξῆς
18 καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα . περὶ
οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον· ὧν ὑ-
19 πενόουν ἐγώ . ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας
εἶχον πρὸς αὐτόν καὶ περὶ τινος ἰησοῦ τεθνηκότος ὃν ἔφασκεν
20 ὁ παῦλος ζῆν . ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ εἰς τὴν περὶ τούτου ζή-

v.7 T*: περιεστησαν, V: περιεστησαν αυτον. **v.7** TK: αιτιαματα, MV: αιτωματα. **v.7** T*: φεροντες κατα του παυλου, V: καταφεροντες. **v.8** T*: απολογουμενου αυτου, V: του παυλου απολογουμενου. **v.9** T*: τοις ιουδαιοις θελων, V: θελων τοις ιουδαιοις. **v.9** T*: κρινεσθαι, V: κριθηναι. **v.11** T*: γαρ, V: ουν. **v.13** TK: ασπασομενοι, MV: ασπασαμενοι. **v.14** TKV: διετριβον, M: διετριβεν. **v.15** T*: δικην, V: καταδικην. **v.16** T*: εις απωλειαν, V: ∅. **v.18** T*: επεφερον ων υπενοουν εγω, V: εφερον ων εγω υπενοουν πονηρων. **v.20** TK: εις, MV: ∅. **v.20** T*: τουτου, V: τουτων.

τησιν ἔλεγον εἰ βούλοιο πορεύεσθαι εἰς ἱερουσάλημ κάκει
κρίνεσθαι περὶ τούτων . τοῦ δὲ παύλου ἐπικαλεσαμένου τη- 21
ρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ σεβαστοῦ διάγνωσιν ἐκέλευσα τη-
ρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ πέμψω αὐτὸν πρὸς καίσαρα . ἀγρίππας 22
δὲ πρὸς τὸν φῆστον ἔφη ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἀκοῦσαι ὃ δὲ αὖριον φησὶν ἀκούσῃ αὐτοῦ . τῇ οὖν ἐπαύ- 23
ριον ἐλθόντος τοῦ ἀγρίππα καὶ τῆς βερνίκης μετὰ πολλῆς
φαντασίας καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σὺν τε τοῖς
χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν οὓδιν τῆς πόλεως
καὶ κελεύσαντος τοῦ φήστου ἤχθη ὁ παῦλος . καὶ φησιν ὁ 24
φῆστος ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν
ἄνδρες θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἥπαν τὸ πλῆθος τῶν ἰουδαίων
ἐνέντυχόν μοι ἔν τε ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε ἐπιβόωντες μὴ
δεῖν ζῆν' αὐτὸν μηκέτι . ἐγὼ δὲ κατάλαβόμενος μηδὲν ἄξιον 25
θανάτου· αὐτὸν πεπραχέναι καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσα-
μένου τὸν σεβαστὸν ἔκρινά πέμπειν αὐτόν . περὶ οὗ ἀσφαλές 26
τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν
καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ βασιλεῦ ἀγρίππα ὅπως τῆς ἀνακρίσεως
γενομένης σχῶ τι γράψαι . ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα 27
δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι .

Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν παῦλον ἔφη ἐπιτρέπεται σοι ὑπὲρ **26**
σεαυτοῦ λέγειν τότε ὁ παῦλος ἀπελογεῖτο· ἐκτείνας τὴν χει-
ρα . περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ ἰουδαίων βασιλεῦ ἀ- 2
γρίππα ἡγῆμαι ἑμαυτὸν μακάριον μέλλων· ἀπολογεῖσθαι ἐ-
πὶ σοῦ σήμερον . μάλιστα γνώστην ὄντα σὲ πάντων τῶν κατὰ 3
ἰουδαίους ἔθων τε καὶ ζητημάτων διὸ δέομαί ὅου μακροθύ-
μως ἀκοῦσαί μου . τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος 4
τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν ἱεροσολύμοις
ἴσασιν πάντες οἱ ἰουδαῖοι . προγινώσκοντές με ἄνωθεν ἐὰν 5
θέλωσιν μαρτυρεῖν ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡ-

v.20 T^{*}: ἱερουσαλημ, V: ἱεροσολυμα. **v.21** T^{*}: πεμψω, V: αναπεμψω. **v.22** T^{*}: εφη, V: ο. **v.22** T^{*}: ο δε, V: ο. **v.23** T^{*}: τοις, V: ο. **v.23** T^{*}: ουσιν, V: ο. **v.24** T^{*}: παν, V: απαν. **v.24** T^{*}: επιβωντες, V: βοωντες. **v.24** T^{*}: ζην αυτον, V: αυτον ζην. **v.25** T^{*}: καταλαβομενος, V: κατελαβομην. **v.25** T^{*}: θανατου αυτον πεπραχεναι και, V: αυτον θανατου πεπραχεναι. **v.25** T^{*}: αυτον, V: ο. **v.26** T^{*}: γραψαι, V: γραψω. **26. v.1** T^{*}: υπερ, V: περι. **v.1** T^{*}: απελογειτο εκτεινας την χειρα, V: εκτεινας την χειρα απελογειτο. **v.2** TK: μελλων απολογεισθαι επι σου σημερον, M: επι σου μελλων απολογεισθαι σημερον, V: επι σου μελλων σημερον απολογεισθαι. **v.3** TMV: σε, K: σε ειδως. **v.3** TKV: εθων, M: ηθων. **v.3** T^{*}: σου, V: ο. **v.4** T^{*}: εν, V: εν τε.

- 6 μετέρας θρησκείας ἔζησα φαρισαῖος ὁ καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς
 7 πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔ-
 8 στηκα κρινόμενος ὁ εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενεῖα
 9 νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι περὶ ἧς ἐλ-
 10 πίδος ἐγκαλοῦμαι βασιλεῦ ὁ ἀγρίππα ὑπὸ τῶν ἰουδαίων ὁ τί
 11 ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει ὁ ἐγὼ
 12 μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου
 13 δεῖν πολλὰ ἐναντία πράττειν ὁ καὶ ἐποίησα ἐν ἱεροσολύμοις
 14 καὶ πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ φυλακαῖς κατέκλεισα τὴν παρὰ
 15 τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβὼν ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κα-
 16 τήνεγκα ψῆφον ὁ καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις
 17 τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν περισσῶς τε ἐμμαι-
 18 νόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις ὁ ἐν οἷς
 19 καὶ πορευόμενος εἰς τὴν δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτρο-
 20 πῆς τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων ὁ ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν
 εἶδον βασιλεῦ οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου πε-
 14 ριλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους ὁ πάντων
 15 δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν λαλοῦσαν ὁ
 16 πρὸς με καὶ λέγουσαν τῇ ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ σαοὺλ σαοὺλ τί με
 17 διώκεις σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν ὁ ἐγὼ δὲ εἶπὼν τίς
 18 εἶ κύριε ὁ δὲ εἶπεν ἐγὼ εἰμι ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις ὁ ἀλλὰ ἀνά-
 19 στηθι καὶ στηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου εἰς τοῦτο γὰρ ὥφθην σοι
 20 προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε
 17 ὀφθήσομαί σοι ὁ ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν
 18 εἰς οὓς νῦν σε ἀποστέλλω ὁ ἀνοίξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν τοῦ
 ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκοτόους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ
 ἐπὶ τὸν θεὸν τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κληρὸν
 19 ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ ὁ ὅθεν βασιλεῦ ἀγρίππα
 20 οὐκ ἐγενόμην ἀπειθής τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ ὁ ἀλλὰ τοῖς ἐν
 δαμασκῷ πρῶτον καὶ ἱεροσολύμοις εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν

v.6 T*: πρὸς τοὺς πατέρας, V: εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν. **v.7** TK: βασιλεῦ ἀγρίππα ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, M: βασιλεῦ ἀγρίππα ὑπὸ ἰουδαίων, V: ὑπὸ ἰουδαίων βασιλεῦ. **v.10** T*: τῶν, V: τε τῶν. **v.10** T*: φυλακαῖς, V: ἐν φυλακαῖς. **v.12** T*: καὶ, V: ὅ. **v.12** T*: παρὰ, V: ὅ. **v.14** T*: δε, V: τε. **v.14** T*: λαλοῦσαν πρὸς με καὶ λεγούσαν, V: λεγούσαν πρὸς με. **v.15** T*: εἶπον, V: εἶπα. **v.15** T*: εἶπεν, V: κύριος εἶπεν. **v.16** T*: εἶδες, V: εἶδες [με]. **v.17** T*: τῶν, V: ἐκ τῶν. **v.17** TK: νῦν σε ἀποστέλλω, M: ἐγὼ σε ἀποστέλλω, V: ἐγὼ ἀποστέλλω σε. **v.18** TV: τοῦ ἐπιστρέψαι, K: καὶ ἐπιστρέψαι, M: τοῦ υποστρέψαι. **v.20** T*: καὶ, V: τε καὶ. **v.20** T*: εἰς, V: ὅ.

τῆς ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγέλλων μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεὸν ἅξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας .
 ἔνεκα τούτων με οἱ ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ ἐπει- 21
 ρῶντο διαχειρίσασθαι . ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς πᾶρά τοῦ 22
 θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα μαρτυροῦμενος μικρῷ
 τε καὶ μεγάλῳ οὐδὲν ἔκτος λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν
 μελλόντων γίνεσθαι καὶ μωδῆς . εἰ παθητὸς ὁ χριστὸς εἰ πρῶ- 23
 τος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν ἰδῶ λαῷ
 καὶ τοῖς ἔθνεσιν . ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ φῆστος 24
 μεγάλη τῇ φωνῇ ἔφη μαίνῃ παῦλε τὰ πολλά σε γράμματα εἰς
 μανίαν περιτρέπει . ὁ δὲ οὐ μαίνομαι φησὶν κράτιστε φῆ- 25
 στε ἀλλ' ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι .
 ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς πρὸς ὃν καὶ παρρησι- 26
 αζόμενος λαλῶ λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι
 οὐδὲν οὐ γάρ ἐστὶν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο . πιστεύεις 27
 βασιλεῦ ἀγρίππα τοῖς προφήταις οἶδα ὅτι πιστεύεις . ὁ δὲ ἀ- 28
 γρίππας πρὸς τὸν παῦλον ἔφη ἐν ὀλίγῳ με πείθεις χριστιανὸν
 γενέσθαι . ὁ δὲ παῦλος εἶπεν εὐζαίμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλί- 29
 γῳ καὶ ἐν πολλῷ οὐ μόνον σε ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούον-
 τὰς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὅποῖος καὶ ἐγώ εἰμι παρε-
 κτὸς τῶν δεσμῶν τούτων . καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ ἀνέστη 30
 ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἢ τε βερνίκη καὶ οἱ συγκαθήμενοι
 αὐτοῖς . καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγον- 31
 τες ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος
 οὗτος . ἀγρίππας δὲ τῷ φήσῳ ἔφη ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ 32
 ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέκλητο καίσαρα .

Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν ἰταλίαν παρεδί- 27
 δουν τὸν τε παῦλον καὶ τινες ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρ-
 χη ὀνόματι ἰουλίῳ σπείρης σεβαστῆς . ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ 2
 ἀδραμυττηνῷ μέλλοντες πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν ἀσίαν τόπους
 ἀνήχθημεν ὄντος σὺν ἡμῖν ἀριστάρχου μακεδόνης θεσσαλο-

v.20 TM: ἀπαγγέλλων, KV: ἀπηγγέλλον. **v.21** T^a: οἱ, V: ∅. **v.21** T^a: ἐν, V: [οντα] ἐν. **v.22** T^a: παρὰ, V: ἀπο. **v.22** TK: μαρτυρουμένος, MV: μαρτυρομένος. **v.22** T^a: μωσης, V: μωυσης. **v.23** T^a: τῷ, V: τῷ τε. **v.24** T^a: εφη, V: φησιν. **v.25** T^a: δε, V: δε παυλος. **v.25** TK: ἀλλ, MV: ἀλλα. **v.26** T^a: ουδεν, V: ουθεν. **v.26** TKV: εστιν, M: ∅. **v.28** T^a: εφη, V: ∅. **v.28** T^a: γενεσθαι, V: ποιησαι. **v.29** T^a: ειπεν, V: ∅. **v.29** T^a: πολλω, V: μεγαλω. **v.29** T^a: καγω, V: και εγω. **v.30** T^a: και ταυτα ειποντος αυτου ανεστη, V: ανεστη τε. **v.31** T^a: αξιον η δεσμων, V: η δεσμων αξιον [τι]. **27. v.2** T^a: μελλοντες, V: μελλοντι. **v.2** T^a: τους, V: εις τους.

- 3 νικέως . τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς σιδῶνα φιλανθρώπως τε
 4 ὁ ἰούλιος τῷ παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεπεν πρὸς φίλους πο-
 5 ρευθέντ' ἐπιμελείας τυχεῖν . κάκειθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύ-
 6 σαμεν τὴν κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους . τὸ τε
 7 πέλαγος τὸ κατὰ τὴν κилиκίαν καὶ παμφυλίαν διαπλεύσαντες
 8 κατήλθομεν εἰς μύρα τῆς λυκίας . κάκει εὐρὼν ὁ ἑκατόν-
 9 ταρχὸς πλοῖον ἀλεξανδρίνον πλέον εἰς τὴν ἰταλίαν ἐνεβίβασεν
 10 ἡμᾶς εἰς αὐτό . ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ
 11 μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν κνίδον μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ
 12 ἀνέμου ὑπεπλεύσαμεν τὴν κρήτην κατὰ σαλμώνην . μόλις
 13 τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἦλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον
 14 καλοὺς λιμένας ὃν ἐγγὺς ἦν πόλις λασαία . ἱκανοῦ δὲ χρό-
 15 νου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισηφαλοῦς τοῦ πλοῦς διὰ
 16 τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι παρήγει ὁ παῦλος .
 17 λέγων αὐτοῖς ἄνδρες θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζη-
 18 μίας οὐ μόνον τοῦ φόρτου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυ-
 19 χῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν . ὁ δὲ ἑκατόνταρχος τῷ
 20 κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ ἐπείθετο ἢ μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ
 21 παύλου λεγομένοις . ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος
 22 πρὸς παραχειμασίαν οἱ πλείους ἔθεντο βουλήν ἀναχθῆναι
 23 κάκειθεν εἰπὼς δύναιντο καταντήσαντες εἰς φοῖνικα παρα-
 24 χειμάσαι λιμένα τῆς κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ
 25 χῶρον . ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κε-
 26 κρατηκέναι ἄραντες ἄσπον παρελέγοντο τὴν κρήτην . μετ' οὐ
 27 πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος
 28 εὐρόκλύδων . συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυ-
 29 ναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα . νη-
 30 σίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον κλαύδην ὁ μόλις ἰσχύ-
 31 σαμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης . ἦν ἄραντες βοη-
 32 θείαις ἐχρῶντο ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον φοβούμενοί τε μὴ εἰς
 33 τὴν σύρτιν ἐκπέσωσιν χαλάσαντες τὸ σκεῦος οὕτως ἐφέροντο .
 34 σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο .

v.3 T: φίλους, KMV: τοὺς φίλους. **v.3** T*: πορευθεντα, V: πορευθεντι. **v.6** T*: εκατονταρχος, V: εκατονταρχης. **v.8** T*: ἡν πολις, V: πολις ἡν. **v.10** TK: φορτου, MV: φορτιου. **v.11** TK: εκατονταρχος, MV: εκατονταρχης. **v.11** T*: ἐπειθετο μαλλον ἢ τοῖς ὑπο τοῦ παυλου, V: μαλλον ἐπειθετο ἢ τοῖς ὑπο παυλου. **v.12** T*: πλειους, V: πλειονες. **v.12** TK: κακειθεν ειπως, MV: εκειθεν ει πως. **v.14** T*: ευροκλυδων, V: ευρακυλων. **v.16** T*: κλαυδην μοις ισχυσαμεν, V: καυδα ισχυσαμεν μοις. **v.17** TKV: συρτιν, M: συρτην.

καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν . 19
 μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέ- 20
 ρας χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου λοιπὸν περιηρεῖτο 21
 πᾶσα ἔλπις τοῦ σῶζεσθαι ἡμᾶς . πολλῆς δὲ ἄσιτίας ὑπαρ-
 χούσης τότε σταθεῖς ὁ παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν ἔδει μὲν 22
 ὧ ἄνδρες πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς κρή-
 της κερδοῦσάι τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν . καὶ τανῦν 22
 παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται 23
 ἐξ ὑμῶν πλην τοῦ πλοίου . παρέστη γάρ μοι τῇ νυκτὶ ταύτῃ 23
 ἄγγελος τοῦ θεοῦ οὗ εἰμι ὧ καὶ λατρεύω . λέγων μὴ φοβοῦ 24
 παῦλε καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ 25
 θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ . διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες 25
 πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληται 26, 27
 μοι . εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν . ὥς δὲ τεσσαρεσ-
 καιδεκάτῃ νύξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ ἁδρία κατὰ 28
 μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς 28
 χώραν . καὶ βολίσαντες εὖρον ὀργυιᾶς εἴκοσι βραχὺ δὲ δι- 28
 αστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὖρον ὀργυιᾶς δεκαπέντε . 29
 φοβούμενοί τε μήπως εἰς τραχεῖς τόπους ἐκπέσωσιν ἐκ πρύ- 29
 μνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας ἠΰχοντο ἡμέραν γενέσθαι . 30
 τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάν- 30
 των τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὥς ἐκ πῶρας 31
 μελλόντων ἀγκύρας ἐκτείνειν . εἶπεν ὁ παῦλος τῷ ἑκατοντάρ- 31
 χῃ καὶ τοῖς στρατιώταις ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ 32
 ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε . τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ 32
 σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν . ἄχρι δὲ οὗ 33
 ἔμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι παρεκάλει ὁ παῦλος ἅπαντας μετα- 34
 λαβεῖν τροφῆς λέγων τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν 34
 προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε μὴδὲν προσλαβόμενοι . διὸ 34
 παρακαλῶ ὑμᾶς προσλαβεῖν τροφῆς τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑ-

v.19 T*: ερριψαμεν, V: ερριψαν. **v.20** T*: πασα ελπις, V: ελπις πασα. **v.21** T*: δε, V: τε.
v.22 T: τανυν, KMV: τα νυν. **v.23** TK: τη νυκτι ταυτη αγγελος του θεου ου ειμι ω και λατρευω, V: ταυτη τη νυκτι του θεου ου ειμι [εγω] ω και λατρευω αγγελος. **v.29** T*: μηπως εις, V: μη που κατα. **v.29** T: εκπεσωσιν, KMV: εκπεσωμεν. **v.30** T*: πωρας μελλοντων αγκυρας, V: πωρης αγκυρας μελλοντων. **v.32** T*: οι στρατιωται απεκοψαν, V: απεκοψαν οι στρατιωται. **v.33** TK: εμελλεν ημερα, M: ημελλεν ημερα, V: ημερα ημελλεν. **v.33** T*: μηθεν, V: μηθεν. **v.34** T*: προσλαβειν, V: μεταλαβειν.

μετέρας σωτηρίας ὑπάρχει οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θριξ̄ ἐκ° τῆς
 35 κεφαλῆς πεσεῖται. εἰπὼν δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχα-
 ρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων καὶ κλάσας ἥρξατο ἐσθί-
 36 ειν. εὐθυμοὶ δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο
 37 τροφῆς. ἦμεν° δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ διακόσiai ἐ-
 38 βδομηκοντάξ. κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον
 39 ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν. ὅτε δὲ ἡμέρα ἐ-
 γένητο τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον κόλπον δὲ τινα κατενόουν
 40 ἔχοντα αἰγιαλὸν εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο εἰ δύναιντο ἐξῶσαι τὸ
 πλοῖον. καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν
 ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων καὶ ἐπάραντες τὸν
 41 ἀρτέμωνα τῇ πνεύσει κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. περιπεσόν-
 τες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπώκειλαν τὴν ναῦν καὶ ἡ μὲν
 πρῶρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑ-
 42 πὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων. τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή ἐγένετο
 ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν μήτις° ἐκκολυμβήσας δια-
 43 φύγοι. ὁ δὲ ἑκατόνταρχος βουλούμενος διασῶσαι τὸν παῦλον
 ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμέ-
 νους κολυμβᾶν ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι.
 44 καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν οὓς δὲ ἐπὶ τινων τῶν ἀ-
 πὸ τοῦ πλοίου καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν
 γῆν.

28 Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωσαν ὅτι μελίτη ἡ νῆσος κα-
 2 λεῖται. οἱ δὲ° βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλαν-
 θρωπίαν ἡμῖν ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας
 3 ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεσιῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. συστρέ-
 ψαντος δὲ τοῦ παύλου φρυγάνων πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ
 τὴν πυρὰν ἔχιδνα ἐκ° τῆς θερμῆς ἐξέλθοῦσα καθῆψεν τῆς χει-
 4 ρὸς αὐτοῦ. ὥς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον
 ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἔλεγον° πρὸς ἀλλήλους πάντως φονεύς

v.34 T°: ἐκ τῆς κεφαλῆς πεσειται, V: ἀπο τῆς κεφαλῆς ἀπολειται. **v.35** T°: εἰπων, V: εἶπας.
v.37 T°: ἡμεν δε εν τῷ πλοίῳ αι πασαι ψυχαι, V: ημεθα δε αι πασαι ψυχαι εν τῷ πλοίῳ. **v.37** TK:
 εβδομηκονταεξ, MV: εβδομηκοντα εξ. **v.38** TKV: τροφης, M: της τροφης. **v.39** T°: εβουλευ-
 σαντο, V: εβουλευοντο. **v.39** TKV: δυναιντο, M: δυνατον. **v.40** T°: αρτεμονα, V: αρτεμωνα.
v.41 T°: επωκειλαν, V: επεκειλαν. **v.42** TK: μητις εκκολυμβησας διαφυγοι, MV: μη τις εκκο-
 λυμβησας διαφυγη. **v.43** T°: εκατονταρχος, V: εκατονταρχης. **v.43** T°: απορριψαντας, V:
 αποριψαντας. **28. v.1** T°: επεγνωσαν, V: επεγνωμεν. **v.2** T°: δε, V: τε. **v.2** T°: αναψαντες,
 V: απαντες. **v.3** T°: πληθος, V: τι πληθος. **v.3** T°: εκ, V: απο. **v.3** TKV: εξελθουσα, M:
 διεξελθουσα. **v.4** T°: ελεγον προς αλληλους, V: προς αλληλους ελεγον.

ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ
 δίκη ζῆν οὐκ εἶασεν. ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς 5
 τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν κακόν. οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλ- 6
 λειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρὸν ἐπὶ πολὺ δὲ
 αὐτῶν προσδοκόντων καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐ-
 τὸν γινόμενον μεταβαλλόμενοι ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι. ἐν 7
 δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς
 νήσου ὀνόματι ποπλίῳ ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας
 φιλοφρόνως ἐξένισεν. ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ ποπλίου 8
 πυρετοῖς καὶ δυσεντερίᾳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι πρὸς ὃν ὁ
 παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτῷ
 ἰάσατο αὐτόν. τούτου ὅτῃ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχον- 9
 τεσ^ο ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο.
 οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέ- 10
 θεντο τὰ πρὸς τὴν^ο χρεῖαν. μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν
 πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ ἀλεξανδρίνῳ παρασήμῳ
 διοσκούροις. καὶ καταχθέντες εἰς συρακούσας ἐπεμείναμεν 12
 ἡμέρας τρεῖς. ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς ῥήγιον 13
 καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλ-
 θομεν εἰς ποτιόλους. οὗ εὐρόντες ἀδελφούς παρεκλήθημεν 14
 ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἐπτὰ καὶ οὕτως εἰς τὴν ῥώμην
 ἤλθομεν. κάκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν 15
 ἐξῆλθόν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις ἀππίου φόρου καὶ τρι-
 ῶν ταβερνῶν οὓς ἰδὼν ὁ παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβεν
 θάρσος. ὅτε δὲ ἤλθομεν εἰς ῥώμην ὁ ἑκατόνταρχος παρέδω- 16
 κεν τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ τῷ δὲ παύλῳ ἐπετράπη
 μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. ἐγέ- 17
 νετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι τὸν^ο παῦλον τοὺς
 ὄντας τῶν ἰουδαίων πρώτους συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν
 πρὸς αὐτοὺς ἄνδρες^ο ἀδελφοὶ ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας

v.6 T^o: μεταβαλλόμενοι, V: μεταβαλομένοι. **v.6** T^o: θεον αυτον ειναι, V: αυτον ειναι θεον.
v.8 T^o: δυσεντερια, V: δυσεντεριω. **v.9** T^o: συν, V: δε. **v.9** T^o: εχοντες ασθενειας εν τη νησω,
 V: εν τη νησω εχοντες ασθενειας. **v.10** T^o: την χρειαν, V: τας χρειας. **v.13** T^o: περιελθοντες, V:
 περιελοντες. **v.14** T^o: επ, V: παρ. **v.14** T^o: ηλθομεν, V: ηλθαμεν. **v.15** T^o: εξηλθον, V: ηλθαν.
v.15 T^o: αχρις, V: αχρι. **v.16** T^o: ηλθομεν, V: εισηλθομεν. **v.16** T^o: ο εκατονταρχος παρεδωκεν
 τους δεσμιους τω, V: ∅. **v.16** TK: στρατοπεδαρχη, M: στρατοπεδαρχω, V: ∅. **v.16** T^o: τω δε
 παυλω επετραπη, V: επετραπη τω παυλω. **v.17** T^o: τον παυλον, V: αυτον. **v.17** T^o: ανδρες
 αδελφοι εγω, V: εγω ανδρες αδελφοι.

τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσιν τοῖς πατράοις δέσμιος ἐξ ἱεροσολύμων
 18 παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν ῥωμαίων. οἵτινες ἀνακρίναν-
 τές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου
 19 ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. ἀντιλεγόντων δὲ τῶν ἰουδαίων ἠναγκά-
 σθην ἐπικαλέσασθαι καίσαρα οὐχ ὥς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι
 20 κατηγορεῖσθαι. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς
 ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ ἰσραὴλ
 21 τὴν ἄλυσιν ταύτην περίκειμαι. οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἰπόν ἡμεῖς
 οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς ἰουδαίας οὔτε
 παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι
 22 περὶ σοῦ πονηρόν. ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρο-
 νεῖς περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν
 23 ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἥκον
 πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυ-
 ρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ πείθων τε αὐτοὺς τὰ περὶ
 τοῦ ἰησοῦ ἀπὸ τε τοῦ νόμου μωσέως καὶ τῶν προφητῶν ἀ-
 24 πὸ πρῶτ' ἕως ἐσπέρας. καὶ οἱ μὲν ἐπέιθοντο τοῖς λεγομένοις
 25 οἱ δὲ ἠπίστουν. ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύ-
 οντο εἰπόντος τοῦ παύλου ῥῆμα ἐν ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ
 ἅγιον ἐλάλησεν διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας
 26 ἡμῶν. λέγὼν πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπὲ ἀκοῇ
 ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε καὶ βλέποντες βλέπετε καὶ οὐ μὴ
 27 ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου καὶ τοῖς ὤ-
 σιν βαρέως ἤκουσαν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν
 μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὤσιν ἀκούσωσιν καὶ
 τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν καὶ ἰασώμαι αὐτούς.
 28 γνωστόν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τὸ σωτήριον
 29 τοῦ θεοῦ αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται. καί ὅταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος
 ἀπῆλθον οἱ ἰουδαῖοι πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.
 30 ἔμεινεν δὲ ὁ παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι καὶ ἀ-
 31 πεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν. κηρύσ-
 σων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου
 ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

v.19 T^s: κατηγορησαι, V: κατηγορειν. **v.21** T^s: ειπον, V: ειπαν. **v.22** T^s: εστιν ημιν, V: ημιν
 εστιν. **v.23** T^s: ηκον, V: ηλθον. **v.23** T^s: τα, V: ∅. **v.23** T^s: μωσεως, V: μωυσεως. **v.25** T^s:
 ημων, V: υμων. **v.26** T^s: λεγων, V: λεγων. **v.26** TK: ειπε, MV: ειπον. **v.27** TK: ιασωμαι,
 MV: ιασομαι. **v.28** T^s: το, V: τουτο το. **v.29** T^s: και ... συζητησιν, V: ∅. **v.30** T^s: εμεινεν
 δε ο παυλος, V: ενεμεινεν δε.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ°

Παῦλος δοῦλος ἰησοῦ° χριστοῦ κλητὸς ἀπόστολος ἀφωρι- 1
σμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ . ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προ- 2
φητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις . περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ 3
γενομένου ἐκ σπέρματος δαβὶδ κατὰ σάρκα . τοῦ ὀρισθέντος 4
υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἀγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως
νεκρῶν ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν . δι' οὗ ἐλάβομεν χά- 5
ριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν παῶν τοῖς ἔθνεσιν
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ . ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς κλητοὶ ἰησοῦ 6
χριστοῦ . παῶν τοῖς οὖσιν ἐν ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ κλητοῖς 7
ἀγίοις χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνῃ ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυ-
ρίου ἰησοῦ χριστοῦ . πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ 8
ἰησοῦ χριστοῦ ὑπὲρ πάντων ὑμῶν ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγ-
γέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ . μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεὸς ᾧ 9
λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐ-
τοῦ ὡς ἀδιαλείπτως μνεῖαν ὑμῶν ποιοῦμαι . πάντοτε ἐπὶ τῶν 10
προσευχῶν μου δεόμενος εἰπὼς ἤδη ποτὲ εὐδοθήσομαι ἐν
τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς . ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν 11
ὑμᾶς ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηρι-
χθῆναι ὑμᾶς . τοῦτο δὲ ἐστὶν συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ 12
τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ . οὐ θέλω δὲ ὑ- 13
μᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς
ὑμᾶς καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο ἵνα καρπὸν° τινα σχῶ καὶ
ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν . Ἕλλησίν τε καὶ 14
βαρβάρους σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί . οὕτως τὸ 15
κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι .
οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ° χριστοῦ δύναμις 16
γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι ἰουδαίῳ τε
πρῶτον καὶ Ἕλληνι . δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύ- 17
πτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν καθὼς γέγραπται ὁ δὲ δίκαιος

ΤΚ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜV: ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.
1. v.1 T*: ἰησοῦ χριστοῦ, V: χριστοῦ ἰησοῦ. **v.3** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.8** T*: υπερ, V:
περι. **v.10** T*: εἰπως, V: εἰ πως. **v.13** TK: καρπον τινα, ΜV: τινα καρπον. **v.16** T*: του
χριστου, V: ∅.

18 ἐκ πίστεως ζήσεται ὁ ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ’ οὐ-
 19 ρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν
 20 ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων ὁ δὲ τοῦ γνωστοῦ τοῦ θεοῦ
 21 φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς ὁ γὰρ ὁ θεὸς αὐτοῖς ἐφάνερωσεν ὅτι
 γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νο-
 ούμενα καθορᾶται ἢ τε ἀίτιος αὐτοῦ δυνάμις καὶ θεϊότης εἰς
 22, 23 τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολόγητους ὁ δὲ γινόντες τὸν θεὸν οὐχ
 ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ εὐχαρίστησαν ἀλλ’ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς
 διαλογισμοῖς αὐτῶν καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρ-
 24 δία ὅτι φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν καὶ ἡλλαξαν τὴν
 δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνης φθαρτοῦ ἀν-
 25θρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν διὸ καὶ
 παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν
 αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν
 26 ἑαυτοῖς ὅτινες μετέλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ
 ψεύδει καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν
 27 κτίσαντα ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν διὰ τοῦτο
 παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας αἵ τε γὰρ θήλειαι
 αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν
 28 ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θη-
 λείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους ἄρσενες
 ἐν ἄρσεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντι-
 29μισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνον-
 30τες καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει
 παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν ποιεῖν τὰ μὴ
 31 καθήκοντα πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ πορνείᾳ πονηρίᾳ
 πλεονεξίᾳ κακίᾳ μεστοὺς φθόνου φόνου ἔριδος δόλου κα-
 32κοηθείας ψιθυριστῶν καταλάλους θεοσυγεῖς ὑβριστῶν ὑ-
 περηφάνων ἀλαζόνων ἐφευρετῶν κακῶν γονεῦσιν ἀπειθεῖς
 33 ἀσυνέτους ἀσυνθέτους ἀστόργους ἀοπόνδους ἀνελεήμονας
 οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγινόντες ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα
 πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσὶν οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν ἀλ-
 λά καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν

2 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ ὁ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων ἐν ᾧ γὰρ

v.19 T^a: γὰρ θεός, V: θεός γὰρ. **v.21** T^a: εὐχαρίστησαν, V: ηὐχαρίστησαν. **v.24** T^a: καὶ, V: ὅ. **v.24** T^a: αὐτοῖς, V: αὐτοῖς. **v.27** TM: ἀρρενες, KV: ἀρσενες. **v.29** T^a: πορνεία, V: ὅ. **v.31** T^a: ἀσπονδους, V: ὅ.

κρίνεις τὸν ἕτερον σεαυτὸν κατακρίνεις τὰ γὰρ αὐτὰ πράσ-
 σεις ὁ κρίνων . οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ 2
 ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας . λογίζῃ δὲ τοῦτο 3
 ὧ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποι-
 ῶν αὐτὰ ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ . ἢ τοῦ πλούτου 4
 τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας
 καταφρονεῖς ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν 5
 σε ἄγει . κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρ-
 δίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκα- 6
 λύψεως δίκαιοκρισίας τοῦ θεοῦ . ὅς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ 6
 τὰ ἔργα αὐτοῦ . τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν 7
 καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον . τοῖς δὲ ἐξ 8
 ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσιν μὲν τῇ ἀληθείᾳ πειθομένοις δὲ τῇ 9
 ἀδικίᾳ θυμὸς ὁ ὀργή . θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν 9
 ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακὸν ἰουδαίου τε
 πρῶτον καὶ Ἕλληνος . δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ 10
 ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθὸν ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι . οὐ γὰρ 11
 ἐστὶν προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ . ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἤμαρ- 12
 τον ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἤμαρτον διὰ
 νόμου κριθήσονται . οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι 13
 παρὰ τῷ θεῷ ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται . ὅταν 14
 γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποίῃ οὗτοι
 νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος . οἵτινες ἐνδείκνυνται 15
 τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν συμμαρ-
 τυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν
 λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων . ἐν ἡμέρᾳ 16
 ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλι-
 ον μου διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ . ἴδε σὺ ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ 17
 ἐπαναπαύῃ τῷ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ . καὶ γινώσκεις τὸ 18
 θέλημα καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ
 νόμου . πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν φῶς τῶν 19
 ἐν σκότει . παιδευτὴν ἀφρόνων διδάσκαλον νηπίων ἔχοντα 20
 τὴν μὀρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ . ὁ 21

2. v.5 TKV: δικαιοκρισίας, M: καὶ δικαιοκρισίας. **v.8** T^o: ἀπειθουσιν μὲν, V: ἀπειθουσι.
v.8 T^o: θυμὸς καὶ ὀργή, V: ὀργή καὶ θυμὸς. **v.11** T^o: προσωποληψία, V: προσωποληψία.
v.13 T^o: του, V: Ø. **v.14** T^o: ποιη, V: ποιῶσιν. **v.16** T^o: Ἰησοῦ χριστοῦ, V: χριστοῦ Ἰησοῦ.
v.17 T^o: ἴδε, V: εἰ δε. **v.17** T^o: τῷ, V: Ø.

οὖν διδάσκων ἑτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις ὁ κηρύσσων μὴ
 22 κλέπτειν κλέπτεις ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις ὁ βδε-
 23 λυσσόμενος τὰ εἰδῶλα ἱεροσυλεῖς ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι διὰ
 24 τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις ὁ γὰρ ὄνομα
 τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν καθὼς γέγρα-
 25 πται ὁ περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσης ἐὰν δὲ
 παραβάτης νόμου ᾖ ἢ ἡ περιτομὴ σου ἀκροβυστία γέγονεν ὁ
 26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσει
 27 οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται καὶ
 κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ
 28 γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου ὁ γὰρ ὁ ἐν τῷ
 φανερῷ ἰουδαῖός ἐστιν οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτο-
 29 μὴ ἄλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ ἰουδαῖος καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν
 πνεύματι οὐ γράμματι οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ'
 ἐκ τοῦ θεοῦ.

3 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ ἰουδαίου ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς πε-
 2 ριτομῆς πολὺ κατὰ πάντα τρόπον πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπι-
 3 στεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες μὴ
 4 ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει μὴ γένοιτο
 γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθὴς πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης καθὼς
 γέγραπται ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήῃς
 5 ἐν τῷ κρίνεσθαί σε εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην
 συνίστησιν τί ἐροῦμεν μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀρ-
 6 γὴν κατὰ ἄνθρωπον λέγω μὴ γένοιτο ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς
 7 τὸν κόσμον εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι
 ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ τί ἔτι καὶ γὰρ ὡς ἁμαρτωλὸς
 8 κρίνομαι καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθὼς φασίν
 τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ
 9 ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν τί οὖν προεχόμεθα οὐ πάντως
 προητιασάμεθα γὰρ ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁ-
 10 μαρτίαν εἶναι καθὼς γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ
 11, 12 εἷς οὐκ ἔστιν ὁ συνίων οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν πάν-
 τες ἐξέκλιναν ἅμα ἠχρεώθησαν οὐκ ἔστιν ποίων χρησιότητα
 13 οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν ταῖς
 γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν.

v.26 T^a: ουχι, V: ουχ. **3. v.4** T^a: νικησης, V: νικησεις. **v.7** T^a: γαρ, V: δε. **v.12** T^a:
 ηχρειωθησαν, V: ηχρεωθησαν. **v.12** T^a: ποιων, V: ο ποιων.

ὧν τὸ στόμα ἁρᾶς καὶ πικρίας γέμει · ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν 14, 15
 ἐκχέαι αἷμα · σύντριμμα καὶ τλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐ- 16
 τῶν · καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν · οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ 17, 18
 ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν · οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος 19
 λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπό-
 δικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ · διότι ἐξ ἔργων νόμου 20
 οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ γὰρ νόμου
 ἐπίγνωσις ἁμαρτίας · νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ 21
 πεφανέρωται μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφη-
 τῶν · δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ εἰς πάν- 22
 τας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας οὐ γὰρ ἔστιν διαστολή ·
 πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ · 23
 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως 24
 τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ · ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ τῆς 25
 πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐ-
 τοῦ διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων · ἐν τῇ 26
 ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ πρὸς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ
 νῦν καιρῷ εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ
 πίστεως ἰησοῦ · ποῦ οὖν ἡ καύχησις ἐξεκλείσθη διὰ ποίου 27
 νόμου τῶν ἔργων οὐχὶ ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως · λογιζόμεθα 28
 οὖν· πιστεῖ δικαιουῖσθαι ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου · ἢ ἰ- 29
 ουδαίων ὁ θεὸς μόνον οὐχὶ δὲ· καὶ ἐθνῶν ναὶ καὶ ἐθνῶν ·
 εἴπειπερ εἷς ὁ θεὸς ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ 30
 ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως · νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ 31
 τῆς πίστεως μὴ γένοιτο ἀλλὰ νόμον ἰστώμεν ·

Τί οὖν ἐροῦμεν ἀβραάμ· τὸν πατέρα ἡμῶν εὐρηκέναι κα- 4
 τὰ σάρκα · εἰ γὰρ ἀβραάμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη ἔχει καύχημα 2
 ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν θεόν · τί γὰρ ἡ γραφή λέγει ἐπίστευσεν 3
 δὲ ἀβραάμ τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην · τῷ 4
 δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κα-
 τὰ τὸ ὀφείλημα · τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν 5
 δικαιοῦντα τὸν ἄσεβῃ λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύ-
 νην · καθάπερ καὶ δαβὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώ- 6

v.22 T^{*}: καὶ ἐπὶ παντας, V: ∅. **v.26** T^{*}: ἐνδειξιν, V: τὴν ἐνδειξιν. **v.28** T^{*}: οὖν πιστεῖ
 δικαιουῖσθαι, V: γὰρ δικαιουῖσθαι πιστεῖ. **v.29** T^{*}: δε, V: ∅. **v.30** T^{*}: ἐπειπερ, V: εἴπερ.
v.31 T^{*}: ιστώμεν, V: ιστανομεν. **4. v.1** T^{*}: ἀβρααμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὐρηκεναί, V: εὐρηκεναί
 ἀβρααμ τὸν προπατορα ἡμῶν. **v.2** T^{*}: τὸν, V: ∅. **v.4** TK: το, MV: ∅. **v.6** T^{*}: δαβιδ, V:
 δαυιδ.

7 που ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων . μακάριοι
 ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρ-
 8 τίας . μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν .
 9 ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν
 ἀκροβυστίαν λέγομεν γὰρ ὅτι ἐλογίσθη τῷ ἄβραάμ ἡ πίστις
 10 εἰς δικαιοσύνην . πῶς οὖν ἐλογίσθη ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀ-
 11 κροβυστίᾳ οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ . καὶ σημεῖον
 ἔλαβεν περιτομῆς σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς
 ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πι-
 12 στευόντων δι' ἀκροβυστίας εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν
 δικαιοσύνην . καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς
 μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς ἐν τῇ ἀκρο-
 13 βυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἄβραάμ . οὐ γὰρ διὰ νόμου
 ἢ ἐπαγγελίας τῷ ἄβραάμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ τὸ κληρονό-
 μον αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως .
 14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι κεκένωται ἡ πίστις καὶ κα-
 15 τήρηται ἡ ἐπαγγελία . ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται οὗ
 16 γὰρ οὐκ ἔστιν νόμος οὐδὲ παράβασις . διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως
 ἵνα κατὰ χάριν εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ
 σπέρματι οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως
 17 ἄβραάμ ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν . καθὼς γέγραπται ὅτι
 πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θε-
 οῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα
 18 ὥς ὄντα . ὅς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν εἰς τὸ γενέ-
 σθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον οὕτως
 19 ἔσται τὸ σπέρμα σου . καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει οὐ κατε-
 νόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη νενεκρωμένον ἑκατονταέτης που
 20 ὑπάρχων καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας σάρρας . εἰς δὲ τὴν
 ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ ἀλλ' ἐνεδυνα-
 21 μώθη τῇ πίστει δοὺς δόξαν τῷ θεῷ . καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι
 22 ὃ ἐπήγγελται δυνατὸς ἐστίν καὶ ποιῆσαι . διὸ καὶ ἐλογίσθη
 23 αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην . οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι
 24 ἐλογίσθη αὐτῷ . ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς οἷς μέλλει λογίζεσθαι τοῖς
 πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νε-

v.8 T^o: ω, V: ου. **v.9** T^o: οτι, V: ∅. **v.12** TK: εν τη ακροβυστια πιστεως, M: πιστεως της εν τη ακροβυστια, V: εν ακροβυστια πιστεως. **v.13** T^o: του, V: ∅. **v.15** T^o: γαρ, V: δε. **v.19** T^o: ου, V: ∅.

κρῶν . ὅς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη 25
διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν .

Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεὸν **5**
διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ . δι' οὗ καὶ τὴν προσαγω- 2
γὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἐστήκαμεν
καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ . οὐ μόνον δὲ 3
ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις
ὑπομονὴν κατεργάζεται . ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν ἡ δὲ δοκι- 4
μὴ ἐλπίδα . ἡ δὲ ἐλπίς οὐ κατασχύνει ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ 5
ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ
δοθέντος ἡμῖν . ἔτι γὰρ χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν κατὰ 6
καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν . μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις 7
ἀποθανεῖται ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀπο-
θανεῖν . συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς 8
ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθα-
νεν . πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ 9
σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς . εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες
κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πολ- 10
λῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ . οὐ 11
μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡ-
μῶν ἰησοῦ χριστοῦ δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν . διὰ 12
τοῦτο ὥσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰς-
ἤλθεν καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος καὶ οὕτως εἰς πάντας 13
ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον . ἄχρι
γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖ-
ται μὴ ὄντος νόμου . ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ ἀδὰμ 14
μέχρι μωσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοι-
ώματι τῆς παραβάσεως ἀδὰμ ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλοντος .
ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα οὕτως καὶ τὸ χάρισμα εἰ γὰρ τῷ 15
τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον πολλῷ μᾶλλον ἡ
χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου
ἰησοῦ χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν . καὶ οὐχ ὡς 16
δι' ἐνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δῶρημα τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνὸς
εἰς κατάκριμα τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς
δικαίωμα . εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβα- 17

5. v.1 E: εχομεν, NA: εχωμεν. **v.6** T^a: κατα, V: επι κατα. **v.14** T^a: αλλ, V: αλλα. **v.14** TK: μωσεως, MV: μωυσεως.

σίλευσεν διὰ τοῦ ἑνὸς πολλῶ μαλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζω-
 18 ῃ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἑνὸς ἰησοῦ χριστοῦ. ἄρα οὖν ὡς
 δι' ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα
 οὕτως καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς
 19 δικαίωσιν ζωῆς. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀν-
 θρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοὶ οὕτως καὶ διὰ
 τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί.
 20 νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα οὗ δὲ ἐ-
 21 πλεόνασεν ἡ ἁμαρτία ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις. ἵνα ὥσπερ
 ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ οὕτως καὶ ἡ χάρις βα-
 σιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ ἰησοῦ χριστοῦ
 τοῦ κυρίου ἡμῶν.

6 Τί οὖν ἐροῦμεν ἐπιμενῶμεν τῇ ἁμαρτίᾳ ἵνα ἡ χάρις πλεο-
 2 νάσῃ. μὴ γένοιτο οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ πῶς ἔτι ζή-
 3 σομεν ἐν αὐτῇ. ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς χριστόν
 4 ἰησοῦν εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν. συνετάφημεν
 οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον ἵνα ὥσπερ
 ἡγέρθη χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς οὕτως
 5 καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. εἰ γὰρ σύμ-
 φυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ
 6 τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα. τοῦτο γινώσκοντες ὅτι ὁ παλαιὸς
 ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς
 7 ἁμαρτίας τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ. ὁ γὰρ ἀ-
 8 ποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. εἰ δὲ ἀπεθάνομεν
 9 σὺν χριστῷ πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ. εἰδότες ὅτι
 χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκ ἔτι ἀποθνήσκει θάνατος αὐ-
 10 τοῦ οὐκ ἔτι κυριεύει. ὁ γὰρ ἀπέθανεν τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν
 11 ἐφάπαξ ὁ δὲ ζῇ ζῇ τῷ θεῷ. οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἐ-
 αυτοὺς νεκροὺς^ο μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν
 12 χριστῷ ἰησοῦ τῷ^ο κυρίῳ ἡμῶν. μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρ-
 τία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ^ο ἐν ταῖς
 13 ἐπιθυμίαις αὐτοῦ. μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα ἀ-
 δικίας τῇ ἁμαρτίᾳ ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡς ἐκ

6. v.1 T^ο: επιμενουμεν, V: επιμενωμεν. **v.9** T: ουκ επι, KMV: ουκετι. **v.11** T^ο: νεκρους
 μεν ειναι, V: [ειναι] νεκρους μεν. **v.11** T^ο: τω κυριω ημων, V: ∅. **v.12** T^ο: αυτη εν, V: ∅.
v.13 T^ο: ως, V: ωσει.

νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλ' 14
 ὑπὸ χάριν. τί οὖν ἀμαρτησόμεν ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον 15
 ἀλλ' ὑπὸ χάριν μὴ γένοιτο. οὐκ οἶδατε ὅτι ὃ παριστάνετε ἐ- 16
 αυτούς δούλους εἰς ὑπακοήν δοῦλοί ἐστε ὃ ὑπακούετε ἤτοι
 ἁμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην. χάρις δὲ 17
 τῷ θεῷ ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρ-
 δίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς. ἐλευθερωθέντες δὲ 18
 ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. ἀνθρώπινον 19
 λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν ὥσπερ γὰρ παρε-
 στήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ
 εἰς τὴν ἀνομίαν οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα
 τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρ- 20
 τίας ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε 21
 τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος.
 νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας δουλωθέντες δὲ τῷ 22
 θεῷ ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰ-
 ώνιον. τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος τὸ δὲ χάρισμα 23
 τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

Ἡ ἀγνοεῖτε ἀδελφοὶ γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ ὅτι ὁ 7
 νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ. ἡ γὰρ 2
 ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ ἐὰν δὲ ἀποθά-
 νῃ ὁ ἀνὴρ κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. ἄρα οὖν 3
 ζῶντος τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίζει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἐ-
 τέρῳ ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου
 τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ. ὥστε 4
 ἀδελφοί μου καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώμα-
 τος τοῦ χριστοῦ εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν
 ἐγερθέντι ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ 5
 σαρκὶ τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο
 ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ. νυνὶ 6
 δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατει-
 χόμεθα ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ
 παλαιότητι γραμματος. τί οὖν ἐροῦμεν ὁ νόμος ἁμαρτία μὴ 7
 γένοιτο ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνωμεν εἰ μὴ διὰ νόμου τὴν

ν.14 T⁺: ἀλλ, V: ἀλλα. ν.15 T⁺: ἀμαρτησομεν, V: ἀμαρτησωμεν. ν.15 T⁺: ἀλλ, V: ἀλλα.
 7. ν.6 TMV: αποθανοντες, K: αποθανοντος. ν.7 TKV: νομου, M: νομον.

τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἤδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν οὐκ ἐπι-
 8 θυμήσεις. ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς
 κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν χωρὶς γὰρ νόμου ἁ-
 9 μαρτία νεκρά. ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτὲ ἐλθούσης δὲ
 10 τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν ἐγὼ δὲ ἀπέθανον. καὶ εὖ-
 11 ρέθη μοι ἡ ἐντολή ἡ εἰς ζωὴν αὕτη εἰς θάνατον. ἡ γὰρ ἁμαρ-
 τία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι'
 12 αὐτῆς ἀπέκτεινεν. ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος καὶ ἡ ἐντολή ἀγία
 13 καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ γέγονεν θάνατος
 μὴ γένοιτο ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία ἵνα φανῇ ἁμαρτία διὰ τοῦ ἀγα-
 14 θοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν
 ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ
 νόμος πνευματικός ἐστιν ἐγὼ δὲ σαρκικός εἰμι πεπραμένος
 15 ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ὁ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω οὐ γὰρ
 16 ὁ θέλω τοῦτο πράσσω ἀλλ' ὁ μισῶ τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ ὁ οὐ
 17 θέλω τοῦτο ποιῶ σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. νυνὶ δὲ οὐκ'
 ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.
 18 οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ τουτέστιν ἐν τῇ σαρκὶ μου
 ἀγαθὸν τὸ γὰρ θέλειν παράκειται μοι τὸ δὲ κατεργάζεσθαι
 19 τὸ καλὸν οὐχ' εὐρίσκω. οὐ γὰρ ὁ θέλω ποιῶ ἀγαθὸν ἀλλ' ὁ
 20 οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο
 ποιῶ οὐκ' ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐ-
 21 μοὶ ἁμαρτία. εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν
 22 τὸ καλὸν ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται. συνήδομαι γὰρ τῷ
 23 νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον. βλέπω δὲ ἕτερον νό-
 μον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός
 μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν
 24 τοῖς μέλεσίν μου. ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος τίς με ῥύσεται
 25 ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ διὰ
 ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν
 νοῷ δουλεύω νόμῳ θεοῦ τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

8 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ μὴ^ο κατὰ
 2 σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. ὁ γὰρ νόμος τοῦ

v.13 T^o: γεγονεν, V: εγενετο. **v.14** T^o: σαρκικος, V: σαρκινος. **v.16** E: συμφημι, N: συνφημι.
v.17 T: ουκ επι, KMV: ουκει. **v.17** T^o: αλλ, V: αλλα. **v.18** T: τουτεστιν, KMV: τουτ εστιν.
v.18 T^o: ουχ ευρισκω, V: ου, F: ου γινωσκω. **v.19** T^o: αλλ, V: αλλα. **v.20** T: ουκ επι, KMV:
 ουκει. **v.20** T^o: αλλ, V: αλλα. **v.23** TK: τω, MV: εν τω. **v.25** T^o: ευχαριστω, V: χαρις δε.
8. v.1 T^o: μη ... πνευμα, V: ∅.

πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἡλευθέρωσέν με ἀπὸ
τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. τὸ γὰρ ἀδύνατον 3
τοῦ νόμου ἐν ᾧ ἡσθένει διὰ τῆς σαρκὸς ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱ-
ὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας
κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί. ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ 4
νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν
ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρ- 5
κὸς φρονοῦσιν οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ 6
φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύμα-
τος ζωὴ καὶ εἰρήνη. διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς 7
θεὸν τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται οὐδὲ γὰρ δύ-
νεται. οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. ὑμεῖς 8, 9
δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλ' ἐν πνεύματι εἴπερ πνεῦμα θεοῦ
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν εἰ δέ τις πνεῦμα χριστοῦ οὐκ ἔχει οὗτος οὐκ 10
ἔστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ χριστὸς ἐν ὑμῖν τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁ- 11
μαρτίαν τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. εἰ δὲ τὸ πνεῦμα 12
τοῦ ἐγγείραντος ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν ὁ ἐγγείρας τὸν
χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσῃ καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ 13
τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα ἐν ὑμῖν. ἄρα οὖν ἀδελφοί ὀφει- 14
λέται ἐσμέν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν. εἰ γὰρ κατὰ 15
σάρκα ζῆτε μέλλετε ἀποθνήσκειν εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις
τοῦ σώματος θανατοῦτε ζήσεσθε. ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ 16
ἄγονται οὗτοί εἰσιν υἱοὶ θεοῦ. οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δου- 17
λείας πάλιν εἰς φόβον ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἰοθεσίας ἐν ᾧ 18
κράζομεν ἀββᾶ ὁ πατήρ. αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ 19
πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμέν τέκνα θεοῦ. εἰ δὲ τέκνα καὶ κλη- 20
ρονόμοι κληρονόμοι μὲν θεοῦ συγκληρονόμοι δὲ χριστοῦ εἴ-
περ συμπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. λογίζομαι γὰρ 21
ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλου-
σαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. ἡ γὰρ ἀποκαρδοκία
τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται.
τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη οὐχ ἑκούσα ἀλλὰ διὰ τὸν
ὑποτάξαντα ἐπ' ἐλπίδι. ὅτι καὶ αὕτη ἡ κτίσις ἐλευθερωθή-

v.2 T⁺: με, V: σε. **v.9** T⁺: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.10** TK: δι, MV: δια. **v.11** T⁺: ἰησουν, V: τον ἰησουν.
v.11 T⁺: τον, V: ∅. **v.11** TM: το ενοικουν αυτου πνευμα, KV: του ενοικουντος αυτου πνευματος.
v.14 T⁺: εἰσιν υἱοι θεου, V: υἱοι θεου εἰσιν. **v.15** T⁺: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.16** E: συμμαρτυρει,
N: συνμαρτυρει. **v.17** E: συγκληρονομοι, N: συνκληρονομοι. **v.17** E: συμπασχομεν, N:
συνπασχομεν. **v.20** T⁺: επι, V: εφ.

22 σεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς
 23 δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις
 24 συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν. οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ
 25 αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ
 26 ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι τὴν ἀπολύ-
 27 τρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν ἐλπίς δὲ
 28 βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς ὃ γὰρ βλέπει τις τί καὶ ἐλπίζει.
 29 εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.
 30 ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται ταῖς ἀσθενεί-
 31 αῖς ἡμῶν τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὼς δεῖ οὐκ οἶδαμεν ἀλλ'
 32 αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς ἀ-
 33 λαλήτοις. ὃ δὲ ἐρέυνων τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ
 34 πνεύματος ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. οἶδαμεν δὲ
 35 ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθὸν τοῖς
 36 κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὓσιν. ὅτι οὓς προέγνω καὶ προώ-
 37 ρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ εἶναι
 38 αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς. οὓς δὲ προώρυσεν
 39 τούτους καὶ ἐκάλεσεν καὶ οὓς ἐκάλεσεν τούτους καὶ ἐδικαίω-
 40 σεν οὓς δὲ ἐδικαίωσεν τούτους καὶ ἐδόξασεν. τί οὖν ἐροῦμεν
 41 πρὸς ταῦτα εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν τίς καθ' ἡμῶν. ὅς γε τοῦ
 42 ιδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν
 43 αὐτὸν πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται. τίς
 44 ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ θεὸς ὁ δικαίων. τίς ὁ κατα-
 45 κρίνων χριστὸς ὁ ἀποθανὼν μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθεὶς ὅς καὶ
 46 ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. τίς
 47 ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ χριστοῦ θλίψις ἢ στενο-
 48 χωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα.
 49 καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέ-
 50 ραν ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν
 51 ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. πέπεισμαι γὰρ ὅτι
 52 οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε δυνά-
 53 μεις οὔτε ἐνεστώτα οὔτε μέλλοντα. οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος

v.23 T*: καὶ ἡμεῖς, V: ἡμεῖς καί. **v.24** T*: τί καί, V: ∅. **v.26** T*: ταῖς ἀσθενείαις, V: τῇ ἀσθενείᾳ. **v.26** TKV: προσευξώμεθα, M: προσευζόμεθα. **v.26** T*: ἀλλ, V: ἀλλὰ. **v.26** T*: ὑπὲρ ἡμῶν, V: ∅. **v.27** T*: ἐρευνῶν, V: ἐραυνῶν. **v.32** T*: ἀλλ, V: ἀλλὰ. **v.34** T*: χριστός, V: χριστός [ἰησοῦς]. **v.34** T*: καί, V: ∅. **v.36** TK: ἐνεκά, MV: ἐνεκεν. **v.38** T*: δυνάμεις οὔτε ἐνεστώτα οὔτε μέλλοντα, V: ἐνεστώτα οὔτε μέλλοντα οὔτε δυνάμεις.

οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν .

Ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ οὐ ψεύδομαι συμμαρτυρούσης **9**
 μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ . ὅτι λύπη μοί **2**
 ἐστὶν μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὁδύνη τῇ καρδίᾳ μου . ηὐχό- **3**
 μην° γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ χριστοῦ ὑπὲρ τῶν
 ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα . οἵτινές εἰσιν **4**
 ἰσραηλῖται ὧν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθήκαι καὶ ἡ
 νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι . ὧν οἱ πατέρες **5**
 καὶ ἐξ ὧν ὁ χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα ὁ ὧν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐ-
 λογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν . οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν **6**
 ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ ἰσραὴλ οὗτοι ἰσραὴλ .
 οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα Ἀβραάμ πάντες τέκνα ἀλλ' ἐν ἰσαάκ **7**
 κληθήσεται σοι σπέρμα . τουτέστιν οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς **8**
 ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται
 εἰς σπέρμα . ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος κατὰ τὸν καιρὸν **9**
 τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται τῇ σάρρι υἱός . οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ **10**
 καὶ ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα ἰσαάκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν .
 μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν **11**
 ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν τοῦ° θεοῦ πρόθεσις μένη οὐκ ἐξ ἔργων
 ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος . ἐρῶρήθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει **12**
 τῷ ἐλάσσονι . καθὼς γέγραπται τὸν ἰακώβ ἠγάπησα τὸν δὲ **13**
 ἡσαῦ ἐμίσησα . τί οὖν ἐροῦμεν μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ μὴ **14**
 γένοιτο . τῷ γὰρ° μωσῇ λέγει ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ καὶ οἰκτει- **15**
 ρήσω° ὃν ἂν οἰκτείρω . ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ **16**
 τρέχοντος ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος θεοῦ . λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ **17**
 φαθαὶ ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ
 τὴν δύναμίν μου καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ
 τῇ γῇ . ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ ὃν δὲ θέλει σκληρύνει . ἐρεῖς **18, 19**
 οὖν° μοι τί ἔτι μέμφεται τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστη-
 κεν . μενοῦνγε° ὦ ἄνθρωπε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ **20**
 θεῷ μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι τί με ἐποίησας οὕτως . ἢ **21**

9. v.3 TK: ηυχομην γαρ αυτος εγω αναθεμα ειναι, M: ευχομην γαρ αυτος εγω αναθεμα ειναι, V: ηυχομην γαρ αναθεμα ειναι αυτος εγω. **v.8** T: τουτεστιν, KMV: τουτ εστιν. **v.11** T°: κακον, V: φαυλον. **v.11** TK: του θεου προθεσις, MV: προθεσις του θεου. **v.12** T°: ερρηθη, V: ερρεθη. **v.15** TK: γαρ μωση, M: γαρ μωση, V: μωση γαρ. **v.15** T°: οικτειρησω ον αν οικτειρω, V: οικτηρησω ον αν οικτω. **v.16** T°: ελεουντος, V: ελεωντος. **v.19** T°: ουν μοι τι, V: μοι ουν τι [ουν]. **v.20** T°: μενουνγε ω ανθρωπε, V: ω ανθρωπε μενουνγε.

οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυρά-
 22 ματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν . εἰ δὲ
 θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατόν
 αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκευὴ ὀργῆς κατηρτι-
 23 σμένα εἰς ἀπώλειαν . καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης
 24 αὐτοῦ ἐπὶ σκευὴ ἐλέους ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν . οὓς καὶ
 25 ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν . ὥς
 καὶ ἐν τῷ ὧσῃ λέγει καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ
 26 τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημένην . καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ
 ἐρρήθη αὐτοῖς οὐ λαός μου ὑμεῖς ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ
 27 ζῶντος . ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ ἰσραὴλ ἐὰν ᾗ ὁ ἀριθμὸς
 τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ὥς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης τὸ κατάλειμμα
 28 σωθήσεται . λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν^ο δικαιο-
 σύνη ὅτι λόγον συντετμημένον ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς .
 29 καὶ καθὼς προείρηκεν ἡσαΐας εἰ μὴ κύριος σαβαώθ ἐγκατέλι-
 πεν ἡμῖν σπέρμα ὥς σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὥς γόμορρα
 30 ἂν ὁμοιωθήμεν . τί οὖν ἐροῦμεν ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα
 δικαιοσύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ
 31 πίστεως . ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον δι-
 32 καιοσύνης οὐκ ἔφθασεν . διατὶ ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὥς ἐξ
 ἔργων νόμου^ο προσέκοψαν γὰρ τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος .
 33 καθὼς γέγραπται ἰδοὺ τίθημι ἐν σιών λίθον προσκόμματος
 καὶ πέτραν σκανδάλου καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κα-
 ταιοχυνθήσεται .

10 Ἀδελφοὶ ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις ἡ^ο
 2 πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ τοῦ^ο ἰσραὴλ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν . μαρτυ-
 ρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνω-
 3 σιν . ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν
 δικαιοσύνην ζητοῦντες στήσαι τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ
 4 ὑπετάγησαν . τέλος γὰρ νόμου χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παν-
 5 τὶ τῷ πιστεύοντι . μωδῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ
 τοῦ νόμου ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς .
 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρ-

v.26 T^o: ερρηθη, V: ερρεθη. **v.27** T^o: καταλειμμα, V: υπολειμμα. **v.28** T^o: ἐν δικαιοσυνῃ
 ὅτι λόγον συντετμημένον, V: Ø. **v.31** T^o: δικαιοσύνης, V: Ø. **v.32** TK: διατι, MV: δια τι.
v.32 T^o: νομου προσεκοψαν γαρ, V: προσεκοψαν. **v.33** T^o: πας, V: Ø. **10. v.1** T^o: η, V: Ø.
v.1 T^o: του ισραηλ ἐστιν, V: αυτων. **v.5** TK: μωσης, MV: μωυσης.

δία σου τίς ἀναθήσεται εἰς τὸν οὐρανὸν τοῦτ' ἔστιν χριστὸν
 καταγαγεῖν. ἢ τίς καταθήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον τοῦτ' ἔστιν 7
 χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ἀλλὰ τί λέγει ἐγγύς σου τὸ 8
 ῥῆμά ἐστιν ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου τοῦτ' ἔ-
 στιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. ὅτι ἐὰν ὁμολογήσης 9
 ἐν τῷ στόματί σου κύριον ἰησοῦν καὶ πιστεύῃς ἐν τῇ καρδίᾳ
 σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν σωθήσῃ. καρδίᾳ 10
 γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς
 σωτηρίαν. λέγει γὰρ ἡ γραφὴ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ 11
 καταισχυνθήσεται. οὐ γὰρ ἐστὶν διαστολὴ ἰουδαίου τε καὶ 12
 ἑλλήνου ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς
 ἐπικαλουμένους αὐτόν. πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄ- 13
 νομα κυρίου σωθήσεται. πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ 14
 ἐπίστευσαν πῶς δὲ πιστεύουσιν οὐ οὐκ ἤκουσαν πῶς δὲ ἀ-
 κούουσιν χωρὶς κηρύσσοντος. πῶς δὲ κηρύξουσιν ἐὰν μὴ 15
 ἀποσταλῶσιν καθὼς γέγραπται ὡς ὥραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγ-
 γελιζομένων εἰρήνην τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθὰ. ἀλλ' 16
 οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ ἡσαΐας γὰρ λέγει κύριε
 τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν. ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς ἢ δὲ 17
 ἀκοὴ διὰ ῥήματος θεοῦ. ἀλλὰ λέγω μὴ οὐκ ἤκουσαν με- 18
 νοῦνγε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν καὶ εἰς
 τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. ἀλλὰ λέγω μὴ 19
 οὐκ ἔγνω ἰσραὴλ πρῶτος μωϋῆς λέγει ἐγὼ παραζηλώσω ὑ-
 μᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιστῇ ὑμᾶς. ἡσαΐας 20
 δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει εὐρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν ἐμφα-
 νῆς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. πρὸς δὲ τὸν ἰσραὴλ 21
 λέγει ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν
 ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

Λέγω οὖν μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ μὴ γένοιτο **11**
 καὶ γὰρ ἐγὼ ἰσραηλίτης εἰμὶ ἐκ σπέρματος ἀβραὰμ φυλῆς
 βενιαμίν. οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω 2
 ἢ οὐκ οἶδατε ἐν ἡλίᾳ τί λέγει ἡ γραφὴ ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
 κατὰ τοῦ ἰσραὴλ λέγων. κύριε τοὺς προφήτας σου ἀπέκτει- 3

v.14 T*: επικαλεσονται, V: επικαλεσωνται. **v.14** T*: πιστευσουσιν, V: πιστευσωσιν. **v.14** T*: ακουσουσιν, V: ακουσωσιν. **v.15** T*: κηρυξουσιν, V: κηρυξωσιν. **v.15** T*: ειρηνην των ευαγγελιζομενων τα, V: [τα]. **v.17** T*: θεου, V: χριστου. **v.19** T*: ουκ εγνω ισραηλ, V: ισραηλ ουκ εγνω. **v.19** TK: μωσης, MV: μωυσης. **v.19** T*: επι, V: επι. **v.20** T*: τοις, V: [εν] τοις. **11. v.1** E: τον λαον, F: την κληρονομιαν. **v.2** T*: λεγων, V: Ø.

ναν καὶ τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν καὶ γὰρ ὑπελείφθη
 4 μόνος καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχὴν μου. ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ
 χρηματισμὸς κατέλιπον ἑμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας οἵτι-
 5 νες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ βάαλ. οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν
 6 καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν. εἰ δὲ χάριτι
 οὐκ ἔτι ἐξ ἔργων ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ ἔτι γίνεται χάρις εἰ δὲ ἐξ
 ἔργων οὐκ ἔτι ἐστὶν χάρις ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔτι ἐστὶν ἔργον.
 7 τί οὖν ὁ ἐπιζητεῖ ἰσραὴλ τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐ-
 8 πέτυχεν οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν. καθὼς γέγραπται ἔδωκεν
 αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν
 9 καὶ ὧτα τοῦ μὴ ἀκούειν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ δαβὶδ
 λέγει γεννηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν
 10 καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς. σκοτισθήτω-
 σαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν
 11 διαπνάντος σύγκαμψον. λέγω οὖν μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν
 μὴ γένοιτο ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνε-
 12 σιν εἰς τὸ παραζηλωσαι αὐτούς. εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν
 πλοῦτος κόσμου καὶ τὸ ἥτημα αὐτῶν πλοῦτος ἔθνων πόσῳ
 13 μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν. ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν ἐφ' ὅ-
 σον μὲν εἰμι ἐγὼ ἔθνων ἀπόστολος τὴν διακονίαν μου δοξάζω.
 14 εἰ πὼς παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν.
 15 εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου τίς ἡ πρόσληψις
 16 εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν. εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία καὶ τὸ φύραμα
 17 καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία καὶ οἱ κλάδοι. εἰ δὲ τινες τῶν κλάδων ἐξε-
 κλάσθησαν σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντριόθης ἐν αὐτοῖς καὶ
 συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου.
 18 μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι οὐ σὺ τὴν
 19 ῥίζαν βασιτάξεις ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ. ἐρεῖς οὖν ἐξεκλάσθησαν οἱ
 20 κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ. καλῶς τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθη-
 σαν σὺ δὲ τῇ πίστει ἔστηκας μὴ ὑψηλὸφρόνει ἀλλὰ φοβοῦ.
 21 εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο μήπως

v.3 T*: καὶ, V: Ø. **v.6** T: οὐκ ἐτι, KMV: ουκετι. **v.6** T: εἰ δε ἐξ ἐργῶν οὐκ ἐτι ἐστὶν χάρις ἐπεὶ το
 ἐργον οὐκ ἐτι ἐστὶν ἐργον, KM: εἰ δε ἐξ ἐργῶν ουκετι ἐστὶν χάρις ἐπεὶ το ἐργον ουκετι ἐστὶν ἐργον,
 V: Ø. **v.7** TK: τουτου, MV: τουτο. **v.9** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.10** T: διαπαντος, KMV: δια
 παντος. **v.13** T*: γαρ, V: δε. **v.13** T*: μεν, V: μεν συν. **v.15** T*: προσληψις, V: προσλημψις.
v.17 T*: καὶ, V: Ø. **v.18** T*: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.19** TK: οἱ, MV: Ø. **v.20** T*: υψηλοφρονει, V:
 υψηλα φρονει. **v.21** TK: μηπως, M: μη πως, V: [μη πως].

οὐδέ σου φείσῃται. ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θε- 22
οὔ ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομίαν· ἐπὶ δέ σε χρηστότητα
ἐὰν ἐπιμείνης τῇ χρηστότητι ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. καὶ ὅ- 23
κεῖνοι δὲ ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσιν τῇ ἀπιστίᾳ ἐγκεντρισθήσονται
δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς. εἰ γὰρ 24
σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν
ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ
φύσιν ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ. οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς 25
ἀγνοεῖν ἀδελφοί τὸ μυστήριον τοῦτο ἵνα μὴ ᾔτε παρ' ἑαυτοῖς
φρόνιμοι ὅτι πώρως ἀπὸ μέρους τῷ ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρισ-
οῦ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ. καὶ οὕτως πᾶς ἰσραὴλ 26
σωθήσεται καθὼς γέγραπται ἥξει ἐκ σιών ὁ ῥυόμενος καὶ
ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ ἱακώβ. καὶ αὕτη αὐτοῖς ἢ παρ' ἐ- 27
μοῦ διαθήκη ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. κατὰ μὲν 28
τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπη-
τοὶ διὰ τοὺς πατέρας. ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ 29
κλησις τοῦ θεοῦ. ὥσπερ γὰρ καὶ ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ 30
θεῷ νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ. οὕτως καὶ οὗτοι 31
νῦν ἠπειθήσαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσιν.
συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπειθειαν ἵνα τοὺς 32
πάντας ἐλεήσῃ. ὃ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως 33
θεοῦ ὡς ἀνεξερεῦνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι
αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου ἢ τίς σύμβουλος 34
αὐτοῦ ἐγένετο. ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ καὶ ἀνταποδοθήσεται 35
αὐτῷ. ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα αὐτῷ 36
ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἀδελφοί διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ **12**
παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν εὐάρεστον
τῷ θεῷ τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν. καὶ μὴ συσχηματίζεσθε 2
τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νο-
ὸς ὑμῶν εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ
ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. λέγω γὰρ διὰ τῆς χάρι- 3
τος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν μὴ ὑπερφρονεῖν

v.21 TK: φείσεται, MV: φείσεται. **v.22** T^a: αποτομιαν επι δε σε χρηστοτητα εαν επιμεινης, V: αποτομια επι δε σε χρηστοτης θεου εαν επιμενης. **v.23** T^a: και εκεινοι, V: κακεινοι. **v.23** T^a: επιμεινωσιν, V: επιμενωσιν. **v.25** T^a: αχρις, V: αχρι. **v.26** T^a: και, V: ∅. **v.30** T^a: και, V: ∅. **v.31** T^a: ελεηθωσιν, V: [νυν] ελεηθωσιν. **v.33** T^a: ανεξερευνητα, V: ανεξεραυνητα. **12. v.2** T^a: υμων, V: ∅.

παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν ἐκάστω ὡς
 4 ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πίστεως. καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώ-
 ματι μέλη, πολλὰ ἔχομεν τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν
 5 ἔχει πρᾶξιν. οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σῶμά ἐσμεν ἐν χριστῷ ὃ
 6 δὲ καθ' ἑἷς ἀλλήλων μέλη. ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν
 χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα εἴτε προφητείαν κατὰ τὴν
 7 ἀναλογίαν τῆς πίστεως. εἴτε διακονίαν ἐν τῇ διακονίᾳ εἴτε ὁ
 8 διδάσκων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ. εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρα-
 κλήσει ὁ μεταδιδούς ἐν ἀπλότητι ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ
 9 ὁ ἐλεῶν ἐν ἰλαρότητι. ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος ἀποστυγοῦν-
 10 τες τὸ πονηρὸν κολλῶμενοι τῷ ἀγαθῷ. τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς
 11 ἀλλήλους φιλόστοργοι τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι. τῇ
 σπουδῇ μὴ ὀκνηροὶ τῷ πνεύματι ζέοντες τῷ καιρῷ δουλεύον-
 12 τες. τῇ ἐλπίδι χαίροντες τῇ θλίψει ὑπομένοντες τῇ προσευχῇ
 13 προσκαρτεροῦντες. ταῖς χρείαις τῶν ἀγίων κοινωνοῦντες τὴν
 14 φιλοξενίαν διώκοντες. εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς εὐλο-
 15 γεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. χαίρειν μετὰ χαιρόντων καὶ κλαί-
 16 ειν μετὰ κλαιόντων. τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες μὴ τὰ
 ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι μὴ
 17 γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀ-
 ποδιδόντες προνοοῦμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων.
 18 εἰ δυνατόν τὸ ἐξ ὑμῶν μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύον-
 19 τες. μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες ἀγαπητοὶ ἀλλὰ δότε τόπον τῇ
 ὀργῇ γέγραπται γὰρ ἐμοὶ ἐκδίκησις ἐγὼ ἀνταποδώσω λέγει
 20 κύριος. ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου ψώμιζε αὐτὸν ἐὰν διψᾷ
 πότιζε αὐτὸν τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ
 21 τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ ἀλλὰ νίκα ἐν
 τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

13 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω οὐ γὰρ
 ἐστὶν ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ θεοῦ αἱ δὲ οὔσαι ἐξουσίαι ὑπὸ τοῦ
 2 θεοῦ τεταγμέναι εἰσὶν. ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ
 τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυ-
 3 τοῖς κρίμα λήψονται. οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῶν

v.4 T^a: μελη πολλα, V: πολλα μελη. **v.5** T^a: ο, V: το. **v.5** T: καθεις, K^aM^aV: καθ εις. **v.11** T: καιρω, K^aM^aV: κυριω. **v.15** T^a: και, V: Ø. **v.20** T^a: εαν ουν, V: αλλα εαν. **13. v.1** TK: απο, M^aV: υπο. **v.1** T^a: εξουσαι υπο του, V: υπο. **v.2** T^a: ληπονται, V: λημπονται. **v.3** T^a: των αγαθων εργων αλλα των κακων, V: τω αγαθω εργω αλλα τω κακω.

ἀγαθῶν ἔργων ἀλλὰ τῶν κακῶν θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν
ἐξουσίαν τοῦ ἀγαθοῦ ποιεῖ καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς. θεοῦ 4
γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθὸν ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς
φοβοῦ οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ θεοῦ γὰρ διάκονός
ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. διὸ ἀνάγκη 5
ὑποτάσσεσθαι οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συν-
είδησιν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε λειτουργοὶ γὰρ 6
θεοῦ εἰσιν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. ἀπόδοτε οὖν 7
πᾶσιν τὰς ὀφειλάς τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον τῷ τὸ τέλος τὸ τέ-
λος τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμὴν. μηδενὶ 8
μηδὲν ὀφείλετε εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους ὁ γὰρ ἀγαπῶν
τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν. τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεις οὐ φο- 9
νεύσεις οὐ κλέψεις οὐ ψευδομαρτυρήσεις οὐκ ἐπιθυμήσεις
καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολὴ ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται ἐν
τῷ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν. ἡ ἀγάπη τῷ πλη- 10
σίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. καὶ 11
τοῦτο εἰδότες τὸν καιρὸν ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆ-
ναι νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν.
ἡ νύξ προέκοψεν ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν ἀποθώμεθα οὖν τὰ 12
ἔργα τοῦ σκοτοῦ καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. ὡς 13
ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν μὴ κώμοις καὶ μέθαις
μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ. ἀλλ' ἐνδύσα- 14
σθε τὸν κύριον ἰησοῦν χριστὸν καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ
ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε μὴ εἰς δι- 14
ακρίσεις διαλογισμῶν. ὅς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα ὁ δὲ 2
ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξου- 3
θενεῖτω καὶ ὁ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω ὁ θεὸς γὰρ
αὐτὸν προσελάβετο. σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην τῷ 4
ιδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει σταθήσεται δὲ δυνατός ὁ γὰρ ἐστιν ὁ
θεὸς στήσαι αὐτόν. ὅς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν ὅς δὲ 5
κρίνει πᾶσαν ἡμέραν ἕκαστος ἐν τῷ ιδίῳ νοῦ πληροφορεῖσθω.

v.5 E: ἀνάγκη υποτάσσεσθαι, F: καὶ υποτάσσεσθε. **v.7** T^{*}: οὖν, V: ∅. **v.8** T^{*}: ἀγαπᾶν ἀλλήλους, V: ἀλλήλους ἀγαπᾶν. **v.9** TK: οὐ ψευδομαρτυρήσεις, MV: ∅. **v.9** T^{*}: τοῦτο τῷ λόγῳ, V: τῷ λόγῳ τοῦτο. **v.9** TK: εαυτον, MV: σεαυτον. **v.11** T^{*}: ἡμᾶς ἡδη, V: ἡδη υμᾶς. **v.12** E: ἀποθώμεθα, F: ἀποθαλωμεθα. **v.12** T^{*}: καὶ ἐνδυσώμεθα, V: ἐνδυσώμεθα [δε]. **v.14** T^{*}: ἀλλ, V: ἀλλα. **14. v.3** T^{*}: καὶ ο, V: ο δε. **v.4** T^{*}: δυνατος γαρ ἐστιν ο θεος, V: δυναται γαρ ο κυριος. **v.5** T^{*}: μεν, V: μεν [γαρ].

6 ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ οὐ φρονεῖ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. οὐδείς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ καὶ οὐδείς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει. ἐάν τε γὰρ ζῶμεν τῷ κυρίῳ ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν τοῦ κυρίου ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ χριστὸς καὶ ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη καὶ ἀνέζησεν ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ χριστοῦ. γέγραπται γὰρ ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ. μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνουμεν ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι ἐκείνῳ κοινόν. εἰ δὲ διὰ βρώμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται οὐκ ἔτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε ὑπὲρ οὗ χριστὸς ἀπέθανεν. 16, 17 μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρώσις καὶ πόσις ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ 18 χριστῷ εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς 19 ἀλλήλους. μὴ ἔνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ πάντα μὲν καθαρὰ ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι. καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον 20 μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ. σὺ πίστιν ἔχεις κατὰ σαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ 21 μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει. ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ κατακέκριται ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως πᾶν δὲ ὁ 22

v.6 TK: ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει, M: ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει και, V: Ø. **v.9** TK: και απεθανεν και ανεστη και ανεζησεν, M: και απεθανεν και ανεστη και εζησεν, V: απεθανεν και εζησεν. **v.10** T*: χριστου, V: θεου. **v.14** TKV: εαυτου, M: αυτου. **v.15** T*: δε, V: γαρ. **v.15** T: ουκ επι, KMV: ουκετι. **v.18** T*: τουτοις, V: τουτω. **v.21** T*: η σκανδαλίζεται η ασθενει, V: Ø. **v.22** TK: εχεις κατα σαυτον, M: εχεις κατα σεαυτον, V: [η]ν εχεις κατα σεαυτον.

οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν·

Ὁφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνά- **15**
των βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν· ἕκαστος γὰρ ἡμῶν **2**
τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν· καὶ **3**
γὰρ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρρεσεν ἀλλὰ καθὼς γέγραπται οἱ
ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσόν ἐπ' ἐμέ· ὅσα γὰρ **4**
προεγράφη εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἡπροεγράφη ἵνα
διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλ-
πίδα ἔχωμεν· ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως **5**
δῶκε ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ χριστὸν ἰησοῦν·
ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πα- **6**
τέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· διὸ προσλαμβάνεσθε **7**
ἀλλήλους καθὼς καὶ ὁ χριστὸς προσελάβετο ἡμᾶς εἰς δόξαν
θεοῦ· λέγω δὲ ἰησοῦν χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτο- **8**
μῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν
πατέρων· τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεὸν καθὼς **9**
γέγραπται διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ
ὀνοματί σου ψαλῶ· καὶ πάλιν λέγει εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ **10**
τοῦ λαοῦ αὐτοῦ· καὶ πάλιν αἰνεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔθνη **11**
καὶ ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί· καὶ πάλιν ἡσαΐας λέγει **12**
ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν ἐπ'
αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν· ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρῶσαι ὑμᾶς **13**
πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν εἰς τὸ περισσεύειν
ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου· πέπεισμαι **14**
δὲ ἀδελφοί μου καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί
ἐστε ἀγαθωσύνης πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως δυνάμενοι
καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν· τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀ- **15**
δελφοί ἀπὸ μέρους ὥς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν
τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ· εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν **16**

v.23 TKV: ἐστιν, M: ἐστιν + v.24 τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηριζαὶ κατὰ τοῦ εὐαγγελίου μου καὶ τοῦ κηρυγματος ἰησοῦ χριστοῦ κατὰ ἀποκαλύψιν μυστηρίου χρόνοις αἰώνιους σεσιγημένου + v.25 φανερωθέντος δὲ νυν διὰ τῶν γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος + v.26 μόνῳ σοφῷ θεῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμην. **15. v.2** TK: γὰρ, MV: ∅. **v.3** T*: ἐπέπεσον, V: ἐπέπεσαν. **v.4** T*: ἡπροεγράφη, V: εἰς γραφῶν. **v.4** TK: τῆς, MV: διὰ τῆς. **v.7** TK: ἡμᾶς, MV: ὑμᾶς. **v.7** T*: θεοῦ, V: τοῦ θεοῦ. **v.8** TK: δὲ ἰησοῦν χριστὸν, M: δὲ χριστὸν ἰησοῦν, V: γὰρ χριστὸν. **v.11** T*: τὸν κυρίον πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἐπαινέσατε, V: πάντα τὰ ἔθνη τὸν κυρίον καὶ ἐπαινέσατοσαν. **v.14** T*: γνώσεως, V: [τῆς] γνώσεως. **v.14** TKV: ἀλλήλους, M: ἀλλους. **v.15** T*: ἀδελφοί, V: ∅.

ἰησοῦ^ο χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
 θεοῦ ἵνα γένηται ἡ προσφορά τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος ἡ-
 17 γιασμένη ἐν πνεύματι ἀγίῳ. ἔχω οὖν καύχησιν ἐν χριστῷ
 18 ἰησοῦ τὰ πρὸς θεόν. οὐ γὰρ τολμήσω λαλεῖν^ο τι ὧν οὐ κα-
 τειργάσατο χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν λόγῳ καὶ ἔρ-
 19 γῳ. ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων ἐν δυνάμει πνεύματος
 θεοῦ ὥστε με ἀπὸ ἱερουσαλήμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ ἰλλυ-
 20 ρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ. οὕτως δὲ
 φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη χριστὸς
 21 ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ. ἀλλὰ καθὼς γέ-
 γραπται οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὅψονται καὶ οἱ οὐκ
 22 ἀκηκόασιν συνήσουσιν. διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ
 23 ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλί-
 μασιν τούτοις ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ
 24 πολλῶν ἐτῶν. ὥς ἐὰν πορεύωμαι εἰς τὴν σπανίαν ἐλεύσομαι^ο
 πρὸς ὑμᾶς ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς καὶ
 ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους
 25 ἐμπλησθῶ. νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς ἱερουσαλήμ διακονῶν τοῖς
 26 ἀγίοις. εὐδόκησαν γὰρ μακεδονία καὶ ἀχαΐα κοινωνίαν τι-
 νὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν ἱερουσα-
 27 λήμ. εὐδόκησαν γὰρ καὶ ὀφειλέται αὐτῶν^ο εἰσιν εἰ γὰρ τοῖς
 πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινωνήσαν τὰ ἔθνη ὀφείλουσιν καὶ ἐν
 28 τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας
 καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον ἀπελεύσομαι
 29 δι' ὑμῶν εἰς τὴν σπανίαν. οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς
 ἐν πληρώματι εὐλογίας τοῦ^ο εὐαγγελίου τοῦ χριστοῦ ἐλεύσο-
 30 μαι. παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
 χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος συναγωνίσασθαι
 31 μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν. ἵνα ῥυσθῶ
 ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ ἰουδαίᾳ καὶ ἵνα ἡ διακονία μου
 32 ἢ εἰς ἱερουσαλήμ εὐπρόσδεκτος γένηται^ο τοῖς ἀγίοις. ἵνα ἐν
 χαρᾷ ἔλθῶ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος θεοῦ καὶ συναναπαύ-

v.16 T^ο: ἰησου χριστου, V: χριστου ἰησου. **v.17** T^ο: καυχῆσιν, V: [την] καυχῆσιν. **v.17** TK: θεον, MV: τον θεον. **v.18** T^ο: λαλεῖν τι, V: τι λαλεῖν. **v.24** T^ο: εαν, V: αν. **v.24** T^ο: ελευσομαι προς υμας, V: Ø. **v.27** T^ο: αυτων εισιν, V: εισιν αυτων. **v.28** T^ο: την, V: Ø. **v.29** T^ο: του ευαγγελιου του, V: Ø. **v.31** T^ο: ινα, V: Ø. **v.31** E: διακονια, F: δωροφορια. **v.31** T^ο: γενηται τοις αγιοις, V: τοις αγιοις γενηται. **v.32** T^ο: ελθω, V: ελθων. **v.32** T^ο: και, V: Ø.

σωμαι ὑμῖν . ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν ἀμήν . 33

Συνίστημι δὲ ὑμῖν φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν οὖσαν διὰ κο- **16**
νον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν κεγχρεαῖς . ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε 2
ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν
χρήζη πράγματι καὶ γὰρ αὕτη προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ
αὐτοῦ· ἐμοῦ . ἀσπάσασθε πρίσκιλλαν καὶ ἀκύλαν τοὺς συν- 3
εργούς μου ἐν χριστῷ ἰησοῦ . οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου 4
τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαρι-
στῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἔθνων . καὶ τὴν κατ' 5
οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν ἀσπάσασθε ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητὸν
μου ὃς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς ἀχάϊας εἰς χριστόν . ἀσπάσασθε μα- 6
ριάμ ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς . ἀσπάσασθε ἀνδρόνι- 7
κον καὶ ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου
οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις οἱ καὶ πρὸ ἐμοῦ γε-
γόναν ἐν χριστῷ . ἀσπάσασθε ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητὸν μου 8
ἐν κυρίῳ . ἀσπάσασθε οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν χρι- 9
στῷ καὶ στάχυν τὸν ἀγαπητὸν μου . ἀσπάσασθε ἀπελλῆν τὸν 10
δόκιμον ἐν χριστῷ ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν ἀριστοβούλου . ἀ- 11
σπάσασθε ἡροδίωνα τὸν συγγενῆ μου ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν
ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ . ἀσπάσασθε τρύφαιναν καὶ 12
τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ ἀσπάσασθε περσίδα τὴν
ἀγαπητὴν ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ . ἀσπάσασθε ροῦ- 13
φον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ .
ἀσπάσασθε ἀσύγκριτον φλέγοντα ἐρμᾶν πατρόβαν ἐρμῆν καὶ 14
τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς . ἀσπάσασθε φιλόλογον καὶ ἰου- 15
λίαν νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ καὶ Ὀλυμπᾶν καὶ τοὺς
σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους . ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλή- 16
ματι ἁγίῳ ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τοῦ χριστοῦ . πα- 17
ρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ
τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιούν-
τας καὶ ἐκκλινάτε ἀπ' αὐτῶν . οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν 18
ἰησοῦ χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ καὶ διὰ

16. v.1 TKV: ὑμιν, M: ∅. **v.1** T*: διακονον, V: [καὶ] διακονον. **v.2** T*: αὐτου ἐμου, V: ἐμου αὐτου. **v.3** TK: πρίσκιλλαν, MV: πρίσκαν. **v.5** T*: ἀχαιας, V: ασιας. **v.6** T*: μαριαμ, V: μαριαν. **v.6** T*: ἡμας, V: υμας. **v.7** T*: γεγωνασιν, V: γεγοναν. **v.8** T*: ἀμπλιαν, V: ἀμπλιαντον. **v.11** TK: ἡροδιωνα, MV: ηρωδιωνα. **v.14** T*: ἐρμαν, V: ἐρμην. **v.14** T*: ἐρμην, V: ἐρμαν. **v.16** T*: ἐκκλησiai, V: ἐκκλησiai πασαι. **v.17** T*: ἐκκλινετε, V: ἐκκλινετε. **v.18** T*: ἰησου, V: ∅.

τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν
 19 ἀκάκων ὅτι ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοή εἰς πάντας ἀφίκετο χαίρω ὅτι
 τὸ ἐφ' ὑμῖν θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθὸν ἀκε-
 20 ραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν
 σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει ἢ χάρις τοῦ κυρίου
 21 ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. ἀσπάζονται ὑμᾶς τιμόθεος
 ὁ συνεργός μου καὶ λούκιος καὶ ἰάσων καὶ σωσίπατρος οἱ
 22 συγγενεῖς μου. ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ τέρτιος ὁ γράψας τὴν
 23 ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. ἀσπάζεται ὑμᾶς γάϊος ὁ ξένος μου καὶ
 τῆς ἐκκλησίας ὅλης ἀσπάζεται ὑμᾶς ἔραστος ὁ οἰκονόμος
 24 τῆς πόλεως καὶ κούαρτος ὁ ἀδελφός. ἡ χάρις τοῦ κυρίου
 25 ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν ἀμήν. τῷ δὲ δυνα-
 μένῳ ὑμᾶς στηρίζαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα
 ἰησοῦ χριστοῦ κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις
 26 σεσιγημένου. φανερωθέντος δὲ νῦν διὰ τε γραφῶν προφη-
 τικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως
 27 εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος. μόνῳ σοφῷ θεῷ διὰ ἰη-
 σοῦ χριστοῦ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν. Πρὸς ῥωμαίους
 ἐγράφη ἀπὸ κορίνθου διὰ φοίβης τῆς διακόνου τῆς ἐν κεγ-
 χρεαῖς ἐκκλησίας.

v.19 T^{*}: χαίρω οὖν το εφ ὑμιν, V: εφ ὑμιν οὖν χαιρω. **v.19** T^{*}: μεν, V: ∅. **v.20** T^{*}: χριστου, V: ∅. **v.20** TMV: ὑμων, K: ὑμων αμην. **v.21** T^{*}: ασπαζονται, V: ασπαζεται. **v.23** T^{*}: της εκκλησιας ολης, V: ολης της εκκλησιας. **v.24** T^{*}: η χαρις ... ὑμων αμην, V: ∅. **v.25** TKV: τω ... σεσιγημενου, M: ∅. **v.26** TKV: φανερωθεντος ... γνωρισθεντος, M: ∅. **v.27** TKV: μονω ... αμην, M: ∅. **v.27** T: Προς ... εκκλησιας, KMV: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ°

Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος ἰησοῦ° χριστοῦ διὰ θελήματος **1**
θεοῦ καὶ σωσθένης ὁ ἀδελφός· τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὐ- **2**
σῃ ἐν κορίνθῳ ἡγιασμένοις ἐν χριστῷ ἰησοῦ κλητοῖς ἁγίοις
σὺν πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν
ἰησοῦ χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ αὐτῶν τὲ καὶ ἡμῶν· χάρις ὑμῖν **3**
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ·
εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ **4**
θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ· ὅτι ἐν παντὶ ἐπλου- **5**
τίσθητε ἐν αὐτῷ ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει· καθὼς τὸ **6**
μαρτύριον τοῦ χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν· ὥστε ὑμᾶς μὴ **7**
ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι ἀπεκδεχομένους τὴν ἀπο-
κάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· ὃς καὶ βεβαιώσει **8**
ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν
ἰησοῦ χριστοῦ· πιστὸς ὁ θεὸς δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν **9**
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· παρακαλῶ **10**
δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα
ᾗτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῦ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ·
ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν ἀδελφοί μου ὑπὸ τῶν χλόης ὅτι **11**
ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσιν· λέγω δὲ τοῦτο ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει **12**
ἐγὼ μὲν εἰμι παύλου ἐγὼ δὲ ἀπολλῶ ἐγὼ δὲ κηφᾶ ἐγὼ δὲ
χριστοῦ· μεμερίσται ὁ χριστὸς μὴ παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ **13**
ὑμῶν ἢ εἰς τὸ ὄνομα παύλου ἐβαπτίσθητε· εὐχαριστῶ τῷ θεῷ **14**
ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ κρίσπον καὶ γάϊον· ἵνα μὴ **15**
τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβάπτισα· ἐβάπτισα δὲ καὶ **16**
τὸν στεφανᾶ οἶκον λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα·
οὐ γὰρ ἀπέστειλén με χριστὸς βαπτίζειν ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι **17**
οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ χριστοῦ·
ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία **18**

Τ: Η ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ, ΜV: ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α. **1. v.1** T*: ιησου χριστου, V: χριστου ιησου. **v.2** T*: τε, V: ∅. **v.4** E: μου, F: ∅. **v.13** E: μεμερισται, F: μη μεμερισται. **v.15** T*: εβαπτισα, V: εβαπτισθητε. **v.17** T*: αλλ, V: αλλα.

19 ἔστιν τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἔστιν. γέγρα-
 20 πται γὰρ ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν καὶ τὴν σύνεσιν τῶν
 21 τοῦ κόσμου τούτου. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ
 22 ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεὸν εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ
 23 τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας. ἐπειδὴ
 24 καὶ ἰουδαῖοι σημειῶν αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν.
 25 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν χριστὸν ἐσταυρωμένον ἰουδαίοις μὲν
 26 σκάνδαλον ἑλλήσιν δὲ μωρίαν. αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς ἰου-
 27 δαίοις τε καὶ ἑλλήσιν χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν.
 28 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἔστιν καὶ τὸ
 29 ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν. βλέ-
 30 πετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν ἀδελφοὶ ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ
 31 σὰρκα οὐ πολλοὶ δυνατοὶ οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς. ἀλλὰ τὰ μωρὰ
 τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα τοὺς^ο σοφοὺς καταισχύνη
 καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνη
 τὰ ἰσχυρά. καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα
 ἐξελέξατο ὁ θεὸς καὶ τὰ μὴ ὄντα ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ. ὅ-
 πως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ. ἐξ αὐτοῦ δὲ
 ὑμεῖς ἔστε ἐν χριστῷ ἰησοῦ ὃς ἐγενήθη ἡμῖν^ο σοφία ἀπὸ θε-
 οῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις. ἵνα καθὼς
 γέγραπται ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

2 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς ἀδελφοὶ ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν
 λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μάρτύριον τοῦ θεοῦ.
 2 οὐ γὰρ ἔκρινά τοῦ^ο εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ ἰησοῦν χριστὸν
 3 καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. καὶ^ο ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φό-
 4 βῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς. καὶ ὁ λόγος
 μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς^ο ἀνθρωπίνης σοφίας
 5 λόγοις ἀλλ' ἐν ἀποδειξίᾳ πνεύματος καὶ δυνάμεως. ἵνα ἡ πί-
 στις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.
 6 σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος

v.20 T^o: τουτου, V: ∅. **v.22** T^o: σημειον, V: σημεια. **v.23** T^o: ελλησιν, V: εθνεσιν. **v.25** T^o:
 εστιν, V: ∅. **v.27** T^o: τους σοφους καταισχυνη, V: καταισχυνη τους σοφους. **v.28** T^o: και,
 V: ∅. **v.29** TK: αυτου, MV: του θεου. **v.30** T^o: ημιν σοφια, V: σοφια ημιν. **2. v.1** T^o:
 μαρτυριον, V: μυστηριον, F: σωτηριον. **v.2** T^o: του ειδεναι τι, V: τι ειδεναι. **v.3** T^o: και εγω,
 V: καγω. **v.4** T^o: πειθοις ανθρωπινης σοφιας λογοις, V: πειθοις[σ] σοφιας [λογοις].

τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργου-
 μένων . ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν^ο θεοῦ ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀπο- 7
 κεκρυμμένην ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν
 ἡμῶν . ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν 8
 εἰ γὰρ ἔγνωσαν οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν .
 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὐς οὐκ 9
 ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη ἃ ἠτοίμασεν
 ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν . ἡμῖν δὲ ὁ^ο θεὸς ἀπεκάλυψεν 10
 διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρᾷ καὶ
 τὰ βάθη τοῦ θεοῦ . τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώ- 11
 που εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ οὕτως καὶ
 τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ . ἡμεῖς 12
 δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ
 ἐκ τοῦ θεοῦ ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν .
 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις 13
 ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος ἁγίου πνευματικοῖς πνευματι-
 κὰ συγκρίνοντες . ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ 14
 πνεύματος τοῦ θεοῦ μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστὶν καὶ οὐ δύναται
 γνῶναι ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται . ὁ δὲ πνευματικὸς ἀ- 15
 νακρίνει μὲν πάντα αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται . τίς 16
 γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου ὃς συμβιβάσει αὐτόν ἡμεῖς δὲ νοῦν
 χριστοῦ ἔχομεν .

Καὶ^ο ἐγὼ ἀδελφοὶ οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι^ο ὑμῖν ὥς πνευ- **3**
 ματικοῖς ἀλλ' ὥς σαρκικοῖς ὥς νηπίοις ἐν χριστῷ . γάλα ὑμᾶς 2
 ἐπότισα καὶ οὐ βρῶμα οὕτω γὰρ ἠδύνασθε ἀλλ' οὔτε ἔτι νῦν
 δύνασθε . ἔτι γὰρ σαρκικοὶ ἐστε ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ 3
 ἔρις καὶ^ο διχοστασίαι οὐχὶ σαρκικοὶ ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον
 περιπατεῖτε . ὅταν γὰρ λέγῃ τις ἐγὼ μὲν εἰμι παύλου ἕτερος 4
 δὲ ἐγὼ ἀπολλῶ οὐχί^ο σαρκικοὶ ἐστε . τίς^ο οὖν ἐστὶν παῦλος 5
 τίς δὲ ἀπολλῶς ἀλλ' ἡ διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε καὶ ἐκά-
 στῳ ὥς ὁ κύριος ἔδωκεν . ἐγὼ ἐφύτευσα ἀπολλῶς ἐπότισεν 6

v.7 T^o: σοφίαν θεου, V: θεου σοφίαν. **v.10** T^o: ο θεος απεκαλυψεν, V: απεκαλυψεν ο θεος.
v.10 T^o: αυτου, V: Ø. **v.10** T^o: ερευνα, V: εραυνα. **v.11** T^o: οιδεν, V: εγνωκεν. **v.13** T^o:
 αγιου, V: Ø. **v.15** T^o: μεν, V: [τα]. **3. v.1** T^o: και εγω, V: καγω. **v.1** TKV: λαλησαι υμιν,
 M: υμιν λαλησαι. **v.1** T^o: σαρκικοις, V: σαρκινους. **v.2** T^o: και, V: Ø. **v.2** TK: ηδυνασθε,
 MV: εδυνασθε. **v.2** T^o: ουτε, V: ουδε. **v.3** T^o: και διχοστασαι, V: Ø. **v.4** T^o: ουχι σαρκικοι,
 V: ουκ ανθρωποι. **v.5** T^o: τις ουν εστιν παυλος τις δε απολλως αλλ η, V: τι ουν εστιν απολλως τι
 δε εστιν παυλος.

7 ἀλλ' ὁ θεὸς ἠϋζανεν . ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστὶν τι οὔτε ὁ
 8 ποτίζων ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός . ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων
 9 ἓν εἰσιν ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον
 10 κόπον . θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοὶ θεοῦ γεώργιον θεοῦ οἰκο-
 11 δομὴ ἐστε . κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς
 12 σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικα ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ ἕ-
 13 καστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ . θεμέλιον γὰρ ἄλλον
 14 οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον ὃς ἐστὶν ἰησοῦς ὁ
 15 χριστός . εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον χρυ-
 16 σὸν ἄργυρον λίθους τιμίους ξύλα χόρτον καλάμην . ἐκάστου
 17 τὸ ἔργον φανερόν γενήσεται ἢ γὰρ ἡμέρα δηλώσει ὅτι ἐν πυ-
 18 ρὶ ἀποκαλύπτεται καὶ ἐκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ
 19 δοκιμάσει . εἴ τις τὸ ἔργον μένει ὃ ἐπωκοδόμησεν ὁ μισθὸν
 20 λήψεται . εἴ τις τὸ ἔργον κατακαήσεται ζημιωθήσεται αὐ-
 21 τὸς δὲ σωθήσεται οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός . οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς
 22 θεοῦ ἐστε καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν . εἴ τις τὸν
 23 ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει φθερεῖ τοῦτον ὁ θεὸς ὁ γὰρ ναὸς τοῦ
 θεοῦ ἅγιός ἐστιν οἵτινές ἐστε ὑμεῖς . μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπα-
 τάτω εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ μωρός
 γενέσθω ἵνα γένηται σοφός . ἢ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τού-
 του μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστὶν γέγραπται γὰρ ὁ δρασσόμενος
 τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν . καὶ πάλιν κύριος γι-
 νώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν ὅτι εἰσὶν μάταιοι . ὥστε
 μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν . εἴτε
 παῦλος εἴτε ἀπολλῶς εἴτε κηφᾶς εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θά-
 νατος εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα πάντα ὑμῶν ἐστίν . ὑμεῖς
 δὲ χριστοῦ χριστὸς δὲ θεοῦ .

4 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας χριστοῦ
 2 καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ . ὃ δὲ λοιπὸν ζητεῖται ἐν
 3 τοῖς οἰκονόμοις ἵνα πιστὸς τις εὑρεθῇ . ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν
 4 ἐστὶν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας ἀλλ'
 οὐδὲ ἑμαυτὸν ἀνακρίνω . οὐδὲν γὰρ ἑμαυτῷ σύννοδα ἀλλ'
 οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν .

v.6 T*: ἀλλ, V: ἀλλα. v.8 T*: ληψεται, V: λημψεται. v.10 T*: τεθεικα, V: εθηκα. v.11 TK: ο, MV: ∅. v.12 T*: τουτον, V: ∅. v.13 T*: πυρ, V: πυρ [αυτο]. v.14 T*: μένει, V: μενεῖ. v.14 TK: επωκοδομησεν μισθον ληψεται, M: εποικοδομησεν μισθον ληψεται, V: εποικοδομησεν μισθον λημψεται. v.22 T*: ἐστιν, V: ∅. 4. v.2 T*: ο δε, V: ωδε.

ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος ὃς καὶ 5
 φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκοτίους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν
 καρδιῶν καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ .
 ταῦτα δὲ ἀδελφοί μετεσχημάτισα εἰς ἑμαυτὸν καὶ ἀπόλλῶ δι’ 6
 ὑμᾶς ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ ὑγέγραπται φρονεῖν
 ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φύσιουσθε κατὰ τοῦ ἐτέρου . τίς 7
 γάρ σε διακρίνει τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες εἰ δὲ καὶ ἔλαβες τί
 καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβὼν . ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ ἤδη ἐπλου- 8
 τήσατε χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε
 ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν . δοκῶ γὰρ ὅτι ὁ θεὸς 9
 ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους
 ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώ-
 ποις . ἡμεῖς μωροὶ διὰ χριστὸν ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν χριστῷ 10
 ἡμεῖς ἀσθενεῖς ὑμεῖς δὲ ἰσχυροὶ ὑμεῖς ἑνδοξοὶ ἡμεῖς δὲ ἄ-
 τιμοι . ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ 11
 γυμνῆτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν . καὶ κο-
 πιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσὶν λοιδορούμενοι εὐλο-
 γοῦμεν διωκόμενοι ἀνεχόμεθα . βλασφημούμενοι παρακα- 13
 λοῦμεν ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν πάντων
 περίφημα ἕως ἄρτι . οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα ἀλλ’ 14
 ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθεῖω . ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγω- 15
 γοὺς ἔχητε ἐν χριστῷ ἀλλ’ οὐ πολλοὺς πατέρας ἐν γὰρ χριστῷ
 ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα . παρακαλῶ 16
 οὖν ὑμᾶς μιμηταὶ μου γίνεσθε . διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν τι- 17
 μόθεον ὃς ἐστὶν τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ
 ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδοὺς μου τὰς ἐν χριστῷ καθὼς παν-
 ταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω . ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου 18
 πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες . ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς 19
 ὑμᾶς ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν
 πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν . οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασι- 20
 λεία τοῦ θεοῦ ἀλλ’ ἐν δυνάμει . τί θέλετε ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς 21
 ὑμᾶς ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πρῶτότης .

Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία καὶ τοιαύτη πορνεία ἦτις **5**

v.6 T*: απολλω, V: απολλων. **v.6** T*: ο γεγραπται φρονειν, V: α γεγραπται. **v.6** TKV: φυσιουσθε, M: μη φυσιουσθε. **v.9** T*: οτι, V: Ø. **v.11** T*: γυμνητευομεν, V: γυμνιτευομεν. **v.13** T*: βλασφημουμενοι, V: δυσφημουμενοι. **v.14** T*: νουθετω, V: νουθετω[v]. **v.17** T*: τεκνον μου, V: μου τεκνον. **v.17** T*: χριστω, V: χριστω [ιησου]. **v.21** T*: πραοτητος, V: πραιοτητος.

- οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀνομάζεται ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς
 2 ἔχειν . καὶ ὑμεῖς πεφυσισμένοι ἐστέ καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπεν-
 θήσατε ἵνα ἐξάρθῃ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιεήσας .
 3 ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ σώματι παρὼν δὲ τῷ πνεύματι ἤδη
 4 κέκρικα ὡς παρὼν τὸν οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον . ἐν τῷ
 ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ συναχθέντων ὑμῶν
 καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν
 5 ἰησοῦ χριστοῦ . παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλε-
 θρον τῆς σαρκὸς ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου
 6 ἡθοῦ . οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ
 7 ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ . ἐκκαθάρατε οὖν τὴν παλαιὰν
 ζύμην ἵνα ᾗτε νέον φύραμα καθὼς ἐστε ἄζυμοι καὶ γὰρ τὸ πά-
 8 σχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη χριστός . ὥστε ἐορτάζωμεν μὴ ἐν
 ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας ἀλλ' ἐν ἀζύ-
 9 μοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας . ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ
 10 μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις . καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις
 τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις ἢ ἄρπαξιν ἢ εἰδωλο-
 11 λάτραις ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν . νυνὶ δὲ
 ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐὰν τις ἀδελφὸς ὀνομα-
 ζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοιδορος
 12 ἢ μέθυσος ἢ ἄρπαξ τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν . τί γάρ μοι
 13 καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε . τοὺς δὲ
 ἔξω ὁ θεὸς κρίνει καὶ ἔξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν .
- 6** Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι
 2 ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων . οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ
 ἅγιοι τὸν κόσμον κρινούσιν καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος
 3 ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων . οὐκ οἶδατε ὅτι ἀγγέλους
 4 κρινοῦμεν μῆτι γε βιωτικά . βιωτικά μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔ-
 χητε τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τούτους καθίζετε .
 5 πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω οὕτως οὐκ ἔστιν ἐν ὑμῖν σοφὸς οὐ-
 δὲ εἷς ὃς δυνήσεται διακρίναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ .

5. v.1 T⁺: ὀνομάζεται, V: ∅. **v.2** T⁺: εξάρθη, V: αρθη. **v.2** T⁺: ποιήσας, V: πράξας. **v.3** T⁺: ὡς, V: ∅. **v.4** T⁺: ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, V: [ἡμῶν] ἰησοῦ. **v.4** T⁺: χριστοῦ, V: ∅. **v.5** T⁺: ἰησοῦ, V: ∅. **v.7** TK: συν, MV: ∅. **v.7** TM: υπερ ἡμῶν ἐτυθη, K: υπερ ἡμῶν ἐθυθη, V: ἐτυθη. **v.10** T⁺: καὶ, V: ∅. **v.10** T⁺: ἡ, V: καὶ. **v.10** T⁺: οφείλετε, V: ὀφείλετε. **v.11** T⁺: νυνι, V: νυν. **v.11** T: ἡ, KMV: ἡ. **v.12** T⁺: καὶ, V: ∅. **v.13** TK: κρίνει, MV: κρίνει. **v.13** T⁺: καὶ ἐξαρεῖτε, V: ἐξαρεῖτε. **6. v.2** T⁺: οὐκ, V: ἡ οὐκ. **v.5** TK: ἐστιν ἐν ὑμῖν σοφὸς οὐδε εἷς, M: ἐνι ἐν ὑμῖν σοφὸς οὐδε εἷς, V: ἐνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶς σοφός.

ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων . 6
 ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἤτημα ἐν ὑμῖν ἐστὶν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' 7
 ἑαυτῶν διατὶ οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε διατὶ οὐχὶ μᾶλλον ἀπο-
 στερεῖσθε . ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε καὶ τὰυτα 8
 ἀδελφούς . ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι βασιλείαν^ο θεοῦ οὐ κλη- 9
 ρονομήσουσιν μὴ πλανᾶσθε οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι
 οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενικοῖται . οὔτε κλέπται^ο 10
 οὔτε πλεονέκται οὔτε μέθυσοι οὐ λοῖδοροι οὐχ ἄρπαγες βα-
 σιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν . καὶ ταῦτά τινες ἦτε ἀλλὰ 11
 ἀπελούσασθε ἀλλὰ ἡγιάσθητε ἀλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι
 τοῦ κυρίου ἰησοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν . πάντα 12
 μοι ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ'
 οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος . τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ 13
 καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα
 καταργήσει τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ κυρίῳ καὶ
 ὁ κύριος τῷ σώματι . ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἡγείρεν καὶ 14
 ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ . οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ 15
 σώματα ὑμῶν μέλη χριστοῦ ἐστὶν ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ χρι-
 στοῦ ποιήσω πόρνης μέλη μὴ γένοιτο . ἢ^ο οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ 16
 κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἐν σῶμά ἐστιν ἔσσονται γὰρ φησὶν οἱ
 δύο εἰς σάρκα μίαν . ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἐν πνευμά 17
 ἐστὶν . φεύγετε τὴν πορνείαν πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄν- 18
 θρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον
 σῶμα ἁμαρτάνει . ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν 19
 ὑμῖν ἁγίου πνεύματος ἐστὶν οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ καὶ οὐκ ἐστὲ
 ἑαυτῶν . ἡγοράσθητε γὰρ τιμῆς δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ 20
 σώματι ὑμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν ἅτινά ἐστιν τοῦ θεοῦ .

Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἄ- 7
 πτεσθαι . διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα 2
 ἐχέτω καὶ ἐκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω . τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ 3
 τὴν ὀφειλομένην^ο εὖνοϊαν ἀποδιδότω ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ
 τῷ ἀνδρί . ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλ' ὁ 4

v.7 TK: εν, MV: ∅. **v.7** TK: διατι, MV: δια τι. **v.8** T*: ταυτα, V: τουτου. **v.9** T*: βασιλειαν
 θεου, V: θεου βασιλειαν. **v.10** TK: κλεπται ουτε πλεονεκται ουτε, M: πλεονεκται ουτε κλεπται
 ουτε, V: κλεπται ουτε πλεονεκται ου. **v.10** T*: ου, V: ∅. **v.11** T*: αλλ, V: αλλα. **v.11** T*:
 ιησου, V: ιησου χριστου. **v.16** TK: η, M: ∅, V: [η]. **v.20** T*: και εν τω πνευματι υμων ατινα
 εστιν του θεου, V: ∅. **7.v.1** T*: μοι, V: ∅. **v.3** T*: οφειλομενην ευνοϊαν, V: οφειλην. **v.4** T*:
 αλλ, V: αλλα.

5 ἀνὴρ ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξου-
 σιάζει ἀλλ' ἡ γυνή. μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους εἰ μή τι ἂν
 6 ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα σχολάζητε· τῇ νηστεία καὶ τῇ
 7 προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχησθε ἵνα μὴ πειράζῃ
 8 ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. τοῦτο δὲ λέγω κατὰ
 9 συγγνώμην οὐ κατ' ἐπιταγὴν. θέλω γὰρ πάντας ἀνθρώπους
 10 εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτὸν ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον χάρισμα· ἔχει ἐκ θε-
 11 οῦ ὃς μὲν οὕτως ὃς δὲ οὕτως. λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς
 12 χήραις καλὸν αὐτοῖς ἐστὶν ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ. εἰ δὲ οὐκ
 13 ἐγκρατεύονται γαμησάτωσαν κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμῆσαι ἢ
 14 πυροῦσθαι. τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω οὐκ ἐγὼ ἀλλ'
 15 ὁ κύριος γυναικα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι. ἐὰν δὲ καὶ
 16 χωρισθῇ μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω καὶ ἄνδρα
 17 γυναικα μὴ ἀφίεναι. τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ· λέγω οὐχ ὁ κύριος
 18 εἴ τις ἀδελφὸς γυναικα ἔχει ἄπιστον καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰ-
 19 κεῖν μετ' αὐτοῦ μὴ ἀφίετω αὐτήν. καὶ γυνή ἣτις ἔχει ἄνδρα
 20 ἄπιστον καὶ αὐτὸς συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς μὴ ἀφίετω
 21 αὐτόν. ἡγίασαι γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικὶ καὶ
 22 ἡγίασαι ἡ γυνή ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρὶ ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα
 23 ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν νῦν δὲ ἁγιά ἐστιν. εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χω-
 24 ρίζεται χωριζέσθω οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφή ἐν
 25 τοῖς τοιοῦτοις ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ θεός. τί γὰρ
 26 οἶδας γύναι εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις ἢ τί οἶδας ἄνερ εἰ τὴν γυ-
 27 ναῖκα σώσεις. εἰ μὴ ἐκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ θεὸς ἕκαστον ὡς
 28 κέκληκεν ὁ κύριος οὕτως περιπατεῖτω καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκ-
 29 κλησίαις πάσαις διατάσσομαι. περιτετμημένος τις ἐκλήθη
 30 μὴ ἐπισπάσθω ἐν ἀκροβυστίᾳ τις· ἐκλήθη μὴ περιτεμνέσθω.
 31 ἡ περιτομὴ οὐδὲν ἐστιν καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστιν ἀλλὰ
 32 τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ἣ ἐκλήθη ἐν
 33 ταύτῃ μενέτω. δοῦλος ἐκλήθη μὴ σοι μελέτω ἀλλ' εἰ καὶ
 34 δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι μᾶλλον χρῆσαι. ὁ γὰρ ἐν κυ-

v.5 T^c: μὴ τι, V: μητι. v.5 T^c: σχολάζητε τη νηστεία και, V: σχολασσητε. v.5 T^c: συνερχηθε, V: ητε. v.7 T^c: γαρ, V: δε. v.7 T^c: αλλ, V: αλλα. v.7 T^c: χαρισμα εχει, V: εχει χαρισμα. v.7 T^c: ος, V: ο. v.8 T^c: εστιν, V: Ø. v.9 T^c: κρεισσον, V: κρειπτον. v.10 T^c: αλλ, V: αλλα. v.12 T^c: εγω λεγω, V: λεγω εγω. v.12 T^c: αυτη, V: αυτη. v.13 T^c: ητις, V: ει τις. v.13 T^c: αυτος, V: ουτος. v.13 T^c: αυτον, V: τον ανδρα. v.14 T^c: ανδρι, V: αδελφω, F: ανδρι τω πιστω. v.15 T^c: ημας, V: υμας. v.17 T^c: θεος, V: κυριος. v.17 T^c: κυριος, V: θεος. v.18 T^c: τις εκληθη, V: κεκληται τις.

ρίῳ κληθεῖς δοῦλος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστὶν ὁμοίως καὶ ὁ
ἐλεύθερος κληθεῖς δοῦλός ἐστιν χριστοῦ . τιμῆς ἡγοράσθητε 23
μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων . ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη ἀδελφοί 24
ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ ἑωῦ θεῶ . περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπι- 25
ταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἡλεημένος ὑπὸ
κυρίου πιστὸς εἶναι . νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ 26
τὴν ἐνεστώσαν ἀνάγκην ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι .
δέδεσθαι γυναικὶ μὴ ζητεῖ λύσιν λέλυσαι ἀπὸ γυναικὸς μὴ ζη- 27
τεῖ γυναῖκα . ἐὰν δὲ καὶ γήμῃς οὐχ ἡμαρτες καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ 28
παρθένος οὐχ ἡμαρτεν θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦ-
τοι ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι . τοῦτο δὲ φημι ἀδελφοί ὁ καιρὸς 29
συνεσταλμένος τὸ ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας
ὡς μὴ ἔχοντες ᾧσιν . καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες καὶ οἱ 30
χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχον-
τες . καὶ οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ ὡς μὴ καταχρώμενοι 31
παράγει γὰρ τὸ σῆμα τοῦ κόσμου τούτου . θέλω δὲ ὑμᾶς ἀ- 32
μερίμνους εἶναι ὁ ἀγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου πῶς ἀρέσῃ
τῷ κυρίῳ . ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου πῶς ἀρέσῃ 33
τῇ γυναικί . μεμέρισται ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος ἡ ἀγαμος 34
μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου ἵνα ᾗ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι
ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί .
τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον λέγω οὐχ ἵνα βρόχον 35
ὑμῖν ἐπιβάλω ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπρόσεδρον τῷ
κυρίῳ ἀπερισπάστως . εἰ δὲ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον 36
αὐτοῦ νομίζει ἐὰν ᾗ ὑπέρακμος καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι ὁ
θέλει ποιεῖτω οὐχ ἁμαρτάνει γαμεῖτωσαν . ὅς δὲ ἔστηκεν ἐ- 37
δραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ μὴ ἔχων ἀνάγκην ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ
τοῦ ἰδίου θελήματος καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ
τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον καλῶς ποιεῖ . ὥστε καὶ ὁ 38

v.22 T^o: καὶ, V: ὅ. **v.24** TK: τῷ, MV: ὅ. **v.28** T^o: γήμης, V: γαμήσης. **v.29** TMV: ο, K: οὐ ο. **v.29** T^o: τὸ λοιπὸν ἐστίν, V: ἐστὶν τὸ λοιπὸν. **v.31** T^o: τῷ κοσμῷ τούτῳ, V: τὸν κόσμον. **v.32** T^o: ἀρεσεῖ, V: ἀρεσῇ. **v.33** T^o: ἀρεσεῖ, V: ἀρεσῇ. **v.34** TK: μεμερισται ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος ἡ ἀγαμος, M: μεμερισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος ἡ ἀγαμος, V: καὶ μεμερισται καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἀγαμος καὶ ἡ παρθένος. **v.34** T^o: σώματι καὶ πνεύματι, V: τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι. **v.34** T^o: ἀρεσεῖ, V: ἀρεσῇ. **v.35** T^o: συμφέρον, V: συμφερον. **v.35** T^o: εὐπρόσεδρον, V: εὐπαρεδρον. **v.37** T^o: ἐδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, V: ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐδραῖος. **v.37** T^o: καρδία αὐτοῦ, V: ἰδία καρδία. **v.37** T^o: ποιεῖ, V: ποιήσει.

ἐκγαμίζων^ο καλῶς ποιεῖ ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων κρεῖσσον ποιεῖ.
 39 γυνὴ δέδεται νόμῳ ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἐὰν δέ^ο
 κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι μό-
 40 νον ἐν κυρίῳ. μακαριωτέρα δὲ ἐστὶν ἐὰν οὕτως μείνη κατὰ
 τὴν ἐμὴν γνώμην δοκῶ δὲ καὶ γὰρ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

8 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντες γινῶσιν ἔχο-
 2 μεν ἢ γινῶσις φυσιοῖ ἢ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. εἰ δέ^ο τις δο-
 3 κεῖ εἰδέναι τι οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκεν καθὼς δεῖ γινῶναι. εἰ
 4 δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεὸν οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. περὶ τῆς
 βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδῶλον ἐν
 5 κόσμῳ καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς ἕτερος εἰ μὴ εἷς. καὶ γὰρ εἴπερ
 εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς ὥσπερ
 6 εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί. ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ
 πατὴρ ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτὸν καὶ εἷς κύριος ἰη-
 7 σοῦς χριστὸς δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. ἀλλ' οὐκ
 ἐν πᾶσιν ἢ γινῶσις τινὲς δὲ τῇ συνειδήσει^ο τοῦ εἰδῶλου ἕως
 ἄρτι ὥς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀ-
 8 σθενῆς οὕσα μολύνεται. βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παρίστησιν^ο τῷ
 θεῷ οὔτε γὰρ ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν οὔτε ἐὰν μὴ φάγω-
 9 μεν ὑστερούμεθα. βλέπετε δὲ μήπως ἢ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη
 10 πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενόουσιν. ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σε τὸν
 ἔχοντα γινῶσιν ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον οὐχὶ ἡ συνείδησις
 αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
 11 ἐσθίειν. καὶ^ο ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει
 12 δι' ὃν χριστὸς ἀπέθανεν. οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀ-
 δελφούς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς
 13 χριστὸν ἁμαρτάνετε. διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελ-
 φόν μου οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν
 μου σκανδαλίσω.

9 Οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος οὐχὶ ἰησοῦν χριστὸν

v.38 T^o: ἐκγαμίζων, V: γαμίζων τὴν εαυτοῦ παρθενοῦ. **v.38** T^o: ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων κρεῖσσον ποιεῖ, V: καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον ποιήσει. **v.39** T^o: νόμῳ, V: ὅ. **v.39** TKV: δε, M: δε καὶ. **v.39** TK: αὐτῆς, MV: ὅ. **8. v.2** T^o: δε τις δοκεῖ εἰδέναι τι οὐδεπῶ οὐδὲν ἐγνωκεν, V: τις δοκεῖ ἐγνωκεῖναι τι οὐπῶ ἐγνώ. **v.4** T^o: ἕτερος, V: ὅ. **v.5** TK: τῆς, MV: ὅ. **v.7** T^o: συνειδήσει τοῦ εἰδῶλου ἕως ἄρτι, V: συνηθεία ἕως ἄρτι τοῦ εἰδῶλου. **v.8** T^o: παρίστησιν τῷ θεῷ οὐτε γὰρ εἰαν φαγῶμεν περισσεύομεν οὐτε εἰαν μὴ φαγῶμεν ὑστερούμεθα, V: παραστήσει τῷ θεῷ οὐτε εἰαν μὴ φαγῶμεν ὑστερούμεθα οὐτε εἰαν φαγῶμεν περισσεύομεν. **v.9** TK: μὴπως, MV: μὴ πως. **v.9** T^o: ἀσθενουσιν, V: ἀσθενεσιν. **v.11** T^o: καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, V: ἀπολλύται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει ὁ ἀδελφός.

τὸν τὸν κύριον ἡμῶν ἐώρακα οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν
κυρίῳ. εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστολος ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμι ἡ 2
γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ. ἡ 3
ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν αὕτη ἐστίν. μὴ οὐκ 4
ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν. μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν 5
ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν ὥς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ
οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ κηφᾶς. ἢ μόνος ἐγὼ καὶ βαρνά- 6
βας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι. τίς στρατεύεται 7
ιδίοις ὀψωνίοις ποτὲ τίς φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ ἐκ τοῦ καρ-
ποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ
γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει. μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα 8
λαλῶ ἢ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέγει. ἐν γὰρ τῷ μωσέως νό- 9
μῳ γέγραπται οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα μὴ τῶν βοῶν μέλει
τῷ θεῷ. ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη ὅτι ἐπ' 10
ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν καὶ ὁ ἀλοῶν τῆς ἐλπίδος
αὐτοῦ μετέχειν ἐπ' ἐλπίδι. εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσ- 11
πείραμεν μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν. εἰ ἄλ- 12
λοι τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν οὐ μᾶλλον ἡμεῖς ἀλλ' οὐκ
ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μὴ
ἐγκοπὴν τινα δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ. οὐκ οἴδατε 13
ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν οἱ τῷ θυσια-
στηρίῳ πρόσεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται. οὐ- 14
τως καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν
ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. ἐγὼ δὲ οὐδενὶ ἐχρησάμην τούτων 15
οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοὶ καλὸν γάρ
μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ τὸ καύχημά μου ἵνα τις κενώσῃ.
ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι οὐκ ἔστιν μοι καύχημα ἀνάγκη γάρ 16
μοι ἐπίκειται οὐαὶ δέ μοι ἐστὶν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. εἰ 17
γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσω μισθὸν ἔχω εἰ δὲ ἄκων οἰκονομίαν

9. v.1 T*: αποστολος, V: ελευθερος. **v.1** T*: ελευθερος, V: αποστολος. **v.1** T*: χριστον, V:
Ø. **v.1** T*: εωρακα, V: εορακα. **v.2** T*: της εμης, V: μου της. **v.3** T*: αυτη εστιν, V: εστιν
αυτη. **v.4** T*: πειν, V: πειν. **v.6** T*: του, V: Ø. **v.7** T*: εκ του καρπου, V: τον καρπον.
v.8 T*: ουχι, V: Ø. **v.8** T*: λεγει, V: ου λεγει. **v.9** TK: μωσως, MV: μωσσεως. **v.9** T*:
φιμωσεις, V: κημωσεις. **v.10** T*: επ ελπιδι οφειλει, V: οφειλει επ ελπιδι. **v.10** T*: της ελπιδος
αυτου μετεχειν επ ελπιδι, V: επ ελπιδι του μετεχειν. **v.12** T*: εξουσιας υμων, V: υμων εξουσιας.
v.12 T*: εγκοπην τινα, V: τινα εγκοπην. **v.13** T*: εκ, V: [τα] εκ. **v.13** T*: προσεδρευοντες, V:
παρεδρευοντες. **v.15** T*: ουδενι εκρησαμην, V: ου κεχημαι ουδενι. **v.15** T*: ινα τις κενωσῃ,
V: ουδεις κενωσει. **v.16** T*: δε, V: γαρ. **v.16** T*: ευαγγελιζωμαι, V: ευαγγελισωμαι.

18 πεπίστευμαι . τίς οὖν μοί ἐστιν ὁ μισθὸς ἵνα εὐαγγελιζόμενος
 ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον τοῦ^ο χριστοῦ εἰς τὸ μὴ κατα-
 19 χρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ . ἐλεύθερος γὰρ
 ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα ἵνα τοὺς πλείονας
 20 κερδήσω . καὶ ἐγενόμην τοῖς ἰουδαίοις ὡς ἰουδαῖος ἵνα ἰου-
 δαίους κερδήσω τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον ἵνα τοὺς ὑπὸ
 21 νόμον κερδήσω . τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος μὴ ὢν ἄνομος θεῷ^ο
 22 ἀλλ' ἐννομος χριστῷ ἵνα κερδήσω ἀνόμους . ἐγενόμην τοῖς
 ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω τοῖς πᾶσιν
 23 γέγονα ἰὰ πάντα ἵνα πάντως τινὰς σώσω . τὸῦτο δὲ ποιῶ διὰ
 24 τὸ εὐαγγέλιον ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι . οὐκ οἶδατε
 ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν εἰς δὲ λαμ-
 25 βάνει τὸ βραβεῖον οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε . πᾶς δὲ ὁ
 ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεῦται ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρ-
 26 τὸν στέφανον λάβωσιν ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον . ἐγὼ τοίνυν οὕτως
 τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων .
 27 ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ μήπως ἄλλοις
 κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι .

10 Οὐ θέλω δὲ^ο ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν
 πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης
 2 διηλθον . καὶ πάντες εἰς τὸν μωσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ
 3 καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ . καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα^ο πνευματικὸν
 4 ἔφαγον . καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα^ο πνευματικὸν ἔπιον ἔπι-
 νον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας ἡ δὲ^ο πέτρα
 5 ἦν ὁ χριστός . ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ
 6 θεὸς κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ . ταῦτα δὲ τύποι ἡ-
 μῶν ἐγενήθησαν εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν κα-
 7 θὼς κάκεῖνοι ἐπεθύμησαν . μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε κα-
 θὼς τινες αὐτῶν ὡς γέγραπται ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ
 8 πιεῖν καὶ ἀνέστησαν παίζειν . μηδὲ πορνεύωμεν καθὼς τι-

v.18 T^o: μοι, V: μου. **v.18** T^o: του χριστου, V: ∅. **v.20** T^o: νομον, V: νομον μη ων αυτος υπο νομον. **v.21** T^o: θεω αλλ εννομος χριστω ινα κερδησω, V: θεου αλλ εννομος χριστου ινα κερδανω τους. **v.22** T^o: ως, V: ∅. **v.22** T^o: τα, V: ∅. **v.23** T^o: τουτο, V: παντα. **v.27** T^o: αλλ, V: αλλα. **v.27** TK: μηπως, MV: μη πως. **10. v.1** T^o: δε, V: γαρ. **v.2** TK: μωσην, MV: μωσην. **v.2** T^o: εβαπτισαντο, V: εβαπτισθησαν. **v.3** T^o: βρωμα πνευματικον, V: πνευματικον βρωμα. **v.4** T^o: πομα πνευματικον επιον, V: πνευματικον επιον πομα. **v.4** T^o: δε πετρα, V: πετρα δε. **v.7** TK: ως, MV: ωσπερ. **v.7** T^o: πειν, V: πειν.

νες αὐτῶν ἐπὶ ὁρνευσαν καὶ ἔπεσον· ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς
 χιλιάδες· μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν χριστὸν καθὼς καὶ τινες 9
 αὐτῶν ἐπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄψεων ἀπώλονται· μηδὲ γογ- 10
 γύζετε καθὼς· καὶ τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώλονται ὑπὸ
 τοῦ ὀλοθρευτοῦ· ταῦτα δὲ πάντα· τύποι συνέβαινον ἐκείνοις 11
 ἐγγράφη δὲ πρὸς νοουθεσίαν ἡμῶν εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώ-
 νων κατήντησεν· ὥστε ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ· 12
 πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος πιστὸς δὲ ὁ 13
 θεὸς ὃς οὐκ ἑάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε ἀλ-
 λά ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι 14
 ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν· διόπερ ἀγαπητοὶ μου φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰ- 15
 δωλολατρείας· ὡς φρονίμοις λέγω κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι· 16
 τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν οὐχὶ κοινωνία τοῦ 17
 αἵματος τοῦ χριστοῦ ἐστὶν τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν οὐχὶ κοινω-
 νία τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ ἐστὶν· ὅτι εἷς ἄρτος ἐν σῶμα οἱ 18
 πολλοὶ ἐσμεν οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν· 19
 βλέπετε τὸν ἰσραὴλ κατὰ σάρκα οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας 20
 κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσὶν· τί οὖν φημι ὅτι εἰδῶλόν 21
 τί ἐστὶν ἢ ὅτι εἰδῶλόθυτόν τί ἐστὶν· ἀλλ' ὅτι ἃ θύει· τὰ ἔθνη 22
 δαιμονίοις θύει καὶ οὐ θεῷ οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν 23
 δαιμονίων γίνεσθαι· οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ 24
 ποτήριον δαιμονίων οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν 25
 καὶ τραπέζης δαιμονίων· ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον μὴ ἰ- 26
 σχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν· πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα 27
 συμφέρει πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ· μη- 28
 δεῖς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου ἑκαστός· πᾶν τὸ
 ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν
 συνειδήσιν· τοῦ γὰρ· κυρίου ἢ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς·
 εἰ δέ· τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι πᾶν
 τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν
 συνειδήσιν· ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ τοῦτο εἰδῶλόθυτόν ἐστὶν μὴ

v.8 T*: επεσον εν, V: επεσαν. **v.8** TK: εικοσιτρεεις, MV: εικοσι τρεις. **v.9** T*: και, V: ∅.
v.9 T*: απωλονται, V: απωλλυντο. **v.10** T*: καθως και, V: καθαπερ. **v.11** T*: παντα τυποι
 συνεβαινον, V: τυπικως συνεβαινεν. **v.11** T*: κατηντησεν, V: κατηντηκεν. **v.13** T*: υμας, V:
 ∅. **v.14** T*: ειδωλολατρειας, V: ειδωλολατριας. **v.16** T*: του αιματος του χριστου εστιν, V:
 εστιν του αιματος του χριστου. **v.18** T*: ουχι, V: ουχ. **v.19** T*: ειδωλον, V: ειδωλοθυτον.
v.19 T*: ειδωλοθυτον, V: ειδωλον. **v.20** T*: θυει τα εθνη δαιμονιοις θυει και ου θεω, V: θυουσιν
 δαιμονιοις και ου θεω [θυουσιν]. **v.23** T*: μοι, V: ∅. **v.24** T*: εκαστος, V: ∅. **v.26** T*: γαρ
 κυριου, V: κυριου γαρ. **v.27** T*: δε, V: ∅.

ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν τοῦ ὅτι γὰρ
 29 κυρίου ἢ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. συνείδησιν δὲ λέγω οὐ-
 χὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου ἵνα τι γὰρ ἢ ἐλευθερία μου
 30 κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως. εἰ δὲ ἐγὼ χάριτι μετέχω τί
 31 βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ. εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε
 32 πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. ἀπρόσκο-
 ποι γίνεσθε καὶ ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ
 33 θεοῦ. καθὼς καὶ γὰρ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυ-
 τοῦ συμφέρον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν ἵνα σωθῶσιν.

11. 2 Μιμηταὶ μου γίνεσθε καθὼς καὶ γὰρ χριστοῦ. ἐπαινῶ δὲ ὑ-
 μᾶς ἀδελφοί ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼς παρέδωκα
 3 ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι
 παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ χριστός ἐστιν κεφαλὴ δὲ γυναικὸς
 4 ὁ ἀνὴρ κεφαλὴ δὲ ἁριστοῦ ὁ θεός. πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος
 ἡ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν
 5 αὐτοῦ. πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἡ προφητεύουσα ἀκα-
 τακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς ἐν
 6 γὰρ ἐστὶν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένη. εἰ γὰρ οὐ κατακαλύ-
 πτεται γυνὴ καὶ κειράσθω εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι
 7 ἢ ξυρᾶσθαι κατακαλυπτέσθω. ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κα-
 τακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων
 8 ἡ γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρὸς ἐστὶν. οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς
 9 ἀλλὰ γυνὴ ἐκ ἀνδρὸς. καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν
 10 γυναῖκα ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυ-
 11 νὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. πλήν
 οὔτε ἀνὴρ ὡς γυνὴ ὡς ἀνδρὸς οὔτε γυνὴ ὡς ἀνδρὸς ἐν κυ-
 12 ρίῳ. ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ
 13 διὰ τῆς γυναικὸς τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. ἐν ὑμῖν αὐτοῖς
 κρίνατε πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσ-
 14 εὔχεσθαι. ἡ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν
 15 ἐὰν κομᾷ ἀτιμία αὐτῷ ἐστὶν. γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ δόξα αὐτῇ
 16 ἐστὶν ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ. εἰ δὲ τις

v.28 T*: ειδωλοθυτον, V: ιεροθυτον. **v.28** T*: του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης, V: Ø. **v.29** TKV: ινατι, M: ινα τι. **v.30** TK: δε, MV: Ø. **v.32** T*: γινεσθε και ιουδαιοις, V: και ιουδαιοις γινεσθε. **v.33** T*: συμφερον, V: συμφορον. **11. v.2** T*: αδελφοι, V: Ø. **v.3** T*: χριστου, V: του χριστου. **v.5** T*: εαυτης, V: αυτης. **v.7** T*: γυνη, V: η γυνη. **v.11** T*: ανηρ χωρις γυναικος ουτε γυνη χωρις ανδρος, V: γυνη χωρις ανδρος ουτε ανηρ χωρις γυναικος. **v.14** T*: η ουδε αυτη η φυσις, V: ουδε η φυσις αυτη. **v.15** TK: αυτη, M: Ø, V: [αυτη].

δοκεῖ φιλόνηκος εἶναι ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν
οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ . τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐ- 17
παινῶ ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖττον· ἀλλ' εἰς τὸ ἥττον συνέρχεσθε .
πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀκούω 18
σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν καὶ μέρος τι πιστεύω . δεῖ γὰρ 19
καὶ αἰρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν
ὑμῖν . συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυρια- 20
κὸν δεῖπνον φαγεῖν . ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμ- 21
βάνει ἐν τῷ φαγεῖν καὶ ὅς μὲν πεινᾷ ὅς δὲ μεθύει . μὴ γὰρ 22
οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ
θεοῦ καταφρονεῖτε καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας τί ὑμῖν^ο
εἵπω ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ . ἐγὼ γὰρ παρέλα- 23
βον ἀπὸ τοῦ κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν ὅτι ὁ κύριος ἰησοῦς
ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδότο ἔλαβεν ἄρτον . καὶ εὐχαριστήσας ἔ- 24
κλασεν καὶ εἶπεν λάβετε· φάγετε τοῦτό μου ἔστιν τὸ σῶμα τὸ
ὑπὲρ ὑμῶν κλῶμενον τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν .
ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι λέγων τοῦτο τὸ 25
ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἔστιν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι τοῦτο ποι-
εῖτε ὡσάκις ἂν πίνητε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν . ὡσάκις γὰρ 26
ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε τὸν
θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε ἄχρις^ο οὗ ἂν ἔλθῃ . ὥστε 27
ὅς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον ἢ πίνη τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου
ἀναξίως ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου .
δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐ- 28
σθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω . ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων 29
ἀναξίως κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ σῶμα
τοῦ^ο κυρίου . διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρω- 30
στοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοί . εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν οὐκ 31
ἂν ἐκρινόμεθα . κρινόμενοι δὲ ὑπὸ κυρίου παιδευόμεθα ἵνα 32
μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν . ὥστε ἀδελφοί μου συνερ- 33
χόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε . εἰ δέ^ο τις πεινᾷ 34

v.17 T^o: κρεῖττον ἀλλ' εἰς τὸ ἥττον, V: κρεῖσσον ἀλλὰ εἰς τὸ ἡσσον. **v.18** TK: τη, MV: ∅.
v.19 T^o: ἵνα, V: ἵνα [καί]. **v.22** T^o: ὑμῖν εἶπω, V: εἶπω ὑμῖν. **v.23** T^o: παρεδιδότο, V:
παρεδίδετο. **v.24** T^o: λάβετε φαγετε, V: ∅. **v.24** T^o: κλῶμενον, V: ∅. **v.25** T^o: ἀν, V: εαν.
v.26 T^o: ἀν, V: εαν. **v.26** T^o: τοῦτο, V: ∅. **v.26** T^o: ἀχρις οὐ ἀν, V: ἀχρι οὐ. **v.27** T^o: τοῦτον,
V: ∅. **v.27** TKV: ἀναξίως, M: ἀναξίως τοῦ κυρίου. **v.27** TK: καί, MV: καὶ τοῦ. **v.29** T^o:
ἀναξίως, V: ∅. **v.29** T^o: τοῦ κυρίου, V: ∅. **v.31** T^o: γὰρ, V: δε. **v.32** T^o: ὑπο, V: ὑπο [τοῦ].
v.34 T^o: δε, V: ∅.

ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω διατάξομαι .

- 12** Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν ἀδελφοὶ οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν .
 2 οἴδατε ὅτι ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἰδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε
 3 ἀπαγόμενοι . διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θε-
 4 οῦ λαλῶν λέγει ἀνάθεμα ἰησοῦν καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν
 5 κύριον ὃ ἰησοῦν εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἀγίῳ . διαιρέσεις δὲ χαρι-
 6 σμάτων εἰσὶν τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα . καὶ διαιρέσεις διακονιῶν
 7 εἰσὶν καὶ ὁ αὐτὸς κύριος . καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶν
 8 ὁ δὲ αὐτός ἐστιν θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν . ἐκάστω
 9 δὲ δίδεται ἢ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον .
 10 ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας ἄλλω δὲ
 11 λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα . ἑτέρῳ δὲ πίστις ἐν
 12 τῷ αὐτῷ πνεύματι ἄλλω δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ αὐτῷ
 13 πνεύματι . ἄλλω δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων ἄλλω δὲ προφη-
 14 τεία ἄλλω δὲ διακρίσεις πνευμάτων ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν
 15 ἄλλω δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν . πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν
 16 καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστω καθὼς βούλεται .
 17 καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἓν ἐστιν καὶ μέλη ἔχει πολλὰ πάντα
 18 δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἑνὸς πολλὰ ὄντα ἓν ἐστιν σῶμα
 19 οὕτως καὶ ὁ χριστός . καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες
 20 εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν εἴτε ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες εἴτε δοῦ-
 21 λοι εἴτε ἐλεύθεροι καὶ πάντες εἰς ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν .
 22 καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἐστιν ἐν μέλος ἀλλὰ πολλά . ἐὰν εἴπη
 14, 15 ὁ ποὺς ὅτι οὐκ εἰμὶ χεὶρ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος οὐ παρὰ
 16 τοῦτο οὐκ ἐστιν ἐκ τοῦ σώματος . καὶ ἐὰν εἴπη τὸ οὗς ὅτι οὐκ
 17 εἰμὶ ὀφθαλμός οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἐ-
 18 στιν ἐκ τοῦ σώματος . εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός ποῦ ἢ ἀκοή
 19 εἰ ὅλον ἀκοή ποῦ ἢ ὄσφρησις . νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη
 20 ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν . εἰ δὲ ἦν τὰ
 21 πάντα ἐν μέλος ποῦ τὸ σῶμα . νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη ἐν δὲ
 22 σῶμα . οὐ δύναται δὲ ὀφθαλμός εἰπεῖν τῇ χειρὶ χρεῖαν σου
 οὐκ ἔχω ἢ πάλιν ἢ κεφαλὴ τοῖς ποσὶν χρεῖαν ὑμῶν οὐκ ἔχω .
 ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέ-

12. v.2 TK: οτι, MV: οτι οτε. **v.3** T^g: ιησουν, V: ιησους. **v.3** T^g: κυριον ιησουν, V: κυριος ιησους. **v.6** T^g: εστιν, V: ∅. **v.9** T^g: δε, V: ∅. **v.9** T^g: αυτω, V: ενι. **v.10** T^g: δε, V: ∅. **v.12** T^g: εχει πολλα, V: πολλα εχει. **v.12** T^g: του ενος, V: ∅. **v.13** T^g: εις, V: ∅. **v.21** TK: δε, MV: δε ο.

στερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν . καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα 23
 εἶναι τοῦ σώματος τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν
 καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει . τὰ 24
 δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει ἀλλ' ὁ θεὸς συνεκέρασεν
 τὸ σῶμα τῷ ὑπεροῦντι περισσοτέραν δοῦς τιμὴν . ἵνα μὴ ἦ 25
 σχίσμα ἓν ἐν τῷ σώματι ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν
 τὰ μέλη . καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος συμπάσχει πάντα τὰ μέλη 26
 εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος συγχαίρει πάντα τὰ μέλη . ὑμεῖς δέ 27
 ἐστε σῶμα χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους . καὶ οὕς μὲν ἔθετο ὁ 28
 θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους δεύτερον προφήτας
 τρίτον διδασκάλους ἔπειτα δυνάμεις εἴτα χαρίσματα ἰαμάτων
 ἀντιλήψεις κυβερνήσεις γένη γλωσσῶν . μὴ πάντες ἀπόστο- 29
 λοι μὴ πάντες προφῆται μὴ πάντες διδασκαλοι μὴ πάντες
 δυνάμεις . μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων μὴ πάντες 30
 γλώσσαις λαλοῦσιν μὴ πάντες διερμηνεύουσιν . ζηλοῦτε δέ 31
 τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῶν
 δείκνυμι .

Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων **13**
 ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω γέγονα χαλκὸς ἤχων ἢ κύμβαλον ἀλαλά-
 ζον . καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα 2
 καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη
 μεθιστάνειν ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω οὐθέν εἰμι . καὶ ἔὰν ψωμίσω 3
 πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα
 καυθήσωμαι ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω οὐδὲν ὠφελοῦμαι . ἡ ἀγάπη 4
 μακροθυμεῖ χρηστεύεται ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγάπη οὐ περ-
 περεύεται οὐ φουσιῶται . οὐκ ἀσχημονεῖ οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς 5
 οὐ παροξύνεται οὐ λογίζεται τὸ κακόν . οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀ- 6
 δικίᾳ συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ . πάντα στέγει πάντα πιστεύει 7
 πάντα ἐλπίζει πάντα ὑπομένει . ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει 8
 εἴτε δὲ προφητεῖαι καταργηθήσονται εἴτε γλῶσσαι παύσον-
 ται εἴτε γνῶσις καταργηθήσεται . ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν 9
 καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν . ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον τότε 10
 τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται . ὅτε ἡμῶν νήπιος ὡς νήπιος 11

v.24 T^a: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.24** T^a: ὑπερουντι, V: ὑπερουμενω. **v.25** TKV: σχισμα, M: σχισματα.
v.28 T^a: ειτα, V: επειτα. **v.28** T^a: αντιληψεις, V: αντιλημψεις. **v.31** T^a: κρειττονα, V: μειζονα.
13. v.2 T^a: μεθιστανειν, V: μεθισταναι. **v.2** TMV: ουθεν, K: ουδεν. **v.3** T^a: και εαν, V: καν.
v.3 T^a: καυθησωμαι, V: καυχησωμαι. **v.8** T^a: εκπιπτει, V: πιπτει. **v.9** TKV: γαρ, M: δε.
v.10 T^a: τοτε, V: Ø.

ἐλάλουν ὡς νήπιος ἐφρόνουν ὡς νήπιος ἐλογιζόμενην ὅτε δὲ
 12 γέγονα ἀνὴρ κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου . βλέπομεν γὰρ ἄρτι
 δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον
 ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐ-
 13 πεγνώσθην . νυνὶ δὲ μένει πίστις ἐλπίς ἀγάπη τὰ τρία ταῦτα
 μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη .

14 Διώκετε τὴν ἀγάπην ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικὰ μᾶλλον δὲ
 2 ἵνα προφητεύητε . ὁ γὰρ λαλῶν γλώσση οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ
 ἀλλὰ τῷ θεῷ οὐδείς γὰρ ἀκούει πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια .
 3 ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλη-
 4 σιν καὶ παραμυθίαν . ὁ λαλῶν γλώσση ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ ὁ
 5 δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ . θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς
 λαλεῖν γλώσσαις μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε μείζων γὰρ ὁ
 προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ ἵνα
 6 ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ . νυνὶ δὲ ἀδελφοὶ ἐὰν ἔλθω πρὸς
 ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν τί ὑμᾶς ὠφελήσω ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω
 ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ ἐν διδαχῇ .
 7 ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα ἐὰν
 διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῶ^ο πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλού-
 8 μενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον . καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον φωνὴν^ο σάλ-
 9 πιγξ δῶ τίς παρασκευάζεται εἰς πόλεμον . οὕτως καὶ ὑμεῖς
 διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὖσημον λόγον δῶτε πῶς γνωσθήσε-
 10 ται τὸ λαλούμενον ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες . τοσαῦτα
 εἰ τύχοι γένη φωνῶν ὅστιν ἐν κόσμῳ καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἄφωνον .
 11 ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς ἔσομαι τῷ λαλοῦντι
 12 βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐμοὶ βάρβαρος . οὕτως καὶ ὑμεῖς
 ἐπεὶ ζηλωταὶ ἐστε πνευμάτων πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλη-
 13 σίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε . διότι περ ὁ λαλῶν γλώσση προσ-
 14 ευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ . ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσση τὸ
 15 πνεῦμά μου προσεύχεται ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν . τί
 οὖν ἐστιν προσεύξομαι τῷ πνεύματι προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ
 16 νοῖ ψαλῷ τῷ πνεύματι ψαλῷ δὲ καὶ τῷ νοῖ . ἐπεὶ ἐὰν εὐλο-

v.11 T^{*}: ὡς νηπιος ελαλουν ὡς νηπιος εφρονουν ὡς νηπιος ελογιζομην οτε δε, V: ελαλουν ὡς νηπιος εφρονουν ὡς νηπιος ελογιζομην ὡς νηπιος οτε. **14. v.2** T^{*}: τω, V: ∅. **v.5** T^{*}: γαρ, V: δε. **v.5** TKV: διερμηνευει, M: διερμηνευει. **v.6** T^{*}: νυνι, V: νυν. **v.7** TKV: δω, M: διδω. **v.8** T^{*}: φωνην σαλπιγξ, V: σαλπιγξ φωνην. **v.10** T^{*}: εστιν, V: εισιν. **v.10** TM: αυτων, KV: ∅. **v.13** T^{*}: διοπερ, V: διο.

γήσης^ο τῷ πνεύματι ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς
 ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν .
 σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖ- 17
 ται . εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μὲν πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις 18
 λαλῶν . ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός 19
 μου λαλῆσαι ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω ἢ μυρίους λόγους
 ἐν γλώσσῃ . ἀδελφοὶ μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσὶν ἀλλὰ τῇ 20
 κακίᾳ νηπιάζετε ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε . ἐν τῷ νόμῳ 21
 γέγραπται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χεῖλεσιν ἐτέροις λα-
 λήσω τῷ λαῷ τούτῳ καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου λέγει 22
 κύριος . ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύου-
 σιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ 23
 τοῖς πιστεύουσιν . ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ 24
 αὐτὸ καὶ πάντες γλώσσαις^ο λαλῶσιν εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ
 ἄπιστοι οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε . ἐὰν δὲ πάντες προφητεύ-
 ωσιν εἰσέλθῃ δὲ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων 25
 ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων . καὶ οὕτως τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας 26
 αὐτοῦ φανερά γίνεται καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσ-
 κυνήσει τῷ θεῷ ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ^ο θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστίν .
 τί οὖν ἐστὶν ἀδελφοὶ ὅταν συνέρχησθε ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν 27
 ἔχει διδασκὴν ἔχει γλῶσσαν^ο ἔχει ἀποκάλυψιν ἔχει ἐρμηνείαν
 ἔχει πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γένεσθω . εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ 28
 κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς καὶ ἀνὰ μέρος καὶ εἰς διερμηνευ-
 νεύτω . ἐὰν δὲ μὴ ἦ διερμηνευτὴς σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ ἑαυτῷ 29
 δὲ λαλεῖτω καὶ τῷ θεῷ . προφηῇται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλεῖτωσαν 30
 καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν . ἐὰν δὲ ἄλλω ἀποκαλυφθῇ κα- 31
 θημένῳ ὁ πρῶτος σιγάτω . δύνασθε γὰρ καθ' ἓνα πάντες προ-
 φητεύειν ἵνα πάντες μανθάνωσιν καὶ πάντες παρακαλῶνται .
 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται . οὐ γάρ ἐ- 32, 33
 στιν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλ' εἰρήνης ὡς ἐν πάσαις ταῖς
 ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων . αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις 34

v.16 T^o: εὐλογησῃ τῷ, V: εὐλογῇ [εν]. **v.18** T^o: μου, V: ∅. **v.18** T^o: λαλῶν, V: λαλῶ.
v.19 T^o: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.19** T^o: δια τοῦ νοός, V: τῷ νοί. **v.21** T^o: ἑτεροῖς, V: ἑτερόν.
v.23 T^o: γλώσσαις λαλῶσιν, V: λαλῶσιν γλώσσαις. **v.25** T^o: καὶ οὕτως, V: ∅. **v.25** T^o: ο
 θεὸς ὄντως, V: ὄντως ὁ θεός. **v.26** T^o: ὑμῶν, V: ∅. **v.26** T^o: γλῶσσαν ἔχει ἀποκάλυψιν,
 V: ἀποκάλυψιν ἔχει γλῶσσαν. **v.26** TK: γενεσθῶ, MV: γίνεσθῶ. **v.33** TK: ἀλλ, MV: ἀλλα.
v.34 T^o: ὑμῶν, V: ∅.

σιγάτωσαν οὐ γὰρ ἐπιτετραπται αὐταῖς λαλεῖν ἀλλ' ὑποτάσ-
 35 σεσθαι καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει· εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν
 ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν αἰσχρὸν γάρ ἐστιν
 36 γυναιξὶν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν· ἢ ἂφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ
 37 ἐξήλθεν ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν· εἴ τις δοκεῖ προ-
 φήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς ἐπιγινώσκειτω ἃ γράφω ὑμῖν ὅτι
 38, 39 τοῦ κυρίου εἰσὶν ἐντολαί· εἰ δέ τις ἀγνοεῖ ἀγνοείτω· ὥστε
 ἀδελφοὶ ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν καὶ τὸ λαλεῖν γλώσσαις· μὴ
 40 κωλύετε· πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω·

15 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν ἀδελφοί το ἐὺαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην
 2 ὑμῖν ὃ καὶ παρελάβετε ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε· δι' οὗ καὶ σώζεσθε
 τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ
 3 ἐπιστεύσατε· παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλα-
 βον ὅτι χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς
 4 γραφάς· καὶ ὅτι ἐτάφη καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κα-
 5, 6 τὰ τὰς γραφάς· καὶ ὅτι ὥφθη κηφᾶ εἵτα τοῖς δώδεκα· ἔπειτα
 ὥφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ ἐξ ὧν οἱ πλείους
 7 μένουσιν ἕως ἄρτι τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν· ἔπειτα ὥφθη
 8 ἱακώβῳ εἵτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν· ἔσχατον δὲ πάντων ὡς-
 9 περὶ τῷ ἐκτρώματι ὥφθη κάμοι· ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος
 τῶν ἀποστόλων ὡς οὐκ εἰμι ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος διότι
 10 ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· χάριτι δὲ θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι
 καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη ἀλλὰ περισσότε-
 ρον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ θεοῦ
 11 ἡ σὺν ἐμοί· εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι οὕτως κηρύσσομεν καὶ
 12 οὕτως ἐπιστεύσατε· εἰ δὲ χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν
 ἐγήγερται πῶς λέγουσιν τινες ἐν ὑμῖν ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν
 13 οὐκ ἔστιν· εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν οὐδὲ χριστὸς
 14 ἐγήγερται· εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται κενὸν ἄρα τὸ κήρυ-
 15 γμα ἡμῶν κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· εὐρισκόμεθα δὲ καὶ
 ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ

v.34 T^a: επιτετραπται, V: επιτρεπεται. **v.34** T^a: ἀλλ υποτασσεσθαι, V: ἀλλα υποτασσεσθωσαν.

v.35 T^a: γυναιξιν εν εκκλησια λαλειν, V: γυναικι λαλειν εν εκκλησια. **v.37** TK: του κυριου

εισιν εντολαι, M: κυριου εισιν εντολαι, V: κυριου εστιν εντολη. **v.38** T^a: αγνοειτω, V: αγνοειται.

v.39 T^a: αδελφοι, V: αδελφοι [μου]. **v.39** T^a: γλωσσαις μη κωλυετε, V: μη κωλυετε γλωσσαις.

v.40 T^a: παντα, V: παντα δε. **15. v.4** T^a: τη τριτη ημερα, V: τη ημερα τη τριτη. **v.6** T^a:

πλειους, V: πλειονες. **v.6** T^a: και, V: ∅. **v.10** T^a: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.12** T^a: τινες εν υμιν, V:

εν υμιν τινες. **v.14** T^a: ἀρα, V: ἀρα [και]. **v.14** T^a: δε, V: ∅.

ὅτι ἤγειρεν τὸν χριστὸν ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ
 ἐγείρονται . εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται οὐδὲ χριστὸς ἐγή- 16
 γερται . εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται ματαία ἡ πίστις ὑμῶν ἔτι 17
 ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν . ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν χρι- 18
 στῷ ἀπώλονται . εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ὅς ἐσμεν ἐν χριστῷ 19
 μόνον ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμεν . νυνὶ δὲ χριστὸς 20
 ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο . ἐ- 21
 πειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστα-
 σις νεκρῶν . ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ ἀδάμ πάντες ἀποθνήσκουσιν 22
 οὕτως καὶ ἐν τῷ χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται . ἕκαστος δὲ 23
 ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι ἀπαρχὴ χριστὸς ἔπειτα οἱ ἰησοῦ ἐν τῇ
 παρουσίᾳ αὐτοῦ . εἴτα τὸ τέλος ὅταν παραδῷ τὴν βασιλείαν 24
 τῷ θεῷ καὶ πατρὶ ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν
 ἐξουσίαν καὶ δύναμιν . δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεῦειν ἄχρις οὗ 25
 ἂν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ . ἔσχα- 26
 τος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος . πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ 27
 τοὺς πόδας αὐτοῦ ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται δῆλον
 ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα . ὅταν δὲ ὑποτα- 28
 γῇ αὐτῷ τὰ πάντα τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ
 ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα ἵνα ᾗ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν .
 ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν εἰ ὅλως 29
 νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν .
 τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν . καθ' ἡμέραν ἀπο- 30, 31
 θνήσκω νῆ τὴν ἡμετέραν καύχησιν ἣν ἔχω ἐν χριστῷ ἰησοῦ
 τῷ κυρίῳ ἡμῶν . εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθνηριομάχησα ἐν ἐφέσῳ 32
 τί μοι τὸ ὄφελος εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται φάγωμεν καὶ πί-
 ωμεν αὖριον γὰρ ἀποθνήσκομεν . μὴ πλανᾶσθε φθείρουσιν 33
 ἥθη χρήσθ' ὁμιλίας κακαί . ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρ- 34
 τάνετε ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινες ἔχουσιν πρὸς ἐντροπὴν ὑμῶν
 λέγω . ἀλλ' ἐρεῖ τις πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροὶ ποίῳ δὲ σώματι 35
 ἔρχονται . ἀφρόν σὺ ὁ σπείρεις οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀπο- 36
 θάνῃ . καὶ ὁ σπείρεις οὐ τὸ σῶμα τὸ γεννησόμενον σπείρεις 37

v.19 T*: ἠλπικότες ἐσμεν ἐν χριστῷ, V: ἐν χριστῷ ἠλπικότες ἐσμεν. **v.20** T*: ἐγένετο, V: ὅ. **v.21** T*: ο, V: ὅ. **v.23** TK: χριστοῦ, MV: τοῦ χριστοῦ. **v.24** T*: παραδῶ, V: παραδίδω. **v.25** T*: ἀχρις, V: ἀχρι. **v.25** T*: ἀν, V: ὅ. **v.29** T*: τῶν νεκρῶν, V: αὐτῶν. **v.31** T: ἡμετέραν καυχῆσιν, KM: ὑμετέραν καυχῆσιν, V: ὑμετέραν καυχῆσιν [ἀδελφοί]. **v.33** TK: χρῆσθαι, MV: χρῆσθαι. **v.34** T*: λέγω, V: λαλῶ. **v.35** T*: ἀλλ, V: ἀλλὰ. **v.36** T*: ἀφρον, V: ἀφρων.

38 ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν . ὁ
 δὲ θεὸς αὐτῷ^ο δίδωσιν σῶμα καθὼς ἠθέλησεν καὶ ἐκάστω τῶν
 39 σπερμάτων τὸ ἴδιον σῶμα . οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σὰρξ ἀλλὰ
 ἄλλη μὲν σὰρξ ἀνθρώπων ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν ἄλλη δὲ ἰ-
 40 χθύων^ο ἄλλη δὲ πτηνῶν . καὶ σώματα ἐπουράνια καὶ σώματα
 ἐπίγεια ἀλλ' ἐτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα ἐτέρα δὲ ἡ τῶν
 41 ἐπιγείων . ἄλλη δόξα ἡλίου καὶ ἄλλη δόξα σελήνης καὶ ἄλλη
 42 δόξα ἀστέρων ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ . οὕτως
 καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν σπεύρεται ἐν φθορᾷ ἐγείρεται ἐν
 43 ἀφθαρσίᾳ . σπεύρεται ἐν ἀτιμίᾳ ἐγείρεται ἐν δόξῃ σπεύρεται
 44 ἐν ἀσθενείᾳ ἐγείρεται ἐν δυνάμει . σπεύρεται σῶμα ψυχικὸν
 ἐγείρεται σῶμα πνευματικὸν ἔστιν^ο σῶμα ψυχικὸν καὶ ἔστιν
 45 σῶμα πνευματικόν . οὕτως καὶ γέγραπται ἐγένετο ὁ πρῶτος
 ἄνθρωπος ἀδάμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν ὁ ἔσχατος ἀδάμ^ο εἰς πνεῦμα
 46 ζωοποιοῦν . ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν
 47 ἔπειτα τὸ πνευματικόν . ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός
 48 ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ^ο κύριος ἐξ οὐρανοῦ . οἷος ὁ χοϊκός
 τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοὶ καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος τοιοῦτοι καὶ οἱ
 49 ἐπουράνιοι . καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ
 50 φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ . τοῦτο δὲ φημι
 ἀδελφοί ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσαι οὐ
 51 δύνανται οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ . ἰδοὺ
 μυστήριον ὑμῖν λέγω πάντες μὲν οὐ^ο κοιμηθησόμεθα πάν-
 52 τες δὲ ἀλλαγησόμεθα . ἐν ἀτόμῳ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἐν τῇ
 ἐσχάτῃ σάλπιγγι σαλπίζει γὰρ καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄ-
 53 φθαρτοὶ καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα . δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο
 ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθα-
 54 νασίαν . ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν καὶ
 τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανασίαν τότε γενήσεται ὁ λόγος
 55 ὁ γεγραμμένος κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος . ποῦ σου θά-
 56 νατε τὸ κέντρον^ο ποῦ σου ἔδη τὸ νίκος . τὸ δὲ κέντρον τοῦ

v.38 T^o: αὐτὸ δίδωσιν, V: διδωσιν αὐτὰ. **v.38** T^o: το, V: ∅. **v.39** TK: σαρκ, MV: ∅. **v.39** T^o:
 ἰχθυῶν ἀλλῃ δὲ πτηνῶν, V: σαρκ πτηνῶν ἀλλῃ δὲ ἰχθυῶν. **v.40** T^o: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.44** T^o:
 ἐστὶν σῶμα ψυχικὸν καὶ ἐστὶν σῶμα, V: εἰ ἐστὶν σῶμα ψυχικὸν ἐστὶν καὶ. **v.45** E: ἀνθρώπος, B:
 ∅. **v.45** E: ἀδάμ, F: ∅. **v.47** T^o: ὁ κύριος, V: ∅, F: πνευματικός. **v.49** TKV: φορεσομεν, M:
 φορεσωμεν. **v.50** T^o: δυνανται, V: δυναται. **v.51** T^o: μεν, V: ∅. **v.51** E: οὐ κοιμηθησομεθα
 παντες δε, N: κοιμηθησομεθα οὐ παντες δε, F: ἀναστησομεθα οὐ παντες δε. **v.55** T^o: κεντρον
 που σου ἀδῇ το νικος, V: νικος που σου θανατε το κεντρον.

θανάτου ἢ ἁμαρτία ἢ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. τῷ 57
δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῆκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν
ἰησοῦ χριστοῦ. ὥστε ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ ἐδραῖοι γίνεσθε 58
ἀμετακίνητοι περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε
εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους ὥσπερ διέταξα ταῖς **16**
ἐκκλησίαις τῆς γαλατίας οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. κατὰ 2
μίαν σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων
ὅ τι ἂν εὐοδῶται ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. ὅταν 3
δὲ παραγένωμαι οὕς ἐάν δοκιμάσητε δι' ἐπιστολῶν τούτους
πέμπω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς ἱερουσαλήμ. ἐάν δὲ 4
ἦ ἄξιον τοῦ κάμει πορεύεσθαι σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. ἐλεύ- 5
σομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν μακεδονίαν διέλθω μακεδονίαν γὰρ
διέρχομαι. πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχει- 6
μάσω ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐάν πορεύωμαι. οὐ θέλω 7
γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν ἐλπίζω δὲ χρόνον τινὰ ἐπι-
μεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἐάν ὁ κύριος ἐπιτρέψῃ. ἐπιμενῶ δὲ ἐν 8
ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς. θύρα γὰρ μοι ἀνέφωγεν μεγάλη 9
καὶ ἐνεργῆς καὶ ἀντικείμενοι πολλοί. ἐάν δὲ ἔλθῃ τιμόθεος 10
βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς τὸ γὰρ ἔργον κυρίου
ἐργάζεται ὡς καὶ ἐγώ. μὴ τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ προ- 11
πέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ ἵνα ἔλθῃ πρὸς με ἐκδέχομαι
γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. περὶ δὲ ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ 12
πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀ-
δελφῶν καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ ἐλεύσεται
δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ. γρηγορεῖτε στήκετε ἐν τῇ πίστει ἀνδρί- 13
ζεσθε κραταιοῦσθε. πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω. παρα- 14, 15
καλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί οἴδατε τὴν οἰκίαν στεφανᾶ ὅτι ἐστὶν
ἀπαρχὴ τῆς ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἐ-
αυτοὺς. ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παν- 16
τὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ 17
στεφανᾶ καὶ φοῦρτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέ-
ρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν. ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα 18
καὶ τὸ ὑμῶν ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους. ἀσπάζονται 19

16. v.1 T*: λογίας, V: λογείας. **v.2** T*: σαββατων, V: σαββατου. **v.2** T*: αν, V: εαν. **v.2** T*: λογίαι, V: λογείαι. **v.4** T*: η αξιον, V: αξιον η. **v.7** T*: δε, V: γαρ. **v.7** T*: επιτρεπη, V: επιτρεψη. **v.10** T*: και εγω, V: καγω. **v.17** T*: φουρτουνατου, V: φορτουνατου. **v.17** T*: υμων, V: υμετερον.

ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολ-
 λὰ ἀκύλας καὶ πρίσκιλλα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ .
 20 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν
 21, 22 φιλήματι ἀγίῳ . ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου . εἴ τις οὐ
 φιλεῖ τὸν κύριον ἰησοῦν^ο χριστὸν ἤτω ἀνάθεμα μαρὰν^ο Ἀθά .
 23, 24 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' ὑμῶν . ἡ ἀγάπη μου
 μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἀμήν . Πρὸς^ο κορινθίους
 πρώτη ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων διὰ στεφανᾶ καὶ φουρτουνάτου
 καὶ ἀχαΐκοῦ καὶ τιμοθέου .

v.19 T^{*}: ἀσπαζονται, V: ἀσπαζεται. **v.19** T^{*}: πρισκιλλα, V: πρισκα. **v.22** T^{*}: ἰησουν χριστον,
 V: ∅. **v.22** T^{*}: μαραν αθα, V: μαρانا θα. **v.23** T^{*}: χριστου, V: ∅. **v.24** T^{*}: αμην, V: ∅.
v.24 T: Προς . . . τιμοθεου, K¹M¹V: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ °

Παῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ ° χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ **1**
καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν
κορίνθῳ σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ ἀχαΐᾳ .
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰη- **2**
σοῦ χριστοῦ . εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν **3**
ἰησοῦ χριστοῦ ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης πα-
ρακλήσεως . ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν **4**
εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ
τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ .
ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ χριστοῦ εἰς ἡμᾶς οὐ- **5**
τως διὰ ° χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν . εἴτε **6**
δὲ θλιβόμεθα ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας τῆς
ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡ-
μεῖς πάσχομεν εἴτε ° παρακαλούμεθα ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρα-
κλήσεως καὶ σωτηρίας καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν .
εἰδότες ὅτι ὡσπερ κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων οὕτως καὶ **7**
τῆς παρακλήσεως . οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοὶ **8**
ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ ἀσίᾳ ὅτι
καθ' ὑπερβολὴν ἐβαρῆθημεν ° ὑπὲρ δυνάμιν ὥστε ἐξαπορη-
θῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν . ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα **9**
τοῦ θανάτου ἐσχέκαμεν ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς
ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς . ὃς ἐκ τηλικούτου **10**
θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ρύεται εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ
ἔτι ρύσεται . συνυπουργοῦντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεή- **11**
σει ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν
εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν . ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶν **12**

Τ: Η ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΔΕΥΤΕΡΑ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟ-
ΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, ΜV: ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β. **1. v.1** T°: ιησου χριστου, V:
χριστου ιησου. **v.5** TK: δια, MV: δια του. **v.6** T°: της, V: ειτε παρακαλουμεθα υπερ της υμων
παρακλησεως της. **v.6** TK: ειτε παρακαλουμεθα υπερ της υμων παρακλησεως και σωτηριας και
η ελπις ημων βεβαια υπερ υμων, M: και η ελπις ημων βεβαια υπερ υμων ειτε παρακαλουμεθα
υπερ της υμων παρακλησεως και σωτηριας, V: και η ελπις ημων βεβαια υπερ υμων. **v.7** T°:
ωσπερ, V: ως. **v.8** T°: ημιν, V: Ø. **v.8** T°: εβαρηθημεν υπερ δυναμιν, V: υπερ δυναμιν
εβαρηθημεν. **v.10** T°: ρυεται, V: ρυσεται. **v.11** TKV: ημων, M: υμων.

τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν ἀπλότητι καὶ εὐ-
 λικρινείᾳ θεοῦ οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ
 13 ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. οὐ
 γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπι-
 14 γινώσκετε ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε. καθὼς
 καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους ὅτι καύχημα ὑμῶν ἔσμεν κα-
 15 θάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. καὶ
 ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν πρότερον
 16 ἵνα δευτέραν χάριν ἔχῃτε. καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς μακε-
 δονίαν καὶ πάλιν ἀπὸ μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ'
 17 ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν ἰουδαίαν. τοῦτο οὖν βουλευ-
 ὁμενος μή τι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην ἢ ἃ βουλεύομαι
 κατὰ σάρκα βουλεύομαι ἵνα ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ
 18 οὐ οὐ. πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ
 19 ἐγένετο ναὶ καὶ οὐ. ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ υἱὸς ἰησοῦς χριστὸς ὁ
 ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς δι' ἐμοῦ καὶ σιλουανοῦ καὶ τιμο-
 20 θεοῦ οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὐ ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. ὅσαι
 γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ ἐν αὐτῷ τὸ ναὶ καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμὴν
 21 τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν
 22 εἰς χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός. ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡ-
 μᾶς καὶ δοὺς τὸν ἄρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις
 23 ἡμῶν. ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν
 24 ψυχὴν ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς κόρινθον. οὐχ
 ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως ἀλλὰ συνεργοὶ ἔσμεν τῆς
 χαρᾶς ὑμῶν τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε.

2 Ἐκρίνα δὲ ἑμαυτῷ τοῦτο τὸ μὴ πάλιν ἐλθεῖν ἐν λύπῃ
 2 πρὸς ὑμᾶς. εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς καὶ τίς ἐστὶν ὁ εὐφραί-
 3 νων με εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ. καὶ ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο
 αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἔχῳ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν πεποι-
 θῶς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν.
 4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν
 διὰ πολλῶν δακρύων οὐχ ἵνα λυπηθῇτε ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα

v.12 T*: θεου, V: του θεου [και]. **v.13** T*: και, V: Ø. **v.14** T*: κυριου, V: κυριου [ημων].
v.15 TK: προς υμας ελθειν προτερον, M: ελθειν προς υμας το προτερον, V: προτερον προς υμας
 ελθειν. **v.15** T*: εχητε, V: σχητε. **v.17** T*: βουλευομενος μη τι, V: βουλομενος μητι. **v.18** T*:
 εγενετο, V: εστιν. **v.19** T*: γαρ του θεου, V: του θεου γαρ. **v.20** T*: και εν αυτω, V: διο και
 δι αυτου. **2. v.1** T*: δε, V: γαρ. **v.1** TK: ελθειν εν λυπη προς υμας, MV: εν λυπη προς υμας
 ελθειν. **v.2** T*: εστιν, V: Ø. **v.3** T*: υμιν, V: Ø. **v.3** T*: εχω, V: σχω.

γνῶτε ἦν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς . εἰ δέ τις λελύπηκεν 5
οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν ἀλλ' ἀπὸ μέρους ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντας
ὑμᾶς . ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειό- 6
νων . ὥστε τοῦναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακα- 7
λέσαι μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος . διὸ 8
παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην . εἰς τοῦτο γὰρ 9
καὶ ἔγραψα ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί
ἐστε . ᾧ δέ τι χαρίζεσθε καὶ ἔγώ καὶ γὰρ ἐγὼ εἶ' τι κεχά- 10
ρισμαι ᾧ κεχάρισμαι δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ χριστοῦ . ἵνα μὴ 11
πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα
ἀγνοοῦμεν . ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν τρώαδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ 12
χριστοῦ καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ . οὐκ ἔσχηκα 13
ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου τῷ μὴ εὐρεῖν με τίτον τὸν ἀδελφόν
μου ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς μακεδονίαν . τῷ 14
δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ χριστῷ καὶ
τὴν ὁσμήν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ
τόπῳ . ὅτι χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις 15
καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις . οἷς μὲν ὁσμή θανάτου εἰς θάνα- 16
τον οἷς δὲ ὁσμή ζωῆς εἰς ζωὴν καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός . οὐ 17
γὰρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατενώπιον τοῦ θεοῦ
ἐν χριστῷ λαλοῦμεν .

Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν εἰ μὴ χρῆζομεν ὥς **3**
τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν συστατι-
κῶν . ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς 2
καρδίαις ἡμῶν γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάν-
των ἀνθρώπων . φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ χριστοῦ δια- 3
κονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι
θεοῦ ζῶντος οὐκ ἐν πλαξίν λιθίναις ἀλλ' ἐν πλαξίν καρδιάς
σαρκίναις . πεποιθήσιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ χριστοῦ 4
πρὸς τὸν θεόν . οὐχ ὅτι ἱκανοί ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαι 5
τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ . ὃς καὶ 6
ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης οὐ γράμματος

v.5 TK: ἀλλ, MV: ἀλλα. **v.7** T: μηπως, KMV: μη πως. **v.10** T*: καὶ ἐγώ, V: καγώ. **v.10** T*: εἰ τι κεχαρισμαι ὦ, V: ὁ κεχαρισμαι εἰ τι. **v.16** T*: θανάτου, V: ἐκ θανάτου. **v.16** T*: ζωῆς, V: ἐκ ζωῆς. **v.17** TKV: πολλοί, M: λοιποί. **v.17** T*: κατενωπιον του, V: κατεναντι. **3. v.1** TM: εἰ, KV: ἡ. **v.1** T*: συστατικῶν, V: ∅. **v.3** TK: καρδίας, MV: καρδιαῖς. **v.5** T*: ἱκανοὶ ἐσμεν ἀφ' εαυτῶν, V: ἀφ' εαυτῶν ἱκανοὶ ἐσμεν.

ἀλλὰ πνεύματος τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει τὸ δὲ πνεῦμα
 7 ζωοποιεῖ. εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντε-
 τυπωμένη ἐν λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενί-
 8 σαι τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον μωσέως διὰ τὴν δόξαν
 τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην. πῶς οὐχὶ μᾶλλον
 9 ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ. εἰ γὰρ ἡ διακονία
 τῆς κατακρίσεως δόξα πολλῶ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακο-
 10 νία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξῃ. καὶ γὰρ οὐδὲ δεδόξασται τὸ
 δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης
 11 δόξης. εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης πολλῶ μᾶλλον
 12 τὸ μένον ἐν δόξῃ. ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρ-
 13 ρησίᾳ χρώμεθα. καὶ οὐ καθάπερ μωσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ
 τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ
 14 εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου. ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα
 αὐτῶν ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώ-
 σει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν
 15 χριστῷ καταργεῖται. ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα ἀναγινώσκειται
 16 μωσῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται. ἡνίκα δ'
 17 ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον περαιοῖται τὸ κάλυμμα. ὁ δὲ
 κύριος τὸ πνεῦμα ἐστὶν οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου ἐκεῖ ἐλευθε-
 18 ρία. ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν
 κυρίου κατοπιριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα
 ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

4 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην καθὼς ἡλεήθημεν
 2 οὐκ ἐκκακουῖμεν. ἀλλ' ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύ-
 νης μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λό-
 γον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστῶντες
 3 ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θε-
 οῦ. εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν ἐν
 4 τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον. ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ
 αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ

v.6 TK: ἀποκτείνει, M: ἀποκτενεῖ, V: ἀποκτενέει. **v.7** T^a: ἐν, V: ∅. **v.7** TK: μωσεως, MV: μωυσεως. **v.9** T^a: ἡ, V: τῇ. **v.9** T^a: ἐν, V: ∅. **v.10** TK: ουδε, MV: ου. **v.10** T^a: ενεκεν, V: εινεκεν. **v.13** TK: μωσης, MV: μωυσης. **v.13** T^a: εαυτου, V: αυτου. **v.14** T^a: αλλ, V: αλλα. **v.14** T^a: σημερον, V: σημερον ημερας. **v.14** TK: ο τι, MV: οτι. **v.15** T^a: αναγινωσκειται, V: αν αναγινωσκηται. **v.15** TK: μωσης, MV: μωυσης. **v.16** T^a: δ αν, V: δε εαν. **v.17** T^a: εκει, V: ∅. **4. v.1** T^a: εκκακουμεν, V: εγκακουμεν. **v.2** TK: αλλ, MV: αλλα. **v.2** T^a: συνιστανοντες, V: συνιστανοντες.

αὐγάσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ
 χριστοῦ ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ . οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσο- 5
 μεν ἀλλὰ χριστὸν ἰησοῦν κύριον ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν
 διὰ ἰησοῦν . ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκοτῶν φῶς λάμψαι ὃς 6
 ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως
 τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ ἰησοῦ χριστοῦ . ἔχομεν δὲ 7
 τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀσ τρακίνοις σκεύεσιν ἵνα ἡ ὑπερ-
 βολὴ τῆς δυνάμεως ἧ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν . ἐν παντὶ 8
 θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ
 ἐξαπορούμενοι . διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι κα- 9
 ταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι . πάντοτε τὴν νέκρωσιν 10
 τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες ἵνα καὶ ἡ ζωὴ
 τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ . αἱ γὰρ ἡμεῖς οἱ 11
 ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ ἰησοῦν ἵνα καὶ ἡ ζωὴ
 τοῦ ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν . ὥστε ὁ μὲν 12
 θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν . ἔχοντες δὲ τὸ 13
 αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως κατὰ τὸ γεγραμμένον ἐπίστευσα διὸ
 ἐλάλησα καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν διὸ καὶ λαλοῦμεν . εἰδότες ὅτι 14
 ὁ ἐγείρας τὸν κύριον ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς διὰ ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ
 παραστήσει σὺν ὑμῖν . τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς ἵνα ἡ χάρις 15
 πλεονάσῃ διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ
 εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ . διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν ἀλλ' εἰ καὶ ὁ 16
 ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται
 ἡμέρα καὶ ἡμέρα . τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως 17
 ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης
 κατεργάζεται ἡμῖν . μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλ- 18
 λά τὰ μὴ βλεπόμενα τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα τὰ δὲ μὴ
 βλεπόμενα αἰώνια .

Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους **5**
 καταλυθῇ οἰκοδομῇ ἐκ θεοῦ ἔχομεν οἰκίαν ἀχειροποίητον
 αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς . καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν τὸ οἰ- 2
 κητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες .
 εἴ γε καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα . καὶ γὰρ οἱ 3, 4

v.4 T*: αυτοῖς, V: Ø. **v.5** T*: χριστον ιησουν, V: ιησουν χριστον. **v.6** T*: λαμψαι, V: λαμπει.
v.10 T*: κυρίου, V: Ø. **v.12** T*: μεν, V: Ø. **v.14** T*: δια, V: συν. **v.16** T*: εκκακουμεν, V:
 εγκακουμεν. **v.16** T*: εσωθεν, V: εσω ημων. **5. v.3** T*: ενδυσασμενοι, V: εκδυσασμενοι.

ὄντες ἐν τῷ σκίηνει στενάζομεν βαρούμενοι ἐπεὶδὴ οὐ θέλομεν
 ἐκδύσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ
 5 τῆς ζωῆς. ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεὸς
 6 ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος. θαρροῦντες
 οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκ-
 7 δημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου. διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν
 8 οὐ διὰ εἰδους. θαρροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδη-
 9 μῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον. διὸ
 καὶ φιλοτιμούμεθα εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες εὐά-
 10 ρεστοι αὐτῷ εἶναι. τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ
 ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ χριστοῦ ἵνα κομίσῃται ἕκαστος
 τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ᾧ ἔπραξεν εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακόν.
 11 εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν θε-
 ῶ δὲ πεφανερώμεθα ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑ-
 12 μῶν πεφανερωθῆναι. οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑ-
 μῖν ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα
 ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ οὐ καρδίᾳ.
 13, 14 εἴτε γὰρ ἐξέστημεν θεῷ εἴτε σωφρονοῦμεν ὑμῖν. ἡ γὰρ ἀ-
 γάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς κρίναντας τοῦτο ὅτι εἰ εἰς
 15 ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον. καὶ ὑπὲρ
 πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ
 16 ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ
 νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ
 17 σάρκα χριστὸν ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔτι γινώσκομεν. ὥστε εἴ τις ἐν
 χριστῷ καινὴ κτίσις τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν ἰδοὺ γέγονεν καινὰ
 18 τὰ πάντα. τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς
 ἑαυτῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς
 19 καταλλαγῆς. ὥς ὅτι θεὸς ἦν ἐν χριστῷ κόσμον καταλλάσσων
 ἑαυτῷ μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν καὶ θέ-
 20 μενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. ὑπὲρ χριστοῦ οὖν
 πρεσβεύομεν ὥς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν δεόμεθα
 21 ὑπὲρ χριστοῦ καταλλάγητε τῷ θεῷ. τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁ-
 μαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν ἵνα ἡμεῖς γινώμεθα
 δικαιοσύνην θεοῦ ἐν αὐτῷ.

v.4 T: ἐπειδὴ, K¹MV: εφ' ὧ. **v.5** T¹: καὶ, V: ∅. **v.10** T¹: κακόν, V: φαυλόν. **v.12** T¹: γὰρ, V: ∅. **v.12** T²: οὐ, V: μὴ ἐν. **v.14** T¹: εἰ, V: ∅. **v.16** T¹: δε, V: ∅. **v.16** T: οὐκ ἐπὶ, K¹MV: οὐκεπὶ. **v.17** T¹: τα πάντα, V: ∅. **v.18** T¹: ἰησοῦ, V: ∅. **v.21** T¹: γὰρ, V: ∅. **v.21** TK: γινώμεθα, MV: γενώμεθα.

Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χά- **6**
 ριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς. λέγει γὰρ καιρῷ δεκτῷ ἐπή- 2
 κουςά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι ἰδοὺ νῦν
 καιρὸς εὐπρόσδεκτος ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας. μηδεμίαν 3
 ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπὴν ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία.
 ἀλλ' ἐν παντὶ συνιὸτῶντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι ἐν ὑ- 4
 πομονῇ πολλῇ ἐν θλίψεσιν ἐν ἀνάγκαις ἐν στενοχωρίαις. ἐν 5
 πληγαῖς ἐν φυλακαῖς ἐν ἀκαταστασίαις ἐν κόποις ἐν ἀγρυ-
 πνίαις ἐν νηστείαις. ἐν ἀγνότητι ἐν γνώσει ἐν μακροθυμίᾳ ἐν 6
 χρηστότητι ἐν πνεύματι ἀγίῳ ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ. ἐν λόγῳ 7
 ἀληθείας ἐν δυνάμει θεοῦ διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν
 δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν. διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας διὰ δυσφημίας 8
 καὶ εὐφημίας ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς. ὡς ἀγνοοῦμενοι καὶ 9
 ἐπιγινωσκόμενοι ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν ὡς παι-
 δεύόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι. ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαί- 10
 ροντες ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες ὡς μηδὲν ἔχοντες
 καὶ πάντα κατέχοντες. τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέωγεν πρὸς ὑμᾶς 11
 κορίνθιοι ἡ καρδίᾳ ἡμῶν πεπλάτυνται. οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν 12
 ἡμῖν στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν. τὴν δὲ αὐ- 13
 τὴν ἀντιμισθίαν ὡς τέκνοις λέγω πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς. μὴ 14
 γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης
 καὶ ἀνομία τίς^ο δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος. τίς δὲ συμ- 15
 φώνησις χριστῷ πρὸς βελίᾱ ἢ τίς μερίς πιστῷ μετὰ ἀπίστου.
 τίς δὲ συγκατάθεσις ναῶ θεοῦ μετὰ εἰδώλων ὑμεῖς γὰρ ναοὶ 16
 θεοῦ ὅστε ζῶντος καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς
 καὶ ἐμπεριπατήσω καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονται
 μοὶ λαός. διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε λέγει 17
 κύριος καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς.
 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς 18
 καὶ θυγατέρας λέγει κύριος παντοκράτωρ.

Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας ἀγαπητοὶ καθαρίσω- **7**
 μεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος
 ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ. χωρήσατε ἡμᾶς οὐ- 2
 δένα ἡδικήσαμεν οὐδένα ἐφθείραμεν οὐδένα ἐπλεονεκτήσα-

6. v.4 T^o: συνιστῶντες, V: συνισταντες. **v.14** T^o: τις δε, V: η τις. **v.15** T^o: χριστῷ, V: χριστου.
v.15 TMV: βελιαρ, K: βελιαλ. **v.16** T^o: υμεις, V: ημεις. **v.16** E: ναος, F: ναοι. **v.16** T^o:
 εστε, V: εσμεν. **v.16** T^o: μοι, V: μου. **v.17** T^o: εξελθετε, V: εξελθατε.

- 3 μεν • οὐ^ο πρὸς κατάκρισιν λέγω προεῖρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς
 4 καρδίαις ἡμῶν ἔστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν • πολλή
 μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν
 πεπληρῶμαι τῇ παρακλήσει ὑπερπερισεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ
 5 πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν • καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς μακε-
 δονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἢ σὰρξ ἡμῶν ἀλλ' ἐν παντὶ
 6 θλιβόμενοι ἔξωθεν μάχαι ἔσωθεν φόβοι • ἀλλ' ὁ παρακαλῶν
 τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ
 7 τίτου • οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πα-
 ρακλήσει ἣ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν
 ἐπιπόθησιν τὸν ὑμῶν ὀδυρμὸν τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ
 8 ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι • ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐ-
 πιστολῇ οὐ μεταμέλομαι εἰ καὶ μετεμελόμην βλέπω γὰρ ὅτι
 9 ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς • νῦν
 χαίρω οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν
 ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεὸν ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν •
 10 ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον
 κατεργάζεται ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται •
 11 ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς πόσῃ
 κατειργάσατο ὑμῖν σπουδὴν ἀλλὰ ἀπολογίαν ἀλλὰ ἀγανά-
 κτησιν ἀλλὰ φόβον ἀλλὰ ἐπιπόθησιν ἀλλὰ ζῆλον ἀλλ' ἐκδί-
 κησιν ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἄγνοους εἶναι ἐν τῷ πρά-
 12 γματι • ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν οὐχ εἵνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος
 οὐδὲ εἵνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος ἀλλ' εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι
 τὴν σπουδὴν ὑμῶν^ο τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ
 13 θεοῦ • διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρακλήσει ὑμῶν^ο
 περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ τίτου ὅτι ἀ-
 14 ναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν • ὅτι εἴ τι
 αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι οὐ κατησχύνθην ἀλλ' ὥς πάντα
 ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἢ
 15 ἐπὶ τίτῳ ἀλήθεια ἐγενήθη • καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισ-
 σοτέρως εἰς ὑμᾶς ἔστιν ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν
 16 ὑπακοὴν ὥς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν • χαίρῳ

7. v.3 T^ο: ου προς κατακρισιν, V: προς κατακρισιν ου. **v.10** T^ο: κατεργαζεται, V: εργαζεται.
v.11 T^ο: υμας, V: Ø. **v.11** TK: αλλ, MV: αλλα. **v.11** T^ο: εν, V: Ø. **v.12** T^ο: εινεκεν, V: ενεκεν. **v.12** TMV: υμων την υπερ ημων, K: ημων την υπερ υμων. **v.13** TK: επι, MV: επι δε.
v.13 TK: υμων περισσοτερωσ δε, M: υμων περισσοτερωσ, V: ημων περισσοτερωσ. **v.16** TMV: χαιρω, K: χαιρω συν.

ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν .

Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν ἀδελφοὶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδο- **8**
 μένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς μακεδονίας . ὅτι ἐν πολλῇ δοκι- **2**
 μῇ θλίψεως ἢ περισσεΐα τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους
 πτωχεΐα αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν^ο πλοῦτον τῆς ἀπλότητος
 αὐτῶν . ὅτι κατὰ δύναμιν μαρτυρῶ καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐθαί- **3**
 ρετοι . μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν **4**
 καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους δέξασθαι^ο
 ἡμᾶς . καὶ οὐ καθὼς ἡλπίσαμεν ἀλλ’ ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον **5**
 τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ . εἰς τὸ παρακαλέσαι **6**
 ἡμᾶς τίτον ἵνα καθὼς προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς
 ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην . ἀλλ’ ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύ- **7**
 ετε πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ
 ὑμῶν^ο ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε .
 οὐ κατ’ ἐπιταγὴν λέγω ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς καὶ τὸ **8**
 τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων . γινώσκετε γὰρ τὴν **9**
 χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ὅτι δι’ ὑμᾶς ἐπτώχευ-
 σεν πλούσιος ὢν ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχεΐᾳ πλουτήσητε .
 καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει οἵτινες **10**
 οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλῃν προενήρξασθε ἀπὸ
 πέρυσι . νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε ὅπως καθάπερ **11**
 ἡ προθυμία τοῦ θέλῃν οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν .
 εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται καθὸ ἐὰν ἔχη τις εὐπρόσδεκτος **12**
 οὐ καθὸ οὐκ ἔχει . οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις ὑμῖν δέ^ο θλίψις **13**
 ἀλλ’ ἐξ ἰσότητος ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ
 ἐκείνων ὑστέρημα . ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται **14**
 εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα ὅπως γένηται ἰσότης . καθὼς γέγρα- **15**
 πται ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἡλαττώ-
 νησεν . χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ **16**
 ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ τίτου . ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο **17**
 σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς .
 συνεπέμψαμεν δὲ μετ’ αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν οὗ ὁ ἔπαινος ἐν **18**
 τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν . οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ **19**
 καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν σὺν

8. v.2 T^o: τον πλουτον, V: το πλουτος. **v.3** T^o: υπερ, V: παρα. **v.4** TK: δεξασθαι ημας, MV: ∅. **v.5** T^o: αλλ, V: αλλα. **v.7** T^o: υμων εν ημιν, V: ημων εν υμιν. **v.12** T^o: τις, V: ∅. **v.13** T^o: δε, V: ∅. **v.16** T^o: διδοντι, V: δοντι.

τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ
 20 τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ὑμῶν. στελλόμενοι τοῦτο
 μή τις ἡμᾶς μωμήσῃται ἐν τῇ ἀδρότῃ ταύτῃ τῇ διακονουμέ-
 21 νη ὑφ' ἡμῶν. προνοοῦμενοι^ο καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου
 22 ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν
 ἀδελφὸν ἡμῶν ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπου-
 23 εῖς ὑμᾶς. εἴτε ὑπὲρ τίτου κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνερ-
 γὸς εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν δόξα χριστοῦ.
 24 τὴν οὖν ἐνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ
 ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε^ο καὶ εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησι-
 ῶν.

9 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους περισ-
 2 σὸν μοὶ ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν. οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν
 ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι μακεδόσιν ὅτι ἀχαῖτα παρε-
 σκεύασται ἀπὸ ἐέρυσι καὶ ὁ^ο ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισεν τοὺς
 3 πλείονας. ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς ἵνα μὴ τὸ καύχημα
 ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ ἵνα καθὼς
 4 ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε. μὴ πως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐ-
 μοὶ μακεδόνες καὶ εὐρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους κατα-
 σχυνθῶμεν ἡμεῖς ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς ἐν τῇ ὑποστάσει ταύ-
 5 τη τῆς^ο καυχήσεως. ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι
 τοὺς ἀδελφούς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσω-
 6 σιν τὴν προκατηγγελλμένην εὐλογίαν ὑμῶν ταύτην ἐτοίμην
 εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ ὥσπερ πλεονεξίαν. τοῦτο δὲ
 ὁ σπεύρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει καὶ ὁ σπεύ-
 7 ρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. ἕκαστος καθὼς
 προαῖρεῖται τῇ καρδίᾳ μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης ἰλαρόν γὰρ
 8 δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. δυνατοῖς δὲ ὁ θεός πᾶσαν χάριν πε-
 ρισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν
 9 ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν. καθὼς γέγρα-
 πται ἐσκόρπισεν ἔδωκεν τοῖς πένησιν ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ
 10 μένει εἰς τὸν αἰῶνα. ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπεύροντι

v.19 TK: ὑμων, MV: ημων. **v.21** T^o: προνοοουμενοι, V: προνοοουμεν γαρ. **v.24** TK: ενδειξασθε και, M: ενδειξασθε, V: ενδεικνυμενοι. **9. v.2** T^o: ο εξ, V: το. **v.4** T^o: λεγωμεν, V: λεγω. **v.4** T^o: της καυχησης, V: ∅. **v.5** T^o: προκατηγγελλμενην, V: προεπηγγελλμενην. **v.5** TK: ωσπερ, MV: ως. **v.7** T^o: προαιρεται, V: προηρηται. **v.8** T^o: δυνατος, V: δυνατει. **v.10** T^o: σπερμα, V: σπορον.

καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγῆσαι^ο καὶ πληθύναι τὸν σπόρον
 ὑμῶν καὶ αὐξήσαι τὰ γεννήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν . ἐν 11
 παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα ἣτις κατεργάζεται
 δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ . ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας 12
 ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν
 ἁγίων ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ
 θεῷ . διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν 13
 θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον
 τοῦ χριστοῦ καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς
 πάντας . καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων ὑμᾶς 14
 διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν . χάρις δέ^ο 15
 τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ .

Αὐτὸς δὲ ἐγὼ παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πρᾶότητος **10**
 καὶ ἐπεικειάς τοῦ χριστοῦ ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς
 ἐν ὑμῖν ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς . δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν 2
 θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ἣ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινας τοὺς
 λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας . ἐν σαρ- 3
 κὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα . τὰ γὰρ 4
 ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ
 πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων . λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ 5
 πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ καὶ αἰ-
 χμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ χριστοῦ . καὶ 6
 ἐν ἐτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοὴν ὅταν πληρωθῇ
 ὑμῶν ἡ ὑπακοή . τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε εἴ τις πέποιθεν 7
 ἑαυτῷ χριστοῦ εἶναι τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ ὅτι
 καθὼς αὐτὸς χριστοῦ οὕτως καὶ ἡμεῖς χριστοῦ . ἐάν τε γὰρ 8
 καὶ περισσότερόν τι καυχῆσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν ἥς
 ἔδωκεν ὁ κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν
 ὑμῶν οὐκ αἰσχυνθήσομαι . ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑ- 9
 μᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν . ὅτι αἱ μὲν^ο ἐπιστολαὶ φησὶν βαρεῖται 10
 καὶ ἰσχυραὶ ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς καὶ ὁ λόγος
 ἐξουθενημένος . τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος ὅτι οἱοί ἐσμεν 11
 τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔρ-

v.10 T^o: χορηγήσαι καὶ πληθύναι, V: χορηγήσει καὶ πληθύνει. **v.10** T^o: αὐξῆσαι, V: αὐξησει.
v.10 TK: γεννήματα, MV: γεννηματα. **v.15** T^o: δε, V: ∅. **10. v.1** T^o: πραότητος, V: πραυτητος.
v.7 T^o: αφ, V: εφ. **v.7** T^o: χριστου, V: ∅. **v.8** T^o: και, V: ∅. **v.8** T^o: ημιν, V: ∅. **v.10** T^o:
 μεν επιστολαι, V: επιστολαι μεν.

- 12 γὰρ οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρίναι ἢ συγκρίναι ἑαυτοὺς τισιν
 τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς
 μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιδῶσιν.
 13 ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἅμετρα καυχησόμεθα ἀλλὰ κατὰ τὸ μέ-
 τρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου ἐφικέσθαι
 14 ἄχρι καὶ ὑμῶν. οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑ-
 περεκτείνομεν ἑαυτοὺς ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ
 15 εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ. οὐκ εἰς τὰ ἅμετρα καυχώμενοι ἐν
 ἁλλοτρίοις κόποις ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πί-
 16 στεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς
 17 περισσεῖαν. εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι οὐκ ἐν
 18 ἁλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχήσασθαι. ὁ δὲ καυχώμε-
 νος ἐν κυρίῳ καυχάσθω. οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν ἐκεῖνός
 ἐστὶν δόκιμος ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.
- 11** Ὅφελον ἀνείχεσθέ μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ ἀλλὰ καὶ
 2 ἀνέχεσθέ μου. ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ ἡρμოსάμην γὰρ
 3 ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνὴν παραστήσαι τῷ χριστῷ. φο-
 4 βοῦμαι δὲ μὴ πως ὡς ὁ ὄφις εὖαν' ἐξηπάτησεν ἐν τῇ παν-
 ουργίᾳ αὐτοῦ οὕτως φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀ-
 5 πλότητος τῆς εἰς τὸν χριστόν. εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον
 6 ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμ-
 βάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε
 7 καλῶς ἠνείχεσθε. λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑπερηκέναι τῶν ὑ-
 8 πὲρ' ἰαν ἀποστόλων. εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ ἀλλ' οὐ τῇ
 9 γνώσει ἀλλ' ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. ἢ ἀ-
 μαρτίαν ἐποίησα ἑμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῇτε ὅτι
 10 δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν. ἄλλας
 ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὁψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακο-
 νίαν. καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑπερηγεῖς οὐ κατενάρκησα
 οὐδὲνός τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ
 ἐλθόντες ἀπὸ μακεδονίας καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῇ ὑμῖν' ἑμαυτὸν
 10 ἐτήρησα καὶ τηρήσω. ἔστιν ἀλήθεια χριστοῦ ἐν ἐμοὶ ὅτι ἡ

v.12 T^{*}: συνιουσιν, V: συνιασιν. **v.13** T^{*}: ουχι, V: ουκ. **v.18** T^{*}: συνιστων, V: συνιστανων.
v.18 T^{*}: αλλ, V: αλλα. **11. v.1** T^{*}: τη αφροσυνη, V: τι αφροσυνης. **v.3** T^{*}: ευαν εξηπατησεν, V:
 εξηπατησεν ευαν. **v.3** T^{*}: ουτως, V: ∅. **v.3** T^{*}: απλοτητος, V: απλοτητος [και της αγνοτητος].
v.4 TK: ηνειχεσθε, M: ανειχεσθε, V: ανεχεσθε. **v.5** T^{*}: υπερ λιαν, V: υπερλιαν. **v.6** T^{*}:
 φανερωθεντες, V: φανερωσαντες. **v.9** T^{*}: ουδενος, V: ουθενος. **v.9** T^{*}: υμιν εμαυτον, V:
 εμαυτον υμιν.

καύχῃσιν αὕτη οὐ ὀφραγίσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς
ἀχαΐας. διατὶ ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς ὁ θεὸς οἶδεν. ὁ δὲ ποιῶ 11, 12
καὶ ποιήσω ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελούντων ἀφορ-
μὴν ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὐρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. οἱ γὰρ 13
τοιιοῦτοι ψευδαπόστολοι ἐργάται δόλιοι μετασχηματιζόμενοι
εἰς ἀποστόλους χριστοῦ. καὶ οὐ θαυμαστὸν αὐτὸς γὰρ ὁ σα- 14
τανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. οὐ μέγα οὖν εἰ 15
καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαι-
οσύνης ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. πάλιν λέγω 16
μή τις με δόξῃ ἄφρονα εἶναι εἰ δὲ μή γε κἂν ὡς ἄφρονα
δέξασθέ με ἵνα μικρόν^ο τι κἀγὼ καυχήσωμαι. ὁ λαλῶ οὐ λα- 17
λῶ^ο κατὰ κύριον ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει
τῆς καυχήσεως. ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα κἀ- 18
γὼ καυχήσομαι. ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι 19
ὄντες. ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ εἴ τις κατεσθίει 20
εἴ τις λαμβάνει εἴ τις ἐπαίρεται εἴ τις ὑμᾶς^ο εἰς πρόσωπον
δέρει. κατὰ ἀτιμίαν λέγω ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθηθῶμεν ἐν ᾧ δ' 21
ἂν τις τολμᾷ ἐν ἀφροσύνῃ λέγω τολμῶ κἀγὼ. ἐβραῖοί εἰσιν 22
κἀγὼ ἰσραηλῖταί εἰσιν κἀγὼ σπέρμα ἀβραάμ εἰσιν κἀγὼ. δι- 23
άκονοι χριστοῦ εἰσιν παραφρονῶν λαλῶ ὑπὲρ ἐγὼ ἐν κόποις
περισσοτέρως ἐν πληγαῖς^ο ὑπερβαλλόντως ἐν φυλακαῖς πε- 24
ρισσοτέρως ἐν θανάτοις πολλάκις. ὑπὸ ἰουδαίων πεντάκις 25
τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον. τρεῖς ἐρῶαβδίσθην ἅπαξ ἐ-
λιθάσθην τρεῖς ἐναυάγησα νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα.
ὁδοιπορίαις πολλάκις κινδύνους ποταμῶν κινδύνους ληστῶν 26
κινδύνους ἐκ γένους κινδύνους ἐξ ἐθνῶν κινδύνους ἐν πόλει
κινδύνους ἐν ἐρημίᾳ κινδύνους ἐν θαλάσῃ κινδύνους ἐν ψευ-
δαδέλφοις. ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις ἐν 27
λιμῷ καὶ δίψει ἐν νηστείαις πολλάκις ἐν ψύχει καὶ γυμνό-
τητι. χωρὶς τῶν παρεκτός ἢ ἐπισύστασίς^ο μου ἢ καθ' ἡμέραν 28
ἢ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. τίς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθε- 29

v.10 T: σφραγίσεται, KMV: φραγῆσεται. **v.11** TK: διατι, MV: δια τι. **v.14** T*: θαυμαστον, V: θαυμα. **v.16** TK: μικρον τι καγω, MV: καγω μικρον τι. **v.17** T*: λαλω κατα κυριον, V: κατα κυριον λαλω. **v.18** T*: την, V: Ø. **v.20** T*: υμας εις προσωπον, V: εις προσωπον υμας. **v.21** T*: ησθηθησαμεν, V: ησθηθηκαμεν. **v.23** T*: πληγαις υπερβαλλοντως εν φυλακαις περισσοτερω, V: φυλακαις περισσοτερω εν πληγαις υπερβαλλοντως. **v.24** T*: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα. **v.25** TKV: εραβδισθην, M: εραβδισθην. **v.27** T*: εν, V: Ø. **v.28** T*: επισυστασις μου, V: επιστασις μοι.

30 νῶ τίς σκανδαλίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι . εἰ καυχᾶσθαι
 31 δεῖ τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι . ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ
 κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ οἶδεν ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς
 32 αἰῶνας ὅτι οὐ ψεύδομαι . ἐν δαμασκῶ ὁ ἐθνάρχης ἀρέτα τοῦ
 βασιλέως ἐφρούρει τὴν δαμασκηνῶν πόλιν πιάσαι με θέλων .
 33 καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους καὶ
 ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ .

12 Καυχᾶσθαι δὴ ὃ οὐ συμφέρει μοι ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὅπα-
 2 σίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου . οἶδα ἄνθρωπον ἐν χριστῷ
 πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα εἴτε ἐκτὸς
 τοῦ σώματος οὐκ οἶδα ὁ θεὸς οἶδεν ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον
 3 ἕως τρίτου οὐρανοῦ . καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον εἴτε ἐν
 4 σώματι εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα ὁ θεὸς οἶδεν . ὅτι ἡρ-
 πάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα ἃ οὐκ
 5 ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι . ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι ὑ-
 πὲρ δὲ ἑμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου .
 6 ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι οὐκ ἔσομαι ἄφρων ἀλήθειαν
 γὰρ ἐρῶ φείδομαι δὲ μὴ τις εἰς ἐμὲ λογίσσεται ὑπὲρ ὃ βλέπει
 7 με ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ . καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων
 ἵνα μὴ υπεραίρωμαι ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκὶ ἄγγελος σα-
 8 τᾶν ἵνα με κολαφίξῃ ἵνα μὴ υπεραίρωμαι . ὑπὲρ τούτου τρις
 9 τὸν κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ . καὶ εἴρηκέν
 μοι ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ
 τελειοῦται ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενεί-
 10 αῖς μου ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ . διὸ
 εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις ἐν ὕβρεσιν ἐν ἀνάγκαις ἐν διωγμοῖς
 ἐν στενοχωρίαις ὑπὲρ χριστοῦ ὅταν γὰρ ἀσθενῶ τότε δυνατὸς
 11 εἰμι . γέγονα ἄφρων καυχώμενος ὑμεῖς με ἠναγκάσατε ἐγὼ
 γὰρ ὥφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν
 12 ὑπὲρ ὅ λῖαν ἀποστόλων εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι . τὰ μὲν σημεῖα τοῦ
 ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ ἐν σημεί-
 13 οῖς καὶ τέρασιν καὶ δυνάμεσιν . τί γὰρ ἔστιν ὃ ἠτήθητε ὑπὲρ

v.31 TK: ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, M: ἰησοῦ χριστοῦ, V: ἰησοῦ. **v.32** T*: δαμασκηνῶν πόλιν πιάσαι με θέλων, V: πόλιν δαμασκηνῶν πιάσαι με. **12. v.1** T*: δη οὐ συμφερεῖ μοι ελευσομαι γαρ, V: δει οὐ συμφερον μεν ελευσομαι δε. **v.3** T*: εκτος, V: χωρις. **v.5** T*: μου, V: ∅. **v.7** T*: ινα, V: διο ινα. **v.7** T*: σαταν, V: σατανα. **v.9** T*: μου, V: ∅. **v.9** T*: τελειουται, V: τελειται. **v.10** T*: εν, V: και. **v.11** T*: καυχωμενος, V: ∅. **v.11** TK: υπερ λιαν, MV: υπερλιαν. **v.12** T*: εν σημειοις, V: σημειοις τε. **v.13** T*: ητηθητε, V: ησωθητε.

τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑ-
μῶν χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. ἰδοὺ τρίτον ἑτοίμως 14
ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐ καταναρκήσω ὑμῶν οὐ γὰρ ζη-
τῶ τὰ ὑμῶν ἀλλ' ὑμᾶς οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν
θησαυρίζειν ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. ἐγὼ δὲ ἥδιστα δα- 15
πανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν εἰ καὶ
περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν ἥτιον ἀγαπῶμαι. ἔστω δὲ ἐγὼ 16
οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς ἀλλ' ὑπάρχων πανοῦργος δόλω ὑμᾶς
ἔλαβον. μὴ τίνα ὦν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς δι' αὐτοῦ ἐπλε- 17
ονέκτησα ὑμᾶς. παρεκάλεσα τίτον καὶ συναπέστειλα τὸν ἀ- 18
δελφὸν μὴ τι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς τίτος οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι
περιεπατήσαμεν οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν. πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑ- 19
μῖν ἀπολογούμεθα κατενώπιον τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ λαλοῦμεν
τὰ δὲ πάντα ἀγαπητοὶ ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. φοβοῦμαι 20
γὰρ μὴ πως ἐλθὼν οὐχ οἴους θέλω εὕρω ὑμᾶς κἀγὼ εὗρε-
θῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε μὴ πως ἔρεις ζῆλοι θυμοὶ ἐριθεῖαι
καταλαλιαὶ ψιθυρισμοὶ φυσιώσεις ἀκαταστασίαι. μὴ πάλιν 21
ἐλθόντα με ταπεινώσῃ ὁ θεὸς μου πρὸς ὑμᾶς καὶ πενθήσω
πολλοὺς τῶν προσημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ
ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἣ ἔπραξαν.

Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς ἐπὶ στόματος δύο μαρ- **13**
τύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. προείρηκα καὶ προ- 2
λέγω ὥς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν γράφω τοῖς προη-
μαρτηκόσιν καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν
οὐ φείσομαι. ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος 3
χριστοῦ ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. καὶ 4
γὰρ εἰ ἐσταυρώθῃ ἐξ ἀσθενείας ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως θεοῦ
καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ ἀλλὰ ζησομεθ' ἀσθενεῖ
ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ 5
πίσει ἑαυτοὺς δοκιμάζετε ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι
ἰησοῦς χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστὶν εἰ μὴ τι ἀδόκιμοί ἐστε. ἐλπίζω 6

v.14 T^o: τριτον, V: τριτον τουτο. **v.14** T^o: υμων, V: ∅. **v.14** TK: αλλ, MV: αλλα. **v.14** T^o: αλλ, V: αλλα. **v.15** T^o: και, V: ∅. **v.15** T^o: αγαπων ητιον, V: αγαπω[v] ησων. **v.16** T^o: αλλ, V: αλλα. **v.18** T^o: μη τι, V: μητι. **v.19** T^o: παλιν, V: παλαι. **v.19** T^o: κατενωπιον του, V: κατεναντι. **v.20** T^o: ερεις ζηλοι, V: ερις ζηλος. **v.21** TK: ελθοντα με ταπεινωση, M: ελθοντα με ταπεινωσει, V: ελθοντος μου ταπεινωση με. **13. v.2** T^o: γραφω, V: ∅. **v.4** T^o: ει, V: ∅. **v.4** TMV: γαρ, K: γαρ και. **v.4** T^o: ζησομεθα, V: ζησομεν. **v.5** T^o: εστιν, V: ∅. **v.5** TK: μη τι, MV: μητι.

- 7 δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι • εὐχομαί δὲ
 πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδὲν οὐχ ἵνα ἡμεῖς
 δόκιμοι φανῶμεν ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε ἡμεῖς δὲ
 8 ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν • οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας
 9 ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας • χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶ-
 μεν ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα τὴν ὑμῶν
 10 κατάρτισιν • διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω ἵνα παρὼν μὴ ἀπο-
 τόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέν μοι ὁ κύριος
 11 εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν • λοιπὸν ἀδελφοὶ χαί-
 ρετε καταρτίζεσθε παρακαλεῖσθε τὸ αὐτὸ φρονεῖτε εἰρηνεύετε
 12 καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν • ἀσπά-
 σασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι
 13 πάντες • ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ
 θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν
 ἀμήν • Πρὸς ὁ κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων τῆς
 μακεδονίας διὰ τίτου καὶ λουκᾶ •

v.7 T^a: ευχομαι, V: ευχομεθα. **v.8** T^a: αλλ, V: αλλα. **v.9** T^a: δε, V: ∅. **v.10** T^a: εδωκεν μοι
 ο κυριος, V: ο κυριος εδωκεν μοι. **v.13** T^a: αμην, V: ∅. **v.13** T: Προς . . . λουκα, K¹M¹V: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ°

Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου **1**
ἀλλὰ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐ-
τὸν ἐκ νεκρῶν . καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοὶ ταῖς ἐκκλη- **2**
σίαις τῆς γαλατίας . χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς **3**
καὶ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ . τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ **4**
τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ὅπως ἐξέλῃται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστώτος°
αἰῶνος πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν .
ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν . θαυμάζω ὅτι οὐ- **5, 6**
τως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι
χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον . ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο εἰ μὴ τι- **7**
νὲς εἰσιν οἱ ταρασσόντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ
εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ . ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ **8**
οὐρανοῦ εὐαγγελιζῇται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν ἀ-
νάθεμα ἔστω . ὡς προειρήκαμεν καὶ ἄρτι πάλιν λέγω εἴ τις **9**
ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε ἀνάθεμα ἔστω . ἄρτι **10**
γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεὸν ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν
εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην .
γνωρίζω δέ° ὑμῖν ἀδελφοὶ τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' **11**
ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον . οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀν- **12**
θρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην ἀλλὰ δι' ἀποκαλύ-
ψεως ἰησοῦ χριστοῦ . ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν **13**
ποτε ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκ-
κλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν . καὶ προέκοπτον ἐν **14**
τῷ ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου
περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδό-
σεων . ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας **15**
μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ . ἀποκαλύ- **16**
ψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς
ἔθνεσιν εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι . οὐδὲ ἀ- **17**

Τ: Η ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜΝ: ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ. **1. v.3** Τ°: και κυριου ημων, V: ημων και κυριου. **v.4** ΤΚV: υπερ, Μ: περι. **v.4** Τ°: ενεστωτος αιωνος, V: αιωνος του ενεστωτος. **v.8** ΤΚV: ευαγγελιζεται, Μ: ευαγγελιζεται. **v.10** Τ°: γαρ, V: ∅. **v.11** Τ°: δε, V: γαρ.

νῆλθον εἰς ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἑμοῦ ἀποστόλους ἀλλ’
 18 ἀπῆλθον εἰς ἀραβίαν καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς δαμασκόν . ἔ-
 πειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι πέτρῳ
 19 καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε . ἕτερον δὲ τῶν
 ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου .
 20 ἃ δὲ γράφω ὑμῖν ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι .
 21 ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς συρίας καὶ τῆς κιλικίας .
 22 ἤμην δὲ ἀγνοοῦμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς ἰου-
 23 δαίας ταῖς ἐν χριστῷ . μόνον δὲ ἀκούοντες ᾔσαν ὅτι ὁ διώκων
 24 ἡμᾶς ποτε νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει . καὶ
 ἐδόξαζον ἐν ἑμοὶ τὸν θεόν .

2 Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς ἱερο-
 2 σόλυμα μετὰ βαρνάβα συμπαραλαβὼν καὶ τίτον . ἀνέβην δὲ
 κατὰ ἀποκάλυψιν καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κη-
 ρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν κατ’ ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν μὴ πως
 3 εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον . ἀλλ’ οὐδὲ τίτος ὁ σὺν ἑμοὶ ἔλ-
 4 λην ὧν ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι . διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους
 ψευδαδελφούς οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπεῖσαι τὴν ἐλευ-
 θερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἵνα ἡμᾶς καταδου-
 5 λώσῳσιν . οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἵξαμεν τῇ ὑποταγῇ ἵνα ἡ
 6 ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς . ἀπὸ δὲ τῶν
 δοκούντων εἶναι τι ὁποῖοι ποτε ᾔσαν οὐδὲν μοι διαφέρει πρό-
 σωπον θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει ἑμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες
 7 οὐδὲν προσανέθεντο . ἀλλὰ τοῦναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευ-
 μαί τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς πέτρος τῆς περι-
 8 τομῆς . ὁ γὰρ ἐνεργήσας πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς
 9 ἐνήργησεν καὶ ἑμοὶ εἰς τὰ ἔθνη . καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν
 δοθεῖσάν μοι ἰάκωβος καὶ κηφᾶς καὶ ἰωάννης οἱ δοκοῦντες
 στύλοι εἶναι δεξιὰς ἔδωκαν ἑμοὶ καὶ βαρνάβα κοινωνίας ἵνα
 10 ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν . μόνον τῶν
 πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποι-
 11 ῆσαι . ὅτε δὲ ἦλθεν πέτρος εἰς ἀντιόχειαν κατὰ πρόσωπον
 12 αὐτῷ ἀντέστην ὅτι κατεγνωσμένος ᾔην . πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν
 τινὰς ἀπὸ ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν ὅτε δὲ ἦλθον
 ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτο-

v.17 TK: ἀλλ, MV: ἀλλα. **v.18** T^{*}: πετρον, V: κηφαν. **2. v.4** T^{*}: καταδουλωσονται, V: καταδουλωσουσιν. **v.6** T^{*}: θεος, V: [ο] θεος. **v.11** T^{*}: πετρος, V: κηφας.

μῆς • καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ ἰουδαῖοι ὥστε 13
καὶ βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει • ἀλλ' ὅτε εἴ- 14
δον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου
εἶπον τῷ πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων εἰ σὺ ἰουδαῖος ὑπάρχων
ἐθνικῶς ζῇς • καὶ οὐκ ἰουδαϊκῶς τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰου-
δαΐζειν • ἡμεῖς φύσει ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοὶ • 15
εἰδότες ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ 16
διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἡμεῖς εἰς χριστὸν ἰησοῦν ἐπι-
στεύσαμεν ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ
ἔργων νόμου διότι • οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα 17
σάρξ • εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν χριστῷ εὐρέθημεν καὶ 17
αὐτοὶ ἁμαρτωλοὶ ἄρα χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος μὴ γένοιτο •
εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ παραβάτην ἐμαυ- 18
τὸν συνιστῆμι • ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ 19
ζήσω • χριστῷ συνεσταύρωμαι ζῶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγὼ ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ 20
χριστὸς ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκὶ ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θε-
οῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ •
οὐκ ἄθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη 21
ἄρα χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν •

Ὡ ἀνόητοι γαλάται τίς ὑμᾶς ἐδάσκανεν τῇ ἀληθείᾳ μὴ **3**
πειθεσθαι οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς ἰησοῦς χριστὸς προεγράφη ἐν
ὑμῖν ἐσταυρωμένος • τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν ἐξ 2
ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως • οὕτως 3
ἀνόητοί ἐστε ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε •
τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ εἴ γε καὶ εἰκῇ • ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑ- 4, 5
μῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν ἐξ ἔργων νόμου
ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως • καθὼς ἄβραām ἐπίστευσεν τῷ θεῷ καὶ 6
ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην • γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πί- 7
στεως οὗτοί εἰσιν υἱοὶ ἄβραām • προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι 8
ἐκ πίστεως δικαιοὶ τὰ ἔθνη ὁ θεὸς προεσηγγελίσατο τῷ ἄ-
βραām ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη • ὥστε οἱ 9
ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ ἄβραām • ὅσοι γὰρ ἐξ 10

v.14 T^a: πετρω, V: κηφα. **v.14** T^a: ζῆς καὶ οὐκ ἰουδαϊκῶς τι, V: καὶ οὐχι ἰουδαϊκῶς ζῆς πῶς.
v.16 T^a: εἰδοτες, V: εἰδοτες [δε]. **v.16** T^a: διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἐργῶν νομοῦ, V: ὅτι ἐξ ἐργῶν
νομοῦ οὐ δικαιωθήσεται. **v.18** T^a: συνιστημι, V: συνιστανῶ. **v.20** T: οὐκ ἐπ, K^aM^aV: οὐκετι.
3. v.1 T^a: τῇ ἀληθείᾳ μὴ πειθεσθαι, V: ὅ. **v.1** T^a: ἐν υμῖν, V: ὅ. **v.7** T^a: εἰσιν υἱοι, V: υἱοι
εἰσιν. **v.8** TMV: ἐνευλογηθήσονται, K: εὐλογηθῶσονται.

ἔργων νόμου εἰσὶν ὑπὸ κατάραν εἰσὶν γέγραπται γὰρ ἐπικα-
 τάρatos πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν
 11 τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά . ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐ-
 δεις δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως
 12 ζήσεται . ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως ἀλλ' ὁ ποιήσας
 13 αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς . χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρα-
 σεν ἐκ τῆς κατάρas τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρa
 γέγραπται· γὰρ ἐπικατάρatos πᾶς ὁ κρεμᾶμενος ἐπὶ ξύλου .
 14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ ἀβραάμ γένηται ἐν χριστῷ ἰ-
 ησοῦ ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς
 15 πίστεως . ἀδελφοί κατὰ ἄνθρωπον λέγω ὁμως ἀνθρώπου κε-
 16 κυρωμένην διαθήκην οὐδεις ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται . τῷ δὲ
 ἀβραάμ ἐρρήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ οὐ
 λέγει καὶ τοῖς σπέρμασιν ὡς ἐπὶ πολλῶν ἀλλ' ὡς ἐφ' ἐνὸς καὶ
 17 τῷ σπέρματί σου ὃς ἐστιν χριστός . τοῦτο δὲ λέγω διαθήκην
 προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς° χριστὸν ὁ μετὰ ἔτη° τε-
 τρακόσια καὶ τριάκοντα γεγονῶς νόμος οὐκ ἀκυροῖ εἰς τὸ
 18 καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν . εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία
 οὐκ° ἔτι ἐξ ἐπαγγελίας τῷ δὲ ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρι-
 19 σται ὁ θεός . τί οὖν ὁ νόμος τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη
 ἄχρῃς οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται διαταγείς δι' ἀγγέλων
 20 ἐν χειρὶ μεσίτου . ὁ δὲ μεσίτης ἐνὸς οὐκ ἔστιν ὁ δὲ θεός εἰς
 21 ἔστιν . ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ μὴ γέ-
 νοιτο εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι ὄντως ἄν°
 22 ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη . ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ
 πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως ἰησοῦ χρι-
 23 στοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν . πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν
 ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγῆκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλου-
 24 σαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι . ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν
 25 γέγονεν εἰς χριστὸν ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν . ἐλθούσης
 26 δὲ τῆς πίστεως οὐκ° ἔτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν . πάντες γὰρ
 27 υἱοὶ θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν χριστῷ ἰησοῦ . ὅσοι γὰρ εἰς
 28 χριστὸν ἐβαπτίσθητε χριστὸν ἐνεδύσασθε . οὐκ ἐνὶ ἰουδαίῳ

v.10 T^o: γαρ, V: γαρ οτι. **v.10** T^o: εν, V: Ø. **v.12** T^o: ανθρωπος, V: Ø. **v.13** T^o: γεγραπται γαρ, V: οτι γεγραπται. **v.16** T^o: ερρηθησαν, V: ερρεθησαν. **v.17** T^o: εις χριστον, V: Ø. **v.17** T^o: ετη τετρακοσια και τριακοντα, V: τετρακοσια και τριακοντα ετη. **v.18** T: ουκ επι, K^oM^oV: ουκετι. **v.21** T^o: αν εκ νομου, V: εκ νομου αν. **v.23** T^o: συγκεκλεισμενοι, V: συγκελεισμενοι. **v.25** T: ουκ επι, K^oM^oV: ουκετι.

οὐδὲ ἑλλην οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ
 θῆλυ πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἔστε ἐν χριστῷ ἰησοῦ . εἰ δὲ ὑμεῖς 29
 χριστοῦ ἄρα τοῦ ἀβραάμ σπέρμα ἐστὲ καὶ κατ' ἐπαγγελίαν
 κληρονόμοι .

Λέγω δὲ ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν οὐδὲν 4
 διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὢν . ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους 2
 ἐστὶν καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς . οὐ- 3
 τως καὶ ἡμεῖς ὅτε ἦμεν νήπιοι ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου
 ἡμεῖς δεδουλωμένοι . ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου 4
 ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικὸς
 γενόμενον ὑπὸ νόμον . ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ ἵνα 5
 τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν . ὅτι δὲ ἐστε υἱοὶ ἐξαπέστειλεν ὁ 6
 θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν κρίζον
 ἀββᾶ ὁ πατήρ . ὥστε οὐκ ἔτι εἰ δοῦλος ἀλλ' υἱὸς εἰ δὲ υἱὸς καὶ 7
 κληρονόμος θεοῦ διὰ χριστοῦ . ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες 8
 θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς μὴ φύσει οὕσιν θεοῖς . νῦν δὲ γνόντες 9
 θεὸν μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν
 ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν 10
 θέλετε . ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐ-
 νιαυτοὺς . φοβοῦμαι ὑμᾶς μή πως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς . 11
 γίνεσθε ὡς ἐγὼ ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς ἀδελφοί δέομαι ὑμῶν οὐ- 12
 δὲν με ἡδικήσατε . οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς 13
 εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον . καὶ τὸν πειρασμόν μου 14
 τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε ἀλλ'
 ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με ὡς χριστὸν ἰησοῦν . τίς οὖν ἦν 15
 ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατόν τοὺς
 ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύζαντες ἂν ἐδώκατέ μοι . ὥστε ἐχθρὸς 16
 ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν . ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς ἀλ- 17
 λά ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε . καλὸν δὲ 18
 τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναι
 με πρὸς ὑμᾶς . τεκνία μου οὕς πάλιν ὠδίνω ἄχρις οὗ μορ- 19
 φωθῇ χριστὸς ἐν ὑμῖν . ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι 20
 καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν . λέγε- 21

v.29 T^a: καὶ, V: ∅. **4. v.3** T^a: ἡμεν, V: ἡμεθα. **v.6** T^a: ὑμῶν, V: ἡμῶν. **v.7** T: οὐκ ἐτι, K^aM^aV: οὐκετι. **v.7** T^a: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.7** T^a: θεοῦ δια χριστοῦ, V: δια θεοῦ. **v.8** T^a: μὴ φῦσει, V: φῦσει μὴ. **v.14** T^a: μου τον, V: ὑμῶν. **v.14** T^a: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.15** T^a: τις οὖν ἦν, V: ποῦ οὖν. **v.15** T^a: ἀν, V: ∅. **v.18** T^a: το, V: ∅. **v.19** T^a: τεκνια, V: τεκνα. **v.19** T^a: ἀχρῖς, V: μεχρῖς.

τέ μοι οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε .
 22 γέγραπται γὰρ ὅτι ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν ἓνα ἐκ τῆς παιδί-
 23 σκης καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας . ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης
 κατὰ σάρκα γεγέννηται ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ τῆς ἐπαγ-
 24 γελίας . ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα αὗται γὰρ εἰσιν αἱ δύο
 διαθηκαὶ μία μὲν ἀπὸ ὅρους σινᾶ εἰς δουλείαν γεννῶσα ἣτις
 25 ἐστὶν ἄγαρ . τὸ γὰρ ἄγαρ σινᾶ ὅρος ἐστὶν ἐν τῇ ἀραβίᾳ συ-
 στοιχεῖ δὲ τῇ νῦν ἱερουσαλὴμ δουλεύει δὲ μετὰ τῶν τέκνων
 26 αὐτῆς . ἡ δὲ ἄνω ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστὶν ἣτις ἐστὶν μή-
 27 τηρ πάντων ἡμῶν . γέγραπται γὰρ εὐφράνθητι στείρα ἢ οὐ
 τίκτουσα ῥῆξον καὶ βόησον ἢ οὐκ ὠδίνουσα ὅτι πολλὰ τὰ τέ-
 28 κνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα . ἡμεῖς δὲ
 29 ἀδελφοὶ κατὰ ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν . ἀλλ' ὥπερ
 τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα οὕτως
 30 καὶ νῦν . ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφὴ ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ
 τὸν υἱὸν αὐτῆς οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδί-
 31 σκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας . ἄρα ἀδελφοὶ οὐκ ἐσμέν
 παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας .

5 Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν ἣ χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσεν στήκετέ
 2 καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε . ἴδε ἐγὼ παῦλος λέγω
 ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει .
 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ ὅτι ὁ-
 4 φειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι . κατηργήθητε ἀπὸ
 τοῦ χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε τῆς χάριτος ἐξεπέ-
 5 σάτε . ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης
 6 ἀπεκδεχόμεθα . ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει
 7 οὔτε ἀκροβυστία ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη . ἐτρέ-
 8 χετε καλῶς τίς ὑμᾶς ἀνέκοψεν τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι . ἡ
 9 πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς . μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ
 10 φύραμα ζυμοῖ . ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν
 ἄλλο φρονήσετε ὁ δὲ ταρασσὼν ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα ὅς-
 11 τις ἂν ᾔ . ἐγὼ δὲ ἀδελφοὶ εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω τί ἔτι

v.21 E: ἀκούετε, F: ἀναγινώσκετε. **v.23** T*: δια τῆς, V: δι. **v.24** TK: αἱ, MV: ∅. **v.25** T*: γαρ, V: δε. **v.25** T*: δε, V: γαρ. **v.26** T*: παντων, V: ∅. **v.28** T*: ημεῖς, V: υμεῖς. **v.28** T*: εσμεν, V: εστε. **v.30** T*: κληρονομιση, V: κληρονομησει. **v.31** T*: αρα, V: διο. **5. v.1** T*: ουν η χριστος ημας, V: ημας χριστος. **v.1** T*: στηκετε, V: στηκετε ουν. **v.4** T*: του, V: ∅. **v.4** TKV: εξεπεσατε, M: εξεπεσετε. **v.7** TK: ανεκοψεν τη, M: ενεκοψεν τη, V: ενεκοψεν [τη]. **v.10** T*: αν, V: εαν.

διώκομαι ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. ὁ- 12
 φελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς. ὑμεῖς γὰρ 13
 ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε ἀδελφοὶ μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν
 εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλ- 14
 λήλοις. ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται ἐν τῷ ἀ- 15
 γαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν. εἰ δὲ ἀλλήλους δά- 16
 κνετε καὶ κατεσθίετε βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.
 λέγω δὲ πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ 17
 τελέσητε. ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος τὸ δὲ 18
 πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς ταῦτα δέ᾽ ἀντίκειται ἀλλήλοις ἵνα
 μὴ ἃ ἂν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε οὐκ 19
 ἐστὲ ὑπὸ νόμον. φανερά δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς ἅτινά 20
 ἐστὶν μοιχεῖα πορνεία ἀκαθαρσία ἀσέλγεια. εἰδωλολατρεία
 φαρμακεία ἔχθραι ἔρεις^ο ζῆλοι θυμοὶ ἐριθεῖαι διχοστασίαι 21
 αἰρέσεις. φθόνοι φόνοι μέθαι κῶμοι καὶ τὰ ὅμοια τούτοις ἃ
 προλέγω ὑμῖν καθὼς καὶ προεῖπον ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσον- 22
 τες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. ὁ δὲ καρπὸς τοῦ
 πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη χαρὰ εἰρήνη μακροθυμία χρηστότης 23
 ἀγαθωσύνη πίστις. πρῶτης ἐγκράτεια κατὰ τῶν τοιούτων 24
 οὐκ ἔστιν νόμος. οἱ δὲ τοῦ χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν 25
 σὺν τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. εἰ ζῶμεν πνεύματι 26
 πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. μὴ γινώμεθα κενόδοξοι ἀλλήλους
 προκαλούμενοι ἀλλήλοις φθονοῦντες.

Ἀδελφοὶ ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι **6**
 ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι
 πρῶτης σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. ἀλλήλων 2
 τὰ βάρη βαστάζετε καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ
 χριστοῦ. εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τι μηδὲν ὢν ἑαυτὸν^ο φρεναπα- 3
 τᾷ. τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος καὶ τότε εἰς ἑαυ- 4
 τὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον. ἕκαστος 5
 γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμε- 6

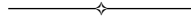
v.14 T^o: πληροῦται, V: πεπληρωται. **v.14** TK: εαυτον, MV: σεαυτον. **v.15** T^o: υπο, V: υπ.
v.17 T^o: δε αντικεταται αλληλοις, V: γαρ αλληλοις αντικεταται. **v.17** T^o: αν, V: εαν. **v.19** T^o:
 μοιχεια, V: Ø. **v.20** T^o: ειδωλολατρεία, V: ειδωλολατρία. **v.20** T^o: ερεις ζηλοι, V: ερις ζηλος.
v.21 T^o: φονοι, V: Ø. **v.21** T^o: και, V: Ø. **v.23** T^o: πραοτης, V: πραυτης. **v.24** T^o: χριστου,
 V: χριστου [ιησου]. **6. v.1** T^o: προληφθη, V: προλημφθη. **v.1** T^o: πραοτητος, V: πραυτητος.
v.2 T^o: αναπληρωσατε, V: αναπληρωσετε. **v.3** T^o: εαυτον φρεναπατα, V: φρεναπατα εαυτον.

- 7 νος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς · μὴ πλανᾶσθε
 θεὸς οὐ μυκτηρίζεται ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος τοῦτο καὶ
 8 θερίσει · ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἐαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς
 θερίσει φθορὰν ὃ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος
 9 θερίσει ζωὴν αἰώνιον · τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν
 10 καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι · ἄρα οὖν ὥς και-
 ρὸν ἔχομεν ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας μάλιστα δὲ
 11 πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως · ἴδετε ἡγλήκοις ὑμῖν γράμ-
 12 μασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ · ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι
 ἐν σαρκὶ οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι μόνον ἵνα
 13 μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ χριστοῦ διώκωνται · οὐδὲ γὰρ οἱ περι-
 τεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς
 14 περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχῇσονται · ἐμοὶ
 δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡ-
 μῶν ἰησοῦ χριστοῦ δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ τῷ
 15 κόσμῳ · ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει οὔτε
 16 ἀκροβυστία ἀλλὰ καινὴ κτίσις · καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ
 στοιχήσουσιν εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ
 17 τοῦ θεοῦ · τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω ἐγὼ γὰρ
 18 τὰ στίγματα τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω · ἡ
 χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος
 ὑμῶν ἀδελφοὶ ἀμήν · Πρὸς γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης ·

v.9 T^{*}: εκκακωμεν, V: εγκακωμεν. **v.10** E: εχομεν, B^{*} N^{*}: εχωμεν. **v.11** E: ηηλικοις, B^{*} P⁴⁶: ηλικοις, F: ποικιλοις. **v.12** T^{*}: μη τω σταυρω του χριστου, V: τω σταυρω του χριστου μη. **v.13** TKV: περιτεμνομενοι, M: περιτεμνημενοι. **v.14** T^{*}: τω, V: ∅. **v.15** T^{*}: εν γαρ χριστω ιησου, V: ∅. **v.15** T^{*}: ουτε περιτομη τι ισχυει, V: ουτε γαρ περιτομη τι εστιν. **v.17** T^{*}: κυριου, V: ∅. **v.18** T: Προς . . . ρωμης, KMV: ∅.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ



Παῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ^ο χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ **1**
τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν^ο ἐφέσω καὶ πιστοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ.
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰη- **2**
σοῦ χριστοῦ. εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν **3**
ἰησοῦ χριστοῦ ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευμα-
τικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἡμεῖς. καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν **4**
αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους
κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ. προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν **5**
διὰ ἰησοῦ χριστοῦ εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήμα-
τος αὐτοῦ. εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν^ο ᾧ ἔχαρι- **6**
τωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ. ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν **7**
διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων κατὰ
τὸν^ο πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ. ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς **8**
ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει. γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον **9**
τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ ἣν προέθετο
ἐν αὐτῷ. εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν ἀνακε- **10**
φαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ χριστῷ τὰ τε^ο ἐν τοῖς οὐρανοῖς
καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. ἐν αὐτῷ ἐν ᾧ καὶ ἐκκληρώθημεν προο- **11**
ρισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν
βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ. εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον **12**
τῆς δόξης αὐτοῦ τοὺς προηλπικότες ἐν τῷ χριστῷ. ἐν ᾧ καὶ **13**
ὕμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας τὸ εὐαγγέλιον τῆς
σωτηρίας ὑμῶν ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύ-
ματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ. ὅς^ο ἐστιν ἄρραβὼν τῆς κληρο- **14**
νομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως εἰς ἔπαινον
τῆς δόξης αὐτοῦ. διὰ τοῦτο κἀγὼ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς **15**
πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς
ἁγίους. οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνεῖαν ὑμῶν **16**

Τ: ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜV: ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ. **1. v.1** T^o: ἰησοῦ χριστοῦ, V: χριστοῦ ἰησοῦ. **v.1** T^o: ἐν ἐφέσω, V: [ἐν ἐφέσω], B^o N^o Ψ^o: ∅. **v.3** T: χριστῷ, KMV: ἐν χριστῷ. **v.6** T^o: ἐν ἡ, V: ἡς. **v.7** T^o: τὸν πλοῦτον, V: τὸ πλοῦτος. **v.10** TK: τε ἐν, MV: ἐπὶ. **v.12** TK: τῆς, MV: ∅. **v.14** T^o: ος, V: ο. **v.16** T^o: ὑμῶν, V: ∅.

17 ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου ὅτι ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου
 ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ὁ πατὴρ τῆς δόξης δώῃ ὑμῖν πνεῦμα σο-
 18 φίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ ὅτι πεφωτισμένους
 τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ὑμῶν εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς
 19 ἐστὶν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης
 τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις ὅτι καὶ τί τὸ ὑπερβάλ-
 λον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας
 20 κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ ὅτι ἦν ἐνήρ-
 γησεν ἐν τῷ χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ ἐκάθισεν
 21 ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ὅτι ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς
 καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνό-
 ματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν
 22 τῷ μέλλοντι ὅτι καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ
 23 αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ ὅτι ἦτις ἐστὶν
 τὸ σῶμα αὐτοῦ τὸ πλήρωμα τοῦ ἥπαντα ἐν πᾶσιν πληρουμέ-
 νου ὅτι

2 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁ-
 2 μαρτίαις ὅτι ἐν αἷσι ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ
 κόσμου τούτου κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος τοῦ
 πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας ὅτι
 3 ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημεν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις
 τῆς σαρκὸς ἡμῶν ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν
 4 διανοιῶν καὶ ἡμεῖς τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ὅτι ὁ δὲ
 θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν
 5 ἡγάπησεν ἡμᾶς ὅτι ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμα-
 6 σιν συνεζωοποίησεν τῷ χριστῷ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι ὅτι καὶ
 7 συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν χριστῷ
 ἰησοῦ ὅτι ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸν
 ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρησιμότητι ἐφ'
 8 ἡμᾶς ἐν χριστῷ ἰησοῦ ὅτι τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ
 9 τῆς πίστεως καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν θεοῦ τὸ δῶρον ὅτι οὐκ ἐξ
 10 ἔργων ἵνα μὴ τις καυχήσῃται ὅτι αὐτοῦ γὰρ ἔσμεν ποίημα κτι-
 σθέντες ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς οἷς προητοίμασεν

v.18 TK: διανοίας, MV: καρδίας. **v.18** T^{*}: καὶ, V: ∅. **v.20** TK: νεκρῶν καὶ ἐκάθισεν, M: τῶν νεκρῶν καὶ ἐκάθισεν, V: νεκρῶν καὶ καθίσας. **v.23** TK: παντα, MV: τα παντα. **2. v.1** T^{*}: ἁμαρτίαις, V: ἁμαρτίαις ὑμῶν, B: ἐπιθυμίαις. **v.3** T^{*}: ἡμεν, V: ἡμεθα. **v.5** E: τῷ, B: ἐν τῷ. **v.5** E: χάριτι, F: οὐ χάριτι. **v.7** T^{*}: τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον, V: τὸ ὑπερβαλλὸν πλοῦτος. **v.8** T^{*}: τῆς, V: ∅.

ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν . διὸ μνημονεύετε ὅτι ὑ- 11
 μεῖς ποτε τὰ ἔθνη ἐν σαρκὶ οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς 12
 λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου . ὅτι ἦτε ἐν τῷ 12
 καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας 13
 τοῦ ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας ἐλπίδα 13
 μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ . νυνὶ δὲ ἐν χριστῷ ἰησοῦ 13
 ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν ἐγγύς ἔγενήθητε ἐν τῷ αἵματι 14
 τοῦ χριστοῦ . αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν ὁ ποιήσας τὰ 14
 ἀμφοτέρωθεν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας . τὴν 15
 ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμα- 15
 σιν καταργήσας ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν 16
 ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην . καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέ- 16
 ρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ ἀποκτείνας τὴν 17
 ἔχθραν ἐν αὐτῷ . καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσαστο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς 17
 μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς . ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγω- 18
 γὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα . ἅρα οὖν 19
 οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι ἀλλὰ συμπολῖται τῶν ἁγίων 19
 καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ . ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν 20
 ἀποστόλων καὶ προφητῶν ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ ἰησοῦ 20
 χριστοῦ . ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὖξει 21
 εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ . ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς 22
 κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι .

Τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ χριστοῦ ἰησοῦ **3**
 ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν . εἰγὲ ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς 2
 χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς . ὅτι κατὰ ἀ- 3
 ποκάλυψιν ἐγνώρισέν μοι τὸ μυστήριον καθὼς προέγραψα 3
 ἐν ὀλίγῳ . πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύν- 4
 εσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ χριστοῦ . ὃ ἐν ἑτέραις γενεαῖς 5
 οὐκ ἐγνώρισθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη 5
 τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι . 6
 εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέτοχα 6
 τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ χριστῷ διὰ τοῦ εὐαγγελίου . οὗ 7
 ἐγενόμην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ

v.11 T*: ὑμεῖς ποτε, V: ποτε ὑμεῖς. **v.12** T*: ἐν, V: ὅ. **v.13** T*: ἐγγὺς ἐγενήθητε, V: ἐγενήθητε ἐγγὺς. **v.15** T*: εαυτῷ, V: αὐτῷ. **v.17** T*: καὶ, V: καὶ εἰρήνην. **v.19** T*: ἀλλὰ, V: ἀλλὰ ἐστὲ. **v.20** T*: ἰησοῦ χριστοῦ, V: χριστοῦ ἰησοῦ. **v.21** TK: ἡ, MV: ὅ. **3. v.2** T*: εἰγε, V: εἰ γε. **v.3** T*: ἐγνώρισεν, V: ἐγνώρισθη. **v.5** TK: ἐν, MV: ὅ. **v.6** T*: αὐτοῦ ἐν τῷ χριστῷ, V: ἐν χριστῷ ἰησοῦ. **v.7** T*: ἐγενομένην, V: ἐγενήθη.

τὴν ὁδοθεϊσάν μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ .
 8 ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων τῶν ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη
 ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸν ἄνεξιχνίαστον πλοῦτον
 9 τοῦ χριστοῦ . καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ κοινῶνία τοῦ μυστη-
 ρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ
 10 πάντα κτίσαντι διὰ ἰησοῦ χριστοῦ . ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς
 ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλη-
 11 σίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ . κατὰ πρόθεσιν τῶν
 12 αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν . ἐν ᾧ ἔ-
 χομεν τὴν παρρησίαν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ
 13 τῆς πίστεως αὐτοῦ . διὸ αἰτούμαι μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλί-
 14 ψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν . τούτου χάριν
 κάμπω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν
 15 ἰησοῦ χριστοῦ . ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς
 16 ὀνομάζεται . ἵνα δώῃ ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐ-
 τοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν
 17 ἔσω ἄνθρωπον . κατοικῆσαι τὸν χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν
 ταῖς καρδίαις ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμέ-
 18 νοι . ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ
 19 πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος . γινῶναι τε τὴν ὑπερ-
 βάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ χριστοῦ ἵνα πληρωθῆτε
 20 εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ . τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα
 ποιῆσαι ὑπὲρ ἑκ περισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ
 21 τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν . αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ
 ἐκκλησίᾳ ἐν χριστῷ ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος
 τῶν αἰώνων ἀμήν .

4 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ ἀξίως πε-
 2 ριπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε . μετὰ πάσης ταπεινο-
 φροσύνης καὶ πρᾶότητος μετὰ μακροθυμίας ἀνεχόμενοι ἀλ-
 3 λήλων ἐν ἀγάπῃ . σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύ-
 4 ματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης . ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα
 5 καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν . εἰς

v.7 T*: τὴν δοθεισαν, V: τῆς δοθείσης. **v.8** TK: τῶν, MV: ∅. **v.8** T*: ἐν, V: ∅. **v.8** T*: τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον, V: τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος. **v.9** TK: κοινῶνία, MV: οἰκονομία. **v.9** T*: διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, V: ∅. **v.11** T*: ἐν, V: ἐν τῷ. **v.12** T*: τὴν, V: ∅. **v.13** T*: ἐκκακεῖν, V: ἐγκακεῖν. **v.14** T*: τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, V: ∅. **v.16** T*: δῶν, V: δῶ. **v.16** T*: τὸν πλοῦτον, V: τὸ πλοῦτος. **v.18** T*: βάθος καὶ ὕψος, V: ὕψος καὶ βάθος. **v.20** TK: ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ, MV: ὑπερεκπερισσοῦ. **v.21** T*: ἐν, V: καὶ ἐν. **4. v.2** T*: πρᾶσιτος, V: πρᾶσιτος.

κύριος μία πίστις ἐν βάπτισμα . εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων 6
 ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν ὑμῖν . ἐνὶ δὲ ἐ- 7
 κάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ 8
 χριστοῦ . διὸ λέγει ἀναβάς εἰς ὕψος ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλω- 8
 σίαν καὶ ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις . τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστὶν 9
 εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς .
 ὁ καταβάς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐ- 10
 ρανῶν ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα . καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν 11
 ἀποστόλους τοὺς δὲ προφήτας τοὺς δὲ εὐαγγελιστὰς τοὺς δὲ
 ποιμένας καὶ διδασκάλους . πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων 12
 εἰς ἔργον διακονίας εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ .
 μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως 13
 καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ εἰς ἄνδρα τέλειον εἰς
 μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ χριστοῦ . ἵνα μηκέτι ὦ- 14
 μεν νήπιοι κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ
 τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐν πανουργίᾳ
 πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης . ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ 15
 αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ ὁ ὡς χριστός .
 ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον 16
 διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐ-
 νὸς ἐκάστου μέρους τὴν αὕξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς
 οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ . τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρο- 17
 μαι ἐν κυρίῳ μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ
 ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν . ἐσκοτισμένοι 18
 τῇ διανοίᾳ ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ διὰ τὴν
 ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐ-
 τῶν . οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ 19
 εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ . ὑμεῖς δὲ οὐχ
 οὕτως ἐμάθετε τὸν χριστόν . εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐ- 21
 τῷ ἐδιδάχθητε καθὼς ἐστὶν ἀλήθεια ἐν τῷ ἰησοῦ . ἀποθέσθαι 22
 ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον
 τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης . ἀνανεοῦ- 23
 σθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ὑμῶν . καὶ ἐνδύσασθαι τὸν 24
 καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ

v.6 TK: ὑμιν, M: ἡμιν, V: ∅. **v.8** T^a: καί, V: ∅. **v.9** T^a: πρῶτον, V: ∅. **v.15** T^a: ο, V: ∅.
v.17 T^a: λοιπὰ, V: ∅. **v.18** T^a: ἐσκοτισμένοι, V: ἐσκοτώμενοι. **v.21** TK: εἴγε, MV: εἰ γε.

- 25 ὁσιότητι τῆς ἀληθείας ὁ διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀ-
 λήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ ὅτι ἐσμέν ἀλλήλων
 26 μέλη ὁ ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυσέτω ἐ-
 27, 28 πὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν ὁ μήτε δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ ὁ
 κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω μᾶλλον δὲ κοπιᾷτω ἐργαζόμενος
 τὸ ἄγαθόν ταῖς χερσὶν ἵνα ἔχη μεταδιδόναι τῷ χρεῖαν ἔχοντι ὁ
 29 πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω
 ἀλλ' εἴ τις ἄγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας ἵνα δῷ χάριν
 30 τοῖς ἀκούουσιν ὁ καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ
 31 ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως ὁ πᾶσα πικρία
 καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθῇτω ἀφ'
 32 ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ ὁ γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοὶ εὖ-
 σπλαγχνοὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν χριστῷ
 ἐχαρίσατο ὑμῖν ὁ
- 5, 2 Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ ὡς τέκνα ἀγαπητά ὁ καὶ πε-
 ριπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ
 παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ
 3 εἰς ὁσμὴν εὐωδίας ὁ πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἁκαθαρσία ἢ πλε-
 4 ονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν καθὼς πρέπει ἁγίοις ὁ καὶ
 αἰσχροτήτης καὶ μωρολογίας ἢ εὐτραπελίας τὰ οὐκ ἀνήκοντα ἀλ-
 5 λὰ μᾶλλον εὐχαριστίας ὁ τοῦτο γὰρ ἐπὶ γινώσκοντες ὅτι πᾶς
 πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης ὃς ἐστὶν εἰδωλολάτρης
 οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ ὁ
 6 μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ
 7 ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας ὁ μὴ οὖν γίνεσθε
 8 συμμέτοχοι αὐτῶν ὁ ἦτε γὰρ ποτε σκότος νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ
 9 ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐν
 10 πάσῃ ἀγαθῇ σὺν καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ ὁ δοκιμάζον-
 11 τες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ ὁ καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς
 ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκοτοῦ μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε ὁ
 12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπὸ αὐτῶν αἰσχροτόν ἐστιν καὶ λέγειν ὁ
 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦνται πᾶν γὰρ
 14 τὸ φανερούμενον φῶς ἐστὶν ὁ διὸ λέγει ἔγειρα ὁ καθεύδων

ν.27 TK: μητε, MV: μηδε. ν.28 T*: το αγαθον ταις χερσιν, V: ταις [ιδιαις] χερσιν το αγαθον.
 ν.29 T*: αλλ, V: αλλα. ν.32 TKV: υμιν, M: ημιν. 5. ν.3 T*: πασα ακαθαρσια, V: ακαθαρσια
 πασα. ν.4 T*: τα ουκ ανηκοντα, V: α ουκ ανηκεν. ν.5 T*: εστε, V: ιστε. ν.5 T*: ος, V: ο.
 ν.9 T*: πνευματος, V: φωτος. ν.14 TK: εγειραι, MV: εγειρε.

καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστός. βλέ- 15
 πετε οὖν πῶς^ο ἀκριβῶς περιπατεῖτε μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' ὡς σο-
 φοί. ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσιν. 16
 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέλημα 17
 τοῦ κυρίου. καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία ἀλ- 18
 λά πληροῦσθε ἐν πνεύματι. λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ 19
 ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ 20
 καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ. εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάν-
 των ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ 21
 πατρί. ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ θεοῦ. αἱ γυναῖκες 21, 22
 τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε ὡς τῷ κυρίῳ. ὅτι ὁ^ο ἀνὴρ 23
 ἐστὶν κεφαλὴ τῆς γυναικὸς ὡς καὶ ὁ χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκ-
 κλησίας καὶ^ο αὐτὸς ἐστὶν σωτὴρ τοῦ σώματος. ἀλλ' ὥσπερ ἡ 24
 ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ χριστῷ οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς 25
 ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν παντί. οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας 26
 ἑαυτῶν καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐ-
 αὐτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς. ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ καθαρίσας 26
 τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι. ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν^ν ἑαυ- 27
 τῷ ἑνδοξον τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα ἢ τι 28
 τῶν τοιούτων ἀλλ' ἵνα ᾦ ἁγία καὶ ἄμωμος. οὕτως ὀφείλουσιν 28
 οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα 29
 ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. οὐδεὶς γάρ 29
 ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει 30
 αὐτὴν καθὼς καὶ ὁ κύριος τὴν ἐκκλησίαν. ὅτι μέλη ἐσμὲν 30
 τοῦ σώματος αὐτοῦ ἐκ^ο τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων 31
 αὐτοῦ. ἀντὶ τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ 31
 καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐ-
 τοῦ καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. τὸ μυστήριον τοῦτο 32
 μέγα ἐστὶν ἐγὼ δὲ λέγω εἰς χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. 32
 πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕ- 33
 τως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτὸν ἢ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῇται τὸν ἄνδρα.

Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ τοῦτο **6**

v.15 T^ο: πῶς ακριβῶς, V: ακριβῶς πῶς. **v.17** T^ο: συνιεντες, V: συνιετε. **v.19** T^ο: ψαλμοις, V: [εν] ψαλμοις. **v.19** T^ο: εν, V: Ø. **v.21** T^ο: θεου, V: χριστου. **v.22** T^ο: υποτασσεσθε, V: Ø. **v.23** TK: ο, MV: Ø. **v.23** T^ο: και αυτος εστιν, V: αυτος. **v.24** T^ο: αλλ, V: αλλα. **v.24** T^ο: ωσπερ, V: ως. **v.24** T^ο: ιδιοις, V: Ø. **v.25** T^ο: εαυτων, V: Ø. **v.27** T^ο: αυτην, V: αυτος. **v.28** T^ο: οι, V: [και] οι. **v.29** T^ο: αλλ, V: αλλα. **v.29** T^ο: κυριος, V: χριστος. **v.30** T^ο: εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου, V: Ø. **v.31** T^ο: αυτου, V: Ø.

- 2 γάρ ἐστιν δίκαιον ὁ τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα ἣτις
 3 ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ ὅτι ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ
 4 μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς ὁ καὶ οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε
 5 τὰ τέκνα ὑμῶν ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ
 6 κυρίου ὁ οἱ δοῦλοι ὑπακούετε τοῖς κυρίοις ὁ κατὰ σάρκα μετὰ
 7 φόβου καὶ τρόμου ἐν ἀπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ χρι-
 8 στῷ ὁ μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἄνθρωπάρεσκοι ἀλλ' ὡς
 9 δοῦλοι τοῦ χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς ὁ
 10 μετ' εὐνοίας δουλεύοντες τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἄνθρώποις ὁ εἰδό-
 11 τες ὅτι ὁ ἂν τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγαθὸν τοῦτο κομιεῖται ὁ παρὰ
 12 τοῦ κυρίου εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος ὁ καὶ οἱ κύριοι τὰ αὐ-
 13 τὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς ἀνιέντες τὴν ἀπειλὴν εἰδότες ὅτι καὶ ὁ
 14 ὑμῶν αὐτῶν ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωποληψία
 15 οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ ὁ τὸ λοιπὸν ἀδελφοί μου ἐνδυναμοῦ-
 16 σθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ ὁ ἐνδύσασθε
 17 τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς
 18 τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου ὁ ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλῃ πρὸς
 19 αἷμα καὶ σάρκα ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς πρὸς τὰς ἐξουσίας πρὸς
 τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου πρὸς
 τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς ὁ διὰ τοῦτο
 ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστήναι
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στήναι ὁ
 στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν-
 δυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης ὁ καὶ ὑποδησάμενοι
 τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης ὁ ἐπὶ
 πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως ἐν ᾧ δυνησέσθε
 πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι ὁ καὶ τὴν
 περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ
 πνεύματος ὁ ἔστιν ῥῆμα θεοῦ ὁ διὰ πάσης προσευχῆς καὶ
 δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι καὶ εἰς
 αὐτὸ τὸ τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δε-
 ήσει περὶ πάντων τῶν ἀγίων ὁ καὶ ὑπὲρ ἑμοῦ ἵνα μοι δοθῇ

6. v.4 T*: ἀλλ, V: ἀλλὰ. **v.5** T*: κυρίοις κατὰ σάρκα, V: κατὰ σάρκα κυριοῖς. **v.6** T*: οφθαλμοδουλείαν, V: οφθαλμοδουλιαν. **v.6** T*: του, V: ὁ. **v.7** T: τῷ, KLV: ὡς τῷ. **v.8** TK: ὁ ἐάν τι ἕκαστος, M: ἐάν τι ἕκαστος, V: ἕκαστος ἐάν τι. **v.8** T*: κομιεῖται παρὰ τοῦ, V: κομιεῖται παρὰ. **v.9** T*: καὶ ὑμῶν αὐτῶν, V: καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν. **v.9** T*: προσωποληψία, V: προσωπολημψία. **v.10** T*: τὸ λοιπὸν ἀδελφοί μου, V: τοῦ λοιποῦ. **v.12** T*: τοῦ αἰῶνος, V: ὁ. **v.16** T*: ἐπὶ, V: ἐν. **v.17** TKV: δεξασθε, M: δεξασθαι. **v.18** T*: τοῦτο, V: ὁ.

λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι
 τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου . ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει 20
 ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὥς δεῖ με λαλῆσαι . ἵνα δὲ εἰ- 21
 δῇτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμὲ τί πράσσω πάντα ὑμῖν^ο γνωρίσει
 τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ .
 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν 22
 καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν . εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς 23
 καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου ἰησοῦ
 χριστοῦ . ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον 24
 ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ ἀμῆν . Πρὸς^ο ἐφεσίους ἐ-
 γράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ τυχικοῦ .

v.19 TK: δοθειη, MV: δοθη. **v.21** T^ο: ὑμιν γνωρίσει, V: γνωρίσει ὑμιν. **v.24** TM: αμην, KV:
 Ø. **v.24** T: Προς . . . τυχικου, KMV: Ø.

Η ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ°



1 Παῦλος καὶ τιμόθεος δοῦλοι ἰησοῦ° χριστοῦ πᾶσιν τοῖς ἀ-
γίοις ἐν χριστῷ ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις
2 καὶ διακόνοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν
3 καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ· εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ
4 τῇ μνεΐᾳ ὑμῶν· πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων
5 ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος· ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ
ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν·
6 πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγα-
7 θὸν ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας ἰησοῦ° χριστοῦ· καθὼς ἐστὶν
δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν διὰ τὸ ἔχειν
με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ τῇ ἀπολογίᾳ
καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συγκοινωνοῦς μου τῆς χάριτος
8 πάντας ὑμᾶς ὄντας· μάρτυς γάρ μου ἔστιν ὁ θεὸς ὡς ἐπιπο-
9 θῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις ἰησοῦ° χριστοῦ· καὶ τοῦτο
προσεύχομαι ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον πε-
10 ρισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει· εἰς τὸ δοκιμάζειν
ὑμᾶς τὰ διαφέροντα ἵνα ᾗτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡ-
11 μέραν χριστοῦ· πεπληρωμένοι καρπῶν δικαιοσύνης ἰδὼν διὰ
12 ἰησοῦ χριστοῦ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ· γινώσκειν δὲ ὑ-
μᾶς βούλομαι ἀδελφοί ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν
13 τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν· ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς
ἐν χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶ-
14 σιν· καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότας
τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον
15 λαλεῖν· τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν τινὲς δὲ καὶ δι'
16 εὐδοκίαν τὸν χριστὸν κηρύσσουσιν· οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας° τὸν
χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἀγνῶς οἰόμενοι θλίψιν ἐπιφέ-

Τ: Η ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠ-
ΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜV: ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ. 1. v.1 T°: ιησου χριστου, V: χριστου
ιησου. v.5 T°: απο, V: απο της. v.6 T°: αχρις, V: αχρι. v.6 TK: ιησου χριστου, ΜV: χριστου
ιησου. v.7 TK: τη, ΜV: εν τη. v.8 T°: εστιν, V: Ø. v.8 T°: ιησου χριστου, V: χριστου
ιησου. v.11 T°: καρπων, V: καρπον. v.11 T°: των, V: τον. v.16 T°: εριθειας τον χριστον
καταγγελλουσιν ουχ αγνωσ οιομενοι θλιψιν επιφερειν τοις δεσμοις μου, V: αγαπης ειδοτες οτι εις
απολογιαν του ευαγγελιου κειμαι.

ρειν τοῖς δεσμοῖς μου . οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης^ο εἰδότες ὅτι εἰς ἀπο- 17
 λογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι . τί γὰρ πλήν παντὶ τρόπῳ εἶτε 18
 προφάσει εἶτε ἀληθείᾳ χριστὸς καταγγέλλεται καὶ ἐν τούτῳ
 χαίρω ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι . οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀπο- 19
 βήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας
 τοῦ πνεύματος ἰησοῦ χριστοῦ . κατὰ τὴν ἀποκαταδοκίαν καὶ 20
 ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρη-
 σίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται χριστὸς ἐν τῷ σώματί
 μου εἶτε διὰ ζωῆς εἶτε διὰ θανάτου . ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν χρι- 21
 στὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος . εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκὶ τοῦτό 22
 μοι καρπὸς ἔργου καὶ τί αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω . συνέχομαι 23
 γὰρ ἐκ τῶν δύο τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν
 χριστῷ εἶναι πόλλῳ μᾶλλον κρεῖσσον . τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ 24
 σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς . καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα ὅτι 25
 μενῶ καὶ συμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν
 καὶ χαρὰν τῆς πίστεως . ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν 26
 χριστῷ ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑ-
 μᾶς . μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ χριστοῦ πολιτεύεσθε 27
 ἵνα εἶτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἶτε ἀπὼν ἀκούῳ τὰ περὶ ὑμῶν
 ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι μιᾷ ψυχῇ συναθροῦντες τῇ πί- 28
 στει τοῦ εὐαγγελίου . καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν
 ἀντικειμένων ἥτις αὐτοῖς^ο μὲν ἐστὶν ἔνδειξις ἀπωλείας ὑμῖν
 δὲ σωτηρίας καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ . ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ 29
 χριστοῦ οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ
 αὐτοῦ πάσχειν . τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον ἴδετε ἐν ἐμοὶ 30
 καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί .

Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν χριστῷ εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης **2**
 εἴ τις κοινωνία πνεύματος εἴ τινα σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί .
 πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε τὴν αὐτὴν ἀ- 2
 γάπην ἔχοντες σύμψυχοι τὸ ἐν φρονοῦντες . μηδὲν κατὰ^ο ἐρί- 3
 θειαν ἢ κενοδοξίαν ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγού-
 μενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν . μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε 4

v.17 T^ο: ἀγάπης εἰδοτες οτι εἰς ἀπολογίαν του εὐαγγελιου κειμαι, V: ἐριθείας τον χριστον καταγγέλλουσιν ουχ ἀγνῶς οιομενοι θλιψιν ἐγείρειν τοις δεσμοις μου. **v.18** T^ο: πλην, V: πλην οτι. **v.23** TK: γαρ, MV: δε. **v.23** T^ο: πολλῶ, V: πολλῶ [γαρ]. **v.25** T^ο: συμπαραμενω, V: παραμενω. **v.27** T^ο: ἀκουσω, V: ἀκουω. **v.28** T^ο: αυτοις μεν εστιν ἐνδειξις ἀπωλείας ὑμιν, V: εστιν αυτοις ἐνδειξις ἀπωλείας ὑμῶν. **v.30** T: ἴδετε, KLV: εἰδετε. **2. v.1** TK: τινα, MV: τις. **v.3** T^ο: κατα ἐριθειαν η, V: κατ ἐριθειαν μηδε κατα. **v.4** T^ο: σκοπειτε, V: σκοπουντες.

5 ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων ἕκαστος· τοῦτο γὰρ φρονεῖσθω ἐν ὑ-
 6 μῖν ὃ καὶ ἐν χριστῷ ἰησοῦ· ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ
 7 ἄρπαγμόν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ· ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν
 8 καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γε-
 9 νόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου θανάτου δὲ σταυροῦ· διὸ
 10 καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ
 11 ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμ-
 12 ψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων· καὶ πᾶσα
 13 γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος ἰησοῦς χριστὸς εἰς δό-
 14 ξαν θεοῦ πατρός· ὥστε ἀγαπητοὶ μου καθὼς πάντοτε ὑπη-
 15 κούσατε μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ
 16 μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυ-
 17 τῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· ὁ θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν ἐν
 18 ὑμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας· πάντα
 19 ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν· ἵνα γένησθε ἄ-
 20 μεμπτοι καὶ ἀκέραιοι τέκνα θεοῦ ἀμώμητα· ἐν μέσῳ γενεᾶς
 21 σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν
 22 κόσμῳ· λόγον ζωῆς ἐπέχοντες εἰς καύχημα ἑμοὶ εἰς ἡμέραν
 23 χριστοῦ ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα·
 24 ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πί-
 25 στεως ὑμῶν χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· τὸ δ' αὐτὸ καὶ
 26 ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι· ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ ἰησοῦ
 27 τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν ἵνα καὶ ἐγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ πε-
 28 ρὶ ὑμῶν· οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον ὅστις γνησίως τὰ περὶ
 29 ὑμῶν μεριμνήσει· οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν οὐ τὰ
 30 τοῦ χριστοῦ ἰησοῦ· τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε ὅτι ὡς
 31 πατρὶ τέκνον σὺν ἑμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον· τοῦτον
 32 μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀπίδω τὰ περὶ ἐμὲ ἑξαυτῆς·
 33 πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι· ἀναγ-
 34 καῖον δὲ ἡγησάμην ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν
 35 καὶ συστρατιώτην μου ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆς
 36 χρείας μου πέμψαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας

v.4 T*: εκαστος, V: εκαστοι. **v.5** T*: γαρ φρονεισθω, V: φρονειτε. **v.7** T*: αλλ, V: αλλα.
v.9 T*: ονομα, V: το ονομα. **v.13** T*: ο, V: Ø. **v.15** T*: αμωμητα εν μεσω, V: αμωμα μεσον.
v.17 T*: αλλ, V: αλλα. **v.18** T*: δ, V: δε. **v.21** TK: του χριστου ιησου, M: χριστου ιησου, V:
 ιησου χριστου. **v.23** T*: απιδω, V: αφιδω.

ὕμᾱς καὶ ἀδημονῶν διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν . καὶ γὰρ 27
 ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ ἀλλ' ὁ θεὸς αὐτὸν ἠλέησεν
 οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμὲ ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπῃ 28
 σχῶ . σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν ἵνα ἰδόντες αὐτὸν 28
 πάλιν χαρῇτε καὶ ἐγὼ ἀλυπότερος ᾤ . προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν 29
 ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔ-
 χετε . ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦ χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισεν 30
 παραβοῦλευσάμενος τῇ ψυχῇ ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑ-
 στέρημα τῆς πρὸς με λειτουργίας .

Τὸ λοιπὸν ἀδελφοί μου χαίρετε ἐν κυρίῳ τὰ αὐτὰ γράφειν **3**
 ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρὸν ὑμῖν δὲ ὁ ἀσφαλές . βλέπετε τοὺς 2
 κύνας βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας βλέπετε τὴν κατατομὴν .
 ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή οἱ πνεύματι θεῷ λατρεύοντες 3
 καὶ καυχώμενοι ἐν χριστῷ ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθό-
 τες . καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκὶ εἴτις δοκεῖ 4
 ἄλλος πεποιθένας ἐν σαρκὶ ἐγὼ μᾶλλον . περιτομή ὀκταή- 5
 μερος ἐκ γένους ἰσραὴλ φυλῆς βενιαμὴν ἑβραῖος ἐξ ἑβραίων
 κατὰ νόμον φαρισαῖος . κατὰ ζῆλον διώκων τὴν ἐκκλησίαν 6
 κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος . ἀλλ' 7
 ἅτινα ἦν μοι κέρδη ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν χριστὸν ζημίαν .
 ἀλλὰ μενουῖνγε καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑ- 8
 περέχον τῆς γνώσεως χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου δι' ὃν
 τὰ πάντα ἐξημιώθην καὶ ἡγοῦμαι σκύδαλα εἶναι ἵνα χριστὸν
 κερδήσω . καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην 9
 τὴν ἐκ νόμου ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως χριστοῦ τὴν ἐκ θεοῦ δι-
 καιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει . τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν 10
 τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐ-
 τοῦ συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ . εἴ πως καταντήσω 11
 εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν νεκρῶν . οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη 12
 τετελείωμαι διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην
 ὑπὸ τοῦ χριστοῦ ἰησοῦ . ἀδελφοί ἐγὼ ἑμαυτὸν οὐ λογίζομαι 13
 κατεληφέναι ἐν δὲ τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος τοῖς δὲ

v.27 TK: ἀλλ, MV: ἀλλα. **v.27** T^o: αὐτον ἠλεησεν, V: ἠλεησεν αὐτον. **v.27** TK: λυπη, MV: λυπην. **v.30** T^o: του, V: ∅. **v.30** T^o: παραβολευσαμενος, V: παραβολευσαμενος. **3. v.1** TKV: δε, M: δε το. **v.3** TK: θεω, MV: θεου. **v.4** T: ειτις, KMV: ει τις. **v.6** T^o: ζηλον, V: ζηλος. **v.7** T^o: ἀλλ, V: [ἀλλα]. **v.8** TKV: μενουινγε, M: μενουιν. **v.8** T^o: ειναι, V: ∅. **v.10** T^o: συμμορφουμενος, V: συμμορφιζομενος. **v.11** T^o: των, V: την εκ. **v.12** T^o: κατεληφθην, V: κατελημφθην. **v.12** T^o: του, V: ∅.

14 ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος • κατὰ σκοπὸν διώκω ἐπὶ τὸ βρα-
 15 βεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ ἰησοῦ • ὅσοι οὖν
 τέλειοι τοῦτο φρονῶμεν καὶ εἴ τι ἐτέρως φρονεῖτε καὶ τοῦτο
 16 ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει • πλήν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν τῷ αὐτῷ
 17 στοιχεῖν κανόνι^ο τὸ αὐτὸ φρονεῖν • συμμιμηταί μου γίνεσθε
 ἀδελφοὶ καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτως περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε
 18 τύπον ἡμᾶς • πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν οὕς πολλάκις ἔλεγον
 ὑμῖν νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ
 19 χριστοῦ • ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα
 20 ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες • ἡμῶν γὰρ τὸ
 πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδε-
 21 χόμεθα κύριον ἰησοῦν χριστόν • ὃς μετασχηματίζει τὸ σῶμα
 τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν εἰς^ο τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ
 σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι
 αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἑαυτῷ τὰ πάντα •

4 Ὡστε ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι χαρὰ καὶ στέ-
 2 φανός μου οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ ἀγαπητοί • εὐωδίαν πα-
 ρακαλῶ καὶ συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ •
 3 καὶ ἐρωτῶ καὶ σε σύζυγε^ο γνήσιε συλλαμβάνου αὐταῖς αἵτινες
 ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ κλήμεντος καὶ τῶν
 4 λοιπῶν συνεργῶν μου ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς • χαίρετε
 5 ἐν κυρίῳ πάντοτε πάλιν ἐρῶ χαίρετε • τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνω-
 6 σθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις ὁ κύριος ἐγγύς • μηδὲν μεριμνᾶτε
 ἄλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας
 7 τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν θεόν • καὶ ἡ εἰρήνη
 τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας
 8 ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ • τὸ λοιπὸν ἀ-
 δελφοὶ ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ ὅσα σεμνὰ ὅσα δίκαια ὅσα ἀγνὰ ὅσα
 προσφιλῆ ὅσα εὐφημα εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος ταῦτα
 9 λογίζεσθε • ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ
 εἶδετε ἐν ἐμοὶ ταῦτα πράσσετε καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται
 10 μεθ' ὑμῶν • ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνε-
 θάλατε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε ἡκαιρεῖσθε
 11 δέ • οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμι

v.14 T^o: ἐπι, V: εἰς. **v.16** T^o: κανονι το αυτο φρονειν, V: Ø. **v.21** T^o: εἰς το γενεσθαι αυτο, V: Ø. **v.21** T^o: εαυτω, V: αυτω. **4. v.2** T: ευωδιαν, KMV: ευοδιαν. **v.3** TK: και, MV: ναι. **v.3** T^o: συζυγε γνησιε, V: γνησιε συζυγε.

αὐτάρκης εἶναι ὁ οἶδα δὲ ταπεινοῦσθαι οἶδα καὶ περισσεύειν 12
 ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν
 καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι ὁ πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυνα- 13
 μοῦντί με χριστῷ ὁ πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντές 14
 μου τῇ θλίψει ὁ οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς φιλιππηῖοι ὅτι ἐν ἁρ- 15
 χῇ τοῦ εὐαγγελίου ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ μακεδονίας οὐδεμία μοι
 ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως εἰ μὴ 16
 ὑμεῖς μόνοι ὅτι καὶ ἐν θεσσαλονίκῃ καὶ ἄπαξ καὶ δις εἰς 16
 τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε ὁ οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα ἀλλ' ἐπι- 17
 ζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν ὁ ἀπέχω δὲ 18
 πάντα καὶ περισσεύω πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ ἐπαφρο-
 δίτου τὰ παρ' ὑμῶν ὁσμήν εὐωδίας θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον
 τῷ θεῷ ὁ δὲ θεὸς μου πληρώσει πᾶσαν χρεῖαν ὑμῶν κα- 19
 τὰ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ δὲ θεῷ 20
 καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν ὁ
 ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ 21
 σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί ὁ ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι μάλιστα 22
 δὲ οἱ ἐκ τῆς καίσαρος οἰκίας ὁ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰη- 23
 σοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν ἀμήν ὁ Πρὸς φιλιππησίους
 ἐγγράφη ἀπὸ ῥώμης δι' ἐπαφροδίτου ὁ

v.12 T: δε, KMV: και. **v.13** T*: χριστῷ, V: ∅. **v.15** T*: ληψεως, V: λημψεως. **v.17** T*: αλλ, V: αλλα. **v.19** T*: τον πλουτον, V: το πλουτος. **v.23** TK: ημων, MV: ∅. **v.23** T*: παντων υμων αμην, V: του πνευματος υμων. **v.23** T: Προς ... επαφροδιτου, KMV: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ°



1 Παῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ° χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ
2 τιμόθεος ὁ ἀδελφός· τοῖς ἐν κολάσσαῖς ἀγίοις καὶ πιστοῖς ἀ-
3 δελφοῖς ἐν χριστῷ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡ-
4 μῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ· εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ
5 πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν
6 προσευχόμενοι· ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰη-
7 σοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἀγίους· διὰ τὴν
8 ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἣν προηκού-
9 σατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου· τοῦ παρόντος
10 εἰς ὑμᾶς καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ καὶ ἔστιν καρπο-
11 φορούμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ
12 ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· καθὼς καὶ ἐμάθετε
13 ἀπὸ ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν ὃς ἐστιν πιστὸς
14 ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ χριστοῦ· ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν
15 ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι· διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀφ' ἧς ἡ-
μέρας ἠκούσαμεν οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι
καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῇτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος
αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ· περιπατῆσαι
ὑμᾶς ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν ἐν παντὶ ἔργῳ
ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν
τοῦ θεοῦ· ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος
τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ
χαρᾶς· εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν
μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί· ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς
ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκοτοῦς καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ· ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν
διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· ὃς ἐστιν

Τ: Η ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΚΟΛΟ-
ΣΑΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜV: ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ. 1. v.1 T*: ιησου χριστου, V: χριστου ιησου.
v.2 TM: κολασσαις, KV: κολοσσαις. v.2 T*: και κυριου ιησου χριστου, V: Ø. v.3 T*: και, V:
Ø. v.4 T*: την, V: ην εχετε. v.6 T*: και, V: Ø. v.6 TK: καρποφορουμενον, MV: καρπο-
φορουμενον και αυξανομενον. v.7 T*: και, V: Ø. v.10 T*: υμας, V: Ø. v.10 T*: εις την
επιγνωσιν, V: τη επιγνωσει. v.12 T*: ημας, V: υμας. v.14 TK: δια του αιματος αυτου, MV: Ø.

εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου πρωτότοκος πάσης κτίσεως ὅτι 16
 ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ
 τῆς γῆς τὰ ὀρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότη-
 τες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν 17
 ἔκτισται. καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐ-
 τῷ συνέστηκεν. καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς 18
 ἐκκλησίας ὅς ἐστιν ἀρχὴ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν ἵνα γέ-
 νηται ἐν πασὶν αὐτὸς πρωτεύων. ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν 19
 τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι. καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ 20
 πάντα εἰς αὐτὸν εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ
 αὐτοῦ δι' αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
 καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ δι- 21
 ανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν.
 ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου παραστή- 22
 σαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον
 αὐτοῦ. εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι 23
 καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ
 ἠκούσατε τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐ-
 ρανὸν οὗ ἐγενόμην ἐγὼ παῦλος διάκονος. νῦν χαίρω ἐν τοῖς 24
 παθήμασιν μὲν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα
 τῶν θλίψεων τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος
 αὐτοῦ ὃ ἐστιν ἡ ἐκκλησία. ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ 25
 τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι
 τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ 26
 τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγί-
 οῖς αὐτοῦ. οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς 27
 δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὃς ἐστιν χριστὸς
 ἐν ὑμῖν ἡ ἐλπίς τῆς δόξης. ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθε- 28
 τοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον
 ἐν πάσῃ σοφίᾳ ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον
 ἐν χριστῷ ἰησοῦ. εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν 29
 ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναί ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν καὶ 2
 τῶν ἐν λαοδικείᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἐωράκασιν τὸ πρόσωπόν μου ἐν

v.16 T^a: τα, V: ∅. **v.20** TKV: εν, M: επι. **v.23** T^a: ειγε, V: ει γε. **v.23** T^a: τη, V: ∅.
v.24 TMV: νυν, K: ος νυν. **v.24** TK: μου, MV: ∅. **v.26** T^a: νυνι, V: νυν. **v.27** TK: τις ο,
 MV: τι το. **v.27** T^a: ος, V: ο. **v.28** T^a: ιησου, V: ∅. **2. v.1** T^a: περι, V: υπερ. **v.1** T^a:
 εωρακασιν, V: εωρακαν.

- 2 σαρκί . ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν συμβιβασθέντων
 ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πάντα ὁ πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συν-
 3 ἐσεως εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ καὶ ὁ πατὴρ καὶ
 τοῦ χριστοῦ . ἐν ᾧ εἰσιν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ
 4 τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι . τοῦτο δὲ ὁ λέγω ἵνα μή τις ὑμᾶς
 5 παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ . εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι
 ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν
 6 τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς χριστὸν πίστεως ὑμῶν . ὥς
 οὖν παρελάβετε τὸν χριστὸν ἰησοῦν τὸν κύριον ἐν αὐτῷ πε-
 7 ριπατεῖτε . ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ
 βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε περισσεύοντες
 8 ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ . βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλα-
 γῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν πα-
 9 ράδοσιν τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ
 10 κατὰ χριστόν . ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θε-
 11 ότητος σωματικῶς . καὶ ἔστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι ὅς ἐστιν
 ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας . ἐν ᾧ καὶ περιετμή-
 12 θητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος
 τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκὸς ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ χριστοῦ . συν-
 13 ταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ
 τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ
 14 τῶν νεκρῶν . καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασιν
 καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν συνεζωποίησεν ὁ σὺν αὐ-
 15 τῷ χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα . ἐξάλειψας τὸ
 καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν
 καὶ αὐτὸ ἥρκεν ἐκ τοῦ μέσου προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ .
 16 ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν
 17 παρρησίᾳ θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ . μὴ οὖν τις ὑμᾶς
 κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἐορτῆς ἢ νουμηνίας
 18 ἢ σαββάτων . ἃ ἐστὶν σκιά τῶν μελλόντων τὸ δὲ σῶμα τοῦ
 χριστοῦ . μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω θέλων ἐν ταπεινοφρο-
 σύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων ἃ μὴ ὥρακεν ἐμβατεύων

v.2 T*: συμβιβασθεντων, V: συμβιβασθεντες. **v.2** T*: παντα πλουτον, V: παν πλουτος. **v.2** T*: και πατρος και του, V: Ø. **v.3** T*: της, V: Ø. **v.4** T*: δε, V: Ø. **v.4** T*: μη τις, V: μηδεις. **v.7** T*: εν, V: Ø. **v.7** T*: εν αυτη, V: Ø. **v.11** T*: των αμαρτιων, V: Ø. **v.12** T*: βαπτισματι, V: βαπτισμω. **v.12** T*: των, V: Ø. **v.13** T: συνεζωποποιησεν, K: συνεζωοποιησεν, MV: συνεζωοποιησεν υμας. **v.13** TMV: ημιν, K: υμιν. **v.16** T*: η, V: και. **v.16** T*: νουμηνιας, V: νεομηνιας. **v.17** TKV: του, M: Ø. **v.18** T*: μη εωρακεν, V: εωρακεν.

εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ . καὶ οὐ 19
κρατῶν τὴν κεφαλὴν ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ
συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον αὖξει τὴν
αὕξησιν τοῦ θεοῦ . εἰ οὖν ὁ ἀπεθάνετε σὺν τῷ χριστῷ ἀπὸ τῶν 20
στοιχείων τοῦ κόσμου τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε .
μὴ ἄψη μηδὲ γεύση μηδὲ θίγης . ἃ ἐστὶν πάντα εἰς φθορὰν 21, 22
τῇ ἀποχρήσει κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώ-
πων . ἅτινά ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθησκείᾳ 23
καὶ ταπεινοφροσύνη καὶ ἀφειδίᾳ σώματος οὐκ ἐν τιμῇ τι-
πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκὸς .

Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ χριστῷ τὰ ἄνω ζητεῖτε οὗ ὁ χριστὸς **3**
ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος . τὰ ἄνω φρονεῖτε μὴ τὰ 2
ἐπὶ τῆς γῆς . ἀπεθάνετε γὰρ καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν 3
τῷ χριστῷ ἐν τῷ θεῷ . ὅταν ὁ χριστὸς φανερωθῇ ἡ ζωὴ ἡμῶν 4
τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ . νεκρώ- 5
σατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς πορνείαν ἀκαθαρσίαν
πάθος ἐπιθυμίαν κακὴν καὶ τὴν πλεονεξίαν ἣτις ἐστὶν εἰδω-
λολατρεία . δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς 6
τῆς ἀπειθείας . ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε ὅτε ἐ- 7
ζῆτε ἐν αὐτοῖς . νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα ὀργὴν 8
θυμὸν κακίαν βλασφημίαν αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος
ὑμῶν . μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους ἀπεκδυσάμενοι τὸν πα- 9
λαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ . καὶ ἐνδυσάμενοι 10
τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ
κτίσαντος αὐτόν . ὅπου οὐκ ἔστι ἑλλην καὶ ἰουδαῖος περιτομὴ 11
καὶ ἀκροβυστία βάρβαρος σκύθης δοῦλος ἐλεύθερος ἀλλὰ τὰ
πάντα καὶ ἐν πᾶσιν χριστὸς . ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ 12
θεοῦ ἅγιοι καὶ ἡγαπημένοι σπλάγχνα οἰκτιρμῶν χρηστότητα
ταπεινοφροσύνην πρᾶοτητα μακροθυμίαν . ἀνεχόμενοι ἀλ- 13
λήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς ἕαν τις πρὸς τινα ἔχη μομφὴν
καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἔχαρίσατο ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς . ἐπὶ 14
πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην ἣτις ἐστὶν σύνδεσμος τῆς τελει-
ότητος . καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις 15

v.20 TK: οὐν ἀπεθάνετε σὺν τῷ, MV: ἀπεθάνετε σὺν. **v.23** T*: εθελοθησκεία, V: εθελοθησκία.
3. v.4 T*: ἡμῶν, V: ὑμῶν. **v.5** T*: ὑμῶν, V: ὁ. **v.5** T*: εἰδωλολατρεία, V: εἰδωλολατρία.
v.7 T*: αὐτοῖς, V: τοῖς. **v.12** TK: οἰκτιρμῶν, MV: οἰκτιρμου. **v.12** T*: πρασιτητα, V:
πραυτητα. **v.13** T*: χριστος, V: κυριος. **v.14** T*: ἡτις, V: ο. **v.15** T*: θεου, V: χριστου.

ὑμῶν εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι καὶ εὐχάριστοι γί-
 16 νεσθε. ὁ λόγος τοῦ χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν πλουσίως ἐν
 πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτοὺς ψαλμοῖς
 καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν τῇ^ο
 17 καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ. καὶ πᾶν ὃ τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ
 ἐν ἔργῳ πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου ἰησοῦ εὐχαριστοῦντες τῷ
 18 θεῷ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ. αἱ γυναῖκες ὑποτάσσεσθε τοῖς ἰ-
 19 δίοις ἀνδράσιν ὡς ἀνῆκεν ἐν κυρίῳ. οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς
 20 γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. τὰ τέκνα ὑπα-
 κούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα τοῦτο γάρ ἐστιν^ο εὐάρεστον
 21 τῷ κυρίῳ. οἱ πατέρες μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν ἵνα μὴ ἀ-
 22 θυμῶσιν. οἱ δοῦλοι ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα
 κυρίοις μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείᾳ ὡς ἀνθρωπάρεσκοι ἀλλ' ἐν
 23 ἀπλότητι καρδίας φοβούμενοι τὸν θεόν. καὶ ὃ τι ἐὰν
 ποιῆτε ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώ-
 24 ποις. εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν
 25 τῆς κληρονομίας τῷ γὰρ κυρίῳ χριστῷ δουλεύετε. ὁ δὲ^ο ἀδι-
 κῶν κομιεῖται ὃ ἡδίκησεν καὶ οὐκ ἔστιν προσωποληψία.
4 Οἱ κύριοι τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχε-
 2 σθε εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ. τῇ προσ-
 ευχῇ προσκαρτερεῖτε γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.
 3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν
 θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ χριστοῦ δι' ὃ καὶ
 4, 5 δέδεμαι. ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. ἐν σοφίᾳ
 6 περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. ὁ λό-
 γος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι ἄλατι ἡρτυμένος εἰδέναι πῶς δεῖ
 7 ὑμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι. τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει
 ὑμῖν τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ
 8 σύνδουλος ἐν κυρίῳ. ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο
 ἵνα γνῶ τὰ περὶ ὑμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.
 9 σὺν ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν

v.16 T^{*}: καὶ ὑμνοῖς καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν, V: ὑμνοῖς ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν [τῇ]. **v.16** T^{*}:
 τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, V: ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ. **v.17** T^{*}: ἀν, V: εἰς. **v.17** T^{*}: καὶ, V:
 ὁ. **v.18** T^{*}: ἰδίοις, V: ὁ. **v.20** TK: ἐστὶν εὐάρεστον τῷ, M: ἐστὶν εὐάρεστον ἐν, V: εὐάρεστον
 ἐστὶν ἐν. **v.22** T^{*}: ὀφθαλμοδουλείαις, V: ὀφθαλμοδουλία. **v.22** T^{*}: θεον, V: κυρίον. **v.23** T^{*}:
 καὶ πᾶν ὃ τι, V: ο. **v.24** TK: ἀπολήψεσθε, M: λήψεσθε, V: ἀπολήψεσθε. **v.24** T^{*}: γὰρ, V:
 ὁ. **v.25** T^{*}: δε ἀδικῶν κομιεῖται, V: γὰρ ἀδικῶν κομιεῖται. **v.25** T^{*}: προσωποληψία, V:
 προσωποληψία. **4. v.1** T^{*}: οὐρανοῖς, V: οὐρανῶ. **v.8** T^{*}: γνῶ, V: γνῶτε. **v.8** T^{*}: ὑμῶν, V:
 ἡμῶν.

πάντα ὑμῖν γνωριῶσιν τὰ ὧδε . ἀσπάζεται ὑμᾶς ἀρίσταρχος 10
 ὁ συναιχμάλωτός μου καὶ μάρκος ὁ ἀνεψιὸς βαρνάβα περὶ
 οὗ ἐλάβετε ἐντολὰς ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς δέξασθε αὐτόν . καὶ 11
 ἰησοῦς ὁ λεγόμενος ἰοῦστος οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς οὗτοι μό-
 νοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ οἵτινες ἐγενήθησάν
 μοι παρηγορία . ἀσπάζεται ὑμᾶς ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν δοῦλος 12
 χριστοῦ πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευ-
 χαῖς ἵνα στήτε τέλειοι καὶ πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι
 τοῦ θεοῦ . μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ζῆλον^ο πολὺν ὑπὲρ ὑ- 13
 μῶν καὶ τῶν ἐν λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν ἱεραπόλει . ἀσπάζεται 14
 ὑμᾶς λουκᾶς ὁ ἰατρός ὁ ἀγαπητὸς καὶ δημᾶς . ἀσπάσασθε 15
 τοὺς ἐν λαοδικείᾳ ἀδελφούς καὶ νυμφᾶν καὶ τὴν κατ' οἶκον
 αὐτοῦ ἐκκλησίαν . καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστο- 16
 λὴ ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ λαοδικέῳ ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ
 καὶ τὴν ἐκ λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε . καὶ εἶπατε 17
 ἀρχίππῳ βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ ἵνα αὐ-
 τὴν πληροῖς . ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου μνημονεύετε 18
 μου τῶν δεσμῶν ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν ἀμήν . Πρὸς^ο κολασσαεῖς
 ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ τυχικοῦ καὶ ὀνησίμου .

v.9 T^{*}: γνωριουσιν, V: γνωρισουσιν. **v.12** T^{*}: χριστου, V: χριστου [ιησου]. **v.12** T^{*}: στητε, V: σταθητε. **v.12** T^{*}: πεπληρωμενοι, V: πεπληροφορημενοι. **v.13** T^{*}: ζηλον πολυν, V: πολυν πονον. **v.15** T^{*}: αυτου, V: αυτης, NAC: αυτων. **v.18** T^{*}: αμην, V: Ø. **v.18** T: Προς ... ονησιμου, KMV: Ø.

Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΩΤΗ°



- 1** Παῦλος καὶ σιλουανὸς καὶ τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν μνησίαν ὑμῶν ποιοῦμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν. ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν. εἰδότες ἀδελφοί ἡγαπημένοι ὑπὸ θεοῦ τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν. ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ καθὼς οἴδατε οἱ ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου. ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπους πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ μακεδονίᾳ καὶ τῇ ἀχαΐᾳ. ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχεται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ μακεδονίᾳ καὶ ἀχαΐᾳ ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἢ πίστις ὑμῶν ἢ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελέλυθεν ὥστε μὴ χρεῖαν ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι. αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποῖαν εἴσοδον ἔχομεν πρὸς ὑμᾶς καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ. καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν ἰησοῦν τὸν ρυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.
- 2** Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ἀδελφοί τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν. ἀλλὰ καὶ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες καθὼς οἴδατε ἐν φιλίπποις ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν

Τ: Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΩΤΗ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜΝ: ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α. **1. v.1** T^a: απο θεου ... χριστου, V: Ø. **v.2** T^a: υμων, V: Ø. **v.4** T^a: θεου, V: [του] θεου. **v.7** T^a: τυπους, V: τυπον. **v.7** T^a: και, V: και εν. **v.8** TK: αχαια, M: εν τη αχαια, V: [εν τη] αχαια. **v.8** T^a: αλλα και, V: αλλ. **v.8** T^a: ημας εχειν, V: εχειν ημας. **v.9** T: εχομεν, KMV: εσομεν. **v.10** TK: εκ, M: εκ των, V: εκ [των]. **v.10** T^a: απο, V: εκ. **2. v.2** TK: και, MV: Ø.

λαλήσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι .
 ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας 3
 οὔτε ἐν δόλῳ . ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πι- 4
 στευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον οὕτως λαλοῦμεν οὐχ ὡς ἀνθρώποις
 ἀρέσκοντες ἀλλὰ ἰῶ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν .
 οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν καθὼς οἴδατε 5
 οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας θεὸς μάρτυς . οὔτε ζητοῦντες 6
 ἐξ ἀνθρώπων δόξαν οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων δυνάμενοι
 ἐν βάρει εἶναι ὡς χριστοῦ ἀπόστολοι . ἀλλ' ἐγενήθημεν ἥπιοι 7
 ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ἂν τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς τέκνα . οὕτως 8
 ἱμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ
 εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς διότι ἀγα-
 πητοὶ ἡμῖν γεγέννησθε . μνημονεύετε γὰρ ἀδελφοὶ τὸν κόπον 9
 ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον νυκτὸς γὰρ καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι
 πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ
 εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ . ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεὸς ὡς ὁσίως 10
 καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθη-
 μεν . καθάπερ οἴδατε ὡς ἓνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα 11
 ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ μαρ-
 τυροῦμενοι . εἰς τὸ περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ 12
 καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν . διὰ^ο 13
 τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως ὅτι πα-
 ραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ
 λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθὼς ἐστὶν ἀληθῶς λόγον θεοῦ ὃς
 καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν . ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ 14
 ἐγενήθητε ἀδελφοὶ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ
 ἰουδαίᾳ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ὅτι ταῦτά ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν
 ἰδίων συμφυλετῶν καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν ἰουδαίων . τῶν 15
 καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων ἰησοῦν καὶ τοὺς ἰδίους προφή-
 τας καὶ ὑμᾶς ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν
 ἀνθρώποις ἐναντίων . κωλύόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλήσαι 16
 ἵνα σωθῶσιν εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε

v.3 T^o: ουτε, V: ουδε. **v.4** T^o: τω, V: Ø. **v.6** TKV: απ, M: απο. **v.7** T^o: αλλ, V: αλλα.
v.7 T^o: ηπιοι, V: νηπιοι. **v.7** T^o: αν, V: εαν. **v.8** TK: ιμειρομενοι, MV: ομειρομενοι. **v.8** T^o:
 γεγεννησθε, V: εγεννηθητε. **v.9** T^o: γαρ, V: Ø. **v.11** TK: μαρτυρουμενοι, MV: μαρτυρομενοι.
v.12 T^o: περιπατησαι, V: περιπατειν. **v.12** E: καλουντος, NA: καλεσαντος. **v.13** T^o: δια, V:
 και δια. **v.14** TK: ταυτα, MV: τα αυτα. **v.15** T^o: ιδιους, V: Ø. **v.15** T: υμας, KMV: ημας.

17 ἔφθασεν δὲ ἐπ’ αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος · ἡμεῖς δὲ ἀδελφοὶ
ἀπορφανισθέντες ἀφ’ ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας προσώπῳ οὐ
καρδίᾳ περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἵ-
18 δεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ · διὸ ἠεληήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς
ἐγὼ μὲν παῦλος καὶ ἄπαξ καὶ δις καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σα-
19 τανᾶς · τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπίς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως ἢ
οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ
20 ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ · ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ
χαρὰ ·

3 Διὸ μηκέτι στέγοντες εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν ἀ-
2 θήναις μόνοι · καὶ ἐπέμψαμεν τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν
καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
τοῦ χριστοῦ εἰς τὸ στηρίζαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑμᾶς ὅ-
3 ρι τῆς πίστεως ὑμῶν · ἰδὲ μηδένα σαίνεισθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν
4 ταύταις αὐτοὶ γὰρ οἶδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα · καὶ γὰρ ὅτε
πρὸς ὑμᾶς ἦμεν προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι
5 καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἶδατε · διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέ-
γων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν μή πως ἐπείρασεν
6 ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν · ἄρτι
δὲ ἐλθόντος τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ’ ὑμῶν καὶ εὐαγγελισα-
μένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν καὶ ὅτι ἔχετε
μνησίαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν κα-
7 θάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς · διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν ἀδελφοὶ
ἐφ’ ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει καὶ ἀνάγκῃ ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν
8,9 πίστεως · ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκητε ἐν κυρίῳ · τίνα
γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν
ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣ χαίρομεν δι’ ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ
10 ἡμῶν · νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἑκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ
ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς
11 πίστεως ὑμῶν · αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος
ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ·
12 ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς
13 ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς · εἰς τὸ

v.16 E: ὀργη, F: ὀργή του θεου. **v.18** T^{*}: διο, V: διοτι. **v.19** TK: χριστου, MV: Ø. **3.v.2** T^{*}: διακονον, V: συνεργον. **v.2** T^{*}: και συνεργον ημων, V: Ø. **v.2** T^{*}: υμας περι, V: υπερ. **v.3** TK: τω, MV: το. **v.7** T^{*}: θλιψει και αναγκη, V: αναγκη και θλιψει. **v.8** TK: στηκτητε, MV: στηκετε. **v.10** T: υπερ εκπερισσου, K: υπερ εκ περισσου, MV: υπερεκπερισσου. **v.11** T^{*}: χριστος, V: Ø.

στηρίζαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρός ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ .

Τὸ λοιπὸν οὖν ἀδελφοί ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦ- **4**
μεν ἐν κυρίῳ ἰησοῦ καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ
ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θέῳ ἵνα περισσεύητε μᾶλλον .
οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου **2**
ἰησοῦ . τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ ὁ ἁγιασμός ὑμῶν **3**
ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας . εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ **4**
ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ . μὴ ἐν πάθει **5**
ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν . τὸ **6**
μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ διότι ἕκδικος ὁ κύριος περὶ πάντων τούτων καθὼς καὶ
προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα . οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡ- **7**
μᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ . τοιγαροῦν ὁ **8**
ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ
πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ἡμᾶς . περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας **9**
οὐ χρεῖαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοὶ ἐ-
στε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους . καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας **10**
τοὺς ἀδελφούς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ μακεδονίᾳ παρακαλοῦμεν δὲ
ὑμᾶς ἀδελφοί περισσεύειν μᾶλλον . καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυ- **11**
χάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν
ὑμῶν καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν . ἵνα περιπατῆτε εὐσχημό- **12**
νως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε . οὐ θέλω δὲ ὑ- **13**
μᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί περὶ τῶν κεκοιμημένων ἵνα μὴ λυπηθῆτε
καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα . εἰ γὰρ πιστεύομεν **14**
ὅτι ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμη-
θέντας διὰ τοῦ ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ . τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν **15**
ἐν λόγῳ κυρίου ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν
παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας .
ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ **16**
ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ καὶ οἱ νεκροὶ ἐν
χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον . ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ πε- **17**

v.13 T^a: χριστου, V: ∅. **v.13** T^a: αὐτου, V: αὐτου [αμην]. **4. v.1** TK: το, MV: ∅. **v.1** T^a: ἰησου, V: ἰησου ἱνα. **v.1** T^a: θεω, V: θεω καθως και περιπατετε. **v.6** T^a: ο, V: ∅. **v.8** T^a: και δοντα, V: [και] διδοντα. **v.8** TK: ημας, MV: υμας. **v.13** TK: θελω, MV: θελομεν. **v.13** T^a: κεκοιμημενων, V: κοιμωμενων.

ριλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἄρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ
 18 ἐσόμεθα . ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις .

5 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν ἀδελφοὶ οὐ χρεῖαν ἔ-
 2 χετε ὑμῖν γράφεσθαι . αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἶδατε ὅτι ἡ ἡμέρα
 3 κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται . ὅταν γὰρ λέγωσιν
 εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὄλεθρος
 4 ὥσπερ ἡ ὥδιν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ καὶ οὐ μὴ ἐκφύγῃ . ὅ-
 5 μεῖς δὲ ἀδελφοὶ οὐκ ἐστὲ ἐν σκότεινῳ ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς
 6 κλέπτῃς καταλάβῃ . πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ
 7 ἡμέρας οὐκ ἐσμέν νυκτός οὐδὲ σκότους . ἄρα οὖν μὴ κα-
 8 θεύδωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν .
 9 οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτός καθεύδουσιν καὶ οἱ μεθυσκόμε-
 10 νοι νυκτός μεθύουσιν . ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν ἐν-
 11 δυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν
 12 ἐλπίδα σωτηρίας . ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν ἀλλ’
 13 εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρι-
 14 στοῦ . τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε
 15 καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν . διὸ παρακαλεῖτε ἀλ-
 16 λήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα καθὼς καὶ ποιεῖτε . ἐρω-
 17 τῶμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ
 18 προΐσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς . καὶ
 19 ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ὁ ἐκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐ-
 20 τῶν εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς . παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ
 21 νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους
 22 ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας . ὁρᾶτε
 23 μὴ τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδῶ ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν
 διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας . πάντοτε χαίrete .
 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε . ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε τοῦτο γὰρ
 19 θέλημα θεοῦ ἐν κυρίῳ ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς . τὸ πνεῦμα μὴ σβέν-
 20 νυτε . προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε . πάντα δοκιμάζετε τὸ κα-
 22 λὸν κατέχετε . ἀπὸ παντὸς εἵδους πονηροῦ ἀπέχεσθε . αὐτὸς
 δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιασάτω ὑμᾶς ὁλοτελεῖς καὶ ὁλόκληρον

5. v.2 T*: η, V: ∅. **v.3** T*: γαρ, V: ∅. **v.4** E: κλεπτῃς, AB: κλεπτας. **v.5** T*: παντες, V: παντες γαρ. **v.6** T*: και, V: ∅. **v.9** T*: αλλ, V: αλλα. **v.13** T: υπερ εκπερισσου, K: υπερ εκ περισου, MV: υπερεκπερισσου. **v.21** TK: παντα, MV: παντα δε.

ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ
 παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τηρηθεῖη ὁ πιστὸς 24
 ὁ καλῶν ὑμᾶς ὅς καὶ ποιήσῃ. ἀδελφοὶ προσεύχεσθε περὶ 25
 ἡμῶν. ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ. 26
 ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν 27
 τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρι- 28
 στοῦ μεθ' ὑμῶν ἀμήν. Πρὸς^ο θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη
 ἀπὸ ἀθηνῶν.

v.25 T^a: προσευχεσθε, V: προσευχεσθε [και]. **v.27** T^a: ορκίζω, V: ενορκίζω. **v.27** T^a: αγίοις,
 V: ∅. **v.28** T^a: αμην, V: ∅. **v.28** T: Προς . . . αθηνων, KMV: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ^ο



- 1** Παῦλος καὶ σιλουανὸς καὶ τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ θεσσα-
2 λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ . χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ
3 χριστοῦ . εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν
ἀδελφοὶ καθὼς ἄξιόν ἐστιν ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ
πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους .
4 ὥστε ἡμᾶς^ο αὐτοὺς ἐν ὑμῖν καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ
θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς δι-
5 ωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε . ἔνδειγμα τῆς
δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βα-
6 σιλείας τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε . εἵπερ δίκαιον παρὰ
7 θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν . καὶ ὑμῖν τοῖς
θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου
8 ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ . ἐν πυρὶ
φλογὸς διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ τοῖς μὴ
ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ .
9 οἵτινες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ
10 κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ . ὅταν ἔλθῃ ἐν-
δοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν
τοῖς πιστεύουσιν ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς
11 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ . εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑ-
μῶν ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὃ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ
πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει .
12 ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐν
ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ
κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ .
- 2** Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν .
2 εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μήτε θροεῖ-

Τ: Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, ΜV: ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β. **1. v.4** T^ο: ημᾶς
αυτοὺς, V: αὐτοὺς ημᾶς. **v.4** T^ο: καυχᾶσθαι, V: ἐγκαυχᾶσθαι. **v.8** T^ο: χριστοῦ, V: ὅ.
v.10 TK: πιστεύουσιν, ΜV: πιστεύσασιν. **v.12** TK: χριστοῦ, ΜV: ὅ. **2. v.2** T^ο: μητε, V: μηδε.

σθαι μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς
ὥς δι' ἡμῶν ὥς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ χριστοῦ. μή τις 3
ὕμᾱς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον ὅτι ἐάν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀ-
ποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀμαρτίας
ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας. ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ 4
πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ
θεοῦ ὡς^ο θεὸν καθίσαι ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶν θεός.
οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν. 5
καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν 6
τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ. τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνο- 7
μίας μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται. καὶ τότε 8
ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος ὃν ὁ κύριος ἀναλώσει τῷ πνεύ-
ματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ καταργήσῃ τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς
παρουσίας αὐτοῦ. οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ 9
σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους.
καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς^ο ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἀνθ' 10
ᾧ τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι
αὐτοὺς. καὶ διὰ τοῦτο πέμψῃ αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλά- 11
νης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει. ἵνα κριθῶσιν πάντες 12
οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ ἀ-
δικίᾳ. ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ 13
ὑμῶν ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι ὑπὸ κυρίου ὅτι εἴλετο ὑμᾶς ὁ θε-
ὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει 14
ἀληθείας. εἰς ὃ^ο ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν εἰς 14
περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. ἄρα οὖν 15
ἀδελφοὶ στήκετε καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε
εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡ- 16
μῶν ἰησοῦς χριστὸς καὶ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας
ἡμᾶς καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν
χάριτι. παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ὑμᾶς^ο 17
ἐν παντὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε ἀδελφοὶ περὶ ἡμῶν ἵνα ὁ λόγος τοῦ **3**

v.2 T^ο: χριστου, V: κυριου. **v.3** T^ο: αμαρτιας, V: ανομιας. **v.4** TMV: παντα, K: παν το.
v.4 T^ο: ως θεον, V: Ø. **v.8** T^ο: αναλωσει, V: [ιησους] ανελει. **v.10** T^ο: της αδικιας εν, V:
αδικιας. **v.11** T^ο: πεμψει, V: πεμπει. **v.12** T^ο: αλλ, V: αλλα. **v.12** T^ο: εν, V: Ø. **v.13** T^ο:
ειλετο, V: ειλατο. **v.13** T^ο: απ αρχης, V: απ αρχην. **v.14** T^ο: ο, V: ο [και]. **v.16** T^ο: και, V: ο.
v.17 T^ο: υμας εν παντι λογω και εργω, V: εν παντι εργω και λογω.

2 κυρίου τρέχη καὶ δοξάζεται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς . καὶ ἵνα
 3 ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων οὐ γὰρ
 4 πάντων ἡ πίστις . πιστὸς δὲ ἐστὶν ὁ κύριος ὃς στηρίζει ὑμᾶς
 5 καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ . πεποιθήαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ'
 6 ὑμᾶς ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ὑμῖν^ο καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε . ὁ
 7 δὲ κύριος κατευθύνει ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ
 8 θεοῦ καὶ εἰς ὑπομονὴν τοῦ χριστοῦ . παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν
 9 ἀδελφοὶ ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ στέλλε-
 10 σθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ
 11 μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρέλαβέν παρ' ἡμῶν . αὐτοὶ γὰρ
 12 οἶδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς ὅτι οὐκ ἡτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν .
 13 οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ
 14 μόχθῳ νύκτα^ο καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆ-
 15 σαί τινα ὑμῶν . οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς
 16 τύπον δώμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς . καὶ γὰρ ὅτε ἤμεν
 17 πρὸς ὑμᾶς τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐρ-
 18 γάζεσθαι μηδὲ ἐσθιέτω . ἀκούομεν γὰρ τινὰς περιπατοῦντας
 19 ἐν ὑμῖν ἀτάκτως μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργαζομέ-
 20 νους . τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν
 21 διὰ^ο τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐρ-
 22 γαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν . ὑμεῖς δὲ ἀδελφοὶ μὴ
 23 ἐκκακήσητε καλοποιοῦντες . εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ
 24 ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦτον σημειοῦσθε καὶ^ο μὴ συνα-
 25 ναμίγνυσθε αὐτῷ ἵνα ἐντραπῇ . καὶ μὴ ὥς ἐχθρόν ἡγεῖσθε
 26 ἀλλὰ νοθετεῖτε ὡς ἀδελφόν . αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης
 27 δώῃ ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ ὁ κύριος
 28 μετὰ πάντων ὑμῶν . ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου ὃ ἐ-
 29 στιν σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ οὕτως γράφω . ἡ χάρις τοῦ
 30 κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν ἀμήν . Πρὸς^ο
 31 θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν .

3. v.4 T^ο: ὑμιν καὶ, V: [καὶ]. **v.5** T: εἰς, K^οM^οV: εἰς τὴν. **v.6** TK: παρελαβεν, M: παρελαβον, V: παρελαβοσαν. **v.8** T^ο: νυκτα καὶ ἡμεραν, V: νυκτος καὶ ἡμερας. **v.12** T^ο: διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, V: ἐν κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ. **v.13** T^ο: ἐκκακήσητε, V: ἐγκακήσητε. **v.14** T^ο: καὶ μὴ συναναμίγνυσθε, V: μὴ συναναμίγνυσθαι. **v.18** T^ο: ἀμην, V: ∅. **v.18** T: Πρὸς . . . ἀθηνῶν, K^οM^οV: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ^ο



Παῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ^ο χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σω- **1**
τῆρος ἡμῶν καὶ κυρίου^ο ἰησοῦ χριστοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν .
τιμοθέω γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει χάρις ἔλεος εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ **2**
πατρὸς ἡμῶν καὶ χριστοῦ^ο ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν . καθὼς **3**
παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν ἐφέσῳ πορευόμενος εἰς μα-
κεδονίαν ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν . μηδὲ **4**
προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις αἵτινες ζητή-
σεις παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει .
τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρ- **5**
δίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου . ὧν **6**
τινες ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν . θέλον- **7**
τες εἶναι νομοδιδάσκαλοι μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν μήτε
περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται . οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος ἐ- **8**
άν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται . εἰδὼς τοῦτο ὅτι δικαίῳ νόμος **9**
οὐ κεῖται ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις ἀσεβέσιν καὶ ἁμαρ-
τωλοῖς ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις πατραλώαις^ο καὶ μητραλώαις
ἀνδροφόνοις . πόρνοις ἀρσενοκοίταις ἀνδραποδισταῖς ψεύ- **10**
σταις ἐπιόρκοις καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγίαινούσῃ διδασκαλίᾳ
ἀντίκειται . κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θε- **11**
οῦ ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ . καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με **12**
χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενος
εἰς διακονίαν . τὸν πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην **13**
καὶ ὑβριστὴν ἀλλ' ἠλεήθην ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ .
ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως **14**
καὶ ἀγάπης τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ . πιστὸς ὁ λόγος καὶ πά- **15**
σης ἀποδοχῆς ἄξιός ἐστι χριστὸς ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον
ἁμαρτωλοὺς σῶσαι ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ . ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλε- **16**

Τ: Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ, ΜV: ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α. **1. v.1** T^ο: ιησου χριστου, V: χριστου ιησου. **v.1** T^ο: κυριου ιησου χριστου, V: χριστου ιησου. **v.2** T^ο: ημων, V: Ø. **v.2** TMV: χριστου ιησου, K: ιησου χριστου. **v.4** T^ο: ζητησεις, V: εκζητησεις. **v.4** TMV: οικονομιαν, K: οικοδομιαν. **v.9** TK: πατραλωαις και μητραλωαις, ΜV: πατρολωαις και μητρολωαις. **v.12** T^ο: και, V: Ø. **v.13** T^ο: τον, V: το. **v.13** TK: αλλα, ΜV: αλλα.

ήθην ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξῃται ἰησοῦς^ο χριστὸς τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ σοφῷ θεῷ τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν. ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι τέκνον τιμόθεε κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σε προφητείας ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν. ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν ἣν τινες ἀπώσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν. ὧν ἔστιν ὑμέναιος καὶ ἀλέξανδρος οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

2 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις προσευχὰς ἐντεύξεις εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων. ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ. ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. εἷς γὰρ θεὸς εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπος χριστὸς ἰησοῦς. ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις. εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος ἀλήθειαν λέγων ἐν^ο χριστῷ οὐ ψεύδομαι διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ. βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ ἐπαίροντας ὁσίοις χειράς χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ. ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτὰς μὴ ἐν πλέγμασιν ἢ^ο χρυσῷ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ. ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσεβείαν δι' ἔργων ἀγαθῶν. γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ. γυναικί^ο δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρὸς ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. ἡ δὲ ἄδὰμ πρῶτος ἐπλάσθη εἵτα εὔα. καὶ ἡ δὲ ἄδὰμ οὐκ ἠπατήθη ἡ δὲ γυνὴ ἀπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν. σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

v.16 T^{*}: ἰησοὺς χριστὸς τὴν πᾶσαν, V: χριστὸς ἰησοὺς τὴν ἀπᾶσαν. **v.17** T^{*}: σοφῷ, V: ὅ. **2. v.3** T^{*}: γὰρ, V: ὅ. **v.7** T^{*}: ἐν χριστῷ, V: ὅ. **v.9** T^{*}: καὶ τας, V: [καὶ]. **v.9** T^{*}: ἡ χρυσῷ, V: καὶ χρυσῷ. **v.12** T^{*}: γυναικὶ δε διδάσκειν, V: διδάσκειν δε γυναικί. **v.13** T^{*}: εὔα, K: εὔα, MV: εὔα. **v.14** T^{*}: ἀπατηθεῖσα, V: ἐξαπατηθεῖσα.

Πιστὸς ὁ λόγος εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται καλοῦ ἔργου **3**
ἐπιθυμεῖ. δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπιλήπτου εἶναι μιᾶς γυ- 2
ναικὸς ἄνδρα νηφάλειον σώφρονα κόσμιον φιλόξενον διδακτι-
κόν. μὴ πάροινον μὴ πλήκτιν μὴ^ο αἰσχροκερδῆ ἀλλ' ἐπιεικῇ 3
ἄμαχον ἀφιλάργυρον. τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον 4
τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος. εἰ δέ τις 5
τοῦ ἰδίου οἴκου προστεῖναι οὐκ οἶδεν πῶς ἐκκλησίας θεοῦ
ἐπιμελήσεται. μὴ νεόφυτον ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμ- 6
πέσῃ τοῦ διαβόλου. δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν 7
ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα 8
τοῦ διαβόλου. διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς μὴ διλόγους μὴ 8
οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας μὴ αἰσχροκερδεῖς. ἔχοντας τὸ μυ- 9
στήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. καὶ οὗτοι δὲ δο- 10
κιμαζέσθωσαν πρῶτον εἴτα διακονεῖτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες.
γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς μὴ διαβόλους νηφάλειους πιστάς 11
ἐν πᾶσιν. διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες τέκνων 12
καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. οἱ γὰρ καλῶς δια- 13
κονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν
παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ταῦτά σοι γράφω 14
ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σε τάχιον. ἐὰν δὲ βραδύνῃς ἵνα εἰδῇς 15
πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ
ζῶντος στύλος καὶ ἑδραῖωμα τῆς ἀληθείας. καὶ ὁμολογουμέ- 16
νως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον θεὸς ἐφανερῶθη
ἐν σαρκὶ ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι ὥφθη ἀγγέλοις ἐκηρύχθη ἐν
ἔθνεσιν ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀπο- **4**
στήσονται τινες τῆς πίστεως προσέχοντες πνεύμασιν πλάνοις
καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων. ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων κε- 2
καυτήριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν. κωλύοντων γαμεῖν 3
ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετὰ
εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσιν τὴν ἀλήθειαν. ὅτι 4
πᾶν κτίσμα θεοῦ καλὸν καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχα-
ριστίας λαμβανόμενον. ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ 5

3. v.2 T^{*}: ανεπιληπτον, V: ανεπιλημπτον. **v.2** TM: νηφαλεον, KV: νηφαλιον. **v.3** T^{*}: μη
αισχροκερδη αλλ, V: αλλα. **v.7** T^{*}: αυτον, V: ∅. **v.11** TM: νηφαλεους, KV: νηφαλιους.
v.14 T^{*}: ταχιον, V: εν ταχει. **v.16** T^{*}: θεος, V: ος, F: ο. **v.16** T^{*}: ανεληφθη, V: ανελημφθη.
4. v.2 T^{*}: κεκαυτηριασμενων, V: κεκαυστηριασμενων. **v.3** T^{*}: μεταληψιν, V: μεταλημψιν.

6 ἐντεύξεως . ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔση δι-
 7 ἄκονος ἰησοῦ^ο χριστοῦ ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως
 8 καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἧ παρηκολούθηκας . τοὺς δὲ βε-
 9 βήλους καὶ γραῶδεις μύθους παραιτοῦ γύμναζε δὲ σεαυτὸν
 10 πρὸς εὐσέβειαν . ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐ-
 11 στὶν ὠφέλιμος ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν ἐ-
 12 παγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης . πιστὸς
 13 ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος . εἰς τοῦτο γὰρ καὶ^ο κο-
 14 πιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι ὅς ἐ-
 15 στὶν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων μάλιστα πιστῶν . παράγγελλε
 16 ταῦτα καὶ δίδασκε . μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω
 ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ ἐν ἀναστροφῇ ἐν ἀγά-
 13 πῃ ἐν^ο πνεύματι ἐν πίστει ἐν ἀγνείᾳ . ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ
 14 ἀναγνώσει τῇ παρακλήσει τῇ διδασκαλίᾳ . μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν
 σοὶ χαρίσματος ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως
 15 τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου . ταῦτα μελέτα ἐν τούτοις ἴσθι
 16 ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερά ᾖ ἐν πᾶσιν . ἔπεχε σεαυτῷ καὶ
 τῇ διδασκαλίᾳ ἐπίμενε αὐτοῖς τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν
 σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου .

5 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξης ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα νε-
 2 ωτέρους ὡς ἀδελφούς . πρεσβυτέρας ὡς μητέρας νεωτέρας ὡς
 3, 4 ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἀγνείᾳ . χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας . εἰ
 δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν
 ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις
 5 τοῦτο γὰρ ἐστὶν καλὸν^ο καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ . ἡ
 δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ τὸν θεὸν καὶ
 προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡ-
 6, 7 μέρας . ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθηκεν . καὶ ταῦτα παράγ-
 8 γελλε ἵνα ἀνεπίληπτοι ᾦσιν . εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα
 τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ τὴν πίστιν ἡρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου
 9 χείρων . χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἐξήκοντα γε-
 10 γονυῖα ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή . ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη
 εἰ ἐτεκνοτρόφησεν εἰ ἐξενοδόχησεν εἰ ἀγίων πόδας ἐνιψεν εἰ
 θλιβομένοις ἐπήρκεσεν εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθη-

v.6 T^o: ἰησοῦ χριστοῦ, V: χριστοῦ ἰησοῦ. **v.10** T^o: καὶ κοπιῶμεν καὶ ονειδιζόμεθα, V: κοπιῶμεν καὶ αγωνιζόμεθα. **v.12** T^o: ἐν πνεύματι, V: ∅. **v.15** T^o: ἐν, V: ∅. **5. v.4** TK: καλὸν καὶ, MV: ∅. **v.5** T^o: τὸν, V: ∅. **v.7** T^o: ἀνεπίληπτοι, V: ἀνεπιλημπτοι. **v.8** T^o: τῶν, V: ∅.

σεν • νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ ὅταν γὰρ καταστρηνιά- 11
 σωσιν τοῦ χριστοῦ γαμεῖν θέλουσιν • ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν 12
 πρώτην πίστιν ἠθέτησαν • ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν πε- 13
 ριερχόμεναι τὰς οἰκίας οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι
 καὶ περίεργοι λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα • βούλομαι οὖν νεωτέ- 14
 ρας γαμεῖν τεκνογονεῖν οἰκοδεσποτεῖν μηδεμίαν ἀφορμὴν δι- 15
 δόναί τῳ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν • ἤδη γάρ τινες ἐξετρά- 16
 πησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ • εἴ τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας 17
 ἐπαρκεῖτω αὐταῖς καὶ μὴ βαρεῖσθω ἢ ἐκκλησία ἵνα ταῖς ὄντως
 χήραις ἐπαρκέσῃ • οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς 18
 τιμῆς ἀξιούσθωσαν μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδα- 19
 σκαλία • λέγει γὰρ ἡ γραφὴ βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις καὶ 20
 ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ • κατὰ πρεσβυτέρου κατη- 21
 γορίαν μὴ παραδέχου ἐκτός εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων •
 τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ 22
 φόβον ἔχωσιν • διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ κυρίου^ο
 ἰησοῦ χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξης 23
 χωρὶς προκρίματος μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλινιν • χεῖρας 24
 ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἁλλοτρίαις
 σεαυτὸν ἄγνον τήρει • μηκέτι ὑδροπότει ἀλλ' οἶνῳ ὀλίγῳ χρῶ 25
 διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας • τινῶν
 ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν
 τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν • ὡσαύτως καὶ τὰ^ο καλὰ ἔργα 25
 πρόδηλά ἐστίν καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύναται •

Ὅσοι εἰσιν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι τοὺς ἰδίους δεσπότας πά- **6**
 σης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ
 ἡ διδασκαλία βλασφημῇται • οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπό- 2
 τας μὴ καταφρονεῖτωσαν ὅτι ἀδελφοὶ εἰσιν ἀλλὰ μᾶλλον δου-
 λευέτωσαν ὅτι πιστοὶ εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας
 ἀντιλαμβανόμενοι ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει • εἴ τις ἐ- 3
 τεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς
 τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδα-
 σκαλία • τετύφωται μηδὲν ἐπιστάμενος ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζη- 4
 τήσεις καὶ λογομαχίας ἐξ ὧν γίνεται φθόνος ἔρις βλασφημίας

v.16 T^o: πιστος η, V: ∅. **v.21** T^o: κυριου ιησου χριστου, V: χριστου ιησου. **v.21** TKV: προσκλινιν, M: προσκλησιν. **v.23** T^o: αλλ, V: αλλα. **v.23** T^o: σου, V: ∅. **v.25** T^o: τα καλα εργα, V: τα εργα τα καλα. **v.25** T^o: εστιν, V: ∅. **v.25** TK: δυναται, MV: δυνανται.

5 ὑπόνοιαι πονηραί • παραδιατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων
 τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας νομιζόντων πο-
 6 ρισμόν εἶναι τὴν εὐσέβειαν ἀφίστασο^ο ἀπὸ τῶν τοιούτων • ἔ-
 7 στιν δὲ πορισμὸς μέγας ἢ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκειάς • οὐδὲν
 γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον δηλὸν ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν
 8 τι δυνάμεθα • ἔχοντες δὲ διατροφάς καὶ σκεπάσματα τοῦτοις
 9 ἄρκεσθῆσόμεθα • οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς
 πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ
 10 βλαβερὰς αἵτινες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ
 11 ἀπώλειαν • ρίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία
 ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἐ-
 12 αυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς • σὺ δὲ ὦ ἄνθρωπε τοῦ
 θεοῦ ταῦτα φεῦγε δίδωκε δὲ δικαιοσύνην εὐσέβειαν πίστιν ἀ-
 12 γάπην ὑπομονὴν πρᾶότητα • ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς
 πίστεως ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς εἰς ἣν καὶ ἐκλήθης καὶ
 ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύ-
 13 ρων • παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζωοῦντος
 τὰ πάντα καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ ποντίου
 14 πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν • τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἁ-
 σπιδὸν ἀνεπίληπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν
 15 ἰησοῦ χριστοῦ • ἦν καιροῖς ἰδίους δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος
 δυνάστης ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυρι-
 16 ευόντων • ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον ὃν
 εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται ὧ^{τι} τιμὴ καὶ κράτος
 17 αἰώνιον ἀμήν • τοῖς πλουσίσις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ
 ὑψηλοφρονεῖν μηδὲ ἡλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότῃτι ἄλλ'
 ἐν^ο τῷ θεῷ τῷ ζῶντι τῷ παρέχοντι ἡμῖν πλουσίως^ο πάντα εἰς
 18 ἀπόλαυσιν • ἀγαθοεργεῖν πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς εὐμετα-
 19 δότους εἶναι κοινωνικούς • ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέ-
 λιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου ζωῆς •
 20 ὧ^{τι} τιμώθῃς τὴν παρακαταθήκην φύλαξον ἐκτρεπόμενος τὰς
 βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώ-

6. v.5 TK: παραδιατριβαί, MV: διαπατριβαί. **v.5** T^o: αφίστασο απο των τοιουτων, V: ∅.
v.7 T^o: δηλον, V: ∅. **v.11** T^o: του, V: ∅. **v.11** T^o: πραοτητα, V: πραυπαθιαν. **v.12** TK: και,
 MV: ∅. **v.13** T^o: ζωοποιουντος, V: ζωογονουντος. **v.14** T^o: ανεπιληπτον, V: ανεπιλημπτον.
v.17 T^o: εν τω θεω τω ζωντι, V: επι θεω. **v.17** TK: πλουσιως παντα, MV: παντα πλουσιως.
v.19 T^o: αιωνιου, V: οντως. **v.20** TK: παρακαταθηκην, MV: παραθηκην.

σεως ◊ ἦν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἡστόχησαν ²¹
ἢ χάρις μετὰ σοῦ ἀμήν ◊ Πρὸς τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ
λαοδικείας ἣτις ἐστὶν μητρόπολις φρυγίας τῆς πακατιανῆς ◊

v.21 T^o: μετὰ σου ἀμην, V: μεθ υμῶν. **v.21** T: Πρὸς . . . πακατιανῆς, K^oM^oV: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ°



1 Παῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ^ο χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ
2 κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ . τιμοθέε ἀγαπη-
τῷ τέκνῳ χάρις ἔλεος εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ χριστοῦ^ο
3 ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν . χάριν ἔχω τῷ θεῷ ᾧ λατρεύω ἀ-
πὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν
περὶ σοῦ μνησίαν ἐν ταῖς δεήσεσίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας .
4 ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν μεμνημένος σου τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶς
5 πληρωθῷ . ὑπόμνησιν λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πί-
στεως ἣτις ἐνέγκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου λωϊδί καὶ τῇ
6 μητρί σου εὐνείκῃ πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοὶ . δι' ἣν αἰτίαν
ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ ὃ ἐστὶν ἐν
7 σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου . οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν
ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σω-
8 φρονισμοῦ . μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου
ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ
9 εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ . τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ κα-
λέσαντος κλήσει ἁγίᾳ οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατ' ἰδίαν
πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ πρὸ
10 χρόνων αἰωνίων . φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ^ο χριστοῦ καταργήσαντος μὲν τὸν
θάνατον φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγε-
11 λίου . εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος
12 ἐθνῶν . δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι
οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατὸς ἐστὶν τὴν
13 παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν . ὑποτύπω-
σιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει
14 καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ . τὴν καλὴν παρακαταθήκην

Τ: Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟ-
ΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, ΜV: ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β. 1. v.1 TK: ιησου χριστου, ΜV:
χριστου ιησου. v.2 E: χριστου ιησου, N: κυριου ιησου χριστου, F: ιησου χριστου. v.5 T*:
λαμβανων, V: λαβων. v.5 T: ευνειας, KMV: ευνικη. v.6 E: αναμιμνησκω, F: υπομιμνησκω.
v.6 E: θεου, A: χριστου. v.9 T*: κατ, V: κατα. v.10 T*: ιησου χριστου, V: χριστου ιησου,
F: θεου. v.11 E: διδασκαλος, F: διακονος. v.11 T*: εθνων, V: ∅. v.12 E: και, N: ∅.
v.14 TK: παρακαταθηκην, ΜV: παραθηκην.

φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν · οἷ- 15
 δας τοῦτο ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ ἀσίᾳ ὧν ἐστιν
 φύγελλος καὶ ἐρμογένης · δῶν ἔλεος ὁ κύριος τῷ ὀνησιφό- 16
 ρου οἴκῳ ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἄλυσίν μου οὐκ
 ἐπισχύνθη · ἀλλὰ γενόμενος ἐν ῥώμῃ σπουδαιότερον ἐζή- 17
 τησέν με καὶ εὗρεν · δῶν αὐτῷ ὁ κύριος εὐρεῖν ἔλεος παρὰ 18
 κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ ὅσα ἐν ἐφέσῳ διηκόνησεν
 βέλτιον σὺ γινώσκεις ·

Σὺ οὖν τέκνον μου ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν χριστῷ ἰη- **2**
 σοῦ · καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων ταῦτα 2
 παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέ-
 ρους διδάξαι · σὺ οὖν κακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης 3
 ἰησοῦ χριστοῦ · οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ 4
 βίου πραγματείαις ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ · ἐὰν δὲ 5
 καὶ ἀθλῇ τις οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ · τὸν 6
 κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτὸν τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν ·
 νόει ἃ ὁ λέγω δῶν γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν · μνημό- 7, 8
 νευε ἰησοῦν χριστὸν ἐγγεγερμένον ἐκ νεκρῶν ἐκ σπέρματος
 δαβὶδ κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου · ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δε- 9
 σμῶν ὡς κακοῦργος ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται · διὰ 10
 τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτη-
 ρίας τύχωσιν τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου · πιστὸς 11
 ὁ λόγος εἰ γὰρ συναπεθάνομεν καὶ συζήσομεν · εἰ ὑπομένο- 12
 μεν καὶ συμβασιλεύσομεν εἰ ἀρνούμεθα κάκεῖνος ἀρνήσεται
 ἡμᾶς · εἰ ἀπιστοῦμεν ἐκεῖνος πιστὸς μένει ἀρνήσασθαι ἑαυ- 13
 τὸν οὐ δύναται · ταῦτα ὑπομίμησκε διαμαρτυρόμενος ἐνώ- 14
 πιον τοῦ κυρίου μὴ λογομαχεῖν εἰς οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ κατα-
 στροφῇ τῶν ἀκούοντων · σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παρα- 15
 στῆσαι τῷ θεῷ ἐργάτην ἀνεπαισχυντον ὀρθοτομοῦντα τὸν λό-
 γον τῆς ἀληθείας · τὰς δὲ βεβήλους κένοφωνίας περιῖστασο 16
 ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας · καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς 17

v.15 TK: φυγελλος, MV: φυγελος. **v.16** TK: επισχυνθη, MV: επαισχυνθη. **v.17** T^{*}: σπουδαιο-
 τερον, V: σπουδαιως. **v.18** E: διηκονησεν, F: διηκονησεν μοι. **2. v.3** T^{*}: συ ουν κακοπαθησων,
 V: συκακοπαθησων, F: κακοπαθησων. **v.3** T^{*}: ιησου χριστου, V: χριστου ιησου. **v.4** E: στρα-
 τευομενος, F: στρατευομενος τω θεω. **v.6** E: πρωτον, N: προτερον. **v.7** T^{*}: α λεγω δωη,
 V: ο λεγω δωσει. **v.8** T^{*}: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.9** T^{*}: αλλ, V: αλλα. **v.12** T^{*}: αρνουμεθα, V:
 αρνησομεθα. **v.13** T^{*}: αρνησασθαι, V: αρνησασθαι γαρ. **v.14** T^{*}: κυριου, V: θεου, F: χριστου.
v.14 E: λογομαχειν, A: λογομαχει. **v.14** T^{*}: εις, V: επ. **v.16** E: κενοφωνιας, F: καινοφωνιας.

18 γάγγραινα νομήν ἔξει ὧν ἐστὶν ὑμέναιος καὶ φιλητός · οἵτινες
περὶ τὴν ἀλήθειαν ἡστόχησαν λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γε-
19 γονέναι καὶ ἀνατρέπουσιν τὴν τινων πίστιν · ὁ μέντοι στερεὸς
θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἔστηκεν ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην ἔγνω
κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ καὶ ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ
20 ὀνομάζων τὸ ὄνομα χριστοῦ · ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν
μόνον σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστρά-
21 κина καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν · ἐὰν οὖν τις ἐκκαθά-
ρη ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων ἔσται σκευὸς εἰς τιμὴν ἡγιασμένον καὶ
εὐχρηστον τῷ δεσπότῃ εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον ·
22 τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε δίωκε δὲ δικαιοσύνην πί-
στιν ἀγάπην εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν κύριον
23 ἐκ καθαρᾶς καρδίας · τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητή-
24 σεις παραιτοῦ εἰδὼς ὅτι γεννωσιν μάχας · δοῦλον δὲ κυρίου
οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλ' ἥπιον εἶναι πρὸς πάντας διδακτικὸν ἀ-
25 νεξικάκον · ἐν πρᾶοτητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους
μήποτε δῶ^ο αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ·
26 καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος ἐζωγρημένοι
ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα ·

3 Τοῦτο δὲ γίνωσκῃ ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται
2 καιροὶ χαλεποί · ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοὶ φιλάρ-
γυροὶ ἀλαζόνες ὑπερήφανοὶ βλάσφημοὶ γονεῦσιν ἀπειθεῖς
3 ἀχάριστοι ἀνόσιοι · ἄστοργοι^ο ἄσπονδοὶ διάβολοι ἀκρατεῖς
4 ἀνήμεροὶ ἀφιλάγαθοι · προδόται προπετεῖς τετυφωμένοι φι-
5 λήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι · ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας
τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἡρνημένοι καὶ τούτους ἀποτρέπου ·
6 ἐκ τούτων γὰρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμα-
λωτεύοντες^ο τὰ γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις ἀγόμενα
7 ἐπιθυμίαις ποικίλαις · πάντοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς
8 ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα · ὃν τρόπον δὲ ἰάννης
καὶ ἰάμβρης ἀνέστησαν μωῦσεϊ οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται

v.18 T^o: τὴν, V: [τὴν], N: Ø. **v.19** E: τοὺς, N: παντας τοὺς. **v.19** TK: χριστου, MV: κυριου.

v.21 T^o: καὶ, V: Ø. **v.22** E: τῶν επικαλουμένων, A: παντῶν τῶν αγαπῶντων, F: παντῶν τῶν επικαλουμένων.

v.24 T^o: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.24** E: ηπιον, F: νηπιον. **v.25** T^o: πραοτητι, V: πραυτητι.

v.25 T^o: δω, V: δωη. **3. v.1** E: γινωσκε, A: γινωσκετε, F: γινωσκετω. **v.2** E: αχαριστοι, F: αχριστοι. **v.3** E: αστοργοι ασπονδοι, N: ασπονδοι, F: ασπονδοι αστοργοι. **v.6** TK: αιχμαλωτευουσιν τα, M: αιχμαλωτιζουσιν, V: αιχμαλωτιζουσιν. **v.6** E: επιθυμiais, A: επιθυμiais και ηδονais. **v.8** E: ιαμβρης, F: μαμβρης.

τῇ ἀληθείᾳ ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν ἀδόκιμοι πε-
 ρὶ τὴν πίστιν. ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον ἢ γὰρ ἄνοια 9
 αὐτῶν ἐκδηλος ἔσται πᾶσιν ὥς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. σὺ δὲ 10
 παρηκολούθηκός μου τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ἀγωγῇ τῇ προθέσει
 τῇ πίστει τῇ μακροθυμίᾳ τῇ ἀγάπῃ τῇ ὑπομονῇ. τοῖς διω- 11
 γμοῖς τοῖς παθήμασιν οἷά μοι ἐγένετο ἐν ἀντιοχείᾳ ἐν ἱκονίῳ
 ἐν λύστροις οἷους διωγμοὺς ὑπήνεγκα καὶ ἐκ πάντων με ἐρ-
 ρύσατο ὁ κύριος. καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν 12
 χριστῷ ἰησοῦ διωχθήσονται. πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόη- 13
 τες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.
 σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης εἰδὼς παρὰ τίνος 14
 ἔμαθες. καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ 15
 δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν χριστῷ
 ἰησοῦ. πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδα- 16
 σκαλίαν πρὸς ἔλεγχον πρὸς ἐπανόρθωσιν πρὸς παιδείαν τὴν
 ἐν δικαιοσύνῃ. ἵνα ἄρτιος ᾦ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος πρὸς πᾶν 17
 ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρητισμένος.

Διαμαρτύρομαι οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ κυ- 4
 ρίου ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκροὺς
 κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. κήρυ- 2
 ξον τὸν λόγον ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως ἔλεγξον ἐπιτίμη-
 σον παρακάλεσον ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. ἔσται 3
 γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαίνουσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται
 ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύουσιν
 διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν. καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀλη- 4
 θείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέψουσιν ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτρα-
 πήσονται. σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν κακοπάθησον ἔργον ποίησον 5
 εὐαγγελιστοῦ τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. ἐγὼ γὰρ 6
 ἤδη σπένδομαι καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστη-
 κεν. τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσμαι τὸν δρόμον τετέλεκα 7

ν.9 E: ανοια, A: διανοια. ν.10 T^a: παρηκολούθηκας, V: παρηκολούθησας. ν.10 E: τη αγαπη, A: ∅. ν.11 E: εγενετο, A: εγενοντο. ν.11 E: αντιοχεια, F: αντιοχεια α δια την θεκλαν επαθεν. ν.12 E: ευσεβως ζην, NA: ζην ευσεβως. ν.14 T^a: τινος, V: τινων. ν.15 T^a: τα, V: [ta], N: ∅. ν.16 E: και, F: ∅. ν.16 T^a: ελεγchon, V: ελεγμον. ν.17 E: αρτιος, F: τελειος. 4. ν.1 T^a: συν εγω, V: ∅. ν.1 T^a: του κυριου ιησου χριστου, V: χριστου ιησου. ν.1 E: κρινειν, F: κριναι. ν.1 T^a: κατα, V: και. ν.2 E: επιτιμησον παρακαλεσον, N: παρακαλεσον επιτιμησον. ν.3 T^a: επιθυμιας τας ιδιας, V: ιδιας επιθυμιας. ν.5 E: κακοπαθησον, N: ∅, A: κακοπαθησον ως καλος στρατιωτης χριστου ιησου. ν.6 T^a: εμης αναλυσεως, V: αναλυσεως μου. ν.7 T^a: αγωνα τον καλον, V: καλον αγωνα.

8 τὴν πίστιν τετήρηκα ὁ λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁ δίκαιος κριτὴς οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσιν τοῖς ἡγα-
 9 πηκόσιν τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ ὁ σπούδασον ἔλθεῖν πρὸς με
 10 ταχέως ὁ δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα
 καὶ ἐπορεύθη εἰς θεσσαλονίκην κρήσκης εἰς γαλατίαν τίτος
 11 εἰς δαλματίαν ὁ λουκᾶς ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ μάρκον ἀναλα-
 βὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ ἔστιν γάρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν ὁ
 12, 13 τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς ἔφεσον ὁ τὸν φαίλωνα ὃν ἀπέλιπον
 ἐν τρωάδι παρὰ κάρπῳ ἐρχόμενος φέρε καὶ τὰ βιβλία μάλιστα
 14 τὰς μεμβράνας ὁ ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλὰ μοι κακὰ ἐν-
 15 εδειξάτο ἀποδῶν αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ὃν καὶ
 σὺ φυλάσσου λίαν γάρ ἀνθέστηκεν τοῖς ἡμετέροις λόγοις ὁ
 16 ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδεὶς μοι συμπαραγενέτο ἀλλὰ
 17 πάντες με ἐγκατέλιπον μὴ αὐτοῖς λογισθεῖν ὁ δὲ κύριός μοι
 παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πλη-
 18 ροφορηθῇ καὶ ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἐρρυσθῇ ἐκ στό-
 19 ματος λέοντος καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον
 20 ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν ὁ ἅσπασαι πρί-
 21 σκαν καὶ ἀκύλαν καὶ τὸν ὀνησιφόρου οἶκον ὁ ἔραστος ἔμει-
 22 νεν ἐν κορίνθῳ τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν μιλῆτῳ ἀσθενοῦντα ὁ
 σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἔλθεῖν ἀσπάζεται σε εὐβουλος καὶ
 πούδης καὶ λῖνος καὶ κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες ὁ κύ-
 ριος ἰησοῦς ὁ χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου ἡ χάρις μεθ'
 ὑμῶν ἀμήν Πρὸς ὁ τιμόθεον δευτέρα τῆς ἐφεσίων ἐκκλησίας
 πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης ὅτε ἐκ
 δευτέρου παρέστη παῦλος τῷ καίσαρι νέρωνι ὁ

v.8 E: πασιν, F: ∅. **v.9** E: ταχεως, F: ταχιον. **v.10** E: εγκατελειπεν, A: εγκατελειπεν. **v.10** E: γαλατιαν, N: γαλλιαν. **v.11** E: αγε, A: αγαγε. **v.13** TMV: φαιλονην, K: φελονην. **v.13** E: απε-
 λιπον, A: απειλιπον. **v.13** E: τας, F: δε τας. **v.14** E: αλεξανδρος, A: αλιξανδρος. **v.14** T^s: απο-
 δωη, V: αποδωσει. **v.15** T^s: ανθεστηκεν, V: αντεστη. **v.16** T^s: συμπαραγενετο, V: παρεγενετο.
v.16 E: εγκατελιπον, A: εγκατελειπον. **v.17** T^s: ακουση, V: ακουσωσιν. **v.18** T^s: και, V:
 ∅. **v.19** E: ακυλαν, F: ακυλαν λεκτραν την γυναικα αυτου και σιμαιαν και ζηνωνα τους υιους
 αυτου. **v.20** E: απειλιπον, F: απειλιπον. **v.20** E: μιλητω, A: μηλωτω. **v.21** E: παντες, N: ∅.
v.22 T^s: ιησους χριστος, V: ∅, A: ιησους. **v.22** T^s: αμην, V: ∅. **v.22** T: Προς ... νερωνι,
 KMV: ∅, A: Προς τιμοθεον β εγραφη απο λαοδικειας.

Η ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ°

Παῦλος δοῦλος θεοῦ ἀπόστολος δὲ ἰησοῦ χριστοῦ κατὰ 1
πίσιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐ- 2
σέβειαν. ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἄψευ- 2
δὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰώνιων. ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίους 3
τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθη ἐγὼ κατ' ἐπιτα- 4
γὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ. τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν 4
πίσιν χάρις ἑλῆος εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου° ἰ- 5
ησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. τούτου χάριν κατέλιπόν 5
σε ἐν κρήτῃ ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ καὶ καταστήσῃς 6
κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους ὡς ἐγὼ σοι διεταξάμην. εἴ τις ἐ- 6
στιν ἀνέγκλητος μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ τέκνα ἔχων πιστὰ μὴ 7
ἐν κατηγορίᾳ ἁσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον 7
ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον μὴ αὐθάδη μὴ ὀργίλον 8
μὴ πάροινον μὴ πλήκτην μὴ αἰσχροκερδῆ. ἀλλὰ φιλόξε- 8
νον φιλάγαθον σώφρονα δίκαιον ὅσιον ἐγκρατῆ. ἀντεχόμε- 9
νον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ 10
παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντι-
λέγοντας ἐλέγχειν. εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι μα- 10
ταιολόγοι καὶ φρεναπάται μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς. οὓς δεῖ 11
ἐπιστομίζειν οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες 12
ἅ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος 12
αὐτῶν προφήτης κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται κακὰ θηρία γαστέρες 13
ἀργαί. ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθὴς δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε 13
αὐτοὺς ἀποτόμως ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει. μὴ προσέχον- 14
τες ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφόμε- 15
νων τὴν ἀλήθειαν. πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς καθαροῖς τοῖς δὲ 15
μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν ἀλλὰ μεμίανται 16
αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰ-
δέναι τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς

Τ: Η ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜV: ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ. 1. v.4 T°: ελεος, V: και. v.4 T°: κυριου ιησου χριστου, V: χριστου ιησου. v.5 T°: κατελιπον, V: απελιπον. v.10 T°: εκ, V: εκ της. v.15 T°: μεν, V: ∅. v.15 T°: μεμιασμενοι, V: μεμιαμμενοις.

καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι .

2. 2 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ . πρε-
 σβύτας νηφάλιους εἶναι σεμνοὺς σώφρονας ὑγιαίνοντας τῇ
 3 πίστει τῇ ἀγάπῃ τῇ ὑπομονῇ . πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν κα-
 4 ταστήματι ἱεροπρεπεῖς μὴ διαβόλους μὴ οἶνω πολλῷ δεδου-
 5 λωμένας καλοδιδασκάλους . ἵνα σωφρονίζωσιν τὰς νέας φι-
 6 λάνδρους εἶναι φιλοτέκνους . σώφρονας ἀγνάς οἰκουροὺς ἀ-
 7 γαθὰς ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίους ἀνδράσιν ἵνα μὴ ὁ λόγος
 8 τοῦ θεοῦ βλασφημῇται . τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει
 9 σωφρονεῖν . περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν
 10 ἔργων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀδιαφθορίαν^ο σεμνότητα ἀφθαρσίαν .
 11 λόγον ὑγιῇ ἀκατάγνωστον ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ μηδὲν
 12 ἔχων περὶ^ο ὑμῶν λέγειν φαῦλον . δούλους ἰδίους δεσπόταις
 13 ὑποτάσσεσθαι ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι μὴ ἀντιλέγοντας .
 14 μὴ νοσφιζομένους ἀλλὰ πίστιν^ο πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγα-
 15 θὴν ἵνα τὴν διδασκαλίαν τοῦ σωτῆρος ὑμῶν θεοῦ κοσμῶσιν
 ἐν πᾶσιν . ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ^ο σωτήριος πᾶ-
 12 σιν ἀνθρώποις . παιδεύουσα ἡμᾶς ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέ-
 13 βειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ
 14 εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι . προσδεχόμενοι τὴν μακα-
 15 ρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ
 σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ . ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν
 ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρῶς ἐ-
 15 αυτῷ λαὸν περιούσιον ζηλωτὴν καλῶν ἔργων . ταῦτα λάλει
 καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς μηδεὶς σου
 περιφρονεῖτω .

3 Ὑπομίμησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι
 2 πειθαρχεῖν πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοίμους εἶναι . μηδένα
 βλασφημεῖν ἀμάχους εἶναι ἐπεικεῖς πᾶσαν ἐνδεικνυμένους
 3 πρῶτότητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους . ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡ-
 μεῖς ἀνόητοι ἀπειθεῖς πλανώμενοι δουλεύοντες ἐπιθυμίαις
 καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες συγῆ-
 4 τοὶ μισοῦντες ἀλλήλους . ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλαν-

2. v.2 TKV: νηφαλιους, M: νηφαλεους. **v.5** T^o: οικουρους, V: οικουργους. **v.7** T^o: αδιαφθο-
 ριαν σεμνοτητα αφθαρσιαν, V: αφθοριαν σεμνοτητα. **v.8** TK: περι υμων λεγειν, M: περι ημων
 λεγειν, V: λεγειν περι ημων. **v.10** T^o: πιστιν πασαν, V: πασαν πιστιν. **v.10** T^o: του, V: την του.
v.10 T: υμων, KMV: ημων. **v.11** T^o: η, V: ∅. **3. v.1** T^o: και, V: ∅. **v.2** T^o: πραοτητα, V:
 πραυτητα.

θρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ . οὐκ ἐξ ἔργων τῶν 5
 ἐν δικαιοσύνῃ ᾧ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ
 ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαι-
 νώσεως πνεύματος ἁγίου . οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ 6
 ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν . ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκεί- 7
 νου χάριτι κληρονόμοι γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου .
 πιστὸς ὁ λόγος καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαίουσθαι 8
 ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες
 τῷ θεῷ ταῦτά ἐστιν ἵα καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις .
 μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νο- 9
 μικὰς περιῖστασο εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι . αἰρετι- 10
 κὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοθεσίαν παραιτοῦ .
 εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατά- 11
 κριτος . ὅταν πέμψω ἀρτεμᾶν πρὸς σε ἢ τυχικὸν σπούδαςον 12
 ἐλθεῖν πρὸς με εἰς νικόπολιν ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμά-
 σαι . ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ ἀπόλλῳ σπουδαίως πρόπεμψον 13
 ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπη . μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι 14
 καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρεῖας ἵνα μὴ
 ᾧσιν ἄκαρποι . ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες ἄσπασαι 15
 τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει ἢ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν
 ἀμήν . Πρὸς τίτον τῆς κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον
 χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ νικοπόλεως τῆς μακεδονίας .

v.5 T^a: ὦν, V: α. **v.5** T^a: τον αὐτου ελεον, V: το αὐτου ελεος. **v.7** T^a: γενωμεθα, V: γενηθωμεν.
v.8 TK: τω, MV: ∅. **v.8** T^a: τα, V: ∅. **v.13** T^a: απολλω, V: απολλων. **v.15** T^a: αμην, V: ∅.
v.15 T: Προς . . . μακεδονιας, KMV: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ°



1 Παῦλος δέσμιος χριστοῦ ἰησοῦ καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς φι-
2 λήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν . καὶ ἀπφία τῇ ἀγα-
πητῇ καὶ ἀρχίπῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν
3 σου ἐκκλησίᾳ . χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν
4 καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ . εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε
5 μνεῖάν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου . ἀκούων
σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον
6 ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους . ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πί-
στεως σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ
7 ἐν ὑμῖν εἰς χριστὸν ἰησοῦν . χάριν° γὰρ ἔχομεν πολλὴν καὶ
παρακλήσιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων
8 ἀναπέπαυται διὰ σοῦ ἀδελφέ . διὸ πολλὴν ἐν χριστῷ παρρη-
9 σίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον . διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον
παρακαλῶ τοιοῦτος ὢν ὡς παῦλος πρεσβύτης νυνὶ δὲ καὶ δέ-
10 σμιος ἰησοῦ° χριστοῦ . παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου ὄν
11 ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς μου ὀνήσιμον . τὸν ποτέ σοι ἄχρη-
12 στον νυνὶ δέ° σοι καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον . ὃν ἀνέπεμψα σὺ° δὲ
13 αὐτὸν τουτέστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα προδλαβοῦ . ὃν ἐγὼ ἐβου-
λόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν ἵνα ὑπὲρ σοῦ διακονῇ° μοι ἐν
14 τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου . χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐ-
δὲν ἠθέλησα ποιῆσαι ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου
15 ᾗ ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον . τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς
16 ὦραν ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχρῃς . οὐκέτι ὡς δοῦλον ἀλλ' ὑπὲρ
δοῦλον ἀδελφὸν ἀγαπητὸν μάλιστα ἐμοὶ πόσῳ δὲ μᾶλλον σοι
17 καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ . εἰ οὖν ἐμὲ ἔχεις κοινωνὸν προσ-
18 λαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ . εἰ δέ τι ἡδίκησέν σε ἢ ὀφείλει τοῦτο
19 ἐμοὶ ἐλλόγῃ . ἐγὼ παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ ἐγὼ ἀποτίσω

T: Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ, K: ΠΑΥΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, MV: ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ. **1. v.2** T°: αγαπητη, V: αδελφη. **v.6** TK: υμιν, MV: ημιν. **v.6** T°: ιησουν, V: ∅. **v.7** TM: χαριν γαρ εχομεν πολλην, K: χαραν γαρ εχομεν πολλην, V: χαραν γαρ πολλην εσχον. **v.9** T°: ιησου χριστου, V: χριστου ιησου. **v.10** T°: μου, V: ∅. **v.11** T°: δε, V: δε [και]. **v.12** T°: συ δε, V: σοι. **v.12** T: τουτεστιν, KMV: τουτ εστιν. **v.12** T°: προσλαβου, V: ∅. **v.13** T°: διακονη μοι, V: μοι διακονη. **v.17** TK: εμε, MV: με. **v.18** T°: ελλογει, V: ελλογα.

ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφείλεις · ναὶ ἀδελ- 20
 φὲ ἐγὼ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα
 ἐν κυρίῳ · πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι εἰδὼς ὅτι 21
 καὶ ὑπὲρ ὃ λέγω ποιήσεις · ἅμα δὲ καὶ ἐτοιμάζέ μοι ξενίαν 22
 ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν ·
 ἀσπάζονται σε ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν χριστῷ ἰη- 23
 σοῦ · μάρκος ἀρίσταρχος δημᾶς λουκᾶς οἱ συνεργοί μου · ἡ 24, 25
 χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος
 ὑμῶν ἀμήν · Πρὸς^ο φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ὀνησί-
 μου οἰκέτου ·

v.20 T^{*}: κυριῳ, V: χριστῳ. **v.21** T^{*}: ο, V: α. **v.23** T^{*}: ἀσπαζονται, V: ἀσπαζεται. **v.25** T^{*}:
 ημων, V: ∅. **v.25** T^{*}: αμην, V: ∅. **v.25** T: Προς . . . οικετου, K¹M¹V: ∅.

Η ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ°

1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάσαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς
2 πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις. ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τού-
των ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων δι'
3 οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν. ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης
καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ
ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ δι' ἑαυτοῦ καθαρισμόν ποιησά-
μενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης
4 ἐν ὑψηλοῖς. τοσοῦτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ
5 διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. τίτιν γὰρ
εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων υἱὸς μου εἶ σὺ ἐγὼ σήμερον γεγέννη-
κά σε καὶ πάλιν ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται
6 μοι εἰς υἱόν. ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν
οἰκουμένην λέγει καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγε-
7 λοι θεοῦ. καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει ὁ ποιὼν τοὺς ἀγ-
γέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς
8 φλόγα. πρὸς δὲ τὸν υἱόν ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα
τοῦ αἰῶνος ῥάβδος· εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου.
9 ἡγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν διὰ τοῦτο ἔ-
χρισέν σε ὁ θεὸς ὁ θεὸς σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς
10 μετόχους σου. καὶ σὺ κατ' ἀρχὰς κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσας
11 καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί. αὐτοὶ ἀπολοῦνται
12 σὺ δὲ διαμένεις καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται. καὶ
ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτοὺς καὶ ἀλλαγήσονται σὺ δὲ ὁ
13 αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. πρὸς τίνα δὲ τῶν
ἀγγέλων εἶρηκέν ποτε κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς

Τ: Η ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ, Κ: ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΜV: ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ. 1. v.1 E: πατρασιν, Ψ^{12.46}: πατρασιν ημων. v.2 TK: εσχάτων, ΜV: εσχάτου. v.2 E: και, Ψ⁴⁶: Ø. v.2 T*: τους αιωνας εποησεν, V: εποησεν τους αιωνας. v.3 E: φερων, B: φανερων. v.3 E: αυτου, Ψ⁴⁶: Ø. v.3 T*: δι εαυτου καθαρισμον ποιησαμενος των αμαρτιων ημων, V: καθαρισμον των αμαρτιων ποιησαμενος. v.4 E: των, B: Ø. v.7 E: αγγελους, F: αγγελους αυτου. v.7 E: πνευματα, F: πνευμα. v.8 E: του αιωνος, B: Ø. v.8 T*: ραβδος ευθυτητος η, V: και η ραβδος της ευθυτητος. v.8 E: σου, NB: αυτου. v.9 E: ανομιαν, NA: αδικιαν, F: ανομιας. v.11 E: διαμενεεις, F: διαμενεεις. v.12 E: ελιξεις, N: αλλαξεις. v.12 T*: αυτοις, V: αυτοις ως ιματιον.

ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου . οὐχὶ πάντες εἰσὶν 14
 λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς
 μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν .

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς^ο προσέχειν τοῖς ἀκου- **2**
 σθεῖσιν μὴ^ο ποτε παραρρῦωμεν . εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λα- **2**
 ληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος καὶ πᾶσα παράβασις καὶ πα-
 ρακοή ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν . πῶς ἡμεῖς ἐκφευζό- **3**
 μεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας ἣτις ἀρχὴν λαβοῦσα
 λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἔδε-
 βαιώθη . συνεπίμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις ἵε καὶ τέρα- **4**
 σιν καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς
 κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν . οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰ- **5**
 κουμένην τὴν μέλλουσαν περὶ ἧς λαλοῦμεν . διεμαρτύρατο **6**
 δέ πού τις λέγων τί ἐστὶν ἄνθρωπος ὅτι μιμηθήσκη αὐτοῦ ἢ
 υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν . ἡλάττωσας αὐτόν βρα- **7**
 χύ τι παρ' ἀγγέλους δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν καὶ^ο
 κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου . πάντα ὑπέ- **8**
 ταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἐν γὰρ^ο τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ
 πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον νῦν δὲ οὕτω ὁρῶμεν
 αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα . τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους **9**
 ἡλαττωμένον βλέπομεν ἡσοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου
 δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς
 γεύσῃται θανάτου . ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' **10**
 οὗ τὰ πάντα πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν
 τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι . ὃ τε γὰρ ἀ- **11**
 γιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες δι' ἣν αἰτίαν οὐκ
 ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν . λέγων ἀπαγγελῶ τὸ **12**
 ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω
 σε . καὶ πάλιν ἐγὼ ἔσομαι πεποισθὼς ἐπ' αὐτῷ καὶ πάλιν ἰδοὺ **13**
 ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός . ἐπεὶ οὖν τὰ παι- **14**
 δία κεκοινώνηκεν σαρκὸς^ο καὶ αἵματος καὶ αὐτὸς παραπλη-
 σίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν

v.14 E: διακονίαν, B: διακονίας. **2. v.1** T*: ἡμας προσεχειν, V: προσεχειν ἡμας. **v.1** TK: μη ποτε, MV: μηποτε. **v.1** T*: παραρρυωμεν, V: παραρυωμεν. **v.2** E: αγγελων, F: αγγελου. **v.4** E: συνεπιμαρτυρουντος, B: συμμαρτυρουντος. **v.4** E: τε, F: Ø. **v.4** E: αυτου, F: του θεου. **v.6** E: τι, Ψ⁴⁶: τις. **v.7** TK: και ... σου, MV: Ø. **v.8** T*: γαρ τω, V: τω γαρ. **v.8** T*: αυτω, V: [αυτω], Ψ⁴⁶: Ø. **v.14** T*: σαρκος και αιματος, V: αιματος και σαρκος. **v.14** E: αυτων, F: αυτων παθηματων.

15 τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου τουτέστιν τὸν διάβολον . καὶ
 ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν
 16 ἔνοχοι ἦσαν δουλείας . οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνε-
 17 ται ἀλλὰ σπέρματος ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται . ὅθεν ὥφειλεν
 κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι ἵνα ἐλεήμων γένηται
 καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεὸν εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι τὰς
 18 ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ . ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς
 δύνатаι τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι .

3 Ὅθεν ἀδελφοὶ ἅγιοι κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι κατανο-
 ῆσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν χρι-
 2 στὸν ἰησοῦν . πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν ὡς καὶ μωϋῆς
 3 ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ . πλείονος γὰρ δόξης ὅτις παρὰ μω-
 ὸν ἡξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατα-
 4 σκευάσας αὐτόν . πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος
 5 ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας θεός . καὶ μωϋῆς μὲν πιστὸς ἐν
 ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθη-
 6 σομένων . χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ οὗ οἶκός
 7 πίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν . διὸ καθὼς λέγει
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε .
 8 μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ
 9 κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ . οὗ ἐπείρασάν
 με οἱ πατέρες ὑμῶν ἐδοκίμασάν με καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου
 10 τεσσαράκοντα ἔτη . διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ καὶ εἶ-
 πον ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς
 11 μου . ὡς ὥμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κα-
 12 τάπαυσίν μου . βλέπετε ἀδελφοὶ μή ποτε ἔσται ἐν τινὶ ὑμῶν
 καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος .
 13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἄχρις οὗ
 τὸ σήμερον καλεῖται ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτη
 14 τῆς ἁμαρτίας . μέτοχοι γὰρ γεγόναμεν τοῦ χριστοῦ ἐάνπερ

v.14 T: τουτεςτιν, KMW: τουτ εστιν. **3. v.1** TK: χριστον ιησουν, M: ιησουν χριστον, V: ιησουν.
v.2 TK: μωσης, MV: μωυσης. **v.3** T¹: δοξης ουτος, V: ουτος δοξης. **v.3** TK: μωσην, MV:
 μωυσην. **v.4** T¹: τα, V: ∅. **v.5** TK: μωσης, MV: μωυσης. **v.6** T¹: εανπερ, V: εαν[περ].
v.6 T¹: μεχρι τελους βεβαιαν, V: ∅. **v.9** T¹: με, V: ∅. **v.9** T¹: εδοκιμασαν με, V: εν
 δοκιμασια. **v.9** T¹: τεσσαρακοντα, V: τεσερακοντα. **v.10** T¹: εκεινη, V: ταυτη. **v.12** TK:
 μη ποτε, MV: μηποτε. **v.13** E: παρακαλειτε, Ψ¹³: παρακαλεσατε. **v.13** TKV: τις εξ υμων, M:
 εξ υμων τις. **v.14** T¹: γεγοναμεν του χριστου, V: του χριστου γεγοναμεν.

τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχω-
 μεν . ἐν τῷ λέγεσθαι σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκού- 15
 σιτε μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρα-
 σμῷ . τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν ἀλλ' οὐ πάντες οἱ 16
 ἐξεληθόντες ἐξ αἰγύπτου διὰ μωδέως . τίσιν δὲ προσώχθισεν 17
 τεσσαράκοντα ἔτη οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν
 ἐν τῇ ἐρήμῳ . τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κα- 18
 τάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν . καὶ βλέπομεν ὅτι 19
 οὐκ ἡδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν .

Φοβηθῶμεν οὖν μή ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰς- 4
 ελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὅστε-
 ρηκεῖναι . καὶ γὰρ ἔσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι 2
 ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ συγκε-
 κραμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν . εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς 3
 τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες καθὼς εἶρηκεν ὡς ὤμοσα
 ἐν τῇ ὀργῇ μου εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου καί-
 τοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γεννηθέντων . εἶρηκεν 4
 γὰρ που περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτως καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν
 τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ . καὶ ἐν 5
 τούτῳ πάλιν εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου . ἐπεὶ 6
 οὖν ἀπολείπεται τις εἰσελθεῖν εἰς αὐτὴν καὶ οἱ πρότερον
 εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπείθειαν . πάλιν τινὰ ὁ- 7
 ρίζει ἡμέραν σήμερον ἐν δαβὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον
 καθὼς εἴρηται σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσιτε μὴ
 σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν . εἰ γὰρ αὐτοὺς ἰησοῦς κατέ- 8
 παυσεν οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας . ἄρα 9
 ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ . ὁ γὰρ εἰσελθὼν 10
 εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔρ-
 γων αὐτοῦ ὥσπερ ἀπὸ τῶν ιδίων ὁ θεός . σπουδάσωμεν οὖν 11
 εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις
 ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας . ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ 12

v.16 TK: τινὲς, MV: τίνες. **v.16** TK: μωσεως, MV: μωυσεως. **v.17** T*: τεσσαρακοντα, V: τεσσερακοντα. **v.17** E: αμαρτησασιν, A: απειθησασιν. **v.18** E: απειθησασιν, P¹⁶: απιστησασιν. **4. v.1** TK: μη ποτε, MV: μηποτε. **v.2** TK: συγκεκραμενος, M: συγκεκραμενους, V: συγκεκρασμενους. **v.3** E: εισερχομεθα, AC: εισερχωμεθα. **v.3** E: γαρ, NAC: συν. **v.3** T*: την, V: [την], B: ∅. **v.6** E: απειθειαν, N: απιστιαν. **v.7** T*: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.7** T*: ειρηται, V: προειρηται. **v.8** E: αν, B: αρα. **v.11** E: απειθειας, P¹⁶: απιστίας, F: αληθείας.

καὶ ἐνέργῃς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον
καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς ἵε καὶ ἰνέυματος
ἀρμῶν τὲ καὶ μυελῶν καὶ κριτικός ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν
13 καρδίας . καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ πάντα
δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς
14 ὃν ἡμῖν ὁ λόγος . ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα
τοὺς οὐρανούς ἱησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κρατῶμεν τῆς ὁμο-
15 λογίας . οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθεῖσαι
ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοι-
16 ότητα χωρὶς ἁμαρτίας . προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας
τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὐρωμεν
εἰς εὐκαιρον βοήθειαν .

5 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἄν-
θρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεὸν ἵνα προσφέρῃ δῶρά
2 τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν . μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς
ἀγνοοῦσιν καὶ πλανωμένοις ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικείται ἀσθέ-
3 νειαν . καὶ διὰ^ο ταύτην ὀφείλει καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ οὕτως
4 καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν . καὶ οὐχ ἑαυ-
τῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν ἀλλὰ ὁ^ο καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ
5 καθάπερ καὶ ὁ^ο ἁρῶν . οὕτως καὶ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐ-
δόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτὸν υἱός
6 μου εἶ σὺ ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε . καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ
7 λέγει ὁ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ . ὃς
ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας
πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς
ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς
8 εὐλαθείας . καίπερ ὢν υἱὸς ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπα-
9 κοήν . καὶ τελειωθείς ἐγένετο τοῖς^ο ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν
10 αἵτιος σωτηρίας αἰωνίου . προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρ-
11 χιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ . περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ
λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν ἐπεὶ νωθοὶ γεγόνατε ταῖς
12 ἀκοαῖς . καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρό-

v.12 E: ενεργης, B: εναργης. **v.12** T^{*}: τε, V: ∅. **v.12** E: πνευματος, F: σωματος. **v.15** TM: πεπειραμενον, KV: πεπειρασμενον. **v.16** T^{*}: ελεον, V: ελεος. **5. v.3** T^{*}: δια ταυτην, V: δι αυτην. **v.3** T^{*}: εαυτου, V: αυτου. **v.3** T^{*}: υπερ, V: περι. **v.4** TKV: αλλα, M: αλλ. **v.4** T^{*}: ο, V: ∅. **v.4** T^{*}: καθαπερ, V: καθωσπερ. **v.4** TK: ο, MV: ∅. **v.6** E: συ, Ψ⁹⁶: συ ει. **v.9** T^{*}: τοις υπακουουσιν αυτω πασιν, V: πασιν τοις υπακουουσιν αυτω.

νον πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τινὰ τὰ στοιχεῖα
 τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες
 γάλακτος καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς. πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλα- 13
 κτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης νήπιος γάρ ἐστιν. τελείων 14
 δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυ-
 μνασμένα ἔχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τε- **6**
 λειότητα φερώμεθα μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι με-
 τανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν. βαπτισμῶν 2
 διδαχῆς ἐπιθέσεώς τε χειρῶν ἀναστάσεώς τε νεκρῶν καὶ κρί-
 ματος αἰωνίου. καὶ τοῦτο ποιήσομεν ἕνα περ ἐπιτρέπη ὁ θε- 3
 ὁς. ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας γευσαμένους τε 4
 τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καὶ μετόχους γεννηθέντας πνεύ-
 ματος ἁγίου. καὶ καλὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις 5
 τε μέλλοντος αἰῶνος. καὶ παραπεσόντας πάλιν ἀνακαινίζειν 6
 εἰς μετάνοιαν ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ
 παραδειγματίζοντας. γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλά- 7
 κισ' ἐρχόμενον ὑετὸν καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις
 δι' οὓς καὶ γεωργεῖται μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ.
 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατά- 8
 ρας ἐγγὺς ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν. πεπεισμεθα δὲ περὶ ὑμῶν 9
 ἀγαπῆτοι τὰ κρεῖττονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας εἰ καὶ οὕτως λα-
 λοῦμεν. οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν 10
 καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐ-
 τοῦ διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες. ἐπιθυμοῦ- 11
 μεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς
 τὴν πληροφориαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους. ἵνα μὴ νωθοὶ 12
 γένησθε μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρο-
 νομούντων τὰς ἐπαγγελίας. τῷ γὰρ ἀβραάμ ἐπαγγελιάμενος 13
 ὁ θεὸς ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὁμόσαι ὥμοσεν καθ'
 ἑαυτοῦ. λέγων ἦ μήν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων 14
 πληθυνῶ σε. καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγ- 15
 γελίας. ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν καὶ 16

v.13 E: γαρ, F: γαρ ακμην. **6. v.2** E: διδαχης, B: διδαχην. **v.3** TKV: ποιησομεν, M: ποιησωμεν. **v.7** T*: πολλακισ ερχομενον, V: ερχομενον πολλακισ. **v.9** E: αγαπητοι, N: αδελφοι, F: αγαπητοι αδελφοι. **v.9** TK: κρειττονα, MV: κρεισσονα. **v.10** T*: του κοπου, V: Ø. **v.10** E: ης, 396: ην. **v.10** TV: ενεδειξασθε, MK: ενδειξασθε. **v.11** E: ελπιδος, F: πιστεως. **v.14** T*: η, V: ει. **v.16** T*: μεν, V: Ø.

17 πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος · ἐν ᾧ
 περισσότερον βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδειξαι τοῖς κληρονόμοις
 τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν
 18 ὅρκῳ · ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων ἐν οἷς ἀδύνατον
 ψεύσασθαι θεὸν ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόν-
 19 τες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος · ἦν ὡς ἄγκυραν ἔ-
 χομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην
 20 εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος · ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ
 ἡμῶν εἰσηλθεν ἰησοῦς κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς
 γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα ·

7 Οὗτος γὰρ ὁ μελχισεδὲκ βασιλεὺς σαλήμ ἱερεὺς τοῦ θε-
 οῦ τοῦ ὑψίστου ὁ συναντήσας ἄβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς
 2 κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν · ᾧ καὶ δεκάτην ἀ-
 πὸ πάντων ἐμέρισεν ἄβραάμ πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος βα-
 σιλεὺς δικαιοσύνης ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς σαλήμ ὃ ἐστίν
 3 βασιλεὺς εἰρήνης · ἀπάτωρ ἀμήτωρ ἀγενεαλόγητος μήτε ἀρ-
 χὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ
 4 τοῦ θεοῦ μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές · θεωρεῖτε δὲ πηλίκος
 οὗτος ᾧ καὶ δεκάτην ἄβραάμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ
 5 πατριάρχης · καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν λευῖ τὴν ἱερατείαν λαμ-
 βάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν
 νόμον τουτέστιν τοὺς ἀδελφούς αὐτῶν καίπερ ἐξεληλυθότας
 6 ἐκ τῆς ὁσφύος ἄβραάμ · ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐ-
 τῶν δεδεκάτωκεν τὸν ἄβραάμ καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας
 7 εὐλόγηκεν · χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ
 8 κρείττονος εὐλογεῖται · καὶ ὣδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες
 9 ἄνθρωποι λαμβάνουσιν ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ · καὶ
 ὡς ἔπος εἰπεῖν διὰ ἄβραάμ καὶ λευῖ ὁ δεκάτας λαμβάνων
 10 δεδεκάτωται · ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὁσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συν-
 11 ἤντησεν αὐτῷ ὁ μελχισεδὲκ · εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς
 λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ νομοθετήτο
 τίς ἔτι χρεῖα κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱ-
 12 ερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν ἀρῶν λέγεσθαι · μετατιθεμένης
 γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνε-

v.18 T^a: θεον, V: [τον] θεον. **7. v.5** T: τουτεστιν, K¹M¹V: τουτ εστιν. **v.6** T^a: τον, V: Ø. **v.9** T^a:
 δια, V: δι. **v.10** T^a: ο, V: Ø. **v.11** T^a: αυτη νενομοθετητο, V: αυτης νενομοθετειται.

ται . ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν ἀφ' 13
 ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ . πρόδηλον γὰρ ὅτι 14
 ἐξ ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν^ο
 περὶ ἱερωσύνης μωδῆς ἐλάλησεν . καὶ περισσότερον ἔτι κα- 15
 τάδηλόν ἐστιν εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα μελχισεδέκ ἀνίσταται
 ἱερεὺς ἕτερος . ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς γέγονεν 16
 ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου . μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι σὺ 17
 ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ . ἀθέτησις 18
 μὲν γὰρ γίνεται προαγωγῆς ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς
 καὶ ἀνωφελές . οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος ἐπεισαγωγῇ 19
 δὲ κρείττονος ἐλπίδος δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ . καὶ καθ' ὃ- 20
 σον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας . οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας
 εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγον- 21
 τος πρὸς αὐτὸν ὤμοσεν κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται σὺ
 ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ^ο τὴν τάξιν μελχισεδέκ . κατὰ το- 22
 σοῦτο κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος ἰησοῦς . καὶ οἱ 23
 μὲν πλείονές εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι
 παραμένειν . ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαρά- 24
 βατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην . ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς 25
 δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ πάντοτε ζῶν
 εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν . τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν 26
 ἀρχιερεὺς ὅσιος ἄκακος ἀμίαντος κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁ-
 μαρτωλῶν καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος . ὃς οὐκ 27
 ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς πρότερον ὑπὲρ
 τῶν ιδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ
 τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνενέγκας . ὁ νόμος γὰρ 28
 ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν ὁ λόγος
 δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα
 τετελειωμένον .

Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχι- **8**
 ερέα ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν
 τοῖς οὐρανοῖς . τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς **2**
 ἀληθινῆς ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος καὶ οὐκ ἄνθρωπος . πᾶς γὰρ **3**

v.14 T^{*}: ουδεν περι ιερωσυνης, V: περι ιερων ουδεν. **v.14** TK: μωσης, MV: μωυσης. **v.16** T^{*}:
 σαρκικης, V: σαρκινης. **v.17** T^{*}: μαρτυρει, V: μαρτυρεται. **v.21** T^{*}: κατα την ταξιν μελχισεδεκ,
 V: ∅. **v.22** T^{*}: τοσουτον, V: τοσουτο [και]. **v.26** T^{*}: ημιν, V: ημιν και. **8. v.1** E: επι, A: εν.
v.1 E: ουρανοις, F: υψηλοις. **v.2** T^{*}: και, V: ∅.

- ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίστα-
 4 ται ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ· εἰ
 μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς ὄντων τῶν ἱερέων τῶν
 5 προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα· οἵτινες ὑποδείγματι
 καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων καθὼς κεχρημάτισται
 μωσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνὴν ὅρα γὰρ φησιν ποιηθῆς
 6 πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει· νυνὶ δὲ
 διαφορωτέρας τέτευχεν λειτουργίας ὅσῃ καὶ κρείττονός ἐστιν
 διαθήκης μεσίτης ἣτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέ-
 7 τηται· εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος οὐκ ἂν δευτέρας
 8 ἐζητεῖτο τόπος· μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει ἰδοὺ ἡμέραι
 ἔρχονται λέγει κύριος καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ καὶ
 9 ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα διαθήκην καινὴν· οὐ κατὰ τὴν διαθήκην
 ἦν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου
 τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου ὅτι αὐτοὶ
 οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου καὶ γὰρ ἐμέλησα αὐτῶν λέγει
 10 κύριος· ὅτι αὕτη ἡ διαθήκῃ ἦν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ
 μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας λέγει κύριος διδούς νόμους μου εἰς
 τὴν διάνοιαν αὐτῶν καὶ ἐπὶ καρδίᾳ αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτοὺς
 καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν·
 11 καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πληθύνον αὐτοῦ καὶ ἕκαστος
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ λέγων γινῶθι τὸν κύριον ὅτι πάντες εἰδή-
 12 σουσίν με ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν· ὅτι ἵλεως
 ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν
 13 ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι· ἐν τῷ λέγειν καινὴν πεπα-
 λαίωκεν τὴν πρώτην τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς
 ἀφανισμοῦ·
- 9** Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιώματα λατρείας
 2 τό τε ἅγιον κοσμικόν· σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη
 ἐν ᾗ ἦ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων

v.4 T^a: γαρ, V: ουν. **v.4** T^a: των ιερων, V: Ø. **v.4** T^a: τον, V: Ø. **v.5** TK: μωσης, MV: μωυσης. **v.5** TK: ποιησης, MV: ποιησεις. **v.6** T^a: νυνι, V: νυν[ι], Ψ⁴⁶: νυν. **v.6** TK: τετευχεν, MV: τετευχεν, F: τετυχηκεν. **v.6** E: και, F: Ø. **v.7** E: δευτερας, B: ετερας, F: δευτερος. **v.8** T^a: αυτοις, V: αυτους. **v.9** E: ημερα, B: ημεραις. **v.10** E: διαθηκη, A: διαθηκη μου. **v.10** E: καρδιας, N: καρδιαν, B: καρδια, F: καρδιας. **v.10** E: επιγραφω, BΨ⁴⁶: γραφω. **v.11** E: εκαστος, Ψ⁴⁶: ετερος. **v.11** TK: πλησιον, MV: πολιτην. **v.11** E: αυτου, Ψ⁴⁶: Ø. **v.11** T^a: αυτων, V: Ø. **v.12** T^a: και των ανομιων αυτων, V: Ø. **9. v.1** T: σκηνη, KMV: Ø. **v.2** E: αρτων, B: αρτων και το χρυσουν θυμιατηριον.

ἥτις λέγεται ἁγία • μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκη- 3
 νῇ ἡ λεγομένη ἁγία ἁγίων • χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον 4
 καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν
 χρυσῷ ἐν ἧ στάμνος χρυσῇ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος
 ἁρῶν ἡ ὀβλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης • ὑπερ- 5
 ἄνω δὲ αὐτῆς χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον
 περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος • τούτων δὲ οὕτως 6
 κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπλαντῶντες εἰσ-
 ῖαισιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες • εἰς δὲ τὴν δευτέ- 7
 ραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς οὐ χωρὶς αἵματος
 ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων •
 τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου μήπω πεφανε- 8
 ρῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης
 στάσιν • ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεσθηκότα καθ' ὃν 9
 δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συν-
 είδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα • μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ 10
 πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς καὶ δικαιώμασιν σαρκὸς
 μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα • χριστὸς δὲ παραγε- 11
 νόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μέλλοντων ἀγαθῶν διὰ τῆς μείζονος
 καὶ τελειότερας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου τουτέστιν οὐ ταύτης
 τῆς κτίσεως • οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων διὰ δὲ τοῦ 12
 ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἁγία αἰώνιαν λύτρωσιν
 εὐράμενος • εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων καὶ σποδὸς 13
 δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἁγιάζει πρὸς τὴν
 τῆς σαρκὸς καθαρότητα • πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ 14
 ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἁμῶμον τῷ
 θεῷ καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ
 λατρεύειν θεῷ ζῶντι • καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσί- 15
 τῆς ἐστὶν ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ
 τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ
 κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας • ὅπου γὰρ διαθήκη 16

v.2 T: ἁγία, KMV: ἁγία, B: τα ἁγία, A¹⁶: ἁγία ἁγίων. **v.3** E: ἁγία ἁγίων, B: τα ἁγία τῶν ἁγίων, ¹⁶ana, F: ἁγία τῶν ἁγίων. **v.4** E: χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ, B: ἔχουσα. **v.4** E: ἡ, B:
 ∅. **v.5** T^{*}: χερουβιμ, V: χερουβιν. **v.6** T: διαπλαντῶντες, KMV: δια παντός. **v.9** E: παραβολή,
 F: πρώτη παραβολή. **v.9** T^{*}: ον, V: ην. **v.10** T^{*}: καὶ δικαιώμασιν, V: δικαιώματα. **v.11** T^{*}:
 μέλλοντων, V: γενομένων. **v.11** T: τουτέστιν, KMV: τουτ' ἐστίν. **v.12** E: ἁγία, F: ἁγία τῶν ἁγίων.
v.13 T^{*}: ταύρων καὶ τραγῶν, V: τραγῶν καὶ ταύρων. **v.14** E: αἰωνίου, F: αἰγίου. **v.14** T^{*}: ὑμῶν,
 V: ἡμῶν.

- 17 θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου. διαθήκη γὰρ ἐ-
 πὶ νεκροῖς βεβαία ἐπεὶ μή ποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος.
 18, 19 ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται. λαληθείσης
 γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ μωϋσέως παντὶ τῷ λα-
 ῷ λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τράγων μετὰ ὕδατος καὶ
 ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσώπου αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα
 20 τὸν λαὸν ἐρράντισεν. λέγων τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς
 21 ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα
 22 τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐρράντισεν. καὶ
 σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον καὶ χωρὶς
 23 αἵματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑπο-
 δείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρίζεσθαι αὐτὰ δὲ
 24 τὰ ἐπουράνια κρείττους θυσίαις παρὰ ταύτας. οὐ γὰρ εἰς
 χειροποίητα ἅγια εἰσῆλθεν ὁ χριστὸς ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν
 25 τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν. οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν
 ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἁγιά κατ' ἐνιαυτὸν ἐν
 26 αἵματι ἀλλοτρίῳ. ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ κα-
 ταβολῆς κόσμου νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς
 27 ἀθέτησιν ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. καὶ
 καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν μετὰ
 28 δὲ τοῦτο κρίσις. οὕτως ὁ χριστὸς ἅπαξ προσενηχθεὶς εἰς τὸ
 πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὁ-
 φθῆσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.
- 10** Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν οὐκ αὐτὴν
 τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσί-
 αῖς ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς οὐδέποτε δύναται τοὺς
 2 προσερχομένους τελειῶσαι. ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσ-
 φερόμεναι διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν
 3 τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ κεκαθαρμένους. ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνά-
 4 μνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτὸν. ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων^ο

v.17 TK: μη ποτε, MV: μηποτε, N: μη τοτε. **v.18** T*: ουδ, V: ουδε. **v.19** E: εντολης, ¹⁶ της εντολης. **v.19** T*: νομον, V: τον νομον. **v.19** T*: και τραγων, V: [και των τραγων], ¹⁶ ∅. **v.19** E: μετα, ¹⁶ μεθ. **v.19** T*: ερραντισεν, V: εραντισεν. **v.21** T*: ερραντισεν, V: εραντισεν. **v.24** T*: αγια εισηλθεν ο, V: εισηλθεν αγια. **v.25** E: αγια, F: αγια των αγιων. **v.26** E: παθειν, F: αποθανειν. **v.26** T*: νυν, V: νυνι. **v.26** T*: αμαρτιας, V: [της] αμαρτιας, F: αμαρτιων. **v.28** TK: ο, MV: και ο. **v.28** E: σωτηριαν, A: σωτηριαν δια πιστεως. **10. v.1** TKV: δυναται, M: δυνανται. **v.2** T*: κεκαθαρμενους, V: κεκαθαρισμενους. **v.4** E: ταυρων και τραγων, ¹⁶ τραγων και ταυρων.

καὶ τράγων ἀφαιρῆν ἁμαρτίας · διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κό- 5
 σμον λέγει θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας σῶμα δὲ
 κατηρτίσω μοι · ὀλοκαυτώματᾱ καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδό- 6
 κησας · τότε εἶπον ἰδοὺ ἤκω ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται 7
 περὶ ἔμοῦ τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ θέλημά σου · ἀνώτερον λέ- 8
 γων ὅτι θυσίαν^ο καὶ προσφορὰν καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ
 ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ εὐδόκησας αἵτινες κατὰ τὸν
 νόμον προσφέρονται · τότε εἶρηκεν ἰδοὺ ἤκω τοῦ ποιῆσαι 9
 ὁ^ο θεὸς τὸ θέλημά σου ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον
 στήσῃ · ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμέν οἱ διὰ τῆς προσφο- 10
 ρᾶς τοῦ σώματος τοῦ ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ · καὶ πᾶς μὲν 11
 ἱερεὺς ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολ-
 λάκις προσφέρων θυσίας αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιε- 12
 λεῖν ἁμαρτίας^ς · αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας 13
 θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ · τὸ λοι- 14
 πὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν
 ποδῶν αὐτοῦ · μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνε- 15
 κὲς τοὺς ἀγίαζομένους · μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα 16
 τὸ ἅγιον μετὰ γὰρ τὸ ἡροειρηκέναι · αὕτη ἡ διαθήκη ἦν
 διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας λέγει κύ-
 ριος διδούς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῶν^ο δι- 17
 ανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς · καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν 18
 καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι · ὅπου δὲ ἄφε- 19
 σις τούτων οὐκ^ο ἔτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας · ἔχοντες οὖν
 ἀδελφοὶ παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι
 ἰησοῦ · ἦν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ 20
 τοῦ καταπετάσματος τουτέστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ · καὶ ἱερέα 21
 μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ · προσερχόμεθα μετὰ ἀληθινῆς 22
 καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως ἐρραντισμένοι τὰς καρδίας

ν.4 E: αφαιρειν, F: αφελειν. **ν.6** E: ολοκαυτωματα, Ψ⁴⁶: ολοκαυτωμα. **ν.7** E: γεγραπται, Ψ⁴⁶: γεγραπται γαρ. **ν.8** T^o: θυσιαν και προσφοραν, V: θυσιας και προσφορας. **ν.8** T^o: τον, V: Ø. **ν.9** T^o: ο θεος, V: Ø. **ν.10** TM: οι, KV: Ø. **ν.10** E: σωματος, F: αιματος. **ν.10** TK: του, MV: Ø. **ν.11** E: ιερευσ, AC: αρχιερευσ. **ν.11** E: αμαρτιας, Ψ¹³: αμαρτιαν. **ν.12** T^o: αυτος, V: ουτος. **ν.13** E: αυτου, Ψ¹³: Ø. **ν.14** E: αγιαζομενους, Ψ⁴⁶: ανασωζομενους. **ν.15** T^o: προειρηκεναι, V: ειρηκεναι. **ν.16** T^o: των διανοιων, V: την διανοιαν. **ν.17** TKV: αυτων, M: Ø. **ν.17** T^o: μνησθω, V: μνησθησομαι. **ν.18** E: τουτων, N: Ø. **ν.18** T: ουκ επι, KMV: ουκετι. **ν.20** T: τουτεστιν, KMV: τουτ εστιν. **ν.22** E: προσερχωμεθα, Ψ⁴⁶: προσερχομεθα. **ν.22** T^o: ερραντισμενοι, V: ρεραντισμενοι.

ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι κα-
 23 θαρῶ . κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἄκλινῇ πιστὸς
 24 γὰρ ὁ ἐπαγγεिलाμένος . καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς ἡ-
 25 ροζυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων . μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν
 ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν καθὼς ἔθος τισὶν ἀλλὰ παρακαλοῦντες
 26 καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσιν τὴν ἡμέραν . ἐ-
 κουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνω-
 σιν τῆς ἀληθείας οὐκ ἔτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία .
 27 φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλ-
 28 λοντος τοὺς ὑπεναντίους . ἀθετήσας τις νόμον μωδῶς χωρὶς
 29 οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει . πόσῳ
 δοκεῖτε χείρονος ἀξιῶθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ
 καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος
 30 ἐν ᾧ ἡγιασθή καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυθρίσας . οἶδα-
 μεν γὰρ τὸν εἰπόντα ἐμοὶ ἐκδίκησις ἐγὼ ἀνταποδώσω λέγει
 31 κύριος καὶ πάλιν κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ . φοβερὸν
 32 τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος . ἀναμνησέσθε δὲ τὰς
 πρότερον ἡμέρας ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπε-
 33 μείνατε παθημάτων . τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν
 θεατρίζομενοι τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων
 34 γεννηθέντες . καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε καὶ
 τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέ-
 35 ξασθε γινώσκοντες ἔχειν ἐν ἑαυτοῖς κρείττονα ὑπαρξιν ἐν
 οὐρανοῖς καὶ μένουσαν . μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν
 36 ὑμῶν ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν μεγάλην . ὑπομονῆς γὰρ ἔ-
 χετε χρεῖαν ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε
 37 τὴν ἐπαγγελίαν . ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον ὁ ἐρχόμενος ἤξει
 38 καὶ οὐ χρονεῖ . ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται καὶ ἐὰν ὑ-
 39 ποστείληται οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ . ἡμεῖς δὲ οὐκ

v.22 T*: λελουμενοι, V: λελουσμενοι. **v.23** E: ελπιδος, N: ελπιδος ημων. **v.24** E: εις παροζυσμον, Ψ⁴⁶: εκ παροζυσμου. **v.25** E: εγκαταλειποντες, Ψ⁴⁶: καταλειποντες. **v.25** E: παρακαλουντες, F: παρακαλουντες εαυτους. **v.26** T: ουκ επι, KMV: ουκεπι. **v.28** TK: μωσεως, MV: μωσεως. **v.28** E: οικτιρμων, F: οικτιρμων και δακρυων. **v.29** E: αξιωθησεται, Ψ⁴⁶: καταξιωθησεται. **v.29** E: της, F: της καινης. **v.29** E: εν ω ηγιασθη, A: Ø. **v.30** T*: λεγει κυριος, V: Ø. **v.30** T*: κυριος κρινει, V: κρινει κυριος. **v.32** E: ημερας, N: αμαρτιας υμων, F: ημερας υμων. **v.33** E: θεατριζομενοι, F: ονειδιζομενοι. **v.34** T*: δεσμοις μου, V: δεσμοις. **v.34** TK: εν εαυτοις, M: εαυτοις, V: εαυτους, F: Ø. **v.34** T*: εν ουρανοις, V: Ø. **v.35** T*: μισθαποδοσιαν μεγαλην, V: μεγαλην μισθαποδοσιαν. **v.37** E: γαρ, Ψ¹³: Ø. **v.37** T*: χρονει, V: χρονισει. **v.38** T*: δικαιος, V: δικαιος μου.

ἐσμέν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν
 ψυχῆς .

Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις πραγμάτων ἔλεγ- **11**
 χος οὐ βλεπομένων . ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρε- 2
 σβύτεροι . πίσει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι 3
 θεοῦ εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι . πί- 4
 σσει πλείονα θυσίαν ἄβελ παρὰ καὶν προσήνεγκεν τῷ θεῷ δι'
 ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις
 αὐτοῦ τοῦ θεοῦ καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται . πίσει 5
 ἐνώχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον καὶ οὐχ εὕρισκετο δι-
 ὅτι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεὸς πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ
 μεμαρτύρηται εὐήρεστικέναι τῷ θεῷ . χωρὶς δὲ πίστεως ἀ- 6
 δύνατον εὐαρεσθῆσαι πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον
 τῷ θεῷ ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γί-
 νεται . πίσει χρηματισθεῖς νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομέ- 7
 νων εὐλαβηθεῖς κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴ-
 κου αὐτοῦ δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον καὶ τῆς κατὰ πίστιν
 δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος . πίσει καλούμενος ἄβρα- 8
 ἂμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν
 εἰς κληρονομίαν καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται .
 πίσει παρώκησεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτριάν 9
 ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ τῶν συγκλη-
 ρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς . ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς
 θεμελίους ἔχουσιν πόλιν ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θε- 10
 ὁς . πίσει καὶ αὐτὴ σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρμα- 11
 τος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας ἔτεκεν ἐπεὶ πιστὸν ἡγή-
 σατο τὸν ἐπαγγειλάμενον . διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν καὶ 12
 ταῦτα νεκρωμένου καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλή-
 θει καὶ ὡσεὶ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἢ ἀνα-
 ρίθμητος . κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες μὴ λαβόντες 13
 τὰς ἐπαγγελίας ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ πεισθέντες^ο

11. v.3 T^o: τα βλεπομενα, V: το βλεπομενον. **v.4** E: τω θεω, Ψ¹³: ∅. **v.4** TM: λαλειται, KV: λαλει. **v.5** T^o: ευρισκετο, V: ηυρισκετο. **v.5** T^o: αυτου, V: ∅. **v.5** T^o: ευηρεστηκεναι, V: ευαρεστηκεναι. **v.6** E: τω, N: ∅. **v.6** E: εκζητουσιν, Ψ¹³: ζητουσιν. **v.8** E: καλουμενος, A: ο καλουμενος. **v.8** T^o: τον, V: ∅. **v.9** TK: την, MV: ∅. **v.11** T^o: σαρρα, V: σαρρα στειρα. **v.11** E: ελαβεν, F: ελαβεν εις το τεκνωσαι. **v.11** T^o: ετεκεν, V: ∅. **v.12** E: εγεννηθησαν, A: εγεννηθησαν. **v.12** TK: ωσει, MV: ως η. **v.12** E: η παρα το χειλος, Ψ⁴⁶: ∅. **v.13** TK: πεισθεντες και, MV: ∅.

καὶ ἀσπασάμενοι καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδη-
 14 μοὶ εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς · οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν
 15 ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν · καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον
 16 ἀφ' ἧς ἐξηλθὼν εἶχον ἄν καιρὸν ἀνακάμψαι · νυνὶ δὲ κρείτ-
 τονος ὀρέγονται τουτίεστιν ἐπουρανίου διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται
 αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν ἡτοίμασεν γὰρ αὐ-
 17 τοῖς πόλιν · πίστει προσενήνοχεν ἄβρααμ τὸν ἰσαάκ πειρα-
 ζόμενος καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀ-
 18 ναδεξάμενος · πρὸς ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν ἰσαάκ κληθήσεται σοι
 σπέρμα · λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατός ὁ
 20 θεὸς ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο · πίστει περὶ
 21 μελλόντων εὐλόγησεν ἰσαάκ τὸν ἰακώβ καὶ τὸν ἡσαῦ · πίστει
 ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν ἰωσήφ εὐλόγησεν καὶ
 22 προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ράβδου αὐτοῦ · πίστει ἰωσήφ
 τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ
 23 περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο · πίστει μωϋῆς γεννηθεὶς
 ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ διότι εἶδον ἀστέιον
 τὸ παιδίον καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως ·
 24 πίστει μωϋῆς μέγας γενόμενος ἡρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυ-
 25 γατρὸς φαραῶ · μᾶλλον ἐλόμενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ
 26 τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν · μείζονα
 πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν ἐν' αἰγύπτῳ θησαυρῶν τὸν ὄνει-
 δισμὸν τοῦ χριστοῦ ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν ·
 27 πίστει κατέλιπεν αἰγύπτιον μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βα-
 28 σιλέως τὸν γὰρ ἀόρατον ὥς ὄρων ἐκατέρησεν · πίστει πε-
 ποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος ἵνα μὴ ὁ
 29 ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν · πίστει διέβησαν τὴν
 ἐρυθρὰν θάλασσαν ὥς διὰ ξηρᾶς ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ αἰ-
 30 γύπτιοι κατεπόθησαν · πίστει τὰ τεῖχη ἱερικῶς ἔπεσεν κυκλω-
 31 θέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας · πίστει ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο
 τοῖς ἀπείθήσασιν δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης ·

v.14 E: επιζητοουσιν, Ψ⁴⁶: ζητοουσιν. **v.15** E: εμνημονευον, N: μνημονευουσιν, F: εμνημονευσαν.

v.15 T: εξηλθον, V: εξεβησαν. **v.16** TK: νυνι, MV: νυν. **v.16** T: τουτεστιν, KMV: τουτ εστιν.

v.20 T*: περι, V: και περι. **v.23** TK: μωσης, MV: μωυσης. **v.23** E: διαταγμα, F: δογμα.

v.23 E: βασιλεως, F: βασιλεως πιστει μεγας γενομενος μωυσης ανειλεν τον αιγυπτιον κατανωων την ταπεινωσιν των αδελφων αυτου. **v.24** TK: μωσης, MV: μωυσης. **v.26** TK: εν αιγυπτω, MV: αιγυπτου.

v.29 T*: ης, V: γης ης. **v.30** T*: επεσεν, V: επεσαν. **v.31** E: η, N: η επιλεγομενη.

v.31 E: απειθησασιν, Ψ⁴⁶: απισησασιν.

καὶ τί ἔτι λέγω ἐπιλείπει γάρ^ο με διηγούμενον ὁ χρόνος πε- 32
 ρὶ γεδεῶν βαράκ τε^ο καὶ σαμψὼν καὶ ἰεφθάε δαβὶδ τε καὶ
 σαμουήλ καὶ τῶν προφητῶν . οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο 33
 βασιλείας εἰργάσαντο δικαιοσύνην ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν ἔ-
 φραζαν στόματα λεόντων . ἔσβεσαν δύναμιν πυρὸς ἔφυγον 34
 στόματα μαχαίρας^ο ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας ἐγενή-
 θησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ παρεμβολὰς ἔκλιναν ἄλλοτρίων .
 ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν ἄλλοι 35
 δὲ ἐτυμπανίσθησαν οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν ἵνα
 κρεῖττονος ἀναστάσεως τύχωσιν . ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ 36
 μαστίγων πείραν ἔλαβον ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς . ἐλιθά- 37
 σθησαν ἐπρίσθησαν ἐπειράσθησαν ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθα-
 νον περιήλθον ἐν μηλωταῖς ἐν αἰγείοις δέρμασιν ὑστερούμε-
 νοι θλιβόμενοι κακουχούμενοι . ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος 38
 ἐν ἔρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς
 ὁπαῖς τῆς γῆς . καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πί- 39
 στεως οὐκ ἔκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν . τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν 40
 κρεῖττόν τι προβλεψαμένου ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν .

Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοδοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν **12**
 νέφος μαρτύρων ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίσ-
 τατον ἁμαρτίαν δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν
 ἀγῶνα . ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειω- 2
 τὴν ἰησοῦν ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν
 ὀταυρὸν αἰσχύνῃς καταφρονήσας ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ
 θεοῦ ἐκάθισεν . ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενη- 3
 κότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν ἵνα μὴ κάμῃτε
 ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι . οὐπω μέχρις αἵματος ἀντι- 4
 κατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι . καὶ ἐκλέλη- 5
 σθε τῆς παρακλήσεως ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται υἱέ μου
 μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυρίου μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγ-
 χόμενος . ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει μαστιγοῖ δὲ πάντα 6

v.32 T^o: γὰρ με, V: με γαρ. **v.32** T^o: τε και, V: ∅. **v.32** T^o: και, V: ∅. **v.32** T^o: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.33** E: βασιλειας, Ψ⁴⁶: βασιλεις. **v.34** T^o: μαχαιρας ενεδυναμωθησαν, V: μαχαιρης εδυναμωθησαν. **v.37** T^o: επειρασθησαν, V: ∅. **v.37** T^o: μαχαιρας, V: μαχαιρης. **v.38** T^o: εν, V: επι. **v.39** E: ουτοι, Ψ⁴⁶: ∅. **12. v.1** E: τοσουτον, N: τηλικουτον. **v.1** E: ευπεριστατον, Ψ⁴⁶: ευπερισπαστον. **v.2** E: σταυρον, Ψ⁴⁶: τον σταυρον. **v.2** TK: εκαθισεν, MV: κεκαθικεν. **v.3** T^o: αυτον, V: εαυτον. **v.3** E: εκλυομενοι, Ψ¹³: εκλελυμενοι, Ψ⁴⁶: εγλελυμενοι.

7 υἱὸν ὃν παραδέχεται ὁ θεὸς εἰ παιδείαν ὑπομένετε ὡς υἱοῖς ὑμῖν
 προσφέρεται ὁ θεὸς τίς γάρ ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πα-
 8 τήρ ὁ θεός. εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδείας ἧς μέτοχοι γεγόνασιν πάντες
 9 ἄρα νόθοι ἐστε καὶ οὐχ υἱοί. εἴτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν
 πατέρας εἶχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα οὐ πολλῷ μάλ-
 10 λον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν.
 11 οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαί-
 δευον ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος
 12 αὐτοῦ. πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς
 εἶναι ἀλλὰ λύπης ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς
 13 γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης. διὸ τὰς παρειμέ-
 14 νας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε. καὶ
 τροχιάς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν ἵνα μὴ τὸ χεῖρον
 15 ἐκτραπῇ ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων καὶ
 16 τὸν ἀγιασμὸν οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον. ἐπισκο-
 ποῦντες μὴ τις ὕστερων ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ μὴ τις ῥίζα
 17 πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσιν πολ-
 18 λοί. μὴ τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς ἡσαῦ ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς
 19 ἀπέδωκε τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ. ἵστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα
 θέλων κληρονομήσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη μετανόιας
 γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐ-
 20 τήν. οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένων ὄρει καὶ κεκαυ-
 21 μένῳ πυρὶ καὶ γνώφῳ καὶ ὀκότητι καὶ θυέλλῃ. καὶ σάλπιγγος
 ἤχῳ καὶ φωνῇ ῥημάτων ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο μὴ
 22 προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον. οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμε-
 νον κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὅρους λιθοβοληθήσεται ἢ βολίδι
 23 κατατοξευθήσεται. καὶ οὕτως φοβερόν ἦν τὸ φανταζόμενον
 24 μωσῆς εἶπεν ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος. ἀλλὰ προσεληλύ-
 θατε σιών ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος ἱερουσαλήμ ἐπουρανίῳ
 καὶ μυριάσιν ἀγγέλων. πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτό-
 κων ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων καὶ κριτῇ θεῷ πάντων καὶ
 πνεύμασιν δικαίων τετελειωμένων. καὶ διαθήκης νέας μεσί-

v.7 TK: εἰ, MV: εἰς. **v.7** T*: ἐστιν υἱος, V: υἱος. **v.8** T*: ἐστε καὶ οὐχ υἱοί, V: καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. **v.9** T*: πολλῶ, V: πολὺ [δε]. **v.9** E: πνευματῶν, F: πνευματικῶν, F: πατέρων. **v.13** T*: ποιήσατε, V: ποιεῖτε. **v.15** T*: διὰ ταύτης, V: δι' αὐτῆς. **v.16** T*: ἀπέδοτο, V: ἀπέδωκε. **v.16** T*: αὐτοῦ, V: ἐαυτοῦ. **v.18** T*: ὄρει, V: ὄ. **v.18** T*: σκοτῶ, V: ζοφῶ. **v.20** TK: ἡ βολιδὶ κατατοξευθήσεται, MV: ὄ. **v.21** TK: μωσῆς, MV: μωυσῆς. **v.23** T*: ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, V: ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς.

τη ἰησοῦ καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρείττονά λαλοῦντι παρὰ τὸν ἄβελ . βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα εἰ γὰρ ἐκεῖνοι 25 οὐκ ἔφυγον· τὸν ἐπὶ τῆς γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα· πολλῶ μαλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι . οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων 26 ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σεῖώ οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν . τὸ δὲ ἔτι ἅπαξ δηλοῖ τῶν· σαλευομένων τὴν μετάθεσιν ὡς πε- 27 ποιημένων ἵνα μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα . διὸ βασιλείαν ἀ- 28 σάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ μετὰ αἰδοῦς· καὶ εὐλαθείας . καὶ γὰρ ὁ 29 θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον .

Ἡ φιλαδελφία μενέτω . τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε **13. 2** διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους . μιμνήσκε- 3 σθε τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι τῶν κακουχομένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι . τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη 4 ἀμίαντος πόρνους δὲ· καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός . ἀφιλάργυ- 5 ρος ὁ τρόπος ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν οὐ μὴ σε ἀνῶ οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπῃ . ὥστε θαρροῦν- 6 τας ἡμᾶς λέγειν κύριος ἐμοὶ βοηθὸς καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος . μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν 7 οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ὧν ἀναθεωροῦν- 8 τες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν . ἰησοῦς 9 χριστὸς ᾧ θές καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας· διδα- 10 χαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ περὶφέρεσθε καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιουῖσθαι τὴν καρδίαν οὐ βρώμασιν ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθη- 11 σαν οἱ περιπατήσαντες . ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες . ὧν γὰρ εἰσ- 12 φέρεται ζῶων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρ- χιερέως τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς . διὸ καὶ ἰησοῦς ἵνα ἁγιασῇ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαὸν ἔξω 12

v.24 TK: κρείττονα, MV: κρείττον. **v.24** TV: τον, MK: το. **v.25** TK: εφυγον τον επι της, M: εφυγον τον επι, V: εξεφυγον επι. **v.25** T*: χρηματιζοντα πολλω, V: τον χρηματιζοντα πολυ. **v.26** T*: σειω, V: σεισω. **v.27** T*: των σαλευομενων την, V: [την] των σαλευομενων. **v.28** TKV: λατρευωμεν, M: λατρευομεν. **v.28** T*: αιδους και ευλαβειας, V: ευλαβειας και δεους. **13. v.4** T*: δε, V: γαρ. **v.5** E: αρκουμενοι, ³⁴⁶; αρκουμενος. **v.5** TKV: εγκαταλιπω, M: εγκαταλειπω. **v.6** T*: και, V: [και], N: Ø. **v.8** T*: χθες, V: εχθες. **v.8** E: αιωνας, F: αιωνας αμην. **v.9** TK: περιφερεσθε, MV: παραφερεσθε. **v.9** T*: περιπατησαντες, V: περιπατουντες. **v.10** E: εξουσιαν, F: Ø.

13 τῆς πύλης ἔπαθεν . τοίνυν ἔξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἕξω τῆς
 14 παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες . οὐ γὰρ ἔχομεν
 15 ὧδε μένουσαν πόλιν ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν . δι'
 αὐτοῦ ὃν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντός τῷ θεῷ
 τουτέστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ .
 16 τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε τοιαύταις
 17 γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός . πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις
 ὑμῶν καὶ ὑπείκετε αὐτοῖς γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν
 ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν
 18 καὶ μὴ στενάζοντες ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο . προσεύχε-
 σθε περὶ ἡμῶν πεποίθαμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνειδησιν ἔχομεν
 19 ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι . περισσοτέρως δὲ
 20 παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν . ὁ
 δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν
 προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου τὸν κύριον
 21 ἡμῶν ἰησοῦν . καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ
 ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ ποίων ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώ-
 πιον αὐτοῦ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 22 αἰώνων ἀμήν . παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ ἀνέχεσθε τοῦ λό-
 γου τῆς παρακλήσεως καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν .
 23 γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν τιμόθεον ἀπολελυμένον μεθ' οὗ ἔαν
 24 τάχιον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς . ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡ-
 γουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους ἀσπάζονται ὑμᾶς
 25 οἱ ἀπὸ τῆς ἰταλίας . ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν ἀμήν . Πρὸς
 ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς ἰταλίας διὰ τιμοθέου .

v.12 E: πυλῆς, Ψ^{46} : παρεμβολῆς. **v.15** T^{*}: οὐν, V: [οὐν], $\aleph\Psi^{46}$: \emptyset . **v.15** T: διαπαντος, K^{MV}: διαπαντος. **v.15** T: τουτεστιν, K^{MV}: τουτ εστιν. **v.16** E: και, Ψ^{46} : και της. **v.17** E: αποδωσοντες, F: αποδωσονται περι υμων. **v.18** E: περι, F: και περι. **v.18** T^{*}: πεποιθαμεν, V: πειθομεθα. **v.20** E: ιησουν, F: ιησουν χριστον. **v.21** T^{*}: εργω, V: \emptyset . **v.21** E: ποιων, $\aleph A$: αυτω ποιων, Ψ^{46} : αυτο ποιων, F: αυτος ποιων. **v.21** T^{*}: υμιν, V: ημιν. **v.21** T^{*}: των αιωνων, V: [των αιωνων], Ψ^{46} : \emptyset . **v.22** E: ανεχεσθε, F: ανεχεσθαι. **v.23** T^{*}: αδελφον, V: αδελφον ημων. **v.24** E: παντας, Ψ^{46} : \emptyset . **v.25** E: υμων, F: των αγιων. **v.25** T^{*}: αμην, V: \emptyset . **v.25** T: Προς . . . τιμοθεου, K^{MV}: \emptyset .

ΙΑΚΩΒΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ°

1 Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος ταῖς δώ- 1
δεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν · πᾶσαν χαρὰν ἡγή- 2
σασθε ἀδελφοί μου ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις · 3
γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιόν ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται 4
ὑπομονήν · ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω ἵνα ᾗτε τέλειοι 5
καὶ ὁλόκληροι ἐν μηδενὶ λειπόμενοι · εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται 6
σοφίας αἰτεῖτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς καὶ μὴ 7
ὀνειδίζοντος καὶ δοθήσεται αὐτῷ · αἰτεῖτω δὲ ἐν πίστει μηδὲν 8
διακρινόμενος ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσ- 9
σης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ · μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρω- 10
πος ἐκεῖνος ὅτι λήψεται τι παρὰ τοῦ κυρίου · ἀνὴρ δίψυχος 11
ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ · καυχάσθω δὲ ὁ ἀ- 12
δελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ · ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ 13
ταπεινώσει αὐτοῦ ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται · ἀνέ- 14
τειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσῳ καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον 15
καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώ- 16
που αὐτοῦ ἀπώλετο οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις 17
αὐτοῦ μαρανθήσεται · μακάριος ἄνθρωπος ὃς ὑπομένει πειρα-
σμὸν ὅτι δόκιμος γενόμενος λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς
ὃν ἐπηγγείλατο ὁ κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν · μηδεὶς πει-
ραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ τοῦ θεοῦ πειράζομαι ὁ γὰρ θεὸς
ἀπειραστός ἐστὶν κακῶν πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα · ἕκαστος
δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δε-
λεαζόμενος · εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν ἡ
δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον · μὴ πλανᾶσθε
ἀδελφοί μου ἀγαπητοί · πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα
τέλειον ἄνωθέν ἐστὶν κατὰβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων

ΤΚ: ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ, ΜV: ΙΑΚΩΒΟΥ. 1. v.1 E: θεου, F: θεου πατρος. v.3 E: δοκιμιον, F: δοκιμον. v.3 E: υμων της πιστεως, F: της πιστεως υμων. v.5 TKV: μη, M: ουκ. v.7 T: ληψεται, V: λημψεται. v.7 E: τι, N: Ø. v.8 E: ανηρ, F: ανηρ γαρ. v.9 E: εν, Ψ⁴: Ø. v.11 E: αυτου, F: Ø. v.11 E: αυτου, B: Ø. v.12 E: ανηρ, A: ανθρωπος. v.12 E: υπομενει, F: μενει. v.12 T: ληψεται, V: λημψεται. v.12 T: ο κυριος, V: Ø, F: ο θεος. v.13 TK: απο του, MV: απο, N: υπο. v.17 E: καταβαινον, F: κατερχομενον. v.17 E: απο, F: παρα.

18 παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγή ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα . βουλη-
 19 θείς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρ-
 20 χήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων . ὥστε ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ
 21 ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχύς εἰς τὸ ἀκοῦσαι βραδὺς εἰς τὸ λα-
 22 λῆσαι βραδὺς εἰς ὀργήν . ὀργή γὰρ ἄνδρὸς δικαιοσύνην θε-
 23 οῦ οὐ^ο κατεργάζεται . διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ
 24 περισσεῖαν κακίας ἐν πραῦτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον
 25 τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν . γίνεσθε δὲ ποιη-
 26 ται λόγου καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυτοὺς .
 27 ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητὴς οὗτος ἔοικεν
 28 ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσ-
 29 όπτρῳ . κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν καὶ εὐθέως
 30 ἐπελάθετο ὅποιος ἦν . ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν
 31 τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας οὗτος οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλη-
 32 σμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου οὗτος μακάριος ἐν
 33 τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται . εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι ἐν^ο ὑμῖν
 34 μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀλλ' ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ
 35 τούτου μάταιος ἡ θρησκεία . θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος
 36 παρὰ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστὶν ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς
 37 καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν ἄσπιλον^ο ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ
 38 τοῦ κόσμου .

2 Ἀδελφοί μου μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ
 2 κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τῆς δόξης . ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς
 3 τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῇτι λαμ-
 4 πρᾷ εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῇτι . καὶ^ο ἐπιβλέ-
 5 ψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπράν καὶ εἶπητε
 6 αὐτῷ σὺ κάθου ὧδε καλῶς καὶ τῷ πτωχῷ εἶπητε σὺ στήθι ἐκεῖ^ο
 7 ἢ κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου . καὶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἐ-
 8 αυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν . ἀκούσατε

v.17 E: ενι, N: εστιν. **v.19** T^a: ὥστε, V: ιστε, A: ιστε δε. **v.19** T^b: εστω, V: εστω δε. **v.20** T^a: ου κατεργαζεται, V: ουκ εργαζεται. **v.21** E: πραυτητι, F: σοφιας. **v.21** E: υμων, F: ημων. **v.22** E: λογου, F: νομου. **v.23** E: οτι, A: Ø. **v.23** E: λογου, F: νομου. **v.23** E: γενεσεως, F: γνωσεως. **v.24** E: γαρ, F: δε. **v.25** T^a: ουτος, V: Ø. **v.25** E: ποιητης, F: ακροατης νομου και ποιητης. **v.25** E: ουτος, F^a: Ø. **v.26** T^a: εν υμιν, V: Ø. **v.26** E: χαλιναγωγων, B: χαλινων. **v.26** E: αυτου, B: εαυτου. **v.26** TK: αλλ, MV: αλλα. **v.27** E: θρησκεια, A: θρησκεια γαρ, F: θρησκεια δε. **v.27** TKV: τω, M: Ø. **v.27** E: ασπιλον εαυτον τηρειν, F^a: υπερασπιζειν αυτους. **2. v.1** T^a: προσωποληψιαις, V: προσωποληψιαις. **v.2** T^a: την, V: Ø. **v.3** T^a: και επιβλεψητε, V: επιβλεψητε δε. **v.3** T^a: αυτω, V: Ø. **v.3** E: εκει η καθου, B: η καθου εκει. **v.3** T^a: ωδε, V: Ø. **v.4** T^a: και, V: Ø.

ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς
 τοῦ κόσμου τούτου πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους
 τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ὑμεῖς 6
 δὲ ἡτιμάσατε τὸν πτωχὸν οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύου-
 σιν ὑμῶν καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια. οὐκ αὐτοὶ 7
 βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς. εἰ 8
 μέντοι νόμον^ο τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν^ο γραφὴν ἀγαπήσεις
 τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν καλῶς ποιεῖτε. εἰ δὲ προσω- 9
 ποληῖτε ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου
 ὡς παραβάται. ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσει^ο πταίσει δὲ 10
 ἐν ἐνὶ γέγονεν πάντων ἔνοχος. ὁ γὰρ εἰπὼν μὴ μοιχεύῃς 11
 εἶπεν καὶ μὴ φονεύῃς εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις^ο φονεύσεις δὲ γέ-
 γονας^ο παραβάτης νόμου. οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε 12
 ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι. ἡ γὰρ κρί- 13
 σις ἀνίλεως τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος καὶ κατακαυχᾶται ἔλεος
 κρίσεως. τί τὸ ὄφελος ἀδελφοί μου ἐὰν πίστιν λέγῃ^ο τις ἔχειν 14
 ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν. ἐὰν δὲ^ο 15
 ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι ὧδιν
 τῆς ἐφημέρου τροφῆς. εἴπῃ^ο δὲ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν ὑπάγετε 16
 ἐν εἰρήνῃ θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε μὴ δώτε δὲ αὐτοῖς τὰ
 ἐπιτήδεια τοῦ σώματος τί τὸ ὄφελος. οὕτως καὶ ἡ πίστις ἐὰν 17
 μὴ ἔργα^ο ἔχῃ νεκρά ἐστίν καθ' ἑαυτήν. ἀλλ' ἔρεῖ τις σὺ πίστιν 18
 ἔχεις κἀγὼ ἔργα ἔχω δεῖξόν μοι τὴν πίστιν ὅου ἐκ τῶν ἔργων
 ὅου κἀγὼ δείξω^ο σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου. σὺ 19
 πιστεύεις ὅτι ὁ θεὸς εἷς ἐστίν καλῶς ποιεῖς καὶ τὰ δαιμόνια
 πιστεύουσιν καὶ φρίσσουν. θέλεις δὲ γνῶναι ὃ ἄνθρωπε 20

v.5 TK: του κοσμου τουτου, M: του κοσμου, V: τω κοσμω. **v.5** E: βασιλειας, NA: επαγγελιας.
v.6 E: ουχ, A: ουχι. **v.6** E: υμων, N⁷⁴: υμας. **v.7** E: ουκ, A⁷⁴: και. **v.8** E: νομον τελετε
 βασιλικον, F: λογον βασιλικον λαλειτε. **v.8** E: την γραφην, F: τας γραφας. **v.9** T^ο: προσωπολη-
 πτετε, V: προσωπολημπτετε. **v.10** T^ο: τηρησει πταισει, V: τηρηση πταιση, A: πληρωσει πταιση.
v.11 TKV: μοιχευσης, M: μοιχευσεις. **v.11** TKV: φονευσης, M: φονευσεις. **v.11** T^ο: μοιχευ-
 σεις φονευσεις, V: μοιχευεις φονευεις. **v.11** E: γεγονας παραβατης, A⁷⁴: εγενου αποστατης.
v.12 E: νομου, N⁷⁴: λογου. **v.13** TK: ανιλεως, MV: ανελεος. **v.13** TK: και, MV: Ø. **v.13** E: κατακαυχεται, A: κατακαυχασθω, F: κατακαυχασθε. **v.13** TKV: ελεος, M: ελεον. **v.14** E: το, B: Ø. **v.14** E: λεγη τις, A: τις λεγη, F: λεγεις. **v.14** E: εχη, F: σχη. **v.15** T^ο: δε, V: Ø, F: γαρ. **v.15** E: και, A: η, F: Ø. **v.15** T^ο: ωσιν, V: Ø. **v.16** E: ευτη δε, A: και ευτη. **v.16** E: το, B: Ø. **v.17** T^ο: εργα εχη, V: εχη εργα. **v.18** E: σου, N⁷⁴: Ø. **v.18** TM: εκ, KV: χωρις. **v.18** T^ο: σου, V: Ø. **v.18** T^ο: δειξω σοι, V: σοι δειξω. **v.18** T^ο: μου, V: Ø. **v.19** T^ο: ο θεος εις εστιν, V: εις εστιν ο θεος, B: εις θεος εστιν, F: εστιν θεος.

21 κενὲ ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστίν . ἀβραὰμ ὁ πα-
 22 τὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη ἀνενέγκας ἰσαὰκ τὸν υἱὸν
 23 τοῖς ἔργοις αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη . καὶ
 ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα ἐπίστευσεν δὲ ὁ ἀβραὰμ τῷ θεῷ
 καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη .
 24 ὁρᾶτε τοίνυν ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ
 25 πίστεως μόνον . ὁμοίως δὲ καὶ ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων
 ἐδικαιώθη ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρα ὁδῷ ἐκβα-
 26 λουσα . ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστίν
 οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστίν .

3 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε ἀδελφοί μου εἰδότες ὅτι
 2 μεῖζον κρίμα ληψόμεθα . πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες εἴ τις
 ἐν λόγῳ οὐ πταίει οὗτος τέλειος ἀνὴρ δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι
 3 καὶ ὅλον τὸ σῶμα . ἰδοὺ τῶν ἵππων τοὺς χαλινούς εἰς τὰ στό-
 ματα βάλλομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν καὶ ὅλον τὸ
 4 σῶμα αὐτῶν μεταγομεν . ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα τηλικάυτα ὄντα
 καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα μεταγεται ὑπὸ ἐλαχί-
 στου πηδαλίου ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλῃται .
 5 οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστίν καὶ μεγαλᾶυχεϊ ἰδοὺ
 6 ὀλίγον πῦρ ἡλικὴν ὕλην ἀνάπτει . καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ ὁ κό-
 σμος τῆς ἀδικίας οὕτως ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν
 ἡμῶν ἡ ὀπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν
 7 τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης . πᾶσα γὰρ
 φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμά-
 8 ζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ . τὴν δὲ γλῶσ-
 σαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι ἀκατάσχετον κακὸν

v.20 T^a: νεκρά, V: ἀργή, Ψ⁷⁴: κενή. **v.22** E: συνηργεῖ, NA: συνεργεῖ. **v.22** E: ἐργων, F: ἐργων αὐτοῦ. **v.23** E: δε, Ψ²⁰: ὅ. **v.23** E: φίλος, F: δούλος. **v.24** T^a: τοῖνυν, V: ὅ. **v.25** E: ὁμοίως δε, F: οὕτως. **v.25** E: ἀγγέλους, F: κατασκοποῦς. **v.26** E: γὰρ, B: ὅ, F: δε. **v.26** E: πνεύματος, F: τοῦ πνεύματος. **v.26** T^a: τῶν, V: ὅ. **3. v.1** T^a: ληψόμεθα, V: λημψόμεθα. **v.2** E: δυνατός, N: δυναμένος. **v.3** TK: ἰδοὺ, M: ἰδε, V: εἰ δε. **v.3** E: τα στοματα, A⁵⁴: το στομα, F: στομα πρὸς στοματα. **v.3** T^a: πρὸς, V: εἰς. **v.3** E: αὐτοὺς ἡμῖν, A: ἡμῖν αὐτοὺς. **v.3** E: αὐτῶν μεταγομεν, A: μεταγομεν αὐτῶν, F: μεταγομεν. **v.4** E: τηλικάυτα, B: τα τηλικάυτα. **v.4** T^a: σκληρῶν ἀνέμων, V: ἀνέμων σκληρῶν. **v.4** T^a: ἀν, V: ὅ. **v.4** T^a: βουλήται, V: βουλεται. **v.5** T^a: μεγαλᾶυχει, V: μεγάλα αυχει. **v.5** T^a: ὀλίγον, V: ἡλικόν. **v.6** E: καὶ, N: ὅ. **v.6** T^a: οὕτως, V: ὅ. **v.6** E: ἡ, N: καὶ. **v.6** E: γενεσεως, N: γενεσεως ἡμῶν. **v.7** E: δαμαζεται καὶ δεδαμασαι, Ψ²⁰: δεδαμασαι καὶ δαμαζεται, F: δαμαζεται. **v.8** T^a: δυναται ἀνθρώπων δαμασαι ἀκατάσχετον, V: δαμασαι δυναται ἀνθρώπων ἀκατάστατον.

μεστή ἰοῦ θανατηφόρου . ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν θεὸν καὶ 9
πατέρα καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ’
ὁμοίωσιν θεοῦ γεγρόντας . ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται 10
εὐλογία καὶ κατάρα οὐ χρή ἀδελφοί μου ταῦτα οὕτως γίνε-
σθαι . μήτι ἢ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὁπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ 11
τὸ ἡικρόν . μὴ δύναται ἀδελφοί μου συκῇ ἐλαίας ποιῆσαι 12
ἢ ἄμπελος σῦκα οὕτως· οὐδεμία πηγὴ ἀλυκὸν καὶ γλυκὺ
ποιῆσαι ὕδωρ . τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν δειξάτω ἐκ 13
τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας .
εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρίθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν 14
μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας . οὐκ ἔ- 15
στιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη ἀλλ’ ἐπίγειος ψυχικὴ
δαιμονιώδης . ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐρίθεια ἐκεῖ ἀκαταστασία 16
καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα . ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν 17
ἀγνή ἐστιν ἔπειτα εἰρηνικὴ ἐπιεικὴς εὐπειθὴς μεστή ἐλέους
καὶ καρπῶν ἀγαθῶν ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπόκριτος . καρπὸς 18
δὲ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπεύρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρή-
νην .

Πόθεν πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν οὐκ ἐντεῦθεν ἐκ τῶν 4
ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν . ἐπι- 2
θυμεῖτε καὶ οὐκ ἔχετε φονεύετε καὶ ζηλοῦτε καὶ οὐ δύνασθε
ἐπιτυχεῖν μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε οὐκ ἔχετε δὲ διὰ τὸ μὴ αἰ-
τεῖσθαι ὑμᾶς . αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε διότι κακῶς αἰτεῖσθε 3
ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε . μοιχοί· καὶ μοιχα- 4
λίδες οὐκ οἶδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ θεοῦ
ἐστὶν ὅς ἂν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου ἐχθρὸς τοῦ
θεοῦ καθίσταται . ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει πρὸς 5
φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκησεν ἐν ἡμῖν . μερίζονα 6
δὲ δίδωσιν χάριν διὸ λέγει ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσε-
ται ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν . ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ ἀντί- 7

v.9 T^a: θεον, V: κυριον. **v.9** E: γεγονοτας, A: γεγενημενους, F: γενομενους. **v.11** E: πικρον, Ψ⁷⁴: αλυκον. **v.12** T^a: ουτως ουδεμια πηγη αλυκον και, V: ουτε αλυκον. **v.13** E: τις, F: ει τις. **v.14** E: δε, A: δε αρα. **v.14** E: τη καρδια, N: ταις καρδιαις. **v.14** E: κατακαυχασθε, A: καυχασθε. **v.15** T^a: αλλ, V: αλλα. **v.17** E: και, Ψ⁷⁴: μεστη. **v.17** E: καρπων, F: καρπων εργων. **v.17** T^a: και, V: Ø. **v.18** T^a: της, V: Ø, N: ο. **4. v.1** T^a: και, V: και ποθεν. **v.2** TK: δε, MV: Ø. **v.3** E: και, Ψ⁷⁴: δε και. **v.4** T^a: μοιχοι και, V: Ø. **v.4** E: κοσμου, N: κοσμου τουτου. **v.4** E: του θεου εστιν, N: εστιν τω θεω. **v.4** T^a: αν, V: εαν. **v.5** T^a: κατωκησεν, V: κατωκισεν.

8 στητε ἰὼ διαβόλω καὶ φεύζεται ἀφ' ὑμῶν . ἐγγίσατε τῷ θεῷ καὶ
 ἐγγιεῖ ὑμῖν καθαρίσατε χεῖρας ἁμαρτωλοὶ καὶ ἀγνίσατε καρ-
 9 δίας δίψυχοι . ταλαιπωρήσατε καὶ πενήθησατε καὶ κλαύσατε
 ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατή-
 10 φειαν . ταπεινώθητ' ἐνώπιον τοῦ κυρίου καὶ ὑψώσει ὑμᾶς .
 11 μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων ἀδελφοὶ ὁ καταλαλὼν ἀδελφοῦ καὶ
 κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον
 12 εἰ δὲ νόμον κρίνεις οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτὴς . εἷς
 ἐστὶν ὁ νομοθέτης ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι οὐ τίς
 13 εἶ ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον . ἄγε νῦν οἱ λέγοντες σήμερον καὶ
 αὐριον πορευσώμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ
 14 ἐνιαυτὸν ἓνα καὶ ἐμπορευσώμεθα καὶ κερδήσωμεν . οἵτινες
 οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὐριοῦ ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν ἀτμὶς γάρ
 15 ἐστὶν ἢ πρὸς ὀλίγον φαινομένη ἔπειτα δὲ ἀφανιζομένη . ἀν-
 τὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς ἂν ὁ κύριος θελήσῃ καὶ ζήσωμεν καὶ
 16 ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο . νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλα-
 17 ζονείαις ὑμῶν ἥρα καύχησις τοιαύτη πονηρὰ ἐστὶν . εἰδοὶ
 οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι ἁμαρτία αὐτῷ ἐστὶν .

5 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι κλαύσατε ὁλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαι-
 2 πωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις . ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν
 3 καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόδρωτα γέγονεν . ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ
 ὁ ἄργυρος κατίωται καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔ-
 σται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὥς πῦρ ἐθησαυρίσατε ἐν
 4 ἐσχάταις ἡμέραις . ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάν-
 των τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀπτεστερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει καὶ
 αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὄτα κυρίου σαβαὼθ εἰσελη-

v.7 TK: τῷ, MV: δε τῷ. **v.8** E: ἐγγιει, B: ἐγγίσει. **v.9** E: καὶ κλαύσατε, N: κλαύσατε, F: ∅. **v.9** T⁺: μεταστραφήτω, V: μετατραπήτω. **v.10** E: ταπεινώθητε, N: ταπεινώθητε συν. **v.10** T⁺: τοῦ κυρίου, V: κυρίου, F: τοῦ θεοῦ. **v.11** E: ο, F: ο γάρ. **v.11** T⁺: καὶ, V: ἡ. **v.11** E: ουκ, F: ουκετι. **v.12** T⁺: ο νομοθετῆς, V: [ο] νομοθετῆς καὶ κριτῆς, N⁷⁴: νομοθετῆς. **v.12** TK: συ, MV: συ δε. **v.12** T⁺: ος κρίνεις τὸν ἕτερον, V: ο κρίνων τὸν πλησίον, F: ος κρίνεις τὸν ἕτερον οτι ουκ ἐν ἀνθρώπῳ ἀλλ ἐν θεῷ τὰ διαβήματα ἀνθρώπου κατευθύνεται. **v.13** TM: καὶ αὐριον πορευσώμεθα, KV: ἡ αὐριον πορευσομεθα. **v.13** TM: ποιήσωμεν, KV: ποιήσομεν. **v.13** E: ἐκεῖ, A: ∅. **v.13** T⁺: ἐνα, V: ∅. **v.13** TM: ἐμπορευσώμεθα καὶ κερδήσωμεν, KV: ἐμπορευσομεθα καὶ κερδήσομεν. **v.14** E: ἐπίστασθε, F: ἐπιστάνται. **v.14** T⁺: γάρ, V: ∅. **v.14** E: ὑμῶν, F: ἡμῶν. **v.14** TK: ἐστὶν, M: ἐσται, V: ἐστε. **v.14** TK: δε, M: δε καὶ, V: καὶ, F: ∅. **v.15** E: θελήσῃ, B: θελή. **v.15** TM: ζήσωμεν καὶ ποιήσωμεν, KV: ζήσομεν καὶ ποιήσομεν. **v.16** E: καυχᾶσθε, N: κατακαυχᾶσθε. **v.16** E: πασα, N: ἀπασα, F: πασα συν. **5. v.1** E: ἐπερχομεναις, N: ἐπερχομεναις ὑμιν. **v.3** E: καὶ ὁ ἀργυρος κατίωται, A: κατίωται καὶ ὁ ἀργυρος. **v.3** E: ὡς, A: ὁ ἰος ὡς. **v.4** E: ἀπτεστερημενος, NB: ἀφυστερημενος.

λύθασιν. ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε ἐθρέ- 5
ψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ὥς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. κατεδικάσατε 6
ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν. μακροθυ- 7
μήσατε οὖν ἀδελφοί ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἰδοὺ ὁ
γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς μακροθυμῶν
ἐπ' αὐτῷ ἕως ἂν λάβῃ ὑετὸν πρῶϊμον καὶ ὄψιμον. μακροθυ- 8
μήσατε καὶ ὑμεῖς στηρίζατε τὰς καρδίας ὑμῶν ὅτι ἡ παρουσία
τοῦ κυρίου ἤγγικεν. μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων ἀδελφοί ἵνα 9
μὴ κατακριθῆτε ἰδοὺ κριτῆς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν. ὑπό- 10
δειγμα λάβετε τῆς κακοπαθείας ἀδελφοί μου καὶ τῆς μακρο-
θυμίας τοὺς προφήτας οἱ ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι κυρίου. ἰδοὺ 11
μακαρίζομεν τοὺς ὑπομένοντας τὴν ὑπομονὴν ἰὼβ ἠκούσατε
καὶ τὸ τέλος κυρίου εἶδετε ὅτι πολυὺς πλάγχθος ἐστὶν ὁ κύ-
ριος καὶ οἰκτίρμων. πρὸ πάντων δὲ ἀδελφοί μου μὴ ὀμνύετε 12
μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὄρκον ἥτω δὲ
ὑμῶν τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὐ οὐ ἵνα μὴ εἰς ὑπόκρισιν πέσητε.
κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν προσευχέσθω εὐθυμεῖ τις ψαλλέτω. 13
ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς 14
ἐκκλησίας καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν
ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως 15
σώσει τὸν κάμνοντα καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος κἂν ἁμαρτίας
ᾗ πεποιηκὼς ἀφεθῇσεται αὐτῷ. ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ 16
παραπτώματα καὶ ἔψχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων ὅπως ἰαθῇτε πολὺ
ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁ- 17
μοιοπαθὴς ἡμῖν καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι
καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ.

v.4 E: εισεληλυθασιν, B: εισεληλυθαν. **v.5** E: και, A: Ø. **v.5** E: καρδιας, F: σαρκας. **v.5** T*: ως, V: Ø. **v.6** E: ουκ, F: και ουκ. **v.7** TK: αυτω εως αν λαβη υετον πρωιμον, M: αυτον εως λαβη υετον πρωιμον, V: αυτω εως λαβη προιμον. **v.8** E: και, N⁷⁴: συν και. **v.8** E: κυριου, F: κυριου ημων. **v.9** T*: κατ αλληλων αδελφοι, V: αδελφοι κατ αλληλων, F: κατ αλληλων. **v.9** T: κατακριθητε ιδου, K: κατακριθητε ιδου ο, MV: κριθητε ιδου ο. **v.10** TK: της κακοπαθειας αδελφοι μου, M: αδελφοι μου της κακοπαθειας, V: αδελφοι της κακοπαθιας. **v.10** T*: τω, V: εν τω. **v.10** E: κυριου, F: του κυριου. **v.11** T*: υπομενοντας, V: υπομειναντας. **v.11** E: τελος, F: ελεος. **v.11** E: ειδετε, A: ιδετε, F: οιδετε. **v.11** E: πολυσπλαγχνος, F: πολυεσπλαγχνος. **v.11** TKV: ο κυριος, M: Ø, B: κυριος. **v.12** E: αλλον τινα ορκον, A: αλλον ορκον τινα, F: τινα αλλον ορκον. **v.12** E: υμων, N: ο λογος υμων. **v.12** TM: εις υποκρισιν, KV: υπο κρισιν. **v.14** T*: αυτον, V: [αυτον], B: Ø. **v.14** E: του κυριου, A: κυριου, B: Ø, F: ιησου χριστου. **v.15** E: ευχη, F: προσευχη. **v.15** E: αφεθησεται, F: αφεθησονται. **v.16** T*: εξομολογεισθε αλληλοις τα παραπτωματα, V: εξομολογεισθε συν αλληλοις τας αμαρτίας. **v.16** E: ευχεσθε, AB: προσευχεσθε. **v.16** E: πολυ, F: πολυ γαρ. **v.17** E: βρεξαι, F: βρεξαι υετον.

- 18 καὶ πάλιν προσηύξατο καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν^ο ἔδωκεν καὶ ἡ
19 γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς. ἀδελφοὶ ἐάν τις ἐν ὑμῖν
20 πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν. γινω-
σκέτω^ο ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ
σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

v.18 E: υετον εδωκεν, A: εδωκεν υετον.

σι, B: γινωσκετε σι, ⁷⁴∅, F: σι.

v.20 E: αμαρτιων, F: αμαρτιων αμην.

v.19 T^{*}: αδελφοι, V: αδελφοι μου.

v.20 E: γινωσκετω

v.20 T^{*}: ψυχην, V: ψυχην αυτου, A: την ψυχην αυτου.

ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΩΤΗ°

Πέτρος ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις **1**
διασπορᾶς πόντου γαλατίας καππαδοκίας ἀσίας° καὶ βιθυ-
νίας· κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατὴρ ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος **2**
εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος ἰησοῦ χριστοῦ χάρις ὑ-
μῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη· εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ **3**
κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ° ἔλεος ἀνα-
γεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζωῶν δι' ἀναστάσεως ἰησοῦ χρι-
στοῦ ἐκ νεκρῶν· εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον° **4**
καὶ ἀμάραντον τετηρημένην ἐν° οὐρανοῖς εἰς ἡμᾶς· τοὺς ἐν **5**
δυνάμει° θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἐτοι-
μην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ· ἐν° ᾧ ἀγαλλιᾶσθε ὁ- **6**
λίγον ἄρτι εἰ δέον ἐστὶν λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς·
ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν° τῆς πίστεως πολὺ° τιμιώτερον χρυσοῦ **7**
τοῦ ἀπολλυμένου διὰ° πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου εὗρεθῇ εἰς
ἐπαινον καὶ τιμὴν° καὶ δόξαν ἐν ἀποκαλύψει ἰησοῦ χριστοῦ·
ὃν οὐκ εἰδότες ἀγαπᾶτε εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρῶντες πιστεύοντες **8**
δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκκλήτῳ καὶ δεδοξασμένῳ· κοι- **9**
ζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν· περὶ **10**
τῆς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρέυνησαν προφηταὶ οἱ περὶ
τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες· ἐρέυνῶντες εἰς τίνα **11**
ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου° τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα χριστοῦ προ-

Τ: ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ, Κ: ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ, ΜV: ΠΕΤΡΟΥ Α. **1. v.1** E: παρεπιδήμοις, N: και παρεπιδημοις. **v.1** E: ἀσίας και βιθυνίας, B*: ασίας, N*: και βιθυνίας, F: και ασίας και βιθυνίας. **v.3** E: τὸ, Ψ⁷²: ∅. **v.3** E: αὐτοῦ ἔλεος, Ψ⁷²: ελεος αυτου, F: ελεος. **v.3** E: ἡμᾶς, Ψ⁷²: ∅, F: υμας. **v.3** E: ἐλπίδα, Ψ⁷²: ελπιδαν. **v.3** E: ζωσαν, F: ζωης. **v.4** E: ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, N: αμαραντον και αμιαντον, F: αμιαντον. **v.4** E: ἐν οὐρανοῖς, N: εν ουρανω, F: εν τοις ουρανοις. **v.4** T: ἡμᾶς, KMV: ὑμᾶς. **v.5** E: δυνάμει θεοῦ, Ψ⁷²: δυναμει, F: αγαπη θεου. **v.6** E: ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, Ψ⁷²: αγαλλιασαντες, F: αγαλλιασθε. **v.6** T*: ἐστίν, V: [ἐστίν], NB: ∅. **v.6** E: λυπηθέντες, N: λυπηθεντας, F: ημας λυπηθεντας. **v.6** E: ποικίλοις, Ψ⁷²: πολλοις. **v.7** E: δοκίμιον, Ψ⁷²: δοκιμον. **v.7** E: ὑμῶν τῆς πίστεως, Ψ⁷²: της πιστεως υμων. **v.7** T*: πολὺ τιμιώτερον, V: πολυτιμότερον. **v.7** E: χρυσοῦ, B: χρυσου. **v.7** E: διὰ πυρὸς δὲ, Ψ⁷²: και δια πυρος, F: δια πυρος. **v.7** TK: τιμὴν καὶ δόξαν, M: τιμὴν και εις δόξαν, V: δόξαν και τιμὴν. **v.8** TM: εἰδότες, KV: ιδόντες. **v.8** E: ἀγαλλιᾶσθε, B: αγαλλιατε. **v.9** T*: ὑμῶν, V: [ὑμῶν], B: ∅, F: ημων. **v.10** T*: ἐξηρέυνησαν, V: εξηραυνησαν. **v.11** T*: ἐρευνῶντες, V: εραυνῶντες, Ψ⁷²: εραυνωτες. **v.11** E: ἐδήλου τὸ, F: εδηλουτο. **v.11** E: χριστοῦ, B: ∅.

μαρτυρόμενον τὰ εἰς χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα
 12 δόξας. οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ἡμῖν δὲ διηκόνουν
 αὐτὰ ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν
 πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν
 13 ἄγγελοι παρακύψαι. διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς δι-
 ανοίας ὑμῶν νήφοντες τελείως ἐλπίζετε ἐπὶ τὴν φερομένην
 14 ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει ἰησοῦ χριστοῦ. ὥς τέκνα ὑπακο-
 ῆς μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν
 15 ἐπιθυμίαις. ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ
 16 ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε. διότι ἡ γέγραπται ἅγιοι
 17 γένησθε ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι. καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν
 ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον ἐν φόβῳ
 18 τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε. εἰδότες ὅτι οὐ
 φθαρτοῖς ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν
 19 ἀναστροφῆς πατροπαραδότου. ἀλλὰ τιμῇ αἱματι ὡς ἁμνοῦ
 20 ἁμώμου καὶ ἁσπίλου χριστοῦ. ἡ προεγνωσμένου μὲν πρό κα-
 ταβολῆς κόσμου φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων δι'
 21 ὑμᾶς. τοὺς δι' αὐτοῦ πιστεύοντας εἰς θεὸν τὸν ἐγειράντα αὐ-
 τὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ
 22 ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν. τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑ-
 πακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ πνεύματος εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπό-
 κριτον ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς.
 23 ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου
 24 διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα. διότι
 πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος

v.11 E: προμαρτυρόμενον, A⁷²: προμαρτυρουμενον. **v.11** E: ταῦτα, ⁷²: ταυτας. **v.12** TK: ἡμῖν, MV: ὑμῖν. **v.12** E: ὑμᾶς, ⁷²: ὑμιν. **v.12** T^{*}: ἐν, V: [ἐν], AB⁷²: ∅. **v.14** E: συσχη-
 ματιζόμενοι, ⁷²: συνηματιζομενοι. **v.14** E: ἐν τῇ, ⁷²: ∅. **v.16** E: διότι γέγραπται, N: διο
 γεγραπται, F: ∅. **v.16** TK: ἅγιοι γένησθε, M: ἅγιοι γίνεσθε, V: [ὅτι] ἅγιοι ἔσεσθε. **v.16** E: ὅτι,
⁷²: διοτι, F: καθως. **v.16** T^{*}: εἰμι, V: [εἰμι], NBA^{*}: ∅. **v.17** E: ἐπικαλεῖσθε, ⁷²: καλειτε, F:
 αιτεισθε. **v.17** T^{*}: ἀπροσωπολήπτως, V: ἀπροσωπολήμπτως. **v.17** E: τὸν, ⁷²: ουν το. **v.18** E:
 φθαρτοῖς, ⁷²: φαρτοις. **v.18** E: ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, F: πατροπαραδοτου ἀναστροφης.
v.19 E: τιμῇ, F: τω τιμῳ. **v.20** E: προεγνωσμένου, N: ανεγνωσμενου, ⁷²: προεγνωσμενου.
v.20 T^{*}: ἐσχάτων τῶν χρόνων, V: ἐσχάτου τῶν χρόνων, N: εσχατου του χρονου, ⁷²: εσχατων
 χρονω. **v.21** T^{*}: πιστεύοντας, V: πιστούς, F: πιστεουσαντας. **v.21** E: ἐγειράντα, N: εγειροντα.
v.21 E: ἐλπίδα, ⁷²: την ελπιδα. **v.22** T^{*}: διὰ πνεύματος, V: ∅. **v.22** T^{*}: καθαρᾶς καρδίας,
 V: [καθαρᾶς] καρδίας, AB: καρδιας, F: καρδιας αληθινης. **v.23** E: ἀναγεγεννημένοι, ⁷²: ως
 αναγεγεννημενοι. **v.23** E: ἐκ σπορᾶς, NA: εκ φθορας, ⁷²: σπορας. **v.23** E: ζῶντος θεοῦ, F:
 θεου ζωντος, F: ζωντος του θεου, F: θεου. **v.23** T^{*}: εἰς τὸν αἰῶνα, V: ∅, F: εις τους αιωνας.
v.24 E: διότι, ⁷²: οτι, F: διο. **v.24** E: ὡς, N: ωσι, A: ∅. **v.24** T^{*}: ἀνθρώπου, V: αὐτῆς, N:
 αυτου, F: ∅.

χόρτου ἐξηράνθη ὁ χόρτος καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν . τὸ 25
δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτο δὲ ἐστὶν τὸ ῥῆμα
τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς .

Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑ- 2
ποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς . ὡς ἄρτιγέν- 2
νητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε ἵνα ἐν αὐ-
τῷ αὐξηθῇτε . εἴπερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος . πρὸς 3, 4
ὃν προσερχόμενοι λίθον ζῶντα ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδε-
δοκιμασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν ἔντιμον . καὶ αὐτοὶ ὡς 5
λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς ἱεράτευμα ἁ-
γίον ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους τῷ θεῷ
διὰ ἰησοῦ χριστοῦ . διὸ καὶ περιέχει ἐν τῇ γραφῇ ἰδοὺ τί- 6
θημι ἐν σιών λίθον ἀκρογωνιαίον ἐκλεκτὸν ἔντιμον καὶ ὁ
πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ κατασυχυνθῇ . ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ 7
τοῖς πιστεύουσιν ἀπείθοῦσιν δὲ λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ
οἰκοδομοῦντες οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας . καὶ λί- 8
θος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου οἱ προσκόπτουσιν
τῷ λόγῳ ἀπείθοῦντες εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν . ὑμεῖς δὲ γένος ἐκ- 9
λεκτὸν βασιλεῖον ἱεράτευμα ἔθνος ἅγιον λαὸς εἰς περιποίησιν
ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαν-
τος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς . οἱ ποτὲ οὐ λαὸς νῦν δὲ 10
λαὸς θεοῦ οἱ οὐκ ἤλεημένοι νῦν δὲ ἐλεηθέντες . ἀγαπητοὶ 11
παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπέχεσθαι τῶν
σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς .
τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλὴν ἵνα ἐν 12

v.24 E: χόρτου, Ψ⁷²: ∅. **v.24** T⁸: αὐτοῦ, V: ∅. **v.25** E: τὸ ῥῆμα τὸ, A: ∅. **v.25** E: εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς, Ψ⁷²: εἰς υμᾶς εὐαγγελισθεν. **2. v.1** E: πάντα, Ψ⁷²: παν. **v.1** E: υποκρίσεις, B: υποκρισιν. **v.1** E: φθόνους, B: φόνους. **v.1** E: πάσας καταλαλιάς, A: καταλαλιας, N¹: πασαν καταλαλιαν. **v.2** E: ἄδολον, F: και αδολον. **v.2** T⁸: αὐξηθῇτε, V: αὐξηθῇτε εἰς σωτηρίαν, N: αὐξηθῆναι εἰς σωτηριαν, Ψ⁷²: αὐξηθητε ει σωτηριαν. **v.3** T⁸: εἴπερ, V: εἰ. **v.3** E: ἐγεύσασθε, Ψ⁷²: εγευσασθαι επιστευσατε, F: εγευσασθε και ιδετε. **v.3** E: χρηστὸς, Ψ⁷²: χριστος. **v.4** E: ὑπὸ, F: απο, F: υπερ. **v.5** E: ζῶντες, N: οντες. **v.5** E: οἰκοδομεῖσθε, N: εποικοδομεισθε. **v.5** T⁸: ἱεράτευμα, V: εἰς ἱεράτευμα. **v.5** E: πνευματικὰς θυσίας, Ψ⁷²: πνευματικας, N: θυσίας. **v.5** T⁸: τῷ, V: [τῷ], N¹AB: ∅. **v.6** TK: διὸ καὶ, MV: διότι. **v.6** T⁸: ἐν τῇ, V: ἐν, F: η. **v.6** E: ἀκρογωνιαίον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, B: εκλεκτον ακρογωνιαιον εντιμον, F: ακρογωνιαιον εντιμον, F: εκλεκτον εντιμον. **v.6** E: αὐτῷ, N: αυτον. **v.7** E: ὑμῖν, N: ημιν. **v.7** T⁸: ἀπειθοῦσιν, V: ἀπιστοῦσιν. **v.7** T⁸: λίθον, V: λίθος. **v.8** E: πέτρα, N: πετραν. **v.8** E: ἀπείθοῦντες, B: ἀπιστοῦντες, F: απειθοουσιν, F: απειθουντι. **v.8** E: ὁ, F: ην παρεσκευασαν εαυτους ταξιν. **v.9** E: αὐτοῦ, Ψ⁷²: ∅. **v.11** E: ἀπέχεσθαι, AΨ⁷²: απεχεσθε. **v.12** E: ὑμῶν, N: υμιν. **v.12** TKV: ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλὴν, M: ἔχοντες καλὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν.

ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν ἐκ τῶν καλῶν ἔργων
 13 ἐποπτεύσαντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς. ὑ-
 ποτάγητε οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ^ο κτίσει διὰ τὸν κύριον εἴτε
 14 βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι. εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομέ-
 νοις εἰς ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν ἔπαινον^ο δὲ ἀγαθοποιῶν.
 15 ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἀγαθοποιουῦντας φιμοῦν
 16 τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν. ὡς ἐλεύθεροι καὶ μὴ
 ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν ἀλλ' ὡς
 17 δοῦλοι^ο θεοῦ. πάντας τιμήσατε τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε τὸν
 18 θεὸν φοβεῖσθε τὸν βασιλέα τιμᾶτε. οἱ οἰκέται ὑποτασσόμενοι
 ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπι-
 19 εικέσιν ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. τοῦτο γὰρ χάρις εἰ διὰ συν-
 20 είδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως. ποῖον γὰρ
 κλέος εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε ἀλλ' εἰ
 ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε τοῦτο χάρις παρὰ
 21 θεῷ. εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε ὅτι καὶ χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ
 ἡμῶν^ο ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε
 22 τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ. ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ εὐρέθη
 23 δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοι-
 δόρει πάσχων οὐκ ἠπεῖλει παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως.
 24 ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ
 ἐπὶ τὸ ξύλον ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ
 25 ζήσωμεν οὗ τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα
 πλανώμενα ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπί-
 σκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

3 Ὅμοίως αἱ γυναῖκες ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν
 ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀ-
 2 ναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται. ἐποπτεύσαντες τὴν
 3 ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν
 ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱμα-
 4 τίων κόσμος. ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ

v.12 E: καταλαλοῦσιν, F: καταλαλῶσιν, F: κακοποιοῦσιν. **v.12** E: ἔργων, F: ὑμῶν ἐργῶν.

v.12 T¹: ἐποπτεύσαντες, V: ἐποπτεύοντες. **v.12** E: δοξάσωσιν, N: δοξασουσιν. **v.12** E: τὸν,

W²: ὑμῶν τον. **v.13** T¹: οὖν, V: Ø. **v.13** E: ἀνθρωπίνῃ κτίσει, N: κτίσει, F: φουσει ἀνθρωπινῃ,

F: κτίσει ἀνθρωπινῃ. **v.14** TK: μέν, MV: Ø. **v.14** E: ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν, F: Ø. **v.16** T¹:

δουλοὶ θεοῦ, V: θεοῦ δουλοὶ. **v.17** TKV: ἀγαπάτε, M: ἀγαπήσατε. **v.21** TK: ἡμῶν ἡμιν,

M: ἡμῶν ὑμιν, V: ὑμῶν ὑμιν. **v.24** T¹: αὐτοῦ, V: Ø. **v.25** T¹: πλανώμενα, V: πλανώμενοι.

v.25 T¹: ἀλλ, V: ἀλλα. **3. v.1** TK: κερδηθησονται, MV: κερδηθησονται.

ἀφθάρτῳ τοῦ πραγέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος ὃ ἐστὶν ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ πολυτελές. οὕτως γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγαι γυναῖκες 5
αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν θεὸν ἐκόσμου ἐαυτὰς ὑποτασσόμεναι
τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν. ὥς σάρρα ὑπήκουσεν τῷ ἄβραάμ κύ- 6
ριον αὐτὸν καλοῦσα ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ
μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. οἱ ἄνδρες ὁμοίως συν- 7
οικοῦντες κατὰ γνῶσιν ὥς ἀσθενεστέρω σκεύει τῷ γυναικείῳ
ἀπονέμοντες τιμὴν ὥς καὶ συγκληρονόμοι χάριτος ζωῆς εἰς 8
τὸ μὴ ἐκκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν. τὸ δὲ τέλος πάντες
ὁμόφρονες συμπαθεῖς φιλάδελφοι εὐσπλαγχνοὶ φιλόφρονες. 9
μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας
τοῦναντίον δὲ εὐλογοῦντες εἰδότες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα 10
εὐλογίαν κληρονομήσητε. ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰ-
δεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀπὸ κα- 11
κοῦ καὶ χεῖλη αὐτοῦ τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον. ἐκκλινάτω ἀπὸ
κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθὸν ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω 12
αὐτήν. ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὅτα αὐτοῦ
εἰς δέησιν αὐτῶν πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά. 13
καὶ τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ μιμῆται γένησθε.
ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην μακάριοι τὸν δὲ φόβον 14
αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε. κύριον δὲ τὸν θεὸν ἀ- 15
γιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ἔτοιμοι δὲ αἰεὶ πρὸς ἀπολογίαν
παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος μετὰ 16
πραΰτητος καὶ φόβου. συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν ἵνα ἐν ᾧ
καταλαλῶσιν ὑμῶν ὥς κακοποιῶν καταισχυθῶσιν οἱ ἐπη- 17
ρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν χριστῷ ἀναστροφὴν. κρεῖττον
γὰρ ἀγαθοποιοῦντας εἰ θέλει τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πάσχειν ἢ 18
κακοποιοῦντας. ὅτι καὶ χριστὸς ἅπασι περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθεν
δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ θανατω- 19
θεὶς μὲν σαρκὶ ζωοποιηθεὶς δὲ τῷ πνεύματι. ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν 20
φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν. ἀπειθήσασιν ποτε

v.4 T^g: πραεος, V: πραεως. **v.5** TK: επι τον, M: επι, V: εις. **v.7** T^g: συγκληρονομοι, V: συγκληρονομοις. **v.7** TK: εκκοπτεσθαι, MV: εγκοπτεσθαι. **v.8** T^g: φιλοφρονες, V: ταπεινοφρονες. **v.9** T^g: ειδοτες, V: Ø. **v.10** T^g: αυτου, V: Ø. **v.11** T^g: εκκλινατω, V: εκκλινατω δε. **v.12** TK: οι, MV: Ø. **v.13** T^g: μιμηται, V: ζηλωται. **v.15** T^g: θεον, V: χριστον. **v.15** T^g: δε, V: Ø. **v.15** T^g: μετα, V: αλλα μετα. **v.16** T^g: καταλαλωσιν υμων ως κακοποιων, V: καταλαλεισθε. **v.17** TK: θελει, MV: θελοι. **v.18** TK: ημας, MV: υμας. **v.18** TK: τω, MV: Ø.

ὅτε ἅπαζ' ἐξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ εἰς ἣν ὀλίγαί τουτέστιν ὀκτὼ ψυχαὶ διεσώθησαν δι' ὕδατος. ὁ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα οὐ σαρκὸς ἀπόθεις ρύπου ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεὸν δι' ἀναστάσεως ἰησοῦ χριστοῦ. ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

4 Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὀπλίσασθε ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας. εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον. ἀρκετὸς γὰρ ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου τὸ θέλημα τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις ἐπιθυμίαις οἰνοφλυγίαις κώμοις πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις. ἐν ᾧ ξενίζονται μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν βλασφημοῦντες. οἱ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἐτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη ἵνα κριθῶσιν μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκὶ ζῶσιν δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι. πάντων δὲ τὸ τέλος ἥγγικεν σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς τὰς προσευχάς. πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῇ ἔχοντες ὅτι ἀγάπη καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν. φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμῶν. ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ. εἴ τις λαλεῖ ὡς λόγια θεοῦ εἴ τις διακονεῖ ὡς ἐξ ἰσχύος ἢς χορηγῇ ὁ θεὸς ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζεται ὁ θεὸς διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ᾧ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν. ἀγαπητοὶ μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένη ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος. ἀλλὰ καθὼς κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῇτε ἀγαλλιώμενοι.

v.20 TK: ἀπαξ ἐξεδεχετο, MV: ἀπεξεδεχετο. **v.20** T^o: ὀλιγαί, V: ὀλιγοί. **v.20** T: τουτέστιν, KMV: τουτ' ἐστιν. **v.21** T: ὁ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν, K: ὦ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν, M: ὁ ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς, V: ὁ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν. **4. v.1** T^o: ὑπερ ἡμῶν, V: ∅. **v.1** T^o: ἐν, V: ∅. **v.3** TK: ἡμιν, M: ὑμιν, V: ∅. **v.3** T^o: τοῦ βίου τὸ θέλημα, V: τὸ βούλημα. **v.3** T^o: κατεργασσασθαι, V: κατεργασθαι. **v.3** T^o: εἰδωλολατρειαίς, V: εἰδωλολατρίας. **v.7** T^o: τας, V: ∅. **v.8** T^o: δε, V: ∅. **v.8** TMV: οἱ, K: οἱ η. **v.8** T^o: καλυψεί, V: καλυπτει. **v.9** T^o: γογγυσμῶν, V: γογγυσμοῦ. **v.11** TKV: ἡς, M: ὡς.

εἰ ὄνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι χριστοῦ μακάριοι ὅτι τὸ τῆς δό- 14
ξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται κατὰ ὃ μὲν
αὐτοὺς βλασφημεῖται κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται. μὴ γάρ τις 15
ὑμῶν πασχέτω ὥς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὥς ἄλλο-
τριδὲπίσκοπος. εἰ δὲ ὥς χριστιανὸς μὴ αἰσχυνέσθω δοξαζέτω 16
δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ μέρει τούτῳ. ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ 17
κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν τί τὸ
τέλος τῶν ἀπειθουσίνων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ. καὶ εἰ ὁ δι- 18
καιος μόλις σῶζεται ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται.
ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ὥς πιστῷ 19
κτίστη παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἑαυτῶν ἐν ἀγαθοποιίᾳ.

Πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος **5**
καὶ μάρτυς τῶν τοῦ χριστοῦ παθημάτων ὁ καὶ τῆς μελλούσης
ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός. ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποι- 2
μνιον τοῦ θεοῦ ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλ' ἐκουσίως
μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως. μὴδ' ὥς κατακυριεύ- 3
οντες τῶν κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου. καὶ 4
φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἁμαράντινον
τῆς δόξης στέφανον. ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέ- 5
ροις πάντες δὲ ἀλλήλοις ὑποτασσόμενοι τὴν ταπεινοφροσύ-
νην ἐγκομβώσασθε ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται τα-
πεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταῖαν 6
χεῖρα τοῦ θεοῦ ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ. πᾶσαν τὴν μέρι- 7
μναν ὑμῶν ἐπιρρίψαντες ἐπ' αὐτὸν ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.
νήψατε γρηγορήσατε ὅτι ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὥς λέων 8
ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ. ᾧ ἀντίστητε στε- 9
ρεοὶ τῇ πίστει εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ
ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος ὁ 10
καλέσας ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν χριστῷ ἰησοῦ
ὀλίγον παθόντας αὐτὸς καταρτίσαι ὑμᾶς στηρίζαι σθενῶσαι
θεμελιῶσαι. αὐτῷ ἢ ὁ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν 11

v.14 T*: κατα ... δοξάζεται, V: Ø. **v.15** T*: αλλοτριεπισκοπος, V: αλλοτριεπισκοπος. **v.16** T*: μερει, V: ονοματι. **v.19** T*: ως, V: Ø. **v.19** TK: εαυτων, MV: αυτων. **5. v.1** T*: τους, V: συν. **v.2** T*: αλλ, V: αλλα. **v.2** T*: εκουσιως, V: εκουσιως κατα θεον. **v.3** TKV: μηδ, M: μηδε. **v.5** T*: υποτασσομενοι, V: Ø. **v.7** T*: επιρριψαντες, V: επιριψαντες. **v.8** TK: οτι, MV: Ø. **v.8** T*: τινα καταπιη, V: [τινα] καταπειν. **v.9** T*: εν, V: εν [τω]. **v.10** TK: ημας, MV: υμας. **v.10** TK: καταρτισαι υμας στηριζαι σθενωσαι θεμελιωσαι, M: καταρτισαι υμας στηριζει σθενωσει θεμελιωσει, V: καταρτισει στηριζει σθενωσει θεμελιωσει.

- 12 αἰώνων ἀμήν ◊ διὰ σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ ὡς
λογίζομαι δι' ὀλίγων ἔγραψα παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν
13 ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ εἰς ἣν ἐστήκατε ◊ ἀσπά-
ζεται ὑμᾶς ἡ ἐν βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ μάρκος ὁ υἱός μου ◊
14 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν
τοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ ὁ ἀμήν ◊

v.11 T^a: ἡ δοξα καὶ τὸ κρατος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, V: τὸ κρατος εἰς τοὺς αἰῶνας. **v.12** T^a:
εστήκατε, V: στητε. **v.14** T^a: ἰησου ἀμην, V: ∅.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ

ΔΕΥΤΕΡΑ °

Συμμεών πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ τοῖς **1**
ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν
καὶ σωτῆροϛ ἰησοῦ χριστοῦ . χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυν- **2**
θείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν . ὥς **3**
πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐ-
σέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡ-
μᾶς διὰ ° δόξης καὶ ἀρετῆς . δι' ὧν τὰ μέγιστα ° ἡμῖν καὶ τίμια **4**
ἐπαγγέλματα δεδῶρηται ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινω-
νοὶ φύσεως ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς .
καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχο- **5**
ρηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν
γνώσιν . ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ **6**
τὴν ὑπομονὴν ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν . ἐν δὲ τῇ **7**
εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην .
ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ **8**
ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ
ἐπίγνωσιν . ὃ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα τυφλὸς ἐστὶν μυωπάζων **9**
λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν .
διὸ μᾶλλον ἀδελφοὶ σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν **10**
καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ παίσσητέ
ποτε . οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσο- **11**
δος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος
ἰησοῦ χριστοῦ . διὸ οὐκ ° ἀμελήσω ὑμᾶς ° ἀεὶ ὑπομιμνήσκειν **12**
περὶ τούτων καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρού-
σῃ ἀληθείᾳ . δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ **13**
σκηνώματι διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει . εἰδὼς ὅτι ταχινὴ **14**
ἐστὶν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου καθὼς καὶ ὁ κύριος
ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς ἐδήλωσέν μοι . σπουδάσω δὲ καὶ ἐκά- **15**

1. v.1 TMV: συμμεων, K: σιμων. T: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, K: ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, MV: ΠΕΤΡΟΥ Β. **v.1** TMV: σωτηρος, K: σωτηρος ημων. **v.3** T°: δια δοξης και αρετης, V: ιδια δοξη και αρετη. **v.4** TK: μεγαιστα ημιν και τιμια, M: τιμια ημιν και μεγαιστα, V: τιμια και μεγαιστα ημιν. **v.4** T°: εν, V: εν τω. **v.12** T°: ουκ αμελησω, V: μελλησω. **v.12** TK: υμας αει, MV: αει υμας.

16 σποτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην
 ποιῆσθαι. οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἔξακολουθήσαντες
 ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ δύ-
 17 ναμιν καὶ παρουσίαν ἀλλ' ἐπόπται γεννηθέντες τῆς ἐκείνου
 μεγαλειότητος. λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δό-
 ξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαῦδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς
 18 δόξης οὗτός· ἐστὶν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητὸς εἰς ὃν ἐγὼ εὐδό-
 κησα. καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ
 19 ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει· τῷ ἁγίῳ. καὶ ἔχομεν
 βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέ-
 χοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ ἕως οὔ ἡμέρα
 διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.
 20 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας
 21 ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη
 ποτὲ· προφητεία ἀλλ' ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλά-
 λησαν οἱ ἅγιοι θεοῦ ἄνθρωποι.

2 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ ὡς καὶ ἐν ὑ-
 μῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι οἵτινες παρεισάξουσιν αἰρέσεις
 ἀπωλείας καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι
 2 ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν. καὶ πολλοὶ ἔξακολου-
 θήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀπώλειαις δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας
 3 βλασφημηθήσεται. καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς
 ἐμπορεύσονται οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἄργεῖ καὶ ἡ ἀπώ-
 4 λεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτη-
 σάντων οὐκ ἐφείσατο ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέ-
 5 δωκεν εἰς κρίσιν ἱετηρημένους. καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ
 ἐφείσατο ἀλλ' ὄγδοον νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν κα-
 6 τακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας. καὶ πόλεις σοδόμων καὶ
 γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν ὑπόδειγμα μελ-
 7 λόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς. καὶ δίκαιον λῶτ καταπονούμενον
 ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσατο.
 8 βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡ-
 μέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐδασάνιζεν.

v.17 T^a: οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, V: ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός μου οὗτος ἐστὶν. **v.18** T^a:
 ορεῖ τῷ ἁγίῳ, V: ἁγίῳ ορεῖ. **v.21** T^a: ποτε προφητεία ἀλλ, V: προφητεία ποτε ἀλλα. **v.21** T:
 οἱ ἅγιοι, KM: ἁγιοι, V: ἀπο. **2. v.2** TK: ἀπωλείαις, MV: ἀσελγείαις. **v.3** TKV: νυσταζει, M:
 νυσταζει. **v.4** TK: τετηρημένους, MV: τηρουμένους. **v.5** T^a: ἀλλ, V: ἀλλα. **v.6** T^a: ἀσεβεῖν,
 V: ἀσεβε[σ]ιν.

οἶδεν κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι ἀδίκους δὲ εἰς 9
 ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν. μάλιστα δὲ τοὺς ὁ- 10
 πίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μiasμοῦ πορευομένους καὶ κυριό-
 τητος καταφρονοῦντας τολμηταὶ αὐθάδεις δόξας οὐ τρέμου- 11
 σιν βλασφημοῦντες. ὅπου ἄγγελοι ἰσχυεῖ καὶ δυνάμει μείζο-
 νες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον 12
 κρίσιν. οὗτοι δὲ ὡς ἄλογα ζῶα φυσικὰ γεγεννημένα εἰς ἄλω-
 σιν καὶ φθορὰν ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες ἐν τῇ φθο- 13
 ρᾷ αὐτῶν κατὰφθαρήσονται. κομιοῦμενοι μισθὸν ἀδικίας
 ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφὴν σπιλοὶ καὶ μῶμοι 14
 ἐντροφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν.
 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπαύστους 15
 ἀμαρτίας δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους καρδίαν γεγυμνα-
 σμένην πλεονεξίαις ἔχοντες κατάρας τέκνα. καταλιπόντες^ο 16
 τὴν εὐθεϊαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ
 τοῦ βαλαὰμ τοῦ βοσὸρ ὃς μισθὸν ἀδικίας ἡγάπησεν. ἔλεγχιν 17
 δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου
 φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρο-
 νίαν. οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι νεφέλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐ- 18
 λαυνόμεναι οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς^ο αἰῶνα τετῆρηται.
 ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπι- 19
 θυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις^ο τοὺς ὄντως ἀποφυγόντας τοὺς ἐν
 πλάνῃ ἀναστρεφομένους. ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμε- 20
 νοι αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς ᾧ γὰρ τις ἡττηται
 τούτῳ καὶ δεδούλωται. εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ 21
 κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ
 τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔ- 22
 σχατα χεῖρονα τῶν πρώτων. κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπε-
 γνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης ἢ ἐπιγνοῦσιν ἐπιστρέψαι
 ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς. συμβέβηκεν δὲ^ο
 αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ

v.9 TMV: πειρασμοῦ, K: πειρασμῶν. **v.11** T*: κυρίῳ, V: κυρίου. **v.12** T*: φυσικὰ γεγεννη-
 μενα, V: γεγεννημένα φυσικὰ. **v.12** TK: καταφθαρήσονται, M: καὶ καταφθαρήσονται, V: καὶ
 φθαρήσονται. **v.13** T*: κομιοῦμενοι, V: αδικούμενοι. **v.14** TK: πλεονεξίαις, MV: πλεονεξίας.
v.15 TK: καταλιπόντες τὴν, M: καταλιπόντες, V: καταλείποντες. **v.17** T*: νεφέλαι, V: καὶ
 ομίχλαι. **v.17** T*: εἰς αἰῶνα, V: ∅. **v.18** TM: ἀσελγείαις τοὺς ὄντως ἀποφυγόντας, K: ἐν
 ἀσελγείαις τοὺς ὄντως ἀποφυγόντας, V: ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀποφυγόντας. **v.19** T*: καὶ, V:
 ∅. **v.20** T*: κυρίου, V: κυρίου [ἡμῶν]. **v.21** T*: ἐπιστρέψαι, V: υποστρέψαι. **v.22** T*: δε,
 V: ∅.

ἴδιον ἐξέραμα καὶ ὅς λουσαμένη εἰς κύλισμα βορβόρου .

- 3** Ταύτην ἤδη ἀγαπητοὶ δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολὴν ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν .
- 2 μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἡμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ
- 3 σωτῆρος . τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας
- 4 πορευόμενοι . καὶ λέγοντες ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν πάντα οὕτως διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως . λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο
- 5 θέλοντας ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ . δι' ὧν ὁ τότε κόσμος
- 6 ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο . οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ αὐτοῦ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶν πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων . ἐν δὲ
- 7 τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς ἀγαπητοὶ ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία . οὐ βραδύνει ὁ κύριος τῆς ἐπαγγελίας ὡς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς μὴ βουλόμενός τινος ἀπολέσθαι
- 8 ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι . ἥξει δὲ ἡ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ ἐν ἣ ὁ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσονται καὶ γῆ καὶ τὰ
- 9 ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται . τούτων οὖν πάντων λυομένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις . προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ
- 10 στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται . καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ . διὸ ἀγαπητοὶ ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ . καὶ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς παῦλος κατὰ τὴν αὐτῷ δοθεῖ-

v.22 T*: κυλισμα, V: κυλισμον. **3. v.2** TK: ημων, MV: υμων. **v.3** T*: εσχάτου των ημερων, V: εσχάτων των ημερων [εν] εμπαιγμονη. **v.3** TK: αυτων επιθυμιας, MV: επιθυμιας αυτων. **v.7** T: αυτου, KV: τω αυτω, M: τω αυτου. **v.9** T*: ο, V: Ø. **v.9** T*: ημας, V: υμας. **v.10** T*: η, V: Ø. **v.10** T*: νυκτι εν, V: Ø. **v.10** T*: λυθησονται, V: λυθησεται. **v.10** T*: κατακαησεται, V: ευρεθησεται. **v.11** T*: συν, V: ουτως. **v.15** T*: αυτω δοθεισαν, V: δοθεισαν αυτω.

σαν σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν . ὥς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς 16
 λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων ἐν οἷς ἐστὶν δυσνόητά τινα ἃ οἱ
 ἁμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὥς καὶ τὰς λοιπὰς γρα-
 φὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν . ὑμεῖς οὖν ἀγαπητοὶ 17
 προγινώσκοντες φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ
 συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ . αὐξάνετε δὲ 18
 ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος ἰησοῦ
 χριστοῦ αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος ἀμήν .

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ°



1 Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς ὁ ἀκηκόαμεν ὁ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ὁ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν
2 περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς. καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη καὶ ἐωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν
3 αἰώνιον ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν. ὁ ἐωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν ἵνα καὶ ὑμεῖς
κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα με-
4 τὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ. καὶ
5 ταῦτα γράφομεν ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη. καὶ αὕτη° ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ
6 ἔστιν οὐδεμία. ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ σκοτεῖ περιπατοῦμεν ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν
7 τὴν ἀλήθειαν. ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατοῦμεν ὡς αὐτὸς ἐστιν ἐν τῷ φωτὶ κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα
ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης
8 ἁμαρτίας. ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν ἑαυτοὺς
9 πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν πιστὸς ἐστὶν καὶ δίκαιος ἵνα ἀφῇ ἡμῖν
10 τὰς ἁμαρτίας καὶ καθάριση ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

2 Τεκνία μου ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἀμάρτητε καὶ ἐὰν τις ἀμάρτη παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα ἰησοῦν χρισ-
2 τὸν δίκαιον. καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστὶν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου
3 τοῦ κόσμου. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτὸν
4 ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. ὁ λέγων ἔγνωκα αὐτὸν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν ψεύστης ἐστὶν καὶ ἐν τούτῳ ἡ

Τ: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ, Κ: ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ, ΜV: ΙΩΑΝΝΟΥ Α. **1. v.3** T°: ὑμιν, V: καὶ ὑμιν. **v.4** T°: ὑμιν, V: ἡμεῖς. **v.4** TMV: ἡμῶν, Κ: ὑμῶν. **v.5** T: αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, Κ: αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία, ΜV: ἐστὶν αὕτη ἡ ἀγγελία. **v.7** T°: χριστοῦ, V: ∅. **2. v.4** T°: λεγῶν, V: λεγὼν ὅτι.

ἀλήθεια οὐκ ἔστιν . ὅς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον ἀληθῶς ἐν 5
 τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι
 ἐν αὐτῷ ἔσμεν . ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖ- 6
 νος περιεπάτησεν καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν . ἀδελφοί οὐκ 7
 ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν ἀλλ' ἐντολὴν παλαιὰν ἣν εἴχετε
 ἀπ' ἀρχῆς ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ ἐστὶν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε ἀπ' 8
 ἀρχῆς . πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν ὃ ἐστὶν ἀληθὲς ἐν 8
 αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀλη-
 θινὸν ἤδη φαίνει . ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν 9
 αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι . ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀ- 10
 δελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ
 ἔστιν . ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν 11
 τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει ὅτι ἡ σκοτία
 ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ . γράφω ὑμῖν τεκνία ὅτι 12
 ἀφένονται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ . γράφω ὑμῖν 13
 πατέρες ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς γράφω ὑμῖν νεανίσκοι ὅτι
 νενικήκατε τὸν πονηρὸν γράφω ὑμῖν παιδιά ὅτι ἐγνώκατε τὸν 14
 πατέρα . ἔγραψα ὑμῖν πατέρες ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς 14
 ἔγραψα ὑμῖν νεανίσκοι ὅτι ἰσχυροί ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ
 ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρὸν . μὴ ἀγαπᾶτε τὸν 15
 κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον οὐκ
 ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ . ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ 16
 ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ
 ἀλαζονεία τοῦ βίου οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς ἀλλ' ἐκ τοῦ κό- 17
 σμου ἐστίν . καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ 17
 ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα . παιδιά 18
 ἐσχάτη ὥρα ἐστὶν καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρ-
 χεται καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν ὅθεν γινώσκομεν 19
 ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν . ἐξ ἡμῶν ἐξηλθὼν ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡ- 19
 μῶν εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν ἀλλ'
 ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν . καὶ ὑμεῖς 20
 χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου καὶ οἴδατε πάντα . οὐκ ἔγραψα 21
 ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτὴν καὶ
 ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν . τίς ἐστὶν ὁ ψεύ- 22

ν.7 T^a: ἀδελφοί, V: ἀγαπητοί. **ν.7** T^a: ἀπ ἀρχῆς, V: ὅ. **ν.13** T^a: γράφω, V: ἐγραψα. **ν.18** T^a:
 ο, V: ὅ. **ν.19** T^a: ἐξηλθον, V: ἐξηλθαν. **ν.19** T^a: ἦσαν ἐξ ἡμῶν, V: ἐξ ἡμῶν ἦσαν. **ν.20** T^a:
 παντα, V: παντες.

στης εἰ μὴ ὁ ἄρνούμενος ὅτι ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ χριστὸς οὕτως
 ἐστὶν ὁ ἀντίχριστος ὁ ἄρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.
 23, 24 πᾶς ὁ ἄρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει. ὑμεῖς οὖν
 ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς ἐν ὑμῖν μενέτω ἂν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ'
 ἀρχῆς ἠκούσατε καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε.
 25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν τὴν
 26 ζωὴν τὴν αἰώνιον. ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων
 27 ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ ἐν ὑμῖν μέ-
 νει καὶ οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς ἀλλ' ὥς τὸ αὐτὸ
 χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων καὶ ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ
 28 ἔστιν ψεῦδος καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μενεῖτε ἐν αὐτῷ. καὶ
 νῦν τεκνία μένετε ἐν αὐτῷ ἵνα ὅταν φανερωθῇ ἔχωμεν παρρη-
 σίαν καὶ μὴ αἰσχυνοῦμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.
 29 ἂν εἰδῇτε ὅτι δίκαιός ἐστιν γινώσκετε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν
 δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

3 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα
 θεοῦ κληθῶμεν διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς ὅτι
 2 οὐκ ἔγνω αὐτόν. ἀγαπητοὶ νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμεν καὶ οὐπω
 ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα οἶδαμεν δὲ ὅτι ἂν φανερωθῇ ὅμοιοι
 3 αὐτῷ ἐσόμεθα ὅτι ὁπόμεθα αὐτόν καθὼς ἐστὶν. καὶ πᾶς ὁ
 ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτὸν καθὼς ἐκεῖ-
 4 νος ἀγνός ἐστιν. πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν
 5 ποιεῖ καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. καὶ οἶδατε ὅτι ἐκεῖνος
 ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἄρῃ καὶ ἁμαρτία ἐν αὐ-
 6 τῷ οὐκ ἔστιν. πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἁμαρτάνει πᾶς ὁ
 7 ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτόν οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. τεκνία
 μηδεὶς πλανᾷ ὑμᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην δίκαιός ἐ-
 8 στιν καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν. ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν ἐκ
 τοῦ διαβόλου ἐστὶν ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει εἰς
 τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ δια-
 9 βόλου. πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ
 ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν
 10 ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. ἐν τούτῳ φανερά ἐστὶν τὰ τέκνα

v.23 TM: εχει, KV: εχει ο ομολογων τον υιον και τον πατερα εχει. **v.24** T*: ουν, V: ∅. **v.27** T*: εν υμιν μενει, V: μενει εν υμιν. **v.27** T*: αυτο, V: αυτου. **v.27** T*: μενειτε, V: μενετε. **v.28** T*: οταν φανερωθη εχωμεν, V: εαν φανερωθη σχωμεν. **v.29** T*: οτι, V: οτι και. **3. v.1** T*: κληθωμεν, V: κληθωμεν και εσμεν. **v.1** TKV: ημας, M: υμας. **v.2** T*: δε, V: ∅. **v.5** T*: ημων, V: ∅.

τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιο-
 σύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν
 αὐτοῦ . ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς ἵνα 11
 ἀγαπῶμεν ἀλλήλους . οὐ καθὼς κἀν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ 12
 ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτὸν ὅτι
 τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια .
 μὴ θαυμάζετε ἀδελφοί μου εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος . ἡμεῖς 13, 14
 οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν ὅτι
 ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν μένει
 ἐν τῷ θανάτῳ . πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτό- 15
 νος ἐστὶν καὶ οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν
 αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν . ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην 16
 ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν καὶ ἡμεῖς ὀ-
 φείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τιθέναι . ὅς δ' ἂν ἔχη 17
 τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔ-
 χοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ πῶς ἡ ἀγάπη
 τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ . τεκνία μου μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μη- 18
 δὲ γλώσσῃ ὅλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ . καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν 19
 ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμὲν καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν
 τὰς καρδίας ἡμῶν . ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδιά ὅτι 20
 μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν καὶ γινώσκει πάντα .
 ἀγαπητοὶ ἐὰν ἡ καρδιά ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν παρρη- 21
 σίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν . καὶ ὁ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν 22
 παρ' αὐτοῦ ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ
 ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν . καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ἵνα 23
 πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ καὶ
 ἀγαπῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολήν ἡμῖν . καὶ ὁ τη- 24
 ρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ καὶ
 ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ
 ἡμῖν ἔδωκεν .

Ἀγαπητοὶ μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε ἀλλὰ δοκιμάζετε **4**
 τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφηταὶ

v.13 T*: μη, V: [καὶ] μη. **v.13** T*: μου, V: ∅. **v.14** T*: τον ἀδελφον, V: ∅. **v.15** TKV: αὐτῷ, M: εαυτῷ. **v.16** TMV: ἀγαπην, K: ἀγαπην του θεου. **v.16** T*: τιθεναι, V: θειναι. **v.18** T*: μου, V: ∅. **v.18** TK: γλώσση ἀλλ, M: τη γλώσση ἀλλ εν, V: τη γλώσση ἀλλα εν. **v.19** T*: γινώσκομεν, V: γνωσομεθα. **v.19** T*: τας καρδιας, V: την καρδιαν. **v.21** T*: μη καταγινώσκει ημων, V: [ημων] μη καταγινώσκει. **v.22** T*: παρ, V: απ. **v.23** TKV: ημιν, M: ∅.

2 ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον . ἐν τούτῳ γινώσκειτὲ τὸ πνεῦμα
 τοῦ θεοῦ πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ ἰησοῦν χριστὸν ἐν σαρκί
 3 ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν . καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμο-
 λογεῖ τὸν ἰησοῦν χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ
 οὐκ ἔστιν καὶ τοῦτο ἐστὶν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου ὃ ἀκηκόατε ὅτι
 4 ἔρχεται καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη . ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ
 ἐστε τεκνία καὶ νενικήκατε αὐτοὺς ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν
 5 ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ . αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσὶν διὰ τοῦτο ἐκ
 6 τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει . ἡμεῖς ἐκ
 τοῦ θεοῦ ἐσμεν ὃ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν ὃς οὐκ ἔ-
 στιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ
 7 πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης . ἀγαπητοὶ
 ἀγαπῶμεν ἀλλήλους ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν καὶ πᾶς ὃ
 8 ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν θεόν . ὁ μὴ
 9 ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν . ἐν τούτῳ
 ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν
 μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι'
 10 αὐτοῦ . ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν
 τὸν θεόν ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν τὸν
 11 υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν . ἀγαπητοὶ εἰ
 οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους
 12 ἀγαπᾶν . θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλή-
 λους ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη^ο
 13 ἐστὶν ἐν ἡμῖν . ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ
 14 αὐτὸς ἐν ἡμῖν ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν . καὶ
 ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν
 15 τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου . ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι ἰησοῦς
 ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θε-
 16 ῳ . καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν
 ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστὶν καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγά-
 17 πῃ ἐν τῷ θεῳ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ . ἐν τούτῳ τετελείωται
 ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς
 κρίσεως ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ

4. v.2 TKV: γινώσκετε, M: γινώσκειται. **v.3** TK: τον ιησουν χριστον, M: ιησουν χριστον, V: τον ιησουν. **v.3** T^{*}: εν σαρκι εληλυθота, V: Ø. **v.10** T^{*}: ηγαπησαμεν, V: ηγαπηκαμεν. **v.12** T^{*}: τετελειωμενη εστιν εν ημιν, V: εν ημιν τετελειωμενη εστιν. **v.15** T^{*}: αν, V: εαν. **v.16** TK: αυτω, MV: αυτω μενει.

τούτω . φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω 18
 βάλλει τὸν φόβον ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει ὁ δὲ φοβούμενος
 οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ . ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτὸν ὅτι αὐ- 19
 τὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς . ἐάν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεόν 20
 καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ ψεύστης ἐστὶν ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν τὸν θεόν ὃν οὐχ ἑώρακεν ἴδως
 δύναται ἀγαπᾶν . καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ 21
 ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ .

Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χριστὸς ἐκ τοῦ θεοῦ **5**
 γεγέννηται καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν
 γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ . ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἀγαπῶμεν 2
 τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς
 αὐτοῦ τηρῶμεν . αὕτη γάρ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἵνα τὰς 3
 ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰ-
 σὶν . ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον 4
 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον ἡ πίστις ἡμῶν .
 τίς ἐστὶν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι ἰησοῦς ἐστὶν 5
 ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ . οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος 6
 ἰησοῦς ὁ χριστὸς οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ
 τῷ αἵματι καὶ τὸ πνεῦμά ἐστὶν τὸ μαρτυροῦν ὅτι τὸ πνεῦμά 7
 ἐστὶν ἡ ἀλήθεια . ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες ἐν' τῷ οὐ-
 ρανῷ ὁ πατὴρ ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς 8
 ἓν εἰσιν . καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ τὸ πνεῦμα 9
 καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἶμα καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσιν . εἰ τὴν
 μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ
 μείζων ἐστὶν ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ ἣν μεμαρτύ-
 ρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ . ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ 10
 ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν ἑαυτῷ ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην
 πεποίηκεν αὐτὸν ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν
 μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ . καὶ αὕτη ἐστὶν 11
 ἡ μαρτυρία ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς καὶ αὕτη ἡ
 ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστὶν . ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωὴν ὁ 12
 μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει . ταῦτα ἔγραψα 13

v.19 T*: αὐτον, V: ∅. **v.20** T*: πως, V: ου. **5. v.2** T*: τηρῶμεν, V: ποιῶμεν. **v.4** TKV: ἡμων, M: υμων. **v.5** T*: τις, V: τις [δε]. **v.6** TK: ο, MV: ∅. **v.6** T*: τω, V: εν τω. **v.7** TK: εν τω ουρανω ο πατηρ ο λογος και το αγιον πνευμα και ουτοι οι τρεις εν εἰσιν, MV: ∅. **v.8** TK: και τρεις εἰσιν οι μαρτυρουντες εν τη γη, MV: ∅. **v.9** T*: ην, V: οτι. **v.10** TKV: εαυτω, M: αυτω.

ὑμῖν τοῖς^ο πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἵνα
 εἰδῇτε ὅτι ζωὴν ἔχετε^ο αἰώνιον καὶ ἵνα πιστεύητε εἰς τὸ ὄνομα
 14 τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ . καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν
 πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει
 15 ἡμῶν . καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὁ ἅν αἰτώμεθα οἴ-
 16 δαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾠτήκαμεν παρ' αὐτοῦ . ἐάν
 τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς
 θάνατον αἰτήσῃ καὶ δώσῃ αὐτῷ ζωὴν τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ
 πρὸς θάνατον ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον οὐ περὶ ἐκείνης
 17 λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ . πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστὶν καὶ ἔστιν ἁ-
 18 μαρτία οὐ πρὸς θάνατον . οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ
 τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ
 19 ἑαυτὸν καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ . οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ
 20 θεοῦ ἐσμεν καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται . οἴδαμεν
 δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἦκει καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα
 γινώσκωμεν τὸν ἀληθινὸν καὶ ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ ἐν τῷ υἱῷ
 αὐτοῦ ἰησοῦ χριστῷ οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ἡ^ο ζωὴ
 21 αἰώνιος . τεκνία φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων ἀμὴν .

v.13 T^{*}: τοὶς πιστευουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, V: ∅. **v.13** TK: εχετε αἰωνιον και ινα πιστευητε, M: αἰωνιον εχετε και ινα πιστευητε, V: εχετε αἰωνιον τοις πιστευουσιν. **v.15** TK: αν, MV: εαν. **v.15** T^{*}: παρ, V: απ. **v.18** T^{*}: εαυτον, V: αυτον. **v.20** TK: η ζωη, M: η ζωη η, V: ζωη. **v.21** TK: εαυτους, MV: εαυτα. **v.21** T^{*}: αμην, V: ∅.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ °

Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς οὕς **1**
ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες
οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν . διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν **2**
ἐν ἡμῖν καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα . ἔσται μεθ' ἡμῶν **3**
χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ κυρίου ἰ-
ησοῦ χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ .
ἐχάρην λίαν ὅτι εὗρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας **4**
ἐν ἀληθείᾳ καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρὸς . καὶ **5**
νῦν ἐρωτῶ σε κυρία οὐχ ὥς ἐντολὴν γράφω σοι καινὴν ἀλλὰ
ἣν εἶχομεν ἀπ' ἀρχῆς ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους . καὶ αὕτη ἐ- **6**
στὶν ἡ ἀγάπη ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ αὕτη
ἐστὶν ἡ ἐντολὴ καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς ἵνα ἐν αὐτῇ πε- **7**
ριπατῆτε . ὅτι πολλοὶ πλάνοι εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον οἱ μὴ
ὁμολογοῦντες ἰησοῦν χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκὶ οὗτός ἐ- **8**
στιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος . βλέπετε ἑαυτοὺς ἵνα μὴ ἀ-
πολέσωμεν ἃ εἰργασάμεθα ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν .
πᾶς ὁ παρὰβαίνων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ χριστοῦ θε- **9**
ὸν οὐκ ἔχει ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ χριστοῦ οὗτος καὶ τὸν
πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει . εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύ- **10**
την τὴν διδαχὴν οὐ φέρει μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν καὶ
χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε . ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ **11**
τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς . πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν **12**
οὐκ ἠβούληθην διὰ χάρτου καὶ μέλανος ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλθεῖν

Τ: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΕΥΤΕΡΑ, Κ: ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, ΜV: ΙΩΑΝΝΟΥ Β.
1. **v.2** E: δια την αληθειαν, F: ∅. **v.2** E: μενουσαν, A: ενοικουσαν, F: ουσαν. **v.2** E:
ημιν, F: υμιν. **v.2** E: ημων, F: υμων. **v.3** TMV: ημων, K: υμων. **v.3** E: ελεος, F: υμιν
και. **v.3** T^s: παρα κυριου, V: παρα, N: κυριου. **v.3** E: πατρος, F: θεου. **v.4** E: ελαβομεν,
N: ελαβον. **v.5** T: γραφω σοι καινην, KM: γραφων σοι καινην, V: καινην γραφων σοι, F: καινην
γραφω σοι. **v.6** T^s: εστιν η εντολη, V: η εντολη εστιν, N: εστιν η εντολη αυτου. **v.6** E: καθως,
NA: ινα καθως. **v.6** E: ινα, F: ∅. **v.7** T^s: εισηλθον, V: εξηλθον. **v.7** E: ο, N: ∅. **v.8** T^s:
απολεσωμεν, V: απολεσητε. **v.8** E: ειργασαμεθα, NA: ειργασασθε. **v.8** T^s: απολαβωμεν, V:
απολαβητε. **v.9** T^s: παραβαινων, V: προαγων. **v.9** E: διδαχη, F: αγαπη. **v.9** T^s: του χριστου,
V: ∅, F: αυτου. **v.9** E: πατερα και τον υιον, A: υιον και τον πατερα. **v.11** T^s: γαρ λεγων
αυτω, V: λεγων γαρ αυτω, F: γαρ λεγων. **v.12** E: εχων, NA: εχω. **v.12** E: γραφειν, A: γραφαι.
v.12 TK: ηβουληθην, MV: εβουληθην. **v.12** T^s: αλλα ελπίζω ελθειν, V: αλλα ελπίζω γενεσθαι,
A: ελπίζω γαρ γενεσθαι.

πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν
13 ἡ πεπληρωμένη ✠ ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς
ἐκλεκτῆς ἀμὴν ✠

v.12 T*: ἡμῶν ἡ πεπληρωμένη, V: ἡμῶν πεπληρωμένη ἡ, A: ὑμῶν ἡ πεπληρωμένη. **v.13** E: ἐκλεκτῆς, F: ἐκκλησίας. **v.13** T*: ἀμην, V: Ø, F: ἡ χαρὶς μετὰ σου ἀμην.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΤΡΙΤΗ°

Ὁ πρεσβύτερος γαῖῳ τῷ ἀγαπητῷ ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀλη- 1
θείᾳ . ἀγαπητὲ περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγι- 2
αίνειν καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχὴ . ἐχάρην γὰρ λίαν ἐρ- 3
χομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ καθὼς
σύ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς . μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαρὰν 4
ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα . ἀγαπητὲ 5
πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ εἰς° τοὺς ξέ-
νους . οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας οὗς 6
καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ . ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀ- 7
νόματοϛ ἐξῆλθον μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνῶν . ἡμεῖς 8
οὖν ὀφείλομεν ἀπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους ἵνα συνεργοὶ
γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ . ἔγραψά τῇ ἐκκλησίᾳ ἀλλ' ὁ φιλοπρω- 9
τεύων αὐτῶν διωτρεφῆς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς . διὰ τοῦτο ἐὰν 10
ἔλθω ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοις πονηροῖς φλυ-
αρῶν ἡμᾶς καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπι-
δέχεται τοὺς ἀδελφούς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ ἐκ 11
τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει . ἀγαπητὲ μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ
τὸ ἀγαθὸν ὃ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὃ δέ° κακοποιῶν
οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν . δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάν- 12
των καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν
καὶ οἶδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστὶν . πολλὰ εἶχον 13
γράψειν ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι γράψαι .
ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν° σε καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν . 14
εἰρήνη σοι ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' 15
ὄνομα .

Τ: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΡΙΤΗ, Κ: ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΡΙΤΗ, ΜV: ΙΩΑΝΝΟΥ Γ. 1. v.4 T°: εν, V: εν τη. v.5 T°: εις τους, V: τουτο. v.7 TMV: ονοματος, K: ονοματος αυτου. v.7 T°: εθνων, V: εθνικων. v.8 T°: απολαμβανειν, V: υπολαμβανειν. v.9 T°: εγραψα, V: εγραφα τι. v.11 TK: δε, MV: ∅. v.12 T°: υπ, V: υπο. v.12 T°: οιδατε, V: οιδας. v.13 T°: γραφειν, V: γραφαι σοι. v.13 T°: γραφαι, V: γραφειν. v.14 T°: ιδειν σε, V: σε ιδειν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ°



- 1 Ἰούδας ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος ἀδελφός δὲ ἰακώβου τοῖς
ἐν θεῷ πατρὶ ἡγιασμένοις καὶ ἰησοῦ χριστῷ τετηρημένοις
2, 3 κλητοῖς. ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ πληθυνθείῃ. ἀ-
γαπητοὶ πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς
κοινῆς σωτηρίας ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν ἐ-
4 παγωνίζεσθαι τῇ ἁπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἀγίοις πίστει. πα-
ρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς
τοῦτο τὸ κρίμα ἀσεβεῖς τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριν μετατιθέντες
εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην θεὸν καὶ κύριον ἡμῶν°
5 ἰησοῦν χριστὸν ἀρνούμενοι. ὑπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι
εἰδότας ὑμᾶς ἁπαξ τοῦτο ὅτι ὁ κύριος λαὸν ἐκ γῆς αἰγύπτου
6 σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν. ἀγγέ-
λους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπο-
λιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δε-
7 σμοῖς ἀδίδοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν. ὥς σόδομα καὶ γόμορρα
καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις τὸν ὅμοιον τούτοις° τρόπον ἐκπορ-
νεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας πρόκεινται
8 δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσάι. ὁμοίως μέντοι καὶ
οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μαιίνουσιν κυριότητα δὲ ἀ-
9 θετοῦσιν δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. ὁ δὲ μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελ-
λος ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ μωδῆως
σώματος οὐκ ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας ἀλλ’

Τ: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ ΚΑΘΟΛΙΚΗ, Κ: ΙΟΥΔΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ, ΜΝ: ΙΟΥΔΑ. **1. v.1** Ε: τοις, F: τοις εθνεσιν. **v.1** T^o: ηγιασμενοις, V: ηγαπημενοις. **v.1** Ε: και ιησου χριστω τετηρημενοις, F: ∅. **v.2** Ε: ειρηνη, F: ειρηνη εν κυριω. **v.3** Ε: ποιουμενος, Ψ⁷²: ποιησαμενος. **v.3** Ε: γραφειν, ΝΨ⁷²: του γραφειν. **v.3** T^o: σωτηριας, V: ημων σωτηριας, Ν: ημων σωτηριας και ζωης, F: υμων ζωης. **v.3** Ε: γραφαι, Ν: γραφειν. **v.4** Ε: παρεισεδυσαν, B: παρεισεδυσαν. **v.4** Ε: το, Ψ⁷²: ∅. **v.4** Ε: κριμα, F: κηρυγμα. **v.4** T^o: χαριν, V: χαριτα. **v.4** Ε: μονον, Ψ⁷²: [νομον] ημων. **v.4** T^o: θεον, V: ∅. **v.4** Ε: ημων ιησουν χριστον, Ψ⁷²: ιησουν χριστον ημων. **v.5** Ε: δε, F: ουν. **v.5** Ε: βουλομαι, Ψ⁷⁸: βουλομαι αδελφοι. **v.5** T^o: υμας απαξ τουτο οτι ο κυριος, V: [υμας] παντα οτι [ο] κυριος απαξ, Ψ⁷²: απαξ παντας οτι θεος χριστος. **v.6** Ε: αιδιοις, F: αλυτοις και. **v.7** T^o: τουτοις τροπον, V: τροπον τουτοις. **v.7** Ε: ετερας, Ψ⁷²: τερας. **v.7** Ε: υπεχουσαι, Ν: υπεχουσιν, A: υπερεχουσαι, Ψ⁷⁸: επεχουσαι, F: υπαρχουσαι. **v.8** Ε: ομοιως, A: ομως. **v.9** Ε: μιχαηλ, Ψ⁷²: μιχαης. **v.9** Ε: οτε, B: τοτε. **v.9** T^o: μωσεως, V: μωυσεως. **v.9** T^o: αλλ, V: αλλα.

εἶπεν ἐπιτιμῆσαι ὅσοι κύριος . οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασιν 10
 βλασφημοῦσιν ὅσα δὲ φυσικῶς ὥς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται
 ἐν τούτοις φθείρονται . οὐαὶ αὐτοῖς ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ καὶν ἐπο- 11
 ρεύθησαν καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν καὶ
 τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ κορέ ἀπώλονται . οὗτοί εἰσὶν ἐν ταῖς ἀγάπαις 12
 ὑμῶν σπιλάδες συννεύχοντες ἀφ' ὧν ἐξ αὐτοῦ ποιμαίνον-
 τες νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ ἀνέμων περριφερόμεναι δένδρα φθι-
 νοπωρινὰ ἄκαρπα δις ἀποθανόντα ἐκριζωθέντα . κύματα ἄ- 13
 γρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας ἀστέρες
 πλανῆται οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκοτίου εἰς τὸν αἰῶνα τετήρηται .
 προεφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἑβδομος ἀπὸ ἀδάμ ἐν ὧν λέ- 14
 γων ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν μυριάσιν ἁγίαις αὐτοῦ . ποιῆσαι 15
 κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐξελέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐ-
 τῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν καὶ
 περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτω-
 λοι ἀσεβεῖς . οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι κατὰ τὰς 16
 ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑ-
 πέρογκα θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν . ὑμεῖς δὲ 17
 ἀγαπητοὶ μνησθήτε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν
 ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ . ὅτι ἔλεγον ὑ- 18
 μῖν ὅτι ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔδονται ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἑαυτῶν
 ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν . οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδι- 19
 ορίζοντες ψυχικοὶ πνεῦμα μὴ ἔχοντες . ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοὶ 20
 τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς ἐν πνεύ-
 ματι ἁγίῳ προσευχόμενοι . ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε 21

v.9 E: σοι, B: εν σοι. **v.9** E: κυριος, N: ο θεος, F: κυριος διαβολε. **v.11** E: βαλααμ, P⁷²: βαλαακ. **v.12** T: ειν, V: ειν οι, N: ειν γογγυσται μεμψιμοιροι κατα τας επιθυμιας αυτων πορευομενοι. **v.12** E: αγαπαις, A: απαιταις, F: ευωχαις. **v.12** E: συννευχουμενοι, P⁷²: συννευχουμενοι. **v.12** TMV: αφοβως, K: υμιν αφοβως. **v.12** E: εαυτους, P⁷²: αυτους. **v.12** E: υπο ανεμων, N: παντι ανεμω. **v.12** TK: περιφερομεναι, MV: παραφερομεναι, B⁷²: παραφερομενοι. **v.13** E: επαφριζοντα, P⁷²: απαφριζοντα. **v.13** E: πλανηται, B: πλανητης, P⁷²: πλανητε. **v.13** E: ο, B⁷²: ∅. **v.13** E: του, B: ∅. **v.13** TK: τον, MV: ∅. **v.14** E: προεφητευσεν, B⁷²: επροφητευσεν. **v.14** TK: μυριασιν αγiais αυτου, MV: αγiais μυριασιν αυτου, P⁷²: αγιων αγγελων μυριασιν. **v.15** TK: εξελεγξαι, MV: ελεγξαι. **v.15** T: παντας τους ασεβεις αυτων, V: πασαν ψυχην. **v.15** E: σκληρων, N: σκληρων λογων. **v.16** T: κατα τας επιθυμιας αυτων πορευομενοι, V: κατα τας επιθυμιας εαυτων πορευομενοι, P⁷²: ∅. **v.17** E: μνησθητε, F: μνημονευετε. **v.18** T: οτι εν εσχατω χρονω, V: [οτι] επι εσχατου [του] χρονου, P⁷²: οτι επι εσχατου χρονου. **v.18** E: εσονται, A: ελευσονται, F: αναστησονται. **v.19** TMV: αποδιοριζοντες, K: αποδιοριζοντες εαυτους, P⁷²: αποδιοριζοτες. **v.20** T: τη αγιωτατη υμων πιστει εποικοδομουντες εαυτους, V: εποικοδομουντες εαυτους τη αγιωτατη υμων πιστει. **v.20** E: προσευχουμενοι, P⁷²: προσευχουμενοι εαυτοις. **v.21** E: τηρησατε, B⁷²: τηρησωμεν, F: τηρησητε.

προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν^ο ἰησοῦ χριστοῦ εἰς
 22, 23 ζώην αἰώνιον. καὶ οὕς μὲν ἔλεεῖτε^ο διακρινόμενοι. οὕς δὲ
 ἐν^ο φόβῳ σώζετε ἐκ τοῦ πυρὸς ἀρπάζοντες μισοῦντες καὶ τὸν
 24 ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα. τῷ δὲ δυναμένῳ φυ-
 λάξαι^ο αὐτοὺς ἀπταιστούς καὶ στηῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης
 25 αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει. μόνῳ σοφῷ θεῷ σωτῇρι ἡ-
 μῶν δόξα^ο καὶ μεγαλωσύνη κράτος καὶ ἐξουσίᾱ καὶ νῦν καὶ
 εἰς πάντας^ο τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

v.21 E: ημων ιησου χριστου εις ζωην, Ψ⁷²: εις ζωην ημων ιησου χριστου. **v.22** T^{*}: ελεειτε δι-
 ακρινομενοι, V: ελεατε διακρινομενους. **v.23** TK: εν φοβω σωζετε εκ του πυρος αρπαζοντες,
 M: εν φοβω σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες, V: σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες ους δε ελεατε εν φοβω.
v.24 TM: φυλαξαι αυτους απταιστους και στησαι κατενωπιον της δοξης αυτου αμωμους, KV: φυ-
 λαξαι υμας απταιστους και στησαι κατενωπιον της δοξης αυτου αμωμους, Ψ⁷²: στηριξαι ασφαλους
 αμωμους αγνευομενους απεναντι της δοξης αυτου. **v.25** T^{*}: σοφω, V: ∅. **v.25** T^{*}: δοξα και, V:
 δια ιησου χριστου του κυριου ημων δοξα. **v.25** T^{*}: εξουσια, V: εξουσια προ παντος του αιωνος.
v.25 E: παντας τους αιωνας, Ψ⁷²: τους παντας εωνας, F: παντας τους αιωνας των αιωνων.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ°

1 Ἀποκάλυψις ἰησοῦ χριστοῦ ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ ἰωάννῃ ·
2 ὃς ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν ἰησοῦ χριστοῦ ὅσα ἔεῖδεν · μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς · ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλη-
3 σίαις ταῖς ἐν τῇ ἀσίᾳ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ ὧν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ · καὶ ἀπὸ ἰησοῦ χριστοῦ ὁ μάρτυς
4 ὁ πιστὸς ὁ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς τῷ ἀγαπήθῃ ἡμᾶς καὶ λούσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ · καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βα-
5 σιλεῖς· καὶ ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν · ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ
6 τῶν νεφελῶν καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς
7 γῆς ναὶ ἀμήν · ἐγὼ εἰμι τὸ α καὶ τὸ ω ἀρχὴ καὶ τέλος λέγει ὁ κύριος ὁ ὧν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος ὁ παντοκράτωρ · ἐγὼ
8 ἰωάννης ὁ καὶ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συγκαινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἰησοῦ· χριστοῦ ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ
9 διὰ τὴν μαρτυρίαν ἰησοῦ χριστοῦ · ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος · λεγούσης ἐγώ· εἰμι τὸ α καὶ τὸ ω ὁ πρῶτος 11

Τ: ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Κ: ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Μ: ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ, Ν: ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ. 1. ν.2 ΤΚ: τε, ΜΝ: ∅. ν.4 ΤΚ: του, Μ: θεου, Ν: ∅. ν.4 ΤΚ: εστιν, ΜΝ: ∅. ν.5 ΤΚ: εκ, ΜΝ: ∅. ν.5 ΤΚ: αγαπησαντι, ΜΝ: αγαπωντι. ν.5 Τ*: λουσанти, Ν: λουσanti. ν.5 Τ*: απο, Ν: εκ. ν.6 ΤΚ: βασιλεις και, ΜΝ: βασιλειαν. ν.8 ΤΚ: α, ΜΝ: αλφα. ν.8 ΤΚ: αρχη και τελος, ΜΝ: ∅. ν.8 ΤΚ: ο κυριος, ΜΝ: κυριος ο θεος. ν.9 ΤΚ: και, ΜΝ: ∅. ν.9 ΤΚΝ: συγκαινωνος, Μ: κοινωνος. ν.9 ΤΚ: εν τη, ΜΝ: ∅. ν.9 ΤΚ: ιησου χριστου, Μ: εν χριστω ιησου, Ν: εν ιησου. ν.9 Τ*: δια, Ν: ∅. ν.9 Τ*: χριστου, Ν: ∅. ν.10 ΤΚΝ: οπισω μου φωνην, Μ: φωνην οπισω μου. ν.11 ΤΚ: εγω ειμι το α και το ω ο πρωτος και ο εσχατος και, ΜΝ: ∅.

καὶ ὁ ἔσχατος καὶ ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον
 ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς ἐν Ἀσίᾳ εἰς ἔφεσον καὶ εἰς σμύρναν καὶ
 εἰς πέργαμον καὶ εἰς θυάτειρα καὶ εἰς σάρδεις καὶ εἰς φι-
 12 λαδέλφειαν καὶ εἰς λαοδίκειαν. καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν
 φωνὴν ἣτις ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ
 13 λυχνίας χρυσαῖς. καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον ὑι-
 ῶ· ἀνθρώπου ἐνδεδυσμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς
 14 τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσοῦν. ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρί-
 χες λευκαὶ ὥσθι ἔριον λευκὸν ὡς χιῶν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
 15 ὡς φλόξ πυρός. καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς
 ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδά-
 16 των πολλῶν. καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ· χειρὶ ἀστέρας ἑπτὰ
 καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὅξεϊα ἐκπο-
 ρευομένη καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει
 17 αὐτοῦ. καὶ ὅτε εἶδον αὐτὸν ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς
 νεκρὸς καὶ ἐπέθηκεν τὴν δεξιάν αὐτοῦ ἥδε ἐπ' ἐμὲ λέγων
 18 μὴ φοβοῦ ἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος. καὶ ὁ ζῶν
 καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰῶνων ἀμὴν καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ ᾧδου καὶ τοῦ θανάτου.
 19 γράψον ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσιν καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα.
 20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου
 καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσαῖς οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι
 τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσιν καὶ αἱ ἑπτὰ λυχναὶ αἷς· εἶδες ἑπτὰ
 ἐκκλησίαι εἰσίν.

2 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐφεσίνης ἐκκλησίας γράψον τάδε λέγει ὁ
 κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ ὁ περιπατῶν ἐν
 2 μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν. οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ
 τὸν κόπον σου καὶ τὴν ὑπομονὴν σου καὶ ὅτι οὐ δύνη βαστά-
 σαι κακοὺς καὶ ἐπειράσω τοὺς φάσκοντας εἶναι ἀποστόλους

v.11 T: εκκλησαις ταις εν ασια, K: επτα εκκλησαις ταις εν ασια, MV: επτα εκκλησαις.
v.12 TKV: και, M: και εκει. **v.12** TK: ελαλησεν, MV: ελαλει. **v.13** T*: επτα, V: Ø. **v.13** TK:
 υιω, MV: υιον. **v.13** T*: χρυσην, V: χρυσαν. **v.14** TK: ωσει, M: και ως, V: ως. **v.15** T*:
 πεπυρωμενοι, V: πεπυρωμενης. **v.16** T*: αυτου χειρι, V: χειρι αυτου. **v.17** TK: επεθη-
 κεν, MV: εθηκεν. **v.17** TK: χειρα, MV: Ø. **v.17** TK: μοι, MV: Ø. **v.18** T*: αμην, V: Ø.
v.18 TKV: κλεις, M: κλειδας. **v.18** TK: του αδου και του θανατου, MV: του θανατου και του
 αδου. **v.19** TK: γραφον, MV: γραφον συν. **v.19** T*: γινεσθαι, V: γενεσθαι. **v.20** T*: ων, V:
 ους. **v.20** TK: αι επτα λυχναι, MV: αι λυχναι αι επτα. **v.20** TK: ας ειδες, MV: Ø. **2. v.1** TK:
 εφεσινης, MV: εν εφεσω. **v.2** T*: σου, V: Ø. **v.2** TK: επειρασω τους φασκοντας ειναι αποστο-
 λους, M: επειρασας τους λεγοντας εαυτους αποστολους ειναι, V: επειρασας τους λεγοντας εαυτους
 αποστολους.

καὶ οὐκ εἰσὶν καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς * καὶ ἐβάστασας^ο καὶ 3
 ὑπομονὴν ἔχεις καὶ διὰ τὸ ὄνομά μου κεκοπίακας^ο καὶ οὐ κέ-
 κμηκας * ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην 4
 ἀφῆκας * μνημόνευε οὖν πόθεν ἐκπέπτωκας καὶ μετανόη- 5
 σον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον εἰ δὲ μὴ ἔρχομαί σοι τάχει
 καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς ἐὰν μὴ μετα-
 νοήσης * ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν νικολαϊτῶν 6
 ἃ καὶ γὰρ μισῶ * ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς 7
 ἐκκλησίαις τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς
 ζωῆς ὃ ἐστὶν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου τοῦ θεοῦ * καὶ τῷ ἀγ- 8
 γέλῳ τῆς ἐκκλησίας^ο συμυρναίων γράψον τάδε λέγει ὁ πρῶτος
 καὶ ὁ ἔσχατος ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν * οἶδά σου τὰ^ο 9
 ἔργα καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν πλουσίος^ο δὲ εἶ καὶ τὴν
 βλασφημίαν ἱῶν λεγόντων ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς καὶ οὐκ 10
 εἰσὶν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ * μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις
 πάσχειν ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν ἐξ^ο ὑμῶν ὁ διάβολος εἰς φυλακὴν
 ἵνα πειρασθῆτε καὶ ἐξέτε θλίψιν ἡμερῶν δέκα γίνου πιστὸς
 ἄχρι θανάτου καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς * ὁ ἔχων 11
 οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις ὁ νικῶν
 οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου * καὶ τῷ ἀγγέ- 12
 λῳ τῆς ἐν περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν
 ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν * οἶδα τὰ^ο ἔργα σου καὶ 13
 ποῦ κατοικεῖς ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ καὶ κρατεῖς τὸ ὄνο-
 μά μου καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις
 ἐν^ο αἷς ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστὸς ὃς ἀπεκτάνθη παρ'
 ὑμῖν ὅπου κατοικεῖ ὁ σατανᾶς * ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα ὅτι 14
 ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν βαλαὰμ ὃς ἐδίδασκεν ἐν^ο
 τῷ βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν ἰσραὴλ φαγεῖν

v.3 TK: εβαστασας και υπομονην εχεις και, MV: υπομονην εχεις και εβαστασας. **v.3** TK: κεκοπιακας και ου κερμηκας, M: και ουκ εκοπιασας, V: και ου κεκοπιακες. **v.4** TK: αλλ, MV: αλλα. **v.4** T^ο: αφηκας, V: αφηκες. **v.5** TK: εκπεπτωκας, MV: πεπτωκας. **v.5** T: ταχει, KM: ταχυ, V: Ø. **v.7** TK: μεσω του παραδεισου, MV: τω παραδεισω. **v.7** TKV: θεου, M: θεου μου. **v.8** TK: εκκλησιαις συμυρναίων, MV: εν συμυρνη εκκλησιαις. **v.9** T^ο: τα εργα και, V: Ø. **v.9** TK: πλουσιος δε, MV: αλλα πλουσιος. **v.9** TK: των, MV: εκ των. **v.10** TKV: πασχειν, M: παθειν. **v.10** TKV: μελλει, M: δη μελλει. **v.10** T^ο: βαλειν, V: βαλλειν. **v.10** TK: εξ υμων ο διαβολος, MV: ο διαβολος εξ υμων. **v.10** E: εξετε, C: εχετε, F: εχητε. **v.10** TKV: ημερων, M: ημερας. **v.13** T^ο: τα εργα σου και, V: Ø. **v.13** TKV: και, M: Ø. **v.13** TK: εν αις, M: αις, V: Ø. **v.13** T^ο: πιστος, V: πιστος μου. **v.13** TK: κατοικει ο σατανας, MV: ο σατανας κατοικει. **v.14** TKV: αλλ, M: αλλα. **v.14** TKV: εδιδασκεν, M: εδιδασξε. **v.14** T: εν τω, KM: τον, V: τω. **v.14** TKV: φαγειν, M: και φαγειν.

15 εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι . οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας
 16 τὴν διδαχὴν τῶν νικολαιτῶν ὃ^ο μισῶ . μετανόησον εἰ δὲ μὴ
 ἔρχομαί σοι ταχύ καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ
 17 τοῦ στόματός μου . ὁ ἔχων οὗς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέ-
 γει ταῖς ἐκκλησίαις τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν^ο ἀπὸ τοῦ
 μάννα τοῦ κεκρυμμένου καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν καὶ
 ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς ἔγνω εἰ
 18 μὴ ὁ λαμβάνων . καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν θυατείροις ἐκκλησίας
 γράψον τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς
 αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολι-
 19 βάνῳ . οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν διακονίαν^ο
 καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπομονὴν σου καὶ τὰ ἔργα σου καὶ
 20 τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων . ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα^ο
 ὅτι ἔδς τὴν γυναῖκα ἰεξαβήλ τὴν λέγουσαν ἑαυτὴν προφητὴν
 διδάσκειν^ο καὶ πλανᾶσθαι ἑμοὺς δούλους πορνεῦσαι καὶ εἰ-
 21 δωλόθυτα^ο φαγεῖν . καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ
 22 ἐκ^ο τῆς πορνείας αὐτῆς καὶ οὐ μετενόησεν . ἰδοὺ ἐγὼ βάλλω
 αὐτὴν εἰς κλίνην καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλί-
 23 ψιν μεγάλην ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν . καὶ
 τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ καὶ γνώσσονται πᾶσαι αἱ
 ἐκκλησίαι ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας καὶ
 24 δώσω ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν . ὑμῖν δὲ λέγω καὶ λοι-
 ποῖς τοῖς ἐν θυατείροις ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην
 καὶ οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βάθη τοῦ^ο σατανᾶ ὡς λέγουσιν οὐ
 25 βάλῳ ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος . πλήν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρις
 26 οὗ ἂν ἤξω . καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου
 27 δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν . καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν

v.15 TK: τῶν, M: ∅, V: [τῶν]. **v.15** TK: ο μισω, MV: ομοιωσ. **v.16** TK: μετανοησον, MV: μετανοησον ουν. **v.17** TK: φαγειν απο, MV: ∅. **v.17** TK: εγνω, MV: οιδεν. **v.19** TK: διακονιαν και την πιστιν, MV: πιστιν και την διακονιαν. **v.19** TK: και, MV: ∅. **v.20** TK: αλλ, MV: αλλα. **v.20** TK: ολιγα οτι εας την γυναικα ιεξαβηλ την λεγουσαν, M: οτι αφεις την γυναικα σου ιεξαβελ η λεγει, V: οτι αφεις την γυναικα ιεξαβελ η λεγουσα. **v.20** TK: διδασκειν και πλανασθαι, MV: και διδασκει και πλανα τους. **v.20** TK: ειδωλοθυτα φαγειν, MV: φαγειν ειδωλοθυτα. **v.21** TK: εκ της πορνειας αυτης και ου μετενοησεν, MV: και ου θελει μετανοησαι εκ της πορνειας αυτης. **v.22** TK: εγω, MV: ∅. **v.22** E: κλινην, A: φυλακην, F: κλιθανον. **v.22** E: μετανοησωσιν, NA: μετανοησουσιν. **v.22** TK: αυτων, MV: αυτης. **v.23** E: και, A: ∅. **v.23** T^o: ερευνων, V: εραυνων. **v.23** E: υμων, F: αυτου. **v.24** TK: και, MV: τοις, F: και τοις. **v.24** TK: και, MV: ∅. **v.24** TK: βαθη, MV: βαθεα. **v.24** E: του σατανα, F: του θεου αλλα του σατανα. **v.24** TK: βαλω, MV: βαλλω. **v.25** T^o: αχρις, V: αχρις], N: αχρι, A: εως.

ράβδῳ σιδηρᾷ ὥς τὰ σκεύη τὰ κεραμικά συντριβῆται ὥς κἀγὼ
εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου . καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα 28
τὸν πρωῒνόν . ὁ ἔχων οὕς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς 29
ἐκκλησίαις .

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον τάδε λέ- **3**
γει ὁ ἔχων τὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας οἶδά
σου τὰ ἔργα ὅτι τὸ ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς καὶ νεκρὸς εἶ . γί- 2
νου γρηγορῶν καὶ στήριζον τὰ λοιπὰ ἃ μέλλει ἀποθανεῖν οὐ
γὰρ εὐρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ .
μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας καὶ τήρει καὶ με- 3
τανόησον ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσης ἤξω ἐπὶ σε ὥς κλέπτῃς καὶ
οὐ μὴ γνῶς ποίαν ὥραν ἤξω ἐπὶ σε . ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα 4
καὶ ἐν σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν καὶ περιπα-
τήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς ὅτι ἄξιοί εἰσιν . ὁ νικῶν οὕτως 5
περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς καὶ ἐξομολογήσομαι τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐ-
τοῦ . ὁ ἔχων οὕς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησί- 6
αις . καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον 7
τάδε λέγει ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινὸς ὁ ἔχων τὴν κλεῖδᾶ τοῦ δαβὶδ ὁ
ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείει καὶ κλείει καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει . οἷ- 8
δά σου τὰ ἔργα ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεῳγμένην
καὶ οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν
καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου .
ἰδοὺ δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἐ- 9
αυτοὺς ἰουδαίους εἶναι καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται ἰδοὺ
ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἤξῳσιν καὶ προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν
ποδῶν σου καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε . ὅτι ἐτήρησας τὸν 10
λόγον τῆς ὑπομονῆς μου κἀγὼ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ

ν.27 TKV: συντριβῆται, M: συντριβήσεται. **3. ν.1** T: πνευματα, KMV: επτα πνευματα. **ν.1** TK: το, MV: Ø. **ν.1** TKV: οτι, M: και. **ν.2** TK: στηριζον, M: τηρησον, V: στηρισον. **ν.2** TK: μελλει, M: εμελλες, V: εμελλον. **ν.2** TKV: αποθανειν, M: αποβαλλειν. **ν.2** TK: θεου, MV: θεου μου. **ν.3** T: επι σε, V: Ø. **ν.3** TKV: γνωσ, M: γνωση. **ν.4** TK: εχεις ολιγα, M: αλλ ολιγα εχεις, V: αλλα εχεις ολιγα. **ν.4** TK: και, MV: Ø. **ν.5** T: ουτος, V: ουτως. **ν.5** TK: εξομολογησομαι, MV: ομολογησω. **ν.7** TK: κλειδα, MV: κλειν. **ν.7** T: του δαβιδ, V: δαυιδ. **ν.7** TK: κλειει και κλειει και ουδεις ανοιγει, M: κλεισει αυτην ει μη ο ανοιγων και ουδεις ανοιξει, V: κλεισει και κλειων και ουδεις ανοιγει. **ν.8** T: ανεωγμενην, V: ηνεωγμενην. **ν.8** TK: και, MV: ην. **ν.9** T: διδομι, V: διδω. **ν.9** T: ηξωσιν, V: ηξουσιν. **ν.9** T: προσκυνησωσιν, V: προσκυνησουσιν. **ν.9** TKV: εγω, M: Ø.

- πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης
 11 πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς · ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ
 12 κράτει ὃ ἔχεις ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου · ὁ νικῶν
 ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου καὶ ἔξω οὐ μὴ
 ἐξέλθῃ ἔτι καὶ γράψω ἐπ’ αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ
 τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου τῆς καινῆς ἱερουσαλὴμ ἣ
 καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνο-
 13 μά μου τὸ καινόν · ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει
 14 ταῖς ἐκκλησίαις · καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας^ο λαοδικέων
 γράψον τάδε λέγει ὁ ἀμὴν ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινὸς
 15 ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ · οἶδά σου τὰ ἔργα ὅτι οὔτε
 16 ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστὸς ὄφελον ψυχρὸς εἶῃς ἢ ζεστὸς · οὕτως
 ὅτι χλιαρὸς εἶ καὶ οὔτε^ο ψυχρὸς οὔτε ζεστὸς μέλλω σε ἐμέσαι
 17 ἐκ τοῦ στόματός μου · ὅτι λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πε-
 πλούτηκα καὶ οὐδενὸς χρεῖαν ἔχω καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ
 ταλαίπωρος καὶ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός ·
 18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ’^ο ἐμοῦ χρυσίον πεπτρωμένον
 ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ
 μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ τῆς γυμνότητός σου καὶ κολλού-
 19 ριον^ο ἔγχρισον τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς · ἐγὼ ὅσους
 ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω ζηλώσον οὖν καὶ μετανόησον ·
 20 ἰδοὺ ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω ἐὰν τις ἀκούσῃ τῆς
 φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν
 21 καὶ δειπνήσω μετ’ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ’ ἐμοῦ · ὁ νικῶν δώσω
 αὐτῷ καθίσαι μετ’ ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου ὡς καὶ ἐγὼ ἐνίκησα
 22 καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ · ὁ ἔχων
 οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις ·
- 4** Μετὰ ταῦτα εἶδον καὶ ἰδοὺ θύρα ἡνέωγμένη ἐν τῷ οὐρα-
 νῳ καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἦν ἥκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης
 μετ’ ἐμοῦ λέγουσα ἀνάβα ὧδε καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι
 2 μετὰ ταῦτα · καὶ εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι καὶ ἰδοὺ θρό-

v.11 TK: ἰδου, MV: ∅. **v.12** TV: καταβαινουσα, KM: καταβαινει. **v.12** TKV: εκ, M: απο.
v.14 TK: εκκλησιας λαοδικεων, MV: εν λαοδικεια εκκλησιας. **v.15** TK: ειhs, MV: ης. **v.16** TK:
 ουτε ψυχρος ουτε ζεστος, M: ου ζεστος ουτε ψυχρος, V: ουτε ζεστος ουτε ψυχρος. **v.17** TKV: οτι,
 M: ∅. **v.17** T^ο: ουδενος, V: ουδεν. **v.17** TKV: και, M: και ο. **v.18** TKV: παρ εμου χρυσιον, M:
 χρυσιον παρ εμου. **v.18** TK: κολλουριον εγχρισον, M: κολλυριον ινα εγχριση, V: κολλ[ο]υριον
 εγχρισαι. **v.19** TK: ζηλωσον, MV: ζηλευε. **v.20** TK: εισελευσομαι, M: και εισελευσομαι, V:
 [και] εισελευσομαι. **4. v.1** TKV: ηνεωγμενη, M: ανεωγμενη. **v.1** TK: λεγουσα, MV: λεγων.
v.2 TK: και, MV: ∅.

νος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τοῦ^ο θρόνου καθήμενος^ο.
 καὶ^ο ὁ καθήμενος ἦν ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίνῳ^ο 3
 καὶ ἴρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιός ὁράσει^ο σμαραγδίνῳ^ο.
 καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοί εἴκοσι καὶ τέσσαρες καὶ ἐπὶ^ο 4
 τοὺς θρόνους εἶδον^ο τοὺς εἴκοσι καὶ τέσσαρας πρεσβυτέρους
 καθημένους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς καὶ ἔχον
 ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς^ο. καὶ ἐκ τοῦ θρό- 5
 νου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ^ο καὶ φωναὶ καὶ ἐπτὰ
 λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου αἱ εἰσιν τὰ
 ἐπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ^ο. καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου θάλασσα 6
 ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ
 τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ
 ὀπισθεν^ο. καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι καὶ τὸ δεύτε- 7
 ρον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ^ο πρόσωπον
 ὡς ἄνθρωπος καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετωμένῳ^ο.
 καὶ τέσσαρα ζῶα ἐν καθ' ἑαυτὸ^ο εἶχον ἀνὰ πτέρυγας ἕξ κυ- 8
 κλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμοντα ὀφθαλμῶν καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ
 ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντά^ο ἅγιος^ο ἅγιος ἅγιος κύ-
 ριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος^ο.
 καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ 9
 καθημένῳ ἐπὶ τοῦ^ο θρόνου τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
 νων^ο. πεσοῦνται οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον 10
 τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ προσκυνοῦσιν τῷ ζῶντι
 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων καὶ βάλλουσιν τοὺς στεφάνους
 αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου λέγοντες^ο. ἄξιός εἰ κύριε λαβεῖν 11
 τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ

v.2 TK: του θρονου, MV: τον θρονον. **v.3** TKV: και ο καθημενος, M: Ø. **v.3** TK: ην, MV: Ø. **v.3** TK: σαρδινω, MV: σαρδιω. **v.3** TV: ομοιος, K: ομοια, M: ομοιος. **v.3** TKV: ορασει σμαραγδινω, M: ορασις σμαραγδινων. **v.4** TKV: και, M: Ø. **v.4** T^o: θρονου, V: θρονους. **v.4** TK: και, MV: Ø. **v.4** TK: ειδον τους, M: τους, V: Ø. **v.4** TK: και, MV: Ø. **v.4** TK: εχον, MV: Ø. **v.5** TK: βρονται και φωνα, MV: φωνα και βρονται. **v.5** TK: αι, M: αυτου αι, V: α. **v.5** TKV: τα, M: Ø. **v.6** TK: θαλασσα, MV: ως θαλασσα. **v.7** T^o: εχον, V: εχων. **v.7** TK: το προσωπον ως ανθρωπος, M: προσωπον ανθρωπου, V: το προσωπον ως ανθρωπου. **v.7** TKV: ζων, M: Ø. **v.7** TK: πετωμενω, MV: πετομενω. **v.8** TK: και, MV: και τα. **v.8** TK: εαυτο ειχον, M: εν εχον, V: εν αυτων εχων. **v.8** TK: γεμοντα, MV: γεμουσιν. **v.8** TK: λεγοντα, MV: λεγοντες. **v.8** TKV: αγιος αγιος αγιος, M: αγιος αγιος αγιος αγιος αγιος αγιος αγιος αγιος αγιος (9 times, other mss 8 times). **v.9** TKV: δωσουσιν, M: δωσι. **v.9** T^o: του θρονου, V: τω θρονω. **v.10** TK: και, MV: Ø. **v.10** TK: προσκυνουσιν, MV: προσκυνησουσιν. **v.10** TK: βαλλουσιν, MV: βαλουσιν. **v.11** TK: κυριε, M: ο κυριος και ο θεος ημων ο αγιος, V: ο κυριος και ο θεος ημων. **v.11** TKV: τα, M: Ø.

πάντα καὶ διὰ τὸ θέλημά σου εἰσὶν καὶ ἐκτίσθησαν .

- 5** Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὀπισθεν κατεσφραγισμένον
 2 σφραγίσιν ἑπτὰ . καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα φωνῇ μεγάλῃ τίς ἐστίν ὁ ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς
 3 σφραγίδας αὐτοῦ . καὶ οὐδείς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὐδὲ
 4 βλέπειν αὐτό . καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολλὰ ὅτι οὐδείς ἄξιος εὐρέθη ἀνοῖξαι καὶ ἀναγνῶναι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό .
 5 καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι μὴ κλαῖε ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ὢν ἐκ τῆς φυλῆς ἰούδα ἡ ρίζα δαβὶδ ἀνοῖξαι
 6 τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς ἑπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ . καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἄρνιον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον ἔχον κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ οἳ εἰσιν τὰ ἑπτὰ τοῦ θεοῦ
 7 πνεύματα τὰ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν . καὶ ἤλθεν καὶ εἵληφεν τὸ βιβλίον ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ
 8 τοῦ θρόνου . καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσόν ἐνώπιον τοῦ ἁρνίου ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμι-
 9 αμάτων αἱ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων . καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ ὅτι ἐσφάγης καὶ ἡγόρασας τῷ θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ
 10 ἔθνους . καὶ ἐποίησας ἡμᾶς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ βασιλεύσομεν ἐπὶ τῆς γῆς . καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κυκλόθεν τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν

v.11 TK: εἰσιν, MV: ἦσαν. **5. v.1** TKV: ὀπισθεν, M: ἐξωθεν. **v.2** TK: φωνη, MV: ἐν φωνῇ. **v.2** TK: ἐστὶν ἄξιος, M: ἄξιος ἐστὶν, V: ἄξιος. **v.3** TK: ἠδύνατο, MV: ἐδύνατο. **v.3** TKV: οὐδε, M: ἀνω οὐτε. **v.3** TKV: οὐδε, M: οὐτε. **v.3** TK: οὐδε, MV: οὐτε. **v.4** T^{*}: ἐγώ, V: ∅. **v.4** TK: πολλὰ, MV: πολὺ. **v.4** TK: καὶ ἀναγνῶναι, MV: ∅. **v.5** TK: ὦν, MV: ∅. **v.5** T^{*}: δαβὶδ, V: δαυὶδ. **v.5** TKV: ἀνοῖξαι, M: ο ἀνοίγων. **v.5** TK: λῦσαι, MV: ∅. **v.6** TK: καὶ ἰδοὺ, MV: ∅. **v.6** T^{*}: ἔχον, V: ἐχών. **v.6** TKV: οἱ, M: α. **v.6** TK: τοῦ θεοῦ πνεύματα τὰ ἀπεσταλμένα, M: πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀποστελλόμενα, V: πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀπεσταλμένοι. **v.7** TK: τὸ βιβλίον, MV: ∅. **v.8** TK: εἰκοσιτέσσαρες, MV: εἰκοσι τέσσαρες. **v.8** T^{*}: ἐπεσόν, V: ἐπεσαν. **v.8** TK: κιθάρας, MV: κιθάραν. **v.8** TKV: αἱ, M: ∅. **v.9** T^{*}: ἡμᾶς, V: ∅. **v.10** TK: ἡμᾶς, MV: αὐτοὺς. **v.10** T^{*}: βασιλεῖς, V: βασιλειαν. **v.10** TK: βασιλεύσομεν, MV: βασιλεύσουσιν. **v.11** TKV: φωνῇ, M: ὡς φωνῇ. **v.11** TK: κυκλόθεν, MV: κυκλῶ.

πρεσβυτέρων καὶ χιλιάδες^ο χιλιάδων. λέγοντες φωνῇ μεγά- 12
 λῃ ἄξιόν ἐστιν τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν
 καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ
 εὐλογίαν. καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν^ο τῇ 13
 γῇ καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἃ^ο ἐστὶν καὶ
 τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα ἤκουσα λέγοντας τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ^ο
 θρόνου καὶ τῷ ἄρνιῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ
 τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα 14
 ἔλεγον ἀμὴν καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσάν καὶ
 προσεκύνησαν ζῶντι^ο εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἄρνιον μίαν ἐκ τῶν σφραγίδων **6**
 καὶ ἤκουσα ἐνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος ὡς φωνῇς
 βροντῆς ἔρχου καὶ^ο βλέπε. καὶ^ο εἶδον καὶ ἰδοὺ ἵππος λευ- 2
 κὸς καὶ ὁ καθήμενος ἐπ’ αὐτῷ ἔχων τόξον καὶ ἐδόθη αὐτῷ
 στέφανος καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ. καὶ ὅτε ἤνοιξεν 3
 τὴν^ο δευτέραν σφραγίδα ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγον-
 τος ἔρχου καὶ^ο βλέπε. καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρὸς καὶ 4
 τῷ καθημένῳ ἐπ’ αὐτῷ ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἀπὸ
 τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάζωσιν καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα
 μεγάλη. καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν^ο τρίτην σφραγίδα ἤκουσα τοῦ 5
 τρίτου ζώου λέγοντος ἔρχου καὶ βλέπε^ο καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ
 ἵππος μέλας καὶ ὁ καθήμενος ἐπ’ αὐτῷ ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χει-
 ρὶ αὐτοῦ. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων 6
 λέγουσαν χοῖνιξ σίτου δηναρίου καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῆς
 δηναρίου καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς. καὶ ὅτε 7
 ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρ-

ν.11 T: χιλιαδες χιλιαδων, KMV: ην ο αριθμος αυτων μυριαδες μυριαδων και χιλιαδες χιλιαδων.
ν.12 TKV: πλουτον, M: τον πλουτον. **ν.13** TK: εστιν, MV: Ø. **ν.13** TK: εν τη γη, MV: επι
 της γης. **ν.13** TK: α εστιν, M: εστιν, V: Ø. **ν.13** TKV: παντα, M: παντας. **ν.13** TK: του
 θρονου, MV: τω θρονω. **ν.13** TKV: αιωνων, M: αιωνων αμην. **ν.14** TKV: ελεγον, M: λεγοντα
 το. **ν.14** TK: εικοσιτεσσαρες, MV: Ø. **ν.14** TKV: επεσαν, M: επεσον. **ν.14** TK: ζωντι εις
 τους αιωνας των αιωνων, MV: Ø. **6. ν.1** TKV: οτε, M: οτι. **ν.1** TK: σφραγιδων, MV: επτα
 σφραγιδων. **ν.1** TK: φωνης, MV: φωνη. **ν.1** TK: και βλεπε, M: και ιδε, V: Ø. **ν.2** TKV:
 και ειδον, M: Ø. **ν.2** TK: αυτω, MV: αυτον. **ν.3** T^ο: την δευτεραν σφραγίδα, V: την σφραγίδα
 την δευτεραν. **ν.3** TK: και βλεπε, MV: Ø. **ν.4** TKV: πυρρος, M: πυρος. **ν.4** TK: αυτω,
 MV: αυτον. **ν.4** TK: απο, MV: εκ. **ν.4** TKV: και, M: Ø. **ν.4** T^ο: σφαζωσιν, V: σφαζουσιν.
ν.5 TK: την τριτην σφραγίδα, MV: την σφραγίδα την τριτην. **ν.5** TK: βλεπε και ειδον, M: ιδε, V:
 ειδον. **ν.5** TK: αυτω, MV: αυτον. **ν.6** T^ο: φωνην, V: ως φωνην. **ν.6** T^ο: κριθης, V: κριθων.
ν.7 TKV: φωνην, M: Ø.

- 8 του ζώου λέγουσαν ἔρχου καὶ ὁ βλέπε. καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρὸς καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἀκολουθεῖ μετ' αὐτοῦ καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἀποκτεῖναι ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς ἐν ῥομφαίᾳ καὶ
- 9 ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς. καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγίδα εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσι-
αστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
- 10 καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. καὶ ἔκραζον φωνῇ ὡς ὁ μέγα-
λη λέγοντες ἕως πότε ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ ἀληθινὸς οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἀπὸ τῶν κατοικούν-
των ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐδόθησαν ἑκάστοις στολαὶ λευκαὶ καὶ ἔρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρὸν ἕως οὗ
- 11 πληρῶσονται καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί. καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν
- 12 τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην καὶ ἰδοὺ σεισμός μέγας ἐγένετο καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος καὶ ἡ σελήνη ἐγένετο ὡς αἷμα. καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν ὡς συκὴ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ μεγάλου ἀνέμου
- 13 σειομένη. καὶ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον εἰλισσόμενον καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ χιλιάρχοι καὶ οἱ δυνατοὶ καὶ πᾶς δοῦλος καὶ πᾶς ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων. καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἁρνίου. ὅτι ἦλθεν ἡ

v.7 TK: λεγουσιν, MV: λεγοντος. **v.7** TK: και βλεπε, M: και ιδε, V: Ø. **v.8** TKV: και ειδον, M: Ø. **v.8** E: θανατος, A: αθανατος. **v.8** T: αδης, KMV: αδης. **v.8** TK: ακολουθει, MV: ηκολουθει. **v.8** TKV: μετ αυτου, M: αυτω. **v.8** TKV: αυτοις, M: αυτω. **v.8** TK: αποκτειναι επι το τεταρτον της γης, MV: επι το τεταρτον της γης αποκτειναι. **v.9** TKV: μαρτυριαν, M: μαρτυριαν του αρνιου. **v.10** TK: εκραζον, MV: εκραζαν. **v.10** TKV: φωνη μεγαλη, M: φωνην μεγαλην. **v.10** TK: ο, MV: Ø. **v.10** TK: απο, MV: εκ. **v.11** TK: εδοθησαν εκαστοις στολαι λευκαι, M: εδοθη αυτοις στολη λευκη, V: εδοθη αυτοις εκασω στολη λευκη. **v.11** T¹: αναπαυσωνται, V: αναπαυσονται. **v.11** TK: μικρον εως ου πληρωσονται, M: εως πληρωωσι, V: μικρον εως πληρωθωσιν. **v.11** TKV: οι, M: και οι. **v.11** TK: αποκτεινεσθαι, M: αποκτενεσθαι, V: αποκτεννεσθαι. **v.12** TK: ιδου, MV: Ø. **v.12** TKV: εγενετο μελας, M: μελας εγενετο. **v.12** TK: σεληνη, MV: σεληνη ολη. **v.13** TKV: επεσαν, M: επεσον. **v.13** TKV: βαλλει, M: βαλουσα. **v.13** TK: μεγαλου ανεμου, MV: ανεμου μεγαλου. **v.14** TK: ουρανος, MV: ο ουρανος. **v.14** TK: ειλισσόμενον, M: ειλισσομενος, V: ειλισσομενον. **v.15** TK: πλουσιοι και οι χιλιαρχει και οι δυνατοι, MV: χιλιαρχει και οι πλουσιοι και οι ισχυροι. **v.15** TK: πας, MV: Ø. **v.16** TKV: του θρονου, M: τω θρονω.

ἡμέρα ἢ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ καὶ τίς δύναται σταθῆναι .

Καὶ μετὰ τὰυτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἐστῶτας ἐπὶ τὰς **7**
 τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους
 τῆς γῆς ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θα-
 λάσσης μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον . καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀ- **2**
 ναβάντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου ἔχοντα σφραγίδα θεοῦ ζῶντος
 καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλη τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη
 αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν . λέγων μὴ ἀδι- **3**
 κήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα ἄχρις
 οὗ σφραγίζωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν με-
 τώπων αὐτῶν . καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων **4**
 ρμδ° χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν ἰσραὴλ .
 ἐκ φυλῆς ἰούδα ιβ° χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς ρου- **5**
 βὴν ιβ° χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς γὰδ ιβ° χιλιάδες
 ἐσφραγισμένοι . ἐκ φυλῆς ἀσήρ ιβ° χιλιάδες ἐσφραγισμένοι **6**
 ἐκ φυλῆς νεφθαλεὶμ ιβ° χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς
 μανασσῆ ιβ° χιλιάδες ἐσφραγισμένοι . ἐκ φυλῆς συμεὼν ιβ° **7**
 χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς λευῖ ιβ° χιλιάδες ἐσφρα-
 γισμένοι ἐκ φυλῆς ἰσραὴλ ιβ° χιλιάδες ἐσφραγισμένοι . ἐκ **8**
 φυλῆς ζαβουλὼν ιβ° χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς ἰωσήφ
 ιβ° χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς βενιαμὴν ιβ° χιλιάδες ἐσ-
 φραγισμένοι . μετὰ ταῦτα εἶδον καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολλὸς ὃν ἀ- **9**
 ριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἠδύνατο ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν
 καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν ἐστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώ-
 πιον τοῦ ἀρνίου περιβεβλημένοι στολὰς λευκάς καὶ φοινικῆς
 ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν . καὶ κρίζοντες φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες **10**
 ἡ σωτηρία τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ

v.17 T^o: αὐτου, V: αυτων. **7. v.1** T^o: και, V: ∅. **v.1** TK: ταυτα, MV: τουτο. **v.1** TKV: παν, M: τι. **v.2** T: αναθαντα, KMV: αναβαινοντα. **v.3** T: αχρὶς ου σφραγίζωμεν, KM: αχρὶς ου σφραγισωμεν, V: αχρὶ σφραγισωμεν. **v.4** TK: ρμδ°, M: εκατον και τεσσαρακοντα τεσσαρες, V: εκατον τεσσερακοντα τεσσαρες. **v.4** TKV: εσφραγισμενοι, M: εσφραγισμενων. **v.5** TK: ιβ°, MV: δωδεκα. **v.5** TKV: εσφραγισμενοι, M: εσφραγισμεναι. **v.5** TKV: ρουβην, M: ρουβιμ. **v.5** TK: εσφραγισμενοι, MV: ∅. **v.5** TK: εσφραγισμενοι, MV: ∅. **v.6** TK: ιβ°, MV: δωδεκα. **v.6** TK: εσφραγισμενοι, MV: ∅. **v.6** T^o: νεφθαλειμ, V: νεφθαλιμ. **v.7** TK: ιβ°, MV: δωδεκα. **v.7** TK: εσφραγισμενοι, MV: ∅. **v.7** T^o: ισαχαρ, V: ισσαχαρ. **v.8** TK: ιβ°, MV: δωδεκα. **v.8** TK: εσφραγισμενοι, MV: ∅. **v.8** TK: εσφραγισμενοι, MV: ∅. **v.8** TKV: εσφραγισμενοι, M: εσφραγισμεναι. **v.9** TKV: αυτον, M: ∅. **v.9** TK: ηδυνατο, MV: εδυνατο. **v.9** TKV: εστωτες, M: εστωτας. **v.9** TK: περιβεβλημενοι, MV: περιβεβλημενους. **v.9** TKV: φοινικες, M: φοινικας. **v.10** TK: κριζοντες, MV: κριζουσιν. **v.10** T: καθημενω επι του θρονου του θεου ημων, K: θεω ημων τω καθημενω επι του θρονου, MV: θεω ημων τω καθημενω επι τω θρονω.

- 11 τῷ ἁρνίῳ . καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ἐστήκεσαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ πρόσωπὸν αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν
- 12 τῷ θεῷ . λέγοντες ἁμὴν ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ
- 13 ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἁμὴν . καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἓκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς
- 14 στολὰς τὰς λευκὰς τίνες εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον . καὶ εἶρηκα αὐτῷ κυριε σὺ οἶδας καὶ εἶπέν μοι οὗτοι εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν
- 15 καὶ ἐλεύκαναν στολὰς αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἁρνίου . διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ καὶ ὁ καθήμενος
- 16 ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς . οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι οὐδὲ μὴ πέση ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ
- 17 πᾶν καῦμα . ὅτι τὸ ἁρνίον τὸ ἀναμέσον τοῦ θρόνου ποιμαίνει αὐτοὺς καὶ ὁδηγῇ αὐτοὺς ἐπὶ ζώας πηγὰς ὑδάτων καὶ ἔξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν .

- 8** Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἐβδόμην ἐγένετο σιγὴ
- 2 ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον . καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐστήκασιν καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες . καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ ἵνα δώῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυ-
- 3 σιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου . καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς
- 4 τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ . καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸ λιβανωτὸν καὶ ἐγέμισεν αὐτὸ ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν καὶ ἐγένοντο φωναί . καὶ βρονταὶ καὶ
- 5 ἀστραπαὶ καὶ σεισμός . καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ

v.11 TK: ἐστήκεσαν, MV: εἰστήκεισαν. **v.11** T*: ἐπεσον, V: ἐπεσαν. **v.11** TKV: θρόνου, M: θρόνου αὐτοῦ. **v.11** TK: πρόσωπον, MV: τὰ πρόσωπα. **v.14** TKV: εἶρηκα, M: εἶπον. **v.14** TK: κυριε, MV: κυριε μου. **v.14** T: στολὰς αὐτῶν, KV: αὐτας, M: ∅. **v.15** TKV: τοῦ θρόνου, M: τῷ θρόνῳ. **v.16** TKV: οὐδε, M: οὐδ' οὐ. **v.17** T: ἀναμέσον, KMV: ἀνα μέσον. **v.17** TKV: ποιμαίνει, M: ποιμαίνει. **v.17** TKV: ὁδηγήσει, M: ὁδηγεῖ. **v.17** TK: ζώας, MV: ζωῆς. **v.17** TK: ἀπο, MV: ἐκ. **8. v.1** T*: στε, V: σταν. **v.3** TK: τὸ θυσιαστήριον, MV: τοῦ θυσιαστηρίου. **v.3** TK: δωση, MV: δώσει. **v.5** TK: το, MV: τον. **v.5** TK: αὐτο, MV: αὐτον. **v.5** TK: φωναὶ καὶ βρονταὶ, MV: βρονταὶ καὶ φωναὶ. **v.6** T: ἐχοντες, KMV: οἱ ἐχοντες.

σάλπιγγας ἠτοίμασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν . καὶ ὁ πρῶτος 7
 ἄγγελος ἐσάλπισεν καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα
 αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων 8
 κατεκάη καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη . καὶ ὁ δεύτερος
 ἄγγελος ἐσάλπισεν καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη
 εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα .
 καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ τὰ 9
 ἔχοντα ψυχὰς καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρη . καὶ ὁ 10
 τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστήρ
 μέγας καιόμενος ὡς λαμπρὰς καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν πο-
 ταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς ὑδάτων . καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος 11
 λέγεται ἄψινθος καὶ γίνεται τὸ τρίτον εἰς ἄψινθον καὶ πολλοὶ
 ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων ὅτι ἐπικράνθησαν . καὶ 12
 ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου
 καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων ἵνα σκο-
 तिθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς
 καὶ ἡ νύξ ὁμοίως . καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀγγέλου ὁ πε- 13
 τωμένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ οὐαὶ οὐαὶ
 οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς
 σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν .

Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ 9
 οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ
 φρέατος τῆς ἀβύσσου . καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου καὶ 2
 ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης
 καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀήρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέ-
 ατος . καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν καὶ 3
 ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς
 γῆς . καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσιν τὸν χόρτον τῆς 4
 γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώ-
 πους μόνους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγίδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ

v.6 T^g: εαυτους, V: αυτους. **v.7** TK: αγγελος, MV: ∅. **v.7** TK: αιματι, MV: εν αιματι.
v.7 TK: γην, MV: γην και το τριτον της γης κατεκαη. **v.8** TKV: πυρι, M: ∅. **v.9** TKV: των,
 M: ∅. **v.9** T^g: διεφθαρη, V: διεφθαρησαν. **v.10** TK: υδατων, MV: των υδατων. **v.11** TK:
 αψινθος, MV: ο αψινθος. **v.11** TK: γινεται, MV: εγενετο. **v.11** T: το τριτον, KMV: το τριτον
 των υδατων. **v.11** TK: ανθρωπων, MV: των ανθρωπων. **v.12** TK: η ημερα μη φαινη το τριτον
 αυτης, M: το τριτον αυτης μη φανη η ημερα, V: η ημερα μη φανη το τριτον αυτης. **v.13** TK:
 αγγελου πετωμενου, MV: αετου πετομενου. **v.13** TK: τοις κατοικουσιν, MV: τους κατοικουντας.
9. v.2 TKV: μεγαλης, M: καιομενης. **v.2** T^g: εσκοτισθη, V: εσκοτωθη. **v.4** T^g: αδικησωσιν,
 V: αδικησουσιν. **v.4** TK: μονους, MV: ∅.

- 5 τῶν μετώπων αὐτῶν . καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν
αὐτοὺς ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσιν μῆνας πέντε καὶ ὁ βασανισμὸς
6 αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου ὅταν παῖσῃ ἄνθρωπον . καὶ
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνα-
τον καὶ οὐχ εὐρήσουσιν αὐτὸν καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν
7 καὶ φεύξεται ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν . καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀ-
κρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον καὶ ἐπὶ τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι^ο χρυσοῦ καὶ τὰ πρόσωπα
8 αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων . καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας
9 γυναικῶν καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν . καὶ εἶχον
θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων
αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλε-
10 μον . καὶ ἔχουσιν οὐράς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα ἧν ἐν
ταῖς οὐραῖς αὐτῶν καὶ^ο ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀν-
11 θρώπους μῆνας πέντε . καὶ^ο ἔχουσιν ἐφ' αὐτῶν βασιλέα τὸν
ἄγγελον τῆς ἀβύσσου ὄνομα αὐτῷ ἐβραϊστὶ ἀβαδδὼν καὶ^ο ἐν τῇ
12 ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει ἀπολλύων . ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν ἰδοὺ
13 ἔρχονται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα . καὶ ὁ ἔκτος ἄγγελος ἐσάλ-
πισεν καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ
14 θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ . λέγουσάν
τῷ ἔκτῳ ἀγγέλῳ ὅς^ο εἶχε τὴν σάλπιγγα λῦσον τοὺς τέσσαρας
ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ εὐφρά-
15 τη . καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς
τὴν ὥραν καὶ^ο ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτὸν ἵνα ἀποκτείνω-
16 σιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων . καὶ ὁ ἀριθμὸς στρατευμάτων^ο
τοῦ ἱππικοῦ δύο μυριάδες μυριάδων καὶ ἤκουσα τὸν ἀρι-
17 θμὸν αὐτῶν . καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ
τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ
ὕακινθίνους καὶ θειώδεις καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφα-

v.4 T^ο: αὐτῶν, V: ∅. **v.5** T^ο: αὐταῖς, V: αὐτοῖς. **v.5** T^ο: βασανισθῶσιν, V: βασανισθησονται.
v.6 TK: ουχ, MV: ου μη. **v.6** T^ο: φεύγεται, V: φεύγει. **v.6** TKV: ο θανατος απ αυτων, M: απ αυτων ο θανατος. **v.7** TKV: ομοιοι χρυσω, M: χρυσοι. **v.10** TK: ην, MV: και. **v.10** TK: και η εξουσια αυτων, M: εξουσιαν εχουσι του, V: η εξουσια αυτων. **v.11** T: και εχουσιν ἐφ' αὐτῶν βασιλεα τον, K: και εχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλεα τον, M: εχουσαι βασιλεα ἐπ' αὐτῶν, V: εχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλεα τον. **v.11** TKV: αβαδδων, M: αββαδων, F: βαττων. **v.11** TKV: και εν, M: εν δε. **v.12** TK: ερχονται, MV: ερχεται. **v.14** TK: λεγουσαν, M: λεγοντος, V: λεγοντα. **v.14** TK: ος ειχε, MV: ο εχων. **v.15** TKV: και ημεραν, M: και εις την ημεραν, N: ∅. **v.15** E: ινα, N: ινα μη. **v.16** TK: στρατευματων του ιππικου δυο μυριαδες μυριαδων και, M: των στρατευματων του ιππου μυριαδες μυριαδων, V: των στρατευματων του ιππικου δισμυριαδες μυριαδων.

λαὶ λεόντων καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ
καπνὸς καὶ θεῖον . ὑπὸ τῶν τριῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ 18
τρίτον τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ πυρός καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ καὶ ἐκ
τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν . αἱ 19
γὰρ ἐξουσίαι αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εἰσὶν αἱ γὰρ οὐραὶ
αὐτῶν ὅμοιαι ὅφεσιν ἔχουσαι κεφαλὰς καὶ ἐν αὐταῖς ἀδι-
κοῦσιν . καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ οὐκ ἀπεκτάνθησαν 20
ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις οὔτε μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν
χειρῶν αὐτῶν ἵνα μὴ προσκυνήσωσιν τὰ δαιμόνια καὶ εἰδῶλα
τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ
ξύλινα ἃ οὔτε βλέπειν δύναται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπα-
τεῖν . καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν 21
φαρμακείων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν
κλεμμάτων αὐτῶν .

Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐ- 10
ρανοῦ περιβεβλημένον νεφέλην καὶ ἵρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι
πυρός . καὶ εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἀνεωγμένον 2
καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὸν
δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τὴν γῆν . καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσ- 3
περ λέων μυκᾶται καὶ ὅτε ἔκραξεν ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταὶ
τὰς ἑαυτῶν φωνάς . καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταὶ τὰς 4
φωνὰς ἑαυτῶν ἔμελλον γράφειν καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ λέγουσάν μοι σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρον-
ταὶ καὶ μὴ ἱαῦτα γράψῃς . καὶ ὁ ἄγγελος ὃν εἶδον ἐστῶτα 5
ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἤρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς
τὸν οὐρανόν . καὶ ὥμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν 6
αἰώνων ὅς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν
καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ὅτι χρόνος

v.18 T^a: υπο, V: απο. **v.18** TK: τουτων, MV: πληγων τουτων. **v.18** TKV: εκ, M: απο. **v.18** TK: εκ, MV: Ø. **v.18** TK: εκ, MV: Ø. **v.19** T: αι γαρ εξουσαι, KMV: η γαρ εξουσια. **v.19** TK: αυτων, MV: των ιπων. **v.19** T: εισιν, KMV: εστιν και εν ταις ουραις αυτων. **v.19** TKV: οφεσιν, M: οφεων. **v.20** T: ουτε, KM: ου, V: ουδε. **v.20** T^a: προσκυνησωσιν, V: προσκυνησουσιν. **v.20** TK: και, MV: και τα. **v.20** T^a: δυναται, V: δυναται. **v.21** TK: φαρμακειων, MV: φαρμακων. **10. v.1** TKV: αλλον, M: Ø. **v.1** TK: ιρις, MV: η ιρις. **v.1** TK: κεφαλης, MV: κεφαλης αυτου. **v.2** TK: ειχεν, MV: εχων. **v.2** TKV: βιβλαριδιον, M: βιβλιον. **v.2** T^a: ανεωγμενον, V: ηνεωγμενον. **v.2** TK: την θαλασσαν, MV: της θαλασσης. **v.2** TK: την γην, MV: της γης. **v.4** TK: τας φωνας αυτων εμελλον, M: εμελλον, V: ημελλον. **v.4** TK: μοι, MV: Ø. **v.4** TK: ταυτα, MV: αυτα. **v.5** TK: αυτου, MV: αυτου την δεξιαν. **v.6** TKV: εν, M: Ø.

- 7 οὐκ ἔσται ἔτι • ἀλλὰ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἐβδόμου
ἀγγέλου ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν καὶ τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ
θεοῦ ὡς εὐηγγέλισεν τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις •
- 8 καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσά μετ'
ἐμοῦ καὶ λέγουσά ὑπαγε λάβε τὸ βιβλᾶριδιον τὸ ἠνεωγμένον
ἐν τῇ χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ
9 τῆς γῆς • καὶ ἀπηλθὼν πρὸς τὸν ἄγγελον λέγων αὐτῷ δός μοι
τὸ βιβλᾶριδιον καὶ λέγει μοι λάβε καὶ κατάφαγε αὐτὸ καὶ πι-
κρανεῖ σου τὴν κοιλίαν ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς
10 μέλι • καὶ ἔλαβον τὸ βιβλᾶριδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου
καὶ κατέφαγον αὐτὸ καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκὺ
11 καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτὸ ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου • καὶ λέγει μοι
δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις
καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς •
- 11** Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ λέγων ἔγχειραι καὶ
μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς
2 προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ • καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔδωθεν τοῦ ναοῦ
ἔκβαλε ἔξω καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν καὶ
τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσαράκοντα ὀκτὼ •
3 καὶ δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου καὶ προφητεύσουσιν ἡ-
μέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους •
4 οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ θρόνου
5 τῆς γῆς ἐστῶσαι • καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ ἁδικῆσαι πῦρ ἐκ-
πορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς
αὐτῶν καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ ἁδικῆσαι οὕτως δεῖ αὐτὸν ἁ-
6 ποκτανθῆναι • οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανὸν

v.6 TK: ουκ εσται επι, MV: ουκετι εσται. **v.7** TK: αλλα, MV: αλλ. **v.7** TK: τελεσθη, MV: ετελεσθη. **v.7** TK: τοις εαυτου δουλοις τοις προφηταις, M: τους δουλους αυτου τους προφητας, V: τους εαυτου δουλους τους προφητας. **v.8** T^a: λαλουσα, V: λαλουσαν. **v.8** T^a: λεγουσα, V: λεγουσαν. **v.8** TK: βιβλιριδιον, M: βιβλιδαριον, V: βιβλιον. **v.8** TKV: ηνεωγμενον, M: ανεωγμενον. **v.8** TK: αγγελου, MV: του αγγελου. **v.9** T^a: απηλθον, V: απηλθα. **v.9** TK: dos, MV: δουναι. **v.9** TKV: βιβλιριδιον, M: βιβλιδαριον. **v.10** TKV: βιβλιριδιον, M: βιβλιον. **v.11** TK: λεγει, MV: λεγουσιν. **v.11** TKV: και, M: και επι. **11. v.1** T: λεγων εγειραι, K: και ο αγγελος εισιτηκει λεγων εγειραι, MV: λεγων εγειρε. **v.2** T^a: εξωθεν, K^a MV: εξωθεν. **v.2** T^a: εξω, V: εξωθεν. **v.2** TK: τεσσαρακοντα, M: τεσσαρακοντα και, V: τεσσερακοντα [και]. **v.4** T: δυο, K^a MV: αι δυο. **v.4** TK: θεου, MV: κυριου. **v.4** TK: εστωσαι, MV: εστωτες. **v.5** TK: θελη, MV: θελει. **v.5** TK: αυτους θελη, M: θελει αυτους, V: θεληση αυτους. **v.6** TK: εξουσιαν κλεισαι τον ουρανον, M: τον ουρανον εξουσιαν κλεισαι, V: την εξουσιαν κλεισαι τον ουρανον.

ἵνα μὴ βρέχη^ο ὑετὸς ἐν ἡμέραις αὐτῶν τῆς προφητείας καὶ
 ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ
 πατάξαι τὴν γῆν πάσῃ^ο πληγῇ ὅσακις ἐὰν θελήσωσιν. καὶ 7
 ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν τὸ θηρίον τὸ ἀναβαί-
 νον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει πόλεμον^ο μετ' αὐτῶν καὶ νικήσει
 αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. καὶ τὰ^ο πτώματα αὐτῶν ἐπὶ 8
 τῆς πλατείας πόλεως τῆς μεγάλης ἣτις καλεῖται πνευματικῶς
 σόδομα καὶ αἴγυπτος ὅπου καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἐσταυρώθη. καὶ
 βλέψουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν 9
 τὰ^ο πτώματα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἡμῖς καὶ τὰ πτώματα
 αὐτῶν οὐκ ἀφήθουσιν τεθῆναι εἰς μνήματα. καὶ οἱ κατοι- 10
 κοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαροῦσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφρανθήσονται
 καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλήλοις ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφηταὶ ἐβα-
 σάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ μετὰ τὰς τρεῖς 11
 ἡμέρας καὶ ἡμῖς πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐπ'^ο
 αὐτοὺς καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ φόβος μέγας
 ἔπεδεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. καὶ ἤκουσαν^ο φωνὴν^ο 12
 μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν αὐτοῖς ἀνάβητε ὧδε καὶ
 ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐθεώρησαν αὐ-
 τοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμός 13
 μέγας καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν καὶ ἀπεκτάνθησαν
 ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ καὶ οἱ λοιποὶ
 ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. ἡ 14
 οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν ἰδοὺ^ο ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.
 καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγά- 15
 λαι ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαι^ο ἐγένοντο αἱ βασιλεῖαι τοῦ κόσμου
 τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ καὶ βασιλεύσει εἰς

v.6 TK: βρεχη υετος εν ημεραις αυτων της προφητειας, MV: υετος βρεχη τας ημερας της προφητειας αυτων. **v.6** TK: παση πληγη οσακις εαν θελησωσιν, M: οσακις εαν θελησωσιν εν παση πληγη, V: εν παση πληγη οσακις εαν θελησωσιν. **v.7** TK: πολεμον μετ αυτων, MV: μετ αυτων πολεμον. **v.8** TK: τα πτωματα, MV: το πτωμα. **v.8** TK: πολεως, MV: της πολεως. **v.8** TK: ημων, MV: αυτων. **v.9** TK: βλεψουσιν, MV: βλεπουσιν. **v.9** TK: τα πτωματα, MV: το πτωμα. **v.9** TKV: και, M: ∅. **v.9** T^o: αφησουσιν, V: αφιουσιν. **v.9** TK: μνηματα, MV: μνημα. **v.10** TK: χαρουσιν, MV: χαιρουσιν. **v.10** T^o: ευφρανθησονται, V: ευφραινονται. **v.10** TKV: πεμψουσιν, M: δωσουσιν. **v.11** TK: επ αυτους, M: εις αυτους, V: εν αυτοις. **v.11** T^o: επεσεν, V: επεπεσεν. **v.12** E: ηκουσαν, F: ηκουσα. **v.12** T^o: φωνην μεγαλην, V: φωνης μεγαλης. **v.12** T^o: λεγουσαν, V: λεγουσης. **v.12** T^o: αναβητε, V: αναβατε. **v.13** TKV: και, M: ∅. **v.13** TKV: ωρα, M: ημερα. **v.14** TV: ιδου η ουαι η τριτη, K: και ιδου η ουαι η τριτη, M: η ουαι η τριτη ιδου. **v.15** TK: λεγουσαι εγενοντο αι βασιλειαι, MV: λεγοντες εγενετο η βασιλεια.

- 16 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων . καὶ οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρε-
 σβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους
 αὐτῶν ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ
 17 θεῷ . λέγοντες εὐχαριστοῦμέν σοι κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκρά-
 τωρ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν
 18 σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας . καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν
 καὶ ἤλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ
 δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς
 ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου τοῖς μικροῖς καὶ
 τοῖς μεγάλαις καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείρόντας τὴν γῆν .
 19 καὶ ἡνοίξῃ ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ὥφθη ἡ κιβωτὸς
 τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ
 καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμός καὶ χάλαζα μεγάλη .
- 12** Καὶ σημεῖον μέγα ὥφθη ἐν τῷ οὐρανῷ γυνὴ περιβεβλημένη
 τὸν ἥλιον καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῆς
 2 κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα . καὶ ἐν γαστρὶ ἔ-
 3 χουσα κρᾶζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν . καὶ ὥφθη
 ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας πυρρὸς
 ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
 4 αὐτοῦ διαδήματα ἑπτὰ . καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον
 τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν καὶ
 ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τε-
 5 κεῖν ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ . καὶ ἔτεκεν
 υἱὸν ἄρρενα ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ
 σιδηρᾷ καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ τὸν
 6 θρόνον αὐτοῦ . καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον ὅπου ἔχει
 τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἵνα ἐκεῖ ἱρέφωσιν αὐτὴν
 7 ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα . καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν
 τῷ οὐρανῷ ὁ μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ ἐπολέμησαν κα-
 τὰ τοῦ δράκοντος καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι

v.16 TK: καὶ, MV: ∅. **v.16** TKV: τοῦ θεοῦ καθήμενοι, M: τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ οἱ καθηνται.
v.16 TKV: ἐπεσαν, M: ἐπεσον. **v.17** TK: καὶ ὁ ἐρχόμενος, MV: ∅. **v.18** T⁺: τοῖς μικροῖς καὶ
 τοῖς μεγάλοις, V: τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους. **v.18** E: διαφθειρόντας, C: διαφθειραντας.
v.19 TKV: ἡνοίγη, M: ἡνοιχθη. **v.19** T⁺: ἐν, V: ὁ ἐν. **v.19** TKV: αὐτοῦ, M: τοῦ κυρίου.
v.19 TKV: καὶ σεισμος, M: ∅. **12. v.2** TK: κραζει, M: ἐκραζεν, V: καὶ κραζει. **v.3** TKV:
 μέγας πυρρὸς, M: πυρρὸς μέγας. **v.3** TK: διαδήματα ἑπτα, MV: ἑπτα διαδήματα. **v.5** T⁺:
 ἀρρενα, V: ἀρσεν. **v.5** TK: τον, MV: πρὸς τον. **v.6** TK: ἐχει, MV: ἐχει ἐκεῖ. **v.6** TKV: ἀπο,
 M: ὑπο. **v.6** TKV: τρεφωσιν, M: ἐκτρεφωσιν. **v.7** TK: ἐπολέμησαν κατα, M: πολεμησαὶ μετα,
 V: τοῦ πολεμησαὶ μετα.

αὐτοῦ . καὶ οὐκ ἴσχυσαν ὅτε τόπος εὐρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ 8
οὐρανῷ . καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας ὁ ὄφης ὁ ἀρχαῖος ὁ 9
καλούμενος διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς ὁ πλανῶν τὴν οἰκου-
μένην ὅλην ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ’
αὐτοῦ ἐβλήθησαν . καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην λέγουσαν 10
ἐν τῷ οὐρανῷ ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ
ὅτι κατέβληθη ὁ κατήγορος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ὁ κατηγορῶν
αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός . καὶ αὐτοὶ 11
ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς
μαρτυρίας αὐτῶν καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι
θανάτου . διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς 12
σκηνοῦντες οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν εἰδὼς ὅτι 13
ὀλίγον καιρὸν ἔχει . καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς 14
τὴν γῆν ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα ἣτις ἔτεκεν τὸν ἄρρῆνα . καὶ ἐ-
δόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου ἵνα
πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς ὅπου τρέφεται
ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἡμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου
τοῦ ὄφεως . καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφης ὀπίσω τῆς γυναικὸς ἐκ τοῦ 15
στόματος αὐτοῦ ὕδωρ ὡς ποταμὸν ἵνα ταύτην ποταμοφόρη-
τον ποιήσῃ . καὶ ἐδοθήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ καὶ ἡνοίξεν ἡ γῆ 16
τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δρά-
κων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ . καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ 17
γυναικὶ καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ
σπέρματος αὐτῆς τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ
ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἰησοῦ χριστοῦ . καὶ ἐστάθη ἐπὶ 18
τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης .

Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον ἔχον κεφα- **13**
λὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα

v.8 TK: ισχυσαν ουτε, MV: ισχυσεν ουδε. **v.8** TKV: αυτων, M: αυτω. **v.9** TKV: ο, M: Ø.
v.10 TK: λεγουσαν εν τω ουρανω, MV: εν τω ουρανω λεγουσαν. **v.10** TK: κατεβληθη, MV:
εβληθη. **v.10** T': κατηγορος, V: κατηγωρ. **v.10** T': αυτων, V: αυτους. **v.12** TKV: οι, M: Ø.
v.12 TK: τοις κατοικουσιν την γην και την θαλασσαν, M: τη γη και τη θαλασση, V: την γην και την
θαλασσαν. **v.13** T': αρρενα, V: αρσενα. **v.14** T': δυο, V: αι δυο. **v.14** TKV: οπου τρεφεται,
M: οπως τρεφεται. **v.15** TK: οπισω της γυναικος εκ του στοματος αυτου, MV: εκ του στοματος
αυτου οπισω της γυναικος. **v.15** TK: ταυτην, MV: αυτην. **v.17** TK: του ιησου χριστου, MV:
ιησου. **13. v.1** TK: κεφαλαις επτα και κερата δεκα, MV: κερата δεκα και κεφαλαις επτα.

διαδήματα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὄνομα βλασφημίας ὁ
 2 καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ
 ὡς ἄρκτου καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος καὶ ἔδωκεν
 αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ
 3 καὶ ἐξουσίαν μεγάλην ὁ καὶ εἶδον μίαν ἰδὼν κεφαλῶν αὐτοῦ
 ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ
 ἐθεραπεύθη καὶ ἐθαυμάσθη ἑν ὅλῃ τῇ γῇ ὀπίσω τοῦ θη-
 4 ρίου ὁ καὶ προσεκύνησαν τὸν ὁ δράκοντα ὃς ἔδωκεν ἐξουσίαν
 τῷ θηρίῳ καὶ προσεκύνησαν τὸ θηρίον λέγοντες τίς ὅμοιος
 5 τῷ θηρίῳ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ ὁ καὶ ἐδόθη αὐτῷ
 στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξου-
 6 σία ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα δύο ὁ καὶ ἤνοιξεν τὸ στόμα
 αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν θεὸν βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα
 αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦν-
 7 τας ὁ καὶ ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι μετὰ τῶν ἁγίων καὶ
 νικῆσαι αὐτοὺς καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν
 8 καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος ὁ καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες
 οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐν
 τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἁρνίου ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς
 9, 10 κόσμου ὁ εἴ τις ἔχει οὕς ἀκουσάτω ὁ εἴ τις αἰχμαλωσίαν συν-
 ἄγει εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτενεῖ δεῖ
 αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι ὧς ἐστὶν ἡ ὑπομονὴ καὶ
 11 ἡ πίστις τῶν ἁγίων ὁ καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς
 γῆς καὶ εἶχεν κέρατα δύο ὅμοια ἁρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων ὁ
 12 καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον
 αὐτοῦ καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ ἵνα

v.1 TK: ὄνομα, M: ὀνόματα, V: ὀνομα[τα]. **v.2** TK: ἀρκτου, MV: ἀρκου. **v.3** TK: εἶδον, MV: ∅.
v.3 TK: τῶν, MV: ἐκ τῶν. **v.3** TKV: ὡς, M: ὡσει. **v.3** T: εθαυμασθη ἐν, KM: εθαυμασεν, V:
 εθαυμασθη. **v.3** T: τη, KMV: η. **v.4** TK: τὸν δρακοντα ὃς ἔδωκεν, M: τὸν δρακοντι τὸν δεδωκοτι
 την, V: τὸν δρακοντι ὅτι ἔδωκεν την. **v.4** TK: τὸ θηριον, MV: τὸ θηριω. **v.4** T': τις, V: καὶ τις.
v.4 TKV: δυναται, M: δυνατος. **v.5** TKV: βλασφημιας, M: βλασφημιαν. **v.5** TKV: ποιησαι,
 M: πολεμον ποιησαι. **v.5** T': τεσσαρακοντα, V: τεσερακοντα [και]. **v.6** T': βλασφημιαν, V:
 βλασφημιας. **v.6** TK: καὶ, MV: ∅. **v.7** TK: πολεμον ποιησαι, MV: ποιησαι πολεμον. **v.7** TK:
 φυλην, MV: φυλην καὶ λαον. **v.8** TK: αὐτω, MV: αὐτον. **v.8** TK: ὧν οὐ γεγραπται τὰ ὀνόματα
 ἐν τῇ βίβλῳ, M: ὧν οὐ γεγραπται τὸ ὄνομα ἐν τῇ βίβλῳ, V: οὐ οὐ γεγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν
 τῇ βίβλῳ. **v.8** TK: ἐσφαγμενου, MV: τοῦ ἐσφαγμενου. **v.10** TK: αἰχμαλωσιαν συναγει εἰς
 αἰχμαλωσιαν υπαγει, M: ἐχει αἰχμαλωσιαν υπαγει, V: εἰς αἰχμαλωσιαν εἰς αἰχμαλωσιαν υπαγει.
v.10 TK: ἐν μαχαيرا αποκτενει δεῖ αὐτον ἐν μαχαيرا αποκτανθῆναι, M: ἐν μαχαيرا δεῖ αὐτον
 αποκτανθῆναι, V: ἐν μαχαირῃ αποκτανθῆναι αὐτον ἐν μαχαिरῃ αποκτανθῆναι. **v.12** TKV: ποιεῖ,
 M: ἐποιεῖ. **v.12** TK: κατοικουντας ἐν αὐτῇ, MV: ἐν αὐτῇ κατοικουντας.

προσκυνήσωσιν τὸ θηρίον τὸ πρῶτον οὗ ἑθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ . καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα ἵνα^ο καὶ πῦρ 13 ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων . καὶ πλανᾷ τοὺς^ο κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ 14 σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃ^ο ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας καὶ ἔζησεν . καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι^ο 15 πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου καὶ ποιήσῃ ὅσοι^ο ἂν μὴ προσκυνήσωσιν τὴν^ο εἰκόνα τοῦ θηρίου ἵνα ἀποκτανθῶσιν . καὶ ποιεῖ πάντας τοὺς μικροὺς 16 καὶ τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους ἵνα δώσῃ αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τῶν^ο μετώπων αὐτῶν . καὶ ἵνα μήτις δύνῃται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ 17 χάραγμα ἢ^ο τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ . ὧδε ἡ σοφία ἐστὶν ὁ ἔχων τὸν^ο νοῦν ψηφισάτω 18 τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστὶν καὶ^ο ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξϞ' .

Καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἄρνιον ἐστηκὸς ἐπὶ τὸ ὄρος σιών καὶ 14 μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν^ο τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν . καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδά- 2 των πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης καὶ φωνήν^ο ἤκουσα κιθαρωδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν . καὶ 3 ᾄδουσιν ὥς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον

v.12 T^o: προσκυνήσωσιν, V: προσκυνήσουσιν. **v.13** TK: ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς, M: καὶ πῦρ ἵνα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν ἐπὶ, V: ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν εἰς. **v.14** TKV: τοὺς κατοικοῦντας, M: τοὺς ἐμοὺς τοὺς κατοικοῦντας. **v.14** TK: ο ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας καὶ ἐζησεν, M: ο εἶχε πληγὴν καὶ ἐζήσεν ἀπὸ τῆς μαχαίρας, V: ος ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας καὶ ἐζησεν. **v.15** TKV: δοῦναι πνεῦμα, M: πνεῦμα δοῦναι. **v.15** TK: ὅσοι ἀν, M: ὅσοι εἰς, V: [ἵνα] ὅσοι εἰς. **v.15** TK: τὴν εἰκόνα, MV: τὴν εἰκόνιν. **v.15** TK: ἵνα, MV: ∅. **v.16** TK: δώσῃ, M: δώσωσιν, V: δώσιν. **v.16** TKV: χάραγμα, M: χάραγματα. **v.16** TK: τῶν μετώπων, MV: τοῖς μετώποις. **v.17** T: μήτις, KMV: μή τις. **v.17** TKV: δύνηται, M: δύναται. **v.17** TK: τὸν νοῦν, MV: νοῦν, Ψ⁴⁷: οὖν, N^o: οὐς. **v.18** TKV: καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ, M: ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ, N: ∅, Ψ⁴⁷: ἐστὶν δε. **v.18** T^o: χξϞ', V: ἐξακοσίοι ἐξηκοντα εἴς, N: ἐξακοσίοι ἐξηκοντα εἴς, C: ἐξακοσίοι δεκα εἴς, F: ἐξακοσίοι ἐξηκοντα πεντε, F: ἐξακοσίοι τεσσαράκοντα εἴς. **14. v.1** TK: ἀρνιον, MV: τὸ ἀρνιον. **v.1** T^o: ἐστηκός, V: ἐστὸς. **v.1** T: ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες, K: ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες, M: ἀριθμὸς ρμδ, V: ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες. **v.1** TK: το, MV: τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ το. **v.2** TK: φωνὴν ἠκούσα, MV: ἡ φωνὴ ἣν ἠκούσα ὡς. **v.3** TK: ὡς, M: ∅, V: [ὡς].

- τῶν τεσσάρων ζῶων καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο
μαθεῖν τὴν ῥῆσιν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν^ο τεσσαράκοντα τέσσαρες
4 χιλιάδες οἱ ἡγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς . οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ
γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν παρθένοι γάρ εἰσιν οὗτοί εἰσιν
οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἁρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ οὗτοι ἡγορά-
σθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἁρνίῳ .
5 καὶ ἐν^ο τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὐρέθη δόλος^ο ἄμωμοι γάρ εἰ-
6 σιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ . καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον
πετῶμενον ἐν μεσουρανήματι ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐ-
αγγελίσαι τοὺς^ο κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πᾶν ἔθνος καὶ
7 φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν . λέγοντα ἐν φωνῇ μεγάλη φο-
βήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς
κρίσεως αὐτοῦ καὶ προσκυνήσατε τῷ^ο ποιήσαντι τὸν οὐρα-
8 νὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων . καὶ ἄλλος
ἄγγελος ἠκολούθησεν λέγων ἔπεσεν ἔπεσεν βαβυλὼν ἡ^ο πόλις
ἡ μεγάλη ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πε-
9 πότικεν πάντα ἔθνη . καὶ τρίτος^ο ἄγγελος ἠκολούθησεν αὐ-
τοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλη εἴ τις τὸ^ο θηρίον προσκυνεῖ καὶ
τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου
10 αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ . καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου
τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκρασμένου ἀκράτου ἐν τῷ πο-
τηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ
11 ἐνώπιον τῶν^ο ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἁρνίου . καὶ ὁ
καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν ἀναβαίνει^ο εἰς αἰῶνας αἰώνων
καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυ-
νοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ
12 χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ . ὧδε ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν

v.3 TK: ηδυνато, MV: εδυνато. **v.3** T: εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες, K: εκατον τεσσαρακοντα-
τεσσαρες, M: ρμδ, V: εκατον τεσσερακοντα τεσσαρες. **v.4** T*: εἰσιν, V: ∅. **v.4** TKV: αν, M: εαν.
v.4 TKV: οἱ, M: οἱ τοῦ ὑπο ἰησοῦ. **v.5** TKV: εν τω στοματι αυτων ουχ ευρεθη, M: ουχ ευρεθη
εν τω στοματι αυτων. **v.5** TK: δολος αμωμοι γαρ εἰσιν ενωπιον του θρονου του θεου, M: ψευδος
αμωμοι γαρ εἰσι, V: ψευδος αμωμοι εἰσιν. **v.6** TKV: αλλον, M: ∅. **v.6** TK: πετωμενον, MV:
πετομενον. **v.6** TK: τους κατοικουντας, M: τους καθημενους, V: επι τους καθημενους. **v.6** TK:
παν, MV: επι παν. **v.7** TK: λεγοντα, MV: λεγων. **v.7** TKV: θεον, M: κυριον. **v.7** TKV: τω
ποιησαντι, M: αυτον τον ποιησαντα. **v.7** TV: θαλασσαν, KM: την θαλασσαν. **v.8** TK: αγγελος,
M: δευτερος αγγελος, V: αγγελος δευτερος. **v.8** TKV: επεσεν, M: ∅. **v.8** TK: η πολις η μεγαλη,
MV: η μεγαλη. **v.8** TK: οτι, M: ∅, V: η. **v.8** TK: εθνη, MV: τα εθνη. **v.9** TK: τριτος αγγελος,
MV: αλλος αγγελος τριτος. **v.9** TK: το θηριον προσκυνει, MV: προσκυνει το θηριον. **v.10** T*:
των αγιων αγγελων, V: αγγελων αγιων. **v.11** TK: αναβαινει εις αιωνας αιωνων, MV: εις αιωνας
αιωνων αναβαινει. **v.12** TK: υπομονη, MV: η υπομονη.

ὧδε οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν ἰησοῦ .
 καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης μοι γράψον 13
 μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι ναι᾽
 λέγει τὸ πνεῦμα ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν τὰ
 δε᾽ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν . καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ 14
 νεφέλη λευκὴ καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενος ὅμοιος υἱῷ
 ἀνθρώπου ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν
 καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὄξυ . καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξ- 15
 ἤλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ κράζων ἐν μεγάλῃ φωνῇ τῷ καθημένῳ ἐπὶ
 τῆς νεφέλης πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον ὅτι ἤλθεν
 σοι ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς . καὶ 16
 ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ
 τὴν γῆν καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ . καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ 17
 τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὄξυ .
 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων ἔξου- 18
 σίαν ἐπὶ τοῦ πυρὸς καὶ ἐφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι
 τὸ δρέπανον τὸ ὄξυ λέγων πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὄξυ καὶ
 τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς γῆς ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ
 αὐτῆς . καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν 19
 καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἀμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν
 τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὴν μεγάλην . καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξω 20
 τῆς πόλεως καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν
 τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων .

Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμα- 15
 στὸν ἀγγέλους ἐπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἐπτὰ τὰς ἐσχάτας ὅτι ἐν
 αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ . καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν 2
 ὑαλίνην μεμιγμένην πυρὶ καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου
 καὶ ἐκ τῆς εἰκόνης αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ ἐκ
 τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασ-
 σαν τὴν ὑαλίνην ἔχοντας κῆθάρας τοῦ θεοῦ . καὶ ἄδουσιν τὴν 3

v.12 TK: ὧδε, MV: Ø. **v.13** TK: μοι, MV: Ø. **v.13** T: απαρτι, KMV: απ αρτι. **v.13** TKV: ναι λεγει, M: λεγει ναι. **v.13** T*: αναπαυσωνται, V: αναπαησονται. **v.13** T*: δε, V: γαρ. **v.14** TK: καθημενος ομοιος υιω, MV: καθημενον ομοιον υιον. **v.15** TK: μεγαλη φωνη, MV: φωνη μεγαλη. **v.15** TK: σοι η ωρα του, MV: η ωρα. **v.16** T*: την νεφελην, V: της νεφελης. **v.18** T*: εχων, V: [ο] εχων. **v.18** TK: κραυγη, M: εν κραυγη, V: φωνη. **v.18** T: της γης, KMV: της αμπελου της γης. **v.18** TKV: ηκμασαν αι σταφυλαι αυτης, M: ηκμασεν η σταφυλη της γης. **v.19** TKV: εβαλεν, M: εξεβαλεν. **v.19** TK: την μεγαλην, MV: τον μεγαν. **v.20** TK: εξω, MV: εξωθεν. **15. v.2** TK: εκ του χαραγματος αυτου, MV: Ø. **v.2** TKV: κιθαρας, M: τας κιθαρας.

ῥῳδὴν μωδῶς δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ῥῳδὴν τοῦ ἀρνίου λέγοντες μεγάλα καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα σου κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου ὁ βασιλεὺς
 4 τῶν ἁγίων. τίς οὐ μὴ φοβηθῇ ὅτε κύριε καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου ὅτι μόνος ὁσῖος ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἤξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανε-
 5 ρώθησαν. καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον καὶ ἰδοὺ ἡνοίγη ὁ ναὸς τῆς
 6 σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν καὶ λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη
 7 ζώνας χρυσαῖς. καὶ ἐν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἁγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσαῖς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ
 8 τοῦ ζώντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς ἱαπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἁγγέλων.

16 Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἁγγέλοις ὑπάγετε καὶ ἐκχεάτε τὰς φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ
 2 θεοῦ εἰς τὴν γῆν. καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐγένετο ἔλκος κακὸν καὶ πονηρὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου
 3 καὶ τοὺς τῇ εἰκόνι αὐτοῦ προσκυνοῦντας. καὶ ὁ δεῦτερος ἄγγελος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐν
 4 τῇ θαλάσῃ. καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων καὶ
 5 ἐγένετο αἷμα. καὶ ἤκουσα τοῦ ἁγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος δίκαιος κύριε εἰ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ὅσιος ὅτι ταῦτα
 6 ἔκρινας. ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν καὶ αἷμα αὐ-

v.3 TK: μωσεως, MV: μωυσεως. **v.3** T: δουλου, KMV: του δουλου. **v.3** TK: αγιων, MV: εθνων, F: αιωνων. **v.4** T^s: σε, V: Ø. **v.4** T^s: δοξαση, V: δοξασει. **v.4** TKV: οσιος, M: αγιος. **v.4** TKV: παντα τα εθνη, M: παντες. **v.5** TK: ιδου, MV: Ø. **v.6** TK: εχοντες, M: οι εχοντες, V: [οι] εχοντες. **v.6** TKV: εκ του ναου, M: οι ησαν. **v.6** TK: και, MV: Ø. **v.8** TKV: καπνου, M: εκ του καπνου. **v.8** TK: ηδυνατο, MV: εδυνατο. **16. v.1** T^s: φωνης μεγαλης, V: μεγαλης φωνης. **v.1** T^s: εκχεατε, V: εκχεετε. **v.1** TK: φιαλας, MV: επτα φιαλας. **v.2** TK: επι, MV: εις. **v.2** TK: εις, MV: επι. **v.2** TK: τη εικονι αυτου προσκυνουντας, MV: προσκυνουντας τη εικονι αυτου. **v.3** T^s: αγγελος, V: Ø. **v.3** TK: ζωσα απεθανεν, M: απεθανεν, V: ζωης απεθανεν τα. **v.4** TK: αγγελος, MV: Ø. **v.4** T^s: εις, V: Ø. **v.5** TK: κυριε, MV: Ø. **v.5** T: και ο οσιος, K: και ο εσομενος, M: οσιος, V: ο οσιος.

τοῖς ἑδῶκας πιεῖν ἄξιοι γάρ εἰσιν . καὶ ἤκουσα ἄλλου ὁ ἐκ τοῦ 7
 θυσιαστηρίου λέγοντος ναὶ κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ἀ-
 ληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις σου . καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος 8
 ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυ-
 ματίσαι τοὺς ἄνθρώπους ἐν πυρί . καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ 9
 ἄνθρωποι καῦμα μέγα καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ
 τοῦ ἔχοντος ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας καὶ οὐ μετενόη-
 σαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν . καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐξέχεεν τὴν 10
 φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου καὶ ἐγένετο ἡ βα-
 σιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη καὶ ἐμαῶσωντο τὰς γλώσσας αὐτῶν
 ἐκ τοῦ πόνου . καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ 11
 τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν καὶ οὐ μετενόη-
 σαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν . καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐξέχεεν τὴν 12
 φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν τὸν εὐφράτην καὶ
 ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων
 τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου . καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ 13
 δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στό-
 ματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἁκάθαρτα ὅμοια ὁ-
 βατράχοις . εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα 14
 ἐκπορεύεσθαι ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τῆς οἰκουμέ-
 νης ὅλης συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς πόλεμον τῆς ἡμέρας ἐκείνης
 τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος . ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς 15
 κλέπτῃς μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
 ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐ-
 τοῦ . καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον 16
 ἐβραῖστί ἀρμαγεδδὼν . καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐξέχεεν τὴν 17
 φιάλην αὐτοῦ εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐξηλθεν φωνὴ μεγάλη ἀπὸ
 τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα γέγονεν .
 καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός 18

v.6 T*: εδωκας, V: [δ]εδωκας. **v.6** TK: γαρ, MV: Ø. **v.7** TK: αλλου εκ, MV: Ø. **v.8** TK: αγγελος, MV: Ø. **v.8** TKV: τους ανθρωπους εν πυρι, M: εν πυρι τους ανθρωπους. **v.9** TKV: εβλασφημησαν, M: εβλασφημησαν οι ανθρωποι. **v.9** T*: εξουσιαν, V: την εξουσιαν. **v.10** TK: αγγελος, MV: Ø. **v.10** TK: εμασσωντο, MV: εμασωντο. **v.12** TK: αγγελος, MV: Ø. **v.12** TKV: τον, M: Ø. **v.12** TK: ανατολων, MV: ανατολης. **v.13** TKV: τρια ακαθαρτα, M: ακαθαρτα τρια. **v.13** TK: ομοια βατραχοις, MV: ως βατραχοι. **v.14** TK: δαιμονων, MV: δαιμονιων. **v.14** T: εκπορευεσθαι, KMV: α εκπορευεται. **v.14** TK: της γης και της οικουμενης, MV: της οικουμενης. **v.14** T: πολεμον, KMV: τον πολεμον. **v.14** T*: εκεινης, V: Ø. **v.16** E: τον, N: Ø. **v.16** TK: αρμαγεδδων, M: μαγεδων, V: αρμαγεδων, F: μαγεδδων. **v.17** TK: αγγελος, MV: Ø. **v.17** TK: εις, MV: επι. **v.17** E: μεγαλη, A: Ø. **v.17** T*: απο, V: εκ. **v.17** T*: του ουρανου, V: Ø.

- ἐγένετο μέγας οἶος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο
 19 ἐπὶ τῆς γῆς τηλικούτος σεισμός οὕτως μέγας . καὶ ἐγένετο
 ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν
 ἔπεσόν καὶ βαθυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
 δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐ-
 20, 21 τοῦ . καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγεν καὶ ὄρη οὐχ εὐρέθησαν . καὶ
 χάλαζα μεγάλη ὥς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐ-
 πὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν
 ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς
 σφόδρα .
- 17** Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ
 φιάλας καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων μοι δεῦρο δεῖξω σοι
 τὸ κρίμα τῆς πόρνῆς τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ τῶν ὑ-
 2 δάτων τῶν πολλῶν . μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
 καὶ ἐμεθύσθησαν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς οἱ κατοι-
 3 κοῦντες τὴν γῆν . καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι
 καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον γέμον^ο
 ὀνομάτων βλασφημίας ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα .
 4 καὶ ἡ γυνὴ ἡ περιβεβλημένη πορφύρᾳ καὶ κόκκινῳ καὶ κε-
 χρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις ἔχουσα
 χρυσοῦν^ο ποτήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμον βδελυγμάτων καὶ
 5 ἀκάθαρτος πορνείας αὐτῆς . καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄ-
 νομα γεγραμμένον μυστήριον βαθυλὼν ἡ μεγάλη ἡ μήτηρ
 6 τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς . καὶ εἶδον τὴν
 γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵ-
 ματος τῶν μαρτύρων ἰησοῦ καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα
 7 μέγα . καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος διατὶ ἐθαύμασας ἐγὼ σοι^ο ἔρῳ

v.18 TK: φῶναι καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ, M: ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ φῶναι, V: ἀστραπαὶ καὶ φῶναι καὶ βρονταὶ. **v.18** TKV: ἐγενετο, M: ∅. **v.18** T^{*}: οἱ ἄνθρωποι ἐγενοντο, V: ἀνθρώπος ἐγενετο. **v.19** T^{*}: ἐπεσον, V: ἐπεσαν. **v.21** TKV: αὐτῆς, M: αὐτῇ. **17. v.1** E: ἐκ, N: ∅. **v.1** TK: μοι, MV: ∅. **v.1** T^{*}: τῶν, V: ∅. **v.2** E: ἐπορνευσαν, N: ἐποίησαν πορνείαν. **v.2** TK: ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, MV: οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. **v.3** E: ἐν, F: ∅. **v.3** TKV: κόκκινον, M: τὸ κόκκινον. **v.3** TK: γεμον ὀνομάτων, M: γεμον ὀνοματα, V: γεμον[τα] ὀνοματα. **v.3** T^{*}: ἐχον, V: ἐχων. **v.4** T: ἡ, KMV: ἡν. **v.4** TK: πορφύρα καὶ κόκκινῳ καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ, M: πορφυροῦν καὶ κόκκινον κεχρυσωμένη χρυσῷ, V: πορφυροῦν καὶ κόκκινον καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ. **v.4** TK: χρυσοῦν ποτήριον, MV: ποτήριον χρυσοῦν. **v.4** TK: ἀκαθάρτητος, MV: τὰ ἀκαθάρτα τῆς. **v.4** TKV: αὐτῆς, M: τῆς γῆς, N: αὐτῆς καὶ τῆς γῆς. **v.6** TKV: ἐκ τοῦ αἵματος, M: τοῦ αἵματος, N: τῷ αἵματι. **v.6** TKV: καὶ, M: ∅. **v.6** E: ἰησοῦ, F: ∅. **v.7** TK: διατὶ, MV: δια τῆς. **v.7** TK: σοὶ ἐρῶ, MV: ἐρῶ σοι.

τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βασιάζοντος
αὐτὴν τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα .
Θῆριον ὃ εἶδες ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς 8
ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν καὶ θαυμάσονται οἱ κα-
τοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸ
βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου βλέποντες τὸ θη-
ρίον ὃ τι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καίπερ ἔστιν . ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων 9
σοφίαν αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ὅρη εἰσὶν ἑπτὰ ὅπου ἡ γυνὴ κάθεται
ἐπ' αὐτῶν . καὶ βασιλεῖς ἑπτὰ εἰσὶν οἱ πέντε ἔπεσαν καὶ ὁ εἷς 10
ἔστιν ὁ ἄλλος οὐπω ἦλθεν καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν δεῖ
μεῖναι . καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ αὐτὸς ὄγδοός 11
ἔστιν καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἔστιν καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει . καὶ 12
τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσὶν οἵτινες βασιλείαν
οὐπω ἔλαβον ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνου-
σιν μετὰ τοῦ θηρίου . οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν καὶ τὴν 13
δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν ἑαυτῶν τῷ θηρίῳ διαδιδώσουσιν .
οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει 14
αὐτοὺς ὅτι κύριος κυρίων ἔστιν καὶ βασιλεὺς βασιλέων καὶ
οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί . καὶ λέγει μοι 15
τὰ ὕδατα ἃ εἶδες οὗ ἡ πόρνη κάθεται λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν
καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι . καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες ἐπὶ τὸ 16
θηρίον οὗτοι μισήσουσιν τὴν πόρνην καὶ ἡρημωμένην ποι-
ήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται
καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί . ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς 17
τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι
μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ ἄχρι
τελεσθῆ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ . καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες ἔστιν ἡ 18
πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς

v.8 T: θηριον, KMV: το θηριον. **v.8** T*: υπαγειν, V: υπαγει. **v.8** T*: θαυμασονται, V: θαυμασθησονται. **v.8** TKV: επι της γης, M: την γην. **v.8** TK: τα ονοματα, MV: το ονομα. **v.8** TKV: το βιβλιον, M: του βιβλιου. **v.8** TK: βλέποντες το θηριον ο τι ην, M: βλέποντων οτι ην το θηριον, V: βλέποντων το θηριον οτι ην. **v.8** TK: καιπερ εστιν, MV: και παρεσται. **v.9** TK: ορη εισιν επτα, MV: επτα ορη εισιν. **v.10** TKV: επτα εισιν, M: εισιν επτα. **v.10** TKV: επεσαν, M: επεσον. **v.10** TK: και, MV: Ø. **v.10** TKV: αυτον δει, M: δει αυτον. **v.11** TKV: αυτος, M: ουτος. **v.12** T*: αλλ, V: αλλα. **v.13** TKV: γνωμην εχουσιν, M: εχουσιν γνωμην. **v.13** TK: την εξουσιαν εαυτων, MV: εξουσιαν αυτων. **v.13** TK: διαδιδωσουσιν, MV: διδοασιν. **v.16** TK: επι, MV: και. **v.16** TKV: γυμνην, M: γυμνην ποιησουσιν αυτην. **v.17** TKV: μιαν γνωμην, M: γνωμην μιαν. **v.17** TK: τελεσθη τα ρηματα, M: τελεσθωσιν οι λογοι, V: τελεσθησονται οι λογοι. **v.18** TKV: της, M: επι της.

γῆς •

- 18** Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐ-
 2 ρανοῦ ἔχοντα ἑξουσίαν μεγάλην καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς
 3 δόξης αὐτοῦ • καὶ ἔκραξεν ἐν ὁ ἰσχυτῇ φωνῇ μεγάλη λέγων ἔ-
 4 πεσεν ἔπεδον βαθυλὼν ἡ μεγάλη καὶ ἐγένετο κατοικητήριον
 5 δαιμόνων καὶ φυλακὴ παντός πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυ-
 6 λακὴ παντός ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου • ὅτι ἐκ
 7 τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέπῳκεν πάντα τὰ
 8 ἔθνη καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν καὶ οἱ
 9 ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνου αὐτῆς ἐπλού-
 10 τησαν • καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν
 11 ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαὸς μου ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς
 12 ἀμαρτίαις αὐτῆς καὶ ἵνα μὴ λάβητε ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς •
 13 ὅτι ἠκολούθησαν αὐτῆς αἱ ἀμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ καὶ
 14 ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς • ἀπόδοτε αὐτῇ
 15 ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν ὑμῖν καὶ διπλώσατε αὐτῇ διπλᾶ κατὰ
 16 τὰ ἔργα αὐτῆς ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ δι-
 17 πλοῦν • ὅσα ἐδόξασεν ἑαυτὴν καὶ ἐστρηνίασεν τοσοῦτον δότε
 18 αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει κά-
 19 θημαι βασίλισσα καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω •
 20 διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς θάνατος
 21 καὶ πένθος καὶ λιμὸς καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται ὅτι ἰσχυ-
 22 ρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ κρίνων αὐτήν • καὶ κλαύσονται αὐτήν
 23 καὶ κόψονται ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορ-
 24 νεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς
 25 πυρώσεως αὐτῆς • ἀπὸ μακρόθεν ἐσθηκότες διὰ τὸν φόβον
 26 τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς λέγοντες οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη
 27 βαθυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρὰ ὅτι ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις
 28 σου • καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ'

18. v.1 TK: καὶ, MV: ∅. **v.1 T**: ἀγγελον, KMV: ἄλλον ἀγγελον. **v.2** TK: ἐν ἰσχυι, M: ἰσχυρα, V: ἐν ἰσχυρα. **v.2** TK: μεγαλη, MV: ∅. **v.2** TKV: ἐπεσεν, M: ∅. **v.2 T***: δαιμονων, V: δαιμονιων. **v.2 T***: ἀκαθαρτου, V: ἀκαθαρτου [καὶ φυλακὴ παντος θηριου ἀκαθαρτου]. **v.3** TK: πεπωκεν, M: πεπωκασι, V: πεπωκαν. **v.4** TK: ἐξελθετε, M: ἐξελθε, V: ἐξελθατε. **v.4 T***: ἐξ αὐτης ὁ λαος μου, V: ὁ λαος μου ἐξ αὐτης. **v.4** TK: ἵνα μὴ λάβητε ἐκ τῶν πληγῶν αὐτης, MV: ἐκ τῶν πληγῶν αὐτης ἵνα μὴ λάβητε. **v.5** T: ἠκολούθησαν, KMV: ἐκολλήθησαν. **v.5** TKV: ἐμνημόνευσεν, M: ἐμνημονεύσεν αὐτης. **v.6** TK: ὑμιν, MV: ∅. **v.6** TK: αὐτὴ διπλᾶ, M: τὰ διπλᾶ ὡς καὶ αὐτὴ καὶ, V: τὰ διπλᾶ. **v.6** TKV: ποτηριω, M: ποτηριω αὐτης. **v.7** TK: εαυτην, MV: αὐτην. **v.7** TK: λεγει, MV: λεγει οτι. **v.8** TKV: καὶ, M: ∅. **v.8** TK: κρινων, MV: κρινας. **v.9** TK: κλαουσονται αὐτην, MV: κλαουσουσιν. **v.9** TK: αὐτην, MV: αὐτην. **v.10** TK: ἐν, MV: ∅.

αὐτῇ ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκ ἔτι ὁ γόμον 12
 χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαρίτου καὶ
 βύσσου καὶ πορφύρας καὶ σῆρικοῦ καὶ κοκκίνου καὶ πᾶν
 ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος
 ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμά-
 ρου ὁ κινάμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον 13
 καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ
 πρόβατα καὶ ἵππων καὶ ῥέδων καὶ σωμάτων καὶ ψυχὰς ἀν-
 θρώπων ὁ ὁπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου ἀπῆλ- 14
 θεν ἀπὸ σοῦ καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπῆλθεν
 ἀπὸ σοῦ καὶ οὐκ ἔτι οὐ μὴ εὐρήσης αὐτά ὁ οἱ ἔμποροι τού- 15
 των οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ
 τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες ὁ
 καὶ λέγοντες οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ περιβεβλημένη 16
 βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον καὶ κεχρυσωμένη ἐν
 χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις ὁ ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἡρη- 17
 μώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος καὶ πᾶς κυβερνήτης καὶ πᾶς ἐπὶ
 τῶν πλοίων ὁ ὁμιλος καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐρ-
 γάζονται ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν ὁ καὶ ἔκραζον ὁρῶντες τὸν 18
 καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ
 μεγάλῃ ὁ καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ ἔκρα- 19
 ζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες λέγοντες οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ
 μεγάλη ἐν ἣ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες ἰλοῖα ἐν τῇ θα-
 λάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς ὁ ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἡρημώθη ὁ εὐ- 20
 φραίνου ἐπ' αὐτὴν οὐρανὸν καὶ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι καὶ οἱ προ-
 φῆται ὁ ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὁ ὕμνων ἐξ αὐτῆς ὁ καὶ ἤρην 21
 εἰς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὥς μύλῳν μέγαν καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν

v.11 TKV: κλαιουσιν, M: κλαουσουσιν. **v.11** TKV: πενθουσιν, M: πενθηρουσιν. **v.11** T*: αὐτῇ, V: αὐτήν. **v.11** T: οὐκ ἐτι, KLV: οὐκετι. **v.12** T*: μαργαρίτου, V: μαργαρίτων. **v.12** TK: βύσσου, MV: βυσσίνου. **v.12** TKV: πορφύρας, M: πορφυροῦ. **v.12** T*: σῆρικοῦ, V: σιρικοῦ. **v.12** E: ξύλου, A: λίθου. **v.13** T*: κινάμωμον, V: κινναμῳμον καὶ αμῳμον. **v.13** TKV: κτηνη καὶ προβατα, M: προβατα καὶ κτηνη. **v.13** TKV: ρεδων, M: ραιδων. **v.14** T*: τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου, V: σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς. **v.14** TK: ἀπῆλθεν, MV: ἀπώλετο. **v.14** T: οὐκ ἐτι, KLV: οὐκετι. **v.14** TK: οὐ μὴ εὐρήσης αὐτα, M: αὐτα οὐ μὴ εὐρῆς, V: οὐ μὴ αὐτα εὐρήσουσιν. **v.15** TKV: κλαιοντες, M: καὶ κλαιοντες. **v.16** T*: καὶ, V: Ø. **v.16** TKV: βυσσίνον, M: βύσσον. **v.16** TK: ἐν χρυσῷ, M: χρυσιῷ, V: [ἐν] χρυσιῷ. **v.16** T*: μαργαρίταις, V: μαργαρίτη. **v.17** TK: ἐπὶ τῶν πλοίων ο ὁμιλος, MV: ο ἐπὶ τοῖον πλεων. **v.18** TK: ὁρῶντες, MV: βλέποντες. **v.19** TKV: λεγοντες, M: καὶ λεγοντες. **v.19** TK: πλοια, MV: τα πλοια. **v.20** TK: αὐτήν, MV: αὐτή. **v.20** TK: ἀποστολοι, MV: καὶ οἱ ἀποστολοι. **v.21** T*: μυλον, V: μυλινον.

θάλασσαν λέγων οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται βαθυλὼν ἡ με-
 22 γάλη πόλις καὶ οὐ μὴ εὗρεθῇ ἔτι. καὶ φωνὴ κιθαρωδῶν καὶ
 μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ
 ἔτι καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὗρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι
 23 καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι. καὶ φῶς λύχνου
 οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἔτι καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ
 ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς
 γῆς ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη.
 24 καὶ ἐν αὐτῇ αἱμᾶ προφητῶν καὶ ἁγίων εὐρέθη καὶ πάντων
 τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

19 Καὶ μετὰ ταῦτα ἤκουσα φωνὴν^ο ὄχλου πολλοῦ μεγάλην ἐν
 τῷ οὐρανῷ λέγοντος ἁλληλούϊα ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα^ο καὶ
 2 ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν. ὅτι ἀληθινὰ καὶ
 δίκαια αἱ κρίσεις αὐτοῦ ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην
 ἣτις ἐφθίρεν τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς καὶ ἐξεδίκησεν
 3 τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς. καὶ δεύ-
 τερον εἶρηκάν ἁλληλούϊα καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς
 4 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἵ-
 κοσι καὶ τέσσαρες καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ προσεκύνησαν τῷ
 θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ^ο θρόνου λέγοντες ἀμὴν ἁλληλου-
 5 ῖα. καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα αἰνεῖτε τὸν^ο
 θεὸν ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτόν
 6 καὶ οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου
 πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν
 ἰσχυρῶν λέγοντάς ἁλληλούϊα ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος ὁ θεὸς
 7 ὁ παντοκράτωρ. χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα^ο καὶ δῶμεν τὴν
 δόξαν αὐτῷ ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
 8 ἡτοίμασεν ἑαυτήν. καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάλῃται βύσσι-
 νον καθαρὸν^ο καὶ λαμπρὸν τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματά

v.23 TKV: οτι, M: ∅. **v.24** TKV: αιμα, M: αιματα. **19. v.1** TK: και, MV: ∅. **v.1** TK: φωνην οχλου πολλου μεγαλην, MV: ως φωνην μεγαλην οχλου πολλου. **v.1** TK: λεγοντος, MV: λεγοντων. **v.1** TK: δοξα και η τιμη και η δυναμις κυριω τω θεω, M: δυναμις και η δοξα του θεου, V: δοξα και η δυναμις του θεου. **v.2** TKV: εφθιρεν, M: διεφθιρε. **v.2** TK: της, MV: ∅. **v.3** TKV: ειρηκαν, M: ειρηκεν. **v.4** TKV: επεσαν, M: επεσον. **v.4** TK: και, MV: ∅. **v.4** TK: του θρονου, MV: τω θρονω. **v.5** TK: εκ, MV: απο. **v.5** T^ο: τον θεον, V: τω θεω. **v.5** TK: και, MV: ∅. **v.6** TK: λεγοντας, M: λεγοντες, V: λεγοντων. **v.6** TK: θεος, M: θεος ημων, V: θεος [ημων]. **v.7** T^ο: αγαλλιωμεθα και δωμεν, V: αγαλλιωμεν και δωσωμεν. **v.8** TK: καθαρον και λαμπρον, M: λαμπρον και καθαρον, V: λαμπρον καθαρον.

ἐστιν^ο τῶν ἁγίων . καὶ λέγει μοι γράψον μακάριοι οἱ εἰς τὸ 9
 δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἁρνίου κεκλημένοι καὶ λέγει μοι οὗ-
 τοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ εἰσιν^ο τοῦ θεοῦ . καὶ ἔπεσόν ἔμπροσθεν 10
 τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ καὶ λέγει μοι ὅρα μὴ
 σύνδουλός σου εἰμί καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν
 μαρτυρίαν τοῦ ἰησοῦ τῷ θεῷ προσκύνησον ἡ γὰρ μαρτυρία 11
 τοῦ ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας . καὶ εἶδον τὸν οὐ-
 ρανὸν ἀνεωγμένον καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός καὶ ὁ καθήμενος
 ἐπ’ αὐτὸν καλούμενος πιστός καὶ ἀληθινός καὶ ἐν δικαιοσύ-
 νῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ . οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὥς φλόξ πυρός 12
 καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλὰ ἔχων ὄνομα
 γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός . καὶ περιβεβλημέ- 13
 νος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι καὶ κἀλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ
 ὁ λόγος τοῦ θεοῦ . καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἤκο- 14
 λούθει αὐτῷ ἐφ’ ἵπποις λευκοῖς ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν
 καὶ καθαρὸν . καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἔκπορεύεται ῥομ- 15
 φαία ὀξεῖα ἵνα ἐν αὐτῇ πατάσῃ τὰ ἔθνη καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ
 αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴ-
 νου τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος .
 καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ τὸ ὄνομα 16
 γεγραμμένον βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων . καὶ εἶ- 17
 δον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ καὶ ἔκραζεν φωνῇ μεγάλῃ
 λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετώμενοις ἐν μεσουρανήματι
 δεῦτε καὶ^ο συνάγεσθε εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ^ο μεγάλου θεοῦ . ἵνα 18
 φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας
 ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ’ αὐτῶν καὶ
 σάρκας πάντων ἑλευθέρων καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ με-
 γάλων . καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ 19
 τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τοῦ

v.8 TK: ἐστιν τῶν ἁγίων, MV: τῶν ἁγίων ἐστιν. **v.9** TKV: το, M: τον. **v.9** TK: εἰσιν τοῦ θεοῦ, MV: τοῦ θεοῦ εἰσιν. **v.10** TK: ἐπεσον, MV: ἐπεσα. **v.10** TK: του, MV: ∅. **v.10** T⁺: του, V: ∅. **v.11** T⁺: ἀνεωγμενον, V: ἠνεωγμενον. **v.12** TK: ὡς, M: ∅, V: [ὡς]. **v.12** TKV: ονομα, M: ονοματα γεγραμμενα και ονομα. **v.13** E: βεβαμμενον, F: ερραντισμενον. **v.13** TK: καλεται, MV: κεκληται. **v.14** T: εν, KM: τα εν, V: [τα] εν. **v.14** TKV: εφ, M: επι. **v.14** TK: και, MV: ∅. **v.15** TKV: ρομφαια, M: ρομφαια διστομος. **v.15** TK: πατασση, MV: παταξη. **v.15** TK: και, MV: ∅. **v.16** T: το, KMV: ∅. **v.17** TKV: ενα, M: ∅. **v.17** TK: φωνη, M: εν φωνη, V: [εν] φωνη. **v.17** TK: πετωμενοις, MV: πετομενοις. **v.17** TK: και συναγεσθε, MV: συναχθητε. **v.17** TKV: το, M: τον. **v.17** TK: του μεγαλου, M: τον μεγαν του, V: το μεγα του. **v.18** T: και, KMV: τε και. **v.18** TKV: και, M: τε και. **v.19** TK: πολεμον, MV: τον πολεμον.

καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ .
 20 καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ μετὰ τούτου ὁ ψευδοπροφήτης ὁ
 ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λα-
 βόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰ-
 κόνι αὐτοῦ ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς
 21 τὴν καιομένην ἐν τῷ θείῳ . καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν
 τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐκπορευομένῃ
 ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ
 τῶν σαρκῶν αὐτῶν .

20 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔχοντα
 τὴν κλεῖδᾶ τῆς ἀβύσσου καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα
 2 αὐτοῦ . καὶ ἐκράτησεν τὸν δράκοντα τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον
 ὅς ἐστιν διάβολος καὶ σατανᾶς καὶ ἔδωκεν αὐτὸν χίλια ἔτη .
 3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον καὶ ἐκλείσεν αὐτὸν καὶ
 ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ ἵνα μὴ πλανήσῃ τὰ ἔθνη ἕτι ἄχρι
 τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη καὶ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μι-
 4 κρὸν χρόνον . καὶ εἶδον θρόνους καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοὺς
 καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων
 διὰ τὴν μαρτυρίαν ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ
 οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ οὔτε τὴν εἰκόνα αὐτοῦ
 καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν καὶ ἐπὶ
 τὴν χεῖρα αὐτῶν καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ χριστοῦ
 5 ἑὰ χίλια ἔτη . οἱ δὲ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέζησαν ἕως
 6 τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη . μακάριος
 καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ ἐπὶ τού-
 των ὁ θάνατος ὁ δεύτερος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ἀλλ' ἔσονται
 7 ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ χριστοῦ καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐ-
 τοῦ χίλια ἔτη . καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη λυθήσεται ὁ
 8 σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ . καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι

v.20 TK: μετὰ τούτου ο, M: ο μετ αὐτοῦ, V: μετ αὐτοῦ ο. **v.20** T⁺: τὴν καιομένην, V: τῆς καιομένης. **v.20** TK: τῷ, MV: ∅. **v.21** TK: ἐκπορευομένη, MV: ἐξελθούση. **20. v.1** TK: κλεῖδα, MV: κλειν. **v.2** T⁺: τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, V: ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος. **v.2** TK: σατανᾶς, M: ὁ σατανᾶς ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, V: ὁ σατανᾶς. **v.3** TK: αὐτον, MV: ∅. **v.3** TK: πλάνησις τα ἔθνη ἐτι, M: πλάνη ἐτι τα ἔθνη, V: πλάνησις ἐτι τα ἔθνη. **v.3** TK: καὶ, MV: ∅. **v.3** TK: αὐτον λυθῆναι, MV: λυθῆναι αὐτον. **v.4** TK: τῷ θηρίῳ οὐτε, MV: τῷ θηρίῳ οὐδε. **v.4** TK: αὐτῶν, MV: ∅. **v.4** TK: χριστοῦ, MV: τοῦ χριστοῦ. **v.4** TM: τα, KV: ∅. **v.5** TK: οἱ δε, M: καὶ οἱ, V: οἱ. **v.5** TK: ἀνέζησαν ἐως, MV: ἐζησαν ἀχρι. **v.6** TK: ὁ θάνατος ὁ δεύτερος, MV: ὁ δεύτερος θάνατος. **v.6** T⁺: χίλια, V: [τα] χίλια. **v.7** TKV: ὅταν τελεσθῇ, M: μετὰ.

τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς τὸν γῶγ καὶ τὸν
μαγῶγ συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς πόλεμον ὧν ὁ ἀριθμὸς ὡς ἡ
ἄμμος τῆς θαλάσσης. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς 9
καὶ ἐκύκλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν
ἡγαπημένην καὶ κατέβη πῦρ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
καὶ κατέφαγεν αὐτοὺς. καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐ- 10
βλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου ὅπου τὸ θηρίον
καὶ ὁ ψευδοπροφήτης καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυ-
κτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ εἶδον θρόνον λευκόν 11
μέγαν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτοῦ οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυ-
γεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς. καὶ 12
εἶδον τοὺς νεκροὺς μικροὺς καὶ μεγάλους ἐστῶτας ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ καὶ βιβλία ἠνεῶχθησαν καὶ βιβλίον ἄλλο ἠνεῶχθη
ὃ ἐστὶν τῆς ζωῆς καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων
ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα 13
τοὺς ἐν αὐτῇ νεκροὺς καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἔδωκαν τοὺς
ἐν αὐτοῖς νεκροὺς καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
τῶν. καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην 14
τοῦ πυρὸς οὗτός ἐστιν ὁ δεύτερος θάνατος. καὶ εἴ τις οὐχ 15
εὐρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος ἐβλήθη εἰς τὴν
λίμνην τοῦ πυρὸς.

Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν ὃ γὰρ πρῶτος 21
οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ παρηλθεν καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν
ἔτι. καὶ ἐγὼ ἰωάννης εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν ἱερουσαλὴμ 2
καινὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡτοι-
μασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. καὶ 3
ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης ἰδοὺ ἡ

v.8 T^{*}: τον, V: ∅. **v.8** TK: πολεμον, MV: τον πολεμον. **v.8** TK: αριθμος, MV: αριθμος αυτων. **v.9** TK: εκυκλωσαν, MV: εκυκλευσαν. **v.9** TK: απο του θεου εκ του ουρανου, M: εκ του ουρανου απο του θεου, V: εκ του ουρανου. **v.10** TK: το, MV: και το. **v.11** TK: λευκον μεγαν, MV: μεγαν λευκον. **v.11** TK: αυτου, MV: αυτον. **v.11** T^{*}: προσωπου, V: του προσωπου. **v.12** TK: μικρους και μεγалους, MV: τους μεγалους και τους μικρους. **v.12** TK: θεου, MV: θρονου. **v.12** TK: ηνεωχθησαν, M: ηνοιξαν, V: ηνοιχθησαν. **v.12** TK: βιβλιον αλλο, MV: αλλο βιβλιον. **v.12** T^{*}: ηνεωχθη, V: ηνοιχθη. **v.13** TK: τους εν αυτη νεκρους, MV: τους νεκρους τους εν αυτη. **v.13** TK: τους εν αυτοις νεκρους, MV: τους νεκρους τους εν αυτοις. **v.13** TKV: αυτων, M: αυτου. **v.14** TK: ουτος εστιν ο δευτερος θανατος, MV: ουτος ο θανατος ο δευτερος εστιν η λιμνη του πυρος. **v.15** TKV: τη βιβλω, M: τω βιβλιω. **21. v.1** TK: παρηλθεν, M: απηλθεν, V: απηλθαν. **v.2** TK: εγω ιωαννης ειδον την πολιν την αγιαν ιερουσαλημ καινην, MV: την πολιν την αγιαν ιερουσαλημ καινην ειδον. **v.2** TK: απο του θεου εκ του ουρανου, MV: εκ του ουρανου απο του θεου. **v.3** T^{*}: ουρανου, V: θρονου.

σκηνή τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ σκηνώσει μετ' αὐ-
 τῶν καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς ἔσται·
 4 μετ' αὐτῶν θεὸς αὐτῶν· καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον
 ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι οὔτε
 πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι ὅτι τὰ πρῶτα ἀ-
 5 πηλθὼν· καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου ἰδοὺ καινὰ·
 πάντα ποιῶ καὶ λέγει μοι γράψον ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθι-
 6 νοὶ· καὶ πιστοὶ εἰσιν· καὶ εἶπέν μοι γέγονεν· ἐγὼ εἰμι τὸ ἄ
 καὶ τὸ ὦ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς
 7 πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν· ὁ νικῶν κληρονομήσει
 πάντα καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι ὁ υἱός·
 8 δειλοῖς δὲ καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ
 πόρνοις καὶ φαρμακεῦσιν καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς
 ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ
 9 θείῳ ὃ ἐστὶν δευτέρως· θάνατος· καὶ ἦλθεν πρὸς· με εἰς τῶν
 ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμούσας
 τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων
 10 δεῦρο δείξω σοὶ τὴν· νύμφην τοῦ ἀρνίου τὴν γυναῖκα· καὶ
 ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλὸν καὶ
 ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν· μεγάλην τὴν ἁγίαν ἱερουσαλὴμ
 11 καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ· ἔχουσιν τὴν
 δόξαν τοῦ θεοῦ καὶ ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτά-
 12 τῳ ὥς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· ἔχουσάν τε τεῖχος μέγα
 καὶ ὑψηλὸν ἔχουσαν· πυλῶνας δώδεκα καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶ-
 σιν ἀγγέλους δώδεκα καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα ἃ ἐστὶν

v.3 TKV: λαοι, M: λαος. **v.3** TK: εσται μετ αυτων θεος αυτων, M: μετ αυτων εσται, V: μετ αυτων εσται [αυτων θεος]. **v.4** TK: ο θεος, M: απ αυτων, V: ∅. **v.4** T': απο, V: εκ. **v.4** E: πρωτα, F: προβατα. **v.4** TK: απηλθον, M: απηλθεν, V: απηλθαν. **v.5** TK: του θρονου, MV: τω θρονω. **v.5** TK: καινα παντα ποιω, M: παντα καινα ποιω, V: καινα ποιω παντα. **v.5** TK: μοι, MV: ∅. **v.5** TK: αληθινοι και πιστοι, M: πιστοι και αληθινοι του θεου, V: πιστοι και αληθινοι. **v.6** TK: γεγονεν εγω ειμι, M: γεγονα, V: γεγοναν εγω [ειμι]. **v.6** TK: α, MV: αλφα. **v.6** TKV: η, M: και η. **v.6** TKV: δωσω, M: δωσω αυτω. **v.7** TKV: κληρονομησει, M: δωσω αυτω. **v.7** TK: παντα, MV: ταυτα. **v.7** TK: ο, MV: ∅. **v.8** TK: δειλοις δε, MV: τοις δε δειλοις. **v.8** TKV: εβδελυγμενοις, M: αμαρτωλοις και εβδελυγμενοις. **v.8** TK: φαρμακευσιν, MV: φαρμακοις. **v.8** TK: δευτερος θανατος, MV: ο θανατος ο δευτερος. **v.9** TK: προς με εις, MV: εις εκ. **v.9** TK: τας γεμουσας, M: γεμουσας, V: των γεμοντων. **v.9** TK: την νυμφην του αρνιου την γυναικα, M: την γυναικα την νυμφην του αρνιου, V: την νυμφην την γυναικα του αρνιου. **v.10** T*: επ, V: επι. **v.10** TK: την μεγαλην, MV: ∅. **v.10** TKV: απο, M: εκ. **v.11** TK: και, MV: ∅. **v.12** TK: εχουσαν, MV: εχουσα. **v.12** TK: τε, MV: ∅. **v.12** TKV: δωδεκα, M: δεκαδυο.

τῶν ὀδώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν ἰσραήλ ὁ ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶ- 13
 νες τρεῖς ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς
 ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς ὁ καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον 14
 θεμελίους ὀδώδεκα καὶ ἐν αὐτοῖς ὀνόματα τῶν ὀδώδεκα ἀπο-
 στόλων τοῦ ἀρνίου ὁ καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν κάλαμον 15
 χρυσοῦν ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ
 τὸ τεῖχος αὐτῆς ὁ καὶ ἡ πόλις τετραγώνος κεῖται καὶ τὸ μῆ- 16
 κος αὐτῆς τοσοῦτόν ἐστιν ὅσον καὶ τὸ πλάτος καὶ ἐμέτρησεν
 τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων ὀδώδεκα χιλιάδων τὸ μῆκος
 καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν ὁ καὶ ἐμέτρησεν τὸ 17
 τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν μέτρον
 ἀνθρώπου ὃ ἐστιν ἀγγέλου ὁ καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους 18
 αὐτῆς ἰασπιδος καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν ὁμοίαν ὕαλω κα-
 θαρῷ ὁ καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ 19
 τιμίῳ κεκοσμημένοι ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἰασπιδος ὁ δεῦτερος
 σάπφειρος ὁ τρίτος χαλκηδὼν ὁ τέταρτος σμάραγδος ὁ πέμ- 20
 πτος σαρδόνυξ ὁ ἕκτος σάρδιος ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος ὁ ὄ-
 γδοος βήρυλλος ὁ ἕνατος τοπάζιον ὁ δέκατος χρυσόπρασος ὁ
 ἐνδέκατος ὕακινθος ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος ὁ καὶ οἱ ὀδώδεκα 21
 πυλῶνες ὀδώδεκα μαργαρίται ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν
 ἐξ ἐνὸς μαργαρίτου καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθα-
 ρὸν ὡς ὕαλος διαφανής ὁ καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ ὁ γὰρ 22
 κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστὶν καὶ τὸ ἀρνίον
 καὶ ἡ πόλις οὐ χρειαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης ἵνα 23
 φαίνωσιν ἐν αὐτῇ ὁ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν καὶ ὁ
 λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον ὁ καὶ τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ 24
 φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσιν καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν

v.12 TK: τῶν ὀδώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν, M: ὀνοματα τῶν ὀδώδεκα φυλῶν υἱῶν, V: [τα ὀνοματα] τῶν ὀδώδεκα φυλῶν υἱῶν. **v.13** TK: ἀπ ἀνατολῆς, M: ἀπο ἀνατολῶν, V: ἀπο ἀνατολῆς. **v.13** TK: ἀπο, MV: καὶ ἀπο. **v.13** TK: ἀπο, MV: καὶ ἀπο. **v.13** T: ἀπο, KMV: καὶ ἀπο. **v.14** T: ἔχον, V: ἐχων. **v.14** TK: ἐν αὐτοῖς, MV: ἐπ αὐτῶν ὀδώδεκα. **v.15** TK: καλάμον, MV: μέτρον καλάμον. **v.16** TK: τοσοῦτον ἐστὶν ὅσον καὶ, M: ὅσον, V: ὅσον [καὶ]. **v.16** TKV: σταδίων ὀδώδεκα χιλιάδων, M: σταδίους δεκαδυο χιλιάδων ὀδώδεκα. **v.17** TKV: ἐμέτρησεν, M: ∅. **v.17** TM: τεσσαράκοντα τεσσάρων, K: τεσσαράκοντα τεσσάρων, V: τεσσαράκοντα τεσσάρων. **v.18** T: ἡν ἡ ἐνδομήσις, V: ἡ ἐνδομήσις. **v.18** TK: ὁμοία ὕαλω, M: ὁμοίον ὕαλω, V: ὁμοίον ὕαλω. **v.19** TK: καὶ, MV: ∅. **v.19** T: σαπφείρος, V: σαπφείρος. **v.20** TK: σαρδός, MV: σαρδόν. **v.20** TMV: ἐνατος, K: ἐννατος. **v.20** TKV: ἀμέθυστος, M: ἀμεθυστος. **v.21** TK: ὕαλος διαφανής, M: ὕαλος διαυγής, V: ὕαλος διαυγής. **v.23** TK: ἐν, MV: ∅. **v.23** TKV: ἡ γὰρ, M: γὰρ ἡ. **v.24** TK: τα ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσιν, MV: περιπατήσουσι τα ἔθνη δια τοῦ φωτός αὐτῆς.

25 τὴν^ο δοξαν καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς αὐτήν. καὶ οἱ πυλῶνες
 26 αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας νύξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ. καὶ
 27 οἷσουςιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. καὶ
 οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν πᾶν κοινόν καὶ ἥσιον βδέλυγμα
 καὶ ψεῦδος εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ
 ἀρνίου.

22 Καὶ ἔδειξέν μοι καθάρων ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν
 ὡς κρύσταλλον ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ
 2 τοῦ ἀρνίου. ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ
 ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν ζύλον ζωῆς ποιοῦν καρποὺς δώδεκα
 κατὰ μῆγα ἓνα ἕκαστον^ο ἀποδιδόν τὸν καρπὸν αὐτοῦ καὶ τὰ
 3 φύλλα τοῦ ζύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. καὶ πᾶν κατα-
 νάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου
 4 ἐν αὐτῇ ἔσται καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύουσιν αὐτῷ. καὶ
 ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν με-
 5 τώπων αὐτῶν. καὶ νύξ οὐκ ἔσται ἐκεῖ καὶ χρεῖαν^ο οὐκ ἔχου-
 σιν λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτίζει αὐτοὺς
 6 καὶ βασιλεύουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ εἶπέν
 μοι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ καὶ κύριος ὁ θεὸς τῶν^ο
 ἁγίων προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς
 7 δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. ἰδοὺ ἔρχομαι ταχὺ
 μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου
 8 τούτου. καὶ^ο ἐγὼ ἰωάννης ὁ βλέπων^ο ταῦτα καὶ ἀκούων καὶ
 ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα^ο ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν
 9 ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα. καὶ λέγει
 μοι ὅρα μὴ σύνδουλός σου γάρ εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου
 τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου
 10 τούτου τῷ θεῷ προσκύνησον. καὶ λέγει μοι μὴ σφραγίσῃς

v.24 TK: τὴν δοξαν καὶ τὴν τιμην, M: αὐτῶν δοξαν καὶ τιμην, V: τὴν δοξαν. **v.24** TKV: αὐτῶν, M: τῶν ἐθνῶν. **v.26** TKV: αὐτήν, M: αὐτήν ἵνα εἰσελθῶσι. **v.27** TK: κοινουν, MV: κοινον. **v.27** TK: ποιοουν, M: ο ποιων, V: [ο] ποιων. **22. v.1** TK: καθαρων, MV: ∅. **v.2** TK: εντευθεν, MV: εκειθεν. **v.2** TK: ενα, MV: ∅. **v.2** TKV: εκαστον αποδιδουν, M: αποδιδους εκαστον. **v.3** TK: καταναθεμα, MV: καταθεμα. **v.3** TKV: λατρευουσιν, M: λατρευουσιν. **v.5** TK: εκει, M: ∅, V: επι. **v.5** TK: χρεϊαν ουκ εχουσιν, M: ου χρεϊα, V: ουκ εχουσιν χρεϊαν φωτος. **v.5** TKV: ηλιου, M: ∅. **v.5** TK: φωτιζει, M: φωτιει, V: φωτισει επι. **v.6** TKV: ειπεν, M: λεγει. **v.6** T^s: κυριος, V: ο κυριος. **v.6** TK: τῶν ἁγίων, MV: τῶν πνευματῶν τῶν. **v.7** TK: ιδου, MV: καὶ ιδου. **v.8** TK: καὶ ἐγῶ, MV: καγῶ. **v.8** TK: βλέπων ταυτα καὶ ακουων, MV: ακουων καὶ βλεπων ταυτα. **v.8** TKV: εβλεψα επεσα, M: οτε ειδον επεσον. **v.8** TKV: δεικνυντος, M: δεικνυντος. **v.9** TK: γαρ, MV: ∅.

τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου ὅτι ὁ καιρὸς
 ἐγγὺς ἐστίν. ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι καὶ ὁ ῥυπῶν ῥυπω- 11
 σάτω ἔτι καὶ ὁ δίκαιος δικαίωθήτω ἔτι καὶ ὁ ἅγιος ἀγιασθήτω
 ἔτι. καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχὺ καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ ἀπο- 12
 δοῦναι ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ ἔσται. ἐγὼ εἰμὶ τὸ α καὶ 13
 τὸ ω ἀρχὴ καὶ τέλος ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος. μακάριοι οἱ 14
 ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ
 τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. 15
 ἔξω δὲ οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς 16
 καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς ὁ φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος. ἐ-
 γὼ ἰησοὺς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα
 ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος τοῦ δαβὶδ ὁ 17
 ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὁ ὀρθρινός. καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη 18
 λέγουσιν ἔλθε καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω ἔλθε καὶ ὁ διψῶν ἔλθέτω
 καὶ ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ ὕδωρ ζωῆς δωρεάν. συμμαρτυ- 19
 ροῦμαι γὰρ παντὶ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ
 βιβλίου τούτου ἔάν τις ἐπιτιθῇ πρὸς ταῦτα ἐπιθήσει ὁ θεὸς
 ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν βιβλίῳ τούτῳ. καὶ 19
 ἔάν τις ἀφαιρῇ ἀπὸ τῶν λόγων βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης
 ἀφαιρήσει ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ βιβλίου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ
 τῆς πόλεως τῆς ἁγίας καὶ τῶν γεγραμμένων ἐν βιβλίῳ τούτῳ. 20
 λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα ναὶ ἔρχομαι ταχὺ ἀμὴν ναὶ ἔρχου 20
 κύριε ἰησοῦ. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ 21
 πάντων ὑμῶν ἀμὴν.

ΤΕΛΟΣ.

v.10 TK: οτι ο καιρος, MV: ο καιρος γαρ. **v.11** TK: ρυπων ρυπωσατω, M: ρυπαρος ρυπαρευθητω, V: ρυπαρος ρυπανθητω. **v.11** TK: δικαιοθητω, MV: δικαιοσυνην ποιησατω. **v.12** TK: και, MV:
 ∅. **v.12** TK: αυτου εσται, M: εσται αυτου, V: εστιν αυτου. **v.13** TK: ειμι, MV: ∅. **v.13** TK: α,
 MV: αλφα. **v.13** TK: αρχη και τελος ο πρωτος και ο εσχατος, MV: ο πρωτος και ο εσχατος η αρχη
 και το τελος. **v.14** T^s: ποιουντες τας εντολας αυτου, V: πλυνοντες τας στολας αυτων. **v.15** TK:
 δε, MV: ∅. **v.15** T^s: ο, V: ∅. **v.16** TK: του, MV: ∅. **v.16** T^s: δαβιδ, V: δαυιδ. **v.16** TK:
 και ορθρινος, MV: ο πρωινος. **v.17** TK: ελθε, MV: ερχου. **v.17** TK: ελθετω, MV: ερχεσθω.
v.17 TK: και, MV: ∅. **v.17** TK: λαμβανετω το, MV: λαβετω. **v.18** TK: συμμαρτυρουμαι γαρ,
 MV: μαρτυρω εγω. **v.18** TK: ακουοντι, MV: τω ακουοντι. **v.18** TK: επιτιθη προς ταυτα, MV:
 επιθη επ αυτα. **v.18** TKV: επιθησει, M: επιθησαι. **v.18** TK: βιβλιω, MV: τω βιβλιω. **v.19** TK:
 αφαιρη, MV: αφελη. **v.19** TK: βιβλου, MV: του βιβλιου. **v.19** TK: αφαιρησει, M: αφελοι, V:
 αφελει. **v.19** TK: βιβλου, MV: του ξυλου. **v.19** TK: και, MV: ∅. **v.19** TK: βιβλιω, MV: τω
 βιβλιω. **v.20** T^s: ναι, V: ∅. **v.21** TK: ημων, MV: ∅. **v.21** T^s: χριστου, V: ∅. **v.21** TK:
 υμων αμην, M: των αγιων αμην, V: ∅.